Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

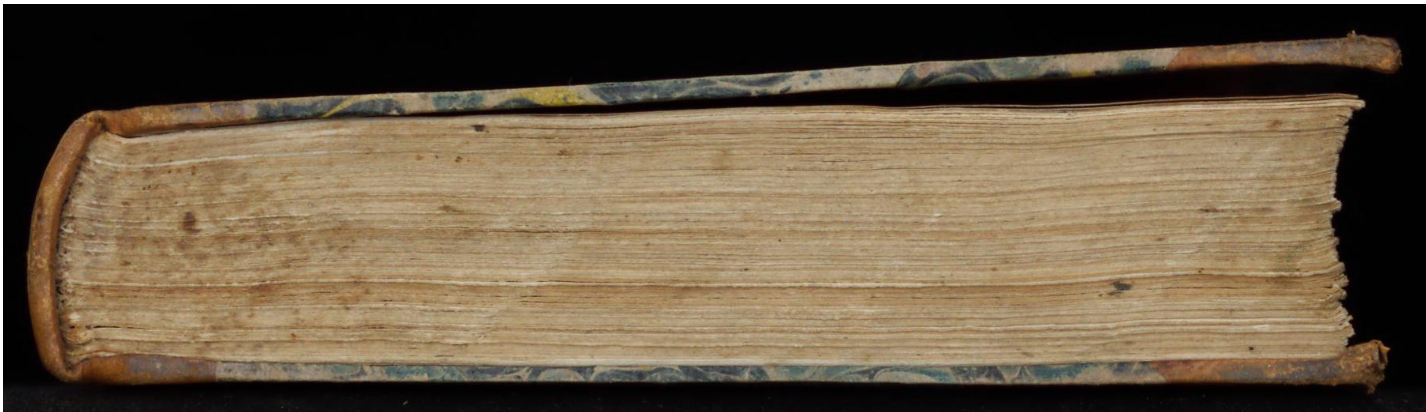

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

~~117~~
171 G 15
GW. 4552
CA 313

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Boetii viri celeberrimi de conſolatione Philoſophie liber cū optimo commēto beati thome.

[illegible] bottet-bloem [illegible]

Koninklijke
Bibliotheek
te 's Hage.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Tabula

¶ Incipit tabula ſup libros de ↄſolatione phię ſcđm ordinem alphabeti

ACcidioſi ⁊ vitioſi arguũtur libro quarto metro ſeptimo.
Accuſatio crudelis libro p̓.p. q̄rta.
Accuſatio Boetij erga regē habuit tria vitia li.primo pſa quarta.
Actus q̄lbet requirit ordinē tp̄is et loci li.prīo metro ſexto. In vere flores ⁊ autumno vuę colligũtur libro. metro vt ſupra.
Actus ſeq̄tur ↄditionē potētię cuiꝰ eſt actus libro quinto proſa quarta.
Aduerſa fortuna plus pdeſt quam proſpera libro ſecũdo pſa octaua.
Aduerſa bonis pſpera malis q̄re cõtingant libro quarto proſa ſexta
Aduerſa ac pſpera adueniunt bonis ⁊ malis li.iiij.proſa ſeptima
Aduerſitas veros aı̄cos oſtendit li. ſecundo proſa octaua.
Aduerſitati fortunę dolēdum nõ eſt propter quinq̃ libro ſecundo pſa.p̓.
Aduerſitate nõ dꝫ ſapiēs moleſtari. nec fortis multitudie hoīm terreri.libro quarto proſa ſeptima
Aduerſitate ⁊ ī proſperitate vt ſe hõ ęqualiter hēat hortat̄ exēplis. libro quarto metro ſeptimo.
Affectiões q̄tuor gaudiũ.ſpes. tiõr. dolor.impediũt cognitiõem veri li.i. metro ſeptimo.
Affectꝰ q̄tuor ſũt req̄re infra catenę.
Afflictis ē ↄdolēdũ li.i.pſa quarta.
Ager mētē hoīs deſignat li. iij.m.i.
Aliena probitas ⁊ pulchritudo hoīnem nõ decorāt li.ij.proſa quinta
Amantibꝫ q̄s dat legē li.iij.me.xij.
Amiciciaꝫ diſſilitudo diſſoluit li.p̓ proſa tercia.
Amicoꝝ triplex genꝰ li.ij.p.tercia.
Amicũ inueniſſe eſt p̄cioſiſſimũ diuitiaꝝ genus li.ij.proſa octaua
Amicus verus req̄re aduerſitas ſup̄
Amicos fortuna.infortuniũ inimicos facit li.tercio pſa quinta
Ammiratiõis exemplũ de ſeptē ſtellis ⁊ eclipſi lunę li. quarto metro .v.
Ammirātur hoīes ꝺ illo qꝺ raro fit Ibidem
Ammirari fecit ſenes phāri. ibidem
Amor diuinus tria facit in hoībꝰ li. ſecundo metro octauo
Anaxagoras phũs ſtulticiaꝫ hoīm ſolē pro deo colentiũ rep̄hendit libro primo proſa tercia.
Animę fœlicitas in morte nõ terminat̄ li.ſecundo proſa quarta
Aialiũ diuerſę ſunt figurę li.v m.v.
Animalia cętera p̄ter hoīeꝫ caput demergunt Ibidem
Anni ſunt quatuor ptes li.i.me.v.
Anni ptes q̄tuor req̄re regimen dei.
Animi trāſformatio peior eſt q̄ꝫ corporis libro quarto metro quarto.
Antiquoꝝ ętas fuit ſine cupiditate. libro ſecundo metro quinto
Appetũt oīa pmanere req̄re bonũ ē.
Appetitus require permanētia
Appetitus eſt duplex li.iij pſa.xi
Appetitus require deſiderium
Area fortunę quare mũdus ꝺr libro ſecundo proſa prima
Arma phię libro primo pro.ſecũda.
Artes liberales dicũtur lac Ibidem
Aſinus ad lyraꝫ eſt hõ ſine attentione v̄ba ſacra audiēs li.primo p.iiij.
Aſinꝰ ꝺr piger ſeu tardus.li.iiij p.iij
Auari dñr canes li.prīo pſa quarta.
Et ibidem habetur li.ſcđo me.2º.
Auari inſatiabiles.⁊ auaricia vadit in infinitũ li.ſecundo me.tercio.
Aues tenebraꝝ require tenebrę
Auriga require currus
Auarus require lupus.
Autũnus require tp̄s autũnale
Auxiliũ diuinũ in minimis dꝫ inuocari li.iiij.p.ix. Auxilij diuini inuocatio a Boetio li.iij.me.ix.

BArbitõſor req̄re inſecuritas.
Beatē tũc reſpublicę ſunt ſi p ſapientes ⁊ ſtudioſos regant̄ li.pri.p.iij

Tabula

Beatitudo ſiue fœlicitas ē duplex li
bro ſecundo proſa quarta
Beatitudo eſt ipſe deus li.iij.p.xiij.
Beatitudo ſūma eſt in deo li.iij.p.x
Beatitudo nō pōt auferri virtuoſis.
libro quarto proſa tercia.
Beati ſunt dij Ibidem
Beatitudo non eſt in dignitatib9 li/
bro ſecundo proſa ſexta
Beatitudo ſiue fœlicitas nō cōſiſtit
in bonis fortuitis li.ſcđo ꝓſa quarta
Et probatur trib9 rōibus ibidem
Beatitudinis deſcriptio li.iij.p.ij.
Beatitudinem ad verā oēs vocātur
libro tercio metro decimo
Btitudinē attingere. reqre ābulare.
Btūs oīs đs eſt li.tercio ꝓſa decima
Beatitudo reqre patria Itē oēs
Item in verbo voluptas.
Bellare ad mortē hoīes nō debēt li.
quarto metro quarto
Belli cauſa eſt diuerſitas moꝝ ibiđ
Bellū iuſtū licet li.iiij.metro q̄rto.
Bene fiunt oīa. ꝛ ꝙ mala fieri videꝰ
tur error eſt li.quarto proſa ſexta
Beſtię nō btificant̃ li.iij.pro.vij.
Bibliotheca vnde đr li.i.ꝓſa.q̄rta.
Boetio multa noīa annectūtur i.ꝓ/
hemio.
Boetius ordīauit actus ſuos ad cō
munē vtilitatē ꝛ rexit rhomaꝫ ꝓpter
cōe bonū pꝫ ſeptē exēplis li.i.p.iiij.
Boetius habuit vxorē pudicā ꝛ fili
os prudētes ꝛ ſoceꝝ ſapiētē li.ij.p.iiij
Boetius habuit plura bona q̄ꝫ po/
ſtea ſuſtinuit mala li.ij.proſa.ij.
Boetius quare infirmus iudicabat̃
libro primo proſa ſexta
Bona corꝑis ſunt vilia li.iij.p.viij.
Bona hoīs ſunt rō ꝛ intellect9 non
tꝑalia li.primo proſa ſexta
Bona tꝑalia ſomniantur eē fœlici/
tas libro tercio proſa prima.
Bonū ꝑteritū torquet li.ij.p.q̄rta.
Bona tꝑalia q̄rens in varia incidit
libro tercio proſa octaua.
Bona tꝑalia nec ſufficientiaꝫ nec po
tētiam ꝑſtant li.tercio ꝓſa nona
Boni ſemꝑ ſunt potētes. mali ꝓo i/
potentes li.quarto proſa ſecūda.
Boni nō ſunt ſine ꝑmio.ꝛ mali non
ſunt ſine pœna li.quarto proſa iij.
Bonis q̄re nō ꝯtingit fortuna bōa
libro quarto proſa quinta.
Bonū eſt duplex li ſcđo ꝓſa ſexta
Bonoꝝ ꝑmia require ꝑmia
Boni ꝑmio hic priuātur reqre iuſti.
Boni veri imagines vbi iueniūtur.
libro tercio proſa nona
Bonū ꝛ vnū idē ſunt reqre vnuꝫ.
Bonū ſummū eſt veꝝ ꝛ indiuiſibile
libro tercio proſa nona
Bonū ſummū eſt necē eſſe li.ij.p.x.
Bonū eſt qđ oīa appetūt li.iij.p.xi.
Bonū ſummū cuilibet videt̃ id qđ
appetit libro tercio proſa.ij.
Boreas vētus ſignificat phīam li.i.
metro tercio
Breuitas vitę humanę li.iiij.p.iiij.
Brutum require vlixes
Calamitas vnde dicat̃ libro ſe/
cundo proſa prima
Caneſcit hō ex dolore li.i.me.ꝑmo.
Canix đr rixoſus ꝛ lupus auarus.
libro quarto proſa tercia.
Caro nihil aliud eſt niſi ſanguis co
agulatus libro ꝑmo metro primo
Caſus n̄ ē euētus ꝓuiſus li.v.pro.i.
Caſus definitur ibidem
Caſu q̄ cōtingūt nō fiūt ſine cauſa.
Catenę rōis ſunt quatuor effectus.
libro primo metro ſecundo
Cauſa mali require nihil
Cauſidici potius liberāt accuſatos
q̄ꝫ accuſādos li.iiij.proſa quarta
Cā cōtingentiū q̄ ſit li.iiij pro.vi.
Celū q̄re đr ſtabile li.pri.metro.ij.
Celū mouetur duplici motore ibidē
Celū q̄re đr ſtare eiuſcꝫ ſtellę.libro
primo metro tercio
Circulo ꝯꝑatur vita hoīs li.iij.m.ij
Circe dea require vlixes
Ciuitas eſt regēda a philoſophis li.
primo proſa quarta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Tabula

Claritas ſolis reqre ꝓuidētia dei
Cognitio ſummi boni fit ꝑ creatꝰas gradatim trāſcēdēdo li.iiij.me.ꝑmo.
Cognitio ſeqtur naturā cognoſcētis li.quinto proſa quinta
Cognitionis veritatis impedimēta require Turbationes.
Cognitio veri repellit cecitatē igno rantię li.qrto proſa quarra
Cognitiua virtus aliter in nobis in tellectiua.⁊ aliter ſenſitiā li.iiij.ꝓ iij.
Cognoſcitꝛ rotūdū aliter viſu.⁊ ali/ ter tactu li.v.pro.quarta
Cognoſcit hoīem aliter ſenſus.ali/ ter imaginatio.aliter rō.aliter intel/ ligentia diuina. Ibidem
Color phię li.primo proſa prima
Comedere parentes in certis ꝑtibuſ laudabile eſt li.ſcđo proſa ſeptima
Compꝛhenditꝛ res aliter q̄ȝ exiſtit li. quinto proſa quarta
Cōcordari nō poſſunt mali cū boīs nec etiaȝ inter ſe li.quarto ꝓſa ſexta.
Cōcordia elemētoꝝ reqre regim̄ dei
Concupiſcentia terrena ſuꝑata ho/ mo fit diuinꝰ li.qrto metro ſeptimo
Cōfitere nō abſcondas ſi medicātis opus expectas oȝ vt vulnus detegas li.primo proſa quarta
Cōſciētię libertas ⁊ conſcientia libe/ ra li primo ꝓſa quarta.
Cōſcientia praua punit malū intrin ſece.ſi exteriꝰ nō punitꝛ li.qrto ꝓſa iiij
Cōſolatio phię li.primo ꝓſa tercia.
Cōſules electi ducti in p̄toriū ſꝫm cō ſuetudinē rhomanoꝝ li.ij.proſa tcia
Cōtemplatio ſupernoꝝ eſt nrm̄ con tra ſtultos ꝓpugnaculuȝ li.pri.ꝓ.iij.
Cōtingens require necāriū.
Cōuictus require damnari
Crapula hoīem debilitat li.ij.ꝓ.v.
Cupiditas multoꝝ maloꝝ cauſa ē. li.ſecundo metro quinto
Cupiditas viri boni naturaliter eſt inſerta hoībus li.tercio ꝓſa ſecunda.
Currus ꝑ aurigā necārio nō vehitꝛ. li.quinto proſa quarta

Damnari nullus dȝ niſi ꝯuictꝰ: li.ꝑmo proſa quarta
Dānatoꝝ pœna require pœna
Deſideriū ſiue appetituȝ eoꝝ īplere ſoli ſapientes pñt li.qrto ꝓſa ſecūda.
Deſiderij ⁊ libidinis drā ibidē.
Deꝰ ē eternꝰ ⁊ intuetꝛ oīa li.v.ꝓſa vi
Deo ſunt p̄ces offerēdę.ibidē
Deus p̄ſidet vt cōditor mūdi li.pri/ mo proſa ſexta.
Deꝰ ꝯgnoſcitꝛ ⁊ ꝯmendatꝛ de guber/ natione celeſtiū ⁊ terreſtriū li.i.m.v
Deꝰ ſiue ſumū bonū nō inuenitꝛ ī ter renis.ſicut nec auꝝ in arboribus li. tercio metro octauo.
Deus regit oīa excepto libero arbi/ trio li.tercio metro nono
Deus eſt īmutabilis ⁊ manet om̄ia li.tercio metro nono
Deus a nullo ꝯpulſus.ſed ſua boni tate fecit oīa ⁊ cōmendatꝛ ex ꝑte ſapi entię ſuę ibidem
Deus om̄ia gubernat li.iij.ꝓ.xij
Deo oīa recta fiunt li.quarto ꝓſa.i.
Deus rotat orbē dt̄ Permenides li. tercio proſa duodecima
Deus tonans require tonitru
Deus veriſſime eſt require eſſe
Deus fons oīs bonitatis ꝑ oīpoten tiam.iudex equitatis ꝑ iuſticiā libro quarto metro ſexto
Dei regimen libro quarto metro vi.
Deū eternū oēs ſapientes dixerunt. libro quinto proſa ſexta.
Deus oīa videt li.quinto ꝓſa ſexta.
Deus eſt ſol illuminans li.iij.me.x.
Dignitas ſiue ptās eſt duplex libro ſecundo proſa ſexta
Dignitas reddit malos peiores.vt pȝ de rhomanis libro ſcđo ꝓſa ſexta
Dignitas reddit peiores.pȝ de Ne/ rone cuius ponit quatuor malicias. libro ſcđo metro ſexto
Dignitas ſi eſſet bona nō adueniret peſſimis libro.ij.metro ſexto
Dignitas collata īprobis nō efficit dignos.ſȝ oſtētat indignos li.ij.ꝓ vi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Tabula

Dignitas nō reddit hoīem hōrabi/
lem ſi nō eſt virtuoſus li.iij.pro.iiij.
Et probat quadruplici via.
Dignitas pfecture.dignitas ſenato
ria ibidem.
Diſplicere mal' laudabile ē.l.i.p.iij
Diuitie in quqʒ ꝯſiſtūt li.ij.pro.v.
Diuitię diſperſę minuūtur.ſcia vero
diſperſa augmētatur.li.ij.pro.v.
Diuitię nō ſūt appetēdę trib9 rōib9.
probatur ibidē.ꝛ ꝓpter diuitias ml'
ti perierūt ibidem
Diuites ſoli reputantur honore di/
gni ibidem
Diuites n̄ auferūt indigentiam ſiue
diuites ſp ſūt indigētes.li.iij.p.iij..
Diuinatio qd ſit li.v.pro.iiij.
Diuina puidentia R ingenium
Diuino amore tria regunt.ſ.aſtra.
elementa ꝛ tpa li.ij.metro viij
Diuin9 aōr tria fcit in hoīb9 ibidem
Dolendū ne eſſe de mutatione for/
tunę require aduerſitati.
Dolere faciūt tria Boetiū li.i.p.iiij
Dolor ira mœror.li.i.pro.v
Dolia duo vini in limite Jouis.li.
Duo principia rerū bonū (ij.p.ij.
ꝛ malū require pithagorici
Durare malū require miſerior
Ebrius volēs ire domum ſic er
rans ad fœlicitatē li iij.p ij.
Eclipſis lunę eſt hoībus mirabilis.
require ammirationis.
Eget oīs eo ꝙ deſiderat li.iij.pro.iij
Elemētoꝝ ꝯcordia reqre regimē dei
Eloquentia ſine ſapīa.ꝛ eloquentia
cum ſapīa li ij.pro.i.
Epicuri ſtoici li.i.proſa.iij..
Equaliter ſe hrē require aduerſitate
Error ſapientis ē duplici de cā peior
ꝙʒ inſipientis li.i.proſa.i.
Eſſe malos ſimpl'r nō cōceditur.ſed
eſſe hoīes malos ſicut cadauer eē ho
minē li.iiij.proſa.ij. (pſa.ij.
Eſſe deſiderat oē qd ē in mūdo li.iij.
Eſſe veriſſime hʒ pmū ens.ꝗto er/
go aliqs magʒ p vitia recedit a p° eē
tāto magis deſinit eſſe li.iiij.p.ij.
Etas phię li.i.proſa.i.
Etates qtuor per poetas diſtinguū
tur li.ij.me.v
Eternitas deo attribuit..ppetuitas
mūdo li.v.pro.vi
Eternitatis definitio li.v.pro.vi.
Eternitatis cognitio hētur ex ꝯgni
tione tpis ibidem
Eternitatis vocabulo ml'ti ſunt ab
uſi.ibidem.
Eternum triplex li.v.p.vi.
Eternus nō eſt mūdus ſed ppetuus
li.v.pro.vi.
Euenire reqre libeꝝ arbitriū.
Euenire R caſus Itē fortuiti
Exiliū R miſeria.
Exiliū Boetij fuit ad.xciij.milia/
ria teutonica.li.i.pro.iiij
Exiliū nullibi eſt li.i.p.iiij. (me.i.
Eufratis ꝛ tygris duplex origo li.v
Facies ſiue vultus phię li.i.
pſa tercia.
Falli n̄ pt ds R puidentia diuīa.
Fl'a fœlicitas dr mēdax li.iij.p.ix
Famaʒ inſpiciūt vulgares nō meri/
tū li.i.proſa.iiij.
Famaʒ bonā diminuit pœna ibidē
Fama alicuius nunꝗʒ p totū mūdū
volauit li.ij.pro.vij.
Famaʒ nō curant ꝩtuoſi ibidem.
Fama ppl'aris nō puenit ex recto iu
dicio rōnis li.iij.pro.vi.
Familiaris inimic9 efficaciſſima pe/
ſtis li.iij.pro.v.Familiaritas prici/
pū eſt pernicioſa li.iij.pro.vi
Fatalis ordo li.iiij.pro.vi.
Fatū duplex notificat ibidem
Fatū cōpatur circulo li.iiij.pro vi
Fatū ad puidentiā hʒ drām ibidem
Fatū depēdet a diuina puidentia exē
plū ibidem
Fati diuerſi opiniones ibidē.
Fato omnia quę ſubſunt etiam di/
uinę prouidentię ſubſunt.
Ibidem
Fatū ſe hʒ ad puidentiam ſicut rōci

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Tabula

natio ad intellectū ibidē
Fatū incipit vbi motus. ⁊ qcqd ſu/
pra motū eſt fatum eſt ibidem.
Fœlicitas ē duplex. ſ. politica ⁊ ſpecu
latiua. li. i. me. i.
Fœlicitas nō eſt in rebus exteriori/
bus. ſed inter nos eſt. li. ij. pro. iiij.
Fœlicitas nō cōſiſtit in multitudīe
agroꝝ. nec in dignitate nec in vtilita
te. nec in bona fama. nec in luxuria..
nec in bonis fortunę. li. ij. pro. v.
Fœlicitas tꝑalis in trib9 ꝯſiſtit li. ij
proſa. iij.
Fœlicitas nei totaliter aduenit ibidē
Fœlicitas ſtā li. iiij. metro. i.
Fœlicitatem a ꝟo bono errātes ī qn
qꝫ poſuerūt ꝯſiſtere. li. iij. p. ij.
Fœlix quātūcūqꝫ q̇s ſit tñ alteri9
ſtatus apparet fœlicior. li. ij. pro. vi.
Figura ſiue forma hōis ⁊ etiā bruto
rū. li. v. me. v.
Filios probos hrē ē iucūdū ⁊ ꝑ op/
poſitū nihil infœlicius li. iij. p. vij.
Finis cū ſit cā cāꝝ iō nihil pt̄ ꝑfecte
ſciri. niſi fine cognito li. i. pro. vi.
Finis ⁊ principiū in vnū coincidūt.
pꝫ in circulo. ğ ꝯgnito pͥncipio cog/
ſcitur finis oīm reꝝ. ſ. ds. li. i. p. vi
Fletus duplex ver9 ⁊ fict9 ſiue adu/
latori9 li. primo. me. i.
Fons bonitatis require deus
Fortis require aduerſitate.
Fortitudo ſiue potētia vera reqre re
frenare
Fortunę bona tranſitoria ⁊ decepto
ria nulli ſeruant fidem. li. i. me. i.
Fortuna caduca ꝑpter duo duplicez
hꝫ faciez añ albā ⁊ retro nigrā ibidē
Fortuna ceca depingił duplici fron
te capillata ⁊ calua. li. ij. pro. i.
Fortuna nō eſt in ptāte hōis ibidez.
Fortuna depingił cū rota ibidem
Fortuna nō aſſueſcit in oppoſitum.
nec natura ibidē
Fortuna quęlibet dupliciter cōſide/
ratur li. iiij. proſa. vi
Fortunā eſſe bonaꝫ vel malā ſtat in
voluntate hōis. li. iiij. pro. vij..
Fortūa ſupba qꝛ nł'la vereł li. ij. m. i
Fortuna inuehitur ꝯtra auariciā li.
ij. metro. ij.
Fortunę bona nō efficiūt quod pro/
mittunt. li. iij. proſa. iij.
Fortuna oīs aut iucūda aut aſꝑa li
bro. iiij. proſa. vij.
Fortuiti euētus declaranł per flumi
na paradyſi. ſ. tygrim ⁊ eufratem qꝝ
duplex eſt origo. li. v. me. i.
Fuga paſſionū ſiue affectionū. li. iiij
me. vij.
Futa ex nccītate eueniūt reqre ſpes..
Futura deo ſunt certa nob̄ āt īcerta.
Gloria mūdana nō dr btītudo
li. iiij. proſa. vi.
Gł'andū nō eſt in veſtib9 li. ij. p. v.
Gloriandū nō eſt in multitudīe ſuo
rū li. ij. pro. v.
Gloria ſiue fama nō ſpectat ad ꝟtu/
oſos li. ij. proſa. vij.
Gł'a humana nō eſt appetēda. ꝑpter
quatuor li. ij. p. vij..
Gloria vana ex nobilitate ſanguīs..
li. iij. pro. vi.
Gubernatio celi ⁊ terrę reqre de9.
Gubernaculū quo de9 regit mūduꝫ
eſt bonitas dei. li. i. pro. vi..
Guberuare omnia require ds.
Hebetatur ⁊ ingroſſał mens hu/
mana tꝑalis li. i. me. ij.
Hercul' labores duodecī li. iiij m. vij
Hō fit diuinus reqre cōcupiſcētia
Hoīs bona ſunt rō ⁊ intellect9. non
tꝑalia li. i. pro. vi.
Hoī ꝓpriū require rōcinatio
Hoīes mali naturā amittūt hūanā
⁊ in bruta cōuertūtur li. iiij. pro. iij..
Hoīs forma ē ſurſuꝫ ad cęlos crea/
ata. brutoꝝ ꝟo deorſū ad terrā li. v.
metro. v..
Hō nō vilis ſed nobilis ꝑs mūdi et
⁊ nihil hoīe meli9 li. ij. pro. iiij..
Hō ver elcit q̄ ſeipm̄ ſcit ⁊ ignorat q̄
ſeipm̄ ignorat li. i. pro. vi.
Hō ñ ē hō niſi rōnalis li. iiij. p. iij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Tabula

Hōies n̄ errāt niſi q̄rendo fœlicitatē li.iij.me.vij.
Hūani actus regūt' a dō li.i.me.v.
IGnorantia eſt duplex interna. ſiue naturalis.⁊ hec eſt iuuenū externa ſiue extra naturā.⁊ eſt ſenū. ⁊ negligentiū li.i.me. ij..
Ignorantia ſuipius require homo
Ignorantia require cognitio veri
Imagines veri boni reqre boni ve/
Impatiētia optat mutari ſtatū (ri li.ij.proſa.iiij.
Impedimēta cognitionis veritatis. require turbationes
Impunitas require pœna.
Impuniti mali require veritas
Inclinatio capitis ſignū eſt ꝓfunde imaginationis li.iij.pro.ij.
Infœliciſſimi require miſerrimi
Infortuniū ad multa eſt bonum li. ij.proſa.viij.
Ingeniū humanū nō valz ordinē di uīe ꝓuidētie ꝯph̄edere li.iiij.pro. vi.
Inimicus familiaris eſt efficax pe/ ſtis.li.iij.proſa.v.
Inſecuritas regię ꝑtātis pz in diony ſio.li.iij.proſa.v
Intellectus require ſol
Inuenire deū require deus
Iudex ęquitatis require deus
Inuidus cōparatur vęſeuo mōti ar/ denti li.i.metro.iiij.
Ira quid ſit li.i. proſa.v.
Ira nō erat in antiq̄s li.ij.me.v
Iudices mouent' ad miaz duplici de cauſa li.i.pro.iiij.
Iudiciū vulgariū d̄r infortūatū mi ſex.fortunatū fœlicē li.i.proſa.iiij.
Iudiciū naturale ⁊ rōnale dr̄n̄t li.v. ꝓſa.ij..
Inſticia qd ſit li'ij.proſa.i.
Iuſti ſiue boni nō ſolū hic p̄mijs p̄/ uātur ſʒ a malis calcantur li.iiij.p.i.
Iuuēc⁹ viridis ⁊ fœlix dr̄n̄t li.i.m.i.
LAbores duodeci.reqre hercul'..
Lac require artes liberales..
Laborintus domus multis circul' cōſtructa li.iij.pro.xij
Laici odiūt lrātos li.i.pro.iij.
Laudare p̄n̄tem dupliciter ꝯtingit. li.ij.proſa.iij.
Laus minuit ꝯſciam li.i.pro.iiij
Lecto ſiue thoro ſtudiū aſſimilat' l. .i.proſa.i.
Lethargia q̄lis infirmitas li.i.p.ij.
Lethargū hō patit' reſpectu cęleſtiū. li.i.proſa.ij.
Leuia documenta p̄cedere debēt dif ficilia li..i.proſa ij.
Liber arbitriū eſt in rōnali creatu/ ra li.v.proſa.v..
Liber arbitriū al'r ē in āgel' al'r in hōibus bonis ⁊ al'r in prauis ibidē.
Liber arbitriū nō necitat'.ſed deus oīa proſpicit ibidē
Liber arbitrium ſequūtur p̄mia ⁊ pœnę li.v.proſa.iij.
Liberi arbitrij ⁊ ꝓuidētię diuię n̄ ē diſcordia ſicʒ aliq̄l'r apparʒ li.v.m.iij
Libero arbitrio p̄n̄t res ſic ⁊ alit' e/ uenire li.v.proſa.vi.
Libidinis deſiderij d̄rā li.iiij
Ligatus catenis R̄x princeps mal⁹.
Lumen require tenebrę.
Lupus d̄r auarus li.iiij.proſa.iij..
Luxuria magis dolor q̄ȝ voluptas li.iij.proſa.vij.
Luxuria pungit poſt fcm̄ li.iij.p.vi
Luxurioſi ꝯparant' rabiei maris li. pri.me.iiij.
Luxurioſus require porcus
MAgiſtratū q̄re aſſumpſit boeti us li.i.proſa.iiij.
Mala ſunt in mūdo li.iiij.proſa.p̄.
Mali ⁊ ſtulti n̄ ſūt timēdi li.i.p.iij.
Mali ſunt inferiores q̄bus iniuriāt' li.iiij.proſa .iiij.
Malis nūq̄ȝ ē bn̄ q̄ȝuis ita opinent' hoies li.iiij.proſa.vi.
Malis quare ꝯtingit fortūa bona. li.iiij.proſa v.
Mali in dignitate poſiti peiora fa/ ciunt q̄ȝ incēdiū vel diluuiū li.ij.p vi
Malicia Neronis li.ij.me.vi

Tabula

Mali deſtruūt dies ꝛ noctes ibidez
Mal' neq̄cia ſupplicīū ē li.iiij.p.iij
Mali amittūt naturā hūanā ibidē
Mali hn̄t diuerſas naturas aīaliū.
ibidez.
Mali ꝑficiūt qđ delectat non qđ de
ſiderant li.iiij.proſa.ij.
Malis qn̄qꝫ q̄re bene.qn̄qꝫ male cō
tingit li.iiij.proſa.vi.
Mali ꝺ mal' qn̄z faciūt bonos ibiđ
Maloꝝ potētia ē ab impotētia vi/
riū li.iiij.proſa.iij
Malos eē ſimpl'r nō cōcedit'.℞ eſſe.
Malū poſſe ſiue velle ℞ poſſe
Malicia ẹtnal'r durarz li.iiij.p.iiij.
Malū nuſqꝫ eſt li.iiij.p.vi.
Manus phīẹ li.i.proſa.i.
Malū nihil eſt li.iij.pro.xij
Medicus q̄liter inueſtigat morbuz
li.pmo.p.ij.
Medica dr phīa li.i.proſa.iij
Medicus nō ſolū ꝑ ſigna vrinẹ quẹ
rit morbū.ſed etiaz ꝑ interrogatiōes
li.vi.proſa.vi
Memorari req̄re recordari
Mēdacium eſt triplex li.i.p.iiij
Mendax req̄re fœlicitas falſa.
Meror req̄re dolor
Meretrici aſſimilant' muſẹ poeticẹ.
li.ꝑ.proſa.ꝑ
Metro ꝛ proſa vtit' Boetius ꝓpter
duo li.ꝑ.me.i
Miſeria ꝛ exiliū li.i.pro.v.
Miſericordia req̄re iudices
Miſer eſt oīs malus li.iiij.pro.iiij.
Miſerior tanto q̄s.quāto ſupplicio
dignior ibidem
Miſeriores eſſent mali ſi nō punirēt'
ibidem
Miſerrimi ſunt infœliciſſimi ſi ma
licia ẹternaliter duraret li.iiij.p.iiij
Mons ethna ſꝑ ardz li.ij.p.v.
Mors require periodi
Mors famā deſtruit li.ij.m.vij
Mortē refugiūt oīa li.iij.proſa v
Mors fœlix ꝛ infœlix ſm vulgares
li.i.me.i..
Mundus req̄re area fortunẹ
Mundus ꝯꝑatur mari li.i.p.iij
Mūdum poſuit Plato incepiſſe.li.
v.proſa.vi.
Murē velle muribꝫ dn̄ari ridiculoſū
eſt li.ij.proſa.vi.
Mutabilitas reꝝ ꝓbat' tribꝫ exēpl'.
.ſ.ſole floribꝫ ꝛ mari li.ij.p.viij.
Mutabilia oīa ꝑter deū li.iiij.p.vi
Mutatio aī eſt maior pœna q̄ꝫ ī cor
pore li.iiij.me.iij
Natura nō aſſueſcit in oppoſitū
nec fortuna li.ij.pro.i.
Natura triplex eſt li.iij.me.ij.
Natura n̄ miſcet' ꝯrius li.ij.p.vi.
Natura humana paucis miniſqꝫ cō
tenta eſt li.ij.proſa.v.
Natura ſi interdū violentat'.tn̄ qn̄z ad
id redit qđ natural'r ſibi ꝯuenit.Vel
ſic Natura aīaliū oīm arboꝝ.ſideꝝ
ſtat in legibꝫ ſuis ꝛ nō variat cōſue/
tudinē.vt pꝫ de leone vegetabilibus
ꝛ volatilibꝫ li.iij.me.ij.
Naturale iudiciū differre a rōnali li.
v.proſa.ij..
Neceſſitare req̄re pn̄tia. Item req̄
re ſignum
Neceſſitates ſunt duẹ li.v.pro.vi.
Neccāriuz idē pt eſſe qđ ꝯtigēs ad di
uerſa relatū li.v.pro.vi.
Neronis q̄tuor malicie ℞ digitas
Neronis luxuria li.i.me.iiij..
Neſcire req̄re homo vere
Nigromanticū ꝑſumpſerūt boetiuz
propter duo li.ꝑ.pro.iiij.
Nihil ē cā mali li.iiij.pro.vi.
Ex nihilo nihil fieri quō intelligit'.li
bro v.pro.i..
Nobilis quis ꝑter illū q̄ eſt deditus
vitijs li.iij.me.vi..
Nobilitas eſt laus parentū li.iij.p/
ſa.vi
Nomen ſ't ſubſtantiā cum qualitate
li.iiij.me.iiij.
Non ens eſt duplex li.v.pro.vi..
Nouū antiquū ℞ pati
Nox eſt duplex accidentalis ꝛ natu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ralis libro primo metro tercio.
OBediunt deo cũcta naturaliter exñtia libro quarto me. ſexto.
Obliuio eſt aīę a corpore li. iij. m. vij
Obliuioni tradῑ diuites li. ij. p. vij.
Obliuiōi tradῑ viri magī li. ij. p. vij
Ocium ƀ ſtudiũ ſm vulgares li. p. proſa quarta.
Oculi phīę rō ⁊ intellectus ⁊ tripli/ci rōe dñr ardētes li. primo pſa pria.
Odiũ nō hʒ locũ apud ſapientes li. quarto proſa quarta
Oēs laborant lʒ diuerſo calle ad v/nũ btitudinis finē ꝓuenire li. iij. p. ij.
Oēs tendũt ad btitudinē vi natura li ꝯpulſi ſed varie li. iij. proſa ſcδa.
Opinio vulgariũ require veritaſ
Opus qδ facere vis requirit volun/tas ⁊ ptās libro tercio pſa quarta
Orō ſiue depcatio q̄d ſit li. v. p. iij
Orōes ſiue pces ſunt deo porrigēdę li. v. proſa ſexta
Oratores q̄ ſint li. quarto. p. iiij
Ordo debit⁹ tpis ⁊ loci dʒ eē in q̄li/bet ope ſiue actu li. pri. me. vi
Ordie ƀbito ſuant res ī ſuo eē ibiδ
Ornamentis ornari ē error li. ij. p. v
Orpheus citharista li. iij. metro xij.
Orphei fabulę moralitas ibideʒ.
PArentes require comedere.
Paſſio eſt quidaʒ motus cellulę appetitiuę libro primo proſa ſexta.
Paſſiones aī ⁊ opiniones īpediũt rectũ rōis iudiciũ li. i. proſa ſexta.
Et ibidem metro ſeptimo
Pati ſapiētes non eſt nouũ ſed anti quum libro primo proſa tercia
Pacia pbat phm li. ſcδo pſa ſeptīa
Patria eſt btitudo via ad eā ſunt v/tutes li. quinto proſa prima.
Pauptas duplex eſt li. ſcδo me. iiij.
Palin⁹ ſenator rhomanoꝝ li. ij. p. ij
Pax ſeu tranquillitas mētis li. i. p v
Peccata require vitia
Pecunia pauptatē inducit li. ij. p v.
Pecuīa fcit hoīeʒ indigētē li iij. p iij
Pellēdę ſunt affectiones li. i. me. vij.
Pœna maloꝝ bona. impunitas ma la li. quarto proſa quarta.
Pœnę dānatoꝝ ſiue purgandoꝝ nō ſunt edifferendę li. quarto pſa q̄rta
Pœnę maloꝝ q̄re fieri ꝑmittūt bo/nis ⁊ malis iucunda q̄ debētur boīs li. quarto proſa quinta.
Pœnę require liberꝝ arbitriũ.
Pœne mētis ſpeculatio rōnis li. iiij. p. i.
Periclitari li. iij. me. vij
Periodi mortis ſiue metę vitę libro quarto metro quarto.
Peripatetici libro pmo pſa tercia
Permanentia eſt appetitus naturalis non volũtarius li. tercio proſa. xi.
Phāri require ammirari.
Phīa ƀ mulier ꝓpter tria li. i. pro. i.
Phīę ſtatura ibidem
Phīę ꝑtes tres mathematica Naturalis methaphiſica ibideʒ.
Phīę veſtes artes liberales ibidem.
Phīę veſtes erant filis tenuiſſimis. Ibidem
Phīa maīb⁹ ſuis texuerat veſtē ibiδ
Phīę veſtes obſcurant. qr nō vſita/ta vt gladius in quiete rubiginoſus erit ibidem.
Phīa diuiditur in practicā ⁊ ſpecu/latiuam ibidem.
Phīa practica hētur in ethica iconoī ca ⁊ politica. ſed ſpeculatia ſeu theo/rica triplex ē. ſ. phiſica mathematica ⁊ methaphiſica. ⁊ in talib⁹ eſt ordo ꝑ modũ ſcalę ibidem
Phīę veſtis ſcindit vario mō ibideʒ
Phīę ornamenta ibidem.
Phīę ira ibidem
Phīa magiſtra oīʒ ꝟtutũ ⁊ eſt a δo libro primo. proſa tercia
Phīa eſt via ad cognoſcendũ verum lumen ſcʒ deũ ⁊ docet cōtēnere terrę/na libro quarto proſa prima
Phs fuiſſes ſi tacuiſſes li. ij. pro. vij
Piger require aſinus.
Pithagorici poſuerunt duo pꝛīcipia reꝝ bonũ ⁊ malũ li. iij. proſa. xi.
Plato require ſcire Itē req̄re mũdus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Tabula

Poemata dulcedine inficiũt li.i.p.i.
Poeta require meretrici.
Poetica ars a phia fugaꝛ li.i.pro.i.
Popularis require fama
Porcus dr luxurioſus li.iiij.pro.iii.
Poſſe malũ peius eſt ꝙ velle. libro
tercio proſa quarta qualiter ĩtelligiꝛ
Poſſe malũ nõ ẽ poſſe li.iiij.p.ii
Poſſe implere require deſideriũ.
Potẽtia nõ pt in liberꝝ arbitriũ.li.ij
proſa ſexta. vt pȝ de ill o qui momor
dit linguam
Potentia vera require refrenare
Potentia.ſufficientia.reuerẽtia.cla/
ritudo.iucũditas ſunt vnum in re li.
quarto proſa nona
Potentia ligata reqre prĩceps malꝰ.
Potentia plus require actus.
Potentiũ familiaritate Seneca et
plures mortui ſunt.li.iij. pro.v.
Potentia prodit indignũ li.ij.p.vi.
Item libro tercio metro tercio.
Potẽtia nõ eſt ſine timore li.iij.p.iij
Potẽtes noĩanꝛ falſꝭ noĩbꝫ li.ij.p.vi
Potentia eſt occaſio mali li.iij.m.iij
Potẽs ẽ q̇ ſcit ĩfrenare ꝓpᷓã maliciã
Potẽtes huiꝰ mũdi nõ ſunt timẽdi.
libro primo metro quarto.
Potẽs econtra patiꝛ potentiam. exᵐ
de buſiride interfecto ab Hercule.
Itẽ de regulo Rhomão li.ij.pro.vi.
Ptãs regia ñ ẽ ṽa ptãs li.iij.pro.v.
Ptãs gladio ſupᷓ caput pẽdenti com
paratur ibidẽ
Ptãtis inſecuritas reqre inſecuritas
Ptãtes cõcedunꝛ malis li.iiij.pro.vi
Ptãs plus require dignitas
Preces reqre orões
Premia nũꝙ̃ deſunt bonis.nec malꝭ
ſupplicia libro quarto proſa tercia.
Premia require liberꝝ arbitriũ
Premiũ extrinſecũ nõ curat bonus.
cũ hẽat in aĩo intrinſecũ li.iiij.p.iiij
Preſcia dei libro quĩto proſa tercia.
Preſcia dei nullã necitatẽ ĩponit fu/
turis li.v.pro.iiij (li.v.pro.vi
Preſcia dei nõ mutat ꝓprietatem rei
Pñtialiter oĩa ſunt in deo li.v.p.vi.
Pretorio inducebãtur ꝯſules rhõa/
ni require conſules
Principia duo require pithagorici
Principiũ maloꝝ potentia ligata ẽ
multis catenis li.quarto me.ſcdo
Prodigiũ q̇d ſit li ſcdo proſa prima.
Promittere require ſapiens.
Propõuũ veritas eſt ſupᷓ naturaȝ re
rũ libro quarto proſa ſecunda
Propriũ bonũ hoĩm reqre rõ recta
Proſopopeia ẽ fictio noue pſone .li.
primo proſa prima
Proſpera require aduerſa
Prouidentia dei ſolis claritatẽ excel
lit.libro quinto metro ſecundo.
Prouidẽtia diuina quo ad diuerſos
actus hoĩs nõ falliꝛ libro q̇nto p.vi
Proſa ⁊ metro vtiꝛ boetius duabus
de cauſis libro primo metro primo.
Prudẽs tria reſpicit tpa li.ij.pro.p̓.
Prudẽtia reꝝ exitus metiꝛ li.ij.p.p̓.
Pulchritudo quadruplex li.ij.pro v
Pulchritudo nõ eſt in hoĩe. ſed in ve
ſte libro primo proſa quinta
Pulchritudo corporis velociter rapi
tur libro tercio proſa octaua
Pulchrũ videri ñ reddit naꝛa ſȝ ocu
loꝝ debilitas ibidẽ exᵐ de Alcibiade
Puniũtur alibi grauius mali.hic ĩ/
puniti li.iiij.pro. quarta
Punire intrinſece reqre ꝯſcĩa pura
Puniri nõ require miſerior
Qualies mentis require pax
Quicꝙ vnũ in re reqre potẽtia
Quid noĩs ⁊ q̇d rei dñt li.v.p.pria.
Ratio recta eſt hoĩ ꝓpriũ bonuȝ
libro p̓mo proſa quinta
Rõnalis reqre homo
Recordari q̇d ſit li.quarto pro.ij.
Refrenare aĩm eſt potẽtia vera li.iij.
metro quinto
Regendũ tria reqrunꝛ li.ij..pro.vij.
Regere require deus
Regimen dei in ꝯcordia elementoꝝ
apparet.⁊ in ptibus anni li.iiij.m.vi
Reſpublica require beate

i

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Tabula

Rixoſus require canis
Rotare orbem require deus rotat.
Ruge q̄re in ſenibus nō in iuuenibꝰ
li. primo metro p̄mo
Sacrilegiū li. primo proſa q̄rta.
Sanitas corꝑis triduanę febre
ſoluitur li. quarto proſa octaua.
Sapiens h̄z ſe vniformiter ad vtrā-
q̄ fortunā li. i. proſa prima
Sapiens require tetragonū
Sapientis nō eſt promittere q̄ non
p̄t implere li. quarto proſa ſecunda.
Sapiens req̄re deſideriū. Itē req̄re
aduerſitate Item req̄re odiū
Sapiens nō odit ſtultū li. iiij. p. iiij
Sapientis ē d̄clarare difficilia libro
quarto proſa ſexta.
Sapientū eſt ſimplicibꝰ arridere cū
ſapiam acquirunt ibidem
Scia diſperſa augmentaꝛ oppoſitū
de diuitijs require diuitię
Scia diuina q̄l' ſit noianda li. v. p. vi.
Scia auferri nō p̄t li. p̄mo me. p̄mo
Scia ē ſocia in tribulatiōe li. i. p. iij.
Scia letificat li. iij. proſa p̄ma.
Scire require finis.
Scire ſeipſum require hō q̄ ſe ſcit
Scire ſcdm Platonē li. quinto me. iij
Senes quare rugoſi li. i. metro p̄o.
Senū generaꝛ tripliciter li. i. me. p̄.
Senū multa incōmoda. ibidem
Senſualitas cōtrariaꝛ rōi li. i. me. ij.
Sermones accipiēdi ſunt ſcdm mate-
riam ſubiectā li. iij. me. xij.
Serenitas veſpertina li. v. pro. q̄rta.
Seruoꝝ iprobitas dn̄m grauat li. ij
proſa quinta.
Sex doloroſa require dolore
Signū oſtendit ſignatū nō necitat.
li. quinto proſa quarta
Socrates ph̄s in noīe vnius dei bi
bit venenū ꝛ nihil ſibi nocuit l. i. p. iij
Socrates docet ſp̄ pandere veritatē.
li. primo proſa quarta
Sol q̄nq̄ ſcdm intellectū li. p̄mo. m. iij
Solis color li. p̄mo me. ſecundo
Solis claritas req̄re ꝓuidētia dei.
Spes ꝛ dep̄catio ceſſarent ſi futura
de necitate euenirent li. v. pro. tercia.
Status nō placēs require fœlicitas
Stellę ſeptē require ammiratōis
Stoici vnde dicanꝛ li. v. me. quarto.
Item require Epicuri
Studiū duplex florens ꝛ aridū li. p̄.
me. i. Itē plus require lecto.
Item plus require ocium
Stupor quid ſit li. p̄. proſa p̄ma.
Stupor boetij ibidem
Stupor ꝛ pudor dn̄t li. p̄. p. ſecūda
Supbus cōpaꝛ fulmini li. i. m. iiij.
Cōtra ſupbos vanā gl'am q̄rentes.
li. v. metro ſeptimo
Supplicia req̄re p̄nia
Taciturnitas dupliciter proucit
li. primo proſa ſecunda
Taciturnitas triplex li. ij. p. i.
Tactus require cognoſcit
Tardus require aſinus
Tēpalia hebetant ꝛ ingroſſant mētē
humanā li. i. me. ij.
Tempus vernale ꝯuenit vitę huma
nę Ibidem
Tēpalia nō ſunt cū ęternoꝝ li. ij. p iij
Tp̄s autūnale dat vuas ibidem
Tenebris aſſueti nō q̄unt lumē intu
eri. vt ſunt certe aues li. iiij. pro. iiij.
Terra habitabilis ſolū ad tres ꝑtes
li. ij. proſa vij.
Terrena bona excecant vulgares li.
quarto proſa quarta
Teſtis cōditiones li. i. pro. iiij.
Tetragonū corpus cōparatur ſapiēti.
li. iiij. proſa ſeptima.
Tygris flumen req̄re eufratis.
Timere nō h̄nt ſci malos li. i. m. iiij
Tonitru dr̄ ds tonare. vt ſic diuina
prouidētia recogiteꝛ li. iiij. me. vi
Transformatio require animi.
Transformatꝰ require vlixis
Triſticia ſedata rediꝛ ad ſtudiū li. i.
proſa tercia.
Tullius negauit ꝓuidentiam ſtare
poſſe cū libero arbitrio li. v. pro. iiij.
Turbationes aī impediūt cogni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Tabula

tionē veritatis li.i.me.vij.
Vaticinatio Tireſie quid dicaz hoc erit vel nō erit li.v.p.iij.
Velle malū require poſſe.
Venenū bibere require Socrates.
Venti q̄tuor principales a q̄tuor ꝑ/tibus mūdi q̇libet duos hz collaterales.ꝛ ſic ſunt.xij.li.i.me.iij.
Ventoꝝ generatio li.i.me.ij.
Verba leuia mitigāt dolorē l.ij.p iij
Veritas req̄re Socrates
Veritas q̄liter latet in pricipio ī noſtro intellectu li.iij.me.xi
Veritas īpedit a falſis opinionibꝰ ꝛ paſſionibus li.i.me.vij
Veritatē nō oēs eodē mō capiūt.nā q̇daz demrātiue.q̇dā auctoritatie q̇/dam ꝑ modū fabulę li.iij.me.xij
Veritas ꝓpōnum require ꝓpō.
Veritas cōtrariat opinioni vulgariū.q̇ putant malos īpunitos fœli/ces l.iiij.proſa.iiij
Vertex capitis tres hz ꝑtes phantaſia in añriori.cogitatiua ī medio.memoratiua in occipite li.i.p.i.
Veſpertina require ſerenitas
Veſtibus nō eſt gl'iandū li.ij.pſa v.
Veſtis cōtinet pulchritudinē nō hō li.ij.pro.v.
Via ad btitudinē require patria
Victus antiquoꝝ fuit groſſus li.ij.metro.ij.
Vitia ſunt ſpernēda li.v.pro.vi
Vitia nō ſunt ſine pœnis li.iiij.p.p̄
Vitioſus req̄re accidioſus
Videre omnia require deus
Vini duo dolia in limite Jouis li.ſcdo proſa ſcda
Virtutes ſunt colēdę li.quīto.p.vi.
Virtuoſi dn̄t eē fortiſſi li.iiij.me.vij
Virtus ꝯpta ſuſtiuet ibidem.
Virtus interp̄tat li.q̄rto pſa ſeptīa.
Virtutes ſunt via ad beatitudinem require patria
Viſus require cognoſcitur
Vita humana require tp̄s vernale.
Vitā hn̄s bonā nō hz timere.ſz eri/gere p̄t vultū li.p̄mo metro q̄rto
Vita virtuoſa eſt ſtatꝰ mediocris.ꝓpter ſil'itudinem edifici[illegible] li.ij.me.iiij
Vita hōis require [illegible]lo.
Vita hois require [illegible]odi
Vlixis ſocij ꝑ poc[illegible]ircis ī bruta ſunt transformati l[illegible]o metro.iij.
Vlixes plus require aduerſitas
Vnū ꝛ bonū idē ſunt li.tercio.p.xi.
Vnū manet interim qd̄ eſt vnū ibid̄
Vnū eſt ad qd̄ oīa tendūt li.iij.p.xi
Volitū nihil niſi cognitū li.v.m.iij.
Voluntas require opus
Voluntas eſt occaſio pcti li.iiij.p ij
Volūtas ꝛ ptās req̄runtur ad oēm actū li.quarto pſa ſcda.
Voluptas duplex li.tercio proſa vij
In voluptate nō eſt btitudo ibidem
Voluptas cōiugalis habz anxietatem annexā.vide exemplū notabile.li.tercio proſa ſexta.
Voluptas ē ſicut ſtimulꝰ apū libro tercio metro ſeptimo.
Voluptatē quid mali ſeq̇tur ibidez.
Vulgi opinionibꝰ plures nomē magnū receperūt li.tercio proſa octaua.
Vulnus detegere require ꝯfiteri
Vultus require facies
Vultꝰ reuerēdi dr phia.qr ſicut vultus honeſtus facit hoiem revereri ſic phia amatores ſuos li.i.pſa pri.
Vxoratoꝝ infœlicitas li.ii.p.q̄rta.
Vxorē hrē caſtaz ꝛ filios hrē bonos iucūdū eſt li.tercio.pſa ſeptima
Vxorem habere peruerſam nihil infœlicius.ibidem

¶ Epilogum ꝯpendioſum ꝛ ꝓutilē totius libri Require in fine libri

¶ Finit tabula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Boetij rhomani ⁊ oratoris celeberrimi libri de cō
ſolatione phie ⁊ cōmentarius eximij ꝑclariqꝫ doctorꝭ
ſancti Thome ſuꝑ eoſdem Incipiunt feliciter

Philoſophie ſerui

as oꝫ vt tibi ꝯtingat ꝟa libertas Hec ſūt ꝟ
ba Senece octaua epl'a ad Lucilliū Quia
vocari phiam ſciam ꝟitatis recte ſe hꝫ ex ſe-
cundo methaphice Et phia affert delectatio
nes mirabiles firmitate ⁊ puritate. ex. x. ethi
coꝝ Et multis viſa eſt phia res mirabilis ⁊
diuina. ex de celo ⁊ mūdo Ariſ. ¶ Itē ꝙ nul
la ſcia ſil'is eſt phie q̄ clarificat aīam. ⁊ facit
delectari eā in hoc ſeculo in ꝑfectione ⁊ rectitudine. ex li. de po. ⁊ morte. Et
phia trahit hoīem ab obſcuritate ignorātie ad ſciam. a tenebris ſtulticie ad
lucē ſapie ⁊ ad claritatē intellectus. ex eodē li. Ariſt. Itē qꝛ phia a ſuꝑſtiti
one liberat metu mortis nō cōturbat. ſꝫm Tulliū in li. de fini. bo. ⁊ ma.
Ideo Seneca has ⁊ ꝯſil'es ꝯditiones effectꝰ laudabiles phie aduertēs hor
tatur nos ad ſeruitiū phie in ꝓpōe ꝓpoſita ſic dicēs Phie ſeruias oꝫ. Que
q̄dē ꝓpō pt̄ probari multis rōnibus Primo ſic Illi oꝫ ſeruire ꝑ cuius ſerui
tutem hoī ꝯtingit ꝟa libertas. ſꝫ phia eſt hmōi. igitur Maior nota. qꝛ li-
bertas eſt [illegible]liſſima ꝯditio quā natura hūana deſiderat ⁊ affectat Mi-
nor pꝫ ꝑ eūdem Senecā q̄ poſtq̄ꝫ ꝑmiſit ꝓpōem iſtā Phie ſeruias oꝫ. ſubiū
git vt tibi ꝯtingat ꝟa libertas. Et paucis interpoſitis dt̄. hoc em̄ ſcꝫ ipſuꝫ
ſeruere libertas ē. Probať ſcđo ſic. Illi oꝫ ſeruire qđ aīm ꝑficit. vitam di
ſponit. actiōes regit. agēda ⁊ omittēda demonſtrat. ⁊ ſine quo nemo eſt ſecu
rus. Philoſophia eſt hmōi. igitur ⁊c̄ Maior nota. nā iſte conditiones ſūt
de ꝑfectione hominis Minor declaratur ꝑ Senecam. xvi. epl'a ad Lucil-
liū loquēs de phia dicit Hec aīm format ⁊ fabricat. vitā diſponit. actiones
regit. ⁊ omittēda demrāt. ſedet ad gubernandū errantia fluctuantium diri-
git curſum. ſed ſine hac nemo eſt ſecurus. Probatur tercio ſic Illi eſt ſerui-
endum quod tradit cognitioni vltimi finis magnum incrementū. philoſo
phia eſt huiuſmodi. igitur ⁊c̄. Maior nota. quia ꝯgnitio vltimi finis ma
gnū incrementū confert ad vitam. ex. i. Ethicoꝝ. Minor declaratur. nam
vltimus finis vite humane eſt beatitudo cuius cognitionem phia tradit.
Dicit em̄ phia in. iij. de conſolatione. pſa ſcđa. ꝙ beatitudo eſt ſtatus oīm
bonoꝝ aggregatione perfectus Et in eodē. iij. oñdit phia in quo ſit ꝟa btī
tudo et quō ad eā ꝑueniatur Probať quarto. Illi oꝫ ſeruire qđ facit hoīeꝫ
parem deo. philoſophia eſt hmōi. igitur ⁊c̄ Maior nota per ſe. Minor
patet per Sene. xlix. epiſtola ad Lucilliuꝫ. qui dicit Hoc em̄ mihi phia
ꝓmittit vt me parē deo reddat Probať quinto Illi eſt ſeruiēdum quod eſt
magiſtra oīm ſciaꝝ. nutrix oīm ꝟtutum ſummū ſolacium lapſorum ami-
corum quod eſt ꝑuium veri luminis ⁊ cuius exhortatio eſt recta ſui aucto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ritate digniſſima. phīa eſt hmōi. igit̾ ⁊c̄ Maior nota. qꝛ rōnabiliter ꝓpter
has conditiones laudabiles alicui ſeruitur Minoꝛ declaratur. Nā phīa
eſt magiſtra oīm ỽtutū. ex pꝛio de ꝯſol. pſa. iij. Ipſa eſt nutrix oīm ỽtutū.
. ij. de ꝯſolatione. pſa. iiij. Ipſa eſt ſummū ſolaciū lapſoꝝ aīoꝝ. iij. de ꝯſol.
pſa. i. Ipſa eſt pꝛeuia veri luminis. iiij. de ꝯſol. p. i. Et eius exhoꝛtatio eſt
recta ſui autoꝛitate digniſſima. v. de ꝯſol. pꝛo. i. Sic ergo pꝫ ꝓpoſitio ꝺclara
ta que dicit Phīe ſeruias oꝫ Sed diceres Quid mihi pꝛodeſt phīa ſi fatū
eſt? Quid mihi pꝛodeſt phīa ſi deus rector eſt? quid mihi pꝛodeſt phīa ſi ca
ſus imperat. ¶ Ad hoc rn̄det Seneca. xiij. epl̄a ſua. ſiue inexoꝛabili lege fa
ti nos ſtringant ſiue deus arbiter vniuerſis cuncta diſponit. ſiue caſus ac/
tiones humanas ſine oꝛdine ꝑmiſcet. adhuc phīe inſiſtendum eſt Phīa enī
nos tueri hꝫ. hec em̄ hoꝛtatur vt libenter deo placeamus vt ip̄m ſequamur
vt continue foꝛtune inſiſtamus ⁊ vt caſum feramus Licet aūt oēs homīes
natura ſcire deſiderant. tn̄ pauci. de quo doloꝛ eſt philoſophie vacant. quod
ideo contingit quia plures omiſſis delectationibus interioꝛibus. ad delcā/
tiones refugiunt coꝛpoꝛales Non tn̄ opoꝛtet delectationes coꝛpoꝛales eſſe
eligibilioꝛes interioꝛibus delectationibus quia delectationes coꝛpoꝛales ī
pediunt a ſummo bono. interioꝛes autem ad id pꝛomouent Vn̄ Boetius
in tractatu de ſummo bono ꝺt Dolere debent qui delectationibus ſenſua/
libus detinentur bona interioꝛa omittendo Nam dediti bonis ſenſualibus
ſumma bona non attingunt Quos hoīes ſenſuales boetius. iiij. de ꝯſol. p
ſa. iiij. comparat veſpertilionibus dicens Nequeunt em̄ oculos ſuos tene/
bꝛis aſſuetos ad lucem perſpicue veritatis attollere. ſimileſqꝫ ſunt auibus q̄
rum intuitum nox illuminat. dies excecat Et licet homines ſenſuales ⁊ vul
gares non magnificent nomen philoſophie. ſed magis blaſphemant. nihilo
minus tamen ipſa philoſophia in ſua dignitate perſeuerat. teſte. Seneca
xiiij. epl̄a ad Luciliū Nunquā inualeſcet ad tm̄ militia neqꝫ ad tantū exce
ditur contra virtutes vt nō nomen phīe ſacꝝ ⁊ venerabile permaneat Sed
diceres. phāri nō valeo. quia pauper ſum. ſed ſi diuitias habuero totuꝫ me
phīe dabo. ⁊ hoc videtur rōnabile. quia natura per ſe non eſt ſufficiens ad
ſpeculandum. ſed oꝫ cibū ⁊ potū ⁊ reliquum famulatā p̄exiſtere Et pꝛo tan
to ſacerdotes in egypto habitis necc̄arijs ꝓpter admirari ceperunt phari.
¶ Hec excuſatio rōne paupertatis non valet. audi Senecam. xvij. epiſto/
la ad Luciliū qui dicit Non eſt quo nos pauꝑtas a phīa reuocet. toleran/
da em̄ eſt fames quam tolerauerunt quidā in obſidioībus. ⁊ quid aliꝺ erat
p̄mium patientie illoꝝ q̄ꝫ in arbitriū non cadere. ſcꝫ inimicoꝛuꝫ. quantoma
gis eſt quod ꝓmittitur perpetua libertas. nullius hoīs timoꝛ ⁊ qꝺ aīm libe
rat a furoꝛibus multis em̄ ad philoſophandū obſtitere diuitie.. Pauꝑtas
aūt expedita ſecura eſt. ſi vis animo vacari pauper ſis opoꝛtet. aut pauperi
ſimilis. quia non pōt ſtudium ſalutare fieri ſine cura fragilitatis: fragilitaſ
āt eſt voluntaria paupertas. hec Seneca Vlꝫ eſt igitur ad philoſophādū
exiguntur necc̄aria. ſed ſufficiunt hoī pauca. non enim opoꝛtet futurum fœli
cem deum terre ⁊ maris eſſe. quia natura paucis minimiſqꝫ contenta eſt.
Ex ſecūdo de ꝯſolatione. pꝛoſa quinta Pꝛoijce ergo omīa a te. ⁊ ad phīam
magno curſu. totiſqꝫ viribus attende. hec Seneca. xvij. epl̄a ad Lucillium
Phīe ergo ſeruias opoꝛtet vt tibi ꝯtingat vera libertas.. vt tibi contingat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

vera ſecuritas. vt tibi innoteſcat fœlicitas. vt par deo fias ꝛ ꝓcipue vt in ad/
uerſitatibus ꝛ tribulationibus poſitus ꝑ ipam veriſſime conſoleris exem
plo Boetij quez phīa in exiliū relegatū ab omnibu s bonis pulſuz digni/
tatibus exutū. multis miſerijs afflictum dulciſſime cōſolabatur De cuius
phīe conſolatione agitur in libro Boetij qui intitulatur Liber de conſola
tione phīe. de quo ad pn̄s noſtra eſt intentio Hec ſufficiāt de introductione
huius li. Sed antequā ad lrām ꝓcedamus quinqȝ ſunt ꝑmittenda Primū
de cauſa ſuſcepti operis Secundum de cauſis huius libri Tercium de titu
lo huius libri ꝛ eius expoſitione. Quartum de cauſa intitulationis pn̄tis
li. Quintum de generali ſumma ꝛ ſentētia huius li. ¶ Circa primū videli/
cet circa cauſam ſuſcepti oꝑis. quare Boetius hunc librū conſcripſit ē ſciē/
duz. ꝙ Boetius vir eximius ꝯſul rhomanus. fide catholicus extitit q̄ diſ/
putans de fide catholica ꝯtra duos hereticos. ſcȝ contra Neſtorium ꝛ Eu/
ticem. cum nullus eſſet qui eis reſiſteret Boetius ipſos in cōi conſilio. deui
cit. ſicut patet in li. ſuo de duabus naturis in chriſto Tempore vero The/
odorici regis gothoꝝ. cum idē Theodoricus tyrannidē ſuam cōtra rhoma/
nos vellet exercere ꝛ quoſlibet bonos opprimere Boetius virtute dei arma
tus plus oībus alijs ſibi reſtitit. ꝛ quos tyrannica rabies inuaſerat Boeti
us amore iuſticie exponens ſe periculis ipſos liberauit Videns aūt Theo
doricus rex gothoꝝ ſolū ipſum Boetiū reſiſtentē. cogitabat qualiter ipſuz
ꝑderet. ꝛ cum iuſtā cām ꝯtra eū non inueniret duas falſas cauſas confinxit
Dixit eīm Boetiū impediuiſſe quendā delatorem ſibi lrāꝝ que continebāt
accuſationem ſenatus rhomanoꝝ. vt ſic ſenatus redderetur reus leſe maie/
ſtatis Hanc cām tangit Boetius. ꝓſa. iiij. huius primi dicens Delatorem
ne documenta deferret quibus ſenatū maieſtatis reꝝ faceret impediſſe cri/
minamur Secundo accuſabatur Boetius quod quaſdā lrās direxiſſet ad ī
peratorem ꝯſtantinopolitanū per quas reſtitueret libertatem priſtinā ipſis
rhomanis Hanc cām tangit Boetius eadem ꝓſa ſic dicens. Nam de com
poſitis falſo lrīs quibus libertatē arguor ſperaſſe rhomanā quid attinȝ di
cere His de cauſis Boetius ꝑ viles ꝑſonas ꝛ iphames accuſatus. indefen/
ſus reus eſt iudicatus. ꝛ a rege Theodorico papie in exiliū relegatus. Boe
tius āt in exilio poſitus ꝑteritaȝ ꝓſperitatē ſecum reputans. ꝛ pn̄tem aduer
ſitatem ꝯſiderans. ne aliquis homo in ſili ſtatu poſitus deſꝑaret. ſȝ vn̄ con
ſolaretur haberet philoſophicam ꝯſolationez. ꝯpoſuit cōtra mutabilitatez
fortune Ex quibus dc̄is pȝ ꝙ cauſa ſuſcepti operis eſt illa quatinus Boeti
us ſe in exiliū relegatū ab oībus bonis depulſum. dignitatibus exutuȝ phi
loſophice ſe tueretur. volens conſolari quēlibet hoīem in ſimili ſtatu poſitū
ne deſperet ſil'iter eſſe cōtuendum Secūdo vidēduȝ eſt de cauſis huius libri
cuiꝰ cā efficiens fuit Boetius q̄ deſcribens materiā huius libri. vtiꝛ tā ꝓſa
q̄ȝ metro imitatus Marcianū fœlicē capellā qui in d̄ſcribēdo nuptias mer
curij ꝛ philogie hoc ſtilo vſus eſt. de quo fit mentio in Theodolo vbi diciꝛ
Egregiam ſobolē cui ꝑ Stilbontis amorez Vli ſupeꝝ magna ſociaſti te/
ſte capella Licet ille liber Boetij multū excellat librū Martiani tā nobi
litate materie q̄ȝ priuilegio eloquentie Boetius eīm nec Tullio in proſa..
nec Virgilio in metro minor reputaꝛ Vtitur Boetius in hoc libro proſa
in qua ponit rationes ad conſolandum Boetium. probādo quod nō ſit do/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

lendum de amiſſione reꝝ tpalium Utitur aũt metro delectabili vt dũ au/
diatur mœror obliuioni tradatur Cã materialis huius libri eſt phĩca cõ
ſolatio ordinata ad ꝯtemptũ mundanoꝝ ⁊ ad appetitũ ſummę fœlicitatis
vel phĩca conſolatio ꝑſuadens neminẽ extolli in proſperis. nec deprimi ĩ ad
uerſis Uel aliter Cauſa materialis ſiue ſubiectũ huius libri eſt ſtatꝰ mi/
ſerabilis Boetij phĩca ꝯſol. ſupinducta Cã formalis tractatus huius li.
cõſiſtit in eius diuiſione de qua videbitur poſt Cã aũt formalis tractandi
eſt modus agendi Boetij. ⁊ eſt dialogus. i. ſermo duoꝝ. Introducit enim
Boetius in hoc libro duas ꝑſonas ſcʒ ſeipm̃ ſuã miſeriã deplangentem et
phiam ſibi ꝯdolentem. ⁊ ipſum ſuꝑ ſua miſeria ꝯſolantem. hoc eſt rõnabi/
le. Nam ẜm btm̃ Grego. Uerus ordo ꝯſolationis ẽ vt cũ volumus aliquẽ
a merore ſuſpendere. primo ſtudeamus luctui eius cõcordare Uel ideo cau
ſa formalis eſt dialogus. qr in quadã ꝑte huius ꝑmi libri. phĩa introducit
fortunã ipſum Boetiũ alloquẽtem. vbi incidit quędam figura tropi q̃ vo/
catur ethopeia. de qua dicit Greciſmꝰ Ac introducit aliquos ethopeia lo/
quẽtes Ut cũ fortuna loquitur Boetius ipſe Uel põt dici ẜm cõiter loquẽ
tes ꝙ cauſa formalis tractãdi ẽ quintuplex. definitiua. diuiſiua. ꝓbatiua. ĩ
probatiua. exemploꝝ poſitiua. ſicut videbitur in li. Cauſa formalis huius
li. eſt vt ipſo ꝯgnito noſipſos ⁊ quoſlibet alios ĩ aduerſitatibus ⁊ tribulati
one poſitos philoſophica ꝯſolatione tueamur. ⁊ ne extollamur in proſperꝭ.
⁊ deprimamur in aduerſis. ¶ Tercio videndũ eſt de titulo huius libri. et
de eius expoſitione. ¶ Unde ſciendum ꝙ titulus ſecundum Remigiuʒ ſu
per donato. ẽ clauis ſiue ingreſſus operis ſequẽtis Et dicitur titulꝰ a titan
quod eſt ſol. ſicut em̃ ſol illuminat mũdum. ſic titulus librum. Et ꝓponiť
titulus li. ad cõmendationẽ operis ⁊ ad laudẽ auctoris Eſt ergo titulus ꝑ
ſentis libri talis Anitij Manlij Torquati Seuerini Excõſulis Patri/
cij Ordinarij Boetij viri illuſtris incipit liber de cõſolatione phię.. Sed
queritur quare tot ꝓpria nomina ponũtur in titulo. Dicunt aliqui ꝙ forte
cõſuetudo fuit rhomanoꝝ vt ſic nomina aſſcriberẽt ſuoꝝ auoꝝ ⁊ ꝑdeceſſo/
rũ.. Uel aliter poteſt dici ꝙ plura nomina ponũtur in titulo ꝓpter hõrem
⁊ laudẽ ipſius Boetij: qr ẜm Senecã in libro de elementis ad Neronem.
Multa cognoĩa honori data ſunt Sicut em̃ vilis ꝑſona non vult noĩari
niſi in vno noĩe. quia quanto plus noĩatur. tanto plus ꝯgnoſcitur. ⁊ tanto
magis ſordeſcit Sic honeſta perſona vult nominari pluribus noĩbꝫ.. vt ſic
magis innoteſcat ⁊ clareſcat alijs ſua forma.. nã oẽ bonũ in cõe deductum
magis eluceſcit. ¶ Exponitur aũt titulus ſic Boetius dictus fuit Anitiꝰ
a quodã nobili rhomano ſic dicto de cuius genere fuit Uel dictus Anitiꝰ
quaſi inuictus. ab a quod eſt ſine ⁊ nicos victoria Nũq̃ʒ em̃ Boetius vin
ci potuit vt flecteretur a iure ad iniuſticiã: ſicut ipſe teſtatur quarta proſa
huius primi libri dicens Nunquam a iure ad iniuriã me quiſq̃ʒ detraxit
¶ Secundo Boetius dictus fuit Manlius. quia de genere manlioꝝ
fuit. qui erant nobiles rhomani. Tercio Boetius dictus fuit Torqua
tus a quodam nobili rhomano ſic dicto.. qui cum ſingulare bellum iniret
cum quodam de gallia ipſum deuicit et torquem in collo habentẽ ſibi ab/
ſtulit. cuius ratione dictus fuit Torquatus. de cuius genere fuit Boetiꝰ.
¶ Quarto Boetius dictus fuit Seuerinus a ſeueritate Seuerus ei fuit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

cuz theodrico regi gothoꝝ ſe oppoſuit Uel dictus fuit ſeuerinus quaſi ſe/
quens veritatem. nunquā enī in iudicijs vel amore vel odio flecti potuit a
veritate Quinto boetius dictus fuit: Exconſul quaſi vnus ex cōſulibꝫ rho
manoꝝ. vel excōſul quaſi extra ɔſulatū poſitus quē prius habuit: Excōſu
lares dicebātur qui iā depoſuerant conſolatū.. ⁊ licet ab honore cōſulatus
ceſſarent tamen poſtea plus alijs in magna reuerentia habebātur. Sexto
dcūs fuit Patricius a nobiliſſimo rhomano ſic dicto. de cuiꝰ genere fuit bo
etius. vel alio mō patricij dicebāẜ nobiles rhomani qui ꝓuidebāt reipubli
cę. ſicut pr̄ filio quoꝝ noīa ſcripta erant aureis lr̄is. ⁊ ideo dicebantur pr̄es
de quoꝝ numero fuit vnus Boetius. ꝓpter quod dcūs fuit patricius Se/
ptimo dicebatur ordinarius. qꝛ rēpublicā ordinauit Uel aliter. ordinarij
dicebātur q̄ tātę dignitatis erāt vt quolibet ordine digni eēnt. ⁊ ſic fuit Bo
etius Octauo noīe proprio dcūs fuit Boetius qđ interp̄tatur adiutor. q̄a
in nccītate pauperibꝫ ſubueniebat Quarto vidēdum ē de cā intitulationis
huius li. Intitulatur iſte liber de ɔſol. phica Ubi ſciendū. phica ɔſolatō
dr̄ rōnabilis demrātio. declarans de cuiꝰ amiſſione nō eſt dolendū. ⁊ de cu/
ius poſſeſſione nō ſit gaudenduz. ⁊ quia hoc ꝑtractatur in p̄nti li. iō ſic inti
latur Quinto videndum ē de generali ſumma huiꝰ totiꝰ li. ¶ Ubi ſcien
duz ꝙ Boetius in hoc li. oñdit bona tp̄alia eſſe trāſitoria ⁊ nō ɔſiſtere tota
liter in eis totalē ⁊ verā fœlicitatē. ⁊ per ɔn̄s non ē dolendum de eoꝝ abſen
tia. nec gaudendū de eoꝝ p̄ntia: ⁊ neminē debere extolli in proſperis. nec de
primi in aduerſis Oñdiẜ etiā in p̄nti li. q̄d ſit ſummū bonū vbi ſit ſitū. ⁊ q̄/
mō ad ipſum ꝑueniaẜ Etiā oñditur ꝙ boni ſꝑ ſunt potētes ⁊ mali ſꝑ ſt̄ im
potētes: ⁊ ꝙ bonis nūq̄z deſunt ſua p̄mia. malis nūquam ſua ſupplicia.
Poſt hoc oñditur q̄d ſit diuina prouidentia: quid caſus: quid fatū: q̄d liberꝝ
arbitriū. Et ponit Boetius rōnes q̄bus ꝓbat liberꝝ arbitrium non poſſe
ſtare cuz ꝓuidentia diuina. ⁊ ponit quorūdam fl̄ām ſolutionē ⁊ eam impro
bat Poſtea oſtendit verā ſolutionē quā rōibus ɔfirmat. ¶ Iſta ⁊ alia plu
ra pulchra determinātur in hoc li. ſicut patebit in ſequētibus.

¶ Anicij Manlij Torquati ſeuerini Boetij Ordinarij Pa
tricij viri exconſulis de cōſolatione phię liber primus inci/
pit ¶ Metrum primū heroicum elegiacum

Carmina q̄ quondā ſtudio florente peregi
Flebilis heu męſtos cogor inire modos

¶ P̄n̄s liber Boetij prima ſui diuiſione diuiditur ī
q̄nq₃ ꝑtes ſc̄m ꝙ ponit q̄nq₃ libros ꝑtiales quos cō/
tinet In primo cōqueritur ſe miſerijs ſubiectū. In
ſcđo ponit remedia ɔſolatiua In tercio determīat d̄
ꝟa fœlicitate in quo ſit ſita ⁊ q̄uō ad eā perueniaẜ In quarto mouet q̄ſdaz
queſtiōes ipi phię In quinto determinat de caſu ⁊ ꝓuidentia diuina. Pri/
mus liber incipit hic Carmina Secūdꝰ liber incipit ibi Poſt hęc pauliſꝑ
Tercius ibi Iam cantū illa finierat Quartus ibi Hęc cum philoſophia.
Quintus ibi. Dixerat orationiſque curſum. Quid ⁊ de quo agaẜ in q̄libet

libro patebit loco ſuo Primus liber diuiditur. in. xiij. ptes. qꝛ huius primi libri ſunt ſeptē metra ⁊ ſex proſe q̄ partes patebunt. que aūt ſit materia ⁊ ītentio cuiuſlibet partis ſimiliter patebit. ¶ Notandū autem quod pmum metruz huius primi libri vocatur elegiacum Eſt aūt metruz elegiacum qđ conſtat ex vno verſu hexametro. i. ſex pedū. ⁊ alio pentametro id eſt quinqꝫ pedū Et dicitur elegiacum ab eleyſon quod eſt miſereri Elegia enim ē miſeria Metrū em̄ elegiacuz inuētum fuit pro deſcribenda miſeria. quāuis eo hodie aliqui vtūtur ad alia deſcribenda Unde Horatius Verſibus impliter iunctis querimonia pmū Poſt etiam incluſa eſt voti ſententia compos Quis autem fuerit adinuentor tal' metri elegiaci. dubitatur Vn̄ Horati⁹ Quis tamē exiguos elegos emiſerit auctor: Grāmatici certāt ⁊ adhuc ſb iudice lis eſt Et diuiditur hoc primū metruz in quatuor partes Primo boetius deplangit ſtatū ſue miſerie ex parte permutationis ſtudij. Secundo ex parte defectus corporalis Tercio ex parte plongationis vite miſerabil'. Quarto apoſtrophat ꝯtra ſuos amicos. ſcđa ibi. Gl'ia fœlicis. tercia pars ibi. mors hoīm fœlix. quarta ibi. quid me fœlicem Primo facit quod dictū eſt. ſecūdo approbat dcm̄ ſuū. ibi . Ecce mihi lacere Dicit primo ego boetius qui quondā tpe proſperitatis ſtudio meo florente pegi. i. ꝯpoſui carmina ſupple delectabilia ⁊ iucunda. nunc tpe aduerſitatis flebilis. i. dignus vt deflear. vel flebilis. i. triſtis. cogor inire. i. inchoare. mœſtos modos. . id ē triſtia metra de mea miſeria ¶ Notandum ſicut dictum fuit prius Boetius vtitur in hoc libro tam pſa quam metro. quia talis modus ſcribendi magis fuit ꝯueniens ſue materie. ſicut em̄ potio curatiua q̄ amara eſt delectabilius ſumit' ſi fuerit aliqua dulcedine permixta. . ſic rōnes phie in proſa tradite libentius a boetio ſuſcipiuntur ſi fuerint iucunditate metri dulcorate Et ideo Boetius nunc metro nunc proſa vtitur. quia alternatis vti delectabilius eſt Unde autor poetice Quod ſapit inſipiduz vitioſa frequentia reddit. ¶ Item nota quod Boetius potius incipit librū ſuum a metro. q̄ꝫ a proſa. quia modus ſcribendi metricus magis fuit vſitatus apud antiquoſ q̄ꝫ proſaicus Vel ideo quia metrū eſt delectabilius proſa. vt ergo magis alliciat audientes ad ſuum librū. ideo in principio libri ſui vtitur metro

¶ Item nota circa litteram quod carmina vno modo dicūtur ſcripta metrica certis pedibus menſurata Alio modo dicuntur quecunque dicta vel ſcripta. etiā proſaica que ſunt de re dictabili. Boetius autem florente ſtudio cōpoſuit vt plurimū carmina proſaica de re delectabili Edidit em̄ quedaz carmina philoſophica. quedam logicalia: quedam theologicalia. ſicut patet reſpicienti eius diuerſos libros Tempore autem aduerſitatis cogebat' boetius ad ꝯponendum carmina metrica triſtia. ¶ Item nota ſtudiū eſt vehemens applicatio animi ad aliquid agendū cum bona voluntate. . dico cum bona voluntate. quia in maliuolam animam non introibit ſapientia. Hec Salomon Et perfectio diſcipuli in tribus conſiſtit ex Boetio de diſciplia ſcolariū In attentione: docilitate ⁊ beniuolentia. homini enim nolenti ſciētiam ⁊ vt oportet ſtudenti impoſſibilis eſt poſſeſſio boni Euſtratius pmo Ethicorum. ¶ Item nota quod duplex eſt ſtudiuz florens ⁊ aridum Ad ſtudium florens tria exiguntur ¶ Primo requiritur iuuentus. qꝛ iuuenes perſpicatiores ſunt ſenibus. ſenes āt magis ſunt immemores. Secū

Primus·

do requiritur habitus neccāriorum: quia natura per ſe non eſt ſufficiens ad
ſpeculandum. ſed oꝫ neccāria exiſtere. ex quarto Ethi. Tercio requirit̃ ani/
mi tranquillitas q̄ contingit ꝑ ſedationē paſſionū. quia aīa in quiete ⁊ reſi
dentia fit prudens. vij. phiſi. Ubi em̄ paſſiones dominātur. ibi intellectus
obſcuratur Ideo boetius in fine huius primi libri hortando nos ad fugā
paſſionum dr̄ Gaudia pelle. pelle timorem Spemqꝫ fugato nec dolor adſit
Nubila mens eſt victaqꝫ frenis Hec vbi regnant Studiū āt aridū ē ad qḋ
ꝯcurrunt oppoſitę ꝯditiōes. ſ. ſenectus neccāriorꝫ defcūs ⁊ aī ꝑturbatio. No
ta ꝙ ꝟ⁹ de miſeria dn̄r mœſti mōi Dn̄r em̄ mōi a modulādo. qꝛ pedibꝫ mo/
dulāt̃. ⁊ dn̄r mœſti rōe materię qꝛ ſtꝫ de triſti materia. ſ. aduerſitate.. ¶ No
ta ꝙ in primis duobꝫ ꝟſibꝫ notat̃ antitheſis. i. ꝯtrapō.. Dr̄ em̄ in p̄mo ꝟſu.
quōdā ꝑegi. cui ꝯtrariat̃ i ſcd̄o verſu. cogor inire. i. inchoare. Itꝫ dr̄ in p̄mo
ꝟſu florente ſtudio. cui ꝯtrariatur in ſecūdo flebilis. Itē dr̄ in primo ꝟſu.
carmina ſupple iucunda. cui ꝯtrariatur in ſecūdo mœſtos mōs. ¶ Itē no/
tandum ꝙ Boetius rōnabiliter deplangit ſtatū ſuuꝫ ex ꝑte ꝑmutatōis phi
ſici quod ꝟſum fuit in ſtudiū poeticū quo nūc cogebatur vti. Propoſuit em̄
Boetius dolorē ſuum metrice ꝯſcribere ⁊ eum philoſophice ꝯſolari. nā ſtu
dium philoſophicū eſt ſtudiū veritatis. qꝛ. ij. methaphi. vocari phiam ſciē
tiā veritatis recte ſe hꝫ. ſtudiū aūt poeticuꝫ eſt ſtudiū falſitatis. nā ex phe/
mio methaphiſice ſm̄ prouerbiū mentiūtur multa poetę Item per ſtudium
phicum acquiritur beatitudo. ex. x. Ethico. Per ſtudium aūt poeticū falſi
tatis certitudo. ex. ij. methaphiſice

Ecce mihi lacerę dictant ſcribenda camęnę

Et veris elegi fletibus ora rigant

¶ Hic Boetius approbat dictum ſuum Dixit em̄ ꝙ cogatur inire mœ
ſtos modos. hoc ipē probat. ſecūdo rn̄det queſtioni: ibi has ſaltē ¶ Prīo dr̄
Benedixi ꝙ cogor inire mœſtos mōs Ecce demonſtratio hui⁹ ad ſenſuꝫ
Nā camœnę. i. muſę poeticę. lacerę. i. lacerantes mētes hoīm. illę dictāt mi
hi dicta ſcribenda ſupple carmina metri. a ⁊ elegi. i. verſus miſerię quos mu
ſę mihi dictant. illi rigant id ē humectant ora id eſt faciem meam veris fle/
tibus. ¶ Notandum ꝙ ſm̄ poetas nouem fuiſſe muſę in monte elicōe iu
xta fontem caballinū. de quo fonte loquitur Perſius in principio libri ſui
di. Nec fōte labra plui caballio ⁊c̄. Quę muſę fingunt̃ poetꝫ miſtraſſe ſciaꝫ
ponendi carmina metrica Et iſtę muſę poeticę vocabātur camœnę quaſi ca
nentes amœnę. eo quod multū delectant homines ratione metri
¶ Nota quod illę muſę poeticę dicūtur lacerę actiē quia lacerant id eſt di/
ſtrahunt mentes hominum ſubijcientes ipſas diuerſis paſſionibus.. nunc
paſſioni amoris. nunc doloris. ſicut patet per Ouidium de amore tractantē
⁊ per alios poetas Uel dicitur lacerę paſſiue ratione poematū ſuorum quę
poemata dn̄r lacera. quia nō ſunt firmitate rōis ſtabilita ¶ Ubi notādū
ꝙ quedā carmina dicūtur integra quędam lacera Integra ſūt carmina phi
loſophica nulla falſitate ꝑmixta. ſed rōnū firmitate ſtabilitā. ⁊ aīm firmāt
Lacera ſunt carmina poetica quę nō inſtruunt hominem nec conſolantur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſed lacerant id eſt diſtrahunt mentes hoīm nūc reducēdo homini ad memoriam voluptates: nunc dolorem. nunc alias paſſiones ¶ Item notādū versus elegi principaliter inuenti fuerunt prupter miseriā deſcribendam. et quia hos verſus muſe dictabant Boetio per quos Boetius magis ſuam miſeriam reduxit ad memoriā quam per eos conſolaretur/ideo elegi erant cauſa ipſi Boetius veri fletus. ¶ Item notandum duplex eſt fletus. adulatorius ꝛ verus Adulatorius qui eſt fictus qualꝰ eſt fletus amaſie Si eñ dixerit amaſius ad amaſiam nō diligis me: ipſa incipit flere. quare vt per fletū firmius ipſum poſſit tenere. cum autem nūmos non poterit extorquere ab ipſo: dicit Uade garrio te non noui vere Alius eſt fletus verꝰ qui ex vero cordis dolore ꝛ ex vera pietate procedit. ꝛ ad talem fletum Boetius ꝓuocatus fuit per muſas dictantes ſibi carmina: ¶ Notandum ꝙ hęc dictio elegi pt exponi duplr: vno mō ꝙ teneatur noīatiue. et tunc eſt ſenſus. elegi. i. verſus miſerię rigant ora mea fletibus Alio mō ꝙ teneatur genitiue: ꝛ tunc eſt ſenſus. camœnę rigant veris fletibus ora elegi id eſt miſeri hominis quia elegus a um. i. miſer ra rū. ſm Huguitionem

Has ſaltem nullus potuit peruincere terror

Ne noſtrum comites proſequerētur iter

¶ Hic Boetius rñdet tacite quęſtioni Quęreret aliquis.. qūo muſę dictant tibi carmina ſcribenda cum ſis in exiliū relegatus. quia intraſti ſine omni comitiua Ad hoc reſpondet Boetius. Licet omnes amici mei dereliquerunt me in exilio propter timorem imperialem. tamen has muſas nllus terror imperialis potuit vincere quin comites ſequerētur noſtrum iter vſqꝫ in exilium. dictantes nobis carmina. ¶ Notandum licet bona exteriora poſſunt auferri ab homine per violentiam ſicut per furtum per rapinā per incendium. tamen ſcientia non poteſt auferri ab homine. non enim ſcientia violentia aufertur: nec vetuſtate conſumitur: nec triſticia minuitur Unde Seneca nona epiſtola ad Lucilliū recitat. quod cum ſtilbon capta patria amiſſis liberis/amiſſa vxore ſua. ꝛ alijs bonis. ſolus ab incendio exierat. Requiſitus fuit a Demetrio. nunquid omnia perdidiſſet: reſpondit. Nihil perdidi. ſed omnia bona mea mecum ſunt. iuſticia: ṽtus. ꝛ prudentia. ꝛ hoc innuit Boetius dicens Muſas ſe non reliquiſſe Unde etiam Alanus de planctu naturę de ſcientia dicit Super omnem poſſeſſionē generoſa emanat poſſeſſio quę ſparſa colligitur. erogata euertitur. publicata ſuſcipit incrementum. per quam nobilis theſaurus ſecretis penetralibus naſcitur.. effectus ęternę delectationis acquiritur. Hec eſt ſol per quem dieſcit a tenebris. cordis oculus delicioſa animi paradyſus. hęc immortalem ex mortali facit ꝛ caducum hominem in deum deificę mutationis auctoritate cōuertit. ¶ Nota circa hanc dictionem ſaltim quod dictiones ꝓferri poſſunt ꝑ tim quę deberent proferri per tem. vnde proferimus ſaltim pro ſaltem. timpus pro tempus. extimplo pro extemplo: quod eſt contra Huguitionem. ꝗ dicit Tim tria deteſtor. extimplo timpora ſaltim

Primus

Gl'a fęlicis olim viridiſq; iuuentę
Solātur mꝍſti nunc mea fata ſenis

¶ Hic Boetius deplā git ſtatum ſuuz ex pte defectus corporalis Et primo proponit eum in generali. ſecundo in ſpeciali. ſecunda ibi. venit em̄. Dicit primo: quondā cōſolabātur me gl'ia fœlicis iuuētę. i. pſperę iuuentutis ⁊ gloria viridis iuuentę id eſt delectabilis iuuentutis. ſed nunc fata id eſt euētus mœſti ſenis. id eſt triſtis ſenectutis. ſolantur. i. ꝯſolantur: mea. i. meā ptē. quaſi diceret priuſ conſolabar dulci iuuentute. nunc autem cōſolor triſti ſenectute Secunduz illam ſententiā ſic exponitur lrā Gloria fœlicis iuuētę. id eſt proſperę iuuētutis. viridis. id eſt delectabilis iuuentutis: quondā ſupple ꝯſolabatur me. nunc fata. i. euentus. mœſti ſenis. i. triſtis ſenectutis. ſolantur mea. i. meam ptem. ¶ Notandum ꝙ cōiter illa lrā aliter exponetur referendo eā ad muſas poeticas ſic Camœnę quę quondā tēpore iuuentutis erant gloria fœlicis. ⁊ viridis iuuētutis. quod dr̄. ꝓ tanto. q2 iuuenes olim ſolebant informari ī in arte poetica. in qua proficientes gloriabātur in vſu metroꝝ ⁊ richmoruz nūc autem camœnę ſolantur mea fata inquā mœſti ſenis

¶ Notandum ꝙ fœlix iuuentus ē quę bonis exterioribus eſt adornata De quibus bonis loquitur Ariſtote. circa principiū li. de bona fortuna dicens Sine rebus exterioribus quoꝝ fortuna eſt domina. non ꝯtingit eē fœlicem Sz viridis. i. delectabilis iuuentus eſt illa quę eſt bonis naturę decorata. ſcz fortitudine. pulchritudine ⁊ agilitate Ariſtote. in Ethi. Nō omnino fœlix ē qui ſpecie turpis. aut ſolitarius. aut carens prole ē

¶ Nota ꝙ Boetius repſentat in ſe ſtatum miſerię cum dicit. Fata mœſti ſenis ſe cōſolari cum minime hoīem ꝯſolantur. ſed magis perturbant Etiā cū dicit muſas poeticas ſe cōſolari ſimiliter repn̄tat ſtatū miſerię. quia muſe poeticę nō cedent alicui in ſolatium. ſed potius in alimentū doloris

¶ Item de ſignificationibus fati ponit Vguitio duos ꝟſiculos dicēs Cōſtellatio mors pce rn̄ſaq; deoꝝ Euentus rerum ſignantur noīa fati

Venit eī ꝓperata mal' inopina ſenect⁹
Et dolor ętatem iuſſit ineſſe ſuam
Intempeſtiui fundūtur ꝟtice cani
Et tremit effeto corpore laxa cutis.

¶ Hic boetius declarat in ſpeciali defectum corporalem dicēs Bene dico ꝙ fata mœſtę ſenectutꝫ nunc conſolantur me. em̄ pro quia ſenectus inopina. id eſt inopinata per apocopā properata. id eſt feſtinata venit malis. id eſt cum ſuis malis ⁊ incommodis. ⁊ dolor ſupple quem patior. iuſſit ineſſe id eſt induxit mihi ſuam ętatem Per quod innuitur quod non ſoluz ętas inducit dolorem. ſed econuerſo dolor inducit ⁊ cauſat ętatem ⁊ ſenium Et tunc Boetius ponit duo ſigna ſuę ſenectutis dicens Cani ſupple capilli. intempeſtiui id eſt ante debitū tempus. funduntur vertice. id eſt in capite meo Aliud ſignū ſenectutis poīt ibi qd̄ cutis mea laxa. i. ſoluta tremit corpore effeto. id eſt carne conſumpta et euacuata. ¶ Nota quod hominem ſenē multa incommoda circumueniunt Nam pellis eius contrahitur. cor eius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

eius concutitur.pulmo eius debilitatur.lumbi eius indurãtur.dorſum eius incuruatur.membra tremunt.dentes hebent.oculi obſcurãtur ⁊c̃ij́s. Unde poeta dixit. Optamus ſenium dum venerit eſt male ventum. Hoc eſt gibboſum ſurdum cecumque moroſum Propter hoc dicit Boetius q̃ ſenectus venit mihi cum ſuis malis

¶ Notandũ circa illam partem. ⁊ dolor etatem quod triplex eſt cauſa ſenectutis.ſcilicet etas infirmitas ⁊ aduerſitas. Senectus que inducitur per etatem naturalis eſt. que autem inducitur per infirmitatem vel aduerſitatem accidentalis eſt qualis ſenectus fuit in Boetio qui ſenuerat ꝓpter multitudinem doloris ⁊ triſticie.

¶ Notandum quod canicies Boetij fuit intempeſtiua Uguitio dicit Intempeſtiuũ eſt quod eſt incongruum. inconueniens inutile vel ſine tempore Unde intempeſtiuum dicitur illud quod non habet idoneum tempus vel quod non eſt conueniens pro tempore Et quia Boetius iuuenis erat etate: ⁊ cum ſenuerat ex aduerſitate iam canicies eius erat intẽpeſtiua.

¶ Nota quod in iuuenibus cutis eſt denſa propter multitudinẽ ſanguinis ex quo ſanguine generatur caro .Sed quia ſanguis diminuitur in ſenibus diminuitur etiam caro in eis.ideo cutis ſenum eſt lara

¶ Notandum circa hoc vocabulum effeto quod tractũ eſt a mulieribus pregnantibus.que cum pepererint dicũtur effoete id eſt euacuate. Unde dicit Uguitio quod foetus eſt natus muliereris adhuc in vtero exiſtens.⁊ dicitur a foueo eo quod ibi foueatur Inde foetus a um.id eſt plenus a um. Inde effetus id eſt debilis.ſine fortitudine quaſi viriũ vel viribus euacuatus Inde fetoſus a um id eſt plenus foetu Unde dicit Pſalmiſta Oues eorum foetoſe id eſt plene foetu Et ſenes poſſunt dici effoeti quaſi extra foetũ poſiti.quia ſenectus non eſt apta ad generandum foetum

Mors hoĩz felix q̃ nec ſe dulcib' annis
Inſerit. ⁊ meſtis ſepe vocata venit
Eheu q̃z ſurda miſeros auertitur aure
Et flentes oculos claudere ſeua negat
Dũ leuib' malefida boĩſ fortũa fauerẽ
Pene caput triſtẽ merſerat hora meũ
Nũc q2 fallacẽ mutauit nubila vultũ
Protrahit ingratas impia vita moras

¶ Hic Boetius deplãgit ſtatum ſuum ex parte durationis vite miſerabilis. Et primo premittit que mors hominum ſit foelicior. ⁊ que non. Et dicit ſic. Illa mors hominũ eſt foelix.que nec inſerit id eſt nõ immittit ſe dulcibus annis. id ẽ tẽporibus proſperis cũ delectat hominem viuere.

¶ Similiter illa mors eſt foelix que ſepe vocata venit moeſtis. ſupple annis.id eſt triſtibus annis.quia in annis aduerſitatis miſeri conſueuerũt vocare mortem ¶ Tunc ꝯñter oſtendit que mors hominũ ſit crudel'

diceſ Eheu ꝗ̃ ſurda aure.i.recluſa aure.ſeua mors.i.crudelis auertit̃..id ẽ
ſpernit miſeros hoĩes.⁊ negat.i.nõ vult claudere flentes oculos eoꝝ.quaſi
dicat.crudelis mors eſt q̃ non permittit miſeros mori.⁊ dicit miſeros clau/
dere flẽtes oculos.ꝑ hoc innuẽs ꝙ in morte oculi hoĩm claudũtur.Et tũc
boetius deplãgit ꝓlongatiõnẽ ſuę vitę dicẽs Dũ fortuna malefida.i.ꝑfida
mihi faueret.i.arrideret.leuibus.i.trãſitorijs bonis triſtꝫ hora ſupple mor
tis pene merſerat.i.oppreſſerat meũ caput: quaſi dicat.tꝑe ꝓſperitatis ſem
per accelerauit mors opprimere me..nũc aũt qꝛ fortuna.nubila.i.aduerſa
mutauit fallacez vultũ.impia.i.miſera vita ꝓtrahit.i.ꝓlongat moras ſup/
ple viuẽdi.id eſt ingratas.id eſt odioſas mihi.qꝛ ꝓpter miſeriaz tedebat ip/
ſum boetiũ viuere. ¶ Notandũ ꝙ licet ſm vulgares ⁊ ſm apparẽtiaz hęc
de morte fœlici ⁊ crudeli videãt̃ ꝯ̃ra.tñ ſm ꝟitatez ſtꝫ ſlã.qꝛ mors etiã tẽpo
re ꝓſpitatis pt eẽ bona Nã ſm Sene.optimũ eſt mori cuz delectat viuere.
⁊ tꝑe aduerſitatis pt mors eẽ mala.qꝛ aduerſitas ſępe inducit deſperatõem
Boetius ãt repñtando ſtatũ miſeri hoĩs hanc ſentẽtiam ponit tãq̃ veram
¶ Notandum ꝙ mors vel ꝯpatur ad vitã pñtez.vel futurã. Primo modo
illa vita dꝛ fœlix q̃ fugit ꝑtez ꝓſperitatis ⁊ accelerat tꝑe aduerſitatis. Si
ãt cõparatur mors ad vitã futuraz tunc ipſa pt dici bona ⁊ mala.ſi ad pœ/
nã dꝛ mala. ¶ Notanduz ſm Remigiũ ſupꝛ donatũ. Eheu aliqñ eſt mo/
noſyllabũ.aliqñ diſſyllabũ.ſicut metri neccitas requirit Unde in ꝓpoſito
eſt diſſyllabũ dicẽdo. Eheu ꝗ̃ ſurda miſeros auertitur aure. ¶ Notãdum
ꝙ hoc verbũ auertor qñq; eſt paſſiuũ ꝯſtructũ cuz ablatiuo mediãte ꝑpõe
vt dicendo auertor a te.⁊ eſt idẽ quod remoueor.aliqñ eſt ꝟbuz deponens ꝯ
ſtructũ cũ accõ.vt dicẽdo auertor te.tũc idẽ eſt qđ ſperno te.⁊ ſic accipitur ĩ
ꝓpoſito.cuz mors auertitur id eſt ſpernit miſeros.vñ. In vi paſſiui notat
auertor remoueri Si ſit deponẽs auertor ſpernere ſignat ¶ Notanduz bo
etius appellat fortunã malefidã quia eſt deceptiua Unde Seneca Nemi/
nem aduerſa fortuna cõminuit niſi quẽ ſecunda decipit Et alibi Seneca.
Fortuna nemini fidez ſeruat nulli ſemel obeſſe cõtenta eſt.quẽ nimiũ fouit
hunc ſtultũ facit ¶ Nota fortunę bona dicũtur leuia quia tranſitoria Nõ
eñ perdurant circa hoĩem ſm Senecã Illud non ẽ tuũ quod fortuna fecit
eſſe tuuz Bonũ eñ quod dare potuit.potuit ⁊ auferre. ¶ Notãdũ ꝙ Boe.
appellat fortunã nubilaz.id eſt obſcuram ſiue cęcã. depingebatur eñ anti/
quitus fortuna cęca.quia ex impulſo accedit ⁊ recedit.vel quia cęcum reddit
hoĩem extollẽdo euz in proſperis ⁊ deprimendo in aduerſis
¶ Notandum ꝙ Boetius dicit fortunã olim circa ſe mutaſſe fallacẽ vul/
tum qꝛ fortuna olim depingebatur duplici facie.anteriori alba.. poſteriori
ãt parte nigra.ꝑ albã deſignat̃ ꝓſpitas:ꝑ nigrã aduerſitas.mutauit ergo for/
tuna circa boetiũ fallacez vultuz ꝓſperitatis.poſtea oſtendit ei vultũ aduer
ſitatis

¶ Sequitur textus.

Quid me felicem totiens iactaſtiſ amici.

¶ Hic Boetius deplan
git ſtatum miſerię ſuę a

Qui cecidit. ſtabili nõ erat ille gradu. poſtrophando contra a/ micos dicens. O amici mei quid .i. ꝓpter quid iactaſtis .id eſt iactando dixiſtis me totiens fœlicem. fruſtra eñ hoc dixiſtis qꝛ fœlicitas mea nõ erat ſtabililis. quod patet ex h̃ qꝛ ego cecidi ⁊ iſte q̃ cecidit de proſperitate in aduerſitatẽ ñ erat in ſtabili g̃ du ꝓſperitatis. ¶ Notandum duplex eſt fœlicitas. politica que cõſiſtit ĩ bo nis exterioribus. ⁊ talis nõ eſt ſtabilis ſicuti nec bona exteriora Alia ẽ fœ/ licitas ſpeculatiua q̃ cõſiſtit in actu ſapiẽ. ſcʒ in ſpeculatione ſubſtantiaruʒ ſeparatarum. ⁊ talis fœlicitas eſt ſtabilis ⁊ immutabilis cum ſit bonũ optimũ pulcherrimũ delectabiliſſimũ. ex primo Ethicorum.

¶ Sequitur proſa ꝓma primi libri

¶ Hic incipit proſa huius primi li. in qua Boetiꝰ introducit philoſophiã ſuper ſuã miſeriam cõſolantem. ¶ Ubi nota ꝙ Boetius dolens ⁊ ipſa phi loſophia ipm̃ conſolans. nõ ſunt aliud niſi animus dolens ex oppreſſiõe ſẽ/ ſualitatis. ⁊ ratio cõſolans ex vigore ſapientie. Et diuiditur Primo oſten/ dit boetius quõ phia ſibi apparuit. ¶ Secundo quid circa ipſum egerit. Secunda ibi. Que vbi poeticas muſas ¶ Prio deſcribit apparitionẽ phi loſophie. quo ad tp̃s ⁊ ad locũ Et deſcribit eius di ſpoſitionẽ quo ad vultuʒ quo ad aſpectum. quo ad colorem ⁊ vigorem ⁊ quo ad etatem. ¶ Secũdo de ſcribit philoſophiaʒ quã tũ ad habitũ exteriorem ¶ Tercio quo ad ornamẽ ta ⁊ inſignia que manibꝫ geſtabat. Secunda ibi. veſtes erant. Tercia ibi. et dextera quidem. Dicit primo. dum ego Boetius hec que ſupra ĩ metro di/ xi. tacitus mecũ reputarẽ id eſt cogitarẽ. ⁊ q̃rimoni am lachrymabilem. id eſt prouocantem ad lachry/ mas. deſignarem. id ẽ de/ ſcriberez officio ſtili. Ui ſa eſt mihi mulier aſtitiſ/ ſe ſupra verticẽ. id ẽ ſupra

¶ Proſa prima primi libri

H h ec dũ mecuʒ tacitꝰ ipſe reputareʒ. q̃rimoniãqꝫ lachrymabilẽ ſtili offi cio deſig̃rẽ. aſtitiſſe mi hi ſupra ꝟticẽ viſa ẽ mlĩer. reuerẽdi ad modũ vultus ocl̃is ardentibꝫ. ⁊ vltra cõem hoĩm valentiam ꝑſpicacibus. co lore viuido atʒ inexhauſti vigoris. q̃ꝫ// uis ita eui plena foret.. vt nullo modo nr̃e crederetur etatis. ſtatura diſcretio nis ambigue.. Nam nunc quidem ad cõem ſeſe hoĩm menſurã cohibebat Nunc vero pulſare celum ſummi ꝟti/ cis cacumine videbatur Que cum ca/ put altius extuliſſet ipſum etiam celuʒ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

**penetrabat. ſeſe reſpicientiumqꝫ hoi/
num fruſtrabatur intuitum**

caput. admodū. i. valde
reuerēdi vultus ocul' ar/
dentibus ⁊ ꝑſpicacibus
. i. claris vltra cōeꝫ valē
tiam hoīm. i. vltra hoīes. que apparuit in colore viuido. i. delcābili. ⁊ appa
ruit mihi tāquā inexhauſti. i. incōſumpti vigoris. quāuis ipſa foret ita ple
na eui. i. durationis vt nullo mō crederetur eſſe nr̄e etatis ſtatura eius ābi/
gue. i. dubie diſcretionis. i. cognitionis. quia nunc i. aliqn̄ cohibebat. id eſt
extendebat ſeſe ad cōem menſurā hominū id ē longitudinē. nunc id eſt aliqn̄
do videbatur pulſare. i. attingere celum. cacumine ſummi ꝟticis. i. altitudi
ne capitis. que cū caput altius extuliſſet ipm etiā celum ſua longitudīe pe
netrabat. ¶ Notandum ꝙ Boetius deſcribit phīam ſibi appāruiſſe ſb ſpē
mulieris. qꝛ phīa apud grecos ⁊ ſapiētia apud latinos ē gn̄is fœminini
Vel ideo quia ſicut mulier infantes lacte nutrit. ſic phīa minꝰ ꝑfectos nu
trit facilibus doctrinis. Vel ideo quia Boetius erat eger. mulier aūt ma
gis eſt ꝯpaſſiua ⁊ magis habilis ad cōſolandum egrum quam vir Nā ſm
Salomonem. vbi nō eſt mulier. ibi ingemiſcit eger ¶ Notandum ſtare eſt
recto mō ſe habere. ⁊ qꝛ phīa erigit hoīem ad delectationes intellectuales.
faciens cadere ſenſuales. ideo ipſa ſcribitur ſtetiſſe Et dꝛ ſupra verticem ſte
tiſſe. qꝛ phīa eſt in aīa intellectiua que nō hꝫ organum in vertice. nam ani/
me intellectiue nullius organi corꝑal' ē actus Vl' dꝛ iō ſtare ſupra ꝟticē qꝛ
de ſupero cardine elapſa venit. vt dicit Boetius tercia proſa huius primi
libri ¶ Notādū phīa dꝛ reuerēdi vultus qꝛ ſuos poſſeſſores reuerēdos fa/
cit. Nam ſecundum Tulliū. ſola ſapīa eſt que meretur honores Item ſm
Tulliū. reuerētia decēs ac natura grauitas que habetur per phīam.. ergo
dicitur reuerendi vultus. ¶ Notandum illud qđ eſt ardens ē penetratiuuꝫ
⁊ qꝛ per rōem ⁊ intellectū que ſunt oculi phīe penetramus intima reꝝ ⁊ qui
ditates eaꝝ Ideo phīa dicitur apparuiſſe ardentibꝫ oculis Et quia ꝑ phi/
loſophiā ſpeculamur ea que vulgares ⁊ cōes nō ſpeculantur. ideo dꝛ habu
iſſe oculos perſpicaces vltra cōem hoīm valentiam ¶ Notādum color vi
uidus eſt color naturalis pulcher ⁊ delectabilis. qꝛ mirabiles affert delcā/
tiones. ideo deſcribitur apparuiſſe viuido colore Item philoſophia appa/
ruit inexhauſti vigoris. qꝛ phīa cū ſit ꝑpetua exhauriri nō pt̄ Vel iō eſt in
exhauſti vigoris. qꝛ quātumcūqꝫ hō cognoſcat de phīa. adhuc multo reſtāt
plura ꝯgnoſcenda: Quod patet ex diuerſitate opinionū in phīa quaꝝ vna
deſtruit aliā. Item qꝛ phīa eſt eterna ⁊ p̄ceſſerat ipſum Boetiū. iō dr eam
nō fuiſſe ſue etatis ¶ Notandum tres ſunt ꝑtes phīe eſſentiales ex. vi. me
thaphi. naturalis mathematica ⁊ diuina Scd̄m naturalē phīam dꝛ philo
ſophia ſe cohibere ad cōem menſuram hoīm. inquātum tractat de naturali
bus que cōiter via ſenſus ꝯgnoſcūtur inter que natura hoīs ē ad ſūmū qđ ꝑ
uenitur Dr̄ aūt phīa pulſare celum quo ad mathematicā. i. quo ad aſtro/
nomiā inquantum tractat de motibus ⁊ figuris aſtroꝝ Dicitur aūt pene/
trare celū quo ad metaphiſicā inquātum dirigit ad ꝯgnitionē dei ⁊ ſubſtā
tiarum ſeparataꝝ Et dicitur phīa fruſtrare intuitum hoīm reſpiciētiuꝫ. qꝛ
perfectam cognitionem ſubſtātiaꝝ ſeꝑataꝝ ī hac vita hr̄e nō poſſumꝰ. Nā
ſicut ſe hꝫ oculus nycticoracis ad lumen ſolis. ſic intellectus noſter ad ma/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

niſeſtiſſima in natura. ex ſecundo Methaphiſice

¶ Veſtes erant tenuiſſimis filis. ſub tili artificio. indiſſolubili materia ꝑfe ctę. quas vti poſt eadē ꝓdente ꝯgnoui ſuis manibus texuerat. Quarū ſpeciē veluti fumoſas imagines ſolet caligo q̄dam neglectę vetuſtatis obduxerat. Harꝝ in extremo margine. P. grecum in ſupremo vero T. legebatur intextū Atqꝫ inter vtraſqꝫ lrās in ſcalarꝝ modū gradus quidam inſigniti videbantur quibus ab inferiore ad ſuperiꝰ elemē//tum eſſet aſcenſus Eandem tamen ve ſtem violentorum quorundam ſcide//derant manus. ⁊ particulas quas q̇ſ//que poterat abſtulerant.

¶ Hic Boetius deſcri/bit phiam quantum ad habituꝫ exteriorem Pri/mo quātum ad materiaꝫ veſtium. ſecundo quātuꝫ ad picturā veſtiuꝫ. tercio quantū ad violentiaꝫ ve ſtibus illatā. ⁊ partes le/gantur ſimul Dicit prīo Veſtes phię erant ꝑfectę tenuiſſimis. id eſt ſubtiliſ ſimis filis. ⁊ erant ex ſub tili artificio. ⁊ ex materia indiſſolubili quas veſtes ip̄a texuerat proprijs ma nibus. vti pro ſicut. ego ꝯ gnoui eadeꝫ philoſophia prodente id eſt reuelante. mihi in tercia proſa huiꝰ primi. quarum ſupple ve ſtium. ſp̄em. i. pulchritu/dinem. quedā caligo. id ē obſcura ignorātia negle ctę vetuſtatis. i. negligen tię veterum. obduxerat. i. offuſcauerat. veluti ſolet ſupple obducere caligo. fumoſas imagines. id eſt ſtantes in fumo Tunc oſtendit quid fuerit depictū in veſtibus eius dicens. In extremo margine. i. in infereriori parte harꝝ veſtiū legebatur intextum. P. i. practica in ſupremo ſupple margine. i. in ſuperiori ꝑte veſtiū erat inte/xtum. T. id eſt theorica quod interp̄tatur ſpeculatiua. ⁊ inter vtraſqꝫ lrās. T. ⁊ P. erant quidā gradus inſigniti id eſt impꝛ̄ſſi ad modū ſcalaruꝫ qui/bus gradibus aſcēdebatur ab interiori lrā. ſ. ad ſuꝑiorem ¶ Tunc tangit violentiam veſtibꝫ illatā dicens Eandē veſtem abſciderāt. id eſt lacerauerant manus quorundā hominum violentorꝝ ſupple facientiū violentiam. ⁊ vnuſquiſque abſtulerat particulas a veſte quas poterat auferre

¶ Notandum ꝙ per veſtes phię intelliguntur partes eſſentiales ⁊ artes li berales Sicut eīn corpus veſtibus ornatur. ſic philoſophia ſuis partibus decoratur Per fila aūt ſubtiliſſima intelligūtur p̄cepta phicalia ſiue ꝓpōeſ phicales Sicut eīn vnū filum in veſtibꝫ ordinatur circa aliud. ſic propoſi/tio iuxta aliaꝫ quę prepoſitiones dicūtur ſubtiliſſimę quia per eas homo ſb tilia inueſtigat Dicuntur ⁊ hmōi precepta ſubtili artificio ratione ornatus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

verboꝝ ⁊ ſententiarum que in eis inueniuntur ⁊ ſunt ex materia indiſſolu/
bili. quia licet a quibuſdam male exprimuntur. tamen in ſeipſis habent ve
ritatem indiſſolubilē

¶ Notandum per manus philoſophie per quas ſuas veſtes texuerat intel/
ligūtur philoſophi qui precepta phiſicalia conſcripſerunt. ⁊ dicuntur ratio/
nabiliter manus philoſophie. quia niſi fuiſſent inſtructi philoſophicis pre/
ceptis ea exprimere minime valuiſſent ¶ Notandum quod veſtes philoſo
phie dicūtur fuiſſe obducta quadam caligine.. quia tempore Boetij artes
ad tantam negligentiam deuenerant. quia pauci curabant eas. ſed Boeti⁹
eas trāſtulit ⁊ expoſuit ſiue commentatus eſt. Uel ideo veſtes philoſophie
fuerunt fumoſe. quia ab antiquis obſcure fuit tradita philoſophia ab Em
pedocle poetice. a platone enigmatice. ab Ariſtotele ſub verborum obſcuri
tate. ¶ Notandum quia due ſunt partes principales philoſophie. ſcilicȝ pra
ctica ⁊ theorica. ideo in veſte philoſophie erant due littere intexte. ſcilicȝ. p.
⁊. t. P. aūt erat in inferiori pte veſtis. ⁊ T.. in ſuperiori p quod innuitur ꝙ
practica philoſophia eſt inferior ſpeculatiua ordine dignitatis Per gradus
autem medios qui erant inter vtraſqȝ lrās intelliguntur ſcientie eloquentie
q̄ ſunt grammatica. logica. rhetorica

¶ Notandum quod dicitur aſcenſum fuiſſe per gradus a practica ad ſpecu
latiuā per hoc innuitur quod homo pmo debet eſſe ſufficienter inſtructus ī
practicis vt p⁹ aſcēdere valet ad ꝯtēplatiuas ¶ Notandū quid ſit ſcindere ve
ſtes phie Jlli tantū dicūtur veſtes ſcindere philoſophie qui putant haben/
tes vnam ſcientiam ſe eſſe perfectos philoſophos ſine alijs Si autem aliq̄
ſciant vnam artē ſine alia dummodo ſe cognoſcant non eſſe perfectos philo
ſophos. tales non ſcindunt veſtes philoſophie. vel illi ſcindūt veſtes philo
ſophie qui per extortas expoſitiones trahunt veras propoſitiones ad ſuas
falſas opiniones.

**Et dextera quidem eius libellos. ſcep
trum vero ſiniſtra gerebat**

¶ Hic Boetius deſcri/
bit phiam quātuȝ ad in/
ſignia ⁊ ornamenta. que
manibus geſtabat dicens
Et dextera manus phie
geſtabat libellos.. ſiniſ/
tra vero geſtabat id ē portabat ſceptrum id eſt virgam regalem. ¶ Notan
dum quod omnis cura ⁊ intentio veri ſapientis verſatur vel circa cōtempla
tionem ſapientie que deſignatur per libellos. vel circa regimen reipublice..
quod deſignatur per ſceptrum. ⁊ quia contemplatio ſapientie. potior eſt ꝙ̄
regimen reipublice. ideo phia dicitur in dextra habere libellos. in ſiniſtra ve
(ro ſceptruȝ

**Que vbi poeticas muſas vidit. noſtro
aſſiſtentes thoro fletibusqȝ meis vba
dictātes. ꝯmota pauliſp ac toruis iflā
mata lūib P. Quis inq̄t has ſceicas
meretriculas ad hūc egrum pmiſit ac**

¶ Poſtqȝ Boetius
oſtendit quomodo philo
ſophia ſibi apparuit.
¶ Hic oſtendit que cir/
ca ipſum egerit
¶ Et primo oſtendit

cedere Quę dolores eius nō mō nullis
fouerent remedijs. verꝫ dulcibus inſu//
ꝑalerēt venenis Hę ſunt eī q̄ infructu
oſis affectuum ſpinis vberē fructibꝫ rō
nis ſegetem necant hominū́qꝫ mentes
aſſuefaciūt morbo nō liberāt At ſi quē
ꝓphanū (vti vulgo ſolitū) nobis blādi//
cię veſtrę detraherent minus moleſte fe
rendum putarem. Nihil quippe in eo
noſtrę operę lederētur Hunc vero elea//
ticis. atqꝫ achademicis ſtudijs enutri//
tum. ſed abite potius ſyrenes vſqꝫ in ex
itium dulces. meiſqꝫ eum muſis curan
dum ſanandumqꝫ relinquite. B. His
dcīs ille chorꝰ crepitꝰ deiecit humi mę
ſtior vultū ꝯfeſſuſqꝫ rubore verecundi
am limen triſtis exceſſit

quō muſas poeticas fu
gauit. ſecūdo oſ̄dit quō
ipſe de hoc obſtupuit
Tercio quomodo phīa
ſibi appropinquās ſta/
tum eius ꝯplanxit. ſecū
da ibi. at ego. tercia ibi.
tū illa Dicit primo quę
ſpᵉ phīa vbi ꝑ poſtquā.
vidit poeticas muſas
aſſiſtentes noſtro thoro
.i. lecto. qꝛ Boetius tā/
quā ęger in lecto ꝯcubu
it. ꝛ cum vidit muſas di
ctantes carmīa meis fle
tibus. ipā phīa pauliſꝑ
id ē aliquātulū cōmota
ꝛ inflāmata. id eſt incen
ſa. toruis luminibꝫ. i. cru/
delibus. vel terribilibus
oculis inquit. quis per
miſit has meretriculas ſce
nicas. id ē vmbroſas ac
cedere ad hunc egꝛ. quę
dolores eius nō mō. id ē
nō tantum non fouerēt:
.i. ſanarent. nullis reme
dijs id eſt medicamentꝫ
verum pro ſed. alerent.
ſpᵉ dolores eꝰ dulcibꝫ ve
nenis Hę ſunt ei muſę
quę in fructuoſis ſpinis
affectuū id eſt paſſionum. necant. id eſt. ſuffocant. vberem id eſt fertilem
ſegetem rōnis. fructibus. i. in fructibus ſuis. ꝛ mentes hominum aſſuefaci/
unt morbo nō liberant. Tunc alloquitur muſas dicens O muſę ſi vrę blā
dicię detraxiſſent nobis quē. i. aliquem virꝫ ꝓphanū. i. illiteratū. vti pro tan
quā. ſolitū id eſt ſileem vulgo. ego putarem id ferēdum id ē patiendum mi/
nus moleſte. quippe in hoc nihil lederētur noſtrę operę. id ē noſtrę ſedulita/
tes. ſed vos allexiſtis nobis hunc hoīem enutritum ſtudijs. id ē ſcientijs ele
aticis id eſt ariſtotelicis atque achademicis id eſt platonicis.. Tunc fu
gat eas dicens Sed abite id eſt recedite vos ſyrenes dulces vſqꝫ in exitium
id eſt in mortem relinquite eum curandum meis muſis id eſt doctrinis ſalu
tiferis e Tunc iſte chorus id eſt turba muſarum. increpitus id eſt redar/
gutus moeſtior id ē triſtior exiſtens vultū ſuum deiecit. i. inclinauit humi.
id ē terrę ꝛ rubore cōfeſſa verecundiā triſtis exceſſit. i. exiuit. limen. i. domū
in qua decubuit Boetius. ¶ Notandum quod ideo muſę poeticę dice/

bantur aſſiſtere thoro Boetij. qꝛ boetius ſtuduit metrice dolorē ſuū con/
ſcribere Itē̄ phia dꝛ pauliſper ꝯmota ꝑ quod innuit ꝙ ira immoderata nō
debet cadere in virū ſapiētem. qꝛ virtus ꝯſiſtit in moderatione paſſionum
Unde licet iraſci ſit hoi naturale. tn̄ iraſci qn̄ꝙ opꝫ. ⁊ quātuꝫ opꝫ eſt hoīs
ꝟtuoſi ⁊ ſapiētis. vn̄ Seneca Quid crudelius ira Siliter in de ꝟtutibus
cardinalibus Eſto tardus ad irā Itē interrogatio quādoqꝫ fit cauſa ig/
norantie alicuiꝰ. aliqn̄ vt ex rn̄ſione facta aliquid probetur. quādoqꝫ fit ꝓ/
pter increpatōem faciendā. ⁊ hoc vltimo mō philoſophia interrogat dicēs
Quis has ſcenicas meretriculas ⁊c. ¶ Notādum ꝙ muſe poetice dicunt
meretricule Sicut em̄ meretrix allicit hoiem delectādo nihil vtilitatis ſi/
bi ꝯferēdo ⁊ ꝯmiſcet ſe cuilibet nō ex amore. ſed ſpe lucri. ita poete nō ſcri/
bunt amore ſcientie. ſed vt aliquid laudis vel premij ꝯſequātur: ⁊ delectāt
rōne metri modicū vtilitatis ꝯferendo: ſed diuerſas paſſiones inducendo.
Appellat aūt philoſophia muſas meretriculas ſcenicas. qꝛ carmina poeti
ca in ſcena cōſueuerunt ꝓnunciari Ubi nota ꝙ ſcena dicebat locus vmbro
ſus in theatro vbi abſcōdebātur ꝑſone pronūciantes carmina tragica vel
comica. vnde ſcena interp̄tatur vmbratio vel vmbra Uel ideo muſe poeti
ce dicūtur ſcenice id eſt vmbratiles. qꝛ ſunt vmbra ſcientie. nō vera ſcientia
cū obumbrēt mētes hoim Itē metrica deſcriptio doloris nō ſanat doloreꝫ
ſed magis auget. qꝛ ꝯſideratio materie eſt ꝓuocatiua triſticie. vnuſquiſqꝫ
aūt cum diligētia ꝯſiderat quod ſcribere vult Itē metrica deſcriptio dicit
eſſe dulce venenū. qꝛ placet ⁊ nocet. rōne metri placet. ſꝫ ꝓpter recordatōeꝫ
doloris nocet Itē affectus ē vehemens animi paſſio animū torquēs ⁊ ve/
rum iudiciū rōis impediens Et ſunt quattuor affectus animi. gaudiū do/
lor ſpes ⁊ timor q̄ dicūtur infructuoſe ſpine. qꝛ ſuffocant ſegetē rōnis q̄ eſt
ſcientia ⁊ virtus Itē licet de omni errore dolēdum ſit. potius tn̄ de errore
ſapiētis q̄ꝫ inſipiētis. nā error ſapiētis alios exēplo corrumpit. error auteꝫ
inſipientis non. quia ab inſipiente nō trahitur exemplū. ꝓpter quod dixit
Saluſtius Omnia mala exempla a rebus bonis orta ſunt .. Ergo dicit
philoſophia magis eſſe dolendum de errore Boetij q̄ꝫ alterius ꝓphani.
¶ Item ſm̄ Huguitionē phanū id eſt templum. inde ꝓphanus id eſt ſa/
crilegꝰ quaſi procul a phano id eſt a templo Prophanū etiā dicitur q̄cq̄d
nō eſt ſacꝝ Un̄ oēs laici ⁊ illitterati dicūtur ꝓphani quaſi ꝓcul a phano ſa
pientie Itē ſm̄ Uguitōem opa ope eſt ſedulitas in rebus agēdis. opa aūt
philoſophie eſt intentio vel labor ad aliquid phicum addiſcendū. ¶ Itē
eleys eſt ciuitas grecie in qua ſtuduit Ariſtoteles. vn̄ ſtudia ſua dicuntur
eleatica Achademia aūt fuit ciuitas vel villa in qua ſtuduit Plato Un/
de ſtudia ſua dicūtur achademica Utriſqꝫ autē ſtudijs Boetius fuit enu/
tritus. ¶ Item philoſophia muſas appellat ſyrenes. ſicut enim ſyre
nes dulcedine cantus attrahunt naues periclitando eas Sic muſe delecta
tione metri alliciunt homines. vel mentes hominum. ⁊ rationē aliquo af
fectu ſubmergunt ⁊ obſcurant ¶ Item quod vna philoſophia cōuentuꝫ
muſarū expulit. ſignatur ꝙ vnus ſapiens ſua virtute ⁊ ſapientia infinitos
errores ſtultorum extinguit.

¶ Sequitur proſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

At ego cui⁹ acies lachꝛymis merſa ca-
ligarat. nec dinoſcere poſſem q̄naꝫ hec
eſſꝫ mulier tā impioſe auctoꝛitatis: ob-
ſtupui. viſuqꜫ in t̄rā defixo q̄dnā dein-
ceps eſſꝫ actura expectare tacit⁹ cepi

¶ Hic boetius oñdit quō obſtupuit de actu phie dicens. At ego boetius cuius acies id ē viſio merſa lachꝛymis caligarat. i. obſcurata fuerat vt nec poſſem dinoſcere. i. inueſtigare que nam. i. que eſſꝫ hec mulier. tam impioſe auctoꝛitatis. i. potentie. ego obſtupui. i. miratus fui. ⁊ defixo. i. inclinato viſu in terrā tacitus cœpi expectare. q̄dnam deinceps id ē ꝯn̄r eſſet actura circa me ¶ Notādum ꝙ Boetius doluit de amiſſione rez tp̲alium eius acies. i. rō ⁊ intellectus caligarat ita ꝙ non potuit cognoſcere phiam ¶ Nota licet Boetius de actu phie obſtupuit. tn̄ tacitus expectauit q̄d deinceps facere vellet p̲ hoc innuens ſe eſſe talem q̄ ꝯſolationem acciperet. Qui em̄ refutant alios audire nec audita rōne acq̄eſcunt. tales ſibiipſis obſtaculum ꝯſolationis faciunt.

Tum illa ꝓpius accedens in extrema
lectuli mei parte conſedit. meūqꜫ intu-
ens vultum luctu grauem. atqꜫ humū
mgrore deiectū. his verſibus de noſtre
mentis perturbatione conqueſta ē

¶ Hic boeti⁹ oñt quō phia ſibi appropinq̄ns ſtatū eius deplanxit dicens Tum illa phia accedens ꝓpius ꝯſedit in extrema p̲te lectuli. i. cordis mei. ⁊ intuens meū vultū grauem. i. grauatum luctu atqꜫ deiectuꝫ. i. inclinatū. in humum. i. in terrā. mœrore. i. triſticia ꝯqueſta ē his v̾ſib⁹ ſe queētib⁹ de p̲turbatione nr̄e mentis. ¶ Nota ꝙ phia dr̄ ſediſſe in extrema p̲te lectuli. i. cordis boetij. Nā cum eſſet in triſticia ⁊ doleret ꝓpter amiſſionē rez tp̲alium paꝝ vel nihil ſapie habebat. qꝛ tota cura eius erat circa terrena amiſſa. Jdeo dr̄ habuiſſe vultū mœroꝛe deiectum in humū

¶ Metꝛ ſecundū pꝛimi libꝛi

Heu qꜫ p̄cipiti merſa pꝛofundo:
Mens hebet ⁊ ꝓꝑa luce relicta
Tendit in externas ire tenebꝛas.
Terrenis quotiens flatibus acta.
Creſcit in immenſum noxia cura.

¶ Hic incipit metrum ſecundū huius p̄mi libꝛi: quod vocatur metrū dactylicum a pede p̄dominante. Et dicitur tetrametrum a numero pedum. a tetra q̄d eſt quatuoꝛ: qꝛ quatuoꝛ pedes continet. ⁊ dicitur hyp̲catalecticum ꝓpter ſyllabam abundantē poſt duos pedes in medio v̾ſus. Verbi gratia. Pꝛimus pes eſt heu qꜫ. ſecūdus p̲cipi. Sed ſyllaba

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

huius nominis p̄cipiti ſuperabundat. tercius pes eſt merſa ꝓ. quart⁹ fun
do. ſimiliter eſt in aliȷs In hoc ergo metro phia deplãgit ſtatum Boetȷ
dolendo de perturbatione ſuę mentis Et facit duo. ṗmo vl'r phia deplan/
git perturbationẽ mentis hominũ Secundo ſpecialiter ꝯuertit planctum
ſuũ ſuper Boetium. ibi. hic quondã Primo dicit Heu ꝗ. i. quãtum mẽs
hominũ hebet. id eſt obſcuratur merſa p̄cipiti proffundo. i. cura rerũ tem
poraliũ quę precipitat hoiem. ⁊ talis mens relicta propria luce: id eſt ꝯtem
platione tendit. id eſt laborat ire in tenebras externas. i. ignorantias exteri
ores Hoc aũt ꝯtingit homini quotiens ſuꝑple mens acta. i. agitata terre/
nis flatibus. i. proſperitatibꝫ vel euentibus cura. i. ſollicitudo reꝝ tpaliuꝫ
noxia. i. nociua creſcit in immẽſum id eſt ſupra modũ ¶ Nota ꝙ in nobis
eſt duplex ꝟtus. rõnalis ⁊ ſenſualis. ſenſus aũt ſemꝑ aduerſatur rationi qꝛ
caro cõcupiſcit aduerſus ſpũm. ⁊ ſpũs aduerſus carnẽ. Cũ aũt ſenſualitas
vincit rationem. tunc homo eſt in malo ſtatu regiminis ⁊ efficitur beſtia/
lis Vñ Albertus ſuper tercio de aĩa dicit Turpe eſt nobis abȷcere regi/
men ſuꝑioris ⁊ inducere regimẽ inferioris ꝟtutis quod nobis cõmune eſt
cum beſtȷs Ideo ſcribiꝛ. iȷ. Ethicoꝝ in antiqua tranſlatione. valde conã
dum ⁊ laborãdum eſt nobis vt virtus noſtra ꝯcupiſcibilis ſubiecta ſit rõ/
ni. Quẽadmoduꝫ eñ pueri ꝑuerſe viuũt ſi nõ a ſuis pedagogis fuerint co
acti ad recte viuẽdum: ſic aꝑpetitus ſenſualis ducit nos ad inſolẽtiam. niſi
regula rationis fuerit coarctatus. plures aũt hoies ſequunꝛ pl⁹ ſenſualita
tem ꝗ rõnem inſudãtes bois exterioribus ⁊ delectationibꝫ ſenſualibus ꝑ
quę impediuntur in ſpeculatione ⁊ ꝯgnitione ſummi boni. Ideo phia hoc
deplangens dꝛ in metro Heu ꝗ precipiti. ¶ Item cum anima ingerit ſe
curis reꝝ tpaliũ ꝓfunde p̄cipitatur ⁊ hebet. qꝛ ꝯgnitione reꝝ a ſui creato/
ris deſtituiꝛ ꝯgnitõe ⁊ deſtituta cadit in tẽbras externas. i. in ignorãtias ex
teriores. ¶ Vbi nota ꝙ duplex eſt ignorãtia. quędam naturalis quę eſt in
iuuenibꝫ ⁊ decrepitis. ⁊ vocatur ignorãtia interna. qꝛ ex naturali defectu
ꝯtingit Alia eſt ignorãtia quę cauſatur ex negligẽtia hominis qñ ſolicita
tur circa exteriora. ⁊ talis dicitur externa. qꝛ eſt extra naturã. de qua diciꝛ
ꝙ oẽs hoies naturaliter ſcire deſiderãt Prima ignorantia cũ ſit naturalis
nõ eſt vicioſa. qꝛ turpes a natura nemo increpat neqꝫ bonos laudat. Se/
cunda eſt vicioſa cum ſit ꝑ hois negligentiã. de quo loquitur boeti⁹ ſecun/
do hui⁹ proſa. v. Ceteris aiantibus ſeſe ignorare natura eſt. hoibus vero
vicio venit ¶ Item dꝛ noxia cura Vñ Seneca in ꝓuerbȷs Magnã par
tem perturbationis ſibi dedit ꝗ exterioribus ſe iniecit Itẽ ratio ⁊ intellcũs
dicunꝛ lux homis. qꝛ illuminãt hominẽ ad ꝯgnitionẽ creaturę ⁊ creatoris.
dicuntur autẽ ꝓpria lux hominis. quia ſolum genus hoim viuit arte ⁊ rõ/
ne ex prohemio metaphiſices

Hic quondaꝫ cęlo liber aperto
Suetus in ęthereos ire meat⁹
Cernebat roſei lumina ſolis.
Viſebat gelidę ſidera lunę

¶ Hic phia' ſpeciali/
ter cõuertit ſe ad deplã
gendũ boetium. ⁊ Prio
oñdit quanta ꝯtempla
tione Boetius quõdaꝫ
viguit Secundo oſten/

Et q̄cunq̄ꝫ vagos ſtella recurſus.
Exercet. varios flexa per orbes
Cōprenſaȝ numeris victor hēbat

dit quō ꝯſtitutus a tali
ꝯtemplatione ſolum de
terrenis cogitabat ibi.
(Nūc iacet effœto) Pri
mo phia ꝯmendat Bo
etium ab aſtronymia. Secundo a naturali phia. Tercio a metaphiſica.
ſecunda ibi (Quinetiā cauſas) Tercia ibi. Quis voluat ſtabilē. Primo
dicit Boetius. quondā liber. i. ſolutus a cura reꝝ tꝑalium cœlo ſibi aper/
to per cognitionē ſuetus fuit ire per rōnem in ethereos meatus. i. in motus
corpoꝝ cœleſtium. ⁊ ipſe cernebat. i. ſpeculabatur lumina id eſt radios ro/
ſei ſolis. viſebat id eſt cū deſiderio videbat. ſidera id eſt ꝯſtellationes. geli/
dę. i. frigidę lunę. Et ipſe Boetius victor ignorantię habebat oēm ſtellaȝ
compꝛ̄henſam numeris. i. certis ꝯputationibꝫ. q̄cunq̄ꝫ ſtella erratica exer/
cet. i. oꝑatur. vagos. i. varios recurſus. nunc progrediendo. nūc retrogrediē
do. ſtella inq̄ꝫ flexa. i. mota per varios orbes. i. circulos ¶ Nota ꝙ animo
liberato a curis exterioribꝫ ꝯceſſum eſt phāri. Ideo quędam artes dn̄r li/
berales qꝛ filij liberoꝝ. i. nobilium qui erant liberati a curis tꝑalibus. ta/
libus artibꝫ vacabant Ideo dꝛ phia ꝙ Boetius quondā liber. ⁊c̄.
¶ Nota ꝙ dꝛ cœlo aperto licet hō planetas cœli corꝑaliter non attingat
tn̄ ſpeculatione ꝯphendit. hoc pulchre tangit Termegiſtus dicens. Ma
gnū miraculū eſt homo. ⁊ animal honorandū hic anima intellectiua in na
turam dei tranſit quaſi ipſe deus ſit. hic per naturam aīę dijs eſt ꝯiunctꝰ.
hic demonū genus nouit. terram colit. elementis ꝯmiſcetur. acumine mē/
tis in maris profunda dn̄dit. cœlum qđ videtur altiſſimū animi ſagacita
te metitur. intentionem animi eius nulla aeris caligo cōfundit Nec terrę
denſitas eius oꝑationem impedit. non aquę profunditas a ſpectū eius oc/
cumbit ¶ Nota ꝙ ſol in ortu ſuo apparet roſeus ꝓpter vapores interpoſi/
tos inter viſum noſtꝝ ⁊ ſolem. nā album viſum ꝑ fumum apparet rubeū
Etiā licet in meridie vapores ſint interpoſiti. non tn̄ apparet tunc roſeus
eo ꝙ illi vapores nō ſunt groſſi ſed ſubtiliati calore ſolis ¶ Nota phia dꝛ
lunam eſſe gelidā quod nō eſt intelligenduȝ formaliter. qꝛ p̄mę qualitates
q̄ ſunt calidum frigidū humidū ſiccum non hn̄t locum in corꝑibꝫ cœleſti/
bus cū non recipiant ꝑegrinas imp̄ſſiones. ſed dꝛ luna gelida virtualiter
vel effectiuę. qꝛ frigus ⁊ etiā humores efficit in inferioribꝫ ꝓpter quod no/
ctes quibus luna p̄eſt ſunt gelidiores ⁊ humidiores diebꝫ ¶ Nota ꝙ pla/
netę dn̄r habere vagos recurſus. qꝛ mouent̄ duplici motu ſcȝ primi mobi/
lis ab oriente in occidentē. ⁊ ꝓprio motu ab occidente in orientē. Vel ideo
quia qn̄q̄ꝫ apparent nobis ſtationarij. qn̄q̄ꝫ retrogradi. qn̄q̄ꝫ propinqui..
quandoq̄ꝫ aliqualiter remoti ¶ Nota ꝙ ſtella erratica dꝛ flexa id eſt mo/
ta per varios orbes circuloꝝ ſcȝ deferentis ⁊ epicycli. rōne quoꝝ circulorū
nunc dn̄r ꝓgreſſiui. nunc retrogradi. nunc ſtationarij (vt dictū eſt) ⁊ hȝ vi/
deri in rhetorica planetaꝝ vel aſtronymia

¶ Hic ꝯmendat eum ex parte naturalis phię dicens. Quinetiaȝ ꝓ certo
Boetius ſolitus fuit rimari id ē inquirere cauſas. vnde. i. ꝓpter quas cau

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſas ſonora flamīa.i.ſonoroſi venti.ſollicitent.i.ꝑturbent.equora.i.planiciē ponti.i.maris.quaſi diceret Boetius ſciuit cās generationis ventoꝝ q̄ cō/mouent ipm mare. ¶ Nota ꝙ ex libro metheoroꝝ pꝫ ꝙ vētus generatur ex vapore calido ꝛ ſicco eleuato per calorē ſolis qui ꝑueniens ad locū nubium frigiditate nubis reꝑcuti tur .ꝛ reꝑcuſſus fertur in latus ꝛ facit ſonū impel/lēdo aerē.ꝛ qꝛ aqua facili ter eſt diuiſibilis de facili cedit ꝛ reuerberatur ꝑ vē tos Vel aliter pt intelligi Antiqui em̄ dixerunt ꝙ iō venti turbāt mare.qꝛ in ipſo mari generātur venti qui nō exeunt ſed faciunt fluxū maris. licꝫ hec opinio non ſit vera qꝛ mare fluit ꝛ refluit tꝑe determinato ſicut bis in die naturali : venti aūt generātur die indeterminato

Quinetiam cauſas vnde ſonora..
Flamina ſollicitent equora ponti .

Quis voluat ſtabilem ſpūs orbem.
Vel cur heſpias ſidus in vndas
Caſurum rutilo ſurgat ab ortu.
Quis veris placitas temꝑet horas
Ut terrā roſeis floribus ornet.
Quis dedit vt plēo fertilis anno.
Autūnus grauidis influat vuis .
Rimari ſolitus.atqꝫ latentis.
Nature varias reddere cauſas.

¶ Hic phia ꝯmēdat boetiū a metaphica dicens. Boetius etiā ſolitus fu/it rimari.q̄s ſpūs.i.intel/ligentia voluat motu di/urno ſtabilē orbeꝫ firma menti.vel etiā cur ſid⁹ ſo/lis vel aliud hn̄s ortuꝫ et occaſum caſuꝝ in heſperi as vndas id eſt in aq̄s ma ris occidenta lis ſurgat.i. iteꝝ oriatur ab ortu ruti/lo id eſt ab oriente ſpēdi/do quaſi diceret Boetius ſolit⁹ erat inquirere quur ſtelle que in occidente vi/dentur occidere iteꝝ reſur gant in oriente/etiam erat ſolitus rimari quis temperet placitas horas ve/ris.id eſt temporis vernalis vt ornet terram roſeis floribus. quis dedit.id eſt ordinauit vt autumnus fertilis anno pleno id eſt fecundo influat id eſt ī fluentiā faciat grauidis vuis.id eſt botris repletis.etiam erat ſolitus redde re id eſt aſſignare varias cauſas latentis nature id eſt reꝝ naturalium.

¶ Nota omne quod mouetur ab alio mouetur.ex.vij.phiſicoꝝ.ergo celum ab alio mouetur Mouetur autem celum duplici motore.per cōmentatorē xij.methaphiſice.ab vno coniuncto ꝛ appropriato qui vocatur intelligen/tia a quo mouetur effectiue.ab alio motore ſeparato qui eſt deus a quo mo uetur in ratione finis Item dicit orbem celeſtem eſſe ſtabilem. licet eniꝫ moueatur et mutet locum ſecundum partes.non tamē ſecundum totum Et quātuꝫ ad hoc dr̄ eē ſtabilis eſt imobilis Iteꝫ cā quare ſtelle q̄ occidunt ite rū oriātur.nō eſt alia niſi motus circularis primi mobilis qui ſecū rapit om nes ſtellas tā fixas q̄ꝫ erraticas ¶ Item heſperus eſt ſtella q̄ de veſpere ſeq̄ tur ſolem occidētem.a qua ſtella mare occidentale dicitur heſperium mare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

eo ꝙ ſol,et heſperus ibi ſe mergant.non ꝙ ita ſit ſed quia vulgares ſic opinā tur. Cum em̄ ſtellę occident ꝓpter impõnem maris inter viſuz ꝛ ſtellas.videntur ſtellę mergi in mare. ¶ Item tēpus veniale dr̄ placitū qꝛ eſt cõueniens vitę hoīs Eſt em̄ tp̄s vęris calidum ꝛ humidū in quibus cõſiſtit vita. ex li.de moꝛ.ꝛ vita Et ideo illo tempoꝛe,ꝓducūtur floꝛes.nā materia floꝝ eſt humidū aqueuz ſubtile bene coctū a calido aereo:quia igiꝉ in vęre dominatur calidū aereū ꝛ humidū aqueū ſubtile quod parua indiget digeſtione ideo in vere cuius caloꝛ tꝑatus eſt floꝛes ꝓducuntur. ¶ Itē vitis multum abundat de humido aqueo ꝛ groſſo.cuius ſignū eſt.qꝛ tꝑe putationis diſtillat ab eis quaſi humidū lachꝛymabile.tale aūt humidum groſſuz multum reſiſtit digeſtioni.iō vuę ad maturitatem tarde,ꝑueniūt.ſcȝ tꝑe autumni
¶ Item Boeti⁹ cõſueuit reddere cāſ latētes reꝝ naturaliū qḋ fuit iudicíuz fœlicitatis Nā ſm Virgiliū Fœlix qui potuit rerū cognoſcere cauſas

Nunc iacet effęto lumine mentis
Et pꝛeſſus grauibus colla catenis
Decliuemqȝ gerens põdere vultū
Cogitur heu ſtolidam cernere terrā

¶ Hic phīa oñdit quomõ boetius deſtitutus fuit ꝑdicta ſpeculatione cū de terręnis cogitabat dicens.nunc id eſt tempoꝛe doloꝛis Boeti⁹ iacet id ē ꝓſtratus eſt effœto.i.euacuato.lumine.id eſt ſpeculatione mentis.ꝛ ipe preſſus colla id eſt ſcḋm colla grauidis catenis paſſionū quę mentē grauant gerenſqȝ decliuū vultuz id eſt inclinatū pondere amiſſionis rerū tꝑaliuz.heu cogitur cernere ſtolidā terrā.id eſt bona terrena.quę homines ſtolidos efficiunt. Nota catena eſt inſtrumētū ferreū quo aliq̄d ꝯtra ſuā naturaz detineꝉ. Quatuoꝛ aūt affectus qui ſunt gaudiuz ſpes timoꝛ.ꝛ doloꝛ.ſil'itudinarie dicūtur catenę.quia aīm hoīs detinent ꝛ cõtra ſuā naturā ꝛ rõem ad illicita trahunt.nā rõ ſemꝑ deꝑcatur ad optima.ex pꝛimo Ethi. Et ꝓpterea boetius in fine huius pꝛimi hoꝛtatur ad fugā paſſionuz.ibi tu quoqȝ ſi vis
¶ Nota non eſt ęſtimāduz ꝙ boetius ſic eſſet ita euacuatus lumine mentꝭ ſicut lrā ſonat.quia alias fuiſſet inſufficiens pro cõpoſitione hui⁹ li.ſȝ philoſophia loq̄tur hoc cõpaſſiue Ille eſt em̄ lumine mentis ſtultus qui inclinat ſe ad terręna diligendo ipſa.ꝛ non eleuādo intellectuz ſuuz ad ſpeculabilia qualis nõ fuit boetius Unde dt Aug⁹ Tales ſunt homīes qualia ſtꝭ ea quę diligunt.quia dilectio tranſmutat diligentē in ſimilitudinē rei quaz diligit Hęc Marquardus

¶ Sequitur proſa ſecunda pꝛimi libꝛi.

¶ Pꝛoſa ſecunda pꝛimi libꝛi

Sed medicinę inq̄t tp̄s eſt potius quam q̄relę. B. Cum vero totis ī me

¶ Hic incipit ſcḋa pꝛoſa huius pꝛimi in q̄ phīa inueſtigat moꝛbum Boetij ex quibuſdam ſignis ¶ Secundo conſolatur ipſum ne deſperet.ſecūda ibi.cunqȝ me nõ.

intenta luminib⁹. P. Tu ne illees ait
qui noſtro quõdam lacte nutritus no
ſtris educatns alimentis in virilis ani
mi robur eua ſeras Atqui talia contu//
leramus arma quę niſi prioꝛ abieciſſeſ
inuicta te firmitate tuerentur Agnoſ//
cis ne me? Quid taces? Pudoꝛe an ſtu
poꝛe ſiluiſti. mallem pudoꝛe. ſed te vt
video ſtupoꝛ oppꝛeſſit.

¶ Primo dicit phia. O
Boeti ego poſſez multa
conqueri de ꝑturbatione
mentis tuę.. ſed nũc poti⁹
medicinę tempus ẽ q̃ꝫ quę
reelę vero ꝓ ſed. tuz. i. tũc
mulier illa intẽ ta ĩ me to
tis luminib⁹. i. oculis ait.
es tu ne ille q̃ quõdã tpe
iuuentutis nutrit⁹ noſtro
lacte. i. facilib⁹ documen/
tis in ętate perfecta edu/
catus. i. nutritus nr̃is ali/
mentis id ẽ doctrinis dif/
ficilioꝛib⁹ tu euaſeras. i.
perueneras. in robur. id ẽ
in foꝛtitudinẽ virilis ani/
mi. atqui. ꝓ certo nos contuleramus arma talia. id eſt documenta.. quę niſi
pꝛioꝛ abieciſſes per obliuionẽ. ipſa tuerentur te inuicta firmitate. Dicit phi
loſophia. agnoſcis ne me? quid taces? ſiluiſti ne pudoꝛe? id eſt verecũdia. an
ſtupoꝛe. id eſt mentis alienatione. ego mallẽ. i. magis vellẽ te ſiluiſſe pudo/
re. ſed vt ego video ſtupoꝛ oppꝛeſſit te. ¶ Nota ꝙ phia in deplãgendo Boe
tiuz nõ facit longã moꝛã ne Boetius deſperet ſuꝑ infirmitate ſua./ ꝙ̃ dicit
philoſophia magis eſſe tempus medicinę quam q̃relę

¶ Item boni medici eſt totis oculis diligenter reſpicere faciem infirmi. eo
qđ in facie magis apparent ſigna ꝑnoſticationis infirmitatis ideo philoſo
phia dr̃ eſſe intuita boetiũ totis luminibus. ¶ Itẽ per arma phię intelligũ
tur ꝑcepta phicalia quę perſuadent minime extolli in ꝓſperis nec depꝛimi ĩ
aduerſis Hoꝛtatur em̃ nos phia ad magnanimitatem. magnanimus autẽ
eſt qui contra diffoꝛmes inſultus fortunę vnanimi mentis conſtantia mili/
tat De his ⁊ ſil̃ibus ꝑceptis philoſophicis Boetius oblitus fuit pꝛop/
ter doloꝛem

¶ Nota taciturnitas quãdoq; pꝛouenit ex pudoꝛe. quãdoque ex ſtu
poꝛe. Quando enim manifeſtatur alicui aliquid quod vellet cęlari ipſe effi/
citur verecundus. ⁊ oculi eius depꝛimuntur. facies eius rubet ⁊ auertitur ⁊
lingua eius in loquendo ligatur ¶ Nota quod ſtupoꝛ eſt abundans
admiratio mentis. vt ibi Papa ſtupor mundi Alio modo eſt mentis alie/
natio. ⁊ ſic accipitur in pꝛopoſito. ⁊ inducit taciturnitatem. Ex quo enĩ mo
tus linguę eſt ſecundum confoꝛmitatem ad phantaſiam turbata phantaſia
ſicut contingit in alienatione mentis pꝛepeditur lingua in loquendo. Ergo
dicit philoſophia. pudoꝛe an ſtupoꝛe ſiluiſti? ⁊ quia taciturnitas pꝛoueniẽs
ex ſtupoꝛe deterioꝛ eſt quam quę cauſatur ex pudoꝛe cum ipſa cauſetur ex a
liquo defectu interioꝛi. ideo dicit philoſophia mallem pudoꝛe ſiluiſſes No
ta ſm̃ Vguitionẽ pudoꝛ eſt coꝛpori ſed pudicia eſt mentis Eſt autem pu/
doꝛ verecundia ex aliquo caſu innata nõ auferens memoꝛiam. ſed impediẽs
linguam Stupoꝛ autem eſt caſus memoꝛiam auferens ⁊ linguam impe/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

diens.. ⁊ peius eſt tacere ſtupore q̄ꝫ pudore. q2 melius eſt memoriā retinen/
do non loqui q̄ꝫ loqui ⁊ memoria carere ¶ Nota dicit phīa Boetiū nutri/
mentū habuiſſe ſuo lacte. ꝑ nutrimentū lactis intelligitur triuiū. ſcʒ gram/
matica. logica ⁊ rhetorica. quibus iuuenes ſunt ſeriatim informādi tanquā
facilibꝫ documentis ſicut puer lacte nutrimento molli ⁊ facilis digeſtiōis nu
tritur Sed ꝑ hoc qḋ dicit in virilis animi robur euaſeras. ſcʒ ad ſtīaʒ ma/
thematicā ⁊c̄. qua tanq̄ꝫ ꝑ ſciam magis ſubtilē hō ꝑfecte ętatis efficitur
¶ Nota phīa ꝯtulit Boetio arma nō corꝑalia ſed ſpūalia. ſicut ſunt virtu
tes intellectuales. quas enumerat Ariſt. vi. Ethicoꝝ. ⁊ ſunt illa. intellcūs
ſapīa. ſcīa. ars ⁊ prudentia Et ſilr̄ ꝟtutes cardinales quę ſunt quatuor. pru
dentia. iuſticia. fortitudo. tꝑantia Et dicūtur cardinales q2 quando princi
palitatē ſibi vendicant. ſ. materiaʒ circa quā habet fieri Illa eīn arma abie
cit Boetius qn̄ tꝑalibus adheſit. appetitui ſenſitiuo annuens Et ab inten
tione celeſtium ſequeſtratus Et de iſtis armis ḋt apl's Abijcite ergo opera
tenebrarum ⁊ induimini arma lucis ⁊c̄.

¶ Cunque me non mō tacitum ſʒ elin
gueʒ prſus mutumq3 vidiſſet admo//
uit pectori meo leuiter manum P. Et
nihil inq̄t ꝑiculi ē lethargū patiť cōem
illuſaꝝ mentium morbū Sui pauliſꝑ
oblitus ē. recordabiť facile ſui ſi q̄dem
nos ante cognouerit. Quod vt poſſit
pauliſper lumina eius mortaliū rerū
nube caligātia tergamus. B. Hęc dix
it oculoſq3 meos fletibus vndātes cō//
tracta in rugam veſte ſiccauit.

¶ Hic phīa ꝯſolať Bo
etiū ne deſperet dicēs Cū
que phīa vidiſſet me. non
mō id eſt nō tantū tacitū
ſed prſus. id eſt totaliter
elinguē q3 pro et. mutuʒ
ipſa admouit. i. apposu/
it. pectori meo leuiter ma
nū. ⁊ inq̄nit id eſt dixit ni
hil periculi eſt circa hunc
hoīem ipſe patitur lethar
gum. i. morbū obliuiōis.
morbum inquā cōmuneʒ
mentiū illuſarū id eſt de/
ceptaꝝ. ⁊ ipſe pauliſper. i.
modicum eſt oblitus ſui.
ſed facile ſui recordabitur
ſiquidem ꝑ certo. ꝯgnoue
erit nos philoſophiam.
ante. id eſt prius quod vt
ipſe poſſit facere. tergam⁹ lumina. id oculos eius caligantia nube id eſt ob
ſcuritate. rerū mortalium. id eſt temporalium. Hęc philoſophia dixit. ⁊ ve
ſte ſua contracta id eſt conuoluta in rugam ſiccauit oculos meos fletibus.
vndantes. id eſt humectantes
¶ Nota quod tacitus eſt ille qui non loquitur. Licet habeat poteſtatē
lingue ad loquendum. ſed elinguis vel mutus dicitur ille qui non ſolum nō
loquitur. ſed etꝫ non hꝫ poteſtatem linguę ad loquēdum. ⁊ talis fuit Boe/
tius ꝓpter ſtuporem. i. mentis alienationem ¶ Nota q̄ philoſophia innu/
ens ſe eſſe bonaʒ medicam cōſolatur Boetium dicens.. nihil periculi eſt in
homine iſto. quia ſecundum Senecam in libro de clementia ad Neronem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Mali medici eſt deſpare ne curetur eger ¶ Nota ꝙ lethargia eſt infirmi/ tas cauſata ex oppreſſione cerebri cū obliuione. ⁊ iungitur ꝯtinuo ſomno. ⁊ ſic lethargus eſt morbꝫ inducens obliuionē ⁊ ſomnū. Jn̄ lethargicus ⁊ ē homo qui patit̄ talem morbū. Et dr̄ a lethos qđ interꝑtatur obliuio. ⁊ le thes eſt fluuius infernalis Boetius ergo patiebat̄ lethargum. i. morbum obliuionis. qꝛ ſi p̄cepta phie in memoria habuiſſet nunq̄ȝ de amiſſione re rum tꝑalium doluiſſet. Jtē dr̄ lethargum eſſe morbū illuſaꝝ mentium qꝛ mens illuſa eſt vbi rō eſt ligata ꝓpter defectum phantaſie ſicut in freneti cis. vel ꝓpter defectum memorie ſicut in lethargicis ¶ Notādum hō com ponitur ex anima immortali ⁊ corꝑe mortali. Sed qꝛ Boeti⁹ oblitus fu/ it bonoꝝ anime ideo dr̄ fuiſſe ſui oblitus/ non totaliter ſed pauliſꝑ: qꝛ ad/ huc curam habuit de bonis terrenis q̄ reſpiciunt corpus. ¶ Jtem hō per phiam hȝ ſuiipſius ꝑfectam cognitōem. ad cognoſcēdum āt illud quod ꝑ phiam cognoſcitur. opȝ primo phiam cognoſcere. ideo dr̄ phia recordabit̄ ſui facile nos prius cognouerit. Jtē per veſtes phie in rugam ꝯtractas in telligunt̄ p̄cepta philoſophicalia in vnū volumen ꝯgregata ſicut in illo libro quibus ipſa phia Boetium ꝯſolat̄ ¶ Nota ꝙ ad medicū infirmum curare volentē plures requirunt̄ ꝯditiones. Primo vt qualitates ⁊ ꝯditio nes reſpiciat ⁊ vt humores nocentes cognoſcat. Scđo vt ad loquendū eū moueat. Tercio ſi p̄ualida egritudine obmuteſcat: vt manū corpori infir mi adhibeat Quarto vt eum v̄bis ꝯſolatorijs reficiat. Sic phia videns dolores Boetij. p̄mo eum inſpexit. ſecundo ad loquēdū mouit. tercio ma num ſuā corꝑi appoſuit. ⁊ quarto verbis conſolatorijs reficit

¶ Metrum tercium primi libri.

Tūc me diſcuſſa liq̄rūt nocte tēbre.
Luīnibuſq; prior redijt vigor.
Ut cū p̄cipiti glomerant̄ ſidera choro
Nimboſiſq; polus ſtetit imbribus
Sol latet. ac nōdū celo veīentibꝫ aſtrꝭ
Deſuper in terram nox funditur
Hāc ſi thraicio boreas emiſſ⁹ ab ātro
Uerberet. ⁊ clauſum reſeret diem
Emicat ⁊ ſubito vibrat⁹ luīe phebus
Mirantes oculos radijs ferit

¶ Hic incipit terciuȝ metrum huius primi li bri cuius primus ver/ ſus vocatur metrū da/ ctylicum hexametrum. Secundus dicitur me/ trū alemanicum ab in/ uentore. tetrametrum a numero pedum. dacty/ licum a pede p̄dominā te. a catalecticum quia nulla ſyllaba abundat nec deficit. Jn hoc me tro Boetius declarat per quoddā ſimile quo/ modo remotis impedi/ mentis vigorem cogni/ tionis recuperauit ⁊ eſt talis ſimilitudo. Sicut choro flante nubes ge/ nerant̄ ⁊ ꝑ interpoſitio nem nubium ſol ⁊ alia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

aſtra nobis occultantur. ſic aduerſitate imminente homo afficitur diuer/
ſis paſſionibus obſcurantibus intellectum. Et ſicut auſtro flante nubes
diſſoluuntur ⁊ radiȷ̄ ſolares reuertuntur. ſic aduerſitate adueniente: ꝯſola
tione philoſophica paſſiones ſedantur ⁊ intellectus illuminatur. ¶ Dicit
ergo in lrā. Tunc cum phīa terſit oculos meos tenebrę liquerunt me diſ/
cuſſa nocte id eſt obſcuritate. ⁊ prior vigor cognitionis rediȷ̄t luminibꝫ me
is id eſt oculis. vt pro ſicut. ſol latet id eſt occultatur. cū id eſt quando. ſide
ra id eſt ſtellę. glomerantur id eſt inuoluūtur. ꝑcipiti choro id eſt tali vēto
⁊ polus. i. cœlū. ſtetit. i. ſtare videbatur. nimboſis imbribus id eſt pluuiȷ̄s
nubiloſis. ac pro etiā. nox id eſt obſcuritas. funditur deſuper id ē de nubi
bus in terram. nondū. i. non adhuc. aſtris id eſt ſtellis. venientibus. i. appa
rentibꝫ in cœlo Si boreas emiſſus. ab thraicio antro. i. thracię regiōe ver
beret id ē depellat. hanc noctem id ē obſcuritatē ⁊ reſeret clauſum diem.
tunc phœbus id ē ſol. emicat id eſt lucet. ⁊ vibratus id eſt fortificatus. lu/
mine ſuo ferit id ē percutit oculos hominū mirantes ſubito lumine ſolis
poſt tenebra ¶ Nota philoſophia trahit hoīem ab obſcuritate ignoran
tię ad lucem ſapientię Ex li. de pomo Ariſto. ⁊ etiā per Metriſtam. Ars
hoīem format ne ſinit eſſe malum. Et ergo cū philoſophia ſiccaſſet oc̄los
Boetiȷ̄ fugatis tenebris ignorantię rediȷ̄t vigor intelligentię ¶ Nota qua
tuor ſunt venti principales qui flant a quatuor partibus mūdi. ſcilicet ab
oriente occidente ſeptētrione ⁊ meridie. quoꝝ quilibet habet duos collate
rales Et ſunt duodecim venti qui his verſibus cōtinentur. Flant ſub ſo/
lanus vulturn⁹ ⁊ eurus ab otus Atqꝫ die medio nothus heret africus au
ſtro Circius occaſum zephiruſqꝫ fauonius afflant. Sed veniunt aquilo
boreas ⁊ chorus arcto. Chorus ergo eſt ventus quo flante generantur nu
bes ⁊ conglomerantur ſidera ſic ꝙ per nubes occultantur ¶ Item ſcien
dum ꝙ polus eſt ſtella quę ſemper in eodem loco videtur. ſed hic plus po/
nitur pro firmamento tanquā pars pro toto per ſynecdochen ¶ Nota ꝙ
polus id eſt cœlum dicitur ſtare quando eſt obductū nimboſis imbribus:
non ꝙ ſtet/ſed quia motus eius tunc nobis non apparet. motum em̄ cœli
non percipimus niſi per motū alicuius ſtellę: cum autē cœlum eſt cooper
tum obſcuris nubibus nulla ſtella videri poteſt. ¶ Nota ſcd̄m Vguitio
nem nimbus eſt nubiū denſitas ex tempeſtate orta Et ſic dicit Boetius
hic in nimboſis imbribus id eſt denſis pluuiȷ̄s Et eſt ratio quia tenuis im
ber non impedit aſpectū aſtrorum. ¶ Sciendū ꝙ boreas dicitur flare ab
antro thraicio. quia forte regio thracię eſt cauernoſa: de cuius cauernis ex/
it ventus generatus ex vaporibus ſiccis in terra ¶ Nota poſtquā phi
loſophia terſit oculos Boetiȷ̄ ⁊ eoſdem a fletu lachrymarū compeſcuit re
ſtitutus fuit priſtino vigori. Unde oculi ipſius Boetiȷ̄ vt ratio ⁊ intelle/
ctus offuſcati erant tenebris ignorantię cum iſtis temporibus adheſit pro
pter amiſſionē rerum temporaliū diuerſis fuit ſubiectus paſſionibus Sꝫ
Philoſophia oculoꝝ caliginem abiecit cū ipſius intellectū illuminauit. te
nebras ignorantię fugando ⁊ lumine ſpirituali vt ſcīa illuminando

¶ Proſa tercia primi libri.

¶ Hic incipit tercia proſa primi libri. in qua boetius oñdit q̃uo phiaꝫ cognouerit Et diuidit. qꝛ primo oñt q̃uo phiam ꝯgnouerit ⁊ qualiter de pñtia e⁹ admirari cœpit ⁊ q̃uo phia ſibi rñdit. ſcđo ꝓbat phia ꝑſequutionem ſapientũ a vulgarib; nõ eſſe nouã. ſcđa ibi. nõne apud veteres Dicit primo Haud pro nõ aliter. nebulis triſticię meę diſſolutis. i. fugatis ꝑ ꝯſolatõez

Haud aliter triſticię nebulis diſſolutis. hauſi cęlũ. ⁊ ad ꝯgnoſcendã medicãtis faciẽ mẽtẽ recepi. Ita qꝫ vbi in eã deduxi ocl'os ĩtuitũq; defixi. reſpicio nutricẽ meã cui⁹ ab adoleſcentia larib⁹ aduerſatus fuerã: phiam Et qđ inqꝫ tu in has exilij nr̃i ſolitudines O oĩꝫ mgr̃a ꝟtutũ ſupno cardie delapſa veniſti: An vt tu qꝫ mecũ rea falſis crimĩatõib; agiteris? An inq̃t illa te alũne dſererẽ. nec ſarcinã quã mei nois iuidia ſuſtuliſti ꝯſcato tecũ labore partirer? Atq' phię fas ñ erat ĩcomitatũ relinq̃re iter innocẽtis? Meã. ſ. crimĩatõez vererer. ⁊ q̃ſi nouũ aliqđ acciderit perhorreſcerẽ Nũc ei ꝓmũ cẽſes apđ imꝓbos mores. laceſſitã ꝑicul' eẽ ſapiẽtiaz.

phię. qm ſicꝫ nubes diſſoluũt ꝑ flatũ boreę. ſic ego boeti⁹ hauſi. i. reſpexi cœlũ. i. ſurſuꝫ. ⁊ recœpi mẽtem. i. vigorẽ rõis ad ꝯgnoſcẽdã faciẽ medicãtis. i. medici. Itaq; ꝓ ḡ. vbi. i. poſtq; ego deduxi. i. ꝯuerti ocl'os. qꝫ ꝓ et defixi. i. ſtabiliui intuitũ in eã reſpexi nutricẽ meã phiaꝫ in cui⁹ laribus ideſt ſcholis fuerã aduerſatus ab adoleſcẽtia. i. a iuuẽtute mea. et inq; . i. dixi o mgrã oĩm ꝟtutũ. qđ id ẽ ꝓpter qđ tu veniſti lapſa. i. ꝓgreſſa ſupno cardie. i. de cœleſti porta in has ſolitudines. i. loca deſerta nr̃i exilij. i. nr̃ę relegationis an. i. nunquid ꝓpter hoc veniſti. vt exñs rea. i. tã q; culpabilis mecũ agiteris. i. manifeſteris falſis criminationib⁹ Illa phia inquit. i. dixit o alumne. i. per me nutrite. an. i. vtrꝫ te dſererem quaſi diceret nõ. nec partirer. i. diuiderẽ tecũ ꝯſcato labore. i. diuiſo labore. ſarcinã. i. pondus quã tu ſuſtuliſti ob inuidiã mei nois. i. rõne ſapiẽtię. atq; ꝓ certe. nõ erat fas. i. hõeſtuꝫ phię relinq̃re iter innocẽtis ĩcomitatũ. i. ſine comite ſuꝑple ſi ego te dereliq̃ſſeꝫ. ego vererer. i. timerẽ meã criminatõez. id ẽ meã dãnatõem. ⁊ valde perhorreſcerẽ quaſi aliqđ nouum acciderit ſuꝑple circa te. eñ ꝓ qꝛ. nũ. i. nũq̃d tu cẽſes. i. iudicas ꝓmũ ipaꝫ ſapiaꝫ eẽ laceſſitã. i. afflictã ꝑicul'. i. ꝑturbatõib; . apud imꝓbos mores. i. male morigeratos hoies q̃ſi dicat h̄ nõ ẽ nouũ ¶ Nota phia dꝛ medica Sicut eñ medicus morbo fugato ſanitatem inducit. ſic phia ignorãtia relegata vitã vtriuſq; ſęculi condonat nã habetur in libro de pomo Ariſtote. Qui phiam inuenerit vitã in vtroq; ſcl'o inuenit Et alibi Qui me inuenerit vitã inueniet

et hauriet ſalutem a domino Et ideo dicit Boetius faciē medicantis
❡ Notādum ꝙ Boetius nō ſolum deduxit oculos in philoſophiā ſʒ defi/
xit in eā intuitū. per quod innuit ꝙ q̄ vult phāri oʒ ſe totū tradere phię per
ꝯtinuū ſtudium ⁊ laborem Nā ſicut vna hyrundo adueniens nō facit ve/
rem. nec vna dies calida eſtatem. ſic nec vna ſpeculatio phica facit phm.
❡ Nota ꝙ tempus oportunū ad phandū eſt tempus adoleſcētię quod in/
nuens boetius dicit. Cuiꝰ laribus ab adoleſcentia fuerā obuerſatus Naʒ
ętas hominis aſſimulatur cerę q̄ ſi nimis eſt mollis vel dura nimis formā
ſigilli n̄ recipit nec retinʒ Sic ſilr ętas nimis tenera. ſic vt infātia n̄ recipit
doctrinā phicā. nec ętas nimiū dura ſicut decrepitus. Sed ętas tempata
qualis eſt adoleſcentia q̄ faciliter intelligit ⁊ intellecta memorię ꝯmēdat..
❡ Nota per lares phię intelliguntur diuerſę ſectę phoꝝ. ſicut Ariſtotelis
⁊ Platonis quibus Boetius ab adoleſcentia fuit obuerſatus. Et dicit
Vguitio ꝙ obuerſari idem eſt qꝺ ꝯuerſari.. ❡ Nota ꝙ phia dr magiſtra
oim̄ ꝟtutum. qꝛ oēs virtutes mortales docet. vt ptʒ ex Ethicis ⁊ dico mor
tales ꝓpter virtutes theologicales. quę ſunt fides. ſpes ⁊ charitas. Et dici/
tur philoſophia dilapſa a ſuperno cardine. quia omnis ſapientia a domi/
no deo eſt Nam ſicut ſcribitur in ꝓlogo libri de regimine principū. Deus
eſt qui diuitias ſuę ſapiētię influit animabus. id eſt ſtudentibꝫ tribuit gra
tiā cognoſcendi cui nihil eſt difficile: ⁊ ſine quo nihil eſt poſſibile poſſideri.
❡ Nota vt poſtea patebit ꝙ Boetius falſe criminabatur de litteris ꝯpo
ſitis. ⁊ de impedimento delatoris: ⁊ illud quod faciebat ſapientia dicebat
facere arte magica. ideo dr ad phiam Nunquid veniſti vt tu mecū rea fal
ſis criminationibꝫ agiteris: ❡ Nota philoſophia tangit tres rationes pro
pter quas nō debuit derelinquere Boetium: Prima quia nutrix non de/
bet derelinquere ſuum alumnum Secunda qui patitur propter aliuʒ nō
decet vt deſeratur ab illo Tercia qꝛ non decet phiam derelinquere innocē
tem Boetius autē fuit alumnus phię. ipſe patiebatur iniurias ꝓpter phi/
loſophiā ⁊ fuit innocēs ergo ⁊c̄. ❡ Nota ſm̄ Vguitionē laceſſo. i. cū deſi/
derio lacero vel vexo vel iniurijs affligo.

❡ Hic phia ꝓbat ꝓſe
quutionē ſapiētū a vul
garibus nō eſſe nouam
Et hoc primo ꝓbat exē
plis antiq̄s Scđo ma/
gis modernis. Tercio
oñdit q̄d ſit faciendū cō
tra inſultus vulgariū.
ſcđa ibi. ꝙ ſi nec. tercia
ibi. ſi q̄ ꝯtra. Primo di
cit bñ dixi ꝙ ꝓſequutio
ſapiētuʒ a vulgaribꝫ ⁊ a
malis non eſt noua Nō
ne apđ veteres añ ętatē

❡ Nonne apud veteres quoqʒ ante
nr̄i platonis ętatem magnum ſepe cer/
tamen cum ſtulticię temeritate certaui
mus. Eodemqꝫ ſuperſtite pręceptore eiꝰ
Socrates iniuſte victoriā mortis me
aſtante promeruit. Cuius hereditateʒ
quū deinceps epicureum vulgus. ac
Stoicum. cęteriqʒ pro ſua quiſqꝫ pte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

raptũ ire molirentur. meq; reclaman//tem remittẽtemq; velut in ptem prẽde traherent. veſtẽ quã meis texuerã ma//nibus diſciderunt arreptiſq; ab ea pã niculis totã me ſibi ceſſiſſe credẽtes ab iere In quibus qm̃ quedã noſtri habi tus veſtigia videbãtur: meos eſſe fai//liares imprudentia rata. nõnullos eo rũ prophane mltitudĩs errore pũertit.

noſtri Platonis nos phi loſophia ſepe certam⁹ ma gnũ certamen cũ temeri/tate ſtulticie.i. cum ſtultiſ ꝛ temerarijs hoibus eod q; platone viuente magi ſter eius Socrates iniu/ſte pmeruit victoriã mor tis ne ſibi aſtante. cuius Socratis hereditatẽ.id ẽ ſciam hereditarie relictaz ſuis diſcipulis cũ epicure um vulgus ꝛ ſtoicũ. ꝛ ce/teri. molirentur.i. labora/rent ire raptũ.i. rapere v/nuſquiſq; p pte ſua. ꝛ cuz ipſi traherent me phiam in ptẽ pde me reclamantẽ.i. ↄtradicẽtem. q; p et renitẽtem ipſi diſciderũt ve/ſtẽ meã quã texuerã meis manibus. ꝛ ablatis panniculis abierũt credẽtes me totã ſibi ceſſiſſe Et q; in iſtis apparuerunt q̃dã veſtigia nrĩ habitus.i. prudentie ĩprudentia vulgariũ. rata.i. opinata ipſos meos eſſe familiares.. id ẽ meos diſcipulos rõne ſapientie pũertit nõnullos eoꝝ id eſt aliquos erro re.i. pſecutione phane multitudinis.i. indocti vulgi. ſicut vulgares ſolẽt p uertere doctos. ¶ Nota quod añ tps Platonis multi ſapientes pſecuti fue/runt. ꝛ tpe Platonis Socrates mgr̃ eius interijt pter ſuã ſapiam. nã ipſe ↄgnouit ſua ſapiẽtia eſſe vnũ deuz. alios aũt colentes plures redarguit. qđ percipiens dux athenienſiuz nomine Anetus coegit ipſuz bibere venenum. in nomine pluriũ deoꝝ ꝛ interijt. ¶ Nota mortuo Socrate diſcipuli ſui qui ſciam Socratis tãq; hereditariaz ſibi vẽdicabant inceperunt diſſentire i q̊ magiſter eoꝝ Socrates poſuiſſet ſummũ bonũ Quidã em̃ ſuoꝝ diſcipulo/rum dicti epicuri dicebãt ipm poſuiſſe ſummũ bonũ in voluptatibus Alij ſicut ſtoici dicebant q; in ꝟtutibus. ꝛ quilibet eoꝝ pro defenſione ſue opinio/nis rapuerunt auctoritates phie ipſas extorte exponẽdo.. pter qđ phia dt illud reclamaſſe. ꝛ male exponẽdo ſciderunt veſtes phie ꝛ pticulas abſtule/runt. ꝛ q̃uis non eſſent veri philoſophi. q; tñ videbãtur eſſe. multi eorum a vulgarib⁹ occiſi ſunt

Qđ ſi nec Anaxagore fugam. nec So cratis venenũ. nec zenonis tormenta. (qm̃ ſunt peregrina) nouiſti. ac canios ac ſenecas. ac ſoranos. quoꝝ nec pue//tuſta: nec incelebris memoria eſt. ſcire

¶ Hic phia probat per ſecutionẽ ſapientũ exem/plis magis modernis di/cens O boeti ſi nõ noui/ſti fugam anaxagore. nec venenũ Socratis. nec tor mẽta zenonis. qm̃ iſta ſt̃ peregrina. id ẽ extranea ꝛ aliena quomõ tu potui/ſti ſcire canios.i. pſequu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

potuiſti Quos nihil aliud in cladez de
traxit: niſi ꝙ nr̄is morib⁹ inſtituti ſtu//
dijs improboꝝ diſſimillimi videban//
tur Itaqꝫ nihil ē qđ admirere. ſi in hoc
vite ſalo circumflantib⁹ agitemur ꝓcel
lis. q̄bus hoc maxime ꝓpoſitū eſt peſſi
mis diſplicere Quoꝝ quidem tametſi
nūeroſus exercitus. ſpernendus tñ eſt
qm̄ nullo duce regitur: ſed errore tātū
temere ac paſſim lymphante raptatur

tionē canij ac ſenicas. ac
ſoranos. i. ſequaces ſora/
nij quoꝝ memoria non ē
ꝑuetuſta. i. valde antiq̄..
nec incelebris. i. non ſine
gloria.. quos viros nihil
aliud detraxit. in cladem
id ē in mortē. niſi qđ inſti
tuti. i. informati nr̄is mo
ribus. ipſi videbātur diſ/
ſimillimi ſtudijs im̄ꝓbo/
rū Itaqꝫ nihil eſt id ē nō
eſt cauſa ꝙ tu admirere. i.
debeas admirari ſi in hoc
ſalo vite. i. amaritudine.
nos ſapientes agitemur..
id ē vexemur. ꝓcellis. i. ad
uerſitatib⁹ maloꝝ circum
flantibus. quibus ſcꝫ nobis ſapientibus maxime ꝓpoſitū eſt. i. intentio diſ/
plicere peſſimis quoꝝ maloꝝ ſi ſit numeroſus exercitus. tñ eſt ſpernendus..
qꝛ nullo duce. ſ. rōis regitur. ſꝫ tm̄ rapitur errore lymphante id ē ꝑcipitante
eos ad modū lymphe. temere id ē ꝓſumptuoſe. ac paſſim. i. vbiqꝫ ¶ Nota ꝙ
Anaxagoras ſtulticiā hoīm ſolē pro deo colentium rep̄hendit dicens ſolem
nō eſſe deū. ſed lampadē ardentē. ꝓpter qđ reus mortꝭ iudicatus ē ⁊ in fugā
cōpulſus. ergo dicit philoſophia Anaxagore fugam ¶ Nota dt Socra/
tes venenū de quo dictum eſt ſupra quo veneno interijt Siliter zeno multa
tormenta rōe ſue ſapientie ſuſtinuit ¶ Nota ꝙ Canius. Seneca Bora/
nus fuerunt nobiles rhomani ex moribus phie inſtructi. propter qđ interi
erunt Unde canij dicebātur imitatores a magiſtro ſuo Canio. Similiter
Soranij dicūtur a ſorano qui fuit poeta. ⁊ eius ſequaces ab eo ꝯdemnant
¶ Nota de Seneca dt Boeti⁹ in de diſciplina ſcholariū. ꝙ Nero familiarē
ſuum ꝑceptoremqꝫ Senecā ad eligende mortis arbitriū coegit ¶ Nota ꝙ ſa
pientes diſſiles ſunt ſtudijs improboꝝ. qꝛ dt Seneca in li. de amicicia. diſ/
pares mores diſparia ſequūtur ſtudia. quorum diſſilitudo diſſoluit aīciciaꝫ
nec vnquā improbi ꝓbis. nec probi īprobis amici eſſe pn̄t. nō ob aliā cauſā
niſi quia tanta eſt inter ipſos diſtantia quāta eſſe pt ſtudioꝝ maloꝝqꝫ mo
rum diſtantia ¶ Nota ꝙ ꝓpoſituꝫ ſapientū eſt diſplicere peſſimis. qꝛ di/
cit Seneca in de remedijs fortuitoꝝ Malis diſplicere laudabile eſt. ⁊ alibi
virtus ſeſe diligit. a ſpernaturqꝫ maluꝫ Et poeta Opto placere bonis pra/
uis odioſus haberi ¶ Nota ꝙ dicit exercicium malorū eſſe innumeroſum.
quia ſm Salomonē Stultoꝝ infinitus eſt numerus ⁊ peruerſi difficilit̄ cor
riguntur Nota ꝙ mali nō reguntur duce rōnis. quia ratio dep̄catur ad op/
tima. mali autem oꝑantur peſſima Ducuntur em̄ errore ſenſualitatis vi/
tam beſtialem proſequētes. de quibus dicitur in libro Ethicoꝝ. Quidā ſtꝫ
homines vitam pecudū eligentes ſimiles ſardanapolo Et ergo dicit philo/
ſophia quod tales ſunt timendi. quia ex quo nō reguntur per rōem tunc eo/

rum fatuitas faciliter diſſipatur.

Qui ſiquādo contra nos aciez ſtruens valētioꝛ incubuerit. noſtra quidē dux copias ſuas in arcem contrahit Illi vero circa diripiendas inutiles ſarciñculas occupantur. Ac nos deſuꝑ irri/demus viliſſima rerum queqꝫ rapien/tes ſecuri totius furioſi tumultus. eo/qꝫ vallo muniti quo graſſanti ſtulticię aſpirare fas non ſit

¶ Hic philoſo/phia oſtendit quid ſit fa/ciendum contra inſultus maloꝛuz dicens Si exer/citus maloꝝ incubuerit. id eſt inſtiterit. ſtruens id faciens. aciez id eſt belluz contra nos ſapientes. quidem pro certo noſtra dux id eſt ratio contrahit. id ē colligit. copias id eſt ſciē/tias ⁊ virtutes copioſas. in arcem. id eſt in altitudinem ſpeculationis cęleſtium. veruz pro ſed. illi mali occupantur circa diripiendas. id eſt auferendas. ī/utiles ſarcinulas. . id eſt diuitias coꝛpoꝛales: quę ſarcina ⁊ pondus coꝛpoꝛis ſunt inutiles. animam ſubmergentes. at nos ſapientes in cōtemplatione cęleſtium conſtituti irridemus malos rapientes queqꝫ viliſſima rerum. nos ſecuri exiſtentes totiꝰ furioſi tumultus. id eſt contra furioſum tumultū maloꝛum. qꝫ id ē ⁊. nos ſu/mus muniti eo vallo id ē munui. ī quo non ſit fas aſpirare id ē accedere ſtulticię graſſanti id ē impugnanti nos. ¶ Notandum Boetiꝰ hic noſtrā rationem appellat ducez Unde ratio definitur ſic Eſt habitus dirigens omnē actionē humanaz in vltimuz ⁊ optimū finē ¶ Item nota quod ꝑ arcem intelligit altitudinem ſpeculationis cęleſtium. ⁊ ad hanc ducit nos ratio Et ē hoc vltimū bonū humanę vitę ꝙ nullus auferre poteſt ¶ Nota copię in hoc loco dn̄r aꝑpetitus ſenſitiui ⁊ dn̄r copię. q̄ſi cupię. qꝛ cupiunt res ali/quando contra rationem. ⁊ tales copias debet regere ratio ⁊ debet ſe muni/re vallo humilitatis ⁊ patientię. ⁊ tunc omnes impugnationes aduerſitates ⁊ miſerias ęquanimiter ſuſtinebit ⁊ tentatiōes ⁊ delectationes noxias quas ſuggerit diabolus ⁊ caro impellit ⁊ mundus cōmouet nō timebit Hęc marquardus ¶ Item nota ille merito eſt deridendus ꝗ maioꝛi ⁊ melioꝛi bono dimiſſo eligit ⁊ occupatur circa bona vilioꝛa. ſed ſapientes eligunt bona animę quę ſunt maxime bona. pꝛimo Ethi. Et vulgares eligunt bona tēpalia quę dicuntur viliſſima rerum. quia īpediunt hominē in cognitione ſūmi boni ¶ Notandum quod arx arcis eſt altum ędificium in quo hoſtes pu/gnant Hic autem accipitur pꝛo cōtemplatione cęleſtium ⁊ ſpe futuroꝛuz bonoꝛum Nam per hęc duo ſapientes omnem aduerſitatem maloꝛū ſuperant ⁊ circa contemplationē diuinoꝛum tota intentio ſapientis verſatur. Unde Boetius in tractatu de ſummo bono dicit Ph̄s maxime delectatur in p̄mo pꝛincipio ⁊ in cōtemplatione ſummę bonitatis. ⁊ hęc ſola eſt recta delecta/tio Hęc em̄ eſt vita philoſophoꝝ ſine qua nemo viuit vita recta. . ¶ No/

ta de hoc noīe vallū vt Grecista Eſt vallus palus circa caſtrum pacutus. Nexio paloꝝ ſz mutua ſit tibi vallū ¶ Nota aſpirare ſm Vguitionē ē anhelare conari vel deuenire Jtem ſm eūdē graſſor graſſaris ꝑ g.i. inuadere. crudeliter punire

¶ Metrū quartū primi libri

Q Uiſquis cōpoſito ſerenus euo
Fatū ſub pedibus egit ſupbum
Fortunāqz tuens vtranque rectus
Inuictū potuit tenere vultū
Non illuz rabies mineqz ponti
Verſum funditus agitantis eſtū.
Nec ruptis quotiens vag⁹ caminis
Torquet fumificos veſeuus ignes
Aut celſas ſoliti ferire turres.
Ardentis via fulminis mouebit

¶ Hic incipit quartum metrū hui⁹ primi qđ vocatur metꝝ valenticū ab inuentore. ꝛ cōſtat ex ſpōdeo dactylo ꝛ tribus trocheis. vñ pt dici metrum trochaicum a pede pdñante Jn hoc metro phīa oñdit q̄liter hō dēat ſe habere vt pſequutiōes iprobo rū nō pualeant cōtra ipz Et hoc primo declarat q̄ buſdā ſiilibus. ſcđo exclamat cōtra timētes tyrannos Scđa ibi. qđ tm̄ miſeri. Dicit primo Quicūqz hō ſerenus.i. clarus ꝟtute cōpoſito euo.i. ordiata vita egit.i. calcauit ſub pedib⁹ ſupbuz fatū.id ē euentū reꝝ tpalium. ꝛ quicunqz tuens.i. reſpiciens vtrāqz fortunā id ē pſperam ꝛ aduerſā. rectus id eſt nō flexus potuit tenere vultū. id ē aīm inuictū. ita qꝛ nō vincatur pſperitate ſe extollendo. nec aduerſitate deprimendo. illū hominē nō mouebit. id eſt turbabit: rabies ponti id eſt inundatio maris. exagitātis.i. mouētis. funditus.i. a fundo. eſtuz ꝟſuz id eſt ebullitionē verſam. qꝛ in ebulitione maris aqua vertitur ꝑ fluxuz ꝛ refluxum. quaſi dicat Jmpetus maris faciens ebulitionem nō nocebit illi homini qui nō extollitur in pſperis nec deprimitur in aduerſis Nec tali homini nocebit ignis veſeui montis. quotiens ille mons torquet. id eſt emittet ignes fumificos ruptis caminis id eſt cauernis ſuis. quaſi dicat.. nec tali homini nocebit vagus veſeuus ſuis ignibus: nec illum hominem mouebit via ardentis fulminis ſoliti. id eſt conſueti ferire celſas turres

¶ Nota phīa tria tāgit que nō nocēt homini q̄ conſtans eſt in vtraqz fortuna Primū ē rabies maris per quā deſignātur luxurioſi. ſicut eñ mare ſole ꝛ motu ſuo incaleſcit ꝛ fetet. ſic luxurioſi cōcupiſcētia ſua inardeſcunt. et peracta libidine fetent De quibus ſic dicit ſcriptura Perierunt iumenta in ſtercore ſuo. Tales luxurioſi non nocebunt homini conſtanti in vtraqz fortuna ¶ Secundum quod tangit eſt ignis veſeui montis per quā deſignantur auari et inuidi Sicut eñ ignis veſeui montis ſemper ardet. ita auari ardent in concupiſcentia bonorum exteriorum. ꝛ ſicut ignis eructās quandoqz conſumit loca vicina Sic inuidi quandoque nocent verbis. ſi nō pñt factis. ꝛ tales inuidi nō nocebūt hōi conſtāti ¶ Terciū qđ tāgit eſt ictus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

fulminis per quē intelligūtur ſuperbi. ſicut eñ fulmen generatur in alto. ſic ſuperbi alte ſe extollūt. ⁊ mirabile videtur de ſuperbis ꝙ cū alijs hoib⁹ hi/tare nolunt. ⁊ tñ ad celuʒ volare nō pñt. tales ſuperbi non nocebunt hoī cōſtanti Alij ꝑ rabiē maris intelligunt inuidos. per ignē iratos. ꝑ fulmē ſupꝑ/bos vt dictū eſt Alij per mare qđ eſt ſonoroſuʒ intelligūt auariciam. ꝑ ig/nem pœnā corporis. ꝑ fulmē reꝝ ablationē. ¶ Nota veſeu⁹ eſt mons ſicilie intrinſecus ardens. qui qñq; ruptis cauernis emittit ignē qui loca vicina ꝯſumit. ¶ Nota circa hoc qđ dt ſerenus euo Seneca dicit Talis eſt anim⁹ ſapientis qualis eſt mūdus ſuplumiatus. talis aūt mūdus ſꝑ eſt ſerenus. et ſic animus ſapientis in vtraq; fortuna ſꝑ eſt ſerenus. vñ Ariſt. in ethic; dt. Sapiens bene ſcit ferre fortūas. quia ſe habet ſicut tetragonū ſine vituꝑio

Quid tm̄ miſeri ſeuos tyrannos.
Mirātur ſine viribus furentes
Nec ſperes aliquid. nec extimeſcas
Exarmaueris impotentis irā
At quiſquis trepidus pauet l' optat
Qđ nō ſit ſtabil' ſuiq; iuris
Abiecit clypeum. loco que motus
Nectit qua valeat trahi cathenam.

¶ Hic phia exclamat ꝯtra timentes tyrānos di/cēs Quid. i. quare miſeri hoīes mirātur timēdo ſe/uos tyrānos furentes ſi/ne virib⁹. quaſi diceret. ty/ranni ſunt īpotētes quia nō ꝑualent niſi inquātuʒ hō ſe ſubijcit eis Et ad/dit. nō ſperes aliqđ de bo/nis tꝑalib⁹. nec timeas e/os de aduerſitatib⁹. tunc exarmaueris. i. debilita/ueris. iram impotētis ty/ranni. ſed quicūq; homo tremid⁹ pauet timore maloꝝ tꝑaliū. vel optat bona tꝑalia. talis nō eſt ſta/bilis. ⁊ ſui iuris. i. ꝓprie libertatis. ipſe abiecit clypeū ſecuritatis. ⁊ motus a loco ſtabilitatis. ipſe nectit. i. ꝯponit catenā affectionum qua valeat trahi ad triſticiā ⁊ doloreʒ mētis. ¶ Nota ptās terrena ad nihil ſe extendit. niſi ad bona tꝑalia vel ad auferendū ea. ⁊ ideo nullus ſubiacet terrene ptāti. ni/ſi qui ſperat talia bona vel timet eoꝝ ablationeʒ. qui aūt nec timet nec ſpe/rat ipſe eſt omnino ſupra vel extra terrenam ptātem.. ⁊ ꝑ ꝯñs terrena ptās ſibi nec proficere nec obeſſe p̄t Propter quod phia exclamat ꝯtra illos tāq; miſeros qui ſpe bonorū tꝑalium vel timore ablationis eoꝝ ſubijciūt ſe ter/renis ptātibus dicens Quid tm̄ miſeri? ¶ Nota circa illud. Ac quiſquis trepidus Seneca dt in li. de virtutibus cardinalibus. Magnanimitas ſi inſit aīo tuo cum magna fiducia viues intrepidus. ⁊ alacer. magni animi eſt non vacillare ſed cōſtare ⁊ finē vite intrepide expectare ſi magnanimus es.. nunquā iudicabis tibi ꝯtumeliā inferri ab inimico. ſed dices nihil mihi nocuit. ſed aīm nocendi habuit ¶ Nota tyrannus quondā dicebatur rex fortis ⁊ dicebatur a tyro. i. fortitudine. ſed illud nomē eſt iaʒ appropriatū principātibus peſſimis. ⁊ dicūtur a tyro id ē ab anguſtia quā inferunt ſuis ſubditis ¶ Nota clypeus ſumit̄ hic pro rōne hominis.. quia ſicut clypeus defendit nos ne ledamur a telis ⁊ a ſimilibus. ita ratio hominis tuetur eum ⁊ prouidet ſibi ne offendatur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Proſa quarta primi libri

SEntis ne inq̄t hec. atq3 aio illa/
buntur tuo? Exps es ne lyre? al's
Es ne aſinus ad lyrā? Quid fles? quid
lachrymis manas Confitere mihi. ne
occultes mala tua Si operam medi/
cantis expectas: oportet vt vulnus de
tegas tuum

¶ Hic incipit pſa quar
ta in qua phia primo req̄
rit Boetiū ſuper attenti
one p̄dictoꝝ. ⁊ hortaſ ip/
ſum ad ſui morbi reuela/
tionem. ſcd̄o Boetius re
uelat morbū ſuu3. ibi. tū
ego. ¶ Primo dicit O
Boeti numquid ſentis id
eſt intelligis ea que reli/
cta ſunt. at3 illabūtur. id
eſt imprimūtur aio tuo.
Et ſubiungit grecum qd̄
in latino valet Es ne aſi
nus ad lyrā? Quid fles?
quid manas?. id ē fluis lachrymis Et ſubiungit grecū qd̄ tm̄ valet Cōfite
re mihi ne abſcondas Si expectas opam. i. diligentiā medicantis .o3 vt de
tegas. i. manifeſtes vulnus tuū ¶ Nota ꝙ prouerbiū erat apud grecos cū
aliquis audiuit verba alicuius ⁊ n̄ aduertit nec curauit intellectū ꝟborū illi
dicebatur Es ne aſinus ad lyrā? facis em̄ ſicut aſinus poſitus circa lyram.
audit ſonū lyre ſed nō percipit melodiam nec ꝓportionem ſonoꝝ intelligit..
nec delectatur in ea Sic aliquis audiens verba ⁊ non curans intellectū eoꝝ
dr̄ eſſe aſinus ad lyrā ¶ Nota ſi quis voluerit ſanari o3 morbū vel vulnus
ſuū detegere ⁊ manifeſtare Vn̄ Seneca tercia dt̄ epl'a Nemo ꝑ ſe ſatis va
let. ſed o3 vt manū porrigat ⁊ alius ipm extrahat. tunc em̄ morbi ad ſanita/
tem inclinant cū ex abdito erumpunt. ⁊ vim ſuā proferunt.

¶ B. Tum ego collecto in vires aio
An ne adhuc eget ām̄onitione. nec per
ſe ſatis eminet fortune in nos ſeuientꝫ
aſperitas? Nihil ne teipſa loci fa
cies mouet. Heccine eſt bibliotheca
qua3 certiſſimā tibi ſedē nr̄is in larib9
ipſa delegeras. in qua mecum ſepe reſi
dens de humanarum diuinarumq3 re
rum ſcientia diſſerebas Talis habit9
taliſque vultus erat cum tecum natu/
re ſecreta rimerer. cum ſideru3 vias ra

¶ Hic Boetius reuelat
morbū ⁊ dolorē ſuum. et
primo oſtēdit ſe eſſe ꝑtur
batū ex his q̄ iniurioſe a/
gebantur circa ipm. ſcd̄o
ex his q̄ generaliter vidit
in aliīs. ibi. videre aūt vi
deor Primo oñdit ſe per/
turbatū ex ſui exilij rele/
gatione. ſcd̄o ex meritoꝝ
ſuoꝝ fruſtratione.. tercio
ex iniuſta ſui ꝯdemnatio
ne. quarto ex fame ſue leſi
one Scd̄a ibi. quotiēs e/
go. tercia ibi. q̄bus aute3
quarta ibi. at ꝟo hic Ad
huc diuidit. Primo facit
qd̄ dcm̄ eſt. ſcd̄o rn̄det ob
iectioni ibi atqui tu Di/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

dio deſcriberes. cū mores noſtros totiuſque vite rationem ad celeſtis ordīs exemplar formares.. Heccine premia referimus tibi obſequentes?

cit primo ſic Cū .i. tunc ego Boetius collecto aīmo in vires id ē reſumpt̄ꝭ viribus animi dixi. an ne ſatis eminet. id ē apparet aſperitas fortune ſeuientis ꝯtra nos? Nūquid ad huc eget admiratione .i. declaratione Nunquid facies .i. diſpoſitio huiꝰ loci ſcꝫ carceris mouet te. heccine .i. nunquid hec eſt bibliotheca .i. locus ſtudij.. queꝫ habui in patria quā tu phīa delegeras .i. eligiſti tibi certiſſimā ſedem ī nrīs laribus in qua bibliotheca tu mecū ſedens diſſerebas .i. diſputabas de ſcīa reꝝ diuinaꝝ ⁊ humanaꝝ. nunquid erat mihi tunc talis habitus vilis et talis vultus triſtis. cū ego rimarer id eſt inueſtigareꝫ tecū ſecreta nature. cū deſcriberes mihi vias ſideꝝ .i. curſus ſtellaꝝ radio .i. virga geometrali. cum tu formares. id ē formare docuiſti mores nrōs .i. mores hoīm. ⁊ rōem id eſt diſpōem totius vite ad exemplar .i. ſil'itudinē celeſtis ordīs. ſunt ne iſta premia q̄ referimus .i. reportamus tibi obſequētes id ē ſeruientes ¶ Nota ꝙ bibliotheca eſt locus vbi reponūtur libri. ⁊ dr̄ a biblo id ē iunco in quo āntiqui ſcribebant libros: talē bibliothecā habuit Boetius rhome marmoreis lapidibus politā in qua ſtuduit de rebus diuinis ⁊ humanis. ¶ Nota Boetius dt̄ phīam ſibi elegiſſe certiſſimā ſedē in bibliotheca. hoc dt̄ ꝑ tanto. qꝛ licet boetius eēt diuerſis officijs ⁊ negocijs occupatus. tm̄ nulli eorum tam certis tꝑibus tā certa intentione vacabat. ſicut ſtudio in libris philoſophicis quos in certo loco repoſitos habuit ¶ Nota phīa tractat de rebꝫ diuinis ⁊ humanis. vn̄ Seneca. xxxi. Nō pōt virtus ꝑfecta eē. nec equalis tenor vite ſine phīa. ꝑ quā diuina ⁊ humana ꝯgnoſcūtur. quaſi ſi te occupas. incipis eſſe deoꝝ ſocius Et alibi dr̄ O lucille ſcio neminē bn̄ viuere poſſe et tolerabiliter ſine ſtudio phīe. qꝛ ſine ſtudio phīe animus eger eſt. ¶ Nota Boetius ſtuduit in naturali phīa ꝓpter hoc dicit Cū tecū nature ſecreta rimarer.. Studuit etiā in philoſophia morali. ergo dicit cū mores noſtros. Studuit etiā in aſtrologia. ꝓpter hoc dicit Cum mihi ſideꝝ vias radio deſcriberes. Ubi nota radius eſt ꝟga geometralis qua geometri deſcribunt figuras in puluere ſuppoſito ¶ Nota quod vita humana ⁊ mores hominuꝫ debent formari ad ſil'itudinem celeſtis ordinis. ſicut eī ſphere inferiores planetaꝝ. obediunt ſphere ſuꝑiori ⁊ reguntur motu firmamenti. ſic virtus nrā ſenſibilis dꝫ obedire ꝟtuti rationali ⁊ regi ab ipſa Turpe em̄ eſt abijcere regimen ſuꝑioris ⁊ induere regimen inferioris. quod nobis cōe eſt cum beſtijs. ſicut dicit albertus ſuper tercio de anima. ¶ Nota ex quo Boetius ratione ſue ſapiētie in miſeriam fuit poſitus. ideo dicit ad phīam. ſunt ne hec p̄mia que nos referimus obſequētes tibi?

¶ Atqui tu hanc ſn̄iam platonis ore ſanxiſti. beatas fore reſpublicas ſi eas vel ſtudioſi ſapīe regerent. vel eaꝝ re/

¶ Hic Boetius reſpondet obiectioni. poſſet enim philoſophia ſibi obijcere dicendo quale p̄mium debuiſti reportare?.. quum tu non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ctores ſtudere ſapiētię ꝯtigiſſet Tu eꝰ
dem viri ore hanc ſapiētibus capeſſen
dę reipublicę nccāriam cām eē monui//
ſti ne improbis flagicioſiſq; ciuibꝰ vr
biū relicta gubernacula. peſtem bon iſ
ac ꝑniciem ferrent Hanc igitur aucto
ritatem ſequutꝰ qđ a te inter ſecreta o//
cia didicerā tranſferre in actuꝫ publicę
ammīſtrationis optaui. Tu mihi ꝛ ꝗ
te ſapientū mētibꝫ inſeruit deus eſtiꝭ ꝯ
ſcij. nullū me ad magiſtratū niſi cōmu
ne bonoꝝ oīm ſtudiū detuliſſe Inde cū
improbis graues inexorabileſq; diſ/
cordię fuere Et qđ cōſcientię libtas ha
bet ꝓ tuendo iure. ſpreta potētiuꝫ ſem
per offenſio

ſtuduiſti ꝓpᵗ ꝯmune bo/
nū. ſed propter vanā glāꝫ
ꝛ p ꝛopter ꝓpriā vtilitatē.
cui obiectioni rñdet boe/
tius dicēs O phīa. tu ſā
xiſti. i. ꝯfirmaſti hāc ſen/
tentiā ore Platonis. bea/
tas eſſe reſpublicas ſi eas
ſapientes regerent. vel ſi
rectores eaꝝ cōtigiſſꝫ ſtu
dere ſapię Et cōfirmaſti
ore eiuſdem Platonis ne
ceſſariū eſſe reipublicę. ꝙ
ſi a ſapientibꝫ regeretur..
ne gubernacula. i. regimi
na cōmiſſa īꝓbis.. qꝫ. i.
et. flagicioſis ciuibus vr/
biuꝫ inferrent peſtē. ac. i. e
tiā ꝑnicem. i. damnū bo/
nis hoībus Igitur ego ſe
quutus hāc auctoritateꝫ
id ē ſīnaꝫ qđ ego didicerā
a te phīa inter ſecreta oci
a. ego optaui. id ē curaui.
trāſferre. i. deducere in ac/
tū. i. in opus publicę ad/
miniſtrationis. i. cōis vti
litatis. tu phīa ꝛ deus ꝗ i
ſeruit id eſt infudit te mentibꝫ ſapientū eſtis mihi cōſcij. id eſt teſtes nulluꝫ
ſtudiū me detuliſſe ad magiſtratuꝫ. niſi cōe ſtudiuꝫ oīm bonoꝝ. quaſi dice
ret nihil mouet me ad magiſtratuꝫ gerēdum. niſi cōis vtilitas Inde. i. pro/
pter hoc mihi erāt graues. i. difficiles. qꝫ id ē ꝛ inexorabiles. i. inexplicabi/
les diſcordię cum īꝓbis. ꝛ ſꝑ fuit mihi ſpreta offenſio potentiū. ꝓ tuendo
iure. id eſt pro iuſticia defendēda. qđ habet libertas cōſcientię. id ē libera cō
ſcientia. ſcꝫ nullū timere pro tuendo iure ¶ Nota ſm Platonē. btā eſt reſ/
publica cuius dñs phūs eſt. ꝛ ve genti cuius dñs puer eſt Et rōnabiliter, qꝛ
phīa ꝛ ſapientia vitā diſponit. actiones regit. agenda ꝛ omittenda demon/
ſtrat. Unde Seneca. xvi. epl̄a dt Si vis oīa tibi ſubijcere. ſubijce te rōi.
Multos eñ rexeris ſi rō te rexerit Et Ariſt. in prohemio metha.. Sapien
tis eſt regere ꝛ ordinare. ex quibus pꝫ ꝙ regimen reipublicę ſpectat ad ſapiē
tes ꝓ tanto dicit Tullius in principio ſui rhetoricę Ad rempublicā pluri/
ma ꝑtinent cōmoda ſi modulatrix ꝛ regulatrix oīm reꝝ pſto eſt ſapientia
¶ Nota ꝙ ſtudioſi ſapiētię dicūtur illi qui iā per ſtudiuꝫ adepti ſunt ſapiē
tiam Illi aūt dicūtur ſtudere ſapiētię qui adhuc ſtudēdo acꝗrunt ſapiētiaꝫ
¶ Nota ꝙ Boetius ſtudiū vocat ſecretū ociū. quia in ſtudio homo ociatꝛ
ab exteriori occupatione. de quo ocio ſiue quiete loquitur Seneca. lvij. epl̄a

dicens Nulla placida eſt quies niſi quã rõ componit .⁊ illa vera eſt trãquil/litas in qua mẽs bona explicat . ¶ Nota ꝙ deus immittit ſapiaꝫ men/tibus ſapientũ Hoc ſcribit in ꝓlogo de regimine principũ Deus eſt q̇ diui/tias ſuę ſapięͤ influit in animas ſapientũ. ¶ Nota ꝙ libertas ↄſcientię ha/bet nullũ metuere. q2 dt Macrobius Hoc hꝫ libera cõſcientia ꝓpriũ ꝙ ſi quid poſſideat nullũ potentẽ metuat Item Sene. ep̄l'a. liiij Sapiens ex li/bero arbitrio . nihil timet imbecillitatẽ hominis . q2 ſecuritatẽ dei habet Et Seneca de quatuoꝛ ꝟtutibus cardinalib9 dt Ut iuſtus ſis nõ ſufficit ꝙ in/nocens ſis . ſed vt innocentes ab iniuria ſerues Et idẽ Juſticia eſt vinculuꝫ diuinę ⁊ humanę ſocietatis.

Quotiens ego Conigaſtũ in imbecil/lis cuiuſqꝫ foꝛtunas impetũ facienteꝫ obuius excepi Quotiens Triguillam regię ꝑpoſitum domus: ab incepta ⁊ ꝑpetrata iam pꝛoꝛſus iniuria deieci Quotiens miſeros quos infinitis ca/lumnijs impunita barbaroꝝ ſemꝑ a/uaricia vexabat: ⁊ obiecta pericul'au/ctoꝛitate ꝓtexi Nunquã me a iure ad i/iuriam quiſquam detraxit

¶ Hic Boetius oñdit ſe ꝑturbatũ ex meritoꝛuꝫ fruſtratione ſuoꝝ Et pri/mo tangit merita ⁊ bene/ficia alijs exhibita .. ſc͞do tãgit fruſtrationẽ eoꝛum ibi . ſed eſſe . Prima in ſep/tem ꝑtes ſm ꝙ recitat ſep/tẽ beneficia . quę patebũt Primo dt . Ego Boeti9 multotiens ipſuꝫ Coni/gaſtuꝫ qui fuit officialis regis Theodoꝛici obui9. id ẽ cõtrarius . excepi . i . im/pediui ip̄m . facientẽ ĩpetũ id ẽ inſultũ . ↄtra foꝛtũas . i . cõtra bona foꝛtunę cu/iuſqꝫ hoĩs imbecillis .. id ẽ impotẽtis reſiſtere. ¶ Tunc ponit ſecũduꝫ bñficiũ dicens Quotiens ego abieci . i . auerti Triguillã ſic dc͞m ꝑpoſitũ regię domus . i . regalis aulę . ego ip̄m deieci ab incepta ⁊ ꝑpetrata iniuria ipſis pauꝑibus Tunc ſubiungit terciũ bñficiuꝫ dicẽs Quotiens ego ꝓtexi miſeros . i . pauꝑes quos auaricia barbaroꝝ . i . crudeliũ hoĩm ĩpunita . i . incaſtigata vexabat ; infinitis calum/nijs . i . miſerijs . illos ego ꝓtexi auctoꝛitate mea obiecta . i . expoſita ꝑicul' . i .. dãnis . nũqꝫ q̇ſqꝫ id ẽ aliquis detraxit me . i . deflexit a iure ad iniuriaꝫ ¶ No/ta ꝙ Conigaſtus fuit q̇daꝫ nobilis familiaris regis Theodoꝛici qui ſuus officialis fuit ⁊ totus tyrannus q̇ plures hoĩes inuaſit ĩpotentes . ſ . ſua ipis auferendo . quẽ Boetius ſibi cõtrarius a ſuo impetu iniurioſo auertit . talis etiã erat Triguilla ꝑpoſitus aulę regię . ¶ Nota ſm Uguitionem ꝙ bar/barus idẽ eſt qͦd crudelis incultus ⁊ ſtolidus . ⁊ eſt nomen crudelitatis Uñ olim oẽs vniuerſę gentes dictę ſtꝫ barbarę . ꝓter gręcos ⁊ latinos . Et barba/ra dꝛ q̇dã terra iuxta Gręciã ſita ꝓpter crudelitatis excellentiã Nota bo/etius dt nũqꝫ a iure ad iniuriã . ⁊ hoc debet gloſari ſic . Ego nec ſuꝫ retract9 a iure amoꝛe nec odio nec timoꝛe . nec ꝓpꝛio cõmodo . q̄ oĩa ſolent impedire veꝝ iudiciũ . Unde dicit Laboꝛintus Quẽ numus ꝑſona pꝛeces de trami/te recto Non ducunt iudex ſidera laude ferit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Prouincialium fortunas. tum pri//uatis rapinis. tum publicis vectigalibus peſſundari.. nõ aliter quam qui patiebantur indolui

¶ Hic Boetius ponit quartũ beneficium dicẽs. Ego indolui ſicꝫ illi q̃ patiebatur fortunas id ẽ bona fortune ꝓuincialiuz. i. illoꝝ hoĩm. tuz. i. aliquã do peſſundari. id ẽ ſubijcẽ priuatis rapinis. i. occul/tis. tũ id est aliqñ. publicis vectigalibus. i. tributis. q. di. cum prouinciales nunc ſpoliarentur. nunc in tributis bona ipſoꝝ auferendo. ego dolui tãtum ſicut qui patiebantur ¶ Nota ꝙ oẽm ciuitatem vel regionem quaz rhomani expugnauerunt fecerunt tributariaz vel coloniã vel prouinciam Tribu/tariã faciebant quãdo relictis inhabitatoribus terre ad tributum ſoluẽdum hoĩes cõpellebant Coloniã aũt faciebant cũ expulſis habitatoribus alie/nos inſtituerunt ad inhabitandũ Prouinciã aũt faciebant qñ aliquem rhomanum p̃ficiebant illi terre qui collectis redditibus eos rhomã mitteret. ⁊ inhabitatores illius terre dicebantur ꝓuinciales Iſti prouinciales aliquãdo moliebãtur occultis rapinis. i. exactionib9 ſuorũ p̃fectoꝝ. aliqñ publicꝫ vectigalib9. i. tributis. q̃ indebito mõ ⁊ iniuſto exigebãtur ab eis. de q̊ Boetius doluit. ¶ Nota vectigal ꝓprie dicitur tributũ quod datur de vectura Nota ſm Vguitionem ꝓuincia eſt regio ſubiugata rhomanis ⁊ tributaria facta Inde prouincialis id eſt tributarius

Cum acerbe famis tp̃e grauis atqꝫ inexplicabilis indicta coemptio ꝓfliga//tura inopia cãpaniam ꝓuinciaz videretur. certamen ãduerſũ p̃fectum p̃to//rij cõis ꝯmodi rõne ſuſcepi. rege cog//noſcẽte ꝯtendi ⁊ ne coẽptio exigeretur euici: ¶ Paulinũ cõſularẽ viruz cuiꝰ opes palatini canes iam ſpe atꝫ ambitione deuoraſſent: ab ipſis biantium faucibus traxi Ne Albinũ ꝯſularez virum p̃iudicate accuſationis pena cor//riperet. odijs me Cypriani delatoris oppoſui Satis ne in me magnas vi//deor exacerbaſſe diſcordias?

¶ Hic ponit quintũ bñ/ficiũ dicens Cũ tp̃e ma/gne famis eẽt indicta. i. ĩ/ſtituta grauis coemptio. id ẽ ãgaria q̃ emptio erat ꝓfligatura. i. punitura. Cãpaniaz ꝓuinciã ĩopia. i. paup̃tate.. ego Boetiꝰ ſuſcepi certamẽ ꝯtra p̃fe/ctuz p̃torij qui indixerat iſtã coemptioẽm. ⁊ rõne cõis boni. ego certaui re/ge cognoſcente. ⁊ euici ne exigeretur illa coemptio ¶ Nota ꝙ coemptio ẽ inſtitutio ſup̲ aliqua porti/one danda de aliqua re e/menda vel vendenda ⁊ vocatur vulgariter vngelt ⁊ talis fuit inſtitutã ſup̲ Cãpaniam ꝓuinciam deſtruendaz quã Boetius remouit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Hic ponit sextũ beneficium dicens Ego traxi id est liberaui Paulinum viꝝ conſularẽ cuius opes iã deuoraſſent ſpe ⁊ ambitione .i. cupiditate caneſ palatini .i. familiares regis ſiľes canibus illũ traxi a faucibus hiantiũ .id ẽ appetentiuꝫ opes Paulini ¶ Nota ꝙ familiares regis qui pſidebant pala tio vocabantur canes palatini. ſicut eñ canes hñt ora hiantia ad cupidas eſcas. ſic iſti hiabant ad diripiendas facultates pauꝑm rhomanoꝝ ¶ Tũc ponit ſeptimũ beneficiuꝫ dicens Ego interpoſui me odijs Cypriani delato ris .i. accuſatoris ne pœna pũdicatę accuſationis corriperet .i. puniret Albi nũ viꝝ ꝯſularẽ Nota ꝙ Cyprian⁹ q̃ fuit de familia regis iniuſte accuſauit virum Albinũ ꝯſularem q̃ prius iudicatus fuit ad pœnã q̃s accuſatus.. ne iſta pœna cui adiudicatus fuerat ipm Albinuꝫ corriperet boetius ſe oppo/ nens odijs Cypriani accuſatoris Albinũ ſaluauit Nota ex iſtis beneficijs enumeratis apparet ꝙ Boetius nõ geſſit ingrãtum ꝑ vtilitate ꝓpria. ſed ꝑ cõi. ſi eñ ꝓpriam vtilitateꝫ intendiſſet. vtiqꝫ odiũ ⁊ offenſam potentum cui taſſet. quod nõ fecit Et prius dixit. nunqꝫ me a iure ad iniuriã quiſqꝫ detra xit. ex qua ſiľr apparet ipſuꝫ nõ queſiuiſſe ꝓpriuꝫ ꝯmodnm. tales eñ freq̃n/ ter de iure deflectũtur Et ſubdit. nũquid videor in me? .i. contra me exacer/ baſſe .i. irritaſſe ſatis magnas diſcordias opponendo me potẽtibus. .quaſi (diceret immo

Sed eſſe apud cęteros tutior debui q̃ mihi amore iuſticię nihil apud aulicoſ quo magis eſſem tutior reſeruaui.

¶ Hic tangit fruſtratio nem ſuoꝝ beneficioꝝ di/ cens. Sed ego debui eſſe tutior apud cęteros .ſ. rho manos. quibus impendi iſta beneficia. ⁊ tñ non ſum tutus vt poſt videbitur. licet ergo non meruerim ſecuritatem apud aulicos .i. familiares regis aulam inhabitantes opponen do me eis amore iuſticię ¶ Nota ꝙ vna cauſa perturbationis Boetij fuit fruſtratio ſuoꝝ meritoꝝ. q2 amicicia ⁊ grã iſtorum fruſtrabatur circa ipm quibus multa beneficia impendit. ⁊ ꝓpter quos multa beneficia impendit. ⁊ propter quos multa odia ⁊ indignationes incidit

¶ Quibus aũt deferentibus ꝑculſi ſu mus Quoꝝ Baſilius olim regio mi// niſterio depulſus. in delationẽ nr̃i no// minis alieni ęris nccitate ꝯpulſus eſt Opilionẽ vero atꝫ Gandentium cũ ob innumeras multipliceſqꝫ fraudes ire in exilium regia cenſura decreuiſſet Cunqꝫ illi parere nolentes. ſacraꝝ ſe// ſe ędiũ defenſione tuerẽtur. cõꝑtũqꝫ id

¶ Hic Boetius tangit ſuaꝫ perturbationem ex ĩ iuſta ſui condemnatione. Et primo facit hoc. Se/ cundo expurgat ſe de qui/ buſdam ſibi obiectis. Se cunda ibi. quã vti .. Pri/ mo oſtendit iniuſta ſui ꝯ dẽnationẽ ex accuſatione perſonarum vilium. ſecũ do ex falſitate criminis ſi bi impoſiti. tercio ex ſeue ritate iudicum ⁊ ꝑuerſita te Secunda ibi At cu ius criminis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

regi foret. edixit vt niſi intra pſcriptū diem a Rauenna vrbe decederent. notas inſigniti frontibꝫ pellerētur. Quid huic ſeueritati poſſe aſtrui videtur At qui eodē die deferentibus eiſdez nomīs noſtri delatio ſuſcepta eſt Quid igitur Noſtre ne artes ita meruerūt. An illos accuſatores iuſtos fecit premiſſa dampnatio. Jta ne nihil fortunā puduit.. ſi minus accuſate innocētie at accuſantium vilitas pudori debuiſſet

Tercia ibi. Cuius vnq̄ꝫ Primo dicit Nos ſumus ꝑculſi. id eſt ꝑcuſſi aulicꝫ deferentibꝫ id eſt accuſantibus nos. quorum vnus erat Baſiliꝰ q̇ ꝓpter maliciā ſuaz depulſus fuerat a miniſterio regis. ille cōpulſus pecunia ſuſceptus eſt in delationē. i. accuſationē noſtri noīs. Aliȷ̄ duo accuſatores noſtri fuerūt Opilio ꝛ gaudētius. q̊s cū rex Theodoricus ꝓpt̄ īnumerabiles fraudes ipſoꝝ ordinaſſet ire in exilium ꝛ ipſi nollent parere. id ē obedire. ſꝫ tuerētur. i. ꝯfenderēt ſe ītrādo eccīas cum illud eēt cōpertuz id eē reuelatū regi edixit. i. p̄cepit rex vt niſi infra ſtatutū terminū deducerent ab vrbe Rauēna deberēt repelli. ꝛ primo ſignari ī frontibus cauterio ſicut ſolent ſignari malefactores Et dicit boetius q̇d videtur poſſe aſtrui. i. ꝯformari huic ſeueritati ꝙ eodem die ipſis accuſantibuſ nos ſuſcepta fuit eoꝝ accuſatio Quid igit̄ o phīa eſt dicēdum: meruerūt ne hoc artes noſtre: q. d. non Nūquid iſti iuſtificati ſunt ꝓpter nrām accuſationem. quaſi di. īmo debuit pudere fortunam. ꝛ ſi nō puduit fortunā innocentia accuſati. tn̄ vilitas accuſantiū debuit eſſe pudor ipſi fortune. ¶ Nota circa hoc vocabulū ꝑculſus d̄r Vgui. ꝙ ꝑcello. lis hꝫ ꝑculi ī p̄terito ꝛ ꝑculſū in ſupino. eſt idē q̄d percutere vel potius terrefacere. ſed ꝑcutere ꝑtinet ad corpus. ꝛ ꝑcellere ad aīam. ¶ Nota circa hoc vocabulū deferentibꝫ ꝙ defero ſꝫ facit Primo idē eſt q̄d deporto. inde delator. i. deportator Scd̄o idē ē quod honoro. iñ delator. id eſt honoris exhibitor. Tercio idē eſt q̄d accuſo. iñ delator. id eſt accuſator q̇ detegit q̄d latebat. ꝛ ſic vltimo mō capit̄ hic. vñꝰ

Accuſat defert dat hōrē fertqꝫ deorſuz ¶ Nota ad teſtes idoneos ſeptē req̄runtur cōditiones q̄ his ꝟſibus ꝯtinentur Etas ꝯditio ſexus diſcretio phama Et fortuna fides in teſtibus illa requires.. ¶ Primo requiritur etas qꝛ pueri nō pn̄t eē teſtes Secundo requiritur ꝯditio libera.. iō ſerui nō pn̄t perhibere teſtimoniū. Tercio req̄ritur ſexus maſculinus.. iō mulieres non pn̄t eſſe teſtes Quarto requiritur diſcretio. ideo furioſi ꝛ ſtulti nō pn̄t teſtari Quinto requiritur phama. iō ꝑſone inphames non pn̄t teſtificari. Sexto requiritur fortuna. ꝓpter q̄d pauꝑes non pn̄t teſtificari Septimo requiritur fides ꝓpter q̄d infideles nō pn̄t perhibere teſtimoniū Inter alias conditiones due ſunt viliores. ſcꝫ pauꝑtas ꝛ infamia Boetius ergo volēs oñdere ſuā condēnationem iniuſtā ex vilitate teſtiū accuſantiū ꝓpter quam repellendi erant a teſtimonio. d̄t in vno fuiſſe defectū fortune ſcꝫ in baſilio. ſꝫ in aliȷ̄s duobus. ſcꝫ in Opilione ꝛ Gaudentio d̄t fuiſſe vitā imphamie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Primus

¶ Nota quod nihil videtur ſeuerius ⁊ nequs ꝙ̃ ꝑſonas viles ⁊ damnãdas admittere in teſtimoniũ ↄtra innocentes.qꝛ d̾t Seneca in de remedijs for/tuitoꝝ Nõ põt habere vllã auctoritatez ſententia vbi qui damnãdus ẽ ma(le de te loquitur..

At cuius criminis cauſa arguimur ſũ mã q̃ris? Senatuz dicimur ſaluuz eſſe voluiſſe Modũ deſideras. Delatorez ne documenta deferret.q̃bꝫ ſenatũ leſe maieſtatis reũ faceret impediſſe crimi namur Quid igitur o mgrã cenſes? In ficiabimur crimen? ne tibi pudori ſim⁹ At volui nec vnq̃ꝫ velle deſiſtam.fate/bimur Sed impediendi delatoris o/pera ceſſabit An optaſſe illius ordinis ſalutem nefas vocabo? Ille quidem ſu is de me decretis vti hoc nefas eẽt effe cerat Sed ſibi ſemꝑ mentiens ĩprudẽ tia.reꝝ merita nõ põt immutare. Nec mihi ſocratico d̾creto fas eſſe arbitror vel occuluiſſe veritatẽ vl̾ cõceſſiſſe mẽ daciũ Veꝝ id quoquo mõ ſit.tuo ſa/pientiũq̃ꝫ iudicio eſtimãdũ relinquo. Cui⁹ rei ſeriẽ atꝫ ꝟitatẽ.ne latere poſte ros q̃at ſtilo etiam meõrieq̃ꝫ mandaui

¶ Hic Boetius oñdit in iuſtã ſui ↄdemnationẽ ex falſitate criminis ſibi im poſiti.ſecũdo ex d̾cis ĩfert quãdaz ãmirationez ibi. Qua in re Prima in duo ſm ꝙ duo imponebantur Boetio de quibꝫ ſe excu/ſat.Secunda ibi.nã de ↄ poſitis Primũ qd̾ impo/nebatur ſibi fuit ꝙ impe/diuiſſet quẽdaz nũciuz de ferentez regi accuſatiõem ſenatus vt ſenatus redde/retur reus leſe maieſtatis Dicit ergo in lrã O phi/loſophia tu forte queris ſummã.i.ſmaz criminis. cuius criminis cauſa ar/guimur Nos dicimur vo luiſſe ſaluare ſenatũ.for/ſan d̾ſideras ſcire per quẽ modũ Dico ꝙ nos crimi/namur.i.arguimur impe diuiſſe delatorẽ ne d̾ferret documẽta.i.lrãs regi qui bus faceret ſenatũ reuz le ſe maieſtatis Quid igit̾ o mgrã cenſes.i.iudicas.in/ficiabimur.i.negabimus crimen illud ne ſimus tibi pudori.atꝫ.i.ſꝫ ego volui ſaluare ſenatum nec vnq̃ꝫ deſiſtã velle.ſꝫ opa.i.dili/gentia impediẽdi delato/ris iſta ceſſabit.id ẽ ceſſa/re debet.qꝛ nõ ẽ veꝝ ꝙ ĩpe diuerimus delatorẽ lrãꝝ Nunquid ẽ nefas optare ſalutẽ illi⁹ ordinis? ſcꝫ ſe natus.q.di.nõ eſt nefas Iſte ꝓo ſenatus q̃ cõſenſit in meã damnationẽ ef/fecerat hoc ſuis decretis.i.iudicijs ac ſi eſſet nefas ſaluare ĩpm.ſꝫ ĩprudẽtia ſibi mentiens.i.in dãnuz ſuuz mentiens nõ p̃t immutare merita reꝝ.ita ꝙ il lud qd̾ prius fuit meritoriũ poſtea fiet demeritoriũ.nec puto eẽ licitũ ſcd̾m

preceptum Socratis occuluiſſe.i.occultaſſe veritatē vel ɔceſſiſſe mēdaciuꝫ ſꝫ quō illud ſit ego relinq̄ tuo ꝛ ſapientū iudicio. ꝟitatas aūt hui⁹ rei ne lateat poſteros.i.ſucceſſores ego cōmendaui ſtilo.i.ſcripto ꝛ memorię. ¶ Nota accuſatio Boetij fuit deteſtabilis quia facta per infames ꝑſonas fuit irrationalis qꝛ de bono accuſabatur ſcꝫ de ſaluatione ſenatus qđ erat bonū.etiam accuſatio eius fuit iniuſta.qꝛ falſa.accuſabatur em̄ impediuiſſe delatorē qđ flm̄ fuit ¶ Nota iſte dr̄ eē reus leſę maieſtatis q̄ cōtra aliquē regem vel aliquē principē aliquid malū machinat̄ ¶ Nota inficior aris ꝑme cōiugationis deponētale.i.nego.vn̄ Vguitio Inficior aris ꝓprie eſt nō fateri factū.qđ verū eſt.ſed ɔtra ꝟitatem vti mēdacio.vel ē ꝓprie inficiari ſm eū rem debitaꝫ denegare cū a creditore depoſcitur.ꝛ etiā.i.ɔtendere vel denegare. ¶ Nota dicit in textu Nūquid optare ſalutē ſenatui nefas vocabo? duplex eſt ſalus. ſpūalis q̄ eſt aīę.tpalis q̄ eſt corpis Salutē corpalem tenemur oībus.vel etiā malis rōne charitatis ꝑ quā etiā mali diligēdi ſunt.licet nō in eo ꝙ mali Salutē ꝟo tpalem tenemur vel oībus bonis ꝛ pcipue amicis..amicorum ꝟo peccātiuꝫ tenemur ſalutē velle q̄ꝫ diu ſanabiles ſunt vt recuperent ꝟtuteꝫ amiſſam: ſed ſi ꝓpter magnitudinē malicię ſint inſanabiles.diſſoluit amicicia.nec ē optanda ſalus.ꝛ qꝛ malicia ſenatus Rhomanoꝝ erat ſanabilis qꝛ forte ſenatus cōpulſus metu regio fuit cōſentire in dānationem Boetij.ideo optare ſibi ſalutē nō erat nefas.licet Boetio turbato hoc videretur. ¶ Nota veritas nō eſt occultāda ſm Socratem.nam qui tacet ꝟitateꝫ alijs neſcientibus mētitur ꝛ qui mendacibus ɔſentit ſilr facit. ¶ Nota mēdaciuꝫ nō eſt ɔcedendū.qꝛ ſm Ariſt.in Ethi.Mēdacium ꝑ ſe prauū eſt ꝛ fugiendum Et primo Elenchoꝝ.duo ſunt opa ſapientis.mētiri de his de q̄bus nouit. ꝛ mentientē poſſe manifeſtare

¶ Nam de cōpoſitis falſo lrīs quibus libertatem arguor ſperaſſe rhomanaꝫ quid attinet dicere? Quaꝝ fraus aperta patuiſſet.ſi nobis ipſoꝝ confeſſione delatoꝝ.qđ in oībus negocijs maxīas vires habet.vti licuiſſet Nā q̄ ſperare reliqua libertas pōt.atꝫ vtinaꝫ poſſet vlla Reſpondiſſem canij verbo qui cū a Gaio cęſare Germanici filio.conſcius contra ſe factę coniurationis fuiſſe diceretur.ſi ego inquit ſciſſem.tu neſciſſes..

¶ Hic Boetius excuſat ſe de ſecūdo crimine ſibi impoſito Imponebatur em̄ ſibi ꝙ ſcripſiſſꝫ literas ad impatorē cōſtantinopolitanū.ꝑ liberatiōe rhomanoꝝ de manu regꝭ Theodorici Vn̄ dr̄ in litera Naꝫ de ɔpoſitis lrīs falſo.qꝛ falſe hoc mihi imponit̄.quib⁹ lrīs arguor ſperaſſe rhomanā libertatem.q̄d attinet dicere.cuꝫ non detur mihi locus defenſiōis.quaꝝ lrāꝝ fraus .i.fraudulētia fuiſſet aperta.i.manifeſta ſi nobis licuiſſet vti cōfeſſione.id eſt alloquutiōe ipoꝝ delatorū id eſt accuſatoruꝫ.qđ .ſ.vti examinatione accu

ſatoꝝ maximas vires hȝ in oībus negocijs id eſt cauſis iudiciarijs. nā que re liqua libertas ſperari pōt rhomanis. q. diceret nulla. tm̄ em̄ rex Theodoric⁹ inualuerat q̄ nullus potuit vel audebat cōtra ipm̄ Utinā poſſet vlla liber/tas ſperari. vtiq̄ȝ ita prudēter egiſſem de negocio q̄ regi nō innotuiſſet ⁊ re/ſpondiſſem verbo Canij qui cū accuſaretur a Gaio ceſare filio germanici q̄ eſſet reus ꝯiurationis facte cōtra ſe reſpōdit Canius. ſi ego ſciſſem tu neſciſ/ſes. quaſi diceret. ſi eſſem reus ita prudēter celaſſem negociū quod ad tuā no ticiā nunquā ꝑueniſſet. ¶ Nota q̄ in cauſis iudiciarijs teſtiū ſiue accuſatoꝝ examinatio maximas habet vires. quia per eā deuenitur ad rei ꝟitatem. ſi/cut patet de Daniele qui examinādo duos preſbyteros falſe accuſantes Suſannā ipſos de falſitate accuſationis corā omni populo ꝯuicit Similit̄ Boetius ſi datus fuiſſet ſibi locus examinandi ſuos accuſatores vtiq̄ȝ ipos mēdaces reddidiſſet ¶ Nota Canius fuit q̄dam rhomanus prudens ⁊ ſapiēs ⁊ accidit vt quidā ex rhomanis ꝯſpirarent ⁊ facerent cōiurationem ꝯtra Gaium ceſareȝ. ⁊ cū ceſar ꝓponeret Canio quod eſſet reus illius coniurationis facte reſpondit. ſi ego ſciſſem tu neſciſſes Sic Boetius rn̄diſſet regi Theo/dorico ſi ſibi improgaſſet de litteris cōpoſitis ſuper reſtituenda libertate ip/ſis rhomanis

¶ Qua in re non ita ſēſus nrōs mgror hebetauit. vt impios ſcelerata cōtra ꝟtutem q̄rar molitos. ſed ea q̄ ſperaue/rint effeciſſe. vehemēter admiror. Nā deteriora velle. nrī fuit fortaſſe defect⁹ Poſſe āt ꝯtra innocentiaȝ q̄ ſceleratus quiſque ꝯceperit. inſpectante deo. mōſtro ſimile eſt. Unde haud iniuria tu/or quidam familiarium q̄ſiuit Si q̄dem deus inq̄t eſt vnde mala. Bona vero vnde. ſi non eſt

¶ Hic Boetius ex dcīs infert quādam ammirationē. ſcdo inuehitur cōtra ſenatores. qui cōſenſerunt in ſuā damnationem. Ibi Sed ſi fas fuerit Dicit ꝑmo Ex quo a mal' iniuſte accuſatus ſum. qua in re.. id eſt propter quod nō ita id non intantū mœror. id eſt triſticia. hebetauit. id ē oppreſſit ſenſuſ noſtros vt ego q̄rar. i. ꝯq̄rar ipios. i. malos molitos. i. machi/nantes ſcelerata. i. nequi/cioſa contra virtutē. i. vir/tuoſos homines.. ſed ego ammiror vehementer. id ē fortiter effeciſſe. i. ad effe/ctum ꝑduxiſſe ſupple illa que mali ſperauerunt id eſt conceperunt Nam velle deteriora id eſt mala. forſitan fuerit nrī defectus id eſt ex noſtro defectu. ſed poſſe ſupple perficere ma/lum contra innocentiā id eſt homines innocentes que quiſque ſceleratus con ceperit id eſt cogitauerit. deo hoc inſpectante. ſupple hoc eſt ſimile monſtro.. id eſt admirabile. vnde id eſt pro tanto. quidam tuoruȝ familiarium id ē phi loſophorū. queſiuit haud iniuria. i. non iniuſte. ſiq̄dem ꝑ certo deus eſt vnde mala ſupple ꝑueniunt. vero pro ſed. vnde. i. a quo bona ſi deus non eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Quaſi diceret ex quo iniuſte a malis accuſatus ſuz ꝓpter hoc nõ intãtuz ſũ oppreſſus dolore ꝙ ꝯquerar malos machinari mala bonis. ſꝫ ãmiror ꝙ il/li ꝗ mala ꝯcipiunt ꝯtra bonos pñt producere ad effectũ Nã velle maluz eſt forte ex nrõ defectu. ſed ꝙ malus poſſit ꝑficere malũ ꝯtra bonos. deo hoc inſpiciente eſt ſiꝲe mõſtro Unde ꝗdaz phs nõ iniuſte queſiuit Si deus ẽ vnde ꝓueniũt mala? Et ſi deus nõ eſt vñ ꝓueniunt bona? ¶ Nota ex quarto huius duo requirũtur ad aliquẽ effectũ ꝓducẽduz. ſcꝫ voluntas ⁊ ptãs Requiritur volũtas. qꝛ nullus aggreditur qđ nõ vult Requirit ptãs. qꝛ ſine ptã/te volũtas fruſtrat. ꝙ autez mali habent voluntatem offendẽdi bonos non eſt mirãdum. ſed ꝙ hñt ptãtẽ ꝓducendi ad effectũ ſuã voluntatẽ deo reſpiciẽte eſt ſiꝲe mõſtro ¶ Nota ſiꝲe monſtro eſt qđ cõtingit p̃ter intẽtionẽ naturę. Sicut ergo mõſtra fiunt p̃ter intentionẽ naturę. ſicut videbatur Boetio ꝙ mala p̃ter ordinem diuinę ꝓuidentię ꝯtingerent. nõ videret rõnale. cũ deus ſit ſummũ bonũ ꝙ aliquo mõ ſit cauſa male fieri.. ergo male fieri in mundo deo inſpiciente videt ſiꝲe monſtro ¶ Nota ꝙ deus nõ eſt cã effectiua mali. cum ſit ſumme bonus. licet ſit cauſa mali ꝑmiſſiua. qꝛ ꝑmittit fieri malum Et ſic exponitur auctoritas ꝓphetię dicentis Ego dñs faciẽs oĩa hęc. faciẽs bonũ ⁊ creans malũ ſpᵉ ꝑmiſſiue Aliter dꝛ. duplex eſt malũ. ſcꝫ malũ pœnę. qđ punit. ſed nõ eſt cã mali culpę. qꝛ hic ẽ qui pctm̃ non fecit.

¶ Hic Boetius inuehitur cõtra ſenatũ qui cõſentit in ſuã ꝯdemnationẽ tangendo ſuã beniuolentiã quã habuit ad eos. ⁊ dicit Si fas fuerit. id ẽ ponamus fas eſſe nefarios hoĩes. i. malos hoĩes ꝗ oĩm bonoꝝ ⁊ totius ſe/natus. i. ꝯſulatus rhomanę ciuitatis. petiũt. i. deſide/rant ſanguiez. i. mortem. nos etiã voluiſſe ire ꝑdi/tum. i. ad ꝑdẽdũ quos viderant ꝓpugnare bois homibꝯ. q; ꝓ et ſenatui. Sꝫ nũ. i. nũquid nos idẽ ſcꝫ ꝑdere merebamur de pribꝰ. i. de ſenatoribus. q. d. nõ. Sed o phĩa memĩſti. (vt opinor) qm̃ me dictuꝝ.. id eſt volentẽ dicere. ꝗd ẽ ali/quid. ve. ꝓ vel factuꝝ. ipa ſꝑ pñs ſpᵉ exñs dirigebas. i. regebas. Ergo nec verbis nec factis offendi ſenatũ. Memĩſti inq; phĩa. Veronę. i. apud veronaz ciuitatem. cũ rex Theodo/ricus auidꝰ exñs cõis ex/itij. i. tormẽti ſenatorum. cũ ipe crimen leſę maieſtatis delatũ in Albinũ ipe

¶ Sed ſi fas fuerit nefarios hoĩes ꝗ̄ bonoꝝ oĩm totiuſq; ſenatus ſanguiez petiũt. nos etiã quos ꝓpugnare bonis ſenatuiq; viderant ꝑditum ire voluiſ/ſe. Sed num idẽ de pribus quoq; merebamur?. Memĩſti (vt opinor) quin me dicturum. quid facturũ ve. pñs ſꝑ ipſa dirigebas. Meminiſti inq; vero nę cũ rex auidus exitij cõmunis maieſtatis crimen in Albinũ delatũ ad cũ/ctũ ſenatus ordinẽ trãſferre moliretur vniuerſi innocẽtiam ſenatꝰ quãta mei periculi ſecuritate defenderim. Scis me hęc ⁊ vera ꝓferre ⁊ in nulla vnq; mei

rex moliretur.i.laboraret transferre illud crimen ad totũ ſenatuz. quãta ſecu
ritate.i.tutela mei periculi.defenderim.i.liberauerim innocẽtiaz vniuerſi ſe
natus.i.totius ꝯſulatus O phĩa tu ſcis me ꝓferre.i.loqui vera ⁊ nũq̃ȝ me ia
ctaſſe in vlla mei laude.eĩ

mei laude iactaſſe.. Minuit eñ quo
dammodo ſeſe probantis ꝯſcientię ſe//
cretuz quotiẽs oſtẽtando quis fcm̃. reci
pit famę p̃cium Sȝ innocẽtiam nr̃ãm
quis excepit euentus. vides Pro ve
re virtutis p̃mijs. falſi ſceleris pęnas
ſubimus..

ꝑ qꝛ.minuit quodãmodo
ſecretũ ꝯſcię probantis.i.
laudantis ſe quotiens q̃s
oſtẽtando .i. manifeſtando
factuȝ.recipit p̃ciuȝ famę
id ẽ mercedẽ laudis ab ho
minibus Sed tu phĩa vi
des quis euẽtus excepit.
id ẽ liberauerit nr̃ãm inno
centiã nos ſubimus.i.ſu/
ſtinemus pœnas falſi ſce/
leris.i.falſe nobis impoſi
ti.p p̃mijs verę ꝟtutis.

Nota ſm Senecã dolor duplicatur cum ab eo a quo bonũ merueras ma
lũ venit Cũ igitur Boetius oẽm beniuolentiã exhibuerit ſenatoribus gra/
uius doluit de ſua offenſione. Nota in ciuitate Verona cũ Albinus eſſet
accuſatus de graui crimine.ita vt diceretur reus leſę maieſtatis. illud crimen
rex theodoricus voluit transferre ad totũ ſenatuz ⁊ ipm̃ damnare.ſed Boe/
tius exponẽs ſe ꝑiculis ſenatuz liberauit. Item nota ꝙ ſecretũ cõſcientię
eſt ꝟtus q̃ minuitur cũ aliq̃s ꝟtuoſe opatur.iactando ſe vt ꝯſequaꝛ famam
⁊ laudẽ ꝑpl'i Unde Seneca ꝯſciam potius q̃ȝ famã attende Et dt Macro
bius Sapiens gl'am ſuaz in ꝯſcia ponit.ſtultus aũt in laude humana. vn/
de dt Iſidorus.q̃ aliqd donũ a deo largitũ in laudẽ ſuaz conuertit.ꝓculdu/
bio ꝟtutem in vitiuz tranſire facit

Et cui⁹ vnq̃ȝ facinoris manifeſta
confeſſio.ita iudices habuit i ſeuerita
te concordes vt nõ aliq̃s vel ipe hũani
error ingenij vel fortunę cõditio cũctis
mortalibus incerta ſũmitteret? Si iſtã
mare ſacras ędes voluiſſe Si ſacerdo
tes impio iugulare gladio. Si bonis
oĩb9 necẽ ſtruxiſſe diceremur. p̃ntez tñ
ſſimã ꝯfeſſum cõuictuz ve puniſſȝ Nũc
quingẽtis fere paſſuũ milib9 ꝓcul mo//

Hic Boetius oñdit
ſe ꝑturbatũ ex iudicũ ſeue
ritate ⁊ inflexibilitate di/
cens Cuius vnq̃ȝ facino/
ris.i.pcti maĩfeſta ꝯfeſſio
.i.cui⁹ vnquaȝ hoĩs pctm̃
manifeſtũ habuit iudices
ita cõcordes in ſeueritate.
vt nõ aliquos eoꝝ vel ipſe
error humani ingenij ſum
mitteret. id ẽ flecteret ad
mĩaȝ vel cõditio fortunę.
.i.euentus fortunatus ex
iſtens incerta. cunctis mori
talibus ſupple hoĩbus ſũ
mitteret aliquos eoꝝ. Si
diceremur voluiſſe inflã/
mare.i.incẽdere. ſacras ędes.i.eccĩas. ⁊ ſi nos diceremur ſtruxiſſe.i.ꝓcuraſſe

necẽ.i.mortẽ hoĩs oibꝰ.⁊ ſi diceremur iugulare.i.punire ſacerdotes ſpio gla
dio.tñ ꝑ ſꝫ.ſñia.i.iudiciuꝫ dãnaſſet me pñteꝫ ↄuictũ ⁊ ↄfeſſum crimẽ.ſꝫ nos
ꝓcul moti.i.abſentes quĩgentis milibus paſſuũ ⁊ indefenſi ob ꝓpenſius ſtu/
diũ.i.ꝓpter ſtudiũ intẽſius

ti atꝫ indefenſi ob ſtudiũ ꝓpenſius i ſe
natuꝫ.morti proſcriptioniqꝫ damna//
mur O meritos de ſilĩ crimine nemĩeꝫ
poſſe cõuinci.cuiꝰ dignitatẽ reatꝰ.ipi
etiã ꝗ detulere viderũt.

nos dãnamur.i.adiudica
mur in ſenatũ morti.ꝗꝫ ꝑ
et ꝓſcriptiõi Et tũc excla
mat dicens O meritos.i.
dignos vł btõs iudicio nẽ
minẽ poſſe ↄuinci de ſimi/
li crimine.ſicut nec ego iu
ſte ↄuictus ſum.cuiꝰ reatꝰ
.i.criminis digitatẽ .i.ino
centiã.ipi etiã viderunt.i.ↄgnouerũt ꝗ detulere.i.accuſauerũt me ¶ Nota
ꝙ iudices qñꝫ mouẽtur ad miãꝫ duplici de cã. Prio mõ ꝓpter errorẽ humãi
ingenij.qꝛ hũanũ ingeniũ ſepe fallit in iudicio.qꝛ igrat vtꝝ aliqñ iuſte de re
ſentiat vł nõ.⁊ timens deũ ne iniuſte iudicet mouet ad miam ꝑcendo reo Se
cundo iudices mouẽtur ad miãꝫ ꝓpter euẽtuꝫ fortunę ꝗ incertus ẽ hoĩbꝰ.qꝺ
em̃ iudex in alio dãnat ſibi facile ꝑ fortunã euenit ⁊ illud dꝫ recordare.ſꝫ nł/
la illaꝝ cãꝝ mouit iudices ad miſerãduꝫ Boetio.ſꝫ ↄcorditer ipm dãnabãt
¶ Nota ꝙ nullꝰ dꝫ dãnari etiã ꝑ crimine ꝗꝫtũcunqꝫ enormi.niſi ſit pñs ↄui
ctus vel crimẽ in iudicio ↄfeſſus Boetiꝰ ãt cũ dãnaretur nõ erat ↄuictꝰ.nec
crimen ↄfeſſus.⁊ erat abſens.qꝛ in ſtudio athenienſi.ergo iniuſte erat dãnatꝰ
¶ Nota ꝙ Boetius cũ dãnaret diſtabat a loco iudicij quĩgentis milibꝫ paſ
ſuũ.⁊ cũ mille paſſus faciũt vnuꝫ miliare.iõ bñ diſtabat ad quĩgenta milia/
ria ¶ Nota Boetius dãnatꝰ fuit ꝓſcriptioni Vguitio dt Proſcriptio ẽ iu
dicialis ſñia lata ↄtra aliquẽ cuiꝰ nomẽ ꝑ ſcelere de ſcriptura tabulę ęneę de
lebat Cõſuetudo eĩ rhomana fuit ꝙ noĩa ſenatoꝝ quoꝝ ↄſilio vrbs rhoma
na regebat aureis lrĩs in tabula ęnea ſcriberẽtur.vñ ⁊ pres ↄſcripti dicebãt.
Et dr ꝓſcriptus ꝗſi ꝓcul a ſcriptura poſitus.⁊ ſic Boetiꝰ erat ꝓſcriptꝰ quia
(nomẽ ſuũ deletũ fuit de tabła ęnea.

Quã vti alicuiꝰ ſceleris admixtiõe fu
ſcarẽt ob ãbitũ digitatis ſacrilegio me
cõſciam polluiſſe mẽtiti ſũt. Atꝗ ⁊ tu i
ſita nob.oẽꝫ reꝝ mortaliũ cupidinẽ de
nrĩ aĩ ſede pellebas ⁊ ſb tuis ocułſacri
legio locũ eſſe fas non erat Inſtillabas
eĩ auribꝫ cogitationibuſqꝫ ꝗtidie meis
pythagoricũ illud En vo y heñõ.i.deo
nõ dijs ſeruiendũ Nec ↄueniebat vilis

¶ Hic Boetiꝰ expurgat
ſe de quibuſdã obiectĩs.ſe/
cũdo oñdit vñ ſũpta fuit
rõ obiectionis.ſcða ibi.ſꝫ
o nefas.¶ Nota Boetio
obijciebat ꝙ ipſe vſus ar/
te necromantica ſacrifica
ret demonibus ꝑ dignita
tibus acꝗrendis De h bo
etius excuſat ſe dicẽs Qñ
ſupple meã dignitateꝫ vti
ꝑ vt offuſcarent.i.dnigra
rent admixtione alicuius
ſceleris.mentiti ſũt meam
polluiſſe conſciam ſacrile

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

gio.i.demonuꝫ obſequio ob ambitū.i.ꝓpter cupiditatē dignitatis adquirē/
de.atqui pro certe.tu inſita.i.inſerta nobis pellebas de ſede.i.de loco cupidi/
tatē oīm reꝝ mortaliuꝫ.⁊ ſub tuis oculis nō erat fas eſſe locuꝫ ſacrilegio.id
ē cultui demonū ꝙꝫ ꝑ et.tu inſtillabas auribus ⁊ cogitationibꝫ meis illō py
thagoricū Deo nō diȷs ſ
uiendū.nec ꝯueniebat me
captare.i.optare pſidia .i.
auxilia viliſſimoꝝ ſpūum
i.demonū quē tu compone
bas.i.locabas in hāc ex/
cellentiam.vt ſimilem deo
faceres Preterea innocēs
penetral.i.vxor dom⁹ meę
cœtus.i.multitudo hone
ſtiſſimoꝝ amicoꝝ Et ſo/
cer ſymachus ſcūs ⁊ eq̄ re
uerēdus ipſo actu defen/
dunt me ab oī ſuſpitione
hmōi crimīs ¶ Nota ꝙ ꝯſuetudo inuidoꝝ eſt cū nō pn̄t alicui ſuā ꝓbitatem
auferre nitūř ipam ſaltē aliq̄ vitio denigrē.⁊ ſic phama boetȷ denigrata fu/
it in vitio ſacrilegȷ ¶ Nota ꝙ ſacrilegiū ē ſacrę rei furtū.⁊ poniř ſacrilegus
ꝓ hoīe ſcelerato Etiā ſacrilegiū ē cultura demonū ſiue idoloꝝ. Jn̄ ſacrileg⁹
.i.idolatra.⁊ ſic capiř in ꝓpoſito. ¶ Nota ꝙ ābitus media ꝓduc.ē cupiditas
hōis Sꝫ ābitus media. cor.ē circuit⁹ Et prīo mō accipiř hic Nota ꝙ phīa
repellit oēm cupiditatē bonoꝝ exterioꝝ.qd̄ ſcribiř in prīo libro de plātis..ꝙ
phīa tria inducit.ſ.mētꝫ illuſtratiōez.fœlicitatis appetitū.⁊ mollis affluen
tię ꝯtēptuꝫ ¶ Nota phīa facit hoīem ſiřez deo.nō ſiřitudine oīmoda.ſꝫ ꝑ/
ticipatiua.ita ꝙ hō ꝑticipat alicui ꝯditionis diuię.ſcꝫ intelligētię.vn̄ Sene
ca Hoc mihi phīa ꝓmittit ꝙ me parē deo reddit Et alibi dt̄ Vir ſpeculati/
uus ē q̄ſi de⁹ in hūano corꝑe hoſpitat⁹ ¶ Nota ſacrilegiū nō hꝫ locū ſb ocuř
phię.qꝛ phīa ꝑ ſe oīa agēda ⁊ faciēda ordinatiſſime diſponit ⁊ nō ꝑmittit ho
minē ad vana declinare.qꝛ dt̄ Tulli⁹ in li.de finibꝫ bonoꝝ ⁊ maloꝝ. Phīa a
ſupſtitione liberat metu mortis nō ꝯturbat.⁊ eſt ſupſtitio vana religio.ſcꝫ
idoloꝝ cultura ¶ Nota penetral ē ſecreta camera vł locus ſecret⁹ interior ī
domo vel in tēplo.vbi reponūtur clinodia vł aliq̄ talia..⁊ poniř hic ꝓ vxore
boetȷ ꝑ methaphorā ponēdo ꝯtinēs ꝓ ꝯtento.qꝛ ipa ꝯſueuit morari in pene
trali ¶ Notādū ꝙ ſymach⁹ fuit q̇daꝫ nobilis rhoman⁹ ⁊ ſocer boetȷ cuius
filiā boeti⁹ duxerat noīe Elphia.q̇ ſymach⁹ nō fuit tm̄ ſctūs interi⁹ in affcū
etiā reuerēdus in exteriori actu ſicut dicit Boetius

ſimoꝝ me ſpūum pſidia captare. queꝫ tu in hanc excellentiā ꝯponebas vt ꝯ/ſiřem deo faceres Preterea penetral innocēs dom⁹. honeſtiſſimoꝝ ꝙꝫ cęt⁹ ai/coꝝ Socer etiā ſctūs.⁊ ęque actu ip/ſo reuerēdus ab oī nos huius criminiſ ſuſpitione defendunt

¶ Hic Boeti⁹ oñdit vn̄ fuerit rō ſūpta obiecti criminis . qꝛ ex ipa phīa cui
dedit⁹ erat.vn̄ dt̄ exclamādo O nefas ipi mali capiūt fidē tāti crimīs de te o
phīa.⁊ ꝓpter h̄ videbimur fuiſſe affines maleficio ſacrilegȷ.quia nos ſum⁹ ī
buti.i.inſtructi tuis diſci/
plinis.i.doctrinis.⁊ ſum⁹
inſtituti.i.informati tuis
moribus.Jta non eſt ſa/

Sed o nefas.illi ṽo de te tanti crimīs fidē capiunt.atqꝫ hoc ipſo videbimur

tis tuã reuerentiã nihil mihi ꝓfuiſſe niſi vltro .i. ſponte tu potius lacerer ꝫ ab illis mea offenſione Hoc dicit Boetius pro tanto. q̃ꝛ iniuriati ſunt ſibi propter phiã ꝫ. ideo magis iniuriati ſunt phie ꝙ̃ ſibi

affines fuiſſe maleficio. ꝙ tuis imbuti diſciplinis: tuis inſtituti moribꝫ ſumus Ita nõ eſt ſatis.. nil mihi tuã profuiſſe reuerentiã. niſi vltro tu mea potius offenſione lacereris.

¶ Nota ꝙ Boetius vacabat ſtudio. fugiebat cõſortia ſtultoꝝ ⁊ querebat ſecreta loca ꝓpter ſtudium iõ putabant ipm loq̃ cum demonibus ⁊ eis ſacrificare ¶ Itẽ q̃ꝛ Boetius ferè oĩa que volebat facere ſua ſapiã faciebat. iõ putabant eũ demonẽ habere familiarẽ ſibi obſequẽtem Sicut Apuleius opinatus eſt de Socrate ꝙ haberet familiarẽ deũ de quo fecit librũ quem intitulauit de deo Socratis.

¶ At vero hic etiam noſtris malis cumulꝰ accedit quod exiſtimatio plurimoꝝ nõ reꝝ merita. ſed fortunę ſpectat euẽtuꝫ. eaq̃ꝫ tm̃ iudicat eẽ ꝓuiſa q̃ fęlicitas cõmendauerit Quo fit vt exiſtimatio bona prima oĩꝫ deſerat infęlices Qui nunc populi rumores: ꝙ̃ diſſone multipliceſqꝫ ſentẽtię. piget remĩſci Hoc tm̃ dixerim vltimã eẽ aduerſę fortunę ſarcinã quod dũ miſeris aliqꝺ crimen affigitur. quę ꝑferunt meruiſſe credũtur Et ego quidẽ bonis oĩbus pulſus dignitatibus exutus. exiſtimatione fedatus. ob bñficiuꝫ ſuppliciũ tuli.

Hic Boetius oñdit ſe eẽ perturbatũ ex famę ſuę leſione dicens. Hic cumulꝰ .i. augmẽtatio accedit noſtris malis ꝙ exiſtimatio .i. iudiciũ plurimoꝝ. id eſt vulgariũ nõ ſpectat. i. nõ reſpicit merita reruꝫ ſicut hõ meret. ſed expectat euẽtũ fortunę. i. iudicat hoieꝫ ſm ꝙ fortuna ſe hꝫ circa ipſuꝫ. ⁊ ea tantuꝫ iudicat vulgus eſſe ꝓuiſa a deo q̃ ꝯmendauerit fœlicitas id eſt proſpera fortuna.. quo fit. i. ex quo ſeq̃tur vt exiſtimatio bona deſerat infœlices. vñ me piget. i. tedet reminiſci q̃ nũc ſint rumores populi.. ⁊ ꝙ̃ multiplices. ꝙ̃ pro et diſſone. id diſcordantes ſententię ſint de me Nã quidã dicũt me reũ eſſe. quidã non. Hoc eĩ dixerim. i. volui dixiſſe vltimam eſſe ſarcinam id eſt grauiſſimũ pondus aduerſę fortunę quod dum aliquod crimen affigitur. id eſt imponitur miſeris id eſt infœlicibus ipſi credũtur meruiſſe ſupple illa q̃ ipſi miſeri ꝑferunt. i. patiuntur. ⁊ ego bonis oĩbus pulſus. q̃ꝛ in exiliũ relegatus ⁊ exutus dignitatibus q̃ꝛ monatione ꝓſcriptus ⁊ fedatus id ẽ macula/

tus exiſtimatione. ego q̄ prius virtute honeſtus reputabar nūc ſcelere defor mis reputor. ⁊ tuli. i. recepi ſuppliciū. i. pœnā ob bñficiū. i. ꝓpter beneficium ¶ Nota ꝙ vulgares nō iudicant ſm merita rerū vtrū hō mereatur aliq̄d. vel nō. ſed iudicant ſm euentum fortunę. vñ hoīem bene fortunatum iudicant fœlicem. male fortunatū iudicant miſerū. ſed tale iudiciū falſum ē. Vñ dicit Seneca. xlv. ep̄l'a Nō fœlicē hunc eſtimes quē vulgus appellat fœlicem ad quē pecunia cōfluxit. ſed illū cui om̄e bonū in aīo eſt erectū ⁊ extenſuz Item bona eſtimatio deſerit infœlices. qꝛ primū malū quod infœlices incurrūt. ē ꝙ vulgus male de ipſis opinat̄. credit em̄ vulg⁹ ea q̄ miſeri patiūtur quod ex merito talia patiantur

¶ Videre āt videor. nefarias ſcelerato᷑ officias. gaudio. lęticia fluitantes perditiſſimū quenq; nouis delationū fraudibus imminētem: iacere bonos noſtri diſcriminis terrore proſtratos. flagicioſum quenq; ad audendum q̄dem facinus impunitate. ad efficiendum vero premijs incitari. Inſontes āt nō mō ſecuritate verū ipſa etiā defēſione priuatos Itaq; libet exclamare

Hic Boetius oñdit ſe eſſe ꝑturbatuz ex his quę vidit in mundo generaliter. ſ. bonos deprimi ⁊ malos extolli di. Ego videor videre. i. ꝯgnoſcere nefarias officinas. i. malas ſocietates ſcelerato᷑ hoīm fluitātes gaudio. q; ꝓ et. lęticia ⁊ quēq; ꝑditiſſimū . i. peſſimū. īminentē. i. inſiſtentē nouis fraudibus delationū. i. accuſationuz ⁊ video bonos iacere proſtratos. i. dep̄ſſos terrore noſtri diſcriminis. ⁊ etiaz video quēq; flagicioſuz. i. prauū hoīem incitari ad audendū. i. ad p̄ſumēduz facinus id ē peccatū impunitate id eſt ſine pœna. vero pro ſed incitari p̄mijs ad efficiendū id eſt ad ꝑpetrandum facinus id eſt pctm̄. autem ꝓ ſed.. vt ego video inſontes id eſt innocentes: nō mō. id eſt nō tantuz priuatos ſecuritate. verū etiam defenſione. Itaq; pro ergo. libet. id ē placet mihi exclamare ad deum celi quare talia ꝑmittat in mundo. vt mali exaltētur ⁊ boni deprimātur ¶ Nota ꝙ Boetio qui erat turbatę mētis ⁊ in ſtatu miſerię videbatur ꝙ mali in hoc mundo eſſent potentes ⁊ viuerēt impuniti. boni āt impotentes ⁊ viuerent irremunerati. ſed phīa in quarto huius ipſuz ꝯſolalando probat malos ſemper eē impotentes. ⁊ bonos eſſe potētes. ⁊ malis nūq; deeſſe ſua ſupplicia. ⁊ bonis nunquā ſua p̄mia. ¶ Nota ꝙ officinę dicūtur domus officialium vbi reponuntur ea quę ad ipſos ſpectāt ⁊ ad eo᷑ officia. ſicut ſtꝫ cęlaria ⁊ grauaria. ⁊ alia huiuſmodi. hic autem accipiuntur officinę pro congregatione malorum ⁊ dicuntur ab officio cis quod eſt noceo noces

¶ Metrum quintum primi libri

O Stelliferi conditor orbis.
Qui perpetuo nixus ſolio
Rapido cęlum turbine verſas.
Legemq; pati ſidera cogis
Ut nunc pleno lucida cornu
Totis fratris obuia flammis
Condat ſtellas luna minores.
Nunc obſcuro pallida cornu
Phębo ꝓpior lumina perdat
Et qui primę tēpore noctis
Agit algentes heſperus ortus
Solitas iterum mutet habenas.
Phębi pallens lucifer ortu
Tu frondifluę frigore brumę
Stringis lucem breuiore mora
Tu cū̄ feruida venerit ęſtas
Agiles noctꝫ diuidis horas

¶ Hic incipit quintū̄ metrū̄ huius primi libri. qd̄ dr̄ pindaricū̄ ab inuentore. anapeſticū̄ a pede p̄dominante Eſt āt anapeſtꝰ pes cōtrarius dactylico ꝯſtās ex primis duabꝫ breuibus ⁊ tercia longa ſyllaba ⁊ ē metrū̄ acatalecticū̄. i. ſine defectu. ¶ In h̄ āt metro Boetius exclamat cōtra ꝓuidentiaꝫ diuinam admirans q̄ oīa regātur a deo. p̄ter actus humanos. licet hoc falſuꝫ ſit. tn̄ Boetio ſic videbatꝛ ſm̄ ſtatū̄ turbatuꝫ Et diuiditur. Primo cōmēdat diuinā̄ prouidentiā̄ ex gubernatione cęleſtiū̄ ⁊ terreſtriū̄. ſcd̄o tangit actꝰ humanos nō̄ regi a deo. tercio rogat deū̄ vt regat actus hoīm. ſcd̄a ibi Omia certo. tercia ibi Quiſquis rerꝫ in pr̄ia diuiditꝛ Primo ꝯmendat regimē̄ diuinę ꝓuidentię circa cęleſtia. Secū̄do magis terreſtria ibi. Tua vis variū̄ tp̄at Primo dicit O cōditor. i. creator orbis ſtelliferi. id eſt ferentis ſtellas. qui nixus id ē adiunctus ꝑpetuo ſolio id ē ęterni ſedi. verſas. i. frequēter vertis cęlū̄ rapido turbine. i. veloci motu. ⁊ cogis ſidera pati legē̄. i. debitū̄ ordinē̄.. vt ipſa luna nunc id eſt aliquā̄do lucida pleno cornu. ſicut in plenilunio obuia id eſt oppoſita totis flammis. id ē luminibꝫ fratris. i. ſolis. ipſa luna condat. id eſt abſcondat minores ſtellas q̄ in plenilūnio nō̄ vidētur propter maius lumen et tu cogis nunc id eſt aliquando vt ipſa luna exiſtens pallida obſcura cornu. ipſa exiſtens propior phœbo id ē ſoli. perdat. id eſt amittat. lumina. id eſt lucem. quaſi di. Tu facis vt luna. quā̄tomagis recedit a ſole. tantomagꝫ illuminatur ⁊ lumine ſuo obſcurat minores ſtellas. ⁊ quā̄to magis appropinquat ſoli. tanto magis obſcuratur. ⁊ tu cogis vt heſperus. id eſt ſtella veſpertina qui agit algentes id eſt frigidos ortus tp̄e noctis id eſt in crepuſculo qd̄ eſt prima pars noctis ſequendo ſoleꝫ. iſte heſperus de mane lucifer dictꝰ pallens in ortu phœbi iterum mutet ſolitas habenas id eſt ſolitos curſus. nam cuꝫ de veſpere ſequitur ſolē̄ de mane p̄cedit ipſum. ⁊ tu ſtringis id eſt coartatꝭ luceꝫ id eſt diē̄ breuiore mora tempore brumę id eſt hyemis frondiflue id eſt

facientis frondes fluere. ⁊ cum feruida eſtas venerit. tunc tu diuidis id eſt di/ſtinguis agiles horas id eſt breues horas noctis quaſi di. tu facis quod tempore hyemali noctes ſunt ꝓlixiores diebus id eſt tempore eſtiuali ecōuerſo

¶ Notandum quod deus dicitur cōditor ſtelliferi orbis. quia ab ipſo dependet celum ⁊ tota natura Ex. xij. Methaphiſ. Et dicitur reſidere in ꝑpetuo ſolio. quia in celo quod eſt ꝑpetuum. nā celum eſt locus deoꝝ ⁊ ſpirituum. et omnes barbari ⁊ greci. ⁊ quicunqꝫ putant deos eſſe. eum locū qui ſurſum eſt deo attribuunt tanqꝫ immortale īmortali coaptātes. primo celi ⁊ mundi. Et dicitur vertere celum rapido turbine. Motus eīn firmamenti dicit̄ rapidus. quia ſuo motu rapit ſecū alias ſpheras Unde nota verſo ꝟbum frequētatiuū ē ⁊ ſigificat frequēter vertere. ⁊ ꝑ hoc innuitur quod celū ſemꝑ mouet̄ ⁊ nō ceſſabit: quia dicit ꝯmentator. Nō eſt timendū ꝙ celum ſtet. Et ratio. quia mouens celuꝫ mouet ſine fatigatione ⁊ ſine pœna. xij.. Metha.

¶ Item deus eſt nixus perpetuo ſolio. id ē cōiunctus ꝑpetuo celo Uñ deus tripliciter eſt in vniuerſo. ſcꝫ eētialiter ſeu pn̄tialiter. ſacramētaliter ſeu myſterialiter. ⁊ miſericordialiter Eſſentialiter ſiue pn̄tialiter in ſua vera claritate in qua ipm̄ homo nunquā vidit. ſicut dicit propheta Deuꝫ nemo vidit vnqꝫ ſicut ipſe eſt in ꝑpetuo ſolio Sacramentaliter ſeu myſterialiter deus ē in ſacramento eucharistie quod rata fide credimus Sed miſericordialiter deus eſt vbiqꝫ. ſm̄ quod dicit ſcriptura Miſericordia dm̄ plena eſt terra Et inde ꝓuenit dictuꝫ cōmune ſcd̄m quod dicit ſcriptura Deus eſt vbiqꝫ

¶ Nota ſcd̄m Uguitionem. ſolium eſt ſedes regalis ex ſolidis lignis facta. dicta a ſoliditate. id eſt a firmitate. ¶ Nota ꝙ deus cogit ſidera pati legem. non violenta. nec coacta motione. quia nullū violentum perpetuū. ſed cogit ea voluntaria ordinatione obſeruare legē. i. determinatū motum vt tempore eius ſtatuto oriantur ⁊ occidant

¶ Nota ꝙ luna de ſe eſt corpus opacū recipiens lumen a ſole.. ⁊ in ea parte que eſt verſus ſolē illuminatur. cū aūt directe oppoſita ſit ſoli. ſicut in plenilunio. tunc lumine ſuo obſcurat minores ſtellas. eo quod maius lumē offu/ſcat minus. ſed cū luna eſt in iſta ꝑte celi in qua eſt ſol ſicut cōtingit in ꝯiun/ctione. tūc ſuperior ꝑs q̄ ē verſus ſolē eſt illuminata ⁊ inferior ꝑs q̄ eſt ver/ſus nos ē obſcurata. ⁊ tunc nihil videmus de luna. ſed cū incipit elongari a ſole tūc ꝑs elongata incipit modicū apparere nobis. ⁊ tunc dicimus eſſe nouiluniū. ⁊ quāto plus elongatur tāto plus apparet nobis illuminata

¶ Nota Boetius dt̄ ſolē eſſe frēm lune. qꝛ ſm̄ fabulas Juppiter cōcūbens cum latona genuit ex ea duos gemellos ſcꝫ phœbū q̇ dꝛ ſol. ⁊ dyanā q̄ dicit̄ luna. ⁊ ſcd̄m fabulas ſol eſt frater lune.. ¶ Nota ſtella q̄ de veſpere ſequitur ſolē ⁊ de mane p̄cedit habent diuerſa noīa Pꝫ ꝑ verſum Lucifer aurora venus veſperus heſperus idē Quō aūt ſit poſſibile quod eadē ſtella de veſpere ſequatur ſolē ⁊ de mane p̄cedat. dicunt aliqui ꝙ hoc non contingit in vna ⁊ eadeꝫ ꝑte anni ſed in diuerſis Dicūt eīn ꝙ in eſtate ſeq̇tur ſolē ⁊ in hyeme p̄/cedat. ſed hoc ē ꝯtra oēs auctores dicentes hoc eſſe in eodem tempore anni Alij dicunt quod mercurius ⁊ venus ſint ſtelle ſimilis coloris ⁊ quātitatis quarū vna quādoque ſeq̇tur ſolē alia p̄cedit. ⁊ ſic videtur eſſe vna ſtella que ſeq̇tur ⁊ que p̄cedit. ſed hoc non eſt Uguitio dicit ꝙ venus eſt altior ſole. Et loquitur ſcd̄m antiquos aſtrologos q̇ locauerunt venerem ſupra ſolem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Cum igitur ꝯtingit ꝙ venus ⁊ ſol ſimul veniũt ad occaſuꝫ. qꝛ venus ẽ al-
tioꝛ diutius videtur in ſero ꝙ̃ ſol. eadẽ rõne citi⁹ videt̃ in mane. ꝙ̃uis eq̃ ci-
to diſcurrant Nã citius videntur aſcendẽtia remota ꝙ̃ ꝓpinqua. ⁊ diuti⁹ vi-
dentur deſcendẽtia remota ꝙ̃ ꝓpinqua. licet equali motu incedant. Sed mo
derni aſtrologi locant venerẽ ſub ſole Alij dicunt ꝙ vna eſt ſtella q̃ vno tẽ-
pore ſequitur ſolẽ. alio tp̃e p̃cedit. ⁊ dicunt ſm Ptolomeũ ꝙ illa ſtella epy-
ciclum in cuius circũferentia defertur corpus eius. Eſt aũt epyciclus circu
lus paruus cui⁹ centrũ eſt in circũferentia orbis deferentis Nũc aũt eſt ita
ꝙ epyciclus veneris ſemꝑ eſt cũ ſole. ita ꝙ ſi ꝓtrahatur linea a centro terrę ꝑ
centrũ epycicli veneris ad firmamentũ. eadeꝫ linea tranſibit ꝑ centrũ ſolis.
⁊ non multũ diſtabit ab eo. cum ãt venus feratur in circuitu epycicli. aliq̃n
erit in eadẽ linea cum ſole. aliq̃n p̃cedit. aliq̃n ſeq̃tur Item mora ſolis ſuper
orizontem facit diẽ cum dies ſit latio ſolis ſuꝑ terram. Mora ãt ſolis ſub
orizonte facit noctẽ. ⁊ qꝛ ſol longiorẽ facit morã tp̃e eſtiuali ſuꝑ orizontem
⁊ breuiorem ſub orizonte. ideo dies eſtiuales longiores ſunt noctibus In
hyeme aũt fit econuerſo ꝓpter quod dies hyemales breuiores ſunt noctib⁹

Tua vis varium tēꝑat annum
Ut quas borę ſpiritus aufert.
Reuehat mitis zephyrus frondes
Queqꝫ arcturus ſemina vidit
Syrius altas vrat ſegetes
Nihil antiqua lege ſolutum
Linquit proprię ſtationis opus.

¶ Hic Boetius ꝯmen-
dat regimẽ diuinę ꝓuiden
tię magis circa terreſtria
ſcꝫ circa ꝑtes ãni dicẽs O
deus tua vis. id ẽ ꝓtus: tẽ
perat. i. ordinat variũ an
nuꝫ. i. diuerſas ꝑtes anni
vt mitis zephirus. i. vẽt⁹
vernalis. reuehat. i. redu-
cat frondes quas aufert.
id ẽ deſtruit ſpũs borę. i.
flatus borę. ⁊ tua vis tẽ
perat vt quecunqꝫ ſemina vidit arcturus. illa ſtella altas ſegetes. id eſt lon-
gas ſegetes vrat ſyrius id ẽ ſtella canicula tp̃e eſtiuali. Et ſubdit. nihil ſo
lutum. i. ſegregatũ antiqua lege. i. eterna lege diuinę ꝓuidentię linquit. i. de
relinquit opus ꝓprię ſtationis. i. ad qđ opandum eſt ſtatutũ ¶ Nota quod
quatuor ſunt ꝑtes anni. ver. hyems: autumnus. ⁊ eſtas In vere flat vent⁹
qui dr̃ zephirus qui eſt collateralis fauonij. ⁊ qꝛ flatus eius eſt lenis. iõ dici
tur mitis ⁊ ꝓducit viridia In hyeme ⁊ maxime in principio viget flatus
borę qui ẽ ventus collateralis aquilonis. cuius flatus eſt fortis ⁊ frigidus.
⁊ deſtruit viridia denudando arbores ¶ Nota ꝙ arctur⁹ eſt ſtella circa ma
iorẽ vrſam q̃ dr̃ videre ſemina. qꝛ tp̃e ſui ortus quo oritur cũ ſole. tunc ſemi
natur ſicut in autumno ¶ Nota ſyrius eſt ſtella q̃ alio noĩe dr̃ canicula Et
dr̃ ſyrius a ſyren qđ eſt tractus ꝓpter longũ tractũ caloris. ⁊ apparet cũ ſol
eſt in cancro. ⁊ dr̃ vrere ſegetes. i. maturare ¶ Nota de arcturo dt̃ Iſidor⁹ i
li. ethimologiaꝝ. arcturus ẽ ſidus poſt caudã maioris vrſę poſitum. ⁊ orit̃
tp̃e autumnali. ſed dt̃ Vegetius arctuꝝ oriri poſt idus ſeptẽbris. xvij. kalẽ
das octobris Item dt̃ Iſidorus. canicula eſt ſtella. ⁊ dr̃ ſyrius q̃ eſtiuis mẽ
ſibus in medio cẽtro celi ẽ. ⁊ iuncta cũ ſole duplicatur calor ei⁹ ⁊ diſſoluũtur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

corpora ⁊ euaporant. a qua ſtella dicũtur dies caniculares in quibus mole/ſtę ſunt purgationes

Omnia certo fine gubernans.
Hominum ſolos reſpuis actus.
Merito rector cohibere modo.
Nam cur tantas lubrica verſat
Fortuna vices. p̃mit inſontes
Debita ſceleri noxia pęna.
At peruerſi reſident celſo
Mores ſolio: ſanctaqꝫ calcant.
Iniuſta vice colla nocentes
Latet obſcuris condita virtus
Clara tenebris. iuſtuſqꝫ tulit
Crimen iniqui.
Nil periuria. nil nocet ipſis
Fraus mendacij compta colore
Sed cum libuit viribus vti
Quos innumeri metuunt populi
Summos gaudent ſubdere reges.

¶ In iſta p̃te Boetius tãgit actus hoĩm nõ regi a ꝓuidentia diuina. ſꝫ de/relictos regimini fortunę dicens O deus tu guber/nans oĩa certo fine. i. cer/to ordine ad finẽ. ⁊ reſpuiſ. i. ſpernis regere ſolos ac/tus hoĩm.. ⁊ ergo o rector deus. tu merito cohibere: id ẽ coercearis. cur lubri/ca fortuna. i. inſtabil' for/tuna ꝟſat. i. vertit tantas vices. i. alternationes: ꝗa ipa p̃mit inſontes. i. inno cẽtes noxia pœna debita ſceleri: . id ẽ hoĩ ſcelerato ⁊ peruerſi mores. i. homĩes ꝑuerſi in moribus reſidẽt celſo ſolio. i. in alto loco ⁊ ipſi nocẽtes. i. mali calcãt ſctã colla ſcõꝝ hoĩm iniu/ſta vice. i. iniuſta alterati one qui ſancti potius de/berent calcare colla nocen tũ qꝫ ecõuerſo. ⁊ clara vir tus. i. hõ clare ꝟtutꝫ ⁊ bo nis opib⁹ iacꝫ ꝯdita. i. ab ſcõdita. vel nõ manifeſta: obſcuris tenebris id eſt hoĩbus vitio obſcuratis: ⁊ iuſtus hõ tulit id eſt ſuſtu lit crimen iniqui hominis. ⁊ ꝑiuria nil nocent ipſis iniquis. nec fraus cõpta. id ẽ ornata mendacij colore. id eſt falſa apparentia nocet ipſis: ſed cũ prauis libuit vti virib⁹ id ẽ exercere vires. quos prauos metuunt innumeri ꝑplĩ id ẽ vulgares. tũc ipſi gaudent ſubdere: id eſt ſupplantare ſummos reges id ẽ bo/nos ⁊ ſapiẽtes quoꝝ eſt regere ⁊ alios gubernare ¶ Item deus oĩa guber/nat certo fine. quia d̃t ꝯmentator. x. methaphi. Deus ẽ menſura oĩm ⁊ regu la ⁊ infallibiliter veꝝ metrũ Et cõmentator dicit primo cęli ⁊ mundi En tia diuina nos gubernant ⁊ regunt. in nobis ſunt quaſi finis ¶ Item illud quod eſt ſapientiſſimũ regit certo fine cũ ſapientis eſt regere. ſed deus eſt ſapi entiſſimus eo quod ſapientia a deo ꝓceſſit Unde ſcriptura. Omnis ſapien/tia a deo eſt ¶ Nota Boetius vidit in mundo bonos deprimi ⁊ malos exal tari. cum tñ potius fieret ecõuerſo Ideo ſibi videbatur ꝙ actus ⁊ operatio/nes hominum non regerẽtur a deo ſed magis a fortuna quę hunc humiliat. ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

hunc exaltat Ideo Boetiꝰ deo conqueritur

O iam miſeras reſpice terras
Quiſquis rerum fœdera nectis
Operis tanti pars non vilis.
Homines. quatimur fortunę ſalo
Rapidos rector cōprime fluctus.
Et quo cęlum regis immenſum
Firma ſtabiles fœdere terras

¶ Hic Boetius rogat vt deus regat actus hominū ⁊ homines. ſicut regit cęlum dicēs O quiſquis deus es tu qui nectis. id ē cōiungis fœdera. i. concordias rex. reſpice miſeras terras. i. hoīes in terris habitantes. nos eniꝫ hoīes nō ſumus vilis pars. ſed valde nobilis tanti tui operꝫ id ē mūdi. nos quatimur. id ē cōcutimur ſalo. i. mari ⁊ amaritudini fortunę Ideo tu deus cōprime id eſt reſtringe rapidos fluctus id ē magnos īpetus fortunę. ⁊ eo fœdere id eſt regimine quo regis immēſum cęlum. tu firma. id eſt robora ſtabiles terras: id eſt homines ſtabiles in terra ſcꝫ quos tu creaſti vt inhabitent terram ¶ Nota Boetius dicit hominē non eſſe vilem partē mundi. quia ſcribitur in ꝓlogo libri de pomo Ariſtotelis Homo eſt digniſſima creatura ꝑ ſimilitudo omniuꝫ ad imaginē dei factus. ⁊ ſecundo de anima. quodāmodo anima cōuenit cuꝫ oībus creaturis Cōuenit eṁ cū angelis in intelligendo: cum brutis in ſentiendo. cum plantꝫ in vegetando. cum lapidibus in eſſendo ¶ Nota Boetius cōparat fortunā ſalo. i. mari Sicut eṁ nauis vndis marinis iactatur in altū nunc. ⁊ nunc in ꝓfundum. ſic homo per fortunā nunc in proſperitate eleuatur. nunc in aduerſitate deijcitur.

¶ Proſa quinta primi libri

¶ Increpatio phię cur ſe exulem putet propter longinquitatē vrbis cum eius patria ſit paradyſus

Hec vbi continuato dolore delatraui illa vultu placido. nihil q̄ meis q̄ſtibus mota. P. Cuꝫ te inq̄t meſtū lachrymanteq̄ꝫ vidiſſeꝫ. ilico miſeruꝫ exuleq̄ꝫ cognoui Sed q̄ꝫ id lōginquuꝫ eſſet exiliuꝫ. niſi tua ꝓdidiſſet oratio neſciebam. Sed tu q̄ꝫ procul a

¶ Hic incipit quinta ꝓſa huius libri. in qua Boetius oſtendit. quomodo philoſophia ſe habuit ad ſuaꝫ querimoniaꝫ. ⁊ quid ex ea cognouerit. . ſecundo philoſophia quędā dicta Boetij irrationabilia ꝑuipendit. tercio ſub breuitate recolligit ea quę Boetium ipſum perturbant. Quarto philoſophia dat modū remedendi ipſū Boetiuꝫ Secda ibi Itaq̄ꝫ nō tam me loci huius. tercia ibi Et tu quidem de tuis. Quarta ibi Sed qm̄ plimus ¶ Dicit primo Poſtquam ego Boetius declaraui id eſt contra rationeꝫ loquutus ſuꝫ. hec

ſupple predicta. cõtinuato dolore. i. aſſidua turbatione. illa ſupple phīa placido vultu nihil mota eſt id eſt irata. meis queſtibus. id eſt de meis querimoniȷs. inquit. i. dixit Cum. id ē quãdo Ego vidiſſez te Boetiū mœſtū id ē triſtē. qꝫ pro et lachrymantē id eſt flentē. ilico. i. ſtatim cognoui te miſeruz qꝫ pro et exulē id ē patientez exilium. ſed qꝫ longinquum. id ē remotuz eſſet illud exiliuz. ego neſciebam/ id eſt ignorabam. niſi tua oratio. id eſt ſermo mihi prodidiſſet. id eſt reuelaſſet. ſꝫ tu ſupple boeti. quidē pro certo nõ es pulſus qꝫ procul id ē valde remote a patria id ē iudicio rationis. ſed aberraſti. i. deuiaſti at pro ſed. ſi te mauis. i. magis vis exiſtimare pulſuz a patria potius ſupple tu ipſe pepuliſti te Boetiuz Nã pro quia. quidem pro certo id ſupple repellere te a patria. nunquam fuiſſꝫ fas id ē licitū. cuiqꝫ ſupple homini. ſi eñ remiſcaris. i. recorderis cuius patrię. id ē de qua patria ſis oriundus. id eſt natus nõ vti pro ſicut ciuitas Atheniensiuz quondam regit̄ imperio id eſt ex p̄cepto multitudinis. id eſt multoruz rectoruz Sequitur grecum qđ tm̄ valet in latino. ſed vnus eſt dominus. et vnus rex. vnus ⁊ princeps qui gaudet de frequentia id eſt frequenti inhabitatione ciuiuz. i. incolaꝝ. ⁊ nõ depulſione. cuius regis agi. i. duci frenis. i. p̄ceptis. atꝫ pro et obtēpare id eſt obedire iuſticię ſumma eſt libertas. an pro nūquid. ignoras illã antiquiſſimã legem. i. ſtatutuz tuę ciuitatis. id eſt rectę rationis. quia ſanxituz id ē confirmatū eſt ius nõ eſſe id eſt ad eam nõ pertinere exulare. i. exiliū pati quiſquis. i. quicūqꝫ maluerit id eſt optauerit fundare. id eſt locare in ea ciuitate ſedē id eſt habitationem ſuam. nam pro quia ꝗ continetur id eſt comprehenditur vallo ac munimine eius ſupple ciuitatis nullus metus. id eſt timor eſt illi vt mereatur eſſe exul. At pro ſed: quiſquis

pria. nõ ꝗdez pulſus es. ſꝫ aberraſti At ſi te pulſuz exiſtimari mauis. te potius ipe pepuliſti Nã id quidē de te nū quã cuiqꝫ fas fuiſſet Si eñ cuiꝰ oriundus ſis prię remiſcaris. nõ vti athenienſium quõdaz multitudinis iperio regitur Sꝫ eius vnꝰ dñs eſt ⁊ vnꝰ rex vnꝰ ⁊ princeps ꝗ regit eã Qui frequētia ciuiū nõ depulſione lętat̄. Cuiꝰ agi frenis atqꝫ obtēpare iuſticię ſumma libertas eſt An ignoras illã tuę ciuitatis antiquiſſimã legez qua ſanxitū eſt ei ius exulare nõ eſſe quiſquis in ea ſedē fundare maluerit: Nã qui vallo eiꝰ ac munimine cõtinetur. nullus metus eſt. ne exul eſſe mereatur At quiſquis inhabitare eã velle deſierit. pariter deſinit etiam mereri.

deſierit.i.ceſſauerit velle inhabitare ipam ciuitatē pariter definit etiā mereri.i.
meritū ↄſequi ¶ Nota q delatrare ꝓprie eſt canū.in ꝓpoſito aūt delatrare
eſt vrgente dolore ↄtra rōem loqui.ꝛ ſic Boetius qꝛ dixit actus hoīm nō re
gi a deo cōtra rōem loquebatur.ergo dicit ſe delatraſſe. ¶ Nota nō eſt hoīs
ſapientis moueri ex his q̄ dicūtur ab inſipiente ↄtra rōem.ſed magis dꝫ in/
ſipientē inſtruere ꝛ cōſolari.ergo phīa nō fuit mota ex q̄ſtibus boetij.ſꝫ ma
gis ipm conſolabat̃ ¶ Nota phīa ↄgnouit Boetiū eē miſeꝝ ꝛ exulē. Mi/
ſer eſt ille cuiꝰ animꝰ ſeq̄tur mutationē reꝝ tꝑalium.ita q extollitur in pro/
ſperis ꝛ deprimitur in aduerſis Exul in ꝓpoſito eſt ille nō qui mutat regio
nē ſed qui agit ↄtra rōem ¶ Nota q ꝑ lachrymas p̄t ↄgnoſci q rō hoīs ſit
turbata.ſed quātū turbata ſit nō cognoſcitur niſi ſermone dolentis.ergo di
cit phīa: lachrymis ↄgnoui te eſſe exulē.ſed q̄ꝫtū eſſet exiliū neſciebā.niſi
tua orō mihi ꝓdidiſſet ¶ Nota q ille pulſus eſt a patria q̇ omino rōnē
amittit.ſed ille aberrat qui infra priā in aliquo rōem retinet.ꝛ in aliq̊ amit
tit Boetius aūt nō erat pulſus ꝓcul a patria.qꝛ nō totam rōnem amiſerat
Credebat eñ oīa regi a deo.ſed in hoc aberrabat q actus hoīm a deo regi ñ
putabat ¶ Nota de priā hoīs que eſt recta rō.loquitur Seneca in de reme
dijs fortuitoꝝ dicens Patria eſt vbicunq̄ hō bñ eſt.illud aūt qđ bñ in hoīe
eſt nō in loco eſt In hoīs inquā ꝑtāte eſt ſi ſapiēs eſt nō peregrinatur.ſi ſtul
tus exulat ¶ Nota a priā rōnis nullus boetiū expulit.niſi ipſe ſeipſū.quia
boetius nō alieno īpetu ſed ꝓprio defectu terminos ꝛ limites rōis exiuit
¶ Nota ciuitas Athenienſiū regebat̃ īperio multitudinis. Primo eñ re/
gebant eā reges.poſtea ſuccedente tꝑe p̄ricipes.tandē pro regimine eiꝰ ſingu
lis annis eligebantur.xxxviij.ſapientes.ſed priā rōis tm̄ vno principe regit̃.
ſcꝫ deo.qui eſt regula recte rōnis ¶ Nota hō dr̃ oriundus a priā rōnis inq̄ꝫ/
tum aīa eius intellectiua que vtitur recta rōne a deo oritur ¶ Nota intātū
hō manet in patria rationis inq̄ꝫtū deo ſubijcitur.ꝛ legi diuine.ꝛ qꝛ deus ī
ſubiectione ſuoꝝ delectat̃.iō letatur in multitudine ciuiū ꝛ nō in expulſione
eoꝝ Repellitur āt aliquis a priā rōnis deo rebellando ꝛ a recta rōne recedē
do ¶ Nota q̇ obtꝑat ſe deo eſt ſumme liber qꝛ inquātū aliquis agit ſ̄m rō/
nem intantū eſt liber.ſed obtꝑare ſe deo hō maxime agit ſ̄m rōnem.ergo ta
lis maxime liber eſt Unde Seneca.lij.ep̄la dr̃ Queris q̄ ſit libertas? Lib/
tas ṽa eſt nulli rei p̄terq̄ꝫ deo ſeruire.equanimiter ꝓſpera ꝛ aduerſa ferre.et
fortunā in equū ducere ¶ Nota q a ciuitate rōnis nullus exulat niſi ꝑ affe
ctionē tꝑalium.talis āt affectio eſt voluntaria..ꝛ ideo ſola voluntate aliq̇s
exulat a tali ciuitate.ꝛ qꝛ talis affectio non p̄t hoīem occupare q̄ꝫdiu eſt in
fra terminos recte rōnis.iō dicit phīa Nam qui vallo eiꝰ ꝛc̄.

¶ Itaqꝫ non tā me loci huiꝰ q̄ꝫ tua fa//
cies mouet Ne bibliothece potius cō
ptos ebore ac vitro ꝑietes q̄ꝫ tue men//
tis ſedem requiro In qua nō libros.ſꝫ id

¶ Hic phīa q̄dā dcā rō
nabilia Boetij ꝑuipendit
dicens .Ex quo aberraſti
a priā rōnis.itaq̄ꝫ.ꝓ ergo
nō tā.i.nō tm̄ facies.i.di/
ſpoſitio huius loci.i.exilij
q̄ꝫ.i.q̄ꝫtū tua facies.i.in/
terior diſpoſitio mētis tue

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

mouet.i.perturbat me phiaꝫ que deiecta eſt aduerſitate fortune. Et quia ſu
perius cōqueſtus fuit de carentia bibliothece liboꝝ iſtā carentiā paruipen/
dens phia dicit. nec ego phia reqro.i.inueſtigo ꝑietes bibliothece cōptos.id
ē ornatos. ebore id ē oſſibus elephātiū ac ꝑ etiā. vitro .i. gemmis ꝑcioſis. q̄ꝫ
.i. inquātuꝫ ſupple requiro ſedē.i. tranquillitatē tue mentis in qua mente n̄
collocaui id ē nō poſui li/
bros ſed illud qđ facit ꝑci
uꝫ.i.ꝑcioſitatē libris.ſ.ſē/
tentias meoꝝ liboꝝ. No
ta ꝙ Boetius ſupra cōq̄/
rendo de ſtatu ſuo ſolū deplanxit incōmoda corꝑalia nō curans deiectionem
animi ſui Unde phia contra hoc ſolū deplangit animi ſui deiectionē. ⁊ incō/
moda corꝑalia paruipendit. Et quia ſuperius in quarta ꝓſa dixit Boetius
Nūquid non mouet te facies huius loci. ideo phia hic ſibi rn̄dens dt: multo
plus moueor ꝓpter animi deiectionē q̄ꝫ ꝓpter locū exilij in quo exiſtis. homo
enī fortis aio omni loco vtitur pro patria. vn̄ Ouidius in li. de faſtis Om̄e
ſolū forti patria eſt vt piſcib⁊ equor Et qꝛ etiā cōqueſtus fuit de bibliothe/
ca. rn̄det phia ꝙ ipſa potius deplāgat ſentētias liboꝝ quas ꝑ obliuionē ꝑdi
dit q̄ꝫ carentiā bibliothece ⁊ librorum

qđ libris precium facit. liboꝝ quon/
dam meoꝝ ſententias collocaui

Hic phia ſub breuitate recolligit que Boetium perturbauerunt dicens.
Et tu Boeti dixiſti ꝟa de tuis meritis.i. factis in cōmune bonū. id eſt prop
ter vtilitateꝫ oīm hominū. ſed ſupple dixiſti pauca ſupple beneficia tibi eue/
niſſe ꝑ multitudine geſto/
ruꝫ.i. factoꝝ tuoꝝ ⁊ tu me
moraſti.i. recitaſti nota.i.
manifeſta cunctis hoībus
de honeſtate ſcꝫ de ſaluati
one ſenatus. vel falſitate.
id eſt cōpoſitione falſaruꝫ
litterarū obiectoꝝ .i. im/
putatoꝝ tibi. q̄dē ꝫ ꝓ certo
tu ſtricti putaſti id eſt exi/
ſtimaſti attingendū ſup/
ple eē recte id eſt rationa/
biliter de ſceleribus id ē de
vitijs. q̄ꝫ pro et fraudibus
.i. deceptionibus delatorū
id eſt accuſantiū ꝙ ea. id ē
omnia iſta celebrentur id
eſt memorētur meli⁹. q̄ꝫ ꝑ
et vberius id eſt copioſi/
us ore. id eſt ſermone vul/
gi recognoſcentis. id ē me
morātis omnia. etiā tu bo
eti increpuiſti vehementer

Et tu quidem de tuis in cōmune bo
num meritis vera quidem. ſed ꝓ mul/
titudine geſtoꝝ tibi pauca dixiſti. De
obiectoꝝ tibi vel honeſtate. cunctis no
ta memoraſti De ſceleribus fraudibuſ
q̄ꝫ delatoꝝ recte tu quidem ſtrictim at/
tingendū putaſti. ꝙ ea melius vberiuſ
q̄ꝫ recognoſcentis omnia vulgi ore ce/
lebrentur Increpuiſti etiaꝫ vehemēter
iniuſti factum ſenatus. De noſtra
etiam criminatione doluiſti Leſe
quoque opinionis damna fleuiſti.

Poſtremo aduerſus fortu/

id eſt fortiter factum id eſt opus iniuſti ſenatus ſupple totius.. Et tu etiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

doluiſti de nr̃a criminatione.i.vitupatione ⁊ etiã tu fleuiſti.i.defleuiſti dam na.i.crimina leſe opiniõis.i.maculate fame tue.poſtremo.i.vltimo dolor in canduit aduerſus fortunã

nã dolor ĩcãduit. ꝯq̃ſtuſq; nõ equa me ritis p̃mia pẽſari In extremo muſe ſe// uientis vti que celũ terras quoq; pax regeret poſuiſti

ꝗ.ꝑ ⁊ ſupple tu Boeti ꝯ queſtus es nõ penſari.id ẽ retribui equa.i. digna pre mia meritis.i.ꝑ meritis In extremo.i.in fine ſeui entis muſe.i. furientis me tri .Tu poſuiſti.i.dediſti. vota.i.p̃ces ꝙ ea pax ſpẽ diuine ꝓuidentie regeret terras.i.hoĩes terrenos.vti ꝓ ſicut regit celũ. ¶ Nota ꝙ iſta oĩa fuerunt cã perturbationis boetij ⁊ ꝑtra ctantur ea in quarta proſa ſcz O ſtelliferi

¶ Sed qm̃ plurimus tibi affectuũ tu multus incubuit.diuerſũq; te dolor i// ra merorq; diſtrahunt: vti nũc mentis es.nonduz te validiora remedia conti gunt Itaq; leuioribꝫ pauliſꝑ vtemur. vt que in tumorẽ ꝑturbationibꝫ influẽ tibus induruerũt.ad acrioris vim me dicaminis recipiendam tactu blandi// ore molleſcant.

¶ Hic phĩa dat modum medẽdi ipm̃ Boetium di. Sed qm̃ plĩmus tumul/ tus.i.valde magna multi tudo affectuũ.i.paſſionuz incubuit.i.inſtitit tibi..et dolor ira ⁊ mœror.i.triſti cia diſtrahũt te diuerſum. .i.ad diuerſa.iõ ſicut nunc mẽtis es nondũ ꝯtingunt .i.reſpiciunt te validiora remedia.i.fortiora medi/ camenta. Itaq; nos vte/ mur pauliſꝑ.i.modicũ le/ uioribus remedijs vt ea q̃ induruerunt.i. indurauẽ/ runt.in tumorẽ.i.inflatu/ rã.ꝑturbatiõibus.i. triſti cijs animi influentibꝫ.i.euenientibus.⁊ vt illa molleſcant.i.mollia fiant blã diore tactu.i.leuiori medicina ad recipienduz vim acrioris.i. fortioris medi/ caminis ¶ Nota ꝙ Boetius fuit diſtractus multitudine affectionuz.ſ.ira., mœrore ⁊ dolore Nã ira trahit hoĩem ad vindictã.dolor ad d̃ſperationẽ.mœ ror ad totius mentis aggrauationẽ Ideo d̃t phĩa.ꝙ ſua perturbatio iã non poſſit ſuſtinere fortiora remedia.ſed velit ſibi adhibere leuia.vt ꝑ talia p̃pa/ ratus ⁊ diſpoſitus ꝯſequẽter poſſet ꝑcipere remedia acriora

¶ Metrũ ſextũ libri primi

Cum phebi radijs graue.
Cancri ſidus ineſtuat
Tum q̃ larga negantibus

¶ Hic incipit ſextũ me/ trũ huiꝰ primi qđ d̃r me/ trũ glyconicũ ab inuẽto/ re.choriambicũ a pede p̃/ dominãte Eſt ãt choriã/ bus pes conſtans ex pri/ ma ⁊ vltima longa ⁊ dua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

bus medijs breuib⁊ Unde primus pes huius metri eſt ſpondeus. Secūdus
choriambus Tercius pyrrikius q̄ eſt pes ꝯſtans ex duabus breuib⁊. ⁊ loco

Sulcis ſemina credidit.
Quernas pergat ad arbores.
Nūq̄ȝ purpureū nemus
Lecturus violas petas
Cum ſeuis aquilonibus.
Stridens campus inhorruit
Nec queras auida manu
Uernos ſtringere palmites
Uuis ſi libeat frui:
Autumno potius ſua
Bacchus munera contulit

ei⁹ aliqn̄ ponit iābus qui
ꝯſtat ex pria breui ⁊ vltia
lōga In hoc ḡ metro phi/
loſophia ꝓbat dcm̄ ſuū ꝑ
exēpla: dr̄ ei ꝙ boetio ꝓ nc̄
nō ꝯueniret remedia for/
tia. ſȝ alio tp̄e. ꝓbat ḡ ꝙ ō
nia reqrant tp̄s determia/
tuȝ. ⁊ ſi fiāt extra ſuū tp̄s
nō ꝓſꝑant. ⁊ h̄ ꝓbat ꝛbus
exēplis. ſcd̄o tāgit tp̄a nō
ꝑmiſceri q̄ deus diſtinxit.
ibi. Signa tp̄a Primum
exemplū eſt de ſemīe quod
ſi ſemīatur nō debito tp̄e.
nō ꝓfert fructū. vt ſi quis
is ſeminaret in iulio vel in
augusto. Un̄ dr̄ ſic in lrā
Cū ꝓ qn̄ graue ſidus can/
cri illius ſigni ineſtuat. id
eſt inardeſcit radijs phœbi id ē ſolis. tū. i. in illo tp̄e. q̄ credidit. i. ꝯmiſit larga
ſemina. i. copioſa ſemina. ſulcis. i. cauernis terre negantib⁹ ſpe ſpē meſſis. tal'
eluſus. i. fruſtratus fide. i. bn̄ficio cereris. i. dee frugū. ꝑgat. i. accedat ad arbo
res quernas. i. quercuū ⁊ veſcatur fructibus eorūȝ Tunc ponit ſcd̄m exēplū
de floribus q̄s hō fruſtra querit tp̄e hyemali cū tp̄s eoꝝ ſit in vere. vn̄ dr̄ in
lrā Tu lecturus id eſt collecturus violas flores nūq̄ȝ petas. i. accedas pur/
pureū nemus. i. floridā ſiluā cū. i. qn̄ cāpus ſtridēs. i. ſonās cāpus inhorruit
. i. horribiliter apparuit ſeuis aquilonibus. i. crudelibus ventis hyemalibus
Tunc ponit terciū exemplū. ⁊ ē de vuis q̄ mature ſunt in autumno. ⁊ iō fru/
ſtra queruntur tp̄e vernali. vn̄ dr̄ in lrā Si libeat frui vuis nō q̄ras auida.
id ē cupida manu ſtringere vernos palmites. i. v̄nales vites. q̄ bacchus deus
vini potius ꝯtulit ſua munera. i. vuas autūno. i. tp̄e autumnali.

¶ Nota ꝙ ſidus cancri dr̄ graue q̄ ſole exn̄te in cancro hoīes grauātur ni/
mio calore. quo tp̄e nō eſt ſeminanduȝ. q̄ ad hoc ꝙ ſemen cōualeſcat requiri
tur humor q̄ calore ſolis feruido tp̄e reſoluitur ⁊ euaporat ¶ Nota ſ'm fa/
bulas cū pluto rapuerat ꝓſerpinā mr̄ eius ceres q̄rēs ipam in terris ⁊ non ī
ueniēs denegauit hoībus bn̄ficiuȝ frugū. ⁊ tūc hoīes ꝑgebāt ad arbores q̄r
cuū ⁊ comedebāt glandes. ⁊ ſic loq̄tur phīa in lrā Nota de hoc ꝙ dr̄ ſtridēs
cāpus. dr̄ Uguitio ꝙ ſtrideo des. vel ſtrido dis. ē fortiter ſonare vel dētes cō
(cutere vel frendere

Signat tempora proprijs
Aptans officijs deus

¶ Hic oſtendit philoſo/
phia tp̄a nō ꝑmiſceri q̄ de
us diſtinxit dicens Deus
ſignat id eſt ornat tp̄a aptans ea proprijs officijs. nec ipſe deus patitur miſce

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

rl vices.i.alternationes tp̄m ita ꝙ tp̄s vni officio deputatũ cõueniat alteri: quas vices tp̄m ipẽ cõcreuit.i.diſtinxit Et addit.ſicut querens aliqua tẽpore nõ debito fruſtratur in querẽdo.ſic illud qđ deſerit certũ ordinez p̄cipiti.i. feſtina via illud nõ hꝫ letos exitus.i.proſpeꝝ euentũ.ſic a ſimili.ſi phia relicto debito tp̄e miniſtraſſet

Ne quas ipſe coercuit.

Miſceri patitur vices.

Sic quod precipiti via

Certum deſerit ordinem

Letos non habet exitus.

Boetio fortẽ medicinam nõ fuiſſet.pſperata in medicãdo ipſuz ¶ Nota ꝙ p debitũ ordinẽ res cõſeruatur in ſuo eẽ ⁊ in ſua natura.⁊ qđ deficit ab ordine etiã deficit ab eſſe.vñ Bo quarto huius ſecũda proſa Eſt eñ qđ retinet ordinẽ.ſeruatqꝫ naturã.quod vero ab hoc deficit eſſe qđ in ſui natura ſitũ eſt derelinquit.ꝓpter quod debitus ordo in oibus eſt obſeruandus Unde poeta Eſt ordo ſumma limes ſapientis in arte Ergo dicit phia.quod p̄cipiti via. ¶ Nota oẽ agens in agendo debet p̄ſtituere ſibi bonũ finẽ.quia ratione boni finis agens meretur.⁊ rõne mali finis demeretur Unde poeta Non datur extemplo bona poſt primordia merces Congrua.ſed rectus p̄mia finis habꝫ Cũ igitur inordinatio impediat bonitatẽ finis ideo vitanda eſt

¶ Proſa ſexta primi libri
Inquiſitio egritudinis.

PRimuz igitur inquit pateris ne me pauculis rogationibus ſtatuz tue mentis attingere atqꝫ tentare.vt qui modus ſit tue curationis intelligam. B. Tu vero arbitratu inqꝫ tuo que voles vt rñſuꝝ rogato

Hec eſt ſexta ⁊ vltima proſa hui⁹ primi.in qua philoſophia inquirit cãm radicalẽ infirmitatis Boetij ex quibuſdam interrogationibus Et prio philoſophia captat beniuolẽtiam Boetij..ſecũdo poit ſuas interrogatiões ibi Tum illa Dicit primo O boeti antequam adhibeam tibi remedia.ne pronunquid pateris.i. admittis me philoſophiaz p̄miũ pauculis rogationibus.i. interrogationibus attingere per cognitionem atqꝫ tentare/id eſt rimari ſtatum id eſt diſpoſitionem tue mentis vt intelligam.i. cognoſcam quis ſit modus tue curationis id ẽ ſanationis.vero pro ſed Ego Boetius inqꝫ.i.dixi tu phia rogato id ẽ interrogato tuo arbitratu.i.ſm tuam voluntatẽ que voles.vt pro ſicut.rñſuruz id ẽ volentẽ rñdere

¶ Nota ꝙ phia more boni medici nõ ſolũ ſcrutatur cãs doloris per ſigna extrinſeca ſicut medici p vrinã ⁊ pulſuz.qꝛ hec ſigna qñqꝫ fallunt.ſed etiã ſcrutatur cauſas doloris Boetij p reſponſionem ad queſtiones. Et primo cap/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ptat eius beniuolentiã reddẽdo ipm attentũ. per hoc qḋ dicit paucul̄is roga tionibus ¶ Nota ꝙ infirmi hn̄t naturalẽ impotẽtiã nihil patiẽdi. ergo ex facili ꝯturbãtur. nõ ſolum ꝑ multas interrogationes. ſed ex vna ſola. volẽs ergo phĩa mouere paucas queſtiones boetio infirmo p̄mo captat eius beni/ (uolentiam.

P. Tum illa Hunccine inq̄t munduz temerarijs agi fortuitiſq; caſibus pu/tas: an vllũ credis ei regimẽ ineſſe rõ/nis: B. Atq̄ inq̄ꝫ nullo exiſtimauerim mõ vt fortuita temeritate. tã certa mo ueantur: verꝝ opi ſuo ꝯditorez p̄ſidere deũ ſcio. nec vnquã fuerit dies qui me ab hac ſm̄ę v̄itate depellat.. P. Ita eſt inquit Nã id etiã pauloante cecinisti: hoieſq; tm̄ diuinę exortes curę eſſe de/ploraſti Nã de cęteris quin rõne rege/rentur nihil mouebare Pape aũt vehe menter admiror cur in tam ſalubri ſen tentia locatus ęgrotes Uerum altius p̄ſcrutemur neſcio quid abeſſe ꝯiecto.

¶ Hic phĩa facit interro gationes Secũdo cauſas totius infirmitatis ex rñſi onibus boetij recolligit Tercio oñdit ipm curabi lem eẽ dãdo modũ ꝓcedẽ/di circa curationẽ eius. ſe/cũda ibi. Quare pleniſſi/me Tercia ibi Sed ſoſpi tatis auctori. ¶ Primo phĩa quęrit ḋ mũdi guber natione. ſcḋo de circũſtan tijs gubernatõnis. ibi. ſed dic mihi. Adhuc diuidit̄ qꝛ primo phĩa q̄rit. Secũ do boetius rñdet. Tercio phĩa ei⁹ rñſionem aꝓbat dicẽs ergo o Boeti. putas hũc mundũ agi. i. regi te/merarijs. ꝗ pro et. fortui tis caſibus. i. euentib⁹.. an id ẽ nunquid. tu credis nl̄/lũ regimẽ rõnis. i. ꝓuiden tię diuinę ineſſe ei mundo ego Boetius inq̄ꝫ. i. dixi. atqui. i. certe nõ exiſtima/uerĩ. i. putauerĩ nullo mõ vt tã certa entia moueãtur. i. regantur fortuita temeritate. i. imꝓuiſa ſtulti/cia. ſed ſcio deũ ꝯditorem. i. creatorẽ p̄ſidere ſuo opi. i. ſuę creationi. nec dies fuerit vnq̄ꝫ. i. in aliquo opę. qui dies depellat. i. remoueat me Boetiũ ab hac veritate ſentẽtię iã dictę Tũc phĩa aꝓbans eius rñſionem. Phĩa inquit. i. dixit. itaꝗ eſt. nã tu ceciniſti. i. dixiſti. etiã illud pauloante. i. in quĩto me/tro huius primi. ꝗ ꝓ et tu deploraſti. i. planxiſti. tm̄. i. ſolũmodo ipos hoĩes eſſe exortes. i. carentes vel non ꝑticipes diuinę curę. i. diuinę ꝓuidentię. nã ꝓ qꝛ tu nihil mouebare. i. dubitaſti de cęteris ſuꝑple creaturis. quin regerentur rõne ſuꝑple ꝓuidentię dei. ãt ꝓ ſed. pape eſt interiectio admirãtis. ego admi ror vehementer ꝙ tu locatus. i. poſitus in tam ſalubri ſm̄a ęgrotes. id ẽ lan/gueas. verũ pro ſed nos ꝑſcrutemur altius. id ẽ ꝓfundius ego neſcio quid ſpᵉ ſit illud ego ꝯiecto. i. opinor abeſſe tibi. quid id ẽ aliquid ¶ Nota ꝙ infirmi tates Boetij partim fuit ex ordinata affectione inquãtuz Boetius doluit de tẽporalium rerꝝ amiſſione. ⁊ partim fuit ex falſa exiſtimatione quantum ad

duo Eſtimabat em̄ malos hoīes eſſe fœlices ⁊ potentes Secūdo eſtimabat hoīes nō regi a diuina prouidētia. ergo phīa inquirit cām radicalez. propter quā Boetius incidit in iſtas incōmoditates. ⁊ qꝛ radix totius morbi fuit ignorantia diuine gubernationis quātum ad hoīes. ideo primo q̄rit de mundi gubernatione ¶ Nota ꝙ Boetius innuit duas rōnes ꝙ mnndus regat̄ a dō Primā ibi. tā certa. que talis eſt Ea que ſunt certa ⁊ determinata nō reguntur a caſu ⁊ a fortuna cū̄ regimen taliū̄ ſit incertuz. ſed entia huius mūdi ſt̄ certa. quia a certis cauſis ꝓducta Secūdam rōem innuit ibi Vlez operi ſuo q̄ talis eſt Cauſatuz regitur a cauſa. ſed deus eſt cā mundi cū̄ ab ipſo dependeat celum ⁊ tota natura. g̊ ⁊c̄ ¶ Nota phīa rōnabiliter miratur ꝙ Boetius credens mundū̄ regi a deo putabat hoīes non regi ab ipſo.. qꝛ poſſet phīa ſic arguere Deus regit mūduz ſm̄ te Boetium. ſed hoīes ſunt principal' ꝑs mundi ſicut prius dixiſti ī metro oꝑis tāti ꝑs nō vilis. g̊ hoīes regūt̄ a deo

¶ Sed dic mihi. qm̄ a deo mūduz regi nō ambigis. quibus etiā gubernaculis regatur aduertis? . B.. Vix inq̄ȝ rōis tue ſm̄az noſco. nedū̄ ad inquiſita rn̄dere queā. P. Nū̄ me inquit fefellit abeſſe aliquid ꝑ quod velut hiante valli robore in animū̄ tuū̄ perturbationū̄ morbus irrepſerit?

¶ Hic phīa querit de circūſtantijs gubernationis mundi. ſcdo qꝛ res gubernate dirigūtur in ſuū̄ finē Jō ſcdo q̄rit de fine reruz ⁊ qꝛ gubernatio dei ſcdm̄ rei ꝟitatem. etiaz eſt circa hoīes. iō tercio q̄rit de cognitione hoīs. ſcda ibi Sed dic mihi. tercia ibi. Sed hoc quoq̄ȝ Prio dt Sed o Boeti. dic mihi phīe. qm̄ nō ambigis. id ē nō dubitas munduz regi. id eſt gubernari a deo Etiam nū̄quid aduertis. i. cognoſcis. quibus gubernaculis mūdus regatur Ego Boeti⁹ inq̄ȝ. i. dixi. vix noſco ſm̄az. i. intellectū̄ tue rogationis. id ē tue interrogationis. nedū̄. id ē adhuc nō. queā. i. poſſuz rn̄dere ad inquiſita. i. ad interrogata ſupple phīa inqt id eſt dixit. nō fefellit. i. nō decepit me ſupple phīam abeſſe. i. deficere tibi aliquid per qđ velut hiante id ē patente. robore. i. firmitate. valli. i. munitionis morbus perturbationū̄ irrepſerit. i. ſubintrauerit in tuum aīm. quaſi diceret Nū̄quid em̄ vez fuit quod predixi tibi aliquid abeſſe. per quod abeſſe ſiue ꝑ quem defectū̄ dolor intrauit te ſicut aptum hoſtium

¶ Nota quod deus nō regit mundum aliquibus gubernaculis extrinſecis.. quia ſic non eſſet per ſe ſufficientiſſimus. ſed regit ipm̄ ſua potentia que attribuitur patri. ſua ſapientia que attribuitur filio. ſua pietate ⁊ clementia. que attribuitur ſpūiſancto. ⁊ de hoc patebit in ſecūdo huius

¶ Nota Jllud quod aliquis homo vix intelligit. aliquo modo intelligit. licet cū̄ difficultate. ex hoc ergo ꝙ Boetius dicit ſe vix intelligere interrogationem phīe innuit ſe aliquo modo intelligere. tamen cū̄ difficultate ꝓpter dolorem opprimentē rationez. ⁊ ideo rn̄dere nō potuit ¶ Nota qn̄ robur valli alicuius munitionis hiat propter aliquā rupturā in eo factā. tunc hoſtes in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

grediātur munitionē.ſic a ſimili quādo munimē rōis quo animus munitur. tāqꝫ vallo hiat propter defectum alicuius cognitionis.tunc nccārio ꝑturba/tiones affectuū ſubintrant animū

¶ Hic phīa q̄rit de cognitione finis rex dicens Dic mihi ne.i.an meminiſti id eſt recorderis quis ſit finis rex ſupple omnium.ve pro vel.quo.id eſt ad quē finē intentio totius naturę tendat.i.laboret.ego Boetius inqꝫ.i.dixi.audierā ſupple olim. ſed mœror.i.ꝑturbatio hebetauit.i.obſcurauit memoriam.i.intellectū.atqui pro certo.ſcis vñ cuncta.id ē omnia entia ꝓceſſerint.i.principiū ſuuꝫ habuerint.ego Boetius inquaꝫ.id eſt dixi.noui.qꝫ pro et ⁊ reſpondi deū eſſe principiū omniuꝫ reruꝫ Et dixit philoſophia.⁊ qui.i.qūo p̄t fieri hoc vt cognito.i.noto principio.ſcꝫ omnium rerū ignores.id eſt neſcias. quis ſit finis rerū ſupple omniuꝫ.verū pro ſed.hi mores perturbationuꝫ ſunt ⁊ ea valentia.id eſt vigor l' poteſtas ꝑturbationū eſt.vt quidē.i. certe pñt mouere

Sed dic mihi.memiſti ne quis ſit rex finis:quo ve totius naturę tendat intētio? B.Audieram inquā.ſed memoriam mœror hebetauit. P.Atqui ſcis vnde cuncta ꝓceſſerint? B.Noui inquā deū eſſe reſpondi. P..Et qui fieri pōt vt principio cognito quis ſit finis ignores? Uerum hi perturbationū mores ⁊ ea valentia eſt vt mouere quidem loco hominem poſſint.conuellere autem ſibiqꝫ totū extirpare non poſſint

hominem.loco id eſt a ſtabilitate perfectę ꝯgnitionis:autem pro ſed nō pñt euellere ſupple radicitus.qꝫ pro et extirpare id eſt eradicare ſibi totuꝫ

¶ Nota philoſophia rationabiliter quęrit Boetiū an cognoſcat finē omniuni rerum.quia finis eſt cauſa cauſaruꝫ.et eſt optimū cuius gratia alia fiunt ꝓpter quod ignorato fine nihil perfecte cognoſcitur eorum quę ſunt ad finem Nam ſecundum exigentiaꝫ finis cętera moderantur

¶ Nota quando principium ⁊ finis coincidunt in vnuꝫ.ſicut in circulo idem eſt principiuꝫ ⁊ finis:tunc videtur mirabile quod tunc principiuꝫ cognoſcat ⁊ finis ignoretur.cum ergo deus ſit principiuꝫ ⁊ finis omniū rerum. cognito ipſo ſub ratione principij.videtur etiā cognoſci ſub ratione finis..Quod aūt deus ſit principium oīm pꝫ.quia ab ipſo deriuatuꝫ eſt ſingulis eſſe ⁊ viuere.Primo celi ⁊ mundi.quod aūt ſit finis oīm patet.quia gratia eius omnia fiunt ⁊ ad ipſuꝫ ordinātur.nam in rebus cōſtantibus ex arte ⁊ natura ſemper vilius eſt propter melius.deus aūt eſt optimū eorum quę in natura ſunt Ex prohemio methaphiſicę. ¶ Nota licet perturbati aliqualem cognitionem reruꝫ habeant.tamē impediūtur ne perfecte cognoſcant Licet ergo boetius aliqualiter cognouerit deum eſſe principiuꝫ reruꝫ..tamen quia turbatꝰ fuit perfecte naturā huius principij non cognouit.⁊ ideo ignorauit ipſuꝫ eſſe finē rerum ¶ Nota quod paſſio eſt motus ꝑticulę appetitiuę ſub phan

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

taſia boni ⁊ mali ſm Euſtraciū.ij.Ethico.Et hij ſunt mores paſſionuꝫ q̄ pn̄t hoīem mouere a ſtabilitate rōnis.ſed totaliter ipm nō pn̄t euellere ab oī cognitione

¶ Hic phia facit aliā interrogationē de cognitione humanę naturę dicens Sed ego etiā velim tu rn̄deas.id eſt rn̄ſum des.hoc.i.ad hoc. ne.ꝑ nūquid. tu memiſti.i.ſcis te eſſe hoīem Ego boetius inq̄.i.dixi.q̄dni id ē ꝓpter quid nō meminerim.id eſt ſcio Et q̄rit vlterius phia Igitur ne.i.nunquid pote/ris ꝑferre id ē dicere quid ſit hō.i.definitionē hois.rn̄det Boetius nūquid

¶ Sed hoc q̄ꝫ rn̄deas velī:hoīeꝫ ne te eſſe meminiſti? B. Quidni inq̄ memi/neri? P Quid igitur hō ſit poteris ne.ꝑ ferre? B. Hoccine interrogas an eē me ſciā rōnale animal atqꝫ mortale? Scio et id me eſſe confiteor. P. Et illa nihil ne te aliud? B. Nihil P. Iā ſcio īq̄t mor bi tui aliā vł maximā cām.quid ipe ſis noſſe deſijſti

phia:tu īterrogaſ me hoc cine id ē hoc.an.i.vtrū ne ſciā me eſſe rōnale atꝫ pro et.mortale aīal.ego Boe. ſcio ⁊ cōfiteor.i.fateor me eē id ſpᵉ aīal rōnale ⁊ mor tale Et illa ſupple philo ſophia dixit.ne.ꝑ nūquid. nil nouiſti te eē aliud q̄ꝫ a nimal rōnale mortale Di cit boetius. Nihil ſupple phia inquit.id ē dixit. iaꝫ ego ſcio aliā cauſā ſupple q̄ꝫ ignorātiaꝫ diuinę ꝓui/dentię.vel maximā cauſā tui morbi:tu deſijſti.i.ceſ/ſaſti noſſe. id ē noſcere q̄d ſis ¶ Nota licet hō ſit mortalis ſm corpus.nō tn̄ ſm aīam intellectiuā que eſt dignior ꝑs hois.et q᷑ Boetius dixit ſe eē nihil aliud q̄ꝫ aīal rōnale ⁊ mortale.iō non quęſiuit niſi bona mortalia.de quoꝝ bonoꝝ amiſſione doluit non curās ꝑtē immor talē:ſcꝫ aīam rōne cuius debuit appetere bona immortalia.iō phia dt ꝙ bo etius ſe nō nouerit ¶ Nota ꝙ cā maxia morbi hoīs eſt ſeipm ignorare/.q̄a dt Boetius ſcdo huius.ꝓſa.v.ꝙ ꝯditio hūanę naturę eſt cū ſe ꝯgnoſcat ꝙ cęteras res excellat Cū aūt noſſe ſe deſierit eadē natura infra beſtias rediga tur.nā cęteris animātibus ſeſe ignorare naturaliter ē.hoībus ꝟo vitio veīt Et dt Themiſtius ſuꝑ de aīa Quid turpius eſt aīę cū ſit alioꝝ ꝯgnoſciti/ua ꝙ ſuijpſius eſt ignara Anima ſeipſaꝫ ignorans quō de alijs fida putabit cognoſcitiua.quaſi diceret nullo mō.

¶ Hic philoſophia ex dictis Boetij recolligit oēs cās totius infirmita tis dicens Quare.ꝑ igiť:ego phia inueni pleniſſime.i.ꝑfectiſſime rōnem. id ē cām tuę ęgritudinis.i.infirmitatis.vel inueni aditū.i.acceſſum recōſilian/dę ſoſpitatis.i.recuperandę ſanitatis tuę qđ declarat Nā pro q᷑ qm̄ tu con/funderis:id ē ꝯfuſus es obliuiōe id ē ignorātia tuijpſius.tu doluiſti te eē ex

¶ Quare pleniſſime vel ęgritudīs tuę rōnem vel aditū recōſiliandę ſoſpitatꝭ

ul ē.q̄ꝫ.ꝑ et expoliatū. id ē priuatū ꝓprijs bonis.i.di uitijs.qm̄.ꝑ q᷑. tu ig̃ras. id ē neſcis:q̄s ſit finis reꝝ

oīm. tu arbitraris. i. putas nequaꝫ. i. malos. atqꝫ pro et. nefarios. i. iniquos hoīes eē potētes qꝫ ꝓ et fœlices. qm̄ ꝓ qꝛ tu oblitus es ꝗbus gubernacul'. id ē regiminibus ipē mundus regaꝶ. tu eſtimas. i. opinaris has vices. i. alternationes fortunaruꝫ. i. reꝝ fortuitaꝝ fluitare. i. diuagari ſine rectore. iſtę ſtꝫ magnę cauſę. nō mō. i. nō ſolū ad morbū. veꝝ pro ſed. ſunt ad interitū. i. ad mortē vel ad perditiōem aīę

inueni Nā quoniā tui obliuione ɔfunderis: exulē te ⁊ expoliatū ꝓprijs boīs eſſe doluiſti Quoniā vero quis ſit rerū finis ignoras. neqꝫ hoīes atꝫ nefarios potētes fœliceſqꝫ arbitraris Qm̄ vo ꝗbus gubernaculis mund⁹ regatur oblitus es. has fortunaꝝ vices eſtimas ſine rectore fluitare Magnę (nō ad morbū mō veꝝ ad interitū) quoqꝫ cauſę

¶ Nota hō ſeipm̄ ignorās extra limites rectę rōnis poſitus ē. ⁊ talis diciꝶ exul vt ṗus viſuꝫ eſt. Nota hō ſeipm̄ ignorās tantū ſe eſtimādo eē mortalē dolet de amiſſione bonoꝝ mortaliū. ergo dꝛ phīa qꝛ tui obliuione cōfunderis exulē te ⁊ expoliatū proprijs bonis doluiſti.

¶ Nota ex aſſecutione vł perditione vltimi finis hō dꝛ potēs vel inpotē ex qr̄to huius. qꝛ ergo Boeti⁹ vltimū finē reꝝ ignorauit. iō putabat malos eē potentes. ¶ Nota Boetius ignorauit quib gubernaculis mūdus regereꝶ.. iō ignorauit ꝙ deus ſua bonitate oīa diſponeret. ergo putabat vices fortunaꝝ (eſſe ſine rectore

¶ Hic phīa oñdit Boetiū eſſe curabilē dādo modū procedendi circa curationē eius dicens Tu des grates auctori ſoſpitatis. i. ſanitatis ꝙ nondū. id ē nō adhuc natura. i. vigor naturał deſtituit. i. deſeruit te totū. i. totaliter. nos phīa hēmus maximū fomitē. i. radicē tuę ſalutis.. id ē ſanitatis. ſ. verā ſnīaꝫ id ē intellectū de mūdi gubernatione. ꝙ tu credis eā ſp̄ gubernationē non eſſe ſubditā. i. ſubiectā temeritati caſuū ſupple fortuitorū. ſed diuinę rōni Igitur nihil ꝑtimeſcas iā tibi boetio. ex hac minima ſcintillula. i. ꝑua veritate illuxerit vitalis calor. id ē ardor mœrę veritatis aīaꝫ viuificās Tūc dat modū procedēdi circa curationē ei⁹.

¶ Sed ſi ſoſpitatis auctori grates. ꝙ te nondū totū natura deſtituit Habemus maximū tuę fomitē ſalutis. verā de mundi gubernatione ſniam ꝙ eā nō caſuū temeritati. ſed diuinę rōni ſubditā credis Nihil igiꝶ ꝑtimeſcas. iā tibi ex hac minima ſcintillula. vitalis calor illuxerit Sed qm̄ firmiorib remedijs nōdū tēpus eſt. ⁊ eā mentiū con

dicens Sed qm̄ pro qꝛ. nōdū. i. nō adhuc ē tempus firmiorib⁹ remedijs vti.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ꝯſtat.i.manifeſtũ eſt eã eſſe naturã mentiũ vt quotiens abiecerint veras o/piniones.induant.i.inuoluãtur falſis opinionibus.ex q̄bus falſis opinionibus caligo.i.obſcuritas ꝑturbationũ.i.paſſionũ orta.i.creata.ↄfundit illũ

ſtat eẽ naturã vt quotiẽs abiecerint veras.falſis opīonibus induantur.ex q̄bus orta ꝑturbationũ caligo.veꝝ illũ cõfundit intuitũ Hanc pauliſꝑ lenibꝰ mediocribuſqꝫ fomẽtis attenuare tẽtabo.vt dimotis fallaciũ affectionũ tenebris ſplẽdorẽ vere lucis poſſis agnoſcere

veꝝ intuitũ.i.cognitionez mentis.ego ſupple phīa tẽtabo attenuare.i. remouere pauliſper.i.modicũ hãc caliginẽ lenibꝫ.i. facilibus ꝙ pro et mediocribus fo/mentis.i.medicinis.vt dimotis.i.remotis tenebris fallaciũ affectuũ.i. falſoꝝ opinionũ vł paſſionũ poſſis agnoſcere.i.intelligere ſplendorem.i.claritatẽ vere lucis.i.lucide veritatis ¶ Nota ſicꝫ i morbo cor/porali vigente principali mẽbro.puta corde p̄t ꝑ medicinas introduci ſani/tas aliis mẽbris.ſed naturali calore deſtituente ip̄m cor.fruſtratur ſpes ſanitatis Sic in morbo ſpũali manẽte in Boetio cognitione illius principii ꝙ deus gubernet mũduz p̄t ꝓcurari ſalus quãtuz ad errorẽ i aliis.ergo d̄r philoſophia q̄ſi ↄgratulando Boetio debes reddere grates auctori ſoſpitatis ¶ Nota qñ intellectus abiicit verã opinionẽ ſtatim afficitur falſa opinione qꝛ intellectus nõ abiicit verã opinionẽ niſi ꝓpter aliquã ꝑſuaſionẽ ꝑ cõtrariũ Nihil aũt cõtrariatur vero niſi fl̄m.iõ intellectus nõ p̄t abiicere veꝝ niſi accipiendo fl̄m ¶ Nota tenebre affectionũ impediũt rectũ iudiciũ.quia triſticia ſtupefacit ꝛ corrũpit naturã ex ethicis.ſed amor ꝛ odiuz peruertũt iudicium ſm̄ Ptolomeũ in centilogio.ꝛ ire ꝛ cõcupiſcentie venereoꝝ maxime trãſmutant corpus.ꝛ quibuſdã inſanias faciũt.vii.Ethi.ꝛ Impedit ira aīz ne poſſit cernere verũ ſecundum Cathonem

¶ Hic incipit ſeptimũ ꝛ vltimũ metruz huius primi.quod vocatur metruz adonicũ ab inuẽtore.dimetrũ a numero pedũ.dactylicũ a pede p̄dominante In quo metro phīa ꝓbat per exempla qd̄ dixit Dixit eñ phīa ꝙ caligo perturbationũ impedit intuitũ veritatis Hoc primo phīa ꝓbat tribus exẽplis. Scd̄o hortatur nos ad fugã perturbationũ.ibi. Tu quoqꝫ ſi vis. Prima i tres ſecundum tria exem/pla que patebunt Dicit p̄mo Sidera cõdita.i. ab/ſcondita atris.id eſt obſcuris nubibꝫ.nullum lumen poſſunt fundere ad illuminandũ terraz Tunc ponit ſecunduz exemplũ Si turbidus auſter.i.obſcurꝰ vẽtus voluens id eſt mouẽs mare miſceat.id ē cõmiſce

¶ Metrũ ſeptimũ libri primi.

Nubibꝫ atris Cõdita nullum.
Fundere pñt Sidera lumen
Si mare voluens Turbidꝰ auſter.
Miſceat eſtum Vitrea dudum.

at cū ſceno qḋ eſt in fundo eſtū maris.i.feruorē tunc vnda maris dudū..id ē prius vitrea.i.trāſparens ad modū vitri.par.i.ſilis ſerenis.i.clarȝ dieb⁹ mox .i.ſtatim ſupple illa aqua facta ſordida ꝑ flatū venti reſoluto ſceno.i.eleua/to luto.obſtat.i.reſiſtit viſibus.i.oculis nō potētibus penetrare vndā marȝ

Parqȝ ſerenis Unda diebus
Mox reſoluto Sordida ſceno.
Uiſibus obſtat Quiqȝ vagatur.
Montibus altis. Defluus amnis.
Sepe reſiſtit Rupe ſoluti
Obice ſaxi

Tunc ponit terciū exem/plū Amnis.i. fluui⁹ ꝗ de altis montib⁹ vagatᷣ..id ē diſcurrit.ille ſepe reſiſtit.i. flectitur obice.id ē obiecti one ſoluti ſaxi.i.rupti lapi dis rupe.i.de monte Nota ſimilitudo quā phia ꝑten dit eſt iſta Sicut ſidera cō ſueta nobis lucere ꝛ terrā illuminare ceſſāt hoc face re ꝓpter interpoſitionē nu biū obſcurarū.ſic intellectus ꝛ ratio que lucent ꝛ illuminant hominē in cog nitione veritatis impediūtur caligine ꝑturbationū ¶ Nota ꝙ ſimilitudo ſecūdi exempli in hoc conſiſtit Sicut aqua maris manente clara ad modum vitri.viſus poteſt eā penetrare ꝛ videre que ſunt ſub aqua Sed ſi turbatᷣ illa ꝑ ventum tunc obſtat viſui Sic animus hoīs quietus nō impedit iudiciuȝ rōnis.ſed ſi moueatur ꝛ turbetur affectione tꝑaliū ſtatiȝ obſiſtit rōni impedi ens eius iudiciū ¶ Nota ꝙ ſilitudo tercij exempli talis ē Sicut aqua cur rens de altis montibus libere recto tramite procedit.ꝛ per obſtaculū lapidis qui reſoluitur de monte.impeditur ne recte ꝓcedat.ſic rō libera nō impedita recte iudicat Si āt ratio afficitur motibus affectuū.impeditᷣ in iudicio ꝛ ꝟi tatis cognitione. ¶ Nota ꝙ rupes ē moles lapidea ſiue mons lapideus.ſȝ ſa xum eſt pars reſoluta a rupe.i.a monte

Tu quoqȝ ſi vis Lumine claro
Cernere verū Tramite recto
Carpere callem Gaudia pelle.
Pelle timorem Spemqȝ fugato
Nec dolor aſſit Nubila mens ē.
Uinctaqȝ frenis Hic vbi regnant

¶ Hic phia hortatur ad fugā perturbationuȝ ſiue affectionum animi dicens Si tu vis cernere.id eſt vi dere vel iudicare. veruȝ.id veritatē claro lumine. id ē vera cognitione Et ſi vis etiā carpere.id eſt attinge/re callem. id eſt viam ve/ritatis recto tramite.id eſt proceſſu rationis..tunc tu pelle id eſt repelle gaudia.ſupple que ſunt de bonis preſentibus.ꝛ pelle.id eſt remoue a te timorē ſuꝑple de futuro malo.qȝ pro et tu fugato ſpem.ſuꝑple q̄ eſt de bona fortuna.nec etiā aſſit dolor ſupple qui eſt de preſenti amiſſiōe bo norū.mens eſt nubila id eſt obſcura vel operta.qȝ pro et.ē vincta.i. ligata fre nis id eſt ligaminibus.vbi id eſt in qua mente.hec ſupple predicta regnāt.i. dominātur ſcilicet gaudiū de ꝑ̄ſentibus bonis.timor de futuro malo.ſpes de futuro bono.dolor de preſenti malo.. ¶ Nota ſicut prius tactum eſt..

affectio eſt motus ꝑticulę ſenſitiuę ſub phantaſia boni vel mali animū afficiens. ⁊ rectū rōnis iudiciū impediens Et ſunt quatuor affectiones tales principales ad quas oēs alię reducūtur. ſcꝫ gaudiū. ſpes. timor. ⁊ dolor. Quarū ſufficiencia ſic accipit̄ Oīs paſſio vel eſt reſpectu boni vel mali. ſi reſpectu boni. hoc dupliciter. vel reſpectu boni pn̄tis. ſic eſt gaudiū qḋ eſt de pn̄ti bono. Si eſt reſpectu boni abſentis. ſic eſt ſpes. quę eſt de futuro bono. Si autem paſſio eſt reſpectu mali. hoc dupl'r. vel reſpectu mali pn̄tis. ſic eſt dolor qui eſt de pn̄ti malo. Si eſt reſpectu mali abſentis. ſic eſt timor qui eſt de futō malo ¶ Nota ꝙ iſtę paſſiones nō ſunt pellendę vt nō ſint in aīo hoīs. qꝛ vix inuenitur hō ſine ipſis. ſed ſic ſunt pellendę vt nō dominētur in hoīe Vn̄ ſedare hmōi paſſiones vt nō dn̄entur eſt hoīs ꝟtuoſi. qꝛ ꝟtus cōſiſtit in moderatione paſſionū. ſi āt regnant ⁊ dn̄antur in hoīe tunc impediūt iudiciū rōnis ꝓpter qḋ dixit Euſtratius ſuper li. ethicoꝝ Oꝫ reluctari cōtra paſſiones ſenſitiuas. quę ſi ꝑualuerint impediunt vires aīę ¶ Nota Iſtę paſſiones ⁊ affectiones ſi ordinātur ad terrena tūc ſunt nociuę. attamen pn̄t eē meritorię ⁊ ꝟtuoſę ſi fuerint ad debitos fines ordinatę Vn̄ Richardus in li. xij. pṙiarcharum dıͭ Ordinatū ⁊ veꝝ gaudiū tunc hēmus qn̄ de veris ⁊ ęternis boīs gaudemus Etiā timor eſt virtuoſus ſi fuerit ad deū ordinatus. qꝛ ſcriptū eſt Initiuꝫ ſapīę timor dn̄i Et iō Richardus dıͭ Pṙia ꝟtutuꝫ ꝓles ſine qua ceteras hrē nō pōt. eſt timor dei Itē ſpes vt dıͭ idē Richardus. efficitur ordinata ſi de indulgentia venię gn̄atur Vn̄ dicit Vere ⁊ abſqꝫ vllo dubio quāto quis frequētius quātoqꝫ vehementiꝰ de ſuo reatu interno dolore afficit̄. tanto certior tātoqꝫ ſecurior per ſpē de indulgentia venię efficitur Sil'r dolor eſt ꝟtuoſus qn̄ fit ad deplangendū culpā. vn̄ Richardus Quāto quis vehementius metuit pœnā quā meruit. tāto acerbius plangit culpā quā fecit

¶ Hic eſt Secundus liber Boetij de ꝯſolatione phīę q̄ cōtinuatur ad librū ꝑcedentē in hunc modū. Poſtqꝫ phīa in primo libro inueſtigauit cāś radicales infirmitatis Boetij. in hoc ſecūdo ꝓcedit ad eius curationeꝫ. Primo adhibendo ſibi remedia leuia. ſcḋo remedia validiora in libris ſequentibus. Hunc modū medicādi phīa promiſit Boetio Et diuiditur iſte liber in. xvi. ꝑtes. quia octo ſūt proſę. ⁊ octo metra huius ſcḋi. q̄ partes patebūt. q̇d aūt in qualibet ꝑte agat̄ ſimiliter videbitur. Prima proſa diuiditur. Pṙio oñdit Boetius q̇d phīa egerit poſt predicta ⁊ reſumit vnā cām doloris Boetij Scḋo phīa ponit quēdaꝫ effectū fortunę: tercio excuſat ſe de quodā. quarto tāgit oportunitatē medēdi Boetiū. quinto ꝓcedit ad leuia medicamenta eius Secūda ibi Intelligo. tercia ibi Sed vt arbitror. quarta ibi Sed tꝑs eſt Quinta ibi Quid igit̄ eſt o hō Pṙio dicit Poſt hęc quę dcā ſunt phīa obticuꝫ

¶ Finit liber primus Incipit ſcḋs

¶ Proſa prima

¶ Oſtendit poſt motioneꝫ fortunę animuꝫ turbatuꝫ quē vult ſanare philoſophia per facundiaꝫ loquelę.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

it.id ē tacuit paulip.i.modicũ.atꝫ.p ⁊ vbi.i. poſtꝙ̄ collegit.i. intellexit meaꝫ intentionē.i.diligentiã modeſta taciturnitate.i.tpato ſilentio exorſa eſt.i.incepit loqui.ſic.i.taliter.ſi.p q2 ego ꝯgnoui cãs.id ē rões radicales.ꝙ.p ⁊ hĩtuꝫ.i. diſpõem tuę ęgritudinis.i. infirmitatꝫ. tu boeti tabeſcis.i.triſtaris affectu.ꝙ.p et deſiderio priorꝫ fortune quę tibi fuit ꝓſpera.ea fortuna mutata..id ē variata apud te ꝑuertit. .i.mutauit ſtatũ.i.diſpõeꝫ tui aĩmi.i.tuę mẽtis ſicut tu tibi fingis

Post hęc pauliſper obticuit atꝙ vbi attentionem meã modeſta taciturnitate collegit.ſic exorſa eſt P. Si pgnitus ęgritudinis tuę cãs habitũqꝫ cognoui.fortunę prioris affectu deſiderioqꝫ tabeſcis Ea tantũ auimi tui ſtatũ ſicuti tu tibi fingis mutata peruertit

¶ Notãdũ ꝙ phĩa poſt ꝑdicta obticuit vt Boetiꝰ magis aĩo deliberato ꝟba phĩę poſſet colligere ⁊ ſibi rñdere.. q̇a ꝑm Sene.in ꝓuerbijs Deliberare vtilia mora tutiſſima eſt Deliberandũ ē diu quicquid faciẽduꝫ eſt ſemel.diſcute q̇d audias ꝓba quid credas Et iõ phĩa obticuit tanquã laſſata ex queſtionibꝫ prius motis.vñ Seneca in li.de virtutibus cardinalibꝫ Nõ ſemꝑ in actu ſis..ſꝫ interdum aĩo tuo requieꝫ dato ⁊ requies illa ſit plena ſapĩa ¶ Nota de hoc ꝙ dicit modeſta taciturnitate.duplex eſt taciturnitas.quędã moderata alia ſuperflua Moderata taciturnitas eſt qñ tacet qñ tacendũ eſt.De qua loquit Seneca in ꝓuerbijs dicens Tene ſemꝑ vocis ⁊ ſilentij tpamentũ.tamẽ in h libentius incũbe.vt libentiꝰ audias ꝙ̄ loquaris.q̇ enĩ neſcit tacere neſcit loq̇ Supflua taciturnitas eſt qñ tacet cũ loquendũ eſt.de qua dicit poeta Nam nimiũ tacuiſſe nocet ¶ Nota ꝙ Boetius in ſtatu miſerię nõ erat magnanimus.q2 habuit animũ ꝑuerſum fortuna Magnanimꝰ enĩ eſt qui ꝯtra diſformes inſultus fortunę vnanimi mẽtis ꝯſtantia militat.ſm Albertũ ſuper primo li.ethi. Et Seneca prima epl'a ad Lucilliũ dicit Primũ argumẽtum ꝯpoſitę mentis exiſtimo: poſſe ꝯſiſtere ⁊ ſecũ morari. ¶ Nota ꝙ phĩa dt fortunã eſſe mutatã circa Boetiuꝫ ſicut ipſe fingit.hoc dicit ꝓ tanto.q2 ſm rei ꝟitatem fortuna non erat circa ipm mutata.ſicut phĩa infra probabit.

¶ Intelligo multiformes illiꝰ ꝓdigij fucos.⁊ eouſqꝫ cũ his quos eludere nititur blandiſſimã familiaritateꝫ exercꝫ dũ intolerabili dolore cõfundat quos ĩſperata reliquerit Cuius ſi naturam.

¶ Hic phĩa ponit quędã effectũ fortunę dicẽs Ego intelligo.i. cognoſco multiformes fucos.i. deceptiones illius ꝓdigij.i.fortũę. ⁊ eouſꝙ.id ē tãdiu ſcꝫ ipa fortuna exercet blãdiſſiãꝫ familiaritatẽ cũ his quos nititur id eſt laborat eludere id ē decipere.dũ id ē donec ꝯfundat id ē ptrahat intolerabili dolore eos q̇s

foꝛtuna inſperata.i.ſine ſpe.reliquerit.i.dimiſerit.cuius ſcꝫ foꝛtunȩ.ſi tu Bo eti reminiſcare id ē recoꝛderis naturā moꝛes.ac ꝑ etiā.meritū.i.dignitatem.

moꝛes ac meritū reminiſcare nec habu iſſet te in ea pulchꝛū aliquid.nec ami// ſiſſe cognoſces

nec etiā ꝯgnoſces te boeti um in ea foꝛtuna habuiſ/ ſe aliquid pulchꝛuꝫ.nec a/ miſiſſe.⁊ ꝑ ꝯñs de amiſſi/ one eiꝰ nihil eſt dolendum ❡ Nota ꝙ ꝓdigiū eſt mi/ raculū ꝑter ſolitū curſuꝫ naturȩ ꝓueniens.⁊ dꝛ prodigiuꝫ quaſi poꝛro produ cens hoīes in admiratione̅ Vel ſ̄m Vguitione̅ Prodigiū eſt monſtruꝫ ad vaſtandū paratū.dc̄m a prodigo gis.qđ eſt vaſto as Foꝛtuna ā̄r ꝑt dici pro digiū.primo qꝛ ducit hoīes in admiratione̅.eo ꝙ bonis mala.⁊ malis bona tribuit.vel dꝛ ꝓdigiū ſcđo modo.qꝛ vaſtat aīm hoīs.pꝛoſpera em̄ foꝛtūa va ſtat aīm hoīs ꝑ nimiā ſollicitudineꝫ.aduerſa ꝑ nimiā deſolatione̅.❡ Nota fucus in vna ſignificatione dꝛ coloꝛ ſuppoſitus naturali coloꝛe.⁊ ponitᷣ ꝓ de ceptione.qꝛ talis coloꝛ decipit viſuꝫ cū facit muliere̅ defoꝛmeꝫ apparere pul/ chꝛā ❡ Nota ꝙ foꝛtuna ſua familiaritate decipit hoīem ⁊ ꝯfundit..qꝛ dicit Seneca in libꝛo de ꝯſolatione filij Elyȩ Nemiem aduerſa foꝛtuna ꝯminuit niſi que̅ ſecūda foꝛtuna decipit Et dicit in pꝛouerbijs Foꝛtuna que̅ nimium fouet hūc ſtultum facit.foꝛtuna nulli ſemel obeſſe ꝯtenta eſt..foꝛtuna vitrea eſt.dū ſple̅det frangitᷣ.⁊ Seneca quarta ep̄la dicit Nemine̅ eo foꝛtuna pro/ uexit vt nō tm̄ illi minaretur quātuꝫ ꝓmiſerat.noli huius tranquillitati con fidere.meme̅to ꝙ mare euertitur.⁊ eode̅ die vbi luſerūt nauigia abſoꝛberentᷣ. ❡ Hic phīa excuſat ſe de quodā dicens Sed vt ego phīa arbitroꝛ.i.opinoꝛ. haud multū id ē nō multum laboꝛaueri reuocare.i.reducere tibi hȩc.ſu ꝑple ꝑdicta de moꝛibus foꝛtunȩ in meōꝛiaꝫ.em̄ ꝑ qꝛ tu ſolebas.i.ꝯſuetus fuiſti ꝑ ſente̅.i.aſtātem foꝛtūam.qꝫ ꝑ et blādie̅tem.i.a ꝑplaudente̅ inceſſere.i.arguere virilibꝫ.i.aſperis ꝟbis qꝫ pro et inſectabare.i.ꝑſequebaris.eā foꝛtunam de nrō aditu.i.nrā infoꝛmatione pꝛolatis.i.pꝛonūciatis ſente̅tijs.veꝝ ꝑ ſed ō/

❡ Sed vt arbitroꝛ haud multum tibi hȩc in memoꝛiā reuocare laboꝛauerim Solebas em̄ pn̄tem quoqꝫ blandien// temqꝫ virilibus inceſſere verbis eam// qꝫ de noſtro aditu pꝛolatis inſectabe// reſn̄ijs Veꝝ oīs ſubita mutatio rerū nō ſine quodā q̄ſi fluctu ꝯtingit aīoꝝ Sic factū eſt vt tu quoque pauliſper a tua tranquillitate diſceſſeris

nis ſubita.i.feſtina muta tio nō ꝯtingit.id ē adueit. ſine quodā ꝯflictu.id ē tᷣ/ batione animoꝝ.ſic id eſt taliter fc̄m eſt.ſcꝫ de te.vt tu diſceſſeris pauliſper.i. modicū a tua trāquillita/ te.i.a tua mentis quiete. ❡ Nota ꝙ ſapie̅tis ⁊ ma gnanimi eſt contra foꝛtu/ nā ꝯſtanter militare.⁊ nō puſillo animo ſuccūbere.. vn̄ Seneca in libꝛo de cle mentia dꝛ O magnos vi/ ros qui malignȩ foꝛtunȩ ſuccūbere neſciūt.⁊ aduer ſas res ſuȩ virtutis exꝑimenta faciunt Nam ſ̄m Ariſt.pꝛimo ethico..Sapi

ens ſcit bene ferre fortunā.quia habet ſine vituperio .ſicut tetragonū. Opus
eīm tetragonum quocunqꝫ proijcitur firmiter ſtat.ſic animus ſapientis con/
ſtans permanet quacunqꝫ fortuna imminēte. Nota quod quies animi fit ꝑ
ſedationē paſſionuꝫ que cauſatur ex ordinatione rōnis cum deliberatione.ſꝫ
ſubite mutationes ꝑueniunt deliberationeꝫ rōnis.ideo mutant ⁊ turbāt aī/
muꝫ Propter quod dicit phīa Omnis ſubita mutatio reruꝫ non contingit
(ſine fluctu animoꝝ.

Sꝫ tp̄s eſt haurire te aliquid ac de/
guſtare molle atqꝫ iucūdum qđ ad in/
teriora trāſmiſſuꝫ validioribus hauſti
bus viā fecerit Aſſit igit̄ rhetorice ſua/
dela dulcedinis.que tunc tm̄ rcō calle
ꝓcedit.cū nrā inſtituta nō đſerit Cun/
qꝫ hac muſica laris nrī ꝟnacula. nunc
leuiores.nūc ḡuiores modos ſucciat.

Hic phīa tangit opor
tunitatem medendi ipſum
Boetiuꝫ dicens Sed tē/
pus eſt.id eſt inſtat te boe
tium haurire.i.recipe.ac ꝑ
etiam.guſtare aliqđ mol/
le id ē facile.atꝫ pro ⁊ iu/
cūdū id eſt delectabile.qđ
leue vel delectabile tranſ/
miſſum ad interiora.ſ.tui
animi fecerit viā validio/
ribus hauſtibus.id ē forti
oribus remedijs. Igit̄ ꝑ
ergo ſuadela.id eſt ꝑſuaſio
rhetorice dulcedinis.id ē rhetorici ornatus aſſit.i.ſit p̄ns.que rhetorica pro/
cedit tantū.id eſt ſolummodo.tunc recto calle id eſt recta via .cū nō deſerit.i.
non derelinquit noſtra inſtituta id ē documenta Cunqꝫ hac.ſ.rhetorica mu
ſica.id ē arithmetica vernacula.id ē famula noſtri laris.i.noſtre domus.ſcꝫ
aſſit ⁊ ſuccinat id ē decantet.nunc.i.aliquādo leuiores modos. id ē faciliores
ꝟſus ⁊ nunc id ē aliqn̄ grauiores.i.difficiliores Nota ꝙ phīa inuitat du/
as ſcias ad curationē boetij.ſcꝫ rhetoricā ⁊ muſicā.rhetoricā inuitat ratione
proſe in qua vtit̄ rationibus ꝑſuaſiuis.rhetoricis coloribus adornatis.mu/
ſicam inuitat ꝓpter metꝝ.nā ſicut muſica vtimur arſi ⁊ theſi.i.concordi ele/
uatione ⁊ depſſione vocis.ſic ſil'r in metro vtimur eleuatione qn̄ ꝓducte ſyl/
labe eleuantur Et vtimur depſſione qn̄ breues ſyllabe deprimūtur quadam
ↄcordia proportionali. Nota đt Tullius in prohemio rhetorice ſue quod
eloquentia ſine ſapientia plerunqꝫ obeſſe p̄t.nunquā autē prodeſſe. Cum igi
tur rhetorica ſit ſcia eloquendi ornate.ipſa nō prodeſt ſine ſapientia. ideo di
cit philoſophia quod rhetorica tunc procedit recto calle.quando non deſerit
noſtra inſtituta.que ſunt inſtituta ⁊ documenta ſapientie

Quid eſt igitur o homo quod te in
meſticiam luctūqꝫ deiecit: Nouū cre/
do aliquid inuſitatumqꝫ vidiſti..

Hic philoſophia adhi
bet Boetio leuia medica
menta Ubi nota quod
leuia medicamenta ſiue re
media dūr rōnes ſūpte ſcḋm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

cōmunez vſum hominum.perſuadentes nō eſſe dolendum de aduerſitate fortunę. Remedia autē validiora ſunt rōes que ſunt cōtra cōem opinionē hoīm oſtendens quid ſit ſummū bonuz ⁊ in quo ꝯſiſtat ⁊ qūo ad ipm ꝑueniatur.⁊ ꝙ mali ſunt impotētes ⁊ boni potētes ⁊ ſilia Primo ergo oſtendit phīa nō eſſe dolenduz de fortuna.quia ſeruat ꝓpriaz naturā circa ipm.⁊ hoc oſtendit

Tu fortunaz putas erga te eē mutatā: erras Hi ſemper eius mores ſunt. iſta natura.ſeruauit circa te ꝓpriā potius in ipſa ſui mutabilitate cōſtantiā Talis erat cū blandiebatur.cū tibi falſe illecebris felicitatis alluderet. Deprehendiſti ceci numinis ambiguos vultus.que ſeſe adhuc velat alijs: tibi tota prorſus innotuit

qnqꝫ rōnibus ꝑſuaſiuis ſcdam ponit ibi Si ꝓbas terciā ibi.An vo .quartā ibi.ꝙ ſi nec.quintā ibi Poſtremo equo ⁊c. Pria rō talis ē. Nullꝰ in mœſticiaz ⁊ luctū deijcitur niſi ꝓpter aliquid nouū vel inuſitatū.ergo mutatio eiꝰ nullum dz eijcere in dolorē.dicitur ergo in lrā Igit o hō .i.tu Boeti qd eſt illō qd deiecit.i.ꝓſtrauit te i mœſticiā.qꝫ pro ⁊ luctum ego phīa credo ꝙ tu Boeti vidiſti aliqd nouū qꝫ.ꝑ ⁊ inſuſitatū.i.incōſuetū ⁊pple ꝯtingere circa te tu Boeti putas.i.eſtimas ipam fortunā eſſe mutatā id eſt ꝑuerſā a ſua natura.erga.i.circa te.erras.i.falſe eſtimas qꝛ hi ſemꝑ ſūt eꝰ mores.iſta eſt natura eius ꝙ nūc ſit aduerſa.nūc ꝓſpera ipa fortuna ſeruauit circa te potius ꝓpriā ꝯſtantiā in ipſa ſua mutabilitate.qꝛ mutatio fortunę eſt ſua cōſtantia Talis em̄ erat ſcꝫ mutabilis cū tibi blandiebatur.i.adulabatꝛ cū tibi alluderet illecebris.i.delectationibus falſe fœlicitatis .i.ꝓſꝑitatis tu deprehendiſti.i.ꝯgnouiſti ambiguos vultus.i dubias facies ceci numinis.id ē cece dee fortune.que ſcꝫ fortuna adhuc velat.i.occultat.ſeſe.i. ſeipaz alijs hominibꝫ.tn̄ applaudēdo eis ꝓſperitate ipa tibi tota innotuit.i.manifeſta ē prorſus.i.oīno.ſ.ꝓſperitate ⁊ aduerſitate ¶ Nota ꝙ illecebra bre.eſt carnalis delectatio illicita hoīem alliciens.licet inueniatur ꝓ quacūqꝫ alia delectatione ¶ Nota ſicut beſtia vel auicula vel piſcis delectationis ſpe decipitur.ſic homo delectatiōe ꝓſperitatis fortunę fallaciter irretitꝛ.vn̄ Seneca.viij.epl'a Clamo vitate quecunqꝫ caſus tribuit ad oē fortuitū bonū ſuſpicioſi pauidiqꝫ ſubſiſtite.nā fera ⁊ piſcis ſpe aliqua oblectante decipitur. ¶ Nota delectationes fortunę ſunt falſe.nam ſm Auguſti. Proſpera huius mūdi aſperitatē hn̄t vaz: iucūditatē falſaz.certū dolorē.incertā voluptatē ¶ Nota philoſophia appellat fortunā cecū numen Vguitio dt ꝙ numē eſt virtus dei vl' ipſe deus.vel dei ptās vel maieſtas.hic āt accipitur ꝓ dea qꝛ antiqui fortūaz colebant pro dea ¶ Nota ꝙ fortunā dicit eē cecā dt Tullius in li.de amicicia Fortuna vt medicꝰ ignarꝰ m'ltos excecauit.nō ꝙ ipa ceca ſit.ſꝫ eos cecos plerunqꝫ efficit quos ꝯplexa eſt ¶ Nota ꝙ fortuna antiqtus depingebatꝛ duplici fronte calua ⁊ capillata.ꝑ caluā deſignando aduerſitatē.ꝑ capillatam ꝓſperitatem.ergo dt phīa.deprehendiſti ambiguos vultus fortunę

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Secūd⁹

¶ Hic ponit ſcdam rōnem q̄ talis eſt. De illius amiſſione nō eſt dolendum qđ eſt ꝑnicioſuȝ. ⁊ quo habito hō nunq̄ȝ eſt ſecurus. fortuna eſt hmōi. vt tangit in lrā. ergo ⁊c̄.. Dicit ergo Si probas. i. approbas fortunā vtere morib⁹ eius ne q̄raris. i. ꝯq̄raris. ſi perhorreſcis. i. ꝑtimeſcis ꝑfidiā eius. ſperne atȝ abijce fortunā ludentē. i. ludendo inferentē tibi ꝑniciſa. i. damnoſa. nā fortūa q̄ nūc eſt tibi cā tanti mœroris ꝑ ſui abſentiā. hec debuit eſſe tibi cā trāquillitatis. i. ſecuritatis ꝑ ſui p̄ſentiā. ſed nō fuit.. eñ pro

¶ Si probas vtere moribus. ne q̄raris Si ꝑfidiaȝ ꝑhorreſcis: ſperne atqȝ abijce ꝑnicioſa ludentē Nā q̄ nunc tibi tāti eſt cauſa mgroris. hęc eadeȝ trāquillitatis eſſe debuiſſet Reliq̄t eñ te. quā nō relicturaȝ neō vnq̄ȝ poterit eſſe ſecurus. ¶ An vero tu p̄cioſaȝ ęſtimas abiturā fęlicitatē: Et chara tibi eſt fortuna pręſens. nec manēdi fida ⁊ quū diſceſſerit allatura mgrorem:.

qꝛ fortnna reliquit te quā nō relicturā neō vnquā poterit eſſe ſecur⁹ ¶ Nota circa hoc ꝙ dt ꝑnicioſa ludentē. dt Seneca Ludit fortuna cum ſuis moribus. ⁊ quę dedit aufert ⁊ q̄ abſtulit reddit. nec vnq̄ȝ tutius eſt illā expiri q̄ȝ cuȝ locū iniurię nō hȝ ¶ Nota ꝙ ſecuritas maxime hoīem delectat ꝓpter qđ eſt appetenda. Vñ Seneca. vi. epła Nec res vlla me delectabit licet ſit eximia ⁊ ſalutaris: q̄ȝ ꝙ mihi vni ſecurus ſuȝ ¶ Nota ꝙ proſperitas fortunę nō reddit hoīem ſecurū. qꝛ dt Seneca Munera fortunę amica putatis. inſidię ſunt. quiſquis vr̄m tutā vitaȝ agere volet q̄ȝ plurimū p̄t fortunę bñficia deuitet. in quibus miſerrimi fallūtur. hēc putamus hōres. in p̄cipicia curſus iſte deducit. ¶ Nota Seneca. in li. de remedijs fortuitoꝝ. Exonerauit te fortuna ſi intelligis. ⁊ tutiore loco poſuit. damnū putas. remediū eſt. clamas ꝙ opibus expoliatus es. tuo vitio iſta tibi iactura tā grauis eſt. nō tam moleſte ferres ſi tanq̄ȝ ꝑditur⁹ hūiſſes

¶ Hic phīa ponit terciā rōem que talis ē. Illđ nō eſt putāduȝ p̄cioſuȝ ⁊ charū qđ nō eſt manſuꝝ ⁊ ſuo receſſu ē afflictuꝝ. ſȝ fortuna eſt huiuſmōi. g̃ nō ē reputanda p̄cioſa ⁊ chara. ⁊ ꝑ ꝯñs nō dolēduȝ ē de ei⁹ amiſſione. nec gaudenduȝ de eius poſſeſſione Vñ dt in lrā Vero pro ſed. an tu ęſtimas fœlicitateȝ abituraȝ. i. receſſurā ſupple eē p̄cioſaȝ. ⁊ fortuna p̄ñs ē chara tibi nec eſt fida manendi. ⁊ cuȝ diſceſſerit eſt allatura. i. adductura mœrorē. quaſi diceret nō debet ęſtimari p̄cioſa ¶ Nota ꝙ appellat fortunam fœlicitatē. qꝛ ꝑ ıııj Ariſt. Fortuna vel eſt fœlicitas vel eſt ꝓxima fœlicitati. vñ in li. de bona fortuna dt Ariſt. ꝙ nō cōtingit eē fœlicē ſine rebus exteriorib⁹ quaꝝ fortuna eſt dña. ⁊ hoc eſt intelligendū de fœlicitate politica ⁊ nō ſpeculatiua q̄ conſiſtit in actu ſapientię ¶ Nota fortuna diſcedēs inducit mœrorē. qꝛ dt Seneca in libro de trāquillitate animi Letiores reliquit quos fortuna nunquā reſpexit q̄ȝ quos deſeruit ⁊ Boetius poſtea dicet quod infœli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ciſſimũ genus fortunij eſt fœlicem fuiſſe
¶ Hic ponit quartã rõem que talis eſt Illud quod eſt iudiciũ future miſe/rie nec eſt charuz nec p̃cioſuz nec ꝑ ↄñs de ipſo dolendũ. fortuna eſt hmoi. ſi/cut tangit in lrã. vñ dicit ꝙ fortuna ſi nec p̃t retineri. id eſt haberi ex arbitrio id eſt ſ̃m voluntatẽ ⁊ ipſa fugiens id ẽ recedens. facit calamitoſos. id ẽ miſe/ros q̇d aliud eſt fortuna fugax q̃ꝫ quoddã iudiciũ id eſt ſignũ future calami

¶ Et ſi nec ex arbitrio retineri poteſt et calamitoſos fugiens facit Quid eſt aliud fugax q̃ꝫ future qͦdam calamitatis iudiciũ? Neqꝫ em̃ qͦd añ oculos ſitum eſt. ſuffecerit intueri Rex exitus pru/dentia metitur. eadẽqꝫ in alterutro mutabilita s. nec formidãdas fortune mi/nas. nec exoptãdas facit eſſe blãsicias

tatis. i. miſerie. em̃ ꝓ quia neqꝫ ſufficit intueri. i. inſpicere illud qͦd ſitũ eſt. i. po/ſitũ eſt añ oclos. i. qͦd pñs ẽ. vel ꝓ ſed. prudẽtia.. id ẽ hõ prudens metit̃. i. men/ſurat exitus. i. fines reruz. qꝫ ꝓ et eadẽ mutabilitas.. id ẽ inſtabilitas in alteru/utro. i. in aduerſitate ⁊ ꝓ/ſperitate. nec facit minas.. id ẽ inſidias fortune eẽ formidãdas. id timẽdas. nec facit blandicias eẽ exoptãdas. i. deſiderãdas ¶ Nota calamitas ẽ miſeria cũ aliquis nihil hꝫ nec in re nec in ſpe. ⁊ eſt dicta a calamo q̇ eſt vacuus ⁊ inanis ¶ Nota ꝙ nõ ſufficit ſolũ intueri pñtia. ſed etiaꝫ futura. qꝛ licet qñqꝫ prima ſalua fiant iudicia. tñ alterius ſaporis inq̇namẽta ꝑmanebunt. hec in fine de diſciplina ſcholariũ Et Tullius ſcd̃o rhetorice dt̃ Errant q̇ in proſperis oẽs impetus fortune putãt effugiſſe ſapiẽter cogi/tant. in tꝑibus ꝓſperis cauſas aduerſãs reformidant Et Seneca. in de quatuor virtutibus cardinalibus dt̃ Si prudens es animꝰ tuus tribus tꝑibus diſpenſetur. pñtia ordina. futura prouide. ⁊ preterita recordare Nam q̇ nihil de p̃terito cogitat. ꝑdit vitã Qui nihil de futuro p̃meditatur ꝑ oĩa incautus incedit. pone añ aĩꝫ tuũ mala futura ⁊ bona. vt iſta poſſis ſuſtinere ⁊ illa moderari. Et Ganfredus in poetria Exempla ſyrenes habe docearis in illis Sub meliori statu ſꝑ peiora caueto Nulla fides rex ſeq̇tur poſt mella venenum Et clauditur nox atra diem. nebuleqꝫ ſerenum

¶ Poſtremo equo animo toleres oportet quicq̇d intra fortune aream geritur cũ ſemel iugo eius colla ſummiſeris Et ſi manendi abeundiqꝫ ſcribere legẽ velis ei. quam tu tibi dñaꝫ ſpõte elegi

¶ Hic ponit quintã ratiõnẽ que talis ẽ Quicũqꝫ alteriꝰ iugo ſe ſummittit. oꝫ ꝙ mores eius patiẽter ſuſtineat. ſed homo affec/tione tẽporalium ſummittit ſe iugo fortune. ergo o/portet quod mores fortu/ne patienter toleret. vnde ſicut iniuſte agit qui vult imponere legẽ dñe ſue. ita volens imponere legem fortune agit iniuſte. hanc rõem p̃tendit in littera Secundo declarat dictum

ſuū per quedā ſimilia. ibi Si ventis Poſtremo. id eſt vltimo dicā ꝙ opor/tet vt tu toleres id eſt patiaris. ęquo aio id ē conſtanti animo quicquid geri tur id eſt fit intra areā fortunę. id ē intra mundū cum ſemel ſummiſeris. id eſt ſubiugaueris. colla .ſ. tua iugo fortunę appetēdo tē/poralia tanq̄ p̄mia tuoꝝ meritoꝝ. ꝙ pro ſed Si velł ſcribere .i. ſcribēdo ipone/re legē manēdi ⁊ abeundi ei quā tu tibi dn̄am ſponte elegiſti.. nonne fueris iniurius. ⁊ impatiētia id eſt ꝑ impatientiā tuā exacerbabis. i. argues ſortem id ē fortunā quā nō poſſis permutare ¶ Nota ꝙ phia mūdum appellat are az fortunę. qꝛ ſicut in area tritulando torquētur manipuli. ſic fortuna ī mun do torquet hoīes nunc ꝓſperitate. nunc aduerſitate rotando. ¶ Notandum circa hoc quod dicit nonne iniurioſus fueris ꝙ iuſticia eſt libertas animi tri/buens vnicuiq̄ quod ſuū eſt ſm ſuā dignitatē. ideo amorē ⁊ obedientiā. ma iori reuerentiā pari cōcordiaz. ⁊ minori diſciplinā Si ergo famulus vellet ī ponere legē dn̄ę ſuę cui tenetur exhibere reuerentiā operaretur ꝯtra iuſticiam ¶ Nota ꝙ quicūq̄ afficitur bonis exteriorib⁹ ⁊ mutaꝛ ſm mutationē eoꝝ dicitur eē ſubiectus fortunę. ⁊ colla ſua iugo eius ſummittere. qꝛ fortuna eſt dn̄a bonoꝝ exterioꝝ. talis aūt fuit Boetius. ergo iniuriabatur fortunę vo/lens ſibi imponere legē manēdi ⁊ recedendi.

ſti. nōne iniurius fueris ⁊ impatientia ſortē exacerbab: quā ꝑmutare n̄ poſſis

¶ Si ventis vela cōmitteres nō quo voluntas peteret: ſed quo flatus ipel/lerent ꝓmoueres Si aruis ſemīa cre/deres feraces inter ſe annos ſterileſq3 penſares: Fortunę te regenduz dediſti. dominę morib⁹ oportet obtpes Tu ve ro voluētis rotę impetū retinere cona/ris: At omniū mortalium ſtolidiſſime. ſi manere incipit: ſors eſſe deſiſtit.

¶ Hic ꝓbat dictū ſuum per quędam ſimilia ſcilicz ꝙ fortuna non ſit in pote/ſtate hominis dicit.. Si cōmitteres vela ventis tu ducereris. nō quo volūtas tua peteret. id eſt deſidera/ret. ſed quo flatus venti te pelleret. ſi crederes. id ē cō mitteres ſemina aruis. id eſt agris. tu penſares.. id ē iudicares. annos feraces. id eſt fertiles. q̄ pro et. ſte riles inter ſe. ita ꝙ nō habe res illos annos in poteſta te tua. a ſimili.. tu dediſti te regendum fortunę opor tet quod obtemperes id eſt obedias moribus dominę. vero pro ſed. tu cona/ris id eſt laboras retinere. impetum. id eſt curſum voluentis rotę id eſt mo/bilis fortunę ⁊ fruſtra laboras O ſtolidiſſime. id eſt ſtultiſſime oīm mortali um neſcis tu quod ſi ſors id eſt fortuna incipit manere id ē ſtabilis eſſe quod tunc deſinit id eſt deſiſtit eſſe ſors Sicut enim non ſimul ſtant quod aliquis ſit homo et non rationalis. ſic non ſtant ſimul quod ſit fortuna ⁊ non ſit mu tabilis..

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Nota ꝙ ſicut ꝯmittens velū vento ampliꝰ nō eſt in ꝑtāte ſua duci ꝗ vult ſed ſꝫm impetū venti ducitur. ⁊ ſicut ꝯmittens ſemina agro nō eſt in ꝑtāte eꝰ ꝙ proueniant anni fertiles vel ſteriles. ſic a ſili ꝗ ꝯmittit ſe fortune nō eſt in ꝑtāte ſua vt habeat fortunā ꝓſperaꝫ vel aduerſaꝫ. ¶ Nota circa hoc quod dicit voluentis rote ꝙ antiquitus fortuna depingebaꝛ cū rota. hac rōne Nā in rota ſunt quatuor diuerſitates. vna ꝑs eſt ſumma: alia infima. tercia qua de ſummo deſcenditur ad imū. quarta qua de imo aſcenditur ad ſummū Si militer in hoībus inueniūtur quatuor varietates. quidā eñ ſunt in ſumma ꝓſꝑitate. tales ſunt eleuati in rota fortune. alij ſunt in ſumma aduerſitate. ta les iacent deiecti ſub rota. tercij declinant de proſperitate in aduerſitatē. tales deſcendunt de ſummitate rote. quarti ꝓcedunt de aduerſitate in proſperitatē tales aſcendunt rotā fortune. vñ eleuatus in rota fortune dicit glorior elatꝰ. dñdens dr deſcēdo. mortificatus. deiectus dr Infimus axe rotor. aſcendēs dr Letus ad alta vehor ¶ Nota ꝙ natura non aſſueſcit in cōtrariū. nam ſi lapis milleſies ꝓijciatur ſurſuꝫ nō aſſueſcit aſcendere ſurſuꝫ cū natura eiꝰ ſit deſcendere Sicut ergo eēt ſtolidiſſimus qui laboraret alicui auferre ſuā na-turā. ſic ſtolidus eſt qui laborat fortune auferre mutabilitatē que eſt eiꝰ na-tura. ergo dicit phīa. at omniū ſtolidiſſime.

Metrum primū ſecundi libri

Hec cuꝫ ſuꝑba verterit vices dextra
Exeſtuantis more fertur euripi.
Dudū tremendos ſeua ꝓterit reges
Humilēq₃ victi ſubleuet fallax vultuꝫ
Nō illa miſeros audit aut curat fletꝰ.
Ultroq₃ gemitus dura quos fecit ridꝫ
Sic illa ludit. ſic ſuas probat vires
Magnūq₃ ſuis monſtrat oſtentum
Si quis viſaꝛ vna ſtratꝰ ac felix hora.

¶ Hic incipit primū metrū huiꝰ ſecūdi. qd dr hyponauticū ab inuētore qꝛ labor nautaꝝ cantu hmōi metri ſubleuatur ⁊ dr metrū iambicū a pede ꝑdñante. eſt āt iambus pes ꝯtrarius trocheo. cōſtans ex ꝑma breui ⁊ vltima lōga ⁊ dr metꝝ trimetrū. licꝫ eñ hoc metrū hꝫ ſex pedes tñ ꝯputando duos pedes. ꝓ metro erit metrū trimetrū in quo metro phīa deſcribit mores fortune dicens. Cū hec ſcꝫ fortuna ꝯuerterit vices. i. alternationes ꝓſperitatis ⁊ aduerſitatꝭ ſuꝑba dextra. ⁊ cū fertur more euripi. i. marꝭ eſtuantꝭ. id ē inundātis. tunc fortuna ſeua. i. crudelis proterit. i. ꝯcalcat reges dudum tremendos. i. metuendos. ⁊ ipſa fallax ſubleuat de aduerſitate humilē vultū victi. i. depſſi. nec ipſa audit fletus nec curat miſeros. i. paupes. et ipſa exiſtēs dura. quia nō flectitur ad volūtatem hoīm. ridet. i. deridet. vltro id eſt ſponte nec gemitus miſeroꝝ quos fecit. ſic illa ludit. ſic probat id eſt experitur ſuas vires. ⁊ ipſa monſtrat ſuis magnū oſtum. i. miraculū. ſi quis viſaꝛ vna hora ſtratus. i. aduerſitate depſſus. ⁊ fœlix. i. ꝓſperitate eleuatus. quaſi diceret. fortuna videtur exhibere ſuis id ē hoībus qui bonis eius inhiant magnū mi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

raculū qn̄ aliquis ſubito videtur mutari de aduerſitate in ꝓſperitatē ⁊ econuerſo ¶ Nota ꝙ fortuna dr̄ ſuperba. eo quod nullū veretur nec aduertit probitatē nec maliciā alicuius. etſi vocatur more ſupbo͛rum obaudit ¶ Nota ꝙ euripus ſm̄ aliquos eſt ventus turbinis. ⁊ dr̄ euripus q̄ſi eurus rapidus. ⁊ ē eurus nomen venti. ſm̄ alios aūt ⁊ forſan melius Euripus eſt brachiū vel ſinus maris. cuius decurſus ē incertus. ⁊ ꝓpter incertitudinē ſui curſus freq̄nter periclitātur ibi naues: ⁊ dr̄ ab eu quod eſt bonū ⁊ ripa quaſi bona ripa. ꝑ cōtrariuꝫ Sicut ergo curſus euripi ęſtuantis eſt incertus. ſic ⁊ mutabilitas fortune ¶ Nota quod de operatione fortunę qualiter hos eleuat. ⁊ hos depmit. loq̄tur Alanus in anticlaudiano dicēs. Precipitē mouet illa rotā mot⁹ ꝗ laboꝝ Nulla dies claudit nec ſiſtunt ocia motu. Hos premit. hos eleuat. hos deijcit erigit illos Cogit ⁊ in varios hoīes deſcendere caſus Et ſamarienſis al's pauꝑ hēricus Quicquid agas. quicquid dicas. quicquid patiaris Nō facis vt retrahas quę mea dextra trahit Sic ego ꝓmatū venerādaꝗ ſceptra tenebo Et pro velle meo mel tibi felꝗ dabo

¶ Proſa ſecunda libri ſecundi.

Vellē aūt pauca tecū fortunę ipſius ꝟbis agitare. Tu igiť an ius poſtulet aīaduerte.

¶ Hic incipit proſa ſcđa huius ſecūdi. in qua phīa ꝓbat Boetio nō eſſe conquęrendū de fortuna. qꝛ nihil ſibi abſtulit ⁊ introducit fortunā alloquētē Boetiū Et diuiditur. qꝛ prīo ꝑſuadet boetio introductionē fortunę Secūdo introducit eā ibi Quid tu o hō Prīo phīa dicit O Boeti. ego phīa vellē tecū pauca agitare. i. diſcutere ꝟbis ipſius fortune Tu vero aīaduerte an ius. i. iuſticia poſtulet hoc ¶ Nota ꝙ ſimilitudo orōis q̄nq̄ꝫ generat faſtidiū. ideo q̄nꝗ ipam oportet mutare Unde Tullius. iiij. li. rhethoricę dicit ſermonē in dicēdo ꝯmutari oportet. vt facile ſatietas varietate vitetur. ideo phīa hic variat orōem per introductionē nouę ꝑſonę vtendo proſopeia. quę figura a Tullio vocatur ꝯformatio Perſuadet igiť phīa Boetio introductionē fortunę dicens Vellē aūt ⁊c̄

¶ Quid tu hō reaꝫ me quotidianis agis quęrelis? quā tibi fecim⁹ iniuriaꝫ? q̄ tibi tua detraximus bona? Quouis iudice de opū dignitatūꝗ mecū poſſeſſione ꝯtende Etſi cuiuſq̄ꝫ mortaliū ꝓprium quid hoꝝ eſſe mōſtraueris. ego iam tua fuiſſe q̄ repetis ſpōte cōcedaꝫ

¶ Hic phīa introducit fortunā alloquētēꝫ boetiuꝫ q̄ oñdit q̄rimoniā ipſi⁹ eē iniuſtā. qꝛ nihil ſibi abſtulit Primo ergo fortūa oñdit ꝙ nihil boetio iuſte abſtulit. qn̄ rñſioneꝫ Boetij excludit ibi an tu mores. primo facit qđ dictū ē. ſecūdo rñdet tacitę q̄ſtioni. ibi An ego Primo dr̄ fortuna ad Boetiū O tu hō q̄d agis? id ē vexas vel facis me reā quotidianis. id eſt aſſiduis q̄relis

quaſi di. facere nõ deberes Quã tibi fecimus iniuriã? quaſi diceret nullam Quę tua bona tibi detraximus? q. d. nulla Cõtende mecũ in iudicio de poſ/ſeſſione opũ ⁊ dignitatuꝫ corã quocunqꝫ iudice. ⁊ ſi mõſtraueris aliquid eſſe ꝓprium hoꝝ bonoꝝ cuiuſ

Cũ te matris vtero natura produxit. nudũ rebus oĩbus. inopemqꝫ ſuſcepi meis opibus foui. ⁊ qđ te nũc impatiẽtem noſtri facit. fauore prona indulgẽtius educaui. oĩm q̃ mei iuris ſunt af//fluentia ⁊ ſplendore circũdedi.. Nunc mihi retrahere manũ libet. habes grãꝫ veluti vſus alieĩs. non hẽs ius q̃relę. tanquã prorſus tua perdideris Quid igitur igemiſcis: nulla tibi a :nobis eſt illata violentia. opes. hõres. cęteraqꝫ taliũ mei ſunt iuris Dominam famulę cognoſcunt. mecum veniunt. me abeunte diſcedunt Audacter affir//mem ſi tua forent quę amiſſa conquęreris nullo modo perdidiſſes

cũqꝫ mortaliũ ego ſponte cõcedã tibi ea quę repetis fuiſſe tua. ꝙ ãt nõ ſint nec alicuius hoĩs ꝓpria. pro/bo tibi. qꝛ cum natura ꝓ/duxit te de vtero matrꝭ e/go ſuſcepi te nudũ ⁊ inopẽ .i. carẽtem oĩbꝫ rebus ⁊ fo/ui te meis opibꝫ. ⁊ ego pro/na .i. ꝓmpta educaui .i. nu/triui te indulgentius .i. cle/mẽtius fauore .i. grã mea qđ te nunc facit impatien/tẽ noſtri .i. cõtra nos. quia ſi Boetius a principio nõ fuiſſet nutritus ꝓſperitate fortunę nõ fuiſſet ĩpatiẽs de amiſſione eius. Et ſub/dit Ego circũdedi te afflu/entia ⁊ ſplendore oĩm bo/noꝝ quę ſunt mei iuris .i. ꝑtãtis. nũc ãt libet .i. pla/cet mihi retrahere manum tu habes gratiam .i. mi/hi referre grates tãqꝫ vſus alienis non hẽs ius q̃relę tãqꝫ tua ꝑdideris Quid igit̃ ingemiſcis q̃rulando? nulla tibi a nobis illata ẽ violentia. opes. hõres. ⁊ cętera taliũ ſunt mei iuris id eſt ꝑtãtis ⁊ famulę meę ſcꝫ hõres ⁊ ꝑtãtes recognoſcunt me dñam. mecum veniunt. mecũ recedunt. audacter affirmẽ ſi tua forent quę conq̃reris amiſſa nullo mõ ea perdidiſſes ¶ Nota ꝙ tota rõ fortunę in hoc ꝯſiſtit. Nulli ma/net rõnabilis q̃rimonia de eo qui nihil alioꝝ aufert ſed ꝓ ſuo libito diſponit ſed fortuna nihil abſtulit qđ erat Boetij. ſed ꝓpria diſpoſuit pro ſuo libito. g̃ ⁊c̃ ¶ Nota de hoc ꝙ đt. q̃ tibi tua. Seneca đt in de remedijs. Nõ eſt tuũ qđ fortuna fecit eẽ tuũ Alienũ eſt oĩe quicquid optando euenit. ⁊ nihil ipſiꝰ ꝓ/priuꝫ putari licet. qđ eripi põt ¶ Nota qꝛ hõ producitur nudus ex vtero ma/tris. per hoc innuit magna eiꝰ miſeria. ſi eĩm homo naſceretur nudꝰ ⁊ nullo i/digeret minus eẽt miſer. ſed qꝛ nudus naſcitur nihil poſſidens ⁊ pluribꝫ indi/gens. iõ magis miſer eſt Vñ pauꝑ henricus Primitus in mũdo tecũ tua cũ/ta tuliſti Nudꝰ eras ꝑmo. ⁊ poſtea nudꝰ eris ¶ Nota ꝙ bona exteriora ñ ſtꝫ ꝓpria hoĩs. qꝛ đt Seneca Nihil ꝓpriũ dicas qđ mutari põt fortuna. Repo/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſcit qð ddit donũ. qð dari potuit. auferri potuit. ⁊ qð fortũa ñ dedit nõ eripit

¶ An ego ſola meũ ius exercere ꝓhibe or? Licꝫ celo ꝑferre lucidos dies. eoſdẽ ꝙ tenebroſis noctibꝫ ꝯdere Licet an no terre vultũ. nunc floribus frugibuſ ꝙ redimire Nũc nimbis frigoribus ꝙ confundere Jus ẽ mari nunc ſtrato eq re blandiri.. nunc procellis ac flucti bus inhorreſcere Nos ad conſtantiaꝫ nrĩs moribus alienam inexpleta homi nũ cupiditas alligabit? Hęc noſtra viſ eſt. hunc ꝯtinuuꝫ luduꝫ ludim⁹. rotaꝫ volubili orbe ꝟſamus. infima ſummiſ ſũma infimis mutare gaudem⁹ Aſcẽ de ſi placꝫ. ſꝫ ea lege. ne vti cum ludicri mei rõ poſſet deſcendere iniuriã putes

¶ Hic rñdet tacitę qſtiõi Diceret aliquis fortũę. li cet bona exteriora ſtꝫ tua. tñ poſtꝙ ea hoĩ ꝯtuliſti ñ dẽres ãplius auferre. Huic queſtioni rñdet fortuna dicẽs. ꝙ eẽt cõtra ius ⁊ contra naturã ſuã quaꝫ null⁹ dꝫ ſibi auferre. imo dꝫ vti ſicut cęterę res vtũtur ſua natura. vñ dt Nunqd ego ſola prohibeor exercere ius meũ. cuꝫ oĩa alia exercent naturã ſuam qð declarat qꝛ licet. i. licitũ eſt celo pro ferre lucidos dies ⁊ eos cõ dere. i. abſcõdere tenebroſis noctibus. ⁊ licet ãno re dimere. i. ornare vultũ.. id ẽ ſupficiẽ terrę: nũc. i. aliqñ floribus. ſicut in vere. nũc frugibus. ſicut in ęſtate. nc̃ confundere eã nimbis.. id eſt pluuijs ⁊ frigoribus.. ſicut in autumno ⁊ hyeme Jus. i. natura ẽ eſt mari. nunc. i. aliqñ ſcꝫ tẽpore ſereno. blandiri. id eſt blandũ eſſe. equore ſtrato. i. pacificato. ſed tempore tẽ peſtatis inhorreſcere. id ẽ horriduꝫ apparere ꝓcellis ac fluctibus. i. mundatio nibus. nunquid inexpleta. i. inſatiabilis cupiditas hoĩm alligabit nos ad ꝯ ſtantiã alienã nrĩs moribus. quaſi diceret. nõ. etenim hęc eſt noſtra vis. id eſt naturalis ptãs. hunc ludũ ꝯtinue ludimus. rotã verſamus volubili orbe. i. veloci circulatione.. ⁊ nos gaudemus mutare infima id eſt aduerſa. ſummis id eſt proſperis. ⁊ ſumma infimis id ẽ ꝓſpera aduerſis Tu boeti aſcende rotã noſtrã ſi placet. ſed ea lege. id eſt cõditione. vti ne putes tibi fieri iniuriã ſi cõ tingit deſcendere. cũ ratio mei ludicri id eſt ludi iocoſi hoc poſcet

¶ Nota quod quęlibet res in ſua naturali operatione delectatur. fruſtra er go laborat qui naturã rei auferre conatur cũ natura non aſſueſcat ĩ ꝯtrariuꝫ Unde pauper henricus Nonne ſua licite quiuis ſic vtitur arte. Quod ſibi ſors dederit vtitur omnis homo Miles. eques. piſcator aquis ⁊ cleric⁹ hym nis Nauta fretis. pugiles marte. poeta metris Ruſticus arua parat. nume rat mercator auarus Uirgo legit flores. ſtultus amator amat Seminat in ſpinis naturę iura retractans. ¶ Nota ꝙ dicit cupiditatẽ hoĩm eſſe inexpletã qꝛ dt Ariſt. ij. politi. Jnfinita ẽ cõcupiſcẽtia hoĩꝫ ad cui⁹ repletiõeꝫ mlti vi uũt ⁊ Auicẽna. xvi. epl'a Naturalia deſideria finita ſtꝫ. ex falſa ãt opiniõe naſcẽtia vbi deſinãt nõ hñt. ⁊. lxiiij. epl'a Oĩa aliqs ꝯtẽnere pt. oĩa aũt hrẽ ñ pt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Hic fortuna excludit quādam rñſionē Boetij. poſſet em̄ dicere Boetius O fortuna. ego ꝯqueſtus ſum. de tua mutabilitate. quia ignoraui mores tuos hanc reſponſionē excludit fortuna per plura nota Boetio ex quibus poterat perpendere mores ⁊ ſtabilitatē ſuā ⁊ dr̄ Nunquid tu ignorabas moreſ meos. q. d. non. Neſciebas quō Creſus rex lydorum qui prius erat formidabilis cyro regi perſaꝝ. ſʒ poſtea captus fuit a Cyro ⁊ traditus ignibus ad cremandū ſed imbre miſſo cęlitus fuit defenſus ⁊ euaſit. Nūquid etiā ꝑterit te quo Paulus ꝯſul rhomanus fudit pias lachrymaſ ſuꝑ calamitatibꝫ. i. miſeriis Perſi regis quē captiuauerunt Quid em̄ aliud deflet clamor Tragediaꝝ. i. poematū rep̄hendentiū vitia hoīm niſi me fortunā ſubuertētē fœlicia regna indiſcreto ictu. i. incerto euētu Nōne exñs adoleſcentulus didiciſti iacere ī limīe. i. ī domo iouis duo dolia. vnū bonū. aliđ malū de qbꝫ oportuit vnūquēqꝫ intrantē guſtare Quid ꝯq̄reris ſi vberi⁹ de bonorū ꝑte ſūpſiſti? Quid ꝯq̄reris ſi a te nō tota diſceſſi? Quid ꝯq̄rerꝭ ſi hęc mei mutabilitas eſt tibi iuſta

¶ An tu mores ignorabas meos? Neſciebas Creſuʒ regē lydoꝝ Cyro paulo ante formidabilem mox deinde miſerandū rogi flāmis traditū miſſo cęlit⁹ imbre defenſum? Nū te ꝑterit Pauluʒ perſi regis a ſe capti calamitatibus pias impendiſſe lachrymas? Quid tragediaꝝ clamor aliud deflet. niſi indiſcreto ictu fortunaʒ fęlicia regna ꝟtentem? Nonne adoleſcentulus ayon eyo eyot. i. duo dolia vini: alteꝝ quidē malum aliud aūt bonū in Jouis limine iacere didiciſti? Quid ſi vberius de bonorum parte ſumpſiſti? Quid ſi a te nō tota diſceſſi? Quid ſi hęc ipſa mei mutabilitas iuſta tibi cā ē ſperādi meliora. tū ne aīo cōtabeſcas Et intra cōe oībus regnuʒ locatuʒ ꝓprio iure viuere deſideras

cā ſꝑandi meliora. i. ꝓſꝑa. tū ne ꝑ ñ ꝯtabeſcas. i. deficias aīo ⁊ tu locat⁹ infra cōe regnū oībus. ſ. in mūdū deſideras viuere ꝓprio iure qꝛ hoc eē nō ꝑt vt eximaris a cōi lege hoīm ¶ Nota ꝙ cū creſus rex lydoꝝ eēt pugnatur⁹ ꝯtra regē ꝑſaꝝ ipe ꝯſuluit Apolinē de ſucceſſu pœnę q̄ rñdit ſibi hm̄oi ꝟſiculo Creſus ꝑdet alim trāſgreſſus plurima regna Alim ē fluui⁹ q̄daʒ Quē ꝟſiculuʒ Creſus ſic intellexit ꝙ Creſus trāſgreſſus alim ꝑdet. i. deſtruet plīma regna ipſius Cyri. ſed apolo ſic intellexit Creſus trāſgreſſus alim ꝑdet. i. amittet plurima regna ſua. ⁊ hoc cōtigit. nā ipe cū trāſgreſſus eēt alim victus ē a Cyro ⁊ in ignē poſitus. ſʒ tāta inundatio pluuię facta fuit ꝙ extinctus fuit ignis ⁊ euaſit. de quo cū multū gloriaret̄. dixit filia ſua noīe Fauia O pater ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ꝑecta vltimū diē añ quē nō est gloriandū Quadā ꝓ nocte vidit Cresus in
ſomno ꝙ eēt ſuꝑ altā arborē vbi Juppiter eū rigabat. ⁊ phœbus eū ſiccabat
Qđ ſomniū cū retuliſſet filię ſuę. rñdit filia Tu eris captus a Cyro ⁊ ī cru/
ce ſuſpenſus. vbi Juppiter. i. pluuia te rigabit ⁊ phœbus. i. ſol te ſiccabit. qđ
ad vltimū cōtigit. ex quo pt ꝑpendi mutabilitas fortunę. ¶ Notandū quod
Paulus ꝯſul rhomanꝰ miſſus fuit pugnare ꝯtra regē perſaꝝ q̄ erat ſuꝑbiſ/
ſimus hoīm Cū aūt ipm deuiciſſet ꝯſiderās proſperitatem ꝑterita ⁊ aduer/
ſitatem pñtem eiꝰ. motus pietate fleuit ſuꝑ ipſuꝫ ⁊ dimiſit eū. Ex quo ſimili
ter ꝑpendit mutabilitas fortunę ¶ Nota ꝙ tragedia ē carmē rep̄henſiuū vi/
cioꝝ incipiens a ꝓſperitate. deſinens in aduerſitate Et dr̄ a tragos grece qđ
eſt hyrcus latine. ⁊ odos cantus. qꝛ cātus hm̄oi carminis hyrco remunera/
bit Jn̄ dr̄ tragedi poetę q̄ antiqua geſta ⁊ facinora ſceleratoꝝ regū luctuo/
ſo carmine ꝓplo ſpectante. i. recipiente ꝯcinnebāt. ſicut dt Jſidorꝰ li. ethimo
logiaꝝ ¶ Nota Homerꝰ volens oñdere mutabilitatē fortunę deſcribit ī do
mo Jouis iacere duo dolia vini vnū bonū. ⁊ aliđ malū Et oēs intrātes do
mū de vtroqꝫ oportebat guſtare. ſꝫ quoſdā plus de bono. q̊ſdaꝫ ꝓ plꝰ de ma
lo Et hęc deſcriptio publicę depingebat athenis in tēplo iouis. vbi Boetiꝰ
ſtuduit adoleſcens exñs. ſicut ipſe teſtatur in de ſcholariū diſciplina. Per do
mū autē Jouis Homerus ſignificabat mūduꝫ. per duo dolia ꝓſperitatē et
aduerſitatē. ⁊ oēs qui viuūt in mūdo de vtroqꝫ guſtant. q̄daꝫ plus de ꝓſpe/
ritate. q̄daꝫ plus de aduerſitate. ¶ Nota dicit fortunā ſubuertētē fœlicia re
gna. dt Ganfredus in poetria Hoc vnum ꝑſcire potes ꝙ nulla ptās eſſe mo/
roſa pt. qꝛ res fortuna ſecūdas Jmꝑat eſſe breues. ſi vis exempla. priores
Reſpice fortuna. enarrat illa priorum Florida proſperitas. minos ſubuertit
athenas Jlion atrides magnę cartaginis arces Scipio. ſed multi rhomani
fuit alea fati Tꝑe verſa breui. breuis eſt diſtantia lęti Omnis ⁊ mœſti nox
eſt vicina diei Hec aliena docent ⁊ te tua fata docebunt
¶ Jſtud eſt ſcđm metrū huiꝰ ſecūdi qđ dr̄ aſclepiadiū ab inuentore choriā/
bicū a pede ꝑdominā te Quis ſit pes choriābus prius habitū eſt. ⁊ ꝯſtat illđ

¶ Metrū ſcđm libri ſecundi

Si q̄ꝫtas rapidis flatibꝫ incitꝰ.
Pontus verſat arenas
Aut q̄t ſtelliferis edita noctibꝫ
Celo ſidera fulgent.
Tātas fūdat opes nec retrahat manuꝫ
Pleno copia cornu
Humanū miſeras haud iđ genus

metrū ex prio ſpōdeo ⁊ du
obꝰ choriābis ⁊ pyrrhikio
vel iambo quale metrum
eſt ille hymnus. Sancto
rum meritis inclyta gau/
dia Scđm metꝝ dr̄ ferre/
gratiū ab inuētore ꝯſtās
ex primo ſpōdeo. ſecūdo da
ctylo. Tercio ſpondeo vel
trocheo Jn hoc ergo me/
tro fortuna ꝯqueritur de ī
expleta cupiditate hoīꝫ di
cēs. ſi copia. i. fortūa quā
gentiles deaꝫ copię appel
labant pleno cornu fūdat
hoībꝫ tātas opes q̄ꝫtas a/
renas verſat id eſt voluit pontus. id ē mare incitus. i. cōmotus rapidis flatibꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

id eſt impetuoſis ventis. ⁊ ſi fundat tantas opes quot ſidera fulgēt in celo edi
ta. i. orta ſtelliferis noctibus. ⁊ ipſa copia nō retrahat manū auferēdo opes.
haud ꝑ non. iō humanū genus ceſſat flere. i. flendo ꝓponere miſeras q̄relas.

Ceſſet flere querelas
Quamuis vota libens excipiat deus
Multi prodigus auri
Et claris auidos ornet honoribus
Nil iam parta videntur.
Sed queſita vorans ſeua rapacitas
Alios pandit hiatus
Que iam p̄cipitem frena cupidinem
Certo fine retentent
Largis cum potius muneribus fluēs
Sitis ardeſcit habendi.
Nunq̄ꝫ diues agit q̇ trepidus gemens
Seſe credit egentem

⁊ q̄ꝫuis deus ꝓdigus. i. diues multi auri. i. ad modū ꝓdigi multū auꝝ diffundens ipe deus libēs excipiat vota hoīm. ⁊ ornet auidos. i. cupidos claris hōribus. tn̄ iā parta. i. acquiſita ⁊ poſſeſſa nil videnꝶ eis ſed ſeua rapacitas vorans queſita. i. adquiſita pādit id ē manifeſtat alios hiatus. i. receptacula cupiditatis Et tunc querit fortuna q̄ iā frena retentent. i. detineant certo fine cupidinē. i. auariciā hoīm p̄cipitē. i. p̄cipitantē hoīem cū ſitis. i. deſiderium hn̄di fluens largis muneribꝰ ardeſcit in hoīe. ⁊ iō ille qui trepidus terrore aduerſitatis ⁊ gemēs credit ſeſe egētem ille nūq̄ꝫ diues agit. i. vitā ducit ¶ Nota circa hoc ꝙ dꝛ pleno copia cornu. ꝙ cū hercules q̄dā tp̄e luctareꝶ cum Achileo. ⁊ Achileus mutaret ſe in tauꝝ Hercules app̄hendens ipm̄ ꝑ cornu effregit illud ⁊ repletū pomis ⁊ floribus odoriferis ſacrificauit illud fortune. qđ cornu dꝛ fortuna q̄bnſdā ꝓpinare plenū. quibuſdā vacuū. q̄buſdaꝫ ſemiplenum ſm̄ diuerſuꝫ ſtatuꝫ ꝓſperitatis ⁊ aduerſitatis hoīm ¶ Nota ꝙ fortuna inuehitur ꝯtra auariciā hoīm. quod Tullius in li. tuſculanaꝝ queſtionū dicit Auaricia ſtudiū pecunie hꝫ quā nemo ſapiens cōcupiuit. ea em̄ quaſi malis venenis imbuta corpus aīmq̄ꝫ virilē offendit. ipa em̄ inſatiabilis manēs neq̄ꝫ copia neq̄ꝫ inopia minuitur Et in eodem hoc dicit Quid eſt ꝙ multi cupiditate pecunie ferūtur. quoꝝ ita perturbātur aīmi vt nō multū abſint ab inſania Et dꝛ Sene. lxxv. ep̄la Auaricia nunq̄ꝫ hꝫ magis malū niſi ꝙ ingrata eſt Et lxxiiij. ep̄la Auaros ꝯpat canibus dicens Vidiſti aliquē canē miſſum a dn̄o panis fruſta aut carnis aperto ore captātem quicquid arripit protinus integrū deuorat. ⁊ ſꝑ ad ſpem futuri inhiat Idē euenit nobis q̇cquid nobis fortuna expectātibus porrigit illud ſine oī voluntate dimittimꝰ. ⁊ ſtatim ad rapinā alterius erigimur. ¶ Nota qui credit ſe egentē nō eſt diues. ſꝫ pauꝑ. qꝛ dꝛ Seneca prima ep̄la Nō q̇ paꝝ hꝫ ſꝫ q̇ plus cupit pauꝑ ē. Quid em̄ refert q̄ꝫtuꝫ illi in arca. quātuꝫ in horreis iaceat ſi alieno hiatu imminet? ¶ Nota ꝙ diuitie nō tollunt auariciā ſed augmentant. vn̄ Sene. xvi. ep̄la

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

dt Cōgeratur in te quicq̄d locupletes poſſiderūt. vltra priuatū pecunię modū. fortuna te ꝓuehat. auro tegat. purpura veſtiat. terrā marmoribus abſcōdat. accedāt ſtatuę ⁊ picturę. ⁊ quicquid vlla ars elaborauit. maiora cupere ab his deſiſtes? vñ Iuuenalis Interea pleno dū turget ſacculus ęre. Creſcat amor nūmi quātum ipſa pecunia creſcit.

¶ Hic incipit tercia proſa huius ſecūdi. in qua phīa ꝓbat Boetiuȝ nō debere cōqueri de fortuna. quia multa bona ſibi cōtulit Et primo inquirit philoſophia quid ſētiat de dictis fortunę. ſcđo bona fortunę ſibi collata enūerat. ibi. verꝫ tm̄ Primo oñdit phīa q̄ꝫ Boetius nihil habeat loqui ꝯtra fortunaȝ. ſcđo Boetiꝰ rn̄det. tercio phīa eiꝰ rn̄ſionē approbat ſicut patebit .. Dicit prīo Si fortuna loquere͂t tecū cū his verbis ꝓ ſe.. ꝑfecto ꝑcerte. tu nō hr̄ēs q̄d contrahiſceres .i. nō haberes vñ aperires os ad rn̄dēdū fortunę. at ſi quid eſt q̄ tuaȝ q̄relaȝ iure tucaris.. oȝ id ē nccē eſt. vt ꝓferas. dabimus tibi locū dicendi Tunc Boetiꝰ rn̄dȝ Specioſa q̄dē ſunt iſta q̄ fortuna dixit. ⁊ ſunt oblita. id ē delinita melle. i. delectatione rhetoricę dulcedinis ſcȝ quātum ad ꝓſam. ac ꝓ ⁊. muſicę dulcedinis. ſ. quantū ad metrū. ⁊ tm̄ tūc delectant aīm meū cū audiūtur. ſed ſenſus. i. perceptio malorꝫ eſt altior id ē ꝓfundior miſeris q̄ꝫ iſta p̄nt attingere. q. d. q̄ꝫuis ꝟba fortunę ſuꝑficialiter me delectent. tamē ad ꝓfunditatē mei doloris nō attingunt Itaq̄ꝫ. i. ergo cū hęc ꝟba fortunę deſierint. i. ceſſauerint inſonare auribus meis. mœror inſitus. id ē immiſſus ꝑgrauat aīm Tūc phīa approbat rn̄ſionē Boetij dicens Ita eſt. hęc eṁ verba fortunę nōduȝ ſunt remedia tui morbi. ſed ſunt quędā fomēta. id eſt lenimēta aduerſuȝ curationē. id ē ꝯtra ſanatiōem ꝯtumacis doloris Nā remedia q̄ penetrēt id ē immittāt ſe in ꝓfundū perturbationū expellēdo cām radicalē tui morbi iſta admouebo id ē apponā cuȝ fuerit tēpeſtiuū

¶ Proſa tercia ſecundi libri

His igitur ſi pro ſe tecū fortuna loqueretur.. quid ꝑfecto ꝯtra hiſceres nō hr̄ēs Aut ſi quid ē q̄ q̄relaȝ tuā iure tucaris. ꝓferas oȝ. dabimus dicēdi locū. B. Tūc ego. ſpecioſa quideȝ iſta ſunt. inq̄ꝫ oblitaq̄ꝫ rhetoricę ac muſicę melle dulcedinis Tū tm̄ cū audiuntur oblectāt. ſȝ miſeris. malorꝫ altior eſt ſenſus Itaq̄ꝫ cū hęc auribus inſonare deſierint. inſitus aīm męror ꝑgrauat. P. Et illa ita ē inq̄t Hec eṁ nōdū morbi tui remedia. ſȝ adhuc ꝯtumacis aduerſuȝ curatiōeȝ doloris fomenta q̄dā ſūt Nā q̄ in ꝓfunduȝ ſeſe penetrēt cū tēpeſtiuū fuerit admouebo

¶ Nota quod Boetius nihil habuit loqui ꝯtra verba fortunę q2 ꝟm dixit ⁊ ꝯtra ꝟitatem nō eſt loquendū Nā vero oīa ꝯſonant ⁊ veritas ſibi ipſi atte

ſtař ẜm Ariſt. ¶ Nota hiſco eſt ỽbuꝫ inchoatiuũ ⁊ profertur ꝑ ſyncopã qꝛ
irregulariter drẽt dici hiaſco. vñ hiſcere eſt hiatũ inchoare cũ aliq̇s apit os.
¶ Nota ꝙ oblitus media ꝓducta eſt ꝑticipiũ verbi obliuiſcoꝛ. Sꝫ oblitus
me. correpta dñdit a verbo oblino. ⁊ oblitus idẽ eſt qḋ maculatus. vñ⁹ Im
meõꝛ oblitus notat. oblitus ẽ maculat⁹ ¶ Nota circa hoc ꝙ ḋt inſitus mœ
roꝛ aĩm aggrauat. ꝙ q̇s nõ doleret de infortunato nulli ꝯtigit niſi aĩo mł̃tuꝫ
eleuato ſuꝑ fortunã. qꝛ ḋt Seneca. lxv. epł̃a. Plus equo te dolere nolo. ſꝫ vt
nõ doleas vix exigere audeo. nulli aũt iſta firmitas aĩ cõtingit. niſi multũ ſu
pra fortunã eleuato. ⁊ ſubdit. illud agam⁹ vt iucũda nobis fiat amiſſoꝝ re/
cordatio. neõ libenter ad id redit qḋ nõ ſine tormento cogitaturus. ¶ Nota
ꝙ ꝑ rhetoricã ⁊ muſicã dulcedinẽ fortune Boetius adhuc nõ fuit reſtitutus
ỽtuti ⁊ ſapie. qḋ atteſtař ei⁹ mœroꝛ aggrauãs aĩm. nã ỽtus ⁊ ſapĩa dolorem
⁊ mœrorẽ opprimit Vñ Sene. lxv. epł̃a. Queãdmoduꝫ minuta lũina clari
tas ſolis obſcurat. ſic dolores. mœſticias. iniurias. ſapĩa. ⁊ ỽtus ſua magnitu
(tudine elidit atqꝫ opprimit.

¶ Vexꝝ tñ ne te miſeꝝ exiſtimari velis
an numerũ modũqꝫ tue felicitatis obli
tus es? Taceo ꝙ deſolatũ parente. ſum
moꝝ te viroꝝ cura ſuſcepit. Delectus
qꝫ in affinitateꝫ principũ ciuitatis (qḋ
p̃cioſiſſimũ ꝓpinquitatis genus ẽ) pri
us charus q̃ꝫ ꝓximus eẽ cepiſti. Quis
nõ te feliciſſimũ cũ tanto ſplendore ſo//
ceroꝝ. cũ ꝯiugis pudore. cum maſcule
quoqꝫ prolis oportunitate p̃dicauit?

¶ Hic phĩa enũerat bona
fortũe Boetio collata rõe
quoꝝ nõ debuit ſe eſtima
re miſeꝝ. Et prĩo enume
rat bona p̃terita q̃ ipm fœ
licẽ fecerũt Poſtea enume
rat in quarta proſa bona
q̃ ipm in pñti fœlicẽ oſten
dũt Prĩo igiř phĩa deſcri
bit fœlicitatẽ ſuã p̃teritaꝫ
Scḋo excludit quãdã ob
iectionẽ ibi. Qḋ ſi idcirco
Prĩo enũerat quedã bona
cõia. ſcḋo magis ſpecialia
Scḋa ibi. Preterea libet
Prĩo dicit. o Boeti nõ veł
te exiſtimare miſeꝝ. Nun
quid oblitus es numerũ ⁊ modũ fœlicitatis tue taceo. i. ꝑtranſeo ꝙ te deſola
tũ id ẽ priuatũ parẽte. id ẽ prẽ ⁊ matre cura. ſummoꝝ viroꝝ. i. ꝯſulũ rhoma
noꝝ te ſuſcepit. ⁊ tu delectus. i. de alijs electus in affinitatẽ prĩcipũ ciuitatis
cepiſti prius eẽ char⁹ q̃ꝫ ꝓxim⁹ qḋ eſt p̃cioſiſſimũ genus ꝓpinquitatis Quis
nõ p̃dicabit te fœliciſſimũ cũ tanto ſplẽdore tuoꝝ ſoceroꝝ. cũ tãto pudore cõ
iugis. i. vxoris. ⁊ cũ oportunitate. i. oportũa fœlicitate maſculine ꝓlis. q. d.
nullus ẽ qui nõ iudicauerit te fœlicẽ in his. ¶ Nota ꝙ triplex eſt genus pro
pinquitatis Primũ ꝙ cõtrahitur ex genealogia. ⁊ in tali ꝓpinquitate aliq̇s
ſimul efficitur proximus ⁊ charus. nã frater fratri ẽ charus ⁊ proximus
Alia eſt propinquitas que cõtrahitur ex mrĩmonio ⁊ vocatur affinitas. ⁊ in
tali ꝓpinquitate aliquis prius efficiř ꝓpinquus q̃ꝫ charus. Tercia propinq̃
tas cõtrahitur ex bonis moribus ⁊ ỽtutibus. ⁊ hoc eſt p̃cioſiſſimum genus
propinquitatis Et in tali aliquis prius efficitur charus quam proximus
¶ Et ſic Boetius prius factus fuit rhomanis principibus charus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ratione virtutis ꝙꝫ propinquus matrimoniū cōtrahendo cū eis. ¶ Nota ꝙ phĩa dicit Boetiuꝫ fuiſſe fœlicē ſplendore ſoceroꝝ in pl'i. cū tñ non habue/rit niſi vnicū ſocerꝝ Nā ſocer dicit' cuiꝰ filiā aliquis ducit. ⁊ nō legit' ꝙ Boe/tius habuit duas vxores Ad hoc pōt dici ꝙ hic accipitur ſocer large nō tan/tuꝫ ꝓ patre vxoris. ſꝫ etiā ꝓ frē qui large etiā pt dici ſocer. ergo dicit plurali/ter ſoceroꝝ ¶ Nota ꝙ ex tribus phĩa dicit Boetiū fœlicē fuiſſe. ex honeſta/te ſoceroꝝ. ex pudore coniugis. ex oportunitate maſculinę prolis. id ē filiorū (ſuorum

¶ Pretereo. libet em̄ pterire cōmunia ſumptas in adoleſcentia: negatas ſeni bus dignitates. ad ſingularē fęlicitatꝭ tuę cumulū venire ꝺlectat Si quis re ruꝫ mortaliuꝫ fructus vllū beatitudi/nis pōdus habet. poterit ne illius me/moria lucis quātalibet ingruentiū ma loꝝ mole deleri? Cū duos pariter ꝯſu/les liberos tuos domo ꝓuehi. ſub fre/quentia patrū. ſub plebis alacritate vi diſti. Cū eiſdē in curia curules inſidē/tibus Tu regię laudis orator. ingenij gloriā facūdięqꝫ meruiſti. Cuꝫ in circo duoꝝ medius ꝯſulū circūfuſę multitu dinis expectationē triūphali largitiōe ſatiaſti. dediſti (vt opinor) ꝟba fortunę dū te illa demulcet. duꝫ te vt ſuas deli tias fouet Munus qꝺ nulli vnꝗꝫ ꝑua to cōmodauerat abſtuliſti Uis ne igit' cū fortuna calculuꝫ ponere? Nuꝫ te pri muꝫ liuēti oculo ꝑſtrinxit Si numeꝝ modumqꝫ lętoꝝ triſtiuꝫ ve conſideres adhuc te fęlicem negare non poſſis.

¶ Hic phĩa enumerat q̄/daꝫ bona ſpecialia ex q̇bꝫ Boetius nō dꝫ ſe ęſtima/re miſeꝝ. ⁊ dicit Ego p̄te/reo id ē ꝑtranſire volo. qꝛ mihi libet p̄terire cōia bo na ⁊ delectat me venire ad ſpēalem cumulū tuę fœli/citatis. ſ. ad ſumptas digī tates in adoleſcentia nega tas ſenibꝫ Et ſubdit Si quis fructus reꝝ mortali um habꝫ vllū pondus be atitudīs .i. ſi ꝓpter aliqꝺ tꝑale bonuꝫ hō debet dici fœlix poterit ne memoria illius lucis. i. tuę fœlicita/tis quā iā dicā deleri quā talibet mole .i. quocunqꝫ pondere ingruentiū malo/rū. q̄ſi diceret nō p̄t deleri Et q̄ eſt fœlicitas. cuꝫ tu vidiſti liberos tuos .i. fili os tuos. pariter ꝯſules. i. in cōſules electos ꝓuehi. i. duci de domo tua. ſb fre/quentia. i. diligentia patꝝ ſcꝫ ſenioꝝ. ⁊ ſub alacritate id eſt ſub gaudio plebis. ⁊ cū tu eiſdem filijs tuis in/ſidientibus curules. id eſt ſedes iudiciarias, orator. id ē p̄dicator regię laudis. meruiſti gl'aꝫ ingenij ⁊ fa cundię cum tu medius in circo. i. in circūdatione du orum conſuluꝫ. ſcꝫ filioꝝ tuoꝝ ſatiaſti expectatio/

nem circũfuſe multitudinis. triũphali largitione. id ē victoriali triũphatiōe
vt ego opinor tu dediſti verba. i. deceptiones fortunę. cũ te illa demulcet. dum
te fouet vt ſuas delitias tu abſtuliſti munus qđ nũquaꝫ cōmodauerat vlli. i.
alicui priuato. i. extraneo. vis ne cũ fortuna ponere calculũ. i. ꝯputationē? nũc
ipſa fortuna ꝓmuꝫ perſtrinxit te oculis liuētibus. id ē inuidis. ſi ꝯſideres nu
meꝝ ⁊ modũ letoꝝ ⁊ triſtiũ. id ē proſperitatis ⁊ aduerſitatis adhuc nō poteſ
te negare fœlicē ¶ Nota phīa per hoc quod đt ꝑtereo. ⁊ prius dixit. taceo v/
titur quodā colore rhetorico qui đr occupatio. ⁊ definitur ſic a Tullio Oc/
cupatio eſt cũ dicimus nos ꝑterire aut neſcire. aut nolle dicere illud qđ tamē
maxime dicimus ¶ Nota ꝙ mos erat rhomanoꝝ ante triceſimũ annũ nul/
li ꝯferre aliquā dignitatē. niſi propter ſingularē dignitatē vel ꝓbitatē. vł prop
ter publicę rei euidētē vtilitatē Boetius aũt in adoleſcentia añ triceſimũ an
nuꝫ electus fuit in ꝯſulē. ⁊ hoc phīa vocat fœlicitatē cōem.. nō ꝙ cōiter oib̄ꝫ
hoc ꝯcederetur. ſed qꝛ nō ſolũ Boetio: ſed alijs paucis hoc accidit Refert eñ
Tullius in li. de amicicia ꝙ Scipio añ triceſimũ annũ bis factus ē ꝯſul. ſilr
Germanicus iuuenis factus ē ꝯſul añ triceſimũ annuꝫ. ſed ſingularē fœlici/
tatem boetij tāgit dicens. cũ duos pariter ꝯſules ¶ Nota ꝙ ſm Iſidorum
in li. ethimoł. curules erant ſedes in quibus mgrātus ſedētes iura reddebāt.
⁊ dñr curules a curru. qꝛ tali ſede vtebātur in curru iudices quo vehebātur
vt expeditius ꝑplo iudicia redderent. ¶ Nota ꝙ cōſuetudo erat apud rho/
manos in electione cōſulũ hrē ſermonē ad ꝑplm de laudibus regũ ⁊ electorũ
in mgrātum. ⁊ ſi bene ꝑdicauit inde głam ꝯſequebať Huiuſmōi ſermonem
fecit Boetius in electione ſuoꝝ filioꝝ in ꝯſules. ⁊ exinde ſua głia fuit gemi
nata Et qꝛ cōſimilis ſermo ꝯſueuit fieri in triũphis in laudē eoꝝ qui obti/
nuerant victoriā. ideo hmōi ſermonē vocat triũphalē largitionē. ¶ Nota ꝙ
bonũ aliqđ ꝓmittit ⁊ nō adimplet ille dat verba ⁊ nō rē. ⁊ ſic decipit.. Ergo
dicit phīa. dediſti fortunę verba. i. deceptiones ꝓmittendo ei aliqđ boni. ꝙ ip
ſa te ita fouet ¶ Nota quod calculus in vna ſignificatione ē ꝑuus lapillus
qui calcando nō lędit. ⁊ qꝛ talib̄ꝫ lapillis vtebantur ātiqui in ꝯputando. ideo
calculare vel calculũ ponere ponit̄ pro ꝯputare vel pro rōem facere. ergo dicit
phīa Vis ne cũ fortuna calculũ ponere? quaſi diceret. nō debes. ſi ꝯputabis
cũ ea ipſa inueniet te multo fœliciorē ꝗ̄ miſeꝝ.

¶ Ex ſi idcirco te fortunatũ eſſe nō ęſti
mas: qm̄ quę tunc lęta videbant̄ abie/
runt Non eſt ꝙ te miſeꝝ putes: quoni
am quę nũc credunt̄ męſta ꝑtereunt.
An tu in hanc vitę ſcenaꝫ nunc primuꝫ
ſubitus hoſpeſqꝫ veniſti?. Ullā ne hũa
nis rebus ineſſe ꝯſtantiaꝫ reris. cuꝫ ip

Hic phīa excludit quādā
obiectionē. poſſet aliqˢ di
cere. hęc ꝑdica bona nō fa
ciunt me fœlicē. qꝛ ſunt ꝑ/
tranſita Hanc obiectiōeꝫ
excludit phīa dicēs. ꝙ pro
ſed ſi nō ęſtimas te fortu/
natũ. i. fœlicē. quia illa ab
ierunt quę tunc videbant̄
lęta. etiā nō debes te ęſtia
re miſeꝝ. quia quę nũc cre
dũtur. i. videntur mœſta ꝑ
tereunt Nũquid tu veniſti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

primū in hanc ſcenā.i.vmbrā vite ſubitus.id eſt impulſus ⁊ hoſpes.id ē ad/
uena tu ignoras q̄ gerant in hac vita Ne pro nūquid reris id ē opinaris vl/
lam ↄſtantiā ineſſe hūanis rebus cum ipm hoīem ſepe diſſoluat velox hora
mortis.nam ſi fortuitis rebus eſt fides pmanendi.lʒ rara.tn̄ vltimus dies vi

ſum ſepe hoīeʒ velox hora diſſoluat.

Nam etſi rara eſt fortuitis manēdi fi/
des: vltimus tn̄ vite dies. mors q̄dam
fortune eſt etiā manētis Quid igitur re
ferre putes. Tu ne illā moriēdo d̄ſeras
an te illa fugiendo.

te eſt q̄dam mors fortune
etiā manentis fortune.q̄d
igit putas referre.i.diſta/
re ne id eſt an tu deſeras il/
lā fortunā moriēdo..an p
vel.illa te deſerat fugiēdo
quaſi dicat.nihil refert q̄ʒ/
tuʒ ad incōſtantiaʒ fortūe
ſiue fortuna hoīeʒ deſerat
ſiue deſeratur manifeſtū eſt ꝙ manere nō pt. ¶ Notādū ꝙ in rebus humāis
non eſt cōſtantia.cuius ratio eſt In iſto autē quod eſt genitū nulla eſt con/
ſtantia.quia nihil eſt genitū quod nō ſit corruptibile ⁊ non permanēs.ſʒ res
humane ſunt genite ⁊ producte ergo ⁊c̄ ¶ Notandum quod non eſt du/
rabilis fortune proſperitas.quia ipſam cito fugat aduerſitas.vnde Ganfre
dus in poetria Omnibus ne crede tuis ſi tēpore paruo Illuxere tibi mox ſtʒ
clauſura ſerenuʒ Nubila fata diē inducētqʒ crepuſcula noctē. Propter qđ nō
eſt adhibenda fides rebus fortuitis ¶ Nota quod phīa tangit vnā rōem ꝙ
fortuna nō eſt cōſtans que talis eſt Homo non eſt cōſtans.ergo nec fortūa
Anſ pʒ.quia hominē ſepe diſſoluit hora mortis Conſequentia probatur
ex hoc.quia fortuna non habet eſſe niſi circa hoīem cū ſit in agentibus a pro
poſito.ij.phiſicoꝝ.ergo d̄t philoſophia.nihil differt quo ad incōſtantiaʒ for
tune ſiue fortuna derelinquat hoīem fugiendo ſiue homo derelinquat ipſam
moriendo quocūqʒ modo fiat.ſemꝑ ipſa eſt incōſtans ⁊ non permanens

¶ Metrū terciū libri ſecundi

Cum polo phebꝰ roſeis q̄drigꝭ
Lucem ſpargere ceperit
Pallet albētes hebetata vult⁹
Flammis ſtella p̄mentibus
Cuʒ nemus flatu zephyrī tepentis
Vernis irribuit roſis
Spiret inſanum nebuloſus auſter.
Jam ſpinis abeat decus.
Sepe tranquillo radiat ſereno.
Jmmotis mare fluctibus.

¶ Iſtud eſt terciū metruʒ
huius ſecūdi.cui⁹ primus
ꝟſus d̄r ſaphicus ab inuē
tore trochaicus a pede pre
dominātē. Metꝝ aūt ſe/
cundi verſus d̄r glyconi/
cū ab inuētore choriābicū
a pede p̄dominātē In hoc
ergo metro phīa declarat
tribus exēplis mutabili/
tatem muudanorum.
¶ Primum exemplum ē
de corporibus celeſtib⁹ ta
le Sole lucente in celo tūc
obſcurant lumē aliaꝝ ſtel/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

larū Ecce mutatio ſtellarū quo ad lumen. qꝺ tñ prius apparebat tp̄e noctꝫ Sed ſole nobis lucēte nō apparet. vñ ꝺt in lrã Cū phœbus. id eſt ſol ceperit .i. inceperit ſpargere. i. emittere lucē roſeis quadrigis id ē roſeo curru ſtella

Sepe feruentes aquilo ꝓcellas
Verſo concitat equore
Rara ſi conſtat ſua forma mūdo
Si tantas variat vices
Crede fortunis hominum caducis
Bonis crede fugacibus
Conſtat eterna poſitūqꝫ lege eſt
Vt cōſtat genituꝫ nihil

hebetata. i. obſcurata flã/mis id eſt luminibus ſolis ꝑmentibus ipſa pallet. id ē pallida fit ſm albentes vultus Secundū exēpluꝫ eſt in terrenaſcentibus ta le. zephiro flante terra or/natur floribus. ſed auſtro flante flores deficiunt ec/ce mutatio ī terrenaſcētibꝰ vñ ꝺt in lrã Cū id ē quan do nemus irrubuit vernis id ē vernalibus roſis fla/tu zephiri tepentis. i. calē/tis ſi auſter nebuloſus ſpi ret. i. flare incepit. inſanuꝫ id ē inſane. iã decus roſaꝝ abeat ſpinis. i. recedat de ſpinis Terciū exempluꝫ de mari tale Qñ mare nō agitatur vētis apparet tranquillū. ſed ventis agi tatuꝫ efficitur tēpeſtuoſum. ecce mutabilitas maris. vñ ꝺt in lrã Sepe ma/re radiat. i. ſplendet trãquillo ſereno. i. ſerena trãquillitate immotis. i. nō mo tis fluctibus. ſepe aquilo concitat. id ē ꝓuocat feruentes ꝓcellas. id ē tēpeſta tes ꝟſo equore. i. moto mari Tunc hortatur phīa ne credamus bonis fortu ne dicens Si mundo cōſtat. i. permanet ſua forma rara vt ex dictis patꝫ Et ſi mūdus variat tãtas vices. i. alternationes. tunc crede caducis. i. tranſito/rijs fortunis hoīm. i. noli credere. ⁊ loquitur hyronice. dꝫ em̄ intelligi ꝑ ꝯtra/riū. crede. i. noli credere bonis fugacibus. qualia ſunt bona fortune. qꝺ pꝫ ex hoc. quia ꝯſtat. i. manifeſtū eſt. ⁊ eſt poſitū. i. ſtabilitū eterna lege. i. diuina le ge. vt nihil genitū ꝯſtet. id ē immutabiliter ꝑmaneat. ¶ Nota ꝙ poete attri buunt ſoli quadrigã. ꝗ ꝺr a numero quatuor equoꝝ. poete em̄ fingunt cur rum ſolis trahi quatuor equis. ꝓpter quatuor diuerſitates ſolis Nã ſol cū ori tur eſt rubeus hora tercia ſplendens. hora meridiei eſt feruēs. ſed hora veſꝑ/tina eſt tepens Lune vero attribuunt bigã ꝓpter duas ꝓprietates lune. nam luna virtualiter eſt frigida ⁊ humida ¶ Nota circa hoc ꝙ dicit. crede fortui/tis bonis Seneca ꝺt in li. de ꝯſolatione filij Elye Nunꝗ ego fortune credi/di que cū mecū videretur pacē agere. oīa quecunqꝫ in me indulgentiſſime con ferebat. pecuniã hōres. grãm. eo loco poſui vnde poſſet ſine motu meo repete re Interuallū magnū inter me ⁊ ipam habui. itaqꝫ nec illa abſtulit nec euul ſit Neminē aduerſa fortuna cōminuit. niſi ſecūda ꝺcepit Fortuna fortes me tuit. ignauos expauit. opes auferre poteſt. animū aūt ſurripere nō pōt ¶ No ta ꝙ phīa bona fortune appellat caduca. qꝛ ꝺt Seneca. lxviij. epl'a. Omnia iſta in que fortuna dominiū exercet. ſua ſunt. ſicut pecunie. honores. imbe/cilla ſunt. fluida. mortalia ſunt ⁊ paſſiones incerte/ ¶ Nota ꝺt nullū genitū eſſe ꝯſtaus. ꝺt Seneca epl'a p̄allegata Oīa mortalia minuūtur cadūt defe/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

runtur. decreſcunt exhauriūtur. itaqꝫ in illis in ſorte cauſa incerta inequali/
tas eſt. diuinoꝝ autem vna natura ē.

¶ Hec eſt quarta proſa huius ſecūdi in qua phīa ꝓbat Boetiū nō eſſe con
querendū de fortuna ꝓpter pñtia bona q̄ ſibi dereliquit Et primo Boetius
ꝯfitetur ſe fuiſſe fœlicē deplangēs pñtem infœlicitatē ſcđo phīa oñdit ipſum
eſſe fœlicē in pñti ibi Sz ꝙ tu Dicit ḡ Boetius O phīa nutrix oīm ṽtutū
tu ꝯmemoras ṽa. nec poſſum inficiari. i. negare velociſſimū curſum. i. receſſū
mee pſperitatis. ſed hoc eſt qđ coquit. i. anxiat vehementer me recolentē p̄te/
ritā pſperitatē. nā in oīni aduerſitate fortune infœliciſſimū genus infortunij
eſt fuiſſe fœlicē ꝛ iā nō ēē. ¶ Nota phīa đr nutrix oīm ṽtutū. qꝛ oīnis ṽtus ꝯ

¶ Proſa quarta ſecundi libri.

Tum ego Vera inquam com/
memoras O ṽtutū oīm nutrix
nec inficiari poſſum. pſperitatꝭ mee ve
lociſſimū curſum Sed hoc ē qđ recolē
tem vehementius coquit Nā in oī ad/
uerſitate fortune. infelicisſimū genus ē
infortunij. fuiſſe felicem

ſiſtit in medio. mediū non
attingitur niſi recta rōne.
q̄ recta rō eſt ſapīe ꝛ phīe.
¶ Itē cū phīa diuidatꝛ in
practicā ꝛ ſpeculatiuā. ip/
ſa inducit prudentiā q̄ eſt
rcā rō agibiliū ex. vi. ethic̄.
Prudētia aūt colligata ē
oībus ṽtutibus. ex eodez
vi. ꝓpterea phīa đr nutrix
oīm ṽtutuz ¶ Nota ꝙ
recordatio p̄terite fœlicita
tis coq̄t hoīem. iđ đt Se/
neca. lxv. epl'a Illud aga/
mus vt iucūda nobis fiat
amiſſoꝝ recordatio. hoc āt
cōtingit cū animus p̄parat⁹
eſt ad amiſſionē eoꝝ ¶ Nota ꝙ duplex eſt infortuniū. quoddā cōtinuū. aliđ
interpolatū ſiue diſcontinuū Primū infortuniū eſt fœlix ſcđm eſt infœliciſ/
ſimū Infortuniū eīn cōtinuū ex ꝯſuetudine minus nocet. qꝛ đt Seneca ī li.
de tranquillitate aīmi Tolerabilius eſt bona nō acquirere. q̄ꝫ acquiſita a/
mittere. Ideoqꝫ letiores videbis quos fortuna nūq̄ꝫ reſpexit q̄ꝫ quos deſeru/
it Itē dicit in li. de ꝯſolatione filij Elye Vnū hꝫ bonū aſſidua infœlicitas
ꝙ illos indurat quos vexat Infortuniū āt diſcontinuū eſt cū aliquis mutatꝛ
de aduerſitate in pſperitatē. ꝛ iteꝝ de pſperitate in aduerſitatē. ꝛ tale eſt infœ
liciſſimū genus. qꝛ ſepe deijcit hoīem in deſꝑationē. vñ Samarienſis.. alias
pauper henricus O bona pſperitas vbi nūc es: nunc mea ṽſa eſt. In luctū
cithara. fit lachrymoſa lyra O mala dulcedo ſubito q̄ ſumpta venenas.
Que ve recōpenſas mellea felle graui

P. Sz ꝙ tu inquit falſe opinionis ſup
plicium luis. id rebus iure imputare
ñ poſſis Nā ſi te h̄ inane nomē fortuite

Hic phīa oñdit Boetiuz
in pñti eē fœlicē ꝓpter mł'/
ta bona que adhuc poſſi/
det. ſecūdo probat fœlici/
tatē fortuitā nulli poſſe to
taliter euenire Tercio p/
bat verā fœlicitatē in bonis fortuitis nō cōſiſtere Secunda ibi Quis eſt eīn

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

tercia ibi. At vt cognoſcas Primo ponit phīa ꝙ nō dꝫ ꝗrulari boetius de i/
fortunio cū adhuc abundet pluribus bonis. ⁊ illa bona phīa enumerat. ſcḋo
ipſa ꝯſolaꝛ eū. ibi. Cū igi

nomē fęlicitatis mouet ꝗꝫ plꝰimis maxi
miſqꝫ abundes mecū reputes. licet Igi
tur ſi qḋ in om̄i fortunę tuę cēſu p̄cioſiſ
ſimū poſſidebas id tibi diuinitus illę
ſum adhuc inuiolatumqꝫ ſeruatur Po
teriſne meliora queqꝫ retinens de infor
tunio iure cauſari? Atq̄ viget incolu//
mis illud p̄cioſiſſimū humani generis
decꝰ Symachus ſocer. ⁊ quod vitę p̄
cio nō ſegnis emeres. vir totꝰ ex ſapīa
ꝟtutibuſqꝫ factꝰ. ſuaꝝ ſecurus. tuis in
gemiſcit iniurijs. Uiuit vxor ingenio
modeſta. pudicicię pudore p̄cellens. ⁊
vt oēs eiꝰ dotes breuiter includaꝫ. prī
ſiꝉis. viuit inqꝫ tibi q̄ tm̄ vitę huiꝰ exo//
ſa ſpm̄ ſeruat Quoqꝫ vno fęlicitatē mi
nui tuam vel ipſa ꝯceſſerī. tui deſide//
rio lachrimis ac dolore tabeſcit Quid
dicam liberos ꝯſulares? quoꝝ iam vt
ī id ętatis pueris. vel paterni vel aui//
ti ſpecimen elucet ingenij.

tur Dicit primo o Boeti
ꝙ tu luis. i. pateris ſupplí
ciū falſę opinionis illḋ nō
pōt iure īputare reb. nam
ſi mouet te inane nomen
fortuitę fœlicitatis. licꝫ id
ē licitū eſt. vt tu reputes. i.
cōputes mecū ꝗꝫ plurimis
qꝫ ꝓ et maximis boīs ab/
undes. ſi igiꝛ illud bonū
tibi ſeruaꝛ diuinitus illę/
ſum ⁊ inuiolatū. qḋ tu poſ
ſidebas p̄cioſiſſimū in om
ni cenſu. i. theſauro tuę for
tunę. poteriſne retinēs quę
qꝫ meliora iure cauſari? i.
conq̄ri de infortunio qua/
ſi diceret nō Tūc enūerat
bona eius. atqui. ꝓ certe. il
lud p̄cioſiſſimū decus hu/
mani gn̄is ſcꝫ Symachꝰ
ſocer tuus iſte viuit inco/
lumis. i. ſanus. qḋ inqꝫ de
cus nō ſegnis. i. nō tardus
emeres p̄cio vitę.. q. di. tu
tātuꝫ diligis eū ꝙ vitā tu
aꝫ ꝓ eo exponeres Syma
chus vir totus fcūs ex ſa/
piētia ⁊ virtutib ille ſecu
rus ſuaꝝ īiuriaꝝ ingemi
ſcit de tuis iniurijs.. viuit
vxor tua modeſta ingenio
p̄cellens pudore pudicicię
⁊ vt includaꝫ breuiter oēs
dotes. i. ꝟtutes eius. ipſa
ē ſiꝉis prī ſuo. ſ. ſymacho.
⁊ ipſa exn̄s exoſa. i. tedioſa huiꝰ vitę tm̄ tibi ſeruat ſpūm. i. tm̄ ipſa viuit pro/
pter te. in quo vno cōcedo tuā fœlicitatē minui ꝙ vxor tua tabeſcit. i. triſtaꝛ
lachrymis ⁊ dolore deſiderio tui Quid dicā liberos tuos ꝯſulares quoꝝ ſpe
cimen. id eſt ſimilitudo ingenij paterni. i. tui vel auiti id ē aui ipoꝝ. ſcꝫ Sy/
machi qui fuit auus ex parte matris elucet. vt in id ętatis pueris. q. di. liberi
tui ſunt ſimiles patri ⁊ auo ipoꝝ in prudētia inquātuꝫ ętas permittit
¶ Notandū ſicut inferius ꝓbabitur ꝙ in rebus fortuitis nō p̄t ꝯſiſtere vera

fœlicitas Jō illi ꝗ adoptōe taliū reꝝ fœlices ſe exiſtimabāt. ꝛ ex amiſſiōe ea
rū infœlices. falſa opinione decipiebātur. ꝛ licet in opinione eoꝝ ſic eēt. nō tñ
erat in re. ideo dicit phia ad Boetium quod tu falſe opinionis ſuppliciū lu/
is id rebus imputare nō potes ¶ Nota ſuppliciū falſe opinionis eſt ī aī
mo nō in re. vñ Seneca. xvij. epiſtola Multis paraſſe diuitias nō fuit finis
miſeriaꝝ. ſed mutatio diuitiaꝝ. nec hoc miror. nō em̄ in rebus eſt vitiū. ſed ī
animo. ſepius em̄ opinione ꝙ̄ re laboramus. ergo infortunium Boetij non
erat imputādum reb⁹. quibus nō erat. ſed imputādū fuit ſue falſe opinio/
ni ¶ Nota ꝙ phia oſtendit pñtem fœlicitatē in tribus cōſiſtere. ſcꝫ in ami
cis. in vxore pudica. ꝛ filioꝝ ſuoꝝ prudentia Primo em̄ ad fœlicitatē requi/
rūtur amici. nam amicus ē ꝓcioſiſſimū genus diuitiaꝝ. ex octaua ꝓſa huius
ſecūdi. ꝛ Ariſt. ix. Ethicoꝝ Nemo eligit viuere ſine amicis habēs reliqua bo
na. ꝛ ſʒm Tulliū in li. de aīcicia Qui amiciciā tollit de mūdo ſolē tollere vi
detur Et Seneca in de remedijs fortuitoꝝ Nihil eſt peius ꝙ̄ amicos nō ha
bere. ſi amicū perdidiſti aliū quere. ꝛ ibi eū queras vbi inuenies. quere inter
artes liberales. inter recta ꝛ honeſta officia. quere in laboribus.. ad menſam
iſta res nō queritur ¶ Secundo requiritur ad fœlicitatem politicā vxor pu
dica. que rara eſt Unde Seneca in de reme. fortui. Multe inter ꝓbas matri
monialis ordinis. cœperunt eē exempla meretriculaꝝ. ꝙ̄ multas ex ꝯiugib⁹
optimis peſſimas videmus. ex diligentiſſimis diſſolutiſſimas. ex liberaliſſi
mis rapaciſſimas. Etiā ſi bonā vxorē habuiſti nō potes affirmare eam eſſe
ꝑmanſurā in illo ꝓpoſito. nihil tā mobile. nihil tam vagū. ꝙ̄ fœminaꝝ vo/
luntas Tercio requiritur ad fœlicitatē politicā proles. qꝛ ſʒm Ariſt. i. Ethi
coꝝ. Nō omnino fœlix eſt qui ſpecie turpis eſt aut ſolitarius aut ꝓle carens.
¶ Nota ſʒm Vguitionē ſpeciē eſt pulchritudo vel ſilitudo. vel ſignum. vel
imago. vel noticia vel experimentū vel bonū operis documentū. ſed in pro/
poſito accipitur pro ſimilitudine Item ſcd̄m eundē auitus ta. tum. id eſt ab
auo habitus vel poſſeſſus vel ad ipſum ꝑtinens. ꝛ ponitur quādoqꝫ pro an/
(tiquo

¶ Cum igitur ꝓcipua ſit mortalib⁹ vi
te cura retinēde o te ſi tua bona ꝯgn̄ſcas
felicem. cui ſuppetūt etiam nūc que vi
ta nēo dubitat ēe chariora. Quare ſic/
ca iā lachrymas nōdū ē ad vnū omnis
exoſa fortūa. Nec tibi nimium valida
tempeſtas incubuit qm̄ tenaces herēt
ancore. que nec preſentis ſolamen nec
futuri ſpem temporis abeſſe patiātur

¶ Hic philoſophia
ex dictis conſolatur Boe
tium dicens Ex quo hoī/
bus eſt precipua cura/ id ē
maxima cura retinende vi
te. id eſt ſaluāde vite. O te
fœlicem ſi cognoſcas tua
bona. cui etiam nunc ſup/
petunt id eſt abundant ta
lia bona. quia nemo dubi
tat eſſe chariora ipſa vita
Quare iam ſicca lachry/
mas ꝛ noli flere. nondū ei
omnis fortuna eſt tibi exo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſa.i.aduerſa ad vnū.i.oīno nec tibi incubuit.i.inſtetit tēpeſtas aduerſitatis nimiū valida.qm̄ tenaces ancore.i.amici inſeꝑabiles herent.i.firmiter manent.que ſcʒ ancore nō patiūtur tibi eē ſolamen pn̄tis tp̄is.nec ſpē futuri temporis Et dt̄ Boetius p̄cor vt hereant.i.maneant

B.Ethereant inq̄ꝫ p̄cor.Illis nanqꝫ manentibus vtcūqꝫ ſe res habeāt:enatabim⁹ Sʒ quātū ornamētis dec⁹ noſtris deceſſerit vides.P.Et illa.Promouimus inquit aliquātuʒ.ſi te non/duʒ totius tue ſortis piget.Sed delitias tuas ferre nō poſſum:qui abeſſe aliquid tue beatitudini tam luctuoſus atqꝫ anxius cōqueraris

ille ancore.qꝛ ipſis manētibus vtcunqꝫ.i.qualitercunqꝫ res ſe habeant.nos enatabimus euadēdo aduerſitatē fortune.Sed ophia tu vides quātuʒ decus nr̄is ornamētis bonorū exterioꝝ quibus ornabamur deceſſerit Rn̄dit phia Nos ꝓmouim⁹ aliq̄ꝫ tuʒ aīm tuū ad ꝯſolatōeʒ ſi nōduʒ piget te toti⁹ tue ſortis..qꝛ maior ꝑs ſalua tibi manet.ſʒ nō poſſū ferre tuas delitias q̄ tā luctuoſus.i.plenus luctu atque anxius ꝯquerāris aliquid abeſſe tue beatitudini.i.tue fœlicitati ¶ Nota ꝙ ſicut mors eſt oīm amariſſima.qꝛ oīa abſcindit.oīa deuorat.⁊ qꝛ aliqui iu/dicant ſe nō timere mortem.⁊ tn̄ timēt ſm̄ Senecā in.de reme.for.Sic vita ē oīm dulciſſima.oīa em̄ appetunt eē ⁊ viuere.ideo vnūqdqꝫ naturaliter nitit̄ ad ſaluādum vitā.q̄ nihil eſt charius Si ergo Boetius poſſedit bona q̄ chariora ſunt vita nō debuit ſe eſtimare miſeꝝ.ſed magis fœlicē ¶ Nota ꝙ phia amicos appellat ancoras Sicut em̄ tēpeſtate incūbente ꝑ ancorā nauis re/tinetur ⁊ a periclitatione ſaluat̄.ſic imminēte aduerſitate fortune hō fidelib⁹ amicis ne ſuccumbat infortunio ſbleuat̄.fideles em̄ amici retinent hoīeʒ īpe/tu fortune agitatū ne totaliter deiciat̄ a ſua ſtabilitate ¶ Nota ſm̄ Vguitionē ſuppetere.i.ſūminiſtrare vel ſuꝑabundare.ſed pigere eſt pigꝝ eſſe vel pe(nitere vel grauare vel offendere.

Quis eſt em̄ tam ꝯpoſite felicitatis vt non aliqua ex parte cum ſtatus ſui qualitate rixetur? Anxia em̄ res ē humanorum ꝯditio bonoꝝ: ⁊ que vel nunq̄ꝫ tota proueniat vel nunquā ꝑpetua ſubſiſtat Huic cenſus exuberat.ſʒ ē pudori degener ſanguis.Hūc nobilitas notū

¶ Hic phia ꝓbat fœlicitatē nulli poſſe totaliter euenire.ſcd̄o oñdit ꝙ quanto aliquis ē fœlicior tanto leuiori aduerſitate proſternitur.Tercio cōcludit ex his fœlicitateʒ fortuitam amarā eē ⁊ miſerā.Quarto inuehitur cōtra homines.ſcd̄a ibi Adde ꝙ fœliciſſimi.tercia ibi.cꝫ multꝫ quarta ibi Quid igitur o mortales Primo dicit Quis eſt hō tā compoſite fœlicitatis?.i.taʒ copioſe fœ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

facit. ſed anguſtia rei familiaris inclu
ſus. eē mallet ignot⁹ Jlle vtroqȝ circū/
fluus. vitā celibē deflet Jlle nuptiȷs fę
lix. orbus liberis. alieno cēſū nutrit hę
redi Alius ꝓle lętatus. filiȷ filięve deli/
ctis mœſt⁹ illachrymat. Jdcirco nemo
facile cum fortunę ſuę conditione ꝯcor
dat Ineſt enī ſingulis quod inexꝑt⁹ ig
noret. expertus exhorreat.

lix vt nō rixetur. i. diſcordȝ
ex aliq̄ ꝑte cū qualitate. i.
cū diſpōe ſui ſtatus. i. ſuę
fortunę. q. d. null⁹ ē ita fœ
lix. qꝛ ꝯditio. i. ſtatus hūa
noꝝ bonoꝝ ē anxia res. i.
miſera. q̄ nūquā hōi tota
ꝓueniat vel nunq̄ȝ ꝑpetua
ſubſiſtat Tūc declarat ꝙ
nō tota ꝓueniat hōi. qꝛ hu
ic. i. ali cui hoī exuberat cē
ſus. i. abundat pecunia. ſed
aliud ſibi deficit. . qꝛ dege/
ner ſanguis. i. ig̃bilitas ē
ſibi pudori. hūc āt. i. aliū
hoīem nobilitas facit no/
tū. ſed iꝑe incluſus anguſtia rei familiaris. i. paupꝑtatis. mallet. i. magis vellȝ
eē ignotus Jlle. i. alter hō circūfluus. i. circūdatus vtroqȝ. i. tā diuitiȷs q̄ȝ no
bilitate. iꝑe deflet celibē vitā. i. caſtā vitā. qꝛ nō p̄t forſan ducere vxorē. . Jlle
. i. alter fœlix nuptiȷs. ſcȝ hn̄do vxorē orbus. i. carens liberis. i. pueris iꝑe nu/
trit. i. congregat. cenſuȝ hęredi alieno Alius āt lętatus ꝓle iꝑe mœſtus illa/
chrymat. i. ingemiſcit delictis. i. ꝑ criminibus filiȷ vel filię ſuę. Jdcirco nemo
facile ꝯcordat cū ꝯditione ſuę fortunę Ineſt enī ſingulis hoīb⁹ aliq̄d q̄d iꝑe
inexꝑtus ignoret vel exꝑtus iꝑm exhorreat. ⁊ ſic rixatur cū q̄litate ſui ſtatus
¶ Nota ꝙ nō eſt hō tā fœlix quin inueniat aliquā ꝯditionē in ſe quā vellet
nō habere. ꝓpter q̄d miſera ē ꝯditio humanoꝝ bonoꝝ. qꝛ nūq̄ȝ hoī tota proue
nit. qꝛ aliq̄s oīa ꝯtemnere p̄t. ſȝ oīa hr̄e neq̄ p̄t Et elicit᷑ vna rō ex lrā Jlli cō
ditio hūanoꝝ bonoꝝ nō tota ꝓuenit cui ſu⁹ ſtatus in aliquo diſplicet. ſȝ nul/
lus inuenitur tā fœlix cui ſtatus ſu⁹ nō diſpliceat in aliq̄ ſicut declarat in lrā
g̊ ⁊c̄ ¶ Itē ſanguis ſeruilis ꝯditionis dr̄ degener. qꝛ hoīes naturaliter li/
beri ſunt. ſȝ ꝑ ſeruitutē degenerāt a natura ¶ Nota vita caſta dr̄ vita celebs
quaſi cœleſtis. qꝛ in carne viuere p̄ter carnē ē vita cœleſtis ⁊ angelica ¶ No
ta ſm̄ Vguitionē illachrymari eſt intus lachrymari vel cū dolore lachryma
ri ⁊ eſt deponētis generis. licet ſm̄ antiquos inueniat᷑ neutrius gn̄is. ⁊ ſic bo
etius ponit hic in neutro gn̄e. cū dr̄ mœſtus illachrymat

¶ Adde ꝙ fęliciſſimi cuiuſqȝ delicatiſſi
mus ſenſus ē. ⁊ niſi ad nutū cūcta ſup
petāt. oīs aduerſitatis inſolens mini
mis quibuſqȝ ꝓſternit᷑. Adeo pexigua
ſunt q̄ fortunatiſſimis btitudinis ſum

¶ Hic phīa oſn̄dit phīa ꝙ
hō magꝭ fœlix leuiori ad
uerſitate ꝓſternit᷑. cū h̄ cō/
ꝑando Boetiuȝ ad alios
⁊ dr̄ Adde p̄dictis ꝙ ſēſus
cuiuſlibȝ hoīs fœliciſſimi
. i. fortunatiſſimi ē delica/
tiſſimus. i. īpatientiſſim⁹
niſi ad nutū ſuū cūcta ſup
ꝑpetāt. i. abundēt. ipſe erit inſolens. i. īpatiens. oīs aduerſitatis ⁊ ꝓſternitur
a ſua fœlicitate. quib⁹ minimis aduerſitatib⁹ adeo pexigua ſunt. i. valde exi/

mā detrahunt. Quāmultos eē ꝯiectaſ
q̇ ſeſe celo ꝓximos arbitrenť. ſi de for//
tunę tuę reliquijs ꝑs eis minima ꝯtin//
gat. Hic ipſe locus quē tu exilium vo
cas incolētibus patria eſt. Adeo nihil
eſt miſeꝝ niſi cum putes. Cōtraq; btā
ſors oīs eſt ęq̄nimitate tolerantꝭ. Quis
ē ille tam felix. q̇ cum dederit impatien
tię man⁹. ſtatū ſuū mutare non optet.

gua. ſūt. q̄ fortunatiſſimis
detrahunt. i. auferūt ſum
mā. i. perfectionē beatitu/
dinis. O boeti q̄ꝫ multos
eſſe ꝯiectas. i. opinaris q̇ ſe
ſe arbitrentur ꝓximos eſſe
celo. i. deo. ſi eis ꝯtingeret
minima ꝑs de reliquijs. i.
de particulis tuę fortunę.
hic locus quē tu vocas ex
iliū eſt patria incolentib⁹.
. i. hitantibus. ita eoꝝ iudi
cio ſpectat ad fœlicitatem.
Uniuerſaliter ergo de re/
bus fortuitꝭ ꝯcludit. adō
nihil eſt miſeꝝ niſi cuz tu
putes. i. niſi ex reputatiōe
animi tui ęſtimes. ꝛ contra. i. per cōtrariuz. oīs ſors eſt beata ęquanimitate
id eſt patientia animi tolerantis. Quis eſt ille taz fœlix qui cū dederit man⁹
impatientię. id eſt cū fuerit factus impatiens. quin ipē non optet mutare ſta/
tum ſuū. quaſi diceret nullus tā fœlix ¶ Nota ꝙ forſan aliquis diceret nul
li hominū placet ſtatus ſuus ſi deeſt ſibi magnū fortuniū. ſed defectus modi
ci boni non impedit cōplacentiā ſtatus quin homo totaliter ſit fœlix. hoc ex/
cludit phīa dicens Quanto aliquis eſt fœlicior. tanto eſt delicatior. ꝛ quan
to eſt delicatior tantomagis grauatur ex defectu modici boni. ꝛ ſic fœliciſſi/
mis detrahitur ꝯplementū beatitudinis ¶ Notandum ꝙ vna ꝛ eadez res
quā vnus iudicat ſpectare ad miſeriā. alius iudicat ſpectare ad fœlicitatem.
ergo dicit philoſophia. locus quē tu exiliū vocas incolentibus eſt patria
¶ Notandum quātumcunq; hō ſit abundans rebus fortuitis ſi aliquid di
ſplicet ſibi in ſtatu ſuo ipſe optat ſtatū ſuuz mutari cōmendando ſtatū alte/
rius. vnde miles emeritus laudat ſtatū mercatoris. ecōtra mercator expert⁹
pericula marina laudat militiam Similiter legiſperiti laudant agricolas. ꝛ
agricolę vrbanos Similiter exemplū ptz in Boetio de ſcholariū diſciplina
de filio inꝯſtantię qui habēs diſplicentiā vnius ſtatus ſemꝑ aliū ꝛ aliū aſſū
pſit ¶ Nota ꝙ dicit nihil eſt miſeꝝ niſi cuz putes. vnde dt Seneca. ix. epl'a
Miſer eſt qui ſe beatū nō iudicat. licet mundo īperet nō eſt beatus qui ſe be
atum nō eſſe putat

¶ Quā multis amaritudinib⁹ huma//
nę felicitatis dulcedo reſꝑſa ē. Quę ſi e
tiā fruēti iucūda eē videatur. tn̄ quo//
min⁹ cū velit abeat. retineri non poſſit
Liquet igitur q̄z ſit mortaliū rerū mi//

¶ Hic phīa oſtendit for/
tuitā fœlicitatē eſſe ama/
ram ꝛ miſerā dicens. quaz
multis amaritudinib⁹ dul
cedo humanę fœlicitatꝭ ē
reſperſa. id eſt ꝑmixta quę
etiam ſi videatur iucunda
homini fruenti. tamē non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſera beatitudo . quę nec apud ęquani//
mos ꝑpetua perdurat. nec anxios tota
delectat.

p̄t retineri. quo minus pro
vt. hō habeat eā cuȝ velit.
id ē non poteſt retineri ad
voluntatē hoīs. ⁊ liquet. i.
manifeſtū eſt q̄ȝ miſera ſit
beatitudo rerū mortaliuȝ
q̄ nec ꝑpetua perdurat apō ęquanimos. id ē conſtātes vel patientes nec ipſa
tota. id ē ſimul delectat anxios id eſt miſeros ¶ Nota ꝙ fœlicitas ⁊ dulcedo
humana nō ē ſine amaritudine. q̄ꝛ dicit btūs Bernardꝰ. Nūquā in honore ſi
ne labore. nunq̄ȝ in ꝑlatione ſine tribulatione. nunq̄ȝ in ſublimitate ſine va/
nitate quis eſſe pōt Itē Alanus in anteclaudiano dicit. Sed nihil inuenio
quod in omni parte beate viuat. quin multas nobis deferre quęrelas Poſſit.
ſi noſtrā velit accuſare mineruā.

¶ Quid igitur o mortales extra petitis
ītra vos poſitā fęlicitatē? error vos īſci
cia q̄ȝ ꝯfundit Oſtendā breuiter tibi ſū
mę cardinē fęlicitatis Eſt ne aliquid ti
bi teipſo p̄cioſius? nihil inquies. Igi
tur ſi tui cōpos fueris poſſidebis qō//
nec tu amittere vnq̄ȝ velis. nec fortuna
poſſit auferre

¶ Hic phīa inuehiť con
tra hoīes ⁊ dicit ſic O mor
tales quare petitis. i. q̄ri/
tis extra. i. in rebus exteri
oribus fœlicitatē poſitam
intra vos. error ⁊ inſcicia.
id eſt ignorantia cōfundit
vos oſtēdam tibi breuiter
cardinē. i. radicē ſummę fœ
licitatis.. eſt ne aliq̄d tibi
p̄cioſius teipſo? nihil inq̄/
es. ſi igiturꝰ fueris compos
tui ꝑ tranquillitatē aī tui
tu poſſidebis qō nunquaȝ
amittere velis. ſcȝ delectationē in oꝑatione perfectę virtutis. nec fortūa po/
terit tibi auferre ¶ Nota ꝙ duplex eſt btītudo ꝑfecta ⁊ īperfecta. ꝑfecta bea
titudo habetur poſt hāc vitā ⁊ eſt vita ęterna ō qua loquitur btūs Joan. di.
Hec eſt vita eterna vt cognoſcāt te ſolū verꝝ deū ⁊ quē miſiſti ieſuȝ chriſtuȝ
Alia ē beatitudo īperfecta quę p̄t eſſe in p̄nti vita. quā phī poſuerunt ꝯſiſte/
re in oꝑatione optimę virtutis Vn̄ radix talis btītudinis eſt tranquillitas
aī ex moderatione ⁊ ſedatione paſſionū ꝑ habitū ꝟtutis ꝑ talē aūt trāquil/
litatē hō efficitur ſui cōpos vt nō deijciatur paſſionibꝫ. iſta āt tranquillitas
nō eſt quęrenda in rebus exterioribꝫ. ſed ſolū hȝ eſſe in aīo hoīs. de q̄ btītudi
ne ⁊ trāquillitate hic loq̄tur phīa dicens Quid igiť o mortales ⁊c̄ Et Se/
neca. loquēs de eadē fœlicitate. ix. epl'a ōt Summū bonū extrinſecus inſtru
mēta nō quęrit. domi colitur. ex ſe totū eſt. incipit fortunę eſſe ſubiectū. ſi quā
partē ſui foris quęrit Itē Seneca. xxiij. epl'a ōt Fœlicitatis auiditas tuta ē
q̄ ſi aut vnde ꝓueniat quęris. ex bona ꝯſcientia. ex honeſtis ꝯſilijs. ex rectꝫ ac
tionibus. ex ꝯtēptu fortuitoꝝ Et. xxxi. epl'a dicit Illud bonū eſt quęrēdum
qō nō fiat de die in diē peius. q̄d eſt hoc? animꝰ. ſȝ hic rectus. bonꝰ magnus.
quid aliud voces hunc aīm q̄ȝ deū in corpore hūano hoſpitatū Et. xli. epl'a
ōt Lauda bonū in hoīe qō eripi nō p̄t quod eſt ꝓpriuȝ hoīs. quęris quid ſit
illud? animus ⁊ rō ꝑfecta. rationale nāq̄ȝ aīal eſt homo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Hic phīa ꝓbat verā fœlicitatē nō poſſe ↄſiſtere in rebus fortuitis tribus rōibꝫ.ſcḋaz ponit ibi. Ad hec.terciā ibi. Et qm̄ Pria rō talis ē. In illo non ↄſiſtit fœlicitas hoīs qḋ p̄t auferri ab hoīe.ſꝫ bona fortunę ſunt hmōi.ꝭ ꝛc̄

Atqꝫ vt cognoſcas ī his fortuitis reb⁹ btītudinē ↄſtare non poſſe..ſic collige. Si btītudo eſt ſummū naturę bonum ratione degētis: nec eſt ſummuꝫ bonū quod eripi vllo modo p̄t. qm̄ precellit id qḋ nequeat auferri. maīfeſtū ē quin ad beatitudinem percipiendā fortunę inſtabilitas aſpirare non poſſit

maior nota. qꝛ ſummū bonū ē ꝓpriū hoīs. bonū aūt qḋ auferri p̄t nō eſt ſūmū bonū: qꝛ illud qḋ auferri nō p̄t meli⁹ ē eo qḋ auferri p̄t Minor pꝫ.bona fortuita pn̄t auferri cum ſint mutabilia Vn̄ ḋr in lrā Vt agnoſcas btītudinem nō poſſe cōſtare in rebꝫ fortuitꝭ.ſic collige ꝑ tales rōnes Si btītudo eſt ſūmū bonū naturę degentis rōe .i.naturę rōnalis. nec illḋ eſt ſummuꝫ bonū qḋ vllo mō pōt eripi.i.auferri. q̇a illud bonū qḋ nequeat.i.nō pōt auferri.hoc p̄cellit.id ē meli⁹ ē.eo qḋ auferri pōt.ex quo manifeſtū eſt ꝙ inſtabilitas fortunę nō poſſit aſpirare.i.accedere ad btītudinē accipiendā ¶ Nota ꝙ btītudo eſt ſummū bonū. qꝛ in tercia huius ſecūda proſa ḋr ꝙ btītudo ē ſtatus ꝑfectus aggregatione oīm bonoꝝ ꝛ btītudo eſt ſummū bonū naturę degentis.i.viuētis rōe .i. naturę rōnalis. ſicut hoīs.qꝛ hoīm genus viuit arte ꝛ rōne.ex ꝓhemio methaphiſicę Nullū em̄ alioꝝ aīaliuꝫ eſt fœlix.ex.x. Ethicoꝝ Bruta em̄ animātia neō fœlicitabit.primo Ethico. Et talis btītudo nō ↄſiſtit in bonis exterioribꝫ. ſꝫ ī actu ſapīe.qꝛ ḋt Ariſt.in li.politicoꝝ Teſtis ē mihi de⁹ ꝙ in bonis exterioribꝫ nō ↄſiſtit ſummū bonū Et idē in eiſdē Nos ſum⁹ fœlices ꝛ dīj.dīj aūt n̄ ſūt fœlices bonis exterioribꝫ.ꝭ nec hoīes. ¶ Nota licet in bonis exterioribꝫ fortuitis nō conſiſtat fœlicitas formaliter ꝛ eēntialiter.tn̄ fœlicitas ↄſiſtit ī eis organice.qꝛ deſeruiūt ad fœlicitatē verā.ſine em̄ rebus exterioribus quaruꝫ fortuna dn̄a eſt nō ↄtingit eē fœlicē ſpᵉ organice.ex li.de bona fortuna. ꝛ ex.x.ethicoꝝ Opus eſt exteriori ꝓſperitate omni enti Natura em̄ per ſe nō eſt ſufficiens ad ſpeculandū.ſed oꝫ cibū potū ꝛ reliquū famulatū p̄exiſtere.

¶ Ad hec. quē caduca iſta felicitas vehit. vel ſcit eam. vel neſcit eſſe mutabilem. Si neſcit. quęnam beata ſors eſſe poteſt ignorātię cęcitate? Si ſcit. metuat neccē ē. ne amittat quod amitti

Hic phīa ponit ſcḋaz rōnem q̄ talis ē Ille q̇ fœlix ē fortuita felicitate aut ſit eam mutabilē eſſe aut neſcit.ſi neſcit eſt ignorans.ꝛ ꝑ ↄn̄s eſt infœlix. Si ſcit eē mutabilē neccē eſt ꝙ timeat ne eā amittat. cui āt ineſt cōtinuus timor fœlix eē nō pōt. Unde dicit ī lrā ſic Ad hec ſcꝫ p̄dicta addam ſcꝫ aliam rationem homo quem vehit.id eſt

ducit iſta caduca.i.fortuita fœlicitas.vel ſcit eam eſſe mutabilē vel neſcit. ſi
neſcit que nā ſors beata.i.q̄ fœlicitas btā p̄t eſſe cecitate ignorantie.q.d. nl̄
la Si ſcit eā eſſe mutabilē.necē eſt vt metuat ne amittat illud qđ nō dubi/

poſſe non dubitat Quare cōtinuus ti
mor non ſinit eſſe felicē An vel ſi amiſe
rit.negligendū putat Sic quoqȝ per/
exile bonum eſt.quod equo animo fera
tur amiſſum

tat poſſe amitti.q̄re cōti/
nuus timor nō ſinit ipſuȝ
eſſe fœliceȝ Et forſan dice
res hō nō timet amiſſiōeȝ
fortune.quia nō curat vtꝝ
eā amittat vel nō.hoc ex/
cludēs phīa dt.ſi amiſerit
bonū fortuitū ⁊ putat il/
lud negligendū.i.nō curā
duȝ.tunc illud bonuȝ erit
valde exile qđ amiſſuȝ fe/
ratur equo aīo.i.equali aīo. ſicut ꝯſeruatū ⁊ ꝑ conſequēs illud nō eſt ſūmuȝ
bonū ¶ Nota ex tercio huius pſa.ix.vera ⁊ ꝑfecta fœlicitas facit hoīeȝ po/
tentē.reuerēdum celebrē.⁊ letū.ergo vera fœlicitas excludit timorē.⁊ ꝑ ꝯñs
ꝯtinuus timor qui excludit leticiā nō ſinit eē fœlicē.vñ Seneca.ix.ep̄la Il/
le beatiſſimus ē ⁊ ſecurus ſui poſſeſſor q̄ craſtinū diē ſine ſollicitudine expe/
ctat ¶ Itē nota ex quo fœlicitas cōſiſtit in ſpeculatione dei ⁊ ſubſtantiaruȝ
ſeꝑataꝝ ipſa excludit cecitatē ignorantie.in qua ignorantia fœlicitas eē ñ p̄t

¶ Et qm̄ tu idem es cui ꝑſuaſum atqȝ
inſitū ꝑ multis dmōſtrationibus ſcio.
mentes hoīm nullo mō eſſe mortales.
Cūqȝ claꝝ ſit fortuitā felicitatē corꝑis
morte finiri.dubitari nequit ſi hec af/
ferre btītudinē p̄t. quin omne mortali
um gen⁹ in miſeriā fine labat̄ Qȝ ſi ml̄/
tos ſcimus btītudinis fructū nō mor/
te ſolū.veꝝ etiā doloribꝫ ſuppliciȷ̄ſqȝ q̄
ſiſſe.quonā mō pn̄s vita facere beatos
p̄t que miſeros tranſacta nō efficit.

¶ Hic phīa ponit terciā
rōem que talis ē Si bea/
titudo ꝯſiſteret in rebꝫ for
tuitis.cū bona fortuita fi
niūtur morte hoīs. ſequit̄
ꝙ oīs hō in morte fieret mi
ſer.qđ nō eſt veꝝ.qꝛ multi
per mortem cōſequuti ſūt
fœlicitatē.ſicut martyres.
⁊ aliȷ̄ ſctī qui ꝑpeſſi ſunt
maxima tormēta vt con/
ſequerētur btītudinē in aī
ma Dicit ergo ſic in lrā
Quoniā tu idē es hō cui
ego ſcio eē perſuaſum per/
multis.i.valde multis de/
monſtrationibus.mentes
id ē aīas hoīm nullo mo/
do eē mortales ⁊ cū ſit cla
rū.i.manifeſtū fortuitam
fœlicitatē finiri.i.termia
ri morte hoīs nequit id ē nō p̄t dnbitari ſi hec fortuita fœlicitas p̄t afferre.i.
dare btītudinē quin om̄e genus mortaliū.i.hoīm labat̄ in miſeriam in fine
mortis Sed ſi ſcimus multos ſcȝ ſcōs queſiſſe fructū beatitudinis nō ſolū
morte.veꝝ etiā doloribꝫ ⁊ ſuppliciȷ̄s quonāmō.i.per quē modū pn̄s vita ſpe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

bonis fortuitis oꝛnata pōt facere btōs que vita trāſacta.i. terminata nō effi cit miſeros.q.d.nullo mō ¶ Nota cuiꝰ pn̄tia ē cā fœlicitatis eius abſentia ē cauſa miſerię ꝛ infœlicitatis Sicut em̄ nauta ꝑ ſui pn̄tiā eſt cā fœlicitatis nauis.ſic eius abſentia eſt cā periclitationis eius.. Ex.ij. phiſicorum. Si ergo bona fortunę ꝑ ſui pn̄tiā eſſent cā beatitudis.per ſui abſentiā eēnt cauſa miſerię Cū aūt in morte hoīs bona fortunę relinquūt hoīem fugiendo.ꝛ hō relinquat ea moriendo.oīs hō poſt mortē eēt miſer ꝛ infœlix.qđ falſum ē Nā multi poſt mortē ꝯſequētur btitudinem Hoc excludēs phia dicit ad boetiū Tu es idē ille cui ꝑſuaſuz eſt multis demōſtrationibus aīas hoīm eſſe imortales ¶ Nota ꝙ oēs leges in hoc ꝯueniunt ꝙ aīa intellectiua hoīs ſit imortalis.ſeꝑatur em̄ ab illis ſicut ꝑpetuū a corruptibili.ex.ij.de aīa.ꝛ hoc ē rōnabile.qꝛ aīa intellectiua īmaterialis nō eſt educta de potētia materię.ſed ab extra.ſcꝫ a deo. Ipa em̄ ſm̄ Augꝰ.creando infunditur ꝛ infundēdo creatꝛ.. ꝓpter quod cū abſciſio materię ſit cauſa ꝑpetuitatis.ꝑ ꝯmentatorē ꝑmo celi ꝛ mūdi Alia intellectiua īmaterialis exn̄s ipſa eſt immortalis

¶ Hic incipit quartū metrū huius ſcđi qđ đr metrū anacreuntiū ab inuentore.iābicuꝫ a pede ꝑdominānte.dimetrū a numero pedū.catalecticū..qꝛ deeſt vna ſyllaba ad ꝯplemētū metri. Huic metro adiungit metrū feregratiū ſic dictū ab inuētore.de quo ſuperius dcm̄ eſt. In hoc ergo metro phia cōmendat vitā mediocrē ꝑ talē metaphorā. Edificiū ꝯſtructū in loco nimis alto vrgetur tēpeſtatibus vētoꝝ ꝛ fundatū in loco arenoſo defluit.ſꝫ fundatū in loco humili ꝛ ſaxoſo vtrūqꝫ vitat incōmodū.ſic vita pn̄s nimiū eleuata ꝓſperitate. vel nimiū depſſa aduerſitate frequēter euētu inopinato calamitatibꝫ ꝺfluit.mediocris āt ſecura manet Dicit ergo in lrā. Quiſquis hō cautus volet ponere ſedē perennem..id ē firmam manſionez.ꝛ ipſe ſtabilis exiſtens nec velit ſterni.id eſt deijci ſonoris flatibus euri illius venti.ꝛ quiſqꝫ curat ſpernere pontuꝫ minantē fluctibus.id ē mare

¶ Metꝝ quartum ſcđi libri.

Quiſquis volet perennem
q Cautus ponere ſedem
Stabilis qꝫ: nec ſonorꝭ
Sterni flatibus euri
Et fluctibus minantem.
Curat ſpernere pontum
Montis cacumen alti.
Bibulas vitet arenas.
Illud proteruus auſter
Totis viribus vrget.
Ne pendulum ſolutę
Pondus ferre recuſant
Fugiens periculoſam
Sortem ſedis amęnę
Humili domū memento

fluctuans ille vitet cacumē.id eſt ſummitatē alti montis.ꝛ vitet arenas bi/

bulas.i.ſiccas. ¶ Tunc aſſignat cauſas quare debeat vitari in edificādo ca/
cumen alti montis.quia illud ſcꝫ cacumen alti montis vrget id eſt maīfeſtat
auſter proteruus.i. vētus
impetuoſus. ¶ Tunc aſ
ſignat cām quare debeant
vitari arenę.quia hę arenę
ſolutę.i.diſiunctę per ſicci/
tatē recuſant ferre.i.nolūt
portare pendulū pondus
.i.labile pondus Tu ğ fu
giens periculoſam ſortem
id ē euentū amœnę ſedis.
id ē māſionis ꝛ certus exi
ſtēs memēto figere.i. ſta/
bilire domū tuā in humi/

Certus figere ſaxo.
Quamuis tonet ruinis
Miſcens ęquora ventus.
Tu conditus quieti
Felix robore valli
Duces ſerenus ęuum.
Ridens ętheris iras

li ſaxo.i.depſſo lapide quāuis ventus miſcens ęquora.i. voluens maria tonꝫ
.i.ſęuiat ruinis.i.flatibus ruinoſis.tu fœlix ꝯditus robore.i.firmitate quie/
ti valli id ē munitionis.ꝛ tu ſerenus.i.tranquillus.duces.i.ages.euū.i.vitaꝫ
tuā ridens.i.deridens ꝛ pro nihilo hñs iras.i.pſequutiones ętheris.i.aurę vł
venti ſęuientis ¶ Nota ꝙ oīs virtus ſupfluitate corrūpitur.cū virtus cōſi/
ſtat in medio Eſt em̄ virtus hītus electiuus in medietate ꝯſiſtens recta rōe
determinatus.iō oīs ſupfluitas tanꝗ̄ vitioſa vitāda eſt Phīa ergo docet vi
tare ſupfluaꝫ pſperitatē quā deſignat p cacumen alti montis.ꝗ̄ proſperitas
plerunꝗ̄ impugnatur inuidia ꝛ potētia magnatū quę per ventū impellentē
deſignatꝛ Docet etiā vitare nimiā paupꝫtatem quā deſignat bibula arena..ꝗ̄
paupertas recuſat ferre indigentiā neccārioꝝ quę per pondus pendulū deſig/
natur Indigentia em̄ grauat hoīem ad modū penduli pōderis ¶ Nota ſecu
ritas ſm̄ Tulliū in rhetorica ſua Eſt virtus incōmoditates imminētes. ꝛ i
choatę rei affines nō formidans.quę ſecuritas maxime appetenda eſt: Prop
ter qḋ phīa docet appetere vitā mediocrē quę reddit hoīem ſecurū. ſcōm illḋ
poeticū Medio tutiſſimus ibis.ꝛ Catho Tuta mage ē puppis modico ꝗ̄
flumine fertur Quā vitā mediocrē deſignat p humile ſaxū in quo edificium
impetu venti nō deijcitur.nec inundationibus tanquā bibula harena diſſol
uitur ¶ Nota ꝙ duplex eſt paupertas.voluntaria ꝛ lęta.alia inuoluntaria
ꝛ triſtis Pⁱa paupꝫtas ē appetenda.ſcōa fugienda De prima loquitur.Se
neca in epła Honeſta res ē lęta paupertas.paupꝫtas em̄ expedita ſecura eſt.
Et.xviij.epła O lucille incipe cū paupertate habere cōmercium.aude ꝯtem
nere opes.nemo alius eſt deo dignus ꝗ̄ qui opes ꝯtempſerit .Secūda paupꝫ
tas ſcꝫ inuoluntaria ꝛ triſtis fugienda eſt.quia mortalis eſt .ꝛ ratione triſti
cię ſtupefacit ꝛ corrumpit naturam

¶ Proſa quinta libri ſecundi.

¶ Hic incipit quīta pſa
huius ſecūdi..in qua phīa
ponit remedia magis mo
uentia Boetiū ad oñdum
ꝙ bona fortunę ſunt con
temnenda ꝛ minus eſſe do

Sed qm̄ rōnuꝫ iam in te mearū
fomenta deſcendunt paulo va

lidioribus vtẽdum puto Age em̃ ſi iaꝫ caduca ꝛ momentaria fortunę dona ñ eſſent Quid in eis eſt quod aut veſtruꝫ vnq̃ꝫ fieri queat aut nõ perſpectũ conſi deratuꝫ qꝫ vileſcat?

lendũ de amiſſione eoꝝ Jſta ãt remedia ſunt rõnes ſũptę ex conditionibꝰ ꝑti culariuꝫ bonoꝝ fortunę.. ſcꝫ diuitiaꝝ bonoꝝ ꝓtãtũ ꝛ glorię. Et prĩo oſtendit hoc de diuitijs. ꝙ nõ ſunt magnoꝑe appetẽdę ponẽ do vnã rõem generaleꝫ re ſpicientẽ oĩa bona fortũę. Secũdo ponit rões de di/ uitijs. ibi Diuitię Primo intendit talẽ rõem Nullus magnoꝑe debꝫ illud appe tere qđ nõ poteſt eẽ ſuũ ꝛ qđ in ſe ꝯſideratũ eſt vile. ſꝫ oĩa bona fortuita ſunt hmõi. qꝛ ſunt mutabilia. iõ nõ pñt eſſe ꝓpria hoĩs ꝛ in ſe ꝯſiderata vileſcũt. g̊ ꝛc. vñ đt in lrã Om̃ fomẽta. i. medicamẽta meaꝝ rõnuꝫ vtẽdũ paulatĩ deſcẽ dũt iã ĩ te puto eẽ validioribꝰ rõibꝰ. i. magꝭ mouẽtibꝰ Age ẽ aduerbiũ hortãdi ſi em̃ dona fortũę nõ eẽnt caduca. i. caſualia ꝛ momẽtaria. i. trãſitoria ad mo dũ momẽti. quid ẽ in eis quod vnquã queat fieri vrm̃ aut ꝑſpectũ ꝛ in ſe con ſideratũ nõ vileſcat. q. d. nihil ❡ Nota ꝙ bona fortunę ſunt caduca ꝛ tranſi/ toria. qꝛ đt Seneca. lxxvi. ep̃la Oĩa bona fortunę nobis accidunt ſed nõ ad herent. etſi abducãtor ſine vlla nrĩ lachrymatione diſcedũt. ex q̊ ptꝫ ſi muta bilia ſtꝫ ꝙ ñ ſtꝫ ꝓpa bona hoĩs. qꝛ ſm eũdẽ Sene. Nihil ꝓpriũ dicas qđ mu tari pt. ❡ Nota quod bona fortunę in ſe conſiderata vileſcunt. qꝛ đt Joan. Criſoſ. Bona fortunę in ſeipſis veteraſcunt ꝛ ꝯſumuntur aut ab extraneis dolo vel violentia vel calumnia diripiũtur.

❡ Diuitię ne vel vrã vel ſui natura p̃/ cioſę ſunt? Quid eaꝝ potius? auꝝ ne an vis congeſta pecunię? Atqui hę effun/ dendo magis q̃ꝫ coaceruando melius nitent Siquidẽ auaricia ſemper odio ſos. claros largitas facit Q̃ ſi manere apud quenquã non pt. quod tranſfer/ tur in alteꝝ. tunc eſt p̃cioſa pecunia cũ tranſlata in alios largiendi vſu. deſi/ nit poſſideri

❡ Hic phia ponit rões de diuitijs in ſpẽali. ꝙ nõ ſint magnoꝑe appetendę. Scđo ꝓbat hoc generali ter de diuitijs ibi Quid ãt Pria diuiditur in quinq̃ꝫ ꝑtes ſm ꝙ quinq̃ꝫ ſũt gña diuitiaꝝ q̃ ꝓbat nõ mltũ eẽ appetẽda. ſcꝫ pecunia.. gemmę. poſſeſſiões. veſtes ꝛ famuli Primo oñdit ꝓ poſitũ de pecunia. ſecundo de gemmis. ibi An gẽmo rũ.. tercio de poſſeſſiõibus ibi An vos Quarto de ve ſtibus. ibi. Jam ꝟo Quĩ to de famulis. ibi. An ve ro Primo duabus rõnibꝰ probat diuitias nõ multũ eſſe appetendas. ſecunda ibi At eadẽ Prima rõ talis eſt Jlla nõ ſunt multũ appetenda quę nec ex ſui natura. nec ex natura

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

vtentis ſunt ꝑcioſa. diuicię ſunt huiuſmodi. ergo ⁊c̄ Maior nota. qꝛ nihil appetitur niſi bonū ⁊ ꝑcioſuꝫ Minor declaratur. diuitię nō ſunt bonę ex ſui natura. quia nō faciunt bonū eū cui adueniunt Nec ſunt bonę ex parte vtentis quia nō inquātuꝫ cōſeruātur/ ſic eīm faciunt hoīem auarū. nec inquātum diſtribuūtur. quia ſic relinquūt hoīem Dicit eīm in lrā Diuitię vel ſunt ꝑcioſę ſui natura aut natura vrī vtētiuꝫ eis. ⁊ quid eaꝝ eſt potius. i. ꝑcioſius an aurū aut vis cōgeſtę pecunię. i. cōgregatę. atqui ꝓ certe. hę ſcꝫ diuitię nō ſunt ꝑcioſę cōſeruādo eas. quia melius nitent effundendo. i. diſtribuendo eas q̄ꝫ coaceruando. i. retinendo eas. ſiq̄deꝫ auaricia q̄ pecuniā coaceruat ſꝑ facit homines odioſos. ⁊ largitas q̄ pecuniā effūdit facit claros. i. honeſtos Subdit ⁊ ſi illud qđ transfertur in alteꝝ non pt̄ manere apud quenq̄ꝫ. tunc eſt ꝑcioſa pecunia. loquēdo hyronice. cū ipſa vſu largiendi trāſlata in alios deſinit poſſideri. ❡ Notandū ꝙ aliquid eſt bonū dupliciter. vel ex natura ſui. vel ex natura vtentis. Illud đꝛ bonū ex natura ſui qđ a ſe vel in ſe hꝫ vñ ſit bonum ⁊ cuicūq̄ꝫ aduenit facit ipſuꝫ bonū ſicut rō recta par ⁊ ſiļia. ſed illud đꝛ bonū ex parte vtentis. quo ſi aliquis ꝯuenienter vtatur aliquid boni inde ꝓuenit. ❡ Nota ſm btīm Bernhar. Solus error hoīm facit ꝙ auꝝ ⁊ argentū reputantur ꝑcioſa. cū ſint niſi terra rubea ⁊ alba ❡ Nota ꝙ Sene. lxxxviij. epl̄a ꝓbans diuitias nō eſſe bonas ſic arguit Quod bonū eſt bonos facit. diuitię nō faciūt bonos. g̊ diuitię bonę nō ſunt ❡ Itē illud qđ pōt ꝯtingere ꝯtēptiſſimo ⁊ turpiſſimo bonū nō eſt. diuitię āt ⁊ lenoni ⁊ laniſtę ꝯtingūt g̊ bonę nō ſunt Itē bonū ex malo nō fit. diuitię aūt fiunt ex auaricia q̄ mala ē. g̊ (bonę non ſunt

❡ At eadem ſi apud vnū quāta ē vbiq̄ꝫ gētiū ꝯgeratꝛ. cęteros ſui inopes fecerit Et vox q̄dem tota pariter multorū re// plet auditū. Veſtrę vero diuitię: niſi ꝯ minutę in plures trāſire nō pñt Qđ cū factum eſt: pauperes neceſſe eſt faciant quos relinquūt. O igitur āguſtas in// opeſꝫ diuitias quas nec hrē totas pluribus licet. ⁊ ad quēlibet ſine cęterorū paupertate non veniunt

❡ Hic ponit ſecūdā rōeꝫ quę talis ē Illa nō ſūt mlťtū appetāda quę a pluribꝰ nō pñt poſſideri. ⁊ nō tranſeunt ad aliū ſine pauꝑtate alioꝝ diuitię ſūt hmōi. ergo ⁊c̄ Vñ đt in lrā. Si eadē pecunia quāta eſt vbiq̄ꝫ gentiū. i. apud oēs gētes ſi illa ꝯgeratur apud vnū hoīem ipa facit cęteros hoīes inopes ſui. i. carentes ⁊ vna vox ꝑiter tota. i. ſiľ replet audituꝫ multoꝝ. diuitię aūt nō poſſūt tranſire in plures. niſi comminutę. i. diuiſę in partes. qđ cū fcīm eſt. ſ. ꝙ comminutę tranſeūt in alios. necē eſt vt illos faciāt pauꝑes quos relinquūt. Et tunc exclamat ꝯtra diuitias dicens O igiť ſupple dico diuitias eſſe anguſtas. id ē artas ⁊ inopes q̄s nō lꝫ pluribꝰ hrē totas ⁊ q̄ nō veniūt ad quēlibꝫ ſine paupertate cęteroꝝ id ē alioꝝ hoīm ❡ Nota ꝙ diuitię nō veniunt ad quemlibet ſine alioꝝ pauꝑtate. vñ Seneca in de reme. fortui. Pecuniā perdidiſti quam

vt hr̄es alius añ te ꝑdidit. ꝑdidisti pecuniã hẽs vno ꝑiculo minus q̊ te fœlicẽ si cũ illa auariciã ꝑdidisti Et idẽ. lxxxviij. ep̄la dicit Diuitię aĩos inflãt. su/ ꝑbiã pariũt. inuidiã cõtrahũt. mentẽ alienant. timorẽ inducũt. insolentiam faciũt. nihil aũt aliud insolẽtia est q̄ꝫ spes falsę magnitudinis. ğ diuitię bo/ (nę nõ sunt.

An gemmaꝝ fulgor oculos trahit? sed si quid est in hoc splẽdore p̃cipui gem/ maꝝ est lux illa. nõ hoĩnũ Quas quidẽ mirari homines vehementer admiror Quid est enim carẽs animę motu atq; conpage. quod animatę rationabiliq; naturę pulchrum esse iure videatur? Quę tametsi cõditoris opera suiq; dis/ tinctione postremę aliquid pulchritu dinis trahunt. ĩfra vestram tamen ex/ cellentiã collocatę. admirationem ve/ stram nullo modo merebantur

Hic ph̄ia oñdit q̄ gẽmę ñ sunt appetẽdę tã q̄ꝫ ꝓpriũ bonũ hoĩs. intẽdẽs talem rõez Quicq̇d bonitatis ꝉ p̃ciositatis ẽ in gẽmis. hoc ꝯsistit ĩ luce ⁊ splẽdore gẽ maꝝ. sed lux gẽmaꝝ. nõ ẽ ꝓpriũ bonum hoĩs. sꝫ ẽ bo nũ ipaꝝ gẽmaꝝ. ğ. ⁊c̄ Vñ d̄r in lr̄ã An fulgor gem/ maꝝ trahit oculus hoĩm. sp̄ᵉ ad ꝯcupiscẽduꝫ eas tã/ q̄ꝫ ꝓpriũ bonũ. sꝫ si q̇d ẽ p̃ cipui. i. p̃ciositatis in hoc splẽdore. illa lux ẽ gẽmaꝝ ⁊ nõ hoĩm. quas quidẽ gẽ/ mas vehemẽter admiror. hoĩes mirari. i. mirãdo de siderare tanq̄ꝫ bonũ suum Quid ẽ eĩn carens motu aĩę atꝫ ꝯpage. i. ꝯiunctiõe mẽbroꝝ?. q. d. q̇d reꝑit̄ in reb⁹ inaĩatis. qđ iure videat̄. i. videri d̄eat esse pul/ chrũ rei aĩatę ⁊ rõnabili naturę. q. d. nihil q̃ gẽmę tametsi ꝑ q̄ꝫuis trahãt. id ẽ recipiãt aliq̇d postremę pulchritudinis oꝑa. i. diligẽtia ꝯditoris ⁊ sui disti ctione. i. specifica formatione. ipę tñ collocatę infra vr̄ãm excellentiã. i. digita tem nullo mõ merebãtur vr̄ãꝫ admirationẽ ¶ Nota q̄ nõ ẽ gl'iandũ de gẽ/ mis tanq̄ꝫ de ꝓprio bono. q̄r d̄r Señ. xli. ep̄la Neõ gl'iari dꝫ nisi de suo. quid eĩn ẽ stultius. q̄ꝫ in hoĩe aliena laudare? q̇d est eo demẽtius q̇ ea mirat̄ q̃ ad a liũ trãsferri ꝓtinus pñt Nõ faciũt equũ meliorẽ aurei freni ¶ Nota q̄ q̃druplex est pulchritudo Prima est aĩaliuꝫ rõnaliũ. Scđa ẽ brutoꝝ sẽsibiliũ. ter cia plantaꝝ vegetabiliũ Quarta ẽ reꝝ inaĩataꝝ. in quo gñe gẽmę collocant̄. ꝓpter qđ d̄r ph̄ia Si gẽmę trahũt aliq̇d postremę pulchritudinis. i. vltimę (pulchritudinis

¶ An vos agroꝝ pulchrtudo delectat? B. Quid ni? Est ei pulcherrimi oper̄ pulchra portio Sic quõdã sereni ma ris facie gaudem⁹ sic cęlũ sidera luãꝫ so lemq; miramur. P. Num te hoꝝ ali/

Hic ph̄ia idẽ de possessio nib⁹ sicut de oñt agris. et intendit hãc sĩmaꝫ. Boni tas agroꝝ vel ꝯsistit ĩ pul chritudine eoꝝ q̃ delectãt aspectũ. ⁊ talis pulchritu do nõ magis ẽ ipsius hõis q̄ꝫ pulchritudo floꝝ ꝉ stel

ꝗ̄d attingit? Num audes alicuius tali um ſplēdore gl'ari? An vernis floribus ipſe diſtinguer̄? aut tua in eſtiuos fruc tus intumeſcit vbertas? Quid ianibꝫ gaudijs raperis? Quid ext'na bona ꝓ tuis āplexaris? Nunquam tua faci/ et eſſe fortuna: q̄ a te natura rerū fecit aliena. Terrarum quidem fructꝰ ani mātiū ꝓculdubio debentur alimētis Sz ſi ꝗ̄d natureſatis ē replere indigen tiā velis. nihil ē qđ fortunę affluentiaz petas Paucis eī mīmiſqꝫ nat'a ꝯtenta eſt. cuiꝰ ſatietatē ſi ſupfluis vrgere vel' aut iniucūdū qđ īfuder̄ fiet aut noxiū

laꝝ. q̄ etiā delectāt aſpcū hoīs. ⁊ tū nihil ad hōiem pulchritudo iſtoꝝ Vel' boī tās agroꝝ ꝯſiſtit in vtili/ tate eoꝝ q̄ eſt ad ſuſtenta/ tionē hoīs. ſz hęc poſſeſſio agroꝝ. nō eſt multū appe tēda vt ſit āpla. qꝛ natura paucis ē ꝯtenta.. vn̄ đt in lrā An pulchritudo agro rū delectat vos vt gaude/ atis de ea tāqꝫ de bono ve ſtro Et đt Boetiꝰ Quid/ ni. i. quare nō delectaret. ē eī pl'chra porcio opis pul cherrimi. i. mūdi. Sic nos gaudemus facie. i. aſpectu maris. ſereni. i. tranquilli ſic. i. eadē rōe miramur ce luz. ſidera. ſolē ⁊ lunā Rn̄ det phīa. Nunquid aliꝗ̄d hoꝝ attingit te anteqꝫ ꝓ/ priū. q. d. nō? Nūquid au/ des gl'ari ſplēdore alicuiꝰ taliū tāqꝫ tuo. q. d. nō Nūquid tu diſtingueris. i. ornaris v'nis floribꝫ. certe n̄ Nūquid tua vbertas. i. fertilitas intumeſcit? i. ſupbit in eſtiuos fructus. i. ꝑ eſtiuos fructus. q. d. nō Quid raperis. i. circūdaris? inanibꝰ gaudijs. ſ. repu/ tādo iſta eē tua bona. Quid āplexaris externa bona ꝓ tuis. q. d. fruſtra h̄ fa cis. qꝛ fortuna nūqꝫ faciet eē tua q̄ nat'a reꝝ a te fecit eē aliena Tūc đt phīa Nō nego ꝗ̄n iſta tibi pn̄t eē vtilia. fructus eīn terraꝝ ꝓculdubio debent' ali/ mētis aīantiū. i. aīalibꝫ ꝓ alimētis Sz ſi velis replere indigentiā naturę. qđ ē ſatis. i. ad ſufficientiā nihil eſt. i. nō oꝫ ꝙ petas. i. deſideres affluentiā fortu ne. ſ. ad dilatādū ⁊ āpliandū agros. natura eīn paucis ꝯtenta ē. cuiꝰ ſatieta tē ſi velis vrgere. i. cogere ſupfluis cibis ⁊ potibꝫ illud qđ infuderis vētri ſup fluū aut fiet iniucūduz. i. triſte. aut fiet noxiū. i. ꝑiculoſuz. ¶ Nota ꝙ ex lrā ꝑt formari tl'is rō Si illđ qđ magis videt' ineſſe nō inē. nec illđ qđ minꝰ. ſed magis videt' ꝙ hō dꝫ gl'ari de pulchritudine celi ⁊ ſtellaꝝ. ⁊ nō dꝫ qꝛ nihil ho rū eſt ſuū. ḡ minus dꝫ gl'ari de pulchritudine agroꝝ ⁊ aliaꝝ poſſeſſionū No ta ꝙ natura nō eſt onerāda ſup fluis. ſed eſt alenda paucis. qꝛ paucis cōtenta eſt. vn̄ Seneca. xvi. epl'a Si ad naturā vixeris nunqꝫ eris paup. ſi ad opinio nē nunquā eris diues Exiguū natura deſiderat. Opinio vero immēſum Et btūs Augꝰ đt Sumenda ſunt alimenta tanqꝫ medicamēta Gregorius Dū venter nimia ſatietate extendit' aculeus libidinis ſuſcitatur.

¶ Nota quod Ariſtoteles in quadā epiſtola ad Alexandrum dicit. Qui tranſgreditur debitū modū in pleno ⁊ in vacuo nō poterit euadere furorem. ęgritudinis ⁊ moleſtias infirmitatum. Qui ergo appetit viuere et domi/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

nare renūciet ꝺſiderio ꝓprie voluptatis. nec comeſtionē comeſtioni ſupaddat qꝛ oīs incontinēs volūtarie eſt egrotans. iij. Ethi. Et ſubdit. Audiui ab hypocrate ꝙ cōſeruauit dietas ꝓ quibus debilitatē corpis ſuſtinebat. cui dixit ſuus diſcipulus Doctoꝛ egregie ſi velles bn̄ comedere nō ſuſtineres tantā corporis debilitatē Cui rn̄dit Hypocrates Ego comedo vt viuā. nō viuo vt comedā. vn̄ ꝺt Ariſt. ibidē Alimentū ꝓpter durabilitatē eſt querēduz nō durabilitas ꝓpter alimentū Subdit Multos noui qui diminuerūt de alimento ⁊ comeſtione. abſtinētes a ſuis appetitibus ⁊ parcētes gule viuētes tēperate per dietas q̇ fuerunt ſaniſſimi corpis longioris vite ⁊ boni appetitus

¶ Iā vero pulchꝛū varijs fulgere veſtibus putas. quaꝝ ſi grata intuitu ſpēs eſt. aut materie naturaz. aut ingenium miraboꝛ artificis

¶ Hic phīa oн̄dit ꝙ non ſit gaudēduz de pulchꝛitudine veſtiū. tanq̄ȝ de ꝓprio bono. ⁊ arguit ſic. De illius pulcritudine non eſt gaudendū que nō eſt hoīs pulchꝛitudo. ſȝ pulchꝛitudo. veſtium non eſt hominis pulchꝛitudo. ſed ē ipſorum veſtium. ergo ⁊c̄ Unde ꝺt in lrā Jam putas pulchꝛū eſſe. i. tue pulchꝛitudini aſſcribendū fulgere varijs veſtibus. q. d. nō debes h̄ putare. quaꝝ ſcȝ veſtiū ſi species. i. pulchꝛitudo. ē grata. i. ꝺlectabilis intuitu. ego miraboꝛ naturā materie veſtiū. aut miraboꝛ ingeniū. i. ſubtilitatē artificis veſtē formantis nihil aſſcribendo tibi ¶ Nota ꝙ ſplendoꝛ habitus exterioris nō facit hoīem melioꝛē. niſi fulgeat habit⁹ mentis interioꝛ in eo. vn̄ Seneca Nullus dicit gladiū eē bonū ſi balteus ei⁹ deauratus eſt ⁊ vagina gemmis diſtincta. ſȝ gladius bon⁹ eſt q̇ bene incidit ⁊ bonū acumen hȝ. ⁊ mucro bonus ē q̇ omne munimē rupturus ē. vn̄ ſunt verſus Aurea nobilitas luteā ſi veſtiat ollā Nō ideo ſequitur hāc minus eē lutuȝ. Jtē poeta Cinge caput lauro. tege corpus gēmis ⁊ auro Si fueris pridē remaneb ruſticus idē

¶ An vero te longus oꝛdo famulorum facit eē felicem? Qui ſi vitioſi moribus ſint pernicioſa domus ſarcina. ⁊ ipſi domino vehementer inimica. Sin vero probi. quonā mō in tuis opib⁹ aliēa ꝓbitas numerabit̄? Ex quib⁹ oībus nihil hoꝝ. que tu in tuis ꝯputas boīs. tuum eē bonū liquido monſtratur Quibus ſi nihil ineſt appetende pulchꝛitu-

¶ Hic phīa oн̄dit nō eē gloriāduz de multitudine famuloꝛuȝ tanq̄ȝ de ꝓprio bono ⁊ arguit ſic Famuli aut ſunt ꝑuerſi in moꝛib⁹ ⁊ ſic ſunt nociui. aut ſtȝ bene moꝛigerati. tūc nihil ad te. qꝛ hec ꝓbitas eſt famuloꝝ ⁊ nō tua. Un̄ ꝺr i lrā An vo longus oꝛdo famūloꝝ facit te eſſe fœlicē qui ſcȝ famūli ſi ſint vitioſi moribus tūc ſunt pernicioſa ſarcinula. id ē periculoſum pondus ipſius domus. et ſunt vehementer inimica

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

dinis. quid ẽ ꝙ vel amiſſis doleas vł lę
teris retentis? Q ſi natura pulchra ſũt
ꝗd id tua refert? Nã hęc ꝑ ſe a tuis quo
qꝫ opibus ſequeſtrata. placuiſſent Ne
qꝫ eñ idcirco ſunt p̄cioſa ꝙ in tuas ve//
nere diuitias. ſed qm̃ p̄cioſa videbanꝶ
tuis ea diuitijs ãnumerare maluiſti

ſarcina ipſi dño.. ſi ꝓo ſint
ꝓbi. quonã mõ. i. per quez
modũ aliena ꝓbitas nũe/
rabitur. i. ꝯputabiꝶ in tuiſ
opibus. q. d. nullo mõ Et
tunc cõcludit de oĩbus p̃/
dictis dicẽs Ex q̄bus oĩ/
bus p̃dictis mõſtraꝶ liqui
do. i. apte nihil hoꝝ eẽ tu/
uz bonũ queꝫ tu ꝯputas ĩ
tuis bonis. quib9 ſi nihil ĩ
eſt appetẽdę pulchritudĩs.

ſpᵉ q̄ tibi aſſcribi poterit.. quid eſt. i. quare eſt ꝙ tu doleas de amiſſis. vel lęte
ris de retentis. ꝙ pro ſed. ſi p̄dicta ſunt pulchra natura. i. ꝓpter naturã ꝓpriaꝫ
quid refert id tua? id ẽ quid ꝑtinet hoc ad te. q. d. nihil. nã hęc ſequeſtrata. i. di
uiſa a tuis opibus ꝑ ſe placuiſſent. nõ eñ idcirco ſunt p̄cioſa ꝙ in tuas vene/
re diuitias. ſed qꝛ tibi videbãtur p̄cioſa. ideo maluiſti ea ãnumerari tuis di/
uitijs ❡ Nota ꝙ ſerui ꝑuerſi in morib9 ſunt. familiares inimici dñi ꝛ totius
domus. de quibus poſtea diceꝶ tercio huius q̄nta proſa. nõ ẽ peſtis efficatior
ad nocẽduz q̄ꝫ familiaris inimicus. etſi videnꝶ aliq̄n amici. hoc eſt rõne vtili/
tatis. nõ rõne virtutis De quib9 loq̄tur Seneca in de reme. fortuito. dicens
Mel muſcę ſequũtur. cadauera lupi. frumẽta formicę Prędaꝫ ſequitur iſta
turba. nõ hoiem Itẽ Señ. ꝺt. xli. epł̃a In hoĩe illud laudãduz eſt qꝺ ipſius
eſt. ſi familiã formoſaꝫ hꝫ ꝛ domũ pulchrã. ſi multũ ſerit. ſi multũ veneratur
nihil hoꝝ in ipſo ẽ. ſed circa ipſuꝫ. lauda in illo qꝺ ꝓpriũ eſt qꝺ nec auferri nec
(eripi poteſt.

❡ Quid ãt tanto fortunę ſtrepitu deſi//
deratis? Fugare credo indigentiam co
pia q̄ritis? Atqui hoc vobis in ꝯtrariũ
cedit Pluribus q̄ppe adminicul' opus
eſt ad tuendã p̄cioſę ſupellectilis vari
etatẽ. veꝝ qꝫ eſt illud. ꝑmultis eos indi
gere q̄ ꝑmulta poſſideant Cõtra qꝫ mi
nimũ qui abundantiã ſuã naturę nccĩ//
tate. nõ ambitus ſupfluitate metiãtur

❡ Hic phĩa oñdit genera
liter diuitias nõ eſſe appe/
tẽdas magnopꝭ. ꝛ facit h̄
tribus rõibus Secũdã
ponit ibi. Ita ne. terciam
ibi. Ego vero nego. Pria
rõ eſt iſta Illa nõ ſũt mul
tũ appetenda ꝑ quę hõ nõ
cõſequitur ea ꝓpter q̄ appe
tũtur. appetũtur eñ diui/
tię ꝓpter fugã indigentię.
quã fugã indigentię hõ nõ
conſequitur ꝑ diuitias ſi/
cut declarat autor in litte
ra dicens Quid autez tã/
to ſtrepitu. id eſt labore de

ſideratis. id eſt cũ deſiderio inſiſtitis fortunę. credo vos queritis fugare indi
gentiam copia. id eſt diuitijs. q. di. Ideo deſideratis diuitias vt ſuppleatis
veſtrã indigentiã. ſed hoc cedit vobis in cõtrariuꝫ. qꝛ plurib9 adminiculis. i.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

adiutorijs eſt opus ad tuendā varietatem ꝓcioſe ſupellectilis. i. poſſeſſionis
veꝝꜫ illud eſt ꝑmultis eos indigere q̇ permulta poſſident. ⁊ etiā ꝯtra. id eſt
ꝯtrariū illi minimū indigent q̇ metiātur. i. menſurāt ſuaʒ abundantiā nō ſu
ꝑfluitate ambitus. i. cupiditatis. ſed neceſſitate nature ¶ Nota ꝺm Se/
necā ꝑmultis indigent q̇ ꝑmulta poſſident. ꝓpter qd multe diuitie nō fugāt
indigentiā ſed magis excitant Unū poeta Nulla ditari rōne poteſtis auari
Uos faciunt inopes quas cumulatis opes ¶ Nota circa ꝙ dt minimū in/
digent dt Sen̄. lxij. ep̄la. Taurus pauciſſimoꝝ iugeꝝ paſcuis implet. ⁊ vna
ſilua pluribus elephantibꜭ ſufficit. hō terra paſcit ⁊ mari. qd igit tā inſatia/
bileʒ ventrē natura dedit nobis cū tam modica corpa nobis dederit vt vaſtiſ
ſimoꝝ edaciſſimoꝝꜫ aīaliuʒ auditatē vincerem⁹: quātuluʒ eſt em̄ qd natu
re datur. paruo illa educatur. nō fames noſtri ventris nobis magno ꝯſtat. ſʒ
ambitio. ventri aūt obedientes loco aīalium numeremur. nō hoīm

¶ Ita ne aūt nullū eſt ꝓpriū vobis at
qꜫ inſituʒ bonū. vt in externis ac ſepoſi
tis rebꜭ bona vrā qratis: ſic reꝝ verſa cō
ditio eſt. vt diuinū merito rōis animal
nō aliter ſibi ſplendere. niſi inanimate
ſupellectilis poſſeſſione videatur. Et
alia qdem ſuis cōtenta ſunt Uos autē
(deo mente cōſimiles) ab reb⁹ infimis
excellentis nature ornamenta captatis
nec intelligitis qꝫtam cōditori vrō faci
atis iniuriam Ille gen⁹ humanū ter//
renis oībus pſtare voluit. vos digni//
tatem vrām infra infima queq3 detru//
ditis Nā ſi oē qd cuiuſq3 bonū id eo
cuius eſt. cōſtat eſſe pcioſius. cum vilis
ſimaꝝ reꝝ vrā bona eſſe iudicatis. eiſ//
dem voſmetipos vrā exiſtimatione ſū//

¶ Hic ponit ſcdaʒ rōneʒ
ſcdo ꝯcludit manifeſtū er
rorē hoīm. ibi. qꜫ vero la/
te Et rō talis eſt. Illa. nō
ſunt appetēda quibꜭ a ꝓpe/
titis homo putās ſe tali/
bus ornari facit iniuriam
ſuo creatori. ſed bona exte
riora ſicut diuitie ſunt hu
iuſmōi vt declarat in lrā.
ꝫ ⁊c Et dicit O hoīes nū
quid nullū bonū ē ꝓprium
atqꜫ inſitū. i. naturale ⁊ in
trinſecū vobis ita vt que/
ratꝫ bona vrā in externis
rebus. i. extrinſecis rebus ⁊
in rebus ſepoſitis. i. a vo/
bis ſeorſuʒ poſitis. quaſi
di. īmo in vobis eſt bonū
ſi cōſiderare vultis. ſed ſic
eſt ꝟſa. i. mutata conditio
reꝝ vt aīmal diuinū ſcili/
cet hō. q̇ eſt ſilr̄is deo. n̄ ali
ter videatur ſibi ſplendere
niſi in poſſeſſione ſupelle/
ctilis inanimate. i. bonorū
exterioꝝ que ſunt inaīata
⁊ alia quidē ab hoīe cōten
ta ſuis bonis. vos autem
hoīes deo ꝯſimiles mente
captatis. id eſt qritis orna
menta veſtre excellentis nature a rebus infimis ſcʒ inanimatis. quod eſt erro

mittitis Q̄d quidē haud īmerito cadit Humanę quippe naturę iſta cōditio ē vt tū tm̄ ceteris rebus cuz ſe cognoſcit. excellat. eadē tamen infra beſtias redi//gatur ſi ſe noſſe deſierit Nā ceteris ani mātibus ſeſe ignorare naturę eſt. homi nibus vitio venit

neū. nec intelligitis q̄ꝫtaz iniuriaz faciatis vrō con ditori ſupple ꝑuertēdo or dinē ab eo inſtitutum. ille eñ ꝯditor volebat hūanū genus p̄ſtare. i. p̄cellere oī/bus terrenis. ſed vos ḋtru ditis vrām dignitatē īfra queq̄ꝫ reꝝ infima. qḋ ꝓbaṫ ex hoc Nā oē bonū eſt p̄ci oſius eo cui⁹ eſt bonū cum vos iudicatis viliſſima re rū. ſicut ſunt dona fortūę eſſe vrā bona. vos ſummittitis. i. ſubiicitis voſipſos eiſdē vrā exiſtimatione id ē opinione. ⁊ hoc nō īmerito accidit hoī Naz illa ē cōditio humanę naturę ꝙ tunc tm̄ excellat ceteris rebus cū ſe cognoſcit. eadē tn̄ natura humana redi gatur infra beſtias. ſi deſierit ſe noſſe Nā ceteris aīantib⁹ natura eſt ignora re ſeſe. ſed hoībus venit. i. prouenit ex vitio. ¶ Nota ꝙ hoī eſt inſitū ꝓprium bonuz qḋ eſt rcā rō quę ſꝑ dep̄catur ad optima in cuius actu ⁊ ſpeculatione ꝯſiſtit fœlicitas. qꝛ ſapiens eſt maxime fœlix. x. Ethicoꝝ Et hō curās intel lectū. deo amātiſſimus videṫ ibidē. ideo nō eſt q̄rendū bonū hoīs in reb⁹ ex/ternis ¶ Nota ꝙ hō mente ⁊ rōne eſt ſilꝭis deo. qꝛ ꝭm Senecā. ratio nihil a/liud eſt q̄ꝫ ꝑs diuini ſpūs merſa in corpus humanū Et dicit idē Diſce poti⁹ aīm extollere in īmenſuz. Nobilis eñ ⁊ generoſa res ē animus ¶ Nota ꝙ hō ſeipſuz ignorans deterior eſt beſtia. vn̄ Boetius in tractatu de ſūmo bo/no allegās cōmentatorē ſic ḋt Ve vobis hoībus qui de numero beſtiaꝝ cō putati eſtis. diuinū qḋ in vobis eſt nō ꝯgnoſcentes. propter qḋ ad ſuperiora aſcenditis ⁊ deo ſilꝭes eſtis Et ſubdit Diuinū aūt in hoīe vocat intellectuz et rōnem ¶ Nota ꝙ nihil prohibet vnū ⁊ idez eſſe nobilius ⁊ ignobilius quod diuerſificatur ꝭm ꝯditionez ſeu ꝯſiderationē. vn̄ quāuis hō ꝭm ſe ⁊ ſimplici ter ſit nobilior beſtiis. tn̄ inq̄ꝫtuz deficit ab aliquo qḋ ſibi debeṫ ꝭm naturaz ſcꝫ ꝯgnoſcere ſe. qḋ nō debeṫ beſtiis. ſic eſt ignobilior beſtia.

¶ Hic phīa cōcludit manifeſtū errorē hoīm dicens O hoīes q̄ꝫ late patꝫ ve ſter error q̄ exiſtimatis aliq̄d poſſe ornari ornamentis alienis. ſed illud fieri nequit Nā ſi aliq̄d luceat

¶ Quā vero late patet veſter hic error. q̄ ornari poſſe aliquid ornamentis exi ſtimatis aliēis At id fieri neq̄t Naz ſi q̄d ex appoſitis luceat. ipſa ſiquidez q̄ ſunt appoſita laudantur Illud vo bis tectū atq̄ꝫ velatum in ſua nihilomi//

ex appoſitis ſibi ⁊ nō ex ꝓ pria pulchritudine tūc ap poſita illa laudātur. ſed il/lud qḋ eſt velatū ⁊ tectuz appoſitis illis nihilomi/nus ꝑdurat. i. ꝑſeuerat in ſua fœditate. i. turpitudi/ne ¶ Nota ſi aliq̄d eſt fœ tidū in ſe. eius fœditas nō tollitur per ornatū extrin/ſecum. vn̄ dicit Poeta Aurea nobilitas luteā ſi veſtiat ollā. Nō ideo ſequiṫ

nus fœditate perdurat.

hāc minus eē lutū Et q̄/ daꝫ clericus rn̄dens mulie ri quęrenti vtꝝ eſſet pulchra. dixit O domina pulchra ſunt tibi appenſa

¶ Hic ponit terciā rōem quę talis ē Illud nō eſt multū appetendū qđ no cet poſſidenti. ſed diuitię ſepe nocuerunt poſſidentibus. qđ declarat ex duob⁹ Primo quia diuitię faciunt poſſidentes de ſe falſa opinari vel exiſtimare.

¶ Ego vero nego vllum eſſe bonū qđ noceat habēti Num id mentior? Mi// nime inquis Atqui diuitię poſſidenti bus perſepe nocuerunt. cū peſſim⁹ q̄ſ// qꝫ eo qꝫ alieni magis auidus quicquid vſquam auri gēmaruꝫ que eſt ſe ſolum qui habeat digniſſimū putat. Tu igiť qui nunc contum. gladiumqꝫ ſollicit⁹ pertimeſcis Si vitę huius callē. vacu us viator intraſſes. coram latrone cā tares. O pręclara opum mortalium be atitudo. quam cum adeptus fueris. ſe curus eſſe deſiſtis.

¶ Secūdo qꝛ faciūt poſſi dētes amiſſa ſecuritate ti/ mere. vñ đt ĩ lrā Ego phi loſophia nego illud eē bo/ nū quod nocet habenti Nū id mētior. inquies mi nime. atqui ꝑcerte diuitię ꝑſępe nocuerunt poſſiden/ tibus.. quia quiſqꝫ homo eo ꝙ ipſe eſt auidus magꝭ alieni ęris. ipſe putat illuꝫ hoīem ſoluꝫ digniſſimum qui habet. i. poſſidet quic/ quid vſqꝫ eſt auri ⁊ gēma ruꝫ Tu igitur homo q̇ in diuitijs ꝯſtitutus nūc ꝑti meſcis gladiū ⁊ contuꝫ ſi intraſſes callē. i. ſemitam hui⁹ vitę tanqꝫ viator va cuus corā latrone ſecurus cātares Tunc inuehiť cō tra diuitias O pręclara beatitudo opū mortaliuꝫ ⁊ loquitur hyronicę. qua/ ſi diceret. minime pręclara quam tu homo cū adeptus fueris ſecurus eſſe deſiſtis.

¶ Nota diuitię nocent habenti Unde Ariſt. primo Ethico. dicit Talē qui dem errorem habent dona ꝙ multis cōtingunt detrimenta ex ipſis.. multi eī propter diuitias perierunt. ¶ Nota ꝙ mali tantū diuites reputant eē di/ gnos. vnde dicit Ambroſius Ita incubuerūt mores hoīm in admiratiōe di uitiaruꝫ. vt nemo niſi diues putetur dignus. ¶ Nota diuitię non reddūt ho mineꝫ ſecurū Unde Iuuenalis poeta Pauca licet portes argēti vaſcula pu ri Nocte iter ingreſſus contū gladiumqꝫ timebis Et mote ad lunā trepida bis arundinis vmbrā Cantabat vacuus corā latrone viator. Et Seneca. xliiij. ep̄la dicit Nuduꝫ latro tranſmittit. ⁊ in obſeſſa via pauperi pax eſt. Et lxxvi. ep̄la dicit Quiſquis ſe multū fortunę dedit ingentē ſibi viam pertur/ bationis fecit. vna hęc via eſt ad tuta vadendi. externa deſpicere ⁊ honeſto cō temptuꝫ eſſe

¶ Sequitur metrū quītū libri ſecundi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Hic incipit quintũ metrũ huius ſecũdi qḋ dr̄ parteniacũ ab inuentore. a napeſticũ a pede p̄dominante. ꝛ ē dimetrũ. quia quatuoꝛ pedũ. nã duo pedes vnũ metrũ cõſtituunt. ꝛ eſt cathalecticũ. quia in quarto pede vna ſyll'a defi/cit ad ꝯplemẽtũ metri In quo metro ph'ia ꝯmendat primã ętatẽ. quę erat ſine cupiditate diuitiaꝝ deplã gen do pñtem ętatem. in q̃ dñatur ꝛ regnat auaricia Primo ergo cõmẽdat ęta tẽ antiquoꝝ. ſcḋo nrã3 ęta te3 deplangit ibi Utinam mõ Primo dr̄ Prioꝛ ętas nimiũ fœlix fuit ꝯtenta fi delibus aruis. i. fideli agri cultura. nec fuit perdita. i. depꝛauata inerti luxu id ē graui ſupfluitate q̃ ętas ſolebat ſoluere. i. remoue/re ſera. i. tarda ieiunia faci li glande. i. vili fructu. nec illa ętas noꝛat. i. nouerat. cõfũdere. i. miſcere bacchi ca mũera. i vina liq̃do mel le ad faciendũ mellicratũ ſicut mõ fit. nec etiã noue/rat miſcere. i. tingere luci/da vellera. i. alba3 lanam ſeꝝ. i. illoꝝ ꝑp'loꝛu3 tyꝛio veneno. i. ſanguĩe cõchilio rũ. quoꝛu3 copia apud ty/ru3 inueniť ad faciẽdũ pur pureũ coloꝛẽ Herba da/bat eis ſalubꝛes ſõnos nõ eĩ doꝛmiebãt in lectis e/burneis. ſed in herbis. Et lubꝛicus amnis id ē labil' aqua dabat eis potũ. ꝛ pi nus. i. illa arboꝛ altiſſima dabat eis vmbras. i. vm/bꝛoſas h'itationes. nõ enĩ in domib' ꝛ in curioſis e/dificijs h'itabant. nõdum hoſpes aliquis exiſtens ſe cabat. i. diuidebat remis v3 nauigãdo alta. i. pꝛofunda maris. quia adhuc nõ erat vſus nauiũ nec merci

¶ Metrum quintũ libꝛi ſecundi.

Felix nimiũ pꝛioꝛ ętas
Contenta fidelibus aruis
Nec inerti perdita luxu
Facili quę ſera ſolebat
Ieiunia ſoluere glande.
Nec bacchica munera noꝛat
Liquido confundere melle
Nec lucida vellera ſerum
Tyrio miſcere veneno
Somnos dabat herba ſalubꝛes
Potu3 quoq3 lubꝛicus amnis
Umbras altiſſima pinus
Nõdum maris alta ſecabat.
Nec mercib' vndiq3 lectis.
Noua littoꝛa viderat hoſpes
Tunc claſſica ſęua tacebant
Odijs neq3 fuſus acerbis
Cruoꝛ hoꝛrida tinxerat arua.
Quid enĩ furoꝛ hoſticus vlla
Uellet pꝛioꝛ arma mouere?
Cum vulnera ſęua videret.
Nec pꝛemia ſanguinis vlla?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

bus vndiqꝫ lectis.i.collectis viderat noua littora.i. alienas terras. qꝛ mane
bant in patria Tũc in illa etate tacebant ſeua claſſica.i.tube vel cornua vo/
cantia hoīes ad bellũ Dicta claſſica a calo qđ eſt voco Necꝫ cruor fuſus a/
cerbis odijs tinxerat.i.madidauerat horrida arma. qꝛ tũc non erat vſus ar/
morũ.quid em̃.i.propter q̄d hoſticus furor vellet prior arma mouere cũ vi/
deret ſeua vulnera.nec videret vlla p̃mia ſanguinis.qꝛ nihil erat pro quo pu
gnarent. ¶ Nota circa hoc ꝙ đt prior etas.quatuor etates diſtinguũtur ſm
poetas In prima fuerũt hoīes boni ⁊ ſimplices paucis contenti q̇ comede/
bant glandes bibebãt aquã nõ colebant vineas.Hanc etatẽ vocabãt poete
aureã.⁊ erat ſub ſaturno.de qua Boetius loquit̃ in lrã. Scđa etas dicebat̃
argentea q̄ erat ſub ioue cũ hoīes magis aſtuti inuenerũt agriculturã ⁊ coe
perunt inhitare domos ⁊ plãtare vineas Terciã etatem vocabãt eneã.in q̄
hoīes ꝓpter ꝓpriaꝫ curã reꝝ ceperunt alios depellere ⁊ ſe aliqualiter malicie
dare Quartã etatẽ vocabant ferreã qñ intãtuꝫ abundabat malicia ⁊ auari
cia hoīm.ꝙ nec fides nec iuſticia mãſit in terra.in qua etate nos ſumus.quã
in fine Boetius deplangit. ¶ Nota circa ꝙ đt inerti luxu.ꝙ inertia ⁊ ocium
ſunt cã luxurie.vñ poeta Ocia ſi tollas perire cupidinis artes Itẽ Horati
us Queritur egiſtus q̄re ſit factus adulter In ꝓptu cã ē qꝛ deſidioſus erat
Eſt aũt triplex luxuria.ex de diſciplina ſcholariuꝫ.q̄dam ꝯſiſtit in coitu.q̄/
dam in crapula.⁊ quedã in veſtitu.⁊ quelibꝫ ē fugiẽda.. ¶ Nota circa ꝙ đt
lucida vellera ſeꝛ.Seres ſunt q̄daꝫ hoīes.apud quos ꝯtexit̃ lana de arbori/
bus.fila ergo q̄ a vmibus q̇ dñr bombices opant̃.illa vocat hic lucida velle/
ra. ¶ Nota ꝙ tyrus eſt vermis venenoſus.in cuius ſanguine intingit̃ pur/
pura Alij dicũt ꝙ ſit genus ꝯchilioꝝ in quoꝝ ſanguīe intingit̃ purpura q̊ꝝ
cõchilioꝝ copia inuenitur apud tyrũ inſulam

Utinã modo noſtra redirent
In mores tp̄a priſcos.
Sed ſeuior ignibus ethne
Feruens amor ardet habendi.
Heu primus quis fuit ille
Auri qui pondera tecti
Gemmaſqꝫ latere volentes
Precioſa pericula fodit.

¶ Hic phia deplãgit p̄ñ/
tem etateꝫ dicens Utinã
nrã tp̄a.i.ꝯditiones nr̃i tẽ
poris redirẽt mõ.i. redige
rent̃ in priſcos mores.i. in
mores antiquos.Sꝫ heu
nõ eſt ita.ſꝫ amor.i. deſide
riuꝫ hñdi feruẽs ſeuior .id
eſt p̄iculoſior ignib⁹ ethne
illius mõtis ardet. Heu
quis fuit ille q̇ primus fo
dit.i.effodit pondera tecti
auri.i.abſcõditi..⁊ effodit
gẽmas volẽtes latere que
ſunt p̄cioſa p̄icula. qꝛ mul
ti ꝓpter eoꝝ p̄cioſitateꝫ p̄icula incidũt ¶ Nota Senecaꝫ in li. de diuiſiõe ſci
entiaꝝ cõmendans p̄orem etateꝫ dicit O foelix prior etas q̄ tot ꝓtulit ſapiẽ
tes q̄bus velut ſtellis fulgẽtibus mũdi tenebras irradiaret. ſed heu nũc alij
terrenis curis inſeruiũt.alij tp̄alis dignitatis ambitione inardeſcũt..oẽs fe
re circa ſtudiũ ſapientie elangueſcunt ¶ Nota ꝙ ethna eſt mons ſicilie q̇ fre
quẽter ignibus inardeſcit.ad cui⁹ ſilitudinẽ hꝫ ſe auaricia ⁊ cupiditas hoīm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

q̃ inſatiabilis nunq̃ꝫ p œnitus extinguit Vñ Tullius in li. de finibus bono
rũ ⁊ maloꝝ dt Cupiditates hoim ſunt inſatiabiles. quę nõ mõ ſingulares.
ſed vniuerſas familias euertũt Ex cupiditatibus eñ odia. ſeditiones. diſcoꝛ
dię bella naſcũtur. ex quibus vitã amariſſimã necẽ eſt effici

¶ Proſa ſexta libri ſecundi

Quid ãt de dignitatibꝫ potẽtia
qꝫ diſſerã. q̃s vos verę dignita
tis ac ptãtis inſcij. cęlo exęq̃tis?
q̃ ſi in impꝛobiſſimuz quencꝫ ceciderit
q̃ incendia flãmis ethnę eructuãtibus
quod diluuiũ tantas ſtrages dederit.
Certe (vti meminiſſe te arbitroꝛ) cõſu
lare imperium (quod libertatis pꝛici//
pium fuerat) ob ſuperbiam conſulum
veſtri veteres abolere cupierũt Qui ob
eandem ſuperbiam prius regiũ deci//
uitate nomẽ abſtulerant. At ſi quãdo
(qꝺ per rarum eſt) ꝓbis bonores deferã
tur.. quid in eis aliud quam pꝛobitas
vtentium placet? Ita fit vt nõ virtuti//
bus ex dignitate. ſed ex virtute digni//
tibus honoꝛ accedat

¶ Hęc eſt ſexta pꝛoſa hu
ius ſecũdi. in qua phĩa oñ
dit ꝙ dignitates ⁊ ptãtes
nõ ſunt magnopęe appeten
dę Et pꝛimo ꝓbat intẽtuz
de dignitate ⁊ ptãte ſimꝉ.
Secũdo de ptãte diuiſim
ibi Quę vero Tercio ite/
rato ſimul de dignitate et
ptãte. ibi Ad hęc Pꝛio in
tendit rõnem talẽ. Illa ñ
ſunt multũ appetẽda quę
cũ adueniũt malis faciũt
ipſos deterioꝛes ⁊ bonos
nõ efficiunt melioꝛes. Sz
dignitates ⁊ ptãtes hmõi
ſunt ſicut declarat in litte/
ra. igit. ⁊c̃. vñ dt ſic Quid
diſſerã. id eſt dicam de digñ
tatibus ⁊ poteſtatibꝰ. q̃s
vos inſcij id eſt ignari ve/
rę dignitatis ⁊ poteſtatis
exęquatis.. id eſt aſſimi/
latis cęlo. id eſt ſummo
bono.. quę ſi ceciderint in
quẽcꝫ impꝛobiſſimũ. id ẽ
vitioſiſſimuz. quę incẽdia
ethnę illius montis dede/
rint tantas ſtrages id ẽ pi
cula flammis eructuãtibꝫ
id eſt exeuntibus. ⁊ quod
diluuiũ dederit tantas ſtrages. ſicut illi malĩ quibus adueniũt dignitates. q̃/
ſi diceret. plura mala ꝓueniunt ex dignitatibus ⁊ ptãtibus maloꝝ q̃ꝫ ex incẽ
dio ignis ꝉ diluuio fluuij Et ſubdit phĩa Sicꝫ arbitroꝛ te memiſſe veſtri ve
teres. id eſt antiquioꝛes rhomani cupierunt abolere. id eſt delere imperiũ con
ſulare id eſt dignitatẽ conſularem ꝓpter ſuperbiam cõſulum qꝺ iperium con
ſulare fuerat pꝛincipiũ libertatis. qꝛ rhomani liberius viuebãt ſub cõſulibꝰ
q̃ꝫ ſub regibus. qui rhomani etiaz pꝛius abſtulerunt de ciuitate nomẽ regiuz
pꝛopter eandẽ ſupbiam ſcꝫ regum Ex quo patet quod dignitates faciũt ma
los deterioꝛes Si ãt poteſtates et dignitates deferantur pꝛobis hõꝛes. (qꝺ
rarum eſt). quid in eis aliud placet dignitatibus quam pꝛobitas vtentium?

quaſi di.nihil ita fit.i.propter hoc fit vt virtutibus nõ accedat honor ex dig
nitate.ſed honor accedit dignitatibus ex virtute vtentiũ eis.⁊ ita dignitates
nihil boni adijciunt ipis bonis ¶ Nota duplex ẽ dignitas ⁊ ptãs.quedã mũ
dana ſiue tpalis q̃ conſiſtit in bonis tpalibus exterioribus.⁊ in tali nõ conſi
ſtit vera fœlicitas·cũ ſit reſperſa multis amaritudinibus Alia eſt dignitas
⁊ ptãs aie ſiue ſpũalis que cõſiſtit in ſciẽtijs ⁊ ꝟtutib9.⁊ illa nõ põt ſuperari
vitio.nec aduerſitatibus.nec pſperitatibus in qua ↄſiſtit btitudo ⁊ btã vita
Vñ Ambroſ.in li.de officijs dicit Dico btãm vitã cõſiſtere in altitudie ſa/
pientie in ſuauitate ↄſcientie ⁊ in virtutis ſublimitate ¶ Nota ꝙ inſcij dig
nitates ⁊ ptãtes mundanas adequant celo.qꝛ nõ recte iudicãt Judicãt enim
ſm cõcupiſcentiã ⁊ nõ ſm rei ꝟitatem Impiti ꝟo velut a longe diſtãtes a ve
ritate ſpeculantur.prio Elencoꝝ ¶ Nota ꝙ mali dignitatibus ⁊ ptãtibus
p̃diti plus nocent q̃ʒ ignis vel diluuiũ aquaꝝ.qꝛ mali dignitate ſua ⁊ ptãte ex
tolluntur in ſupbiaʒ alios iugo ſeruitutis opprimendo ꝓ quo exequẽdo mo
uẽtur bella quib9 humanũ genus plus offendit q̃ʒ igne vel diluuio ¶ Nota
ꝙ ciuitas rhomana a tpe rhomuli ſui cõditoris a regib9 erat gubernata.po/
ſtea rhomani exigẽte malicia ⁊ ſupbia regũ ipos deleuerunt ⁊ cõſules inſti/
tuerunt.q̃ etiã ꝓpter eoꝝ ſupbiam erãt abiecti Ex quo pʒ ꝙ dignitas ⁊ po/
teſtas maloꝝ eos efficit peiores ¶ Nota honor nõ debetur alicui rõne dig/
nitatis.ſed potius rõe ꝟtutis.vñ Ariſt.iiij.ethi.Nõ erit vtiqꝫ dignus hono
re prauus exñs.ꝟtutis eñ p̃miuʒ honor eſt Vñ ſm ꝟitateʒ ſolus bon9 eſt
(honorandus

¶ Que vero ẽ iſta vrã expetibil' ac p̃cla
ra potẽtia? Nõne o terrena aĩalia ↄſide
ratis q̃b9 q̃ p̃ſidere videamini Nũc ſi int'
mures videres vnuʒ aliquẽ ius ſibi ac
ptãtem p̃ ceteris vindicãtẽ.q̃ʒto mouere
ris cachinno Quid ꝟo ſi corp9 ſpectes
imbecilli9 hoĩe repire q̃as? q̃s ſepe mu
ſclaꝝ q̃ʒ vel morſus.l' in ſecreta q̃qꝫ re/
ptãtiũ.necat introit9. Quo ꝟo quiſq̃ʒ
ius aliqđ in quẽpiã niſi in ſolũ corpus
⁊ quod infra corpus eſt (fortunam lo/
quor) poſſit exercere? Nũ quicquã libe
ro impabis aĩo? Nũ menteʒ firma ſibi
rõne coherentẽ de ſtatu ꝓprie quietis

¶ Hic phĩa ꝓbat ſpecia/
liter de ptãte ꝙ nõ ſit mul
tũ appetẽda duab9 rõibus
Scđa ibi.q̃d aũt eſt. Rõ
talis ẽ Jlla ptãs nõ ẽ mlt'
tũ appetẽda q̃ nõ eſt mag
ne ⁊ fortis reputationis ſʒ
tm̃ eſt fragilis ⁊ ĩbecillis.
Sed ptãs tpalis eſt hu/
iuſmõi.qꝛ ꝑ eaʒ hõ nõ põt
ſupra aĩaʒ.ſʒ tm̃ ſupra cor
pus.⁊ ſup ea bona q̃ cor/
poris ſunt.hũano aũt cor/
pore nihil eſt ĩbecilli9 Di
cit ergo in lrã Que eſt iſta
vrã expetibilis.i.deſidera
bilis ac p̃clara.i.nobil' po
tentia.quaſi diceret.nulla
eſt.nõne ↄſideratis terrena
aĩalia q̃bus videamini p̃/
eſſe Si eñ inter mures vi
deres vnũ p̃ ceteris ſibi vẽ
dicãtem.id eſt vſurpanteʒ
ius ac ptãtẽ ſup alios mu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

amouebis. Cum liber quedaz vir ſup
plicijs ſe tyrannus adacturuz putaret
vt aduerſum ſe facte iurationis con//
ſcios proderet. linguam ille memor//
dit atque abſcidit: ⁊ inos tyranni ſe//
uientis abiecit. Ita cruciat⁹ q̊s puta//
bat tyrannus materiaz crudelitatis: vir
ſapiens fecit eſſe virtutis

res O quāto cachinno. id
riſu tu moueremꝫ. qꝛ deriſi
bile eēt. ⁊ talis ē ptās ter/
rena ſcꝫ deriſibilis. q̄ non
extendit ſe niſi ad corpus
Quid vero ſi tu ſpectes. id
eſt ꝯſideres corpus ē im/
becillius. i. debilius hoīe
quaſi di. nihil. quos hoīes
ſepe necat. i. interficit mor
ſus muſculaꝝ. i. ꝑuorū ꝟ/
miuꝫ. vel etiā introitus in
ſecreta. i. in interiora hoīs.

queqꝫ reptantiuꝫ. i. ſerpentiū. Quo ꝟo. i. q̄nōq̄ſqꝫ pōt exercere ius aliquod ī
quēpiaꝫ. niſi in ſolū corpus ⁊ in fortunā. i. in bona fortune q̄ ſunt infra cor/
pus. q. d. nulllo mō Nūquid tu imperabis libero aīo. q. d. nō Nūquid tu a/
mouebis de ſtatu ꝓprie quietis mentē ſibi firma rōne coherentē. q. d. non.
Et hoc ꝓbat exemplo cuiuſdā phī qui nullis tormentis ad hoc potuit ꝯpel
li vt illud faceret ꝙ rō naturalis iudicabat nō faciendū. vn̄ dt Cū quidē ty/
rannus putaret ſe adactaꝝ. i. ꝯpulſuꝝ ſupplicijs quēdaz liberꝝ virꝝ. i. phūm.
vt ipe proderet ꝯſcios facte ꝯiurationis aduerſuꝫ ſe. ille liber hō linguā mo
mordit atꝫ abſcidit ⁊ abiecit eā in os. i. in faciē ſeuiētis tyranni Ita illos cru
ciatus q̊s tyrann⁹ putabat eſſe materiā. i. cām crudelitatis. vir ſapiens fecit
eſſe materiā ꝟtutis. qꝛ hoc ꝑ virtute nō pro crudelitate ei reputatū eſt Nota
ꝙ muſcula eſt diminutiuū huius noīs muſca. ⁊ ꝑ muſculā dat intelligere que
cunqꝫ aīalia venenoſa vel vermes venenoſos. ⁊ ab iſto loco recepit autor flo
rū cū dixit Debilius q̊d ſit mare quos nece muſcula perdit ¶ Nota ꝙ ani/
mus hoīs liber eſt ⁊ cogi nō pt. vn̄ Seneca Errat ſi quis ſeruitutē credit trā
ſire in totū hoīem. nō eīm tranſit in aīaꝫ. qꝛ libertas eſt in aīa ¶ Nota quod
liber ⁊ ꝯſtans nullis ſupplicijs vinci pt. qꝛ dt Seneca. in li. de clemētia Ma
gni animi ꝓpriū eſt placidū eſſe ⁊ tranquillū ⁊ iniurias ⁊ offenſiones ſuꝑbie
deſpicere Et. xxviij. epl'a triginta tyranni Socratē circūſteterūt nec potuerūt
(aīm eius infringere.

¶ Quid aūt eſt quod in aliū facere q̊ſ//
qꝫ poſſit. qđ ſuſtinere ab alio ipſe non
poſſit. Buſiridē accepimus necare ho
ſpites ſolitū. ab Hercule hoſpite fuiſſe
mactatū Regulus plures penoꝝ bello
captos in vincula ꝯiecerat. ſed mox ip
ſe victorꝝ cathenis man⁹ p̄buit. Ullaz

¶ Hic phīa ponit ſcdam
rōem q̄ talis eſt Illa pote
ſtas nō eſt multū aꝑpeten
da ꝑ quam neō pt facere ꝙ
alius nō poſſit in ipm qđ
ipe pt in aliū. ſꝫ ptās tpa
lis eſt hmōi. ſicut in litte/
ra declarat ponēs duo exē
pla de Buſiride Buſiri/
des fuit filius neptuni ex
matre Libia qui hoſpites
ſuos mactabat Hercules
autez apud ipm hoſpitatus ipſū econtra mactabat. Secūduz exemplū ē de

ne igitur ei⁹ hoīs potentiam putas. q̇ qđ ipſe in alio poteſt, ne id in ſe alter va leat efficere non poſſit?

de regulo Regulus iſte de quo fit mentio fuit conſul rhomanus. qui cu3 multa bella geſſiſſet cū carthagi/ nenſibus. multos ex eis ca ptiuauit. ſed tādem ab eis fuit captus Ex quo p3 ꝙ q̇cquid p̄t aliq̇s in aliu3 facere. p̄t etiā illud ab alio pati. vn̄ Catho Victorē a victo ⁊c̄. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nul/ la eſt potētia hūana que hoc intercipe p̄t. vn̄ d̄t in lrā. quid ē qđ quiſq3 p̄t fa cere in aliū qđ ip̄e nō poſſet ſuſtinere ab alio? q. di. nihil. poſtea declarat Nos accepimus. i. ꝯgnouimus Buſiridē ſolitū. i. ꝯſuetū necare hoſpites ip ſu3 fuiſſe mactatū ab Hercule hoſpite ſpᵉ ſuo Aliud exēplū ponit Regulus ꝯſul rhomanus plures penoꝝ. i. carthaginenſiū captos bello ꝯiecerat. i. poſu erat in vincula. ſed mox ip̄e p̄buit manus catenis victoꝝ. i. carthaginenſium Nūquid igit̄ vllā putas eſſe hoīm potentia3 q̇ nō poſſit efficere ne alius va leat in ſe quod ip̄e p̄t in alio? q. d. nulla reputanda eſt hec potētia

¶ Ad hec Si ipſis dignitatib⁊ ac ptā/ tib⁊ īeſſet aliq̇d naturalis ac ꝓprij boī: nūquā peſſimis ꝓueniret. Neq3 ei ſibi ſolent aduerſa ſociari. Natura reſpuit vt ꝯtraria queq3 iūgātur. Ita cū peſſi/ mos plerūq3 dignitatib⁊ fūgi dubium nō ſit. illud etiā liquet nat̄a ſui boā nō eſſe que ſe peſſimis herere patiant̄ Qđ q̇dem de cunctis fortune muneri b⁊ di/ gnius exiſtimari pōt. que ad imꝓbiſſi/ mū queque vberiora proneniunt

¶ Hic ꝓbat ph̄ia ſimil̄ de dignitatib⁊ ⁊ ptātibus ꝙ nō habent in ſe aliqđ na/ turale bonū. ꝓpter qđ ſint appetēde Scđo oñdit ꝙ idē p̄t cōcludi de oībus bo nis fortuitis. ibi. Poſtre/ mo Primo facit qđ dictū eſt Secūdo oñdit falſam nominationē bonoꝝ exte/ rioꝝ ibi De q̇bus etiā il/ lud Rō quā intendit ē illa Illud qđ in ſe naturaliter eſt bonū nō p̄t adiūgi peſ ſimis. ſed dignitates ⁊ po teſtates peſſimis adueni/ unt. g̊ ⁊c̄ Maior declat̄ i lrā. vn̄ d̄t Si ipſis digi/ tatib⁊ ⁊ ptātibus ineēt a/ liquid naturalis ⁊ ꝓprij boni nūq3 prouenirent peſſimis. neq3 eñ aduerſa. i. oppoſita ſolent ſibi ſociari. q2 natura reſpuit vt queq3 ꝯtraria iūgant̄. i. ſtent ſimul Cū ergo nō ſit dubiū peſſimos plerūq3 fungi. i. vti dignitatibus. illđ etiā liquet. i. manifeſtū eſt. ip̄a nō eſſe bona ſui natura q̄ ſe peſſimis patiātur herere. i. cōmanere Qđ quidē dictū de dignitatib⁊ ⁊ ptātibus dignius p̄t exi ſtimari de cunctis muneri b⁊ fortune. q̄ ſc3 munera vberiora. i. copioſiora ꝓue niunt ad queq3 imꝓbiſſimū. ¶ Nota ꝙ duplex eſt bonū. vnū quod ꝯuertit̄ cū ente. ⁊ ſic dignitates ⁊ ptātes licet malis adueniant. tñ ſunt bone Aliud eſt bonū qđ eſt quedā qualitas derelicta ex bonis oꝑationibus. ⁊ vocat̄ bo nū moris. ⁊ ſic dignitates ⁊ ptātes bone nō ſunt. quia vt plurimum peſſimis ſociantur

¶ Sequitur proſa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Secūd⁹

¶ Hic ph̄ia ꝓbat ꝙ bona fortuita nō pn̄t in ſuū effectum. ⁊ ſic ꝑ ꝯn̄s habēt falſaz denominationē arguendo ſic Om̄e qd̄ eſt naturaliter bonū efficit qd̄ eſt ei ꝓpriū ⁊ expellit ꝯtrariū. ſicut fortitudo facit fortē. velocitas velocē. ſz bona fortunę nō efficiunt qd̄ videtur eē ꝓprium. qꝛ diuitię nō faciunt diuitē. cum nō reſtringāt auariciā. nec potētia facit potētem. nec dignitas dignuz. ꝓpter qd̄ diuitie falſę noīantur. Vn̄ dr̄ in lr̄ā De quibus boīs fortuitis illud etiam puto ꝯſiderādum...

¶ De q̄b⁹ illō et̄ ꝯſiderādum puto. ꝙ neō dubitet eſſe fortem cui fortitudinē ineſſe ꝯſpexerit. Et cuicūque velocitas adeſt: manifeſtum eſt eſſe velocez Sic muſica muſicos. medicina medicos. rhetorica rhetores facit Agit eniz cuiuſque rei natura qd̄ ꝓprium eſt. nec ꝯtrariū rerꝝ miſcet̄ effectib⁹. ſed vltro q̄ ſūt aduerſa depellit Atq̄ nec opes īexpletā reſtrīgere auariciā queūt. Nec ptās ſui cōpotem fecerit quē vitioſę libidīes inſolubilib⁹ aſtrictum retinent cathenis Et collata improbis dignitas. non modo non efficit dignos. ſed prodit potius et oſtentat indignos. Cur ita ꝓuenit: Gaudetis enim res ſeſe aliter habētes. falſis ꝯpellare nomibus q̄ facile ipſarū rerū redarguuntur effectu. Itaqz nec ille diuitię. nec illa potentia. nec hęc dignitas iure appellari poteſt.

De quibus boīs fortuitis illud etiam puto ꝯſiderāduz ꝙ neō dubitat illū eē fortē cui cōſpexerit ī eſſe fortitudinē. ⁊ illū eē velocē cuicunqꝫ ineſt velocitas. ⁊ ſic muſica facit muſicos. medicina medicos. rhetorica rhetores Natura eīn cuiuſcunqꝫ rei agit qd̄ ſibi ē ꝓpriū ⁊ nō miſcet̄ effectib⁹ ꝯtrarioꝝ. ⁊ vltro id ē ſpōte repellit q̄ ſūt aduerſa. i. ꝯtraria Atqui pro certe. nec opes. i. diuitię q̄unt. i. pn̄t reſtringere inexpletā auariciā hoīm. i. īſatiabilē. nec ptās facit illuz cōpotem. i. potentē quē vitioſę libidines retinēt aſtrictū inſolubilibus catenis id ē paſſionibus ⁊ digitaſ collata improbis nōmodo. i. non tātum efficit dignos. . ſed prodit ⁊ oſtētat indignos Cur ita prouenit ꝙ bona fortunę nō efficiunt quod videtur eis ꝓprium eſſe. hoc eſt ideo. q̄a vos hoīes gaudetis res ſe aliter habentes q̄ꝫ videantur cōpellare. i. denomiare falſis nominibus. quę nomiationes facile redarguuntur effectu ipſarum rerum. . Ideo nec illę diuitię iure poſſunt appellari. . cum non faciunt diuitem. . nec illa potentia. nec hęc dignitas appellari poteſt.

¶ Nota quod diuitię nō faciūt diuitem. qꝛ nō reſtringūt auariciā. Nā diuitię ſm̄ Sen̄. xxvij. ep̄l'a. ſūt ꝯpoſita paupꝫtas in lege nat̄ę. t'lis āt paupꝫtas ſm̄

legē naturę excludit auariciā que inſatiabilis eſt Natura em̄ paucis cōtenta eſt. ¶ Nota ꝙ dignitas improboꝝ oſtētat iꝓbobos. qꝛ imꝓbus tāto a pluribus cognoſcitur. q̃zto magis innoteſcit eius vitiū. ⁊ quāto aliquis in maiori dignitate ꝯſtituitur. tāto plus ꝯgnoſcit. ꝓpter qđ đr Seneca in ꝓuerbijs. Loco ignominię apud indignū eſt dignitas

¶ Poſtremo idem de tota concludere fortuna licet. in qua nihil appetēdum. nihil natiuę bonitatis ineſſe maīfeſtū ē quę nec ſe bonis ſemꝑ adiungit. ⁊ bonos q̇bus fuerit adiuncta nō efficit

¶ Hic phīa oñdit idē poſſe ꝯcludi de oīb⁹ bōis fortuitis di. Poſtremo. i. finaliter. licet hoc idē ꝯcludere de tota fortūa in q̄ nihil ē appetēduz. i. deſiderādum nihil ineſſe ſibi natiuę bonitatis. i. naturalis manifeſtū eſt. q̄ fortūa nō adiūgit ſe ſꝑ bonis. ⁊ q̇bus fuerit adiūcta bonos n̄ efficit ¶ Nota ꝙ bonū fortunę nō facit illđ bonū cui addit. ſic muſica facit muſicū. ⁊ virtus facit ꝟtuoſuz Sed qꝛ fortūa malos quib⁹ aduenit nō facit bonos. pꝫ qꝛ nihil natiuę bonitatis ſibi ineſt. q̄liter āt mali malos faciunt bonos. patebit in q̄rto hui⁹ ꝓſa ſexta

¶ Metrū ſextū libri ſecundi.

Nouimus q̃ztas dederit ruinas
Urbe flāmata patribusq̧ ceſis
Fratre qui q̄ndā fer⁹ interēpto
Matris effuſo maduit cruore
Corpus ⁊ viſu gelidum pererrans
Ora non tinxit lachrymis: ſed eſſe
Cenſor extincti potuit decoris
Hic tamen ſceptro populos regebat
Quos videt ꝯdens radios ſub vndas
Phębus extremo veniens ab ortu
Quos p̄munt ſepten gelidi triones
Quos notus ſicco violentus ęſtu
Torret: ardentes recoquens arenas
Cęlſa num tandem valuit poteſtas
Uertere praui rabiem Neronis.

¶ Iſtud eſt ſextū metruz huius ſecūdi qđ đr ſaphicū ab inuentore. trochaicū a pede p̄domināte. ⁊ ē vndecaſyllabū. qꝛ q̇libꝫ verſus cōtinet vndecim ſyllabas Et eſt acatalecticum qꝛ nulla ſyllaba deficit ad ꝑfectionē metri In q̊ metro phīa declarat ꝑ exēplū ꝙ dignitates ⁊ ptātes malis aduenīētes nō faciunt eos bonos Et hoc declarat ꝑ Neronē qui quanto fuit potētior. tāto fuit peior Tāgit āt phīa quatuor malicias Neronis in h̄ metro Prima ē ꝙ vrbē rhomanā incēdit q̄ arſit ſeptez diebus ⁊ ſeptē noctibus. vt ſpectaculo illi⁹ ignis ꝯgnoſceret quāt⁹ oliꝫ fuerat ignis qñ Troia capta arſerat Scđm maluz eſt ꝙ Nero magnā ꝑtē ſenatus ſine vlla cā interfe/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Heu grauem ſortem. q̄tiēs iniquus
Additur ſęuo gladius venęno

cit Terciū eſt ꝙ ꝓpriū fratrē occidit. vt ſolus ſecuriꝰ regnaret Quartū ē quod matrē ſuā occidi fecit vt videret locū ventris in quo iacuit Dicit ergo in littera Nouimꝰ quātas ruinas .i. quanta ꝑicula dederit Nero vrbe ſpᵉ rhomana flāmata .i. incenſa. ⁊ ceſis .i. occiſis prībus .i. ſenatoribus. qui Nero quondā ferus .i. crudelis interempto frē. Ipſe etiā maduit cruore mrīs effuſo Et deſignās eius crudelitatē circa mrēm dicit Et ipe Nero. pererrās .i. trāſiens viſu gelidū corpus .i. infrigidatū corpus mrīs. nō tinxit .i. madidauit ora .i. faciē ſuā lachrymis. ſʒ ipe potuit ſīn oibꝫ lachrymis eē cēſor .i. iudex .i. extincti decorꝫ .i. infecte mrīs q̄ decora fuit Tñ h̄ Nero lʒ ita malꝰ eēt. regebat ꝓplos ſceptro .i. iꝑiali dignitate. hos inq̄ꝫ ꝓplos rexit q̄s phœbus .i. ſol veiens ab ortu extremo videt cōdēs .i. abſcōdens radios ſuos ſub vndas Et loquit̄ more poetaꝝ. quaſi diceret. Ipſe rexit oēs ꝓplos qui erant ab ortu ſolis vſqꝫ ad occaſum. Similiter regebat ꝓplos quos ſeptentriones .i. ſeptē ſtellę quę ſunt in maiori vrſa quę dicūtur triones. quaſi teriones. quia illā plagā terunt. gelidi .i. frigidi ꝑmunt. plaga eīm ſeptētrionalis frigida eſt. q. d. regebat omnes ꝓplos aquilonares. ⁊ iſtos regebat quos nothus .i. ille vētus collateral' auſtro violentus exn̄s torret .i. cremat ſicco ęſtu .i. calore. nothꝰ inquaʒ recogn̄s ardentes arenas .i. calidas. venit eīm ille ventus a torrida zona. ⁊ iō calidꝰ eſt quaſi di. Nero etiā regebat oēs ꝓplos auſtrales. ⁊ ſic ꝑ quatuor plagas mūdi oñdit eiꝰ ptātem ſuꝑ oēs ꝓplos Tandē celſa ptās .i. magna nō valuit vertere .i. mutare rabiē .i. crudelitatē praui Neronis Et tunc deplangit coniunctionē magnę ptātis cū magna malicia. qr multa mala ex eo ꝓuenierunt di. Heu ſupple dico eē grauē ſortem .i. euētum quotiens iniquus gladius .i. iniqua ptās additur ſęuo venęno .i. venenoſę crudelitati. ¶ Nota ſm Ariſt. v. ethicoꝝ Principatus viꝝ oñdit. malicia eīm hois vel probitas oñditur principatu. ſicut pʒ in nerone. cuiꝰ malicia ⁊ crudelitas in imperio ſuę dignitatis apparuit. ꝓpter qō dixit Ari. Seuiſſima ē iniuſticia hn̄s arma Et. vij. Ethicoꝝ dt Simile ē igitur ꝯpare iniuſticiā hoī iniuſto Eſt ei deterior beſtia decies miles. plura eīm vtiqꝫ mala faciet hō malus q̄ꝫ beſtia Nota p̄ter hęc mala Neronis q̄ tāgūtur in lrā multo plura ipe ꝑpetrauit. nā dt phīa tercio huius. quinta pſa Nero Senecaʒ familiarē ſuū p̄ceptorē ad eligendę mortis coegit arbitriū. ⁊ qr Nero fuit crudeliſſimus hoim. iō Seneca ſcripſit quēdam libellū ad ipſum. qui intitulatur liber de clementia. in quo hortatur eum ad fugaʒ crudelitatis ⁊ ad vſum clemētię. q̄ liber ſic incipit Tibi ſcribere de clementia Nero cęſar inſtitui

¶ Hic incipit ſeptima proſa huius ſecūdi in qua oſtendit phīa ꝙ gl'a mūdana nō ſit multū appetenda. ⁊ primo inducit Boetiū ꝯfitentē ſe non deſideraſſe multū p̄dicta. ſcʒ ptātes ⁊ dignitates. niſi in quātum ſunt materia rerū gerendaꝝ. Secūdo oñdit phīa ꝙ gl'ia ſit ꝑexile bonū ⁊ ſit nō multū appetenda. ſcda ibi. Et illa Dicit primo Tum pro tunc ego Boetius. inq̄ꝫ id ē dixi. o

¶ Proſa ſeptima ſecundi libri

Cum ego ſcis inq̄ꝫ ipſa minimum
nobis ambitionē mortaliū rerꝝ

fuiſſe dñataȝ Sed materiã gerẽdis re//
bꝫ optauim⁹: q̃ ne ꝟt⁹ tacita ↄſeneſcerȝ

phia tu ſcis ambitionẽ .i. cupiditatẽ reꝝ mortalium de quibus dixiſti mimum nobis fuiſſe dñataȝ. ſȝ bñ optauimus materiã rebꝫ gerẽdis quo ne.ꝑ vt nõ ↄſeneſceret in nobis ꝟt⁹ ta/cita. i. nõ excitata ¶ Nota ꝙ in ſapiẽte nõ dñatur cupiditas reꝝ tꝑalium. qꝛ phia inducit mobilis affluentię ↄtemptũ ex li. de plantis Et Socrates cũ Athenis ad ſtudiũ ꝑgeret. magnũ pondus auri in mare ꝓiecit dicẽs. Mer/gã te ne mergar a te ¶ Nota ꝙ materia reꝝ gerendaꝝ ſunt iſta ſine quibus res ↄueniẽter geri nõ pñt. ⁊ ſunt tria. ſapiã. auctoritas ⁊ potẽtia. Sine enim ſapiã nihil ↄueniẽter gerit. vt de ſe ptȝ Res etiã gerenda auctoritate ornat. qꝛ homo auctẽticus libẽtius auditur ⁊ facilius ei credit Potẽtia ꝟo mali de/primunt ⁊ boni extollunt. hãc materiã Boetius deſiderãs potentiã ⁊ digni/tates q̃ſiuit ¶ Nota ꝙ boetius materiã dignitatis ⁊ ptãtis. iõ queſiuit ne ꝟtus ſua tacita ↄſeneſceret. i. neduȝ ipſe ad ſenectutẽ ꝑueniret ꝟtus ſua taci/ta eſſet. dũ nullus aliq̃d loq̃retur de laude ſuę virtutis vel ſcriberet. Tunc eĩ virtus tacita ↄſeneſcit qñ nõ agit aliquis vñ aliȷ̃ loquãtur. ⁊ duȝ nihil ſcribi tur de ſuis bñficiȷ̃s. qꝛ virtus hñtem ꝑficit ⁊ opus eius laudabile reddit

P. Et illa Atqui hoc vnuȝ eſt quod p̃ſtantes quideȝ natura mentes. ſed non dum ad extremaȝ manum virtutũ per fectione perductas. allicere poſſit: glo rię ſcȝ cupido. ⁊ optimorũ in rẽpubli// cam fama meritoruȝ Quę quam ſit exi lis ⁊ totius vacua ponderis: ſic cõſide ra.

¶ Hic phia oñdit gl'iam mundanã nõ eſſe appetendam Et primo p̃mittit ꝙ cupido gl'ię multos allicit Scdo ꝓbat eã eſſe exilem ⁊ vanã. ibi. Oẽm terre ã/bituȝ Primo dt ſic. Ex q̃ boeti⁹ qñqꝫ q̃ſiuit dignita/tes ⁊ ptãtes ne ꝟt⁹ ſua ta cita ↄſeneſceret. videtur ꝙ iſta ꝑpter laudẽ ⁊ gl'iam q̃ſiuit. iõ dt phia. hoc vnum ẽ. ſ. cupido gl'ę ⁊ fama op/timorum meritoruȝ in reȝ publicã. quę fama ſolet al/licere mentes hoĩm natura p̃ſtantes id eſt extellentes. ſed nõduȝ. i. nõ adhuc perductas ad extremã manũ perfectione virtutũ. id eſt ad ſummã ꝑfectioneȝ quę fama ⁊ gloria q̃ꝫ ſit exilis ⁊ vacua totius põderis id eſt p̃cioſitatis ſic ↄ/ſidera ex ſequentibus ¶ Nota quod cupido vanę glorię multos allicit ⁊ de/lectat. vnde Seneca. lxi. epiſtola dicit Illud p̃cipue nos impedit quod cito no bis placemus ſi inuenimus qui nos bonos viros dicãt. qui prudẽtes. qui ſã ctos. nõ ſumus modica laudatione ↄtenti quicquid in nos adulatio ſine pu/dore cõgeſſerit tanquã debitũ putamus. optimos nos eſſe ſapientiſſimoſque affirmantibus aſſentimus cũ ſciamus nos ſepe multa mentiri. adeo quoqꝫ indulgemus nobis vt laudari velimus in id cui ↄtrariuȝ maxime fecimus. ¶ Nota ꝙ duplex eſt bonitas mentis. ſ. naturalis ⁊ acquiſita Naturalis bo nitas eſt ſcd̃m quã aliqui naturaliter ſũt piȷ̃. manſueti. ſobriȷ̃ ⁊ caſti.. ſed hęc bonitas ſi nõ emendatur virtute ⁊ ſapientia cito extollit homineȝ ad inaneȝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

gloriam Alia eſt bonitas acquiſita exercitio virtutum ⁊ ſcientiaꝝ que non permittit hominē extolli vana gloria. quia ſapiens fructuꝫ ſuū ponit in conſcientia. ſtultus aūt in laude ſcđm Macrobiū Ideo dicit phīa quod cupido glorie allicit mentes natura p̄ſtantes nonduꝫ adhuc virtutibus ꝑfectas. ❡ Nota quod fama eſt frequens laus optimoꝝ meritoꝝ in rempublicam. ſed gloria eſt clara noticia cū laude vel gloria eſt late patens p̄conium/id eſt annunciatio

❡ Omnem terre ambitum (ſicut aſtrologicis demōſtratiōib9 acepiſti ad celi ſpaciū puncti cōſtat obtinere rationeꝫ Id eſt vt ſi ad celeſtis globi magnitudinem conferatur. nihil ſpacij proꝛſ9 habere iudicetur Huius igitur tā exigue in mundo regionis. quarta fere portio eſt (ſicut Ptolomeo probante didiciſti) que nobis cognitis aīantibus incolat Huic quarte ſi quantum maria paludeſque premunt. quantūq; ſui vaſta regio diſtenditur. cogitatione ſubtraxeꝛ vix anguſtiſſima inhabitādi hominibus area relinquetur. In hoc minimo igit puncti quodaꝫ puncto circumſepti atque concluſi De peruulganda fama. ꝺ proferendo nomine cogitatis At quid habeat amplū: magnificūq; gloria taꝫ anguſtis exiguiſque limitibus artata.

❡ Hic phīa oſtēdit gloriam mundanā exileꝫ. nec multū appetendā Primo hoc oſtendit ex parte ſpacij in quo dilatatur. ſecundo oſtendit hoc ex diuerſitate nationū ad quas non diuulgatur Tercio oſtendit idem ex diuerſitate morū. propter quos de eodeꝫ contrarie iudicatur.
Quarto oſtendit idem ex breuitate durationis. propter quā non perpetuatur Scđa ibi Adde ꝙ hoc ipꝫ Tercia ibi. Quid ꝙ diuerſarū Quarta ibi. Sed ꝙ̄ multos: ❡ Primo intendit talem rōem Latitudo fame conſiſtit in latitudīe terre ſuper quā dilatatur. ſed terra non eſt lata ſuper quā fit dilatatio fame.. ſicut in littera ꝺclarat. ergo fama late non poteſt diffūdi. ⁊ per conſequens eſt exilis. nec multū appetenda. vnde dicit in littera Tu accepiſti id eſt didiciſti aſtrologicis demōſtrationibus oēm ambitū terre id ē ſpaciū terre obtinere id eſt habere rōem puncti ad ſpacium celi. id eſt ad magnitudinem celi. qđ magis exponens dicit Ut ſi terra cōferatur. i. cōparet ad magnitudinē celeſtis globi. ipa iudicetur proꝛſus nihil ſpacij hr̄e. Huius igitur tam exigue regionis. i. terre in mūdo fere quarta portio. i. quarta ꝑs eſt que incolit. i. inhabitat ab aīantib9 nobis cognitis ſicut tu didiciſti a Ptolomeo

hoc ꝓbante Si ſubtraxeris cogitatione huic q̄rtę pti terrę quātum maria. et paludes p̄munt .i. occupant. ⁊ q̄ꝫtum vaſta .i. ampla regio diſtenditur ſiti .id ē ſiccitate tūc vix relinquet hoībus anguſtiſſima area .i. artiſſimus locus inhabitādi. In hoc ergo quodā minimo pūcto puncti .i. minima porcione terrę.. vos hoīes circūſepti atꝫ ↄcluſi cogitatis de peruulgāda fama de ꝓferendo .i. extollendo noīe .i. fama. ⁊ hoc fit inutiliter Sed quid hēat .i. p̄t habere glīa amplū ⁊ magnificū quę artata eſt tā anguſtis ⁊ exiguis limitib⁊ .i. termīs. quaſi di. nihil hꝫ magnificū ¶ Nota terra reſpectu cęli nō eſt alicui⁹ q̄ꝫtitatis ſenſibilis .ſed hꝫ ſe ſicut pūctus. qꝛ orizon qui terminat viſuꝫ nrm̄ diuidit cęlum in duo media qꝺ nō eſſet ſi terra in ↄparatiōe ad celū haberet aliquaꝫ q̄ꝫtitatem Itē ſi terra eēt alicuius q̄ꝫtitatis ſenſibilis reſpectu celi. tunc ſtellę nō appareręt nobis eiuſdē quātitatis. qꝺ pꝫ falſuꝫ. qꝛ in ea pte vbi terra eſſꝫ gibboſa ⁊ propinquior cœlo apparerent ſtellę maiores ⁊ in oppoſita pte minores ¶ Itē minima ſtella fixa viſu notabilis. eſt maior tota terra Si ergo talis ſtella apparet nobis exn̄tibus in terra ſicut pūctus. multomagis terra reſpectu cęli erit ſicut punctus Itē punctus eſt quoddā indiuiſibile a quo linea ęqualiter diſtans facit circulū. ⁊ qꝛ cęlū ex omni parte ęqualiter diſtat a terra. iō terra reſpectu cęli hꝫ ſe ſicut pūctus. ¶ Nota quod tres ptes terrę ſunt inhabitabiles. vna propter nimiū calorē. duę ꝓpter nimiū frigus. ſꝫ q̄rta ps quę eſt tpata a caliditate ⁊ frigiditate a nobis inhabitat.. ſꝫ qꝛ adhuc nō tota inhabitatur ꝓpter maria ⁊ paludes ⁊ ꝓpter nimiā ſiccitatē. iō ꝺt philoſophia ꝙ quarta ps fere eſt hītabilis Vel dicit fere ꝭm alios.. qꝛ ęſtus ſol̾ nō facit torridā zonā totaliter inhītabileꝫ cū quędaꝫ cītas dicta zenit. ſupra quā Ptolomeus ꝺr fundaſſe aſtrolabiū directe ſit ſub ęquinoxiali. ſꝫ ꝺr inhītabilis. quia eſt grauis inhabitationis. ſed vltra ęq̄noxialem oīno eſt inhabilis ꝓpter nimiū calorē Item dicit quartā ptem terrę inhītari ab animantibus nobis cognitis. hoc forſan ꝺt ꝓpter antipedes ſi ſūt qui nobis ſunt igti

¶ Hic phīa oñdit glāꝫ nō eē appetēdā ex diuerſitate nationum ad q̄s nō diuulgat intendens tlem rōem Diuerſę nationes ⁊ diuerſa ideomata nō

¶ Adde ꝙ hoc ipm̄ breuis hītacli ſeptum plures incolūt natioēs. ligua: moribꝫ. toti⁹ vitę rōne diſtātes. Ad quas tum difficultate itinerū. tum loquendi diuerſitate. tū ↄmertij inſolentia. non mō fama hoīm ſingloꝝ. ſed ne vrbium quidem peruenire queat. Etate deniqꝫ Marci Tullij (ſicut ipſe q̄dam loco ꝭt nōdū caucaſum mōtem rhomę reipublice fama trāſcēderat et erat tunc adul

ſolum impediunt promulgationē famę hominum. ſed etiā vrbiū. ſed in terra habitabili ſunt diuerſę nationes diuerſoꝝ ideomatū ergo promulgatio famę gtalia impeditur. et per cōſequens non eſt multū appetēda. Vnde dicit in littera Adde prędictę rationi quod hoc ipſum ſeptuꝫ eſt. .id eſt ſpacium breuis habitaculi. id eſt parui ſpacij. in quo nos hītamus ī colunt. id ē inhabitāt plures nationes.. id eſt gen

ta parthis etiā. ceteriſqꝫ id locoꝝ gen//
tibꝰ formidoloſa Uides ne igiꝉ quam
ſit anguſta: q̄ꝫ comp̄ſſa gloria quā dila
tare ac ꝓpagare laboratis? An vbi rho
mani nois tranſire fama nequit Rho//
mani hoīs glīa progredietur?

tes diſtantes. i. differētes.
lingua. i. ideomate ꝛ mori
bus. ꝛ rōne totius vitȩ. id
ē rōe mōi viuendi ad quas
nō p̄t peruenire.. nōmodo
id nō tm̄ fama ſingulorꝫ
hoīm. ſed etiā nec fama vr
biū. tū. i. tā difficulter iti/
neꝝ. i. viaꝝ. tū. i. tā diuer/
ſitate loquēdi. id ē ideoma
tū. tū. i. tā inſolentia. i. in/
cōſuetudine cōmercij. qꝛ aliqui hoīes nō cōſueuerūt cū alijs cōmunicare ī cō
mercijs. qꝛ ȩtate. i. tp̄e Marci Tullij ſicut ipſe Marcus Tullius fr̄ qͦdaꝫ
loco. i. in quibuſdā ſuis ſcriptis fama rhomanȩ reipublicȩ nōduꝫ trāſcēderat
caucaſuꝫ mōtem. ꝛ tn̄ fama rhomanoꝝ erat adulta. i. ab antiquo nota. etiā
formidoloſa parthis talibꝫ hoibus ꝛ ceteris gentibꝫ id locoꝝ circa caucaſuꝫ
montē Uidiſne igiꝉ q̄ꝫ anguſta ſit glīa. q̄ꝫ ꝯpſſa. i. in modicū redacta quam
laboratis dilatare ꝛ ꝓpagare. an pro nūqͦd glīa vnius hōis rhomani illuc ꝓ
gredietur id ē ꝑueniet vbi fama rhomani nois. id ē rhomanȩ vrbis neqͭ trā
ſire. q. d. nō ¶ Nota ꝑtē terrȩ hītabilē vocat ſeptū qꝛ eſt ſepta. id ē circūda/
ta mari. vn̄ Linconienſis in tractatu ſuo de ſphȩra. ꝛ etiā Macrobius di/
cūt ꝙ quarta portio nrā habitabilis vndiqꝫ cingitur mari. ¶ Nota ꝙ inſo
lentia fm̄ Senecaꝫ eſt ſpēs falſȩ magnitudinis Sꝫ fm̄ Uguitionē Inſo/
lentia eſt ſuꝑbia vel fatuitas In ꝓpoſito aūt p̄t exponi ꝑ incōſuetudīe. ꝛ tūc
dr̄ ab in qd̄ eſt nō ꝛ ſoleo qd̄ eſt cōſueſco. ¶ Nota ꝙ caucaſus eſt mons qͥdā
ſitus in parte ſeptētrionis ad. quē nō peruenerat fama rhumanȩ vrbis.. licet
parthis ꝛ alijs gentibꝫ aſſidentibus fama rhomanoꝝ erat formidoloſa.. id ē
(formidabilis

¶ Quid ꝙ diuerſaꝝ gentium mores in
ter ſe atqꝫ inſtituta diſcordāt. vt quod
apd̄ alios laude. apud alios ſupplicio
dignū iudicetur? Quo fit vt ſi quē famȩ
p̄dicatio delectet Huic in plīmos po//
pulos nomen ꝓferre. nullo mō ꝯducat
Erit igiꝉ ꝑuagata inter ſuos glīa quiſ//
qꝫ cōtentus. ꝛ intra vnius gētis termi
nos p̄clare illa famȩ īmortalitas coar//
tabiꝉ

¶ Hic oñdit glīaꝫ mūda
nā eē exilē. ex ꝑte diuerſi/
tatis moꝝ. ꝓpter quos de
eodē apud diuerſos ꝯtra/
rie iudicatur. ꝛ intēdit ta/
lē rōem. Cōtrarietates ꝛ
īſtitutionū ꝛ legū īpediūt
famȩ dilatatōeꝫ. ſꝫ hoīes
ꝯtrariaꝝ inſtitutionuꝫ et
leguꝫ terrā inhabitāt. er/
go diuerſitas īſtitutionū
ꝛ legū impediūt dilatiōeꝫ
famȩ. ꝛ ꝑ ꝯñs nō eſt mul/
tū appetēda Un̄ dr̄ ī lrā.
Quid ſupple eſt iudicāduꝫ
ꝙ mores ꝛ inſtituta ꝛ le/
ges diuerſaꝝ gentiū inter
ſe diſcordant. vt illud qd̄ apud alios iudicaꝉ dignū laude. apud alios iudiceꝉ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

dignū ſupplicio. quo fit. i. ꝓpter quod fit vt ſi p̄dicatio. i. dilatatio fame dele/ctat. quē. i. aliquē nullo mō ꝯducat. i. laboret ꝓferre nomē id ē famā ſuā in plurimos populos. qꝛ licet ab aliquibꝫ laudaret᷑. ab alijs tn̄ vituꝑaretur Erit igit᷑ quiſqꝫ ꝯtētus glꝉia ꝑuagata. i. dilatata inter ſuos Et iſta p̄clara imortalitas fame (ꝛ loquitur hyronice. qꝛ nō eſt p̄clara nec immortalis illa) coartabitur. i. ꝯſtringet᷑ intra terminos vnius gētis. i. vnius ideomatis ¶ Nota ꝙ tāta eſt diuerſitas moꝝ in gentibus ꝙ illō qō reputatur apud alios laudabile. apud alios reputat᷑ vituꝑabile Reputatur eñ apud ſyrios laudabile comedere parentes mortuos ne comedātur a vermibus in terra. qō apud alios extraneos ē execrabile Silꝛ apud iudeos reputat᷑ laudabile ducere vxores ꝯ ſanguinitate ꝓximas qō apud chriſtianos ꝓhibet᷑ Itē in triuallis laudabile eſt occidere p̄rēm ſexagenariū ꝛ cremare ip̄m. qō apud alios eſt vituꝑabile Vn̄ dicit poeta Sunt loca ſunt gentes quibꝫ et mactare ꝑntes. Eſt fas et (pietas dū longa ſuꝑuenit etas.

¶ Sed ꝙ̄ꝫ multos clariſſiōs ſuis tp̄ibꝫ viros: ſcriptorū inops deleuit obliuio Quamq̄ꝫ quid ipſa ſcripta proficiant. q̄ cum ſuis auctoribus premit longior atqꝫ obſcura vetuſtas.

¶ Hic ph̄ia oñdit exilitatē glꝉie ex breuitate durationis ꝓpter quā nō ꝑpetuatur Et diuidit᷑ in tres ꝑtes Pr̄io oñdit hoc ex hominū obliuione. ſcd̄o ex tēporis breuitate. ibi. Vos ꝟo. tercio oñdit glꝉam a viris ꝟtuoſis nō eſſe appetendā. ibi Vos āt Primo dt ꝙ fama ꝛ glꝉia nō ſit imortalis ptꝫ. ꝙ̄ꝫ multos viros clariſſimos. i. glꝉioſos ſuis tp̄ibus deleuit inops. i. defectuoſa obliuio ſcriptoꝝ quāq̄ꝫ etiaꝫ ipſa ſcripta ꝓficiāt q̄d id ē parū q̄ ſcripta longior ꝛ obſcura vetuſtas tp̄is p̄mit. i. ꝯſumit cū ſuis auctoribus quoꝝ ſunt ſcripta ¶ Nota ꝙ ꝑ ſcripturā fama geſtoꝝ tranſmittitur ad poſteros. talis āt ſcriptura qñqꝫ deficit. vel propter inopiā ſcriptoꝝ. vel quia ipſa ſcrip ta in ſe vetuſtate ꝯſumuntur. ꝛ ideo fama ꝛ glꝉia in obliuionē ꝑueniunt. vn̄ Saluſtius in catilinario ꝯqueritur res geſtas rhomanoꝝ minus eē famoſas ꝓpter inopiā ſcriptoꝝ Athenienſiuꝫ ꝟo maiores fame q̄ꝫ rhomanoꝝ ꝓpter ſcriptoꝝ copiā.

¶ Vos vero immortalitatem vobis ꝓpagare videmini. cū futuri famā tp̄is cogitatis Qō ſi ad eternitatis infinita ſpacia ꝑtractes. quid hēs qō de nomīs tui diuturnitate leteris: Vnius eteniꝫ mora momēti ſi decē millibꝫ ꝯferatur ānis. qm̄ vtrunqꝫ ſpaciū definitū eſt: minimā lꝫ hꝫ tn̄ aliquā portionē At hic ip

¶ Hic ph̄ia oñdit famaꝫ ꝛ glꝉam nō eē durabilē ꝛ imortalē ex tp̄is breuitate. dicens Vos vero homīes videmini vobis ꝓpagare. id ē facere immortalitatē eū cogitantis famā futuri tp̄is. ꝛ in hoc fruſtra cogitans. quia exilis eſt duratio fame per tēpus.. qō ſcꝫ tēpus ſi pertractes. i. compares ad infinita ſpacia eternitatis. quid habes qō leteris de diuturnitate tui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſe numerus annoꝝ. eiuſqꝫ quantūlibet
multiplex ad interminabilē diuturnita
tem ne cōparari quidē pōt. Eteni fini
tis ad ſeinuicem fuerit quedaꝫ. infiniti
vero atꝫ finiti nulla vnqꝫ poterit eē col
latio Ita fit vt quanticūqꝫ ꝓlixi tēpo//
ris fama ſi cū inexhauſta eternitate co//
gitet̄ nō parua ſꝫ plane nulla eē videat̄

nominis. i. tue fame. q. d.
nihil. eſt eteni mora vnius
momēti ſi ꝯferatur. i. com
paretur decē milibus ānis
hꝫ aliquā ꝓporcionē. licet
minimā. i. valde paruam
qm̄ vtrūqꝫ ſpaciū tp̄is eſt
finitū. ſed hic nūerus an/
noꝝ ſcꝫ decē millia vel ei⁹
numeri quātumlibet mul
tiplex ſicut duplū vel tri/
plum nō pōt cōpari ad in/
terminabilē diuturnitateꝫ
que eſt eternitas. q2 finitis
ad ſe inuicem. quedaꝫ fue/
rit collatio id ē cōꝑatio. infiniti vero ⁊ finiti nulla vnqꝫ poteſt eſſe collatio. id
eſt ꝯꝑatio Ita fit vt fama tp̄is quāticunqꝫ ꝓlixi ſi cogitetur. ꝯꝑando cūꝫ
inexhauſta. i. infinita eternitate. ipſa videatur nō parua. ſed plane nulla eſſe.
¶ Nota omne quod incipit in tēpore nccārio habet finem in tp̄e. cū tempus
ſit cauſa corruptionis tp̄alium. iiij. phiſicoꝝ Cum igitur fama ſit tp̄alis in
cipiens ipſa deſinet in tp̄e. ⁊ ꝑ cōſequens nō eſt perpetua ¶ Nota ꝙ tempus
quātumcūqꝫ magnū ꝯꝑatuꝫ ad eternitateꝫ minimū reputatur ⁊ quaſi nul/
lius momēti. licet eīn finitoꝝ ad ſe inuicē poſſit eſſe cōparatio. ⁊ inter ipſa pt
eſſe proportio. tamē finiti ad infinitū nulla poteſt eſſe cōparatio Cum igitur
eternitas ſit duratio infinita tota ſimul exiſtens. ⁊ tēpus quātūcunqꝫ magnū
ſit finituꝫ. tempus nullā habebit proportionem ad eternitatē. ⁊ per conſe/
quens fama quantūcunque ꝓlixi tēporis cōparata ad eternitatē nulla vi
detur eſſe.

¶ Uos aūt niſi ad populares auras ī
aneſqꝫ rumores recte facere neſcitis
Et relicta cōſcīe ꝩtutiſqꝫ ꝑſtantia de a//
lienis p̄mia ſermūculis poſtulatis Ac
cipe in hmōi arrogātie leuitate q̄ꝫ fe//
ſtiue aliquis illuſerit Nā cum q̄dā ad//
orſus eſſet hominē cōtumelijs qui nō
ad vere virtutis viſum. ſed ad ſuperbā
gloriam. falſum ſibi philoſophi nomē
induerat.. adiecíſſetque iam ſe ſcitu//

¶ Hic philoſophia o/
ſtendit gloriam a viris ꝩ/
tuoſis non eſſe curandaꝫ.
⁊ hoc duab⁹ rationibus
Scđa ibi Quid aūt eſt
Prima rō eſt illa Illō qō
ſpectat ad leuitatē arrogā
tie a ſapientibus nō ē cu/
randū. ſed gloria propter
quā hō recte facit propter
laudes hoīꝫ illa ſpectat ad
leuitatē arrogantie. ⁊ ē di
gna deriſione. ergo ⁊c. ꝙ āt
talis arrogantia ſit que/
dā deriſio declarat in litte
ra. ⁊ dicit.. Uos homies

rum an ille phus eſſet..ſiquidē illatas iniurias leuiter patienterq́ꝫ toleraſſet. Ille patientiam pauliſꝑ aſſumpſit.ac//ceptaq́ꝫ ꝯtumelia velut inſultans iam tandem inq̄t.intelligis me eſſe philoſophum? Tunc ille nimium mordaciter Intellexeram inquit.ſi tacuiſſes

neſcitis recte facere niſi ad populares auras.i.ad po/puloꝝ cōplacētias.⁊ ad inanes rumores ⁊ laudes.⁊ vos poſtulatis.i.deſideratis p̄mia de ſermūculis a/lienis.relicta.i. poſtpoſita p̄ſtantia.i.dignitate veſtrę ꝯſcīę ⁊ virtutis.ꝓpter quā dēretis recte opari.accipe. id ē ꝯſidera q́ꝫ feſtiue.id eſt gl'ioſe aliquis illuſerit..id ē deriſerit quēdaꝫ dicētem ſe eē phūꝫ in leuitate hm̄oi arrogantię Nā cū quidā tyrānus eēt adorſus ꝯtumelijs.i.incepiſſet alloqui ꝯtumelioſe quēdā hominē q̄ induerat.i.vſurpauerat ſibi falſuꝫ nomē phi.nō ad vſuꝫ vere ꝟtutis. ſed ad ſupbā gl'aꝫ.⁊ tyrannus adieciſſet.i.dixiſſet ſe iaꝫ ſcituꝝ an iſte eēt philoſophus.ſiquidē illatas ſibi iniurias patiēter leniterq́ꝫ toleraſſet.ille q̄ dix/it ſe phūm pauliſꝑ patientiaꝫ aſſumpſit.ſcꝫ in principio.⁊ accepta ꝯtumelia a tyranno velut ſibi inſnltās inquit ad tyrannū Intelligiſne me eē phm̄? tunc ille tyrannus mordaciter inquit.intellexerā te phūm ſi tacuiſſes

¶ Nota ꝙ ſm cōmentatorē in prologo.viij.phiſicoꝝ Verus phſts dꝫ eē ꝑfectus oībus gn̄ibus ꝟtutuꝫ ⁊ ꝑ ꝯn̄s dꝫ eē magnanimus Sed ſm Senecā in li.de clemētia. Magnanimi eſt iniurias ⁊ offenſiones ſupbi deſpicere.et ꝑ ꝯn̄s verbis cōtumelioſis ꝓuocari nō dꝫ Itē veri phī eſt nō vinci a paſſiōibus.ſed potius dꝫ moderare ⁊ refrenare paſſiones.cū virtus cōſiſtat ī moderatione paſſionū.vn̄ Ariſt.iiij.ethicoꝝ dt Māſuetus vult impturbatus eē. ⁊ nō duci a paſſione Vn̄ q̄daꝫ phūs cōtumelioſe ſibi inſultāti dixit. Tu didiciſti maledicere.ſed ego didici maledicta cōtēnere.

¶ Quid āt eſt quod ad p̄cipuos viros (de his em̄ ſermo eſt) qui virtute gl'am petunt quid inquam ē quod ad hos de fama poſt reſolutuꝫ morte ſup̄ma cor//pus attineat? Nam ſi (quod noſtrę rationes credi vetant) toti moriuntur ho//mines. nulla eſt omnino gloria. cum is cuius ea eſſe dr̄ nō extet omnino. Sin ꝟo bene ſibi mens ꝯſcia terreno carcere reſoluta. cęlum libera petit: nonne om

¶ Hic phīa ponit ſcd̄am rōem quę talis Hoīes ꝟ/tuoſi vel moriūtur corpo/re ⁊ anima. vel aīa viuit poſt mortē.ſi totaliter moriūtur nihil ſpectat ad eos de gl'ia poſt morteꝫ. ſi aīa eoꝝ viuit poſt morteꝫ.illa petit cęluꝫ.ſpernēs oē ter/renū negociū ⁊ ſic nihil ad eā de terrena gl'a.ḡ apd̄ ꝟ/tuoſos hoīes nulla dꝫ eſſe cura de gl'a. Dicit ergo in lrā Quid ē qd̄ ad p̄cipuoſ id ē ad ꝟtuoſos viros attineat de fama poſt reſolu/tū corpus extrema morte. .q.d.nihil.de his em̄ virꝭ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ne tͤrenū negociū ſpͥnit. qui ſe cęlo fru//
ens. terrenis gaudet exemptam:

eſt ſermo noſter ꝗ petūt. id
ē quęrunt glꝰiaꝫ ꝩtute. id ē
opibus ꝩtuoſis Nā ſi ho/
mines toti moriūtur cor/
pore ⁊ aīa (vt quidā putāt). qđ tñ nr̄ę rōes. i. phīcę rōnes vetant. id ē ꝓhibēt
credi. qꝛ ſm phīam aīa intellectiua ē immortalis. nulla eſt oīno glꝰia pꝰ mor
tem. cū iſte omino nō extet. i. nō ſit cuiꝰ ea glꝰa eē dꝛ Sin vero mens bñ ſibi
ꝯſcia. i. illeſa reſoluta. i. liberata terreno carcere. i. a corꝑe poſt mortez libera
petit cęlū Nonne ipa aīa ꝙ̄ cęlo fruens gaudet ſe exemptā terrenis. ipa ſper/
nit oē terrenū negociū. ⁊ per ꝯñs terrenā glꝰiam q̄ſi di. ſic ❡ Nota ꝙ ad ꝩtu
oſos nihil ſpectat de fama nec in pn̄ti vita. nec in futura. nō in pn̄ti. qꝛ dꝛ Se
neca in ꝓuerbijs ꝙ plurimi curāt famā. pauci aūt ꝯſciam. ⁊ tales pauci cu/
rantes ꝯſciam ſunt ꝩtuoſi ⁊ phī. de quibꝫ loquit̃ Boetius in fine tractatus
de ſummo bono dicēs Pauci ſunt viri hōrandi ſicut phī qui ꝯtemnūt deſide
riū ſenſus ⁊ ſequūtur deſideriū intellectus Plurimi āt ſunt qui curāt famaꝫ
ſicut ſunt vulgares ꝗ relicta virtute ꝯſcię. ꝓpter laudes hoīm recte faciunt
De quibus dꝛ ſcriptura Amē dico vobis. receperūt mercedē ſuā Nec etiam
fama ſpectat ad viros virtuoſos in futura vita. qui virtuoſi ſi totaliter mo/
riūtur nihil ad eos de fama Si āt aīa viuit poſt mortē iſta euolat ad cęlum
⁊ nihil curat de fama. ſpernit oē terrenū negociū. ⁊ potius gaudet. qꝛ eſt exēp
ta a curis terrenis ⁊ gaudio cęleſti fruitur in ęternū

❡ Metrū ſeptimū libri ſecundi

Quicūqꝫ ſolā mēte p̄cipiti petit
Summūqꝫ credit gloriam.
Late patentes ęthereis cernat plagas:
Artūqꝫ terrarū ſitum
Breuē replere non valentis ambitum
Pudebit aucti nominis
Quid o ſuperbi colla mortali iugo
Fruſtra leuare geſtiunt:
Diffuſa. linguas explicet
Et magua titulis fulgeat clara domꝰ
Mors ſpernit altam gloriam
Inuoluit humile ꝑiter ⁊ celſuꝫ caput.
Equatqꝫ ſummis infima
Ubi nūc fidelis oſſa Fabritij manent:

❡ Hic incipit ſeptimū me
trū huius ſecūdi qđ dꝛ ar/
chilogicū ab inuētore. iā/
bicū a pede p̄dñante. ⁊ cō/
ſtat ex primo verſu trime/
tro. ſcđo dimetro. in ꝗ me/
tro phīa docet quō glꝰa ſit
ꝯtemnēda ex ꝯſideratione
amplitudinis cęleſtꝫ ⁊ ſtri
ctitudinis terrę dicēs. qui
cūqꝫ petit. i. deſiderat p̄ci/
piti mēte ſolā gloriā. ⁊ cre
dit iſtā eē ſummū bonum
. i. p̄cipuū inter appetenda
iſte cernat. i. cōſideret pla/
gas ęthereis. i. ꝑtes cęli la
te patētes. ⁊ cernat artum
ſitū terraꝝ. i. ſtrictū ſpaci/
um terrę in ꝯparatione ad
cęlū. ille pudebit. i. verecū/
dabit̃ aucti nois. i. auctę
famę ſuę nō valentis r̄ple
re ambitū breueꝫ. i. ꝑuum
ſpaciū terrę Et tūc excla/

Quid Brutus aut rigidus Catho?
Signat ſupſtes fama tenuis paucul'
Inane nomen litteris.
Sed quid decora nouimus vocabl'a:
Num ſcire cōſumptos datur?
Jacetis ergo prorſus ignorabiles
Nec fama notos efficit
Q ſi putatis longius vitam trahi
Mortalis aura nominis
Cum ſera vobis rapiet hoc etiā dies
Jam vos ſecūda mors manet

mat dicēs O ꝓpter h̄ mi/
ror q̄d.i.ꝓpter quid ſupbi
geſtiūt.i.cupiūt fruſtra le/
uare.i.extollere..colla ſua
mortali iugo.i. mortali lz
ei fama diffuſa meāſ.i.trā
ſiens ꝑ remotos ꝑpl'os.ex
plicz ſe līguas.i.ꝑ linguaſ
ꝑpl'oꝝ.⁊ licet magna do/
mus tua.i.nobilis parēte/
la vl' faīlia tua fulgeat cla
ris titulis.i.laudibꝫ.tamē
mors ſpernit altaz gl'iam
⁊ mors ꝑiter.i.ſil'.inuol/
uit hūile caput.i.miſeruz
hoīem.⁊ celſuz.i.nobilem
vel diuitē.⁊ mors ęquat i/
fima ſummis nulli ꝑcēdo
qđ declarat dicēs Ubi nūc
manēt oſſa fidelis Fabricij Quid brutus aut rigidus Catho?.ſpᵉ ē q.d.q̄d
manet de gl'ia eoꝝ poſt mortē vtiqꝫ modicū.ſcz illud manet qđ tenuis fama
.i.exilis ſupſtes.i.manens.ſignat inane nomē eoꝝ pauculis lr̄is ſcriptis ī e/
pitaphijs.eoꝝ.ſed q̄d id eſt ad q̄d nouimꝰ decora vocabula ſcripta.nūquid ī/
telligiṫ ꝑ ea ip̄os eſſe ꝯſumptos.i.mortuos.q.d.imo. Jacetis ergo mortui
ꝓrſus ignorabiles nec fama efficit vos notos Et q̄ꝛ aliquis diceret. licet ipſi
ſint mortui corꝑe tn̄ viuūt ſm famā.vt phia. Si putatis vitā vrām lōgius
trahi.i.ꝓlongari aura mortalis noīs.i.ſplēdore mortalis famę.cū ſera.i.vl/
tima dies vobis hoc rapiet.i.famā auferet.iā vos manet.i.expectat ſecunda
mors.q.d.ſi eſtis prius mortui corꝑe ⁊ fama manēs eſt vita vrā illa ceſſan/
te ſcđario moriemini ¶ Notādū Fabricius fuit ꝯſul rhomanꝰ qui cū mit/
tereṫ pugnare cōtra Pyrrhū regē epirotaꝝ rex.ꝓmiſit ſibi ꝑtem regni ſui vt
trāſiret ad ip̄m.qđ Fabricius ꝯtempſit. Sequenti anno pyrrhus obtulit ſi/
bi magnā pecuniā auri vt traderet rhomanū imperiū. cui ait Fabriciꝰ Rho
ma nō vult auꝝ.ſed vult imꝑare hn̄tibus auꝝ Propter hoc ip̄e dcūs fuit fi/
delis Fabricius Dicitur etiā de fabricio q̄ cū quidā ad eū veniſſet ꝓmittēs
ſe Pyrrhū regē occiſuꝝ ſi Fabricius ſibi pecuniā aliquādo dare vellet. Ip̄e
vero Fabricius hūc traditorē ligatū miſit ad Pyrrhū.ꝓ tali ſcelere puniēdū
Cui tunc Pyrrhus dixit Poſſibilius ē ſolē a ſuo tramite deuiare q̄ȝ Fabri/
ciū a ſua via rectę rōnis diſcedere ¶ Nota q̄ Brutus fuit primꝰ ꝯſul rhoma
nus q̄ amore libertatis ⁊ iuſticię ꝓpter ſtupꝝ Lucrecię plurima egit.⁊ mul
ta bella ꝓ rhomanis inijt.ꝓpter quod etiā famoſus fuit ¶ Nota q̄ Catho
dictus fuit rigidus ꝓpter rigorē animi ſui qui ad nihil turpe flecti potuit..et
tantę iuſticię fuit vt Lucanus ip̄m dijs ꝯparet in iudicāda cauſa quę fuit in
ter Juliū cęſarē ⁊ pompeiū dicens Victrix cauſa dijs placuit ſed victa Ca/
thoni Et de hoc magis patebit quarto huius proſa ſexta

¶ Sequitur proſa octaua libri ſecundi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Iſta eſt octaua ⁊ vltima pſa huius ſecūdi.. ⁊ qꝛ phīa oñdit bona fortune nō multū eſſe appetēda. aliquis putaret ꝙ in fortuna nihil eēt boni. iō iā oñ/dit phīa cuiuſmodi bonū ſit in fortuna. ⁊ probat fortunā aduerſam plus eē bonā q̃ꝫ proſperā. ⁊ primo pmittit ſuā intētionē Secūdo pbat intentū .ibi. Illa em̄ Primo dt O Boeti ex dictis pꝫ ꝙ fortuna eſt ↄtēnenda. ſꝫ ne pu/tes me gerere. i. facere bel/lū iexorabl'e. i. iexplacabl'e ↄ̄ fortūaꝫ. ſpᵉ ſciaſ ꝙ aliqn̄ ē. i. aliqn̄ ↄtigᵗ ꝙ ipa fortu/na nihil fallax. i. nihil fal/lacit agēſ bn̄ mereat̃ ꝺ hoī bꝫ eo qꝺ aliqꝺ bonū eueīt homibꝫ ꝑ eā. tū. ſ. cū fortu/na ſe apit maīfeſtādo ſuā flitatē cū ꝺtegit frōtē ꝑ ſui aduerſitatē cū pfitet̃ mo/res ſuos ꝑ īſtabilitatē Et ſbdit phīa nōdū forte ītelli/gꝫ qꝺ loq̄r qꝛ mirꝝ ē qꝺ ego geſtio. i. cupio dicē eoqꝫ. i. vix queo explicare ſenten/tiaꝫ verbis Eteni ego re/or. id eſt opinor aduerſam fortunā plus prodeſſe hoī

¶ Proſa octaua libri ſecundi

[S]Ed ne me inexorabile ↄtra for//tunā gerere bellū putes Eſt ali/qn̄ cū de hoībus illa fallax ni//hil bn̄ mereat̃. tū ſcꝫ cū ſe apit. cū fron//tē detegit moreſqꝫ pfitet̃ Nondū forte qꝺ loquar intelligꝭ: Mirꝝ eſt qꝺ dicere geſtio: eoqꝫ ſnīaꝫ v̄bis explicare vix q̄o Etem̄ plus hoībꝫ reor aduerſaꝫ q̃ꝫ pſ//peram pdeſſe fortunam

bus q̃ꝫ proſperā. ¶ Nota quādocūqꝫ in aliquo dicto videtur eē repugnātia. illud videtur mirabile dictū. ſed dicere fortunā aduerſaꝫ hoībus prodeſſe vi/detur eē quedā repugnātia in dicto. nā eſſe aduerſum alicui ⁊ ſibi prodeſſe ad inuicē repugnāt. Ideo dicit philoſophia mirꝝ eſt quod geſtio dicere. ſcꝫ fortu/nā aduerſam magis prodeſſe quam proſperā.

¶ Illa em̄ ſemper ſpecie fęlicitatis cuꝫ videtur blāda mētitur. Hęc ſemꝑ vera eſt cū ſe inſtabilē mutatione demōſtrat Illa fallit. hęc inſtruit Illa mēdacium ſpecie bonoꝝ mentes fruentium ligat. hęc cognitiōe fragilis fęlicitatis abſol/uit Itaqꝫ illā videas: vētoſaꝫ: fluentē: ſuiqꝫ ſemꝑ ignaraꝫ Hanc ſobriā ſuccī//ctamqꝫ ⁊ ipſius aduerſitatis exercita//tione prudentem.

¶ Hic phīa pbat intētuꝫ ꝙ fortuna aduerſa melior ſit q̃ꝫ pſpera tribus rōibꝰ. ſcꝺa ibi. Poſtremo. tercia ibi. an hoc. primo dt Illa fortuna proſpera ſꝑ mēti/tur cū videt̃. i. apparet blā/da ſpecie fœlicitatis. i. pſ/peritatis.. ſed hęc. i. fortūa aduerſa ſemꝑ vera ē. cum demōſtrat ſe eſſe inſtabilē ſui mutatione .. Oſtendit em̄ ſe eſſe talem qualis eſt Et ita per eam non deci/piuntur homines. ſed illa. ſcilicet proſpera fortuna ↄ/fidens in ſe fallit.. Hęc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

aūt aduerſa fortuna hoīem inſtruit oñdendo ꝙ nō ſit ꝯfidendū ꝓſperę fortu/
nę ꝓpter eius mutabilitatē Illa ſcꝫ ꝓſpera fortuna ligat.ſ. fallēdo mētes fru
entiū hoīm ſpē bonoꝝ mēdaciū. hęc ſcꝫ aduerſa fortuna abſoluit.i.liberat.ſ.
mentes hoīm cognitione fragilis.i.trāſitorię fœlicitatis Et tūc recolligit ef
fectus vtriuſqꝫ fortunę dicēs Itaqꝫ illā ſcꝫ proſperā fortunā vides vētoſam
.i.ſupbam fluentē id ē ꝓdigā ⁊ ſuīj pſius ignarā.nā homīes in ꝓſperitate ꝯti
nua ſeipſos nō cognoſcunt.hāc ſcꝫ aduerſam fortunā tu vides ſobriā ⁊ ſuccī
ctaꝫ.i.humilē nō ſupbam ⁊ prudentē exercitatione aduerſitatis. ¶ Nota
ꝙ ex iſta lrā pñt formari tres rōnes ꝙ aduerſa fortuna melior ſit proſpa Pri
ma rō eſt iſta Bona fortuna in ſpecie verę fœlicitatis decipit hñtem ipam..
ſed fortuna aduerſa nō decipit.ſed vera eſt oñdens ſe talē qualis ē.ergo aduer
ſa melior eſt ꝗꝫ ꝓſpera Secūda rō eſt Proſpera fortuna ligat mētes hoīnuꝫ
mēdacibus bonis.ſed aduerſa liberat mētes a falſa fœlicitate.ğ melior eſt
Tercia rō Proſpera fortuna reddit hoīes ſui ignaros.ſed aduerſa facit ho/
mines ſapientes.ergo melior eſt ꝗꝫ proſpera

¶ Poſtremo fęlix a vo bono deuios blā
dicijs trahit.aduerſa plęrunqꝫ ad vera
bona reduces vnco retrahit.

¶ Hic phīa ponit ſecūdā
rōem ꝗ talis ē Quęcunqꝫ
fortuna trahit ad inquiſi/
tionē veri boni.illa melior
eſt ꝗꝫ ꝗ retrahit a vo bo/
no.ſed fortuna aduerſa eſt
hmōi.ğ ⁊c̄ Vñ dt in lrā
Poſtremo fœlix.i.ꝓſpera fortuna cū ſuis blandicijs trahit deuios.i.errātes
a vo bono.ſꝫ aduerſa fortūa plęrūqꝫ retrahit vnco.i.tenaculo reduces.i.rūer
tētes ad va bona Nota ꝙ qꝛ ꝓſpera fortuna videtur eē ꝓpinqua fœlicitati.eo
ꝙ ſine bonis fortunę nō cōtingit eē fœlicē.ex de bona fortuna.ideo ſuis blan
dicijs trahit hoīem ſenſualē a vero bono qđ conſiſtit in ſpeculatione dei.ad/
uerſa aūt fortuna qꝛ oñdit ꝓſperam fortunā eē mutabilē ipſa reducit hoīem
ad verū bonū qđ eſt immutabile.
¶ Hic phīa ponit vltimā rōem quę talis eſt Illa fortuna eſt melior ꝑ quaꝫ
ꝯgnoſcūtur veri amici.ſed aduerſa fortuna eſt talis.igiꝰ ⁊c̄.vñ in lrā dt. An
pro nūquid putas hoc eē ęſtimandū inter minima bona ꝙ hęc aduerſa fortūa
detexit.i.mōſtrauit tibi mentes.i.corda fideliū amicoꝝ.q.d.illđ eſt bonū de

¶ An hoc inter minima ęſtimandū pu
tas.ꝙ amicoꝝ tibi fideliuꝫ mentes.hęc
aſpera.hęc horribilis fortuna detexit.
Hęc tibi certos ſodaliū vultus āmbigu
oſqꝫ ſecreuit.diſcedens ſuos abſtulit.
tuos reliquit.Quāti hoc integer.⁊ vt
videbaris tibi fortunatus emiſſes.De

maximis.bonis.⁊ hęc ſup
ple aduerſa fortuna ſecre/
uit.i.diſtinxit tibi certos a
micos ⁊ āmbiguos vultꝰ ſo
daliū.i.amicoꝝ.q.d..aſpa
fortuna docuit te diſcerne/
re inter veros aīcos ⁊ fal
ſos.qꝛ proſpera fortuna a
te diſcedens abſtulit ſuos.
id ē qui erant amici rōe ꝓ
ſperitatis.⁊ reliquit tuos
amicos qui te dilexerunt.
non propter tua O quan

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſine nunc amiſſas opes querere quod
precioſiſſimū diuitiarū genus eſt: ami
cos inueniſti

ri.i.q̄ꝫto p̄cio tu emiſſes h̄
integer.i.in integritate for
tunę cōſtitutus cū videba
ris tibi fortunatus vt po/
tuiſſes cognoſcere veros a
micos.nūc deſine.i.ceſſa q̄rere opes.i.diuitias amiſſas.q2 inueniſti veros a
micos q̇ ſunt p̄cioſiſſimū genus diuitiaꝝ ¶ Nota in aduerſitate falſi amici
fugiunt.ſed in tp̄e pſperitatis manēt.vñ Seneca in li.de reme. Quē tu fœli/
cem credis illū multi comitātur.vt mel muſcę ſequūtur.cadauera lupi.frumē
ta formicę prędā iſta turba ſequitur nō hoiem.. ¶ Nota ꝙ aduerſa fortuna
oñdit fideles amicos Vñ Seneca.xx.ep̄la Turba familiaris cū a te paſci
deſierit ipſa te nō paſcet.⁊ quod tu bñficio tuo ſcire non poteras paupertate
ſcies.illa veros amicos retinebit.diſcedit quicūqꝫ nō te.ſed aliud ſequebat.:
eſt aūt propter hoc vnū amanda pauptas ꝙ a quibus ameris oñdit. Vnde
paup Henricus Preualet hoc ſolo mala ſors ꝙ monſtrat amicos Qui bo/
ni qui mali mōſtrat vtrāqꝫ viā. Item poeta Tp̄e fœlici nō cognoſcūtur aī
ci Sorte patet miſera que ſit dilectio vera Item alibi Cū fueris fœlix mul
tos numerabis amicos Tp̄a ſi fuerint nubila ſolus eris Itē Thobias Flu
ctuat ad cenſuꝫ venalis amicus egenū Sed ver⁹ refouet vt fabricatus amor
¶ Nota ꝙ fidelis amicus eſt p̄cioſiſſimū genus diuitiaꝝ.q2 amicus.ix.ethi
coꝝ.eſt alter ego.i.amicoꝝ eſt idē velle ⁊ nolle Nemo em̄ eligit viuere ſine aī/
cis habens reliqua bona Et Seneca.ix.ep̄la d̄t Sapiens ⁊ ſi ꝯtentus ſit ſe
ipſo.tñ amicū hr̄e vult ꝓpter nihil aliud niſi vt exerceat amiciciā.ne tā ma/
gna virtus lateat Et Tullius in li.de officijs d̄t Honores diuitię ⁊ digni/
tates nunq̄ꝫ ſunt amicicię anteponendę
¶ Hic incipit octauū ⁊ vltimū metrū huius ſecūdi quod d̄r glyconicū ab in
uentore.amphiamacrū a pede p̄dominā te.⁊ eſt amphiamacrus pes antiquo
rū conſtans ex prima ⁊ vl
tima longa ⁊ duabus bre
uibus medijs.dictus ab
amphi quod ē circū ⁊ ma
cros lōgū quaſi habēs cir
cūquaqꝫ lōgā ſyllabā In q̊
metro phia cōmendat a/
morē.ex quo dixit ꝙ ami/
ci ſunt p̄cioſiſſimuꝫ genus
diuitiaꝝ Et primo cōmē/
dat amorē.ſecundo oſtēdit
quomodo humana natu/
ra amicicia cōſeruatur.ibi
Hic ſancto. Primo facit
hoc quod dictū eſt. Secū
do oſtendit quod ablato
diui no amore oīa corrum
pūtur ibi. Hic ſi frena.
¶ Primo igitur d̄t amor

¶ Metrū octauū ſc̄di libri.

q Uod mūdus ſtabili fide
Cōcordes variat vices
Quod pugnantia ſemina
Fędus ꝑpetuum tenent
Quod phębus roſeum diem
Curru prouehit aureo
Ut quas duxerit heſperus
Phębe noctibꝫ imperet
Ut fluctus auidum mare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Certo fine coerceat
Ne terris liceat vagis
Latos tendere terminos
Hanc rerum ſeriem ligat
Terras ac pelagus regens
Et cęlo imperitans amor

diuinus regēs terras. ac pelagus ⁊ imperitans. i. frequēter impans celo ille amor ligat hāc ſeriē. i. ꝯcordiā reꝝ ꝙ mundus ſtabili fide variat cōcordes vices .i. alternationes tpm anni .i. noctis ⁊ diei. ⁊ ꝙ ſemina pugnantia. i. elemēta contraria tenēt perpetuum fœdus. i. cōcordiā ne vnū totaliter aliud corrumpat. ꝙ phœbus. i. ſol curru aureo ꝓuehit. id ē ꝓducit aureū diem. i. claꝝ diē. idē amor facit vt phœbę. i. luna: impet id ē pſit noctibuſ quas noctes heſperus. i. ſtella veſpertina duxerit. i. adduxerit. ⁊ vt auidū mare ad eūdum coerceat fluctus ſuos certo fine. i. determinato fine. ne liceat ſibi tendere. i. extēdere latos terminos vagis terris id ē amplis terris ſpᵉ totaliter cooperiēdo terrā ❡ Nota ꝙ Tullius loquēs de amicicia dt Amicicia eſt virtus mouens ſupiora ad ꝓtectionē inferioꝝ. ⁊ inferiora ad ſubiectionē ſupioꝝ Amicicia eñ ſublata oīs in vita tollit iucūditas. ❡ Nota ꝙ elemēta appellat ſemina. qꝛ ex ipſis tanq̄ ſeminibus elemētata ꝓducūtur:. ſicut eñ ſemen eſt principiū fructus. ſic elemēta ſunt principia corpoꝝ mixtoꝝ. ⁊ dicit elemēta pugnātia ꝓpter ipſoꝝ ꝯtrarietatem. nā aliqua ſunt calida. aliqua frigida quędaꝫ humida. quędā ſicca Hęc elementa diuino amore ordinata tenēt propriū fœdus. quia grauitas inferioꝝ nō aufert leuitatē ſupioꝝ. nec ecōuerſo. ⁊ (ſimul totaliter non corrumpunt

Hic ſi frena remiſerit
Quicquid nunc amat inuicem.
Bellum continuo geret
Et quam nunc ſocia fide
Pulchris motibus incitant
Certant ſoluere machinā.

Hic oñdit ꝙ amore diuio ſubtracto oīa corrūpunt. dicens. Si hic amor diuinus remiſerit frena i. legē gubernādi res quicq̇d nūc amat inuicē. i. ꝯcordat illud ꝯtinuo geret bellū.. et ipſa elementa certāt. i litigāt. ſoluere. i. ꝺ̄ſtruere machinā. ſcꝫ mundanā. quaꝫ nūc ſocia fide. i. ꝯcordi fœdere incitant pulchris motibꝰ. i. faciunt ordinate mouere ❡ Nota ꝙ ſublato amore ⁊ cōcordia oīa diſſoluūtur Vñ Alanus in anteclaudiano loquenſ in pſona amoris ⁊ cōcordię dicit Si mea iura meas leges mea fœdera mūdꝰ Olim ſeruaſſet vel adhuc ſeruaret amoris Vincula. nō tantis gemeret ſub (cladibus orbis

❡ Hic ſancto populoſq; quoq;
Junctos fœdere continet
Hic et coniugij ſacrū

❡ Hic oñdit phīa qūo p amorē ꝯſeruatur ⁊ cōciliatur amicia hūana dicens Hic amor ꝯtinet. i. ꝯſeruat ꝓplos iūctos ſcō. i. ꝑ/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Caſtis nectit amoribus
Hic fidis etiā ſua
Dictat iura ſodalibus
O fęlix hominū genus
Si veſtros animos amor
Quo celum regitur. regat

tuoſo fœdere. ſ. aīcicię. ⁊ hī
amor nectit. ſacrū. i. ſacra/
mentū ꝯiugij caſtis amo
ribus viri ⁊ vxoris.. ⁊ hic
amor dictat iura ſua. i. im
ponit legē amicicię fidꝫ ſo
dalibus. ⁊ qꝛ iſta ꝓueniūt
ab amore diuino tanquā
a ſuo principio Jō ſubiū
git O fœlix genus homi/
nū. ſupple dico. ſi amor ſcꝫ diuinus quo cęlū regitur regat aīos vrōs. ſupple
cauſando in eis cōcordiaꝫ amicicię ¶ Nota ꝙ amor dictat iura fidis ſodali/
bus Jura aūt amicoꝝ ⁊ ſodaliū innuit Seneca tercia ep̄la dicens. Diu co
gita an aliquis in amicū ſit tibi recipiendus. ſed cū placuerit fieri. toto illum
pectore admitte. tā audacter cū eo loquere ꝗꝫ tecū Tu ꝗdem ita viue. vt ni/
hil tibi ꝯmittas. niſi qđ etiā amico tuo ꝯmittere poſſis. Cū amico tuo oēs
curas tuas. oēs cogitatiōes miſce ſi fidelē putaueris Sunt ei quidā ꝗ ꝗ̄ aī/
cis ſunt tm̄ cōmittenda oībus narrant. ꝗdaꝫ chariſſimoꝝ cōſciam reformi/
dant nulli credituri. neutrū faciendū eſt. vtrūqꝫ em̄ vitiū eſt ⁊ oībus credere.
⁊ nulli ¶ Nota circa p̄dicta ꝙ amicicia ꝓprie dicta tm̄ inuenitur in rebus ra
tionalibus. ⁊ vt ſic aīcicia eſt par voluntas bonoꝝ inter aliquos. ſed large ac
cipiendo amiciciā. ſic etiā eſt in irrationalibus. ⁊ vt ſic amicicia eſt cōcordia
diuerſaꝝ rerū adinuicem

C Anicij Manlij. Seuerini excōſulis orđ. pat.
phię conſulationis liber ſecundus finit
¶ Incipit liber Tercius Proſa prima

¶ Animo ſolato mulcedine phię. mero
re pulſo ātiquo. introducit fęlicitas ṽa

I Am cātuꝫ illa finiuerat. cū
me audiendi auidū ſtupen
temqꝫ arrectis adhuc auri
bꝫ. carminis mulcedo defixerat. Jtaqꝫ
paulo poſt. O inqꝫ ſummū laſſoꝝ ſola
men aīōrum. ꝗntum me vel ſentētiarū
pondere. vel canēdi etiam iucunditate
refouiſti. Adeo vt iam me poſt hac im
parem fortūę ictibꝫ n̄ arbitrer. Jtaqꝫ re

¶ Iſte eſt terciꝰ liber Bo
etij de ꝯſolatiōe phię ⁊ cō
tinuatur ad libros p̄ceden
tes in hūc modū. Poſtqꝫ
phia in primo li. ſcrutata
eſt cās doloris Boetij. et
in ſecūdo li. adhibuit ſibi
remedia facilia .. Jn p̄nti
li. ⁊ in ſequētibus phia ad
hibet boetio remedia gra/
uiora. ſunt aūt remedia ꝗ̄
uiora rōes cōtra cōem opi
nionē hoīm. ꝓbantes ꝙ ī
bonis exterioribus nō cō
ſiſtit vera fœlicitas. oñdē
do in quo ſita ſit fœlicitas
ṽa. ⁊ quomō ad ipām per
ueniat. Et diuidit iſte liber

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

media q̃ pauloañ acriora eſſe dicebas: nō mō ñ ꝑhorreſco. ſed audiendi auid⁹ vehementer efflagito.

in.xxiiij.ꝑtes.qꝛ huius li/bri ſunt.xij ꝓſe.⁊.xij.me/tra.q̃ ꝑtes patebūt in ꝓceſ/ſu li. Quid aūt ⁊ ꝺ quo ꝺ/termietur in qualibꝫ iſta/rū ꝑtiū ſiꝉiter patebit. Prima proſa hui⁹ tercij diuidit in tres ꝑtes Primo oſtendit Boetius qūo poſt ꝑdicta alloquutus fuit phiam Secūdo poīt re/ſponſionē phię. Tercio Boetius dirigit quādaꝫ petitionē ad ipaꝫ. ſcda ibi Tū illa. tercia ibi Tum ego Dicit primo Jā illa phia finierat cantū. i. me trū quod erat de ꝯmendatione amoris diuini ⁊ amicicię. ⁊ cum ego Boetius eſſem allectus dulcedine metri ad audiendū cū auiditate ⁊ admiratione ver/ba phię auribus arrectis ego dixi O phia quę es ſummū ſolamen animoruꝫ laſſoꝝ quātum me refocillaſti tuis proſis ⁊ metris in tantū ꝙ iam bene poſ/ſum reſiſtere inſultibus fortunę. ⁊ ideo dicit. remedia quę prius dixiſti eē gra/uia nō timeo. ſed ea audire diligenter expecto. ¶ Nota ꝙ Boetius metrum vocat cantuꝫ. Sicut em̄ in cantu eſt eleuatio ⁊ depſſio vocis. ſic ſimiliter in metro rōne quantitatis correptę ⁊ ꝓductę ſyllaꝝ attenditur quedā eleuatio ⁊ depſſio. qꝛ rōne quātitatis ꝓductę fit eleuatio. rōne quātitatis correptę fit depſſio ¶ Itē qꝛ metrū eſt ſubtilius ⁊ delectabilius ꝓſa. iō animuꝫ demul/cet Unde auctor poetrię metꝝ cōꝑat domicellę dicens Vultqꝫ venire metꝝ tanqꝫ domicella cōpto crine. intēte gena. ſubtili corpore. forma egregia. Jō ꝺt Boetius. mulcedo carminis. i. metri ¶ Item hō dꝫ eſſe auidus ⁊ ſtupēs circa phiam Auidus inqꝫ. quia dicit Seneca. xviij. epl'a. Proijce oīa iſta ſi ſapis. immo vt ſapias. ⁊ ad phiam magno curſu totiſqꝫ viribus tende. Eti/am homo debet eē ſtupens. id eſt admirans de phia. quia ipſa eſt res mira/bilis ⁊ diuina. ſm Ariſt. in principio libri ſui de mūdo. ⁊ phia confert mira/biles delectationes. x. Ethicoꝝ ¶ Item aī laſſi ſūt graui cura vel aduerſi/tate aliqua oppreſſi. hoꝝ phia eſt ſummū ſolamen. quia ipſa perſuadet ma/gnanimitatem. qua contra aduerſitates fortunę homo conſtanter debet mi/litare ¶ Item per phiam homo bene ꝑt reſiſtere ictibus fortunę. quia pri/mo Ethicoꝝ. dicit Ariſtote. Sapiens bene ſcit ferre fortunas. ⁊ habet ſe ſi/ne vituperio ſicut tetragonū Unde dicit in littera Jam illa ſupple phia fini/erat cantum. i. metrū de amore diuino. ⁊ cū mulcedo. i. ſuauitas carminis de/fixerat id eſt ſtabilierat me auidum. id eſt cupidū audiendi. ⁊ ſtupentē. id eſt admirantē ſupple verba phię auribus meis arrectis. id eſt eleuatis ad hęc ſcꝫ verba. itaqꝫ paulopoſt ego inqꝫ id eſt dixi. O ſummū ſolamen laſſoꝝ animo/rū ſupple per aduerſitatem quātum me refouiſti pondere ſententiaꝝ ſupple proſę. vel etiā iucunditate canendi. id eſt metri. adeo. i. intantū vt iam p⁹ hac nō arbitrer me eſſe imparē. id eſt diſſimilem in reſiſtendo ictibus. id ē inſulti/bus fortunę Jtaqꝫ remedia illa quę pauloante dicebas eſſe acriora. i. graui/a. nōmodo. i. nō tantū. nō perhorreſco. id eſt nō timeo. ſed ego auidus audien/di ſupple ea vehementer efflagito id eſt expoſtulo ¶ Ubi ſciēduꝫ ꝙ ſcdm Uguitioꝫ efflagitare eſt valde flagitare. expoſtulare. petere. cū claōre poſcere ¶ Hic ponit rñſionē phię dicens Ego bene ſenſi illud cuꝫ tu tacit⁹ ⁊ attēt⁹ recepiſti ꝟba noſtra cū ego ꝑfeci mentē tuā Talia em̄ ſunt remedia q̃ adhuc ꝛſtāt vt ipa ꝺguſtata prio ſint amara ſꝫ poſtea dulceſcāt. ſꝫ qꝛ tu dicꝭ te eē cu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ P. Tum illa. Senſi inquit cū ꝟba tacitꝰ noſtra attētuſqꝫ rapiebas: eūqꝫ tuę mentis habitū vl' expeetaui vel qꝺ ē verius ipſa perfeci Talia ſunt quippe quę reſtant. vt deguſtata quidem mor// deant. interius autem recepta dulceſ// cant Sed ꝙ tu te audiendi cupidū di cis. quāto ardore flagrares. ſi quonam te ducere aggrediamur agnoſceres: B. Quonā inqꝫ: Ad verā inquit fęlicitatez quā tuꝰ q̄z ſomniat aīmꝰ. ſꝫ occupato ad imagines viſu. ip̄az nō p̄t intueri

dū audendi verba nrā. O quāto deſiderio arderes ſi cognoſceres quo labora/ mus te ducere. ⁊ dt Boe/ tius Quo vis me ducere: Rn̄det phīa. ad ꝯgnitiōez verę fœlicitatis quaz ani/ mꝰ tuus q̄ſi ſomniādo ad/ huc vix cognoſcit. q² ē oc/ cupatꝰ imaginibus falſę fœlicitatis. ¶ Nota ꝙ bo etius tacitus ꝟba phīę ra piebat ꝯſilio Senecę. di.. Eſto ꝟboꝝ tacitꝰ auditor auditoꝝ. ꝓmptꝰ repetitor ¶ Nota ꝙ precepta phīca lia p̄mo ſunt amara.. po/ ſtea dulceſcunt.. ſm illud Poetę Diſcere fit charum Quis primo ſit amarum.

Et Euſtratiꝰ prio Ethico. dt Sciūt docti qm̄ laborioſa eſt poſſeſſio ꝟtu/ tū. ſed ꝓpter eius amaritudinē phīa nō eſt abijciēda q² nō eſt dignus dulcoꝛꝫ acumine. qui amaritudinis neq̄t inuiſcari grauamine. ſm Boetiū in de diſ/ ciplina ſcholariū ¶ Nota ſicut ſomnians putat fantaſmata ſibi occurrētia eē veras res de quibus ſomniat. ⁊ tn̄ nō ſunt ipſę res. Sic Boetius in iſtis tꝑalibus putauit eē verā fœlicitatē. q̄ tamē nō eſt. ſed tm̄ ſunt quędā ſil'itu/ dines verę fœlicitatis. ſicut phantaſmata ſomnioꝝ ſunt ſil'itudines reꝝ

¶ Nota ꝙ bona exteriora vocat imagines verę fœlicitatis. Sicut em̄ ima go eſt rei imitago. ⁊ non ipſa res. ſic bona exteriora videntur exprimere for/ mam verę fœlicitatis. ſed vera fœlicitas nō eſt in ipſis. Unde dicit ī littera Tum ꝑ tunc. illa ſupple phīa inquit. ego ſenſi id ē noui intentionē tuā. cum tu tacitus ⁊ attētus rapiebas verba nrā. qꝫ pro et. cū ego expectaui.. alia lrā hꝫ expetiui. i. reuocaui hītuz tuę mentis. vel qꝺ eſt verius dicere cū ego ipſa hītum tuę mentis perfeci. quippe mirū talia ſunt ſpᵉ remedia quę reſtant ſpᵉ ſumēda vt ipſa quidē deguſtata primo mordeāt. i. diſpliceant. interius autez recepta dulceſcant.. ſed quod tu dicis te cupidum audendi ſupple illa reme/ dia O quāto ardore. i. deſiderio flagrares. i. arderes ſi ꝯgnoſceres quonā. id ē ad quē locū aggredimur. i. incipimus te ducere Ego Boetius inqꝫ. i. dixi. q̊ nā ſupple vis me ducere Inq̄t ſupple phīa. ad verā fœlicitatē quā tuus ani/ mus ſomniat. i. īꝑfecte cognoſcit. ſed viſu. id eſt cognitione occupato ad ima gines. id ē ad bona tꝑalia quę ſunt imagines ⁊ ſil'itudines verę fœlicitatꝫ. tu nō potes intueri. id eſt inſpicere ipſaz ſupple veram fœlicitatē.

¶ Hic Boetius dirigit petitionē phīę. ⁊ ponit conſenſum ſuę petitiōis di/ cens O phīa rogo vt ſine dilatione demonſtres mihi quę ſit vera fœlicitas.. Et phīa conſentiens dicit. libēter faciā tui cā. ſed prius oſtendā tibi falſam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

B. Tũ ego. fac obſecro. ⁊ que illa ve//ra ſit ſine cunctatione demonſtra. P: Faciã inquit illa tui cauſa libẽter Sʒ q̃ tibi cã notior eſt eã prius deſignare ꝟbis. atꝫ informare conabor. vt ea ꝑſpecta cũ in cõtrariã ꝑtem flexerꝭ oculos. ꝟe ſpecimẽ btitudinis poſſis agñſcere

fœlicitatẽ tibi notiorẽ.. vt illa cognita ꝑ ꝯtrariũ poſſis poſtea agnoſcere veraꝫ fœlicitatẽ. ¶ Nota circa hoc ꝙ dt faciã tui cã libẽt ꝙ phĩa petitiões hoĩꝫ admittit Vñ Seneca Null/li ꝑcluſa eſt virtus ſapientię. oĩbꝫ pꝫ. oẽs inuitat. õ/nes admittit nõ eligit do/nũ neqꝫ cẽſuꝫ. ſed nudo homĩe ꝯtenta eſt ¶ Nota innata eſt nobis via ꝓcedendi ex nobis magis notis ad minꝰ nota prĩo phĩcorũ. ⁊. ij. de aĩa Cũ igitur bona exteriora ſint magis nobis nota in quibꝫ aliqui poſuerũt ꝯſiſtere fœlicitatẽ qꝫ bona interiora Iõ phĩa primo vult determinare de flã fœlicitate nobis magis nota q̃ ponitur in bonis exterioribꝫ ip/ſaꝫ extirpãdo vt ꝑ eaꝫ ꝯgnoſcamꝰ verã fœlicitatẽ tanqꝫ per cõtrariũ ¶ Nota ꝙ Senc. in de ꝟtutibꝰ cardi. dt Scire debes ꝙ quędã nõ videtur eſſe bo/na ⁊ ſunt. q̃daꝫ vidẽtur bona ⁊ nõ ſunt. quęcunqꝫ ãt ex rebus trãſitorijs poſſides nõ hęc magna exiſtimes. nõ mireris qđ caducũ eſt Ex quo pꝫ ꝙ vera fœlicitas nõ ꝯſiſtit in bonis exterioribus quę vidẽtur eſſe ꝟa bona ⁊ nõ ſtꝫ Vñ dt in lrã Tũ pro tunc. ego ſupple Boetius dixi O phĩa obſecro. i. peto fac. id eſt duc me ad illã fœlicitatẽ. ⁊ demõſtra mihi ſine cũctatione. i. ſine mora q̃ ſit illa ꝟa ſpᵉ fœlicitas Illa phĩa inquit. faciã libẽter tui cã. ſed ego prius conabor. i. laborabo tibi deſignare ꝟbis. atꝫ pro et informare quę cã. i. q̃ fœlicitas hñs rõem cauſę finalis ſit tibi notior. i. manifeſtior. vt ea ſpᵉ falſa fœlicitate ꝑſpecta. i. cognita poſſis agnoſcere ſpecimẽ ſilitudinẽ verę btitudi/nis cũ flexeris oculos ſupple ꝯgnitionis in ꝯtrariã ꝑtem falſę fœlicitatis

¶ Metrum primum libri tercij

Qui ſerere ingenuuꝫ volet agꝛ.
1 Liberat arua prius fruticibꝫ
Falce rubos filicẽqꝫ reſecat
Vt noua fruge grauis ceres eat
Dulcior eſt apiũ mage labor
Si malus ora prius ſapor edat
Gratius aſtra nitent. vbi nothus
Deſinit imbriferos dare ſonos
Lucifer vt tenebras pepulerit

¶ Iſtud eſt primũ metrũ huius tercij qđ dr metruꝫ choriſtũ ab ĩuẽtore dacty/licũ a pede ꝑdominãte.. et primus ꝟſus huiꝰ metri ẽ hyꝑcatilecticus. qꝛ poſt ꝑmũ pedẽ abundat vna ſyllaba. ſ. re In hac dcõe ſerere. ⁊ qꝛ phĩa ꝑdixit ꝙ priꝰ eſſet oñdẽdũ q̃ ſit falſa fœlicitas. ⁊ poſtea q̃ ſit vera. iõ phĩa in hoc metro commẽdat hunc ordinẽ per exempla quatuor. Primum eſt Quicũqꝫ vult ſemiare bonũ agrũ oportet priꝰ extirpare nociuas herbas vt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ager bñ fructificet Siliter aliquis volens ꝯgnoſcere verã fœlicitatẽ oportet prius extirpare falſaȝ Vñ dt in littera Qui volet ſerere agrũ ingenuum..id eſt nobilẽ prius liberat arua.id eſt agros fruticibus.id eſt radicibus que im

Pulchra dies roſeos agit equos
Tu quoqȝ falſa tuens bona prius
Incipe colla iugo retrahere
Vera de hinc animũ ſubierint

pediũt ne ſemen creſcat et ille reſecat id ē pſcindit fi/licē.i.herbã inutilem falce id eſt falcaſtro vt noua ce/res eat.i.pficiat grauis.i. onuſta fruge Secũduȝ exemplũ eſt Sicut pguſtando aliquod amarũ mel apparet dulcius.ſic ꝓpter cognitionẽ falſe fœlicitatis magis cognoſcitur vera fœlicitas Unde dicit in littera Labor apiũ eſt mage dulcior.id ē mel eſt magȝ dulce ſi malus ſapor prius edat.i.inficiat ora. Tercium exempluȝ eſt Sicut poſt tẽpus nebuloſum gratior eſt ſerenitas.ſic poſt cognitionẽ falſe fœlicitatis gratior eſt cognitio vere fœlicitatis Unde dicit in littera. Ubi pro poſtꝗ̃ nothus.id eſt ventus auſtralis deſinit id eſt ceſſat dare imbriferos ſonos.i. flatus pducentes imbres.tunc aſtra nitent gratius.i.delectabilius. Quartũ exempluȝ eſt Sicut pulchra dies ſequitur tenebras noctis.ſic cognitio vere fœlicitatis ſequitur cognitionẽ falſe fœlicitatis Unde dr in lrã. vt id ē poſtꝗ̃ lucifer.id ē ſtella matutina.pepulerit.id ē fugauerit tenebras noctis. tunc pulchra dies agit.i.ducit roſeos equos ſolis. ¶ Tunc applicat exempla ad ꝓpoſituȝ dicens Tu prius debes ꝯſiderare falſa bona ⁊ ipſis extirpatis dẽs cognoſcere vera bona in qͥbꝫ ꝯſiſtit fœlicitas Vñ dt in lrã Tu prius intuẽs .i.reſpiciens falſa bona incipe retrahere colla iugo.i.a iugo falſe fœlicitatis dehinc.i.poſtea vera bona ſubierit.i.ſubintrabunt aĩm tuũ. ¶ Nota ꝙ ſicȝ prius extirpanda ſunt vitia: ⁊ poſtea inferende virtutes.. Sic ager prius eſt purgãdus ⁊ poſtea ſeminãdus Unde Thobias Spinis ⁊ tribulis purga/re noualia debes Agri vt ſemen fructificare queat. ¶ Nota ꝙ frutex ſcd̃m Uguitionẽ eſt diuerſitas vgulaꝝ vel arboruȝ vel ſpinaꝝ.vel ſecundum ali/os frutex eſt arbor parua que terrã fronde tegit ¶ Nota ꝙ filix eſt inutilis herba habens folia ad modũ filoꝝ.de qua dt Perſius. Nõ tamen iſta filix noſtro manſueſcit aratro ¶ Nota ꝙ poſt amaritudinẽ dulcedo eſt gratior ⁊ ſenſibilior. Unde poeta Dulcia nõ meminit qui nõ guſtauit amara Nanqȝ per oppoſitũ noſcitur omne bonũ Hec paup Henricus
¶ Nota ꝙ Boetius hic dt apiũ pro apũ in gtõ plurali. qd eſt ꝯtra Alexandrũ qui dicit Um dat apis ⁊c. Et ꝙ hic dicatᷣ apiũ ⁊ nõ apũ. patet p metrũ qd ſp cõſtat ex tribus dactylis ꝯtinuis Si aũt poneretur apũ ñ eſſent tres dactyli cõtinui.poſſet tamen dici ꝙ cauſa metri ponitur apiũ pro apũ

¶ Proſa ſecũda libri tercij

Um defixo paululũ viſu ⁊ velut in anguſtã ſue mentis ſedez recepta ſic cepit.

¶ Hec eſt proſa ſecunda huius tercij..in qua phia ponit diuerſas opiniones circa falſam fœlicitatẽ..et primo Boetius oſtendit quomodo ſe philoſophia habuit poſt predicta..

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Secūdo phia oñdit ꝙ oēs hoīes nitūtur ꝓuenire ad btitudinē quā ipſa de/
finit Tercio oñdit ꝙ hoīes ſepe abducūtur a vera fœlicitate diuerſis errori/
bus Quarto ponit errores ſiue opiniones circa fœlicitatē.ſecūda ibi Omis
mortaliū.tercia ibi Hunc vti.quarta ibi Quoꝝ q̄dez Dicit primo Poſtq̄z
phia p̄miſit ordinē ꝓcedendi de falſa fœlicitate ad verā Tū ꝓ tunc ipa pau/
lulū defixo viſu.i.inclinatis oculis ⁊ recepta velut in anguſtā.i.nobilē ſedez
mentis.ſuę ſic cepit.i.incepit loqui ¶ Nota ꝙ capitis inclinatio eſt ſignū ſb/
tilis imaginationis.ꝓpter qđ ſubtiliter ⁊ ꝓfunde imaginātes caput inclināt
Et qñq̄z nō vident delata coraz oculis.iō phia volens ſubtiliter ſpeculari de
fœlicitate.cuius ſpeculatio difficilis eſt.ipſa inclinatio viſu ꝯtraxit ſe in no/
(bilē ſpeculationem ſuę mētis.

P. Omis mortaliū cura.quā multiplici
uz ſtudioꝝ labor exercet.diuerſo q̄dem
calle procedit.ſed ad vnū tn̄ beatitudi
nis finē nititur ꝓuenire.Id aūt eſt bo//
num.quo quis adepto nihil vlteriꝰ de
ſiderare queat.Quod quidē eſt oīm ſū
mū bonoꝝ:cūctaq̄z intra ſe bona conti
nens Cui ſi quid ab foret ſummuz eſſe
nō poſſet.qm̄ relinqueretur extrinſecꝰ
quod poſſet optari Liquet igitur eē be
atitudinem ſtatum bonorum omniuz
cōgregatione ꝑfectum

¶ Hic phia oñdit ꝙ oēs
hoīes nitūtur ꝓuenire ad
vnū finē btitudinis quaz
btitudinē ipa etiā diffinit
⁊ dt ſic Omis cura.i.ſollici
tudo mortaliū.i.hoīz quā
curā exercet labor multi/
pliciū ſtudioꝝ.qꝛ aliq̄ ſtu/
dent in lrātura.aliqui in
mercātia.⁊cꝫ.illa cura ꝓ
cedit diuerſo calle.i.diuer/
ſo mō viuendi.ſz tn̄ nitiť
ꝓuenire ad vnū finē btitu/
dinis Illud āt ad qđ ho/
mines nitūtur ꝓuenire eſt
tale bonū quo q̄s adepto
nihil vlterius q̄at deſide/
rare qđ ſcz bonū eſt ſum/
mū oīm bonoꝝ ꝯtinēs in
ſe cuncta bona cui.ſ.bono
ſi quid.i.aliq̄d abforet.i.deeſſet.nō poſſet eſſe ſummū bonū.qꝛ relinqueretur
aliquid extrinſecus.i.illud bonū qđ poſſet optari Ex quibus dictis phia cō
cludit definitionē btitudinis dicēs Liquet.i.manifeſtū eſt btitudinez eē ſta
tū perfectū cōgregatione oīm bonorum ¶ Nota cognitio vltimi finis mag
nū incrementū cōfert ad vitā.ꝑ.Ethico.qꝛ ſm exigentiā finis cętera moderā
tur ſm Linconienſem p̄mo poſterioꝝ.iō phia tradit nobis ꝯgnitionē vltimi
finis ſcz btitudinis ¶ Nota finis magis eſt eligendus hijs q̄ ſunt ꝓpter finez
vt pz per Ariſt.tercio ethico.Itē ibidē Cuiꝰ finis eſt bonꝰ.ipm quoq̄z bo/
nū Itē oīa denoīanda ſunt a fine Vñ poeta Si finis bonus eſt totū lauda
bile tunc eſt ¶ Nota finis in agibilibus hz ſe ſicut principiū in ſpeculabili/
bus.Sicut ergo intellectus noſter naturaliter adhęret primis pricipijs Sic
appetitus noſter naturaliter adheret vltimo fini qui eſt ſummū bonū ¶ No
ta ꝙ duplex eſt finis.ſcz finis quo.⁊ finis grā cuiꝰ oīa fiunt.Ille eſt eīn vnꝰ
ſicut deus vel btitudo.⁊ iſte finis appetitur ab oībus ſub vna rōne inquan/
tū eſt bonū ſatians appetitū hoīs Finis autē quo eſt oꝑatio qua hoīes nitū

tur adipiſci finē grā cuius ⁊ talis finis nō eſt vnus. ſicut non eſt vna opatio oīm. iō dicit phīa ꝙ cura hoīm ꝓcedit diuerſo calle ad ꝯſequendū vltimū finē ¶ Nota illud ad qđ oēs hoīes nitūtur peruenire eſt bonū. qꝛ bonū ē qđ omnia appetunt. pri. Ethico. ¶ Nota ꝙ beatitudo hꝫ rōem vltimi finis. ipſa eſt tale bonū quo adepto nihil vlterius deſideratur. nā de rōe finis eſt eſſe vltimū. ⁊ vltra illud qđ eſt vltimū nihil eſt. ergo etiā oportet illud eſſe ſummū bonū. qꝛ illud quo adepto nihil vlterius deſideratur eſt ſummū bonum tale eſt aūt beatitudo ¶ Nota qꝛ btitudo eſt bonū optimū pulcherrimum ⁊ delectabiliſſimū. iō beatitudo eſt ſtatus pfectus cōgregatione oīm bonoꝝ ꝯtinens in ſe oīa bona. ſi em̄ aliqđ bonū ſibi deficeret nō eēt ſummū bonum

¶ Hunc vti diximus diuerſo tramite mortales oēs conātur adipiſci Eſt em̄ mentibus hominū veri boni naturaliter inſerta cupiditas. ſed ad falſa deuius error abducit

¶ In iſta pte oñdit phīa ꝙ hoīes a vera fœlicitate diuerſis erroribus abducūtur di. Hunc ſcꝫ ſtatum btitudinis oēs mortales ſicut diximus conātur adipiſci diuerſo tramite.. id via. qꝛ cupiditas. i. appetitus veri boni naturaliter ē inſerta mentibus hoīm. ſed btitudo eſt veꝝ bonū. qꝛ ſummū. ſed deuius error abducit hoīes ad falſa bona. ¶ Nota ꝙ btitudo aggregat in ſe oīa bona. ideo eius cupiditas naturaliter eſt hoībus inſerta. Ubi tñ ſciendū ꝙ btitudinē cōtinere oīa bona pōt intelligi dupliciter. Uno mō formaliter ſic nō cōtinet omīa bona. qꝛ fœlicitas formaliter ⁊ eſſentialiter pōt eē ſine bonis exterioribus. vt ſine diuitijs ⁊ ceteris bonis Alio mō intelligit᷑ continere ea ꝟtualiter ita ꝙ btitudo excellat oīa bona. ⁊ ſic eſt vera ¶ Nota ꝙ phīa hic vtitur q̄daꝫ figura que đr epitheton. dicēdo deuius error. nullus em̄ error eſt q̄ nō ſit deuius Uñ Alexander Fiet epitheton ſi dicas triſtia bella ¶ Nota cū mens hūana naturaliter deſideret veꝝ bonū nūq̄ꝫ tendit in falſuꝫ bonum niſi inquātum ipm̄ eſtimat eē veꝝ bonū. talis aūt eſtimatio eſt deuius error ergo deuius error ad falſa abducit.

¶ Quoꝝ quidem alij ſummū bonuꝫ eē nihilo indigere credētes. vt diuitijs affluant elaborant Alij ꝟo bonū qđ ſit dignissimū veneratione iudicātes adeptis hōribus reuerēdi ciuibus ſuis eē nitunt᷑. Sunt qui ſummū bonū in ſūma potētia eſſe ꝯſtituant. hi vel regnare ipſi volūt. vel regnātibus adherere conā

¶ Hic phīa ponit diuerſas opiniones circa fœlicitatē oñdens qūo hoīes p errorē ad falſa bona ducebant᷑. ſcđo oñdit ꝙ i talibꝰ bonis poſuerūt btitudīeꝫ Tercio oñdit ꝙ naturaliter eoꝝ intentio tendebat ad verā btitudinē.. ſecūda ibi Quibus oībus. tercia ibi. Sed ad hoīm ſtudia Pꝛio oñdit qūo hoīes errabāt circa falſa bona ſtatuēdo in eis finē Secūdo

tur. At q̇b⁊ optimũ q̇dda claritas vide/tur. hi vel belli. vel pac artib⁊ gl'iosum nomen ꝓpagare festinãt Plimi ꝟo boĩ fructũ gaudio leticiaq; metiũt̃ hi fęlicissimũ putant voluptate diffluere.

oñdit quõ q̇daz fines adinicẽ ꝑmutabãt Tercio alia bona fortuita reducit ad p̃dicta Secunda ibi. Sunt etiã Tercia ibi In his igit̃ Prio dt Quoruz spᵉ hoim qui ducuntur ad falsa bona. alij credẽtes sũmũ bonũ esse nihilo indigere ipi elaborant vt affluãt. i. abundent diuitijs ponendo oẽm sufficientiã esse in diuitijs. ⁊ in hoc errabãt Alij vero summũ bonũ iudicãtes qd dignissimũ est veneratione. i. hõre. tales adeptis hõrib⁹ nitũtur eẽ reuerẽdi suis ciuib⁊ putãtes in hõribus tp̃alib⁊ verã dignitatẽ ꝯsistere ⁊ in hoc errabãt Sunt alij qui summũ bonũ ꝯstituũt in sũma potẽtia. hi conãtur regnare vel adherere regnãtib⁊ tanq̃ ꝯsiliarij vel familiares eoꝝ ꝑ hoc putãtes se eẽ ꝟe potẽtes. ⁊ in hoc decipiũtur Sed quib⁊ claritas. i. fama videtur eẽ optimũ bonũ illi festinãt ꝓpagare. i. dilatare gl'iosuz nomẽ. i. pulchraz famã. artib⁊. i. studijs belli. sicut viri militares. vl' artib⁊ pacis sicut sapiẽtes mũdi credẽtes se ꝑ hoc acquirere gl'iam ĩmortalẽ. ⁊ ꝑ hoc decipiũtur. Plurimi vero. metiũtur. i. mẽsurãt fructũ boni. gaudio ⁊ leticia exteriori. hi putãt. i. estimãt fœlicissimũ diffluere. i. abundare voluptate. i. delectatione corꝑali estimãtes in hoc ꝯsistere veꝝ gaudiũ qd est erroneũ ¶ Nota q̇nq; sunt in q̇bus errãtes a vero bono posuerũt ꝯsistere verã fœlicitatẽ. s. diuitię. hõres. potestates. gl'ia ⁊ voluptates Quoꝝ sufficientia sic accipit̃ Cũ finis hẽat rõnẽ boni ꝺm diuersitatẽ boni diuersificat̃ finis Est ãt triplex bonũ. vtile. delectabile. ⁊ bonũ honestũ. ⁊ illi qui intendebãt bono vtili posuerũt fœlicitatẽ in diuitijs. sed qui intendebãt bono delectabili ponebãt voluptates. ⁊ in ill' posuerũt finẽ ⁊ fœlicitatẽ Qui aũt intendebãt bono honesto isti diuersificantur. q2 bonũ honestũ est bonũ ꝺm rõez. Rõ aũt est duplex. s. speculatiũa. ⁊ practica. De bono honesto qd ꝯsistit in speculatione nõ loquebãtur isti. q2 tale bonũ est latẽs. Ipsi ãt posuerũt fœlicitatẽ in bono honesto. qd est bonũ rõnis practicę Tale ergo bonũ vel ꝯsistit in opiniõe hoim. ⁊ sic est gl'ia. vl' cõsistit in exercitio actus realis. ⁊ hoc est dupliciter. Vel em̃ ꝯsistit in exercitio ꝓprij actus circa alios. ⁊ sic est ptãs. vel consistit in exercitio actus alioꝝ circa se. ⁊ sic est honor

¶ Sunt etiam qui hoꝝ fines causasq; alterruto ꝑmutent. vt qui diuitias ob potentiam voluptatesq; desiderãt vel qui potentiam : seu pecunię causa. seu ꝓferẽdi nominis petunt

¶ In ista parte oñdit quõ quidã istoꝝ fines iã dictos ꝑmutabãt ⁊ dt. Sũt etiã aliqui q̇ fines ⁊ causas finales ꝑmutant alterutro. i. adinuicẽ desiderantes vnũ ꝓpter alterũ. nã quidã desiderãt diuitias ꝓpter potẽtiam ⁊ voluptates. ⁊ sunt alij q̇ potentiaz petũt. i. desiderãt cã pecunię. i. ꝓpter diuitias.. vel cã ꝓferendi nois. i. cã dilatationis famę ¶ Nota ꝺm Arist. iij. Ethicoꝝ Qual' vnusq̇sq; ẽ. talis finis videt̃ ei. ꝺm g̊ diuersã dispositiões hoim diuersi fines

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

eligũtur Illđ ãt eligiꝛ ꝓpter aliquẽ finẽ ꝑ qđ aliq̃s videtur poſſe ꝯſeq̃ illuꝫ finẽ Cũ igiꝛ ponẽtes finẽ eſſe diuitias. magis putabãt ſe diuitias ꝯſeq̃ ꝑ potentiã ipi appetebãt potentiã ꝓpter diuitias. ⁊ econuerſo quib⁹ videbatur ſe poſſe ꝯſequi potẽtiaꝫ ꝑ diuitias. ipi appetebãt diuitias ꝓpter potẽtiaꝫ. ⁊ ſic poſuerũt ꝑmutationẽ iſtoꝝ finiũ adinuicẽ

¶ In his igiꝛ ceteriſqȝ talib⁹ hũanoꝝ actuũ votoꝝqȝ v̄ſaꝛ intẽtio. veluti no// bilitas fauorqȝ ꝑplaris. q̄ videꝛ q̄ſdam claritudineꝫ ꝯparare. Vxor ac liberi q̄ iucũditatis grã petunꝛ Amicoꝝ v̄o qđ ſciſſimũ q̄deꝫ gen⁹ ẽ. nõ in fortũa. ſꝫ in v̄tute numeraꝛ. Reliquũ v̄o vel potentię cã vel delectationis aſſumiꝛ. Iã v̄o corꝑis bona ꝓmptuꝫ eſt. vt ad ſuꝑiora referãtur. Robur eñ magnitudoqȝ vi// denꝛ p̄ſtare valẽtiaꝫ. pulchritudo atqȝ velocitas celebritatẽ. ſalubritas volu// ptatẽ.

¶ Hic ph̄ia r̄ducit om̄ia bona fortunę in quib⁹ ponũt hoĩes fœlicitatẽ ad p̄dicta quinqȝ ⁊ đt. In his igiꝛ quiqȝ bonis ⁊ ceteris talib⁹. ſ. reducibilib⁹ ad p̄dicta verſatur intẽtio actuũ hũanoꝝ ⁊ votoꝝ. i. deſiderioꝝ ⁊ manifeſtat exẽplariter ꝙ alia reducantur ad ipſa dicens. Veluti nobilitas ⁊ fauor populariſ q̄ videtur ꝯꝑare q̄ſdã claritatẽ. i. gl̃iam. iđ ſp̄e reducũtur ad gl̃iaꝫ. Vxor aũt ⁊ liberi. i. filij ſũt q̄ appetũtur grã iucũditatis. i. cauſa voluptatis. iđ ad voluptatẽ reducũtur. ſꝫ ſciſſimũ gen⁹ amicoꝝ nõ nũeratur inter bona fortunę. ſꝫ nũeratur inter v̄tutes. Reliquũ vero qđ cadit ſub exteriori fortuna illud aſſumiꝛ. vel cauſa potentię. ſicut eſt adminiſtratio officioꝝ. vel aſſumitur cauſa delectationis ſicut exercitiũ ludoꝝ Sed bona corporis promptũ eſt vt referãtur. i. reducãtur etiã ad ſuperiora bona. q̃ robur ⁊ magnitudo quę eſt ſignũ fortitudinis corꝑalis videnꝛ p̄ſtare valentiã. id ẽ potentiã. ⁊ ſic ad potentiã reducũtur. ſic pulchritudo ⁊ velocitas vidẽtur p̄ſtare celebritatẽ. i. gl̃iam ad quã reducũtur Salubritas aũt. i. ſanitas videꝛ cõferre voluptatẽ ad quã reducitur. ⁊ ſic oĩa bona fortunę reducũtur ad p̄dicta quinqȝ ¶ Nota indigentia alicui⁹ boni auget deſideriũ illius boni. ido ſm̄ variã indigentiã hoĩm variaꝛ eoꝝ deſideriũ Vñ Ariſt. p̄mo Ethicorũ. dicit ꝙ egrotans ſanitatẽ. medicus diuitias. ꝯſcij aũt ſibiipſis. ignorãtię eos qui magnũ aliquod hñt ſupra ſe admirãtur. ſm ergo diuerſaꝫ diſpõem hominũ fœlicitas ponebatur in diuerſis bonis fortunę. quę tñ ſub p̄dictis bonis quinqȝ ꝯprehendũtur ¶ Nota licet amici afferant iucũditatẽ. tñ nõ ſunt ꝯputandi inter bona fortunę. cũ eñ amicicia ſit virtus. oꝫ ꝙ amici v̄tute acquirãtur. quod aũt virtute acquiritur ꝑ virtutẽ conſeruatur. ⁊ tale nõ poteſt eſſe bonum fortuitũ ¶ Item amicicia fundata ſuper bono honeſto eſt ſanctiſſima ⁊ virtute nũeratur. ſed amicicia fundata ſuꝑ bono vtili ⁊ delectabili fortuita eſt.

❡ Quibus oībus ſolā btītudinē deſiderari liquet Nā qḋ quiſqꝫ p̄ cęteris petit id ſummū iudicat eſſe bonū. ſꝫ ſummū bonū beatitudinē eſſe definiuimꝰ Quare btm̄ eſſe iudicat ſtatū quē p̄ cęteris quiſqꝫ deſiderat Habes igiť ante oculos ꝓpoſitā fere formā fęlicitatꝭ humanę. opes: hōres: potētiam. glāꝫ. voluptates. Quę q̇dē ſola ꝯſiderās epicurus: ꝯſequēter ſibi ſummū bonū voluptatē eſſe cōſtituit. ꝙ cętera oīa iucūditatē animo videātur afferre

❡ In iſta ꝑte probat phīa ꝙ oēs p̄dicti q̄rebant btītudinem in his bonis. et dt Oibus deſiderātibus p̄dicta bona liquet. i. manifeſtū eſt ipos deſiderare btītudinē. nā ſi illḋ bonū ꝙ quiſqꝫ petit. i. deſiderat p̄ cęteris illud iudicac eſſe ſummū bonū. ſed nos definiuimus ſummū bonum eſſe btītudinē. quare ſtatū illū quē quiſqꝫ deſiderat p̄ cęteris illud iudicat eſſe ſtatū bonū. i. btītudinē Et tūc recolligit bona falſę fœlicitatis dicēs Habes añ oculos tuos ꝓpoſitā formā humanę fœlicitatis. ſcꝫ opes. hōres. potentiam gloriam. voluptates quę ꝯſiderās Epicurus ꝯſtituit voluptatē eē ſummū bonū. eo ꝙ oīa cętera videātur afferre. i. dare aīmo iucūditatē ❡ Nota ꝙ oēs appetētes p̄dicta bona appetebāt btītudinem nā quicquid aliquis eligit p̄ alijs. hoc videť eſſe ſibi ſummū bonū. ſed aliquis p̄ cęteris elegit diuitias. ergo diuitię videbātur ſibi ſummū bonū. aliq̄s honores. ⁊ ſic de alijs. ergo oēs p̄dicti appetebant beatitudinē ❡ Nota qꝛ p̄dicta bona vidētur ꝯferre aliquā iucūditatē. oīa vidētur eē ordinata ad iucunditatē tanq̄ꝫ ad finē. ⁊ qꝛ in voluptatibus eſt maxima iucūditas.. iō Epicuri poſuerunt fœlicitatē cōſiſtere in voluptatibus.

❡ Sed ad hoīm ſtudia reuertoꝛ. quorū animus et ſi caligāte meōria. tn̄ bonū ſummū repetit. ſed velut ebrius. domū quo tramite reuertatur ignorat.

❡ Hic oñdit phīa ꝙ licet hoīes in p̄dicto mō errent. tn̄ eoꝝ intentio ſemper fertur ad verā btītudinem Secundo oñdit vñ hoc proueniat ibi In quo q̄ꝫta ſit Primo ꝑmittit intentū ſuū. ſcḋo declarat ibi Nū em̄ Primo dt. Ego reuertoꝛ ad ſtudia. i. ad intētiones hoīm. quoꝝ animꝰ etſi ꝑ q̄ꝫuis memoria caligāte. i. obſcurata ſupple deſiderio p̄ntiū bonoꝝ tn̄ ſꝑ repit ꝑ naturalē īclinationē ſūmuꝫ bonū. ſꝫ igͣrat quō illḋ repetat velut ebꝰ q̇ igͣrat q̄ tramite. i. via q̄ reuertamur domū. Nota ſicꝫ ebꝛꝰ ſcit ſe hr̄ē domū. ſꝫ ꝓpť defectū rōis neſcit qūo ad eā redeat Sic hoīes aliq̄ mō in gn̄ali ſciunt ⁊ cogſcūt ſummū bonū ⁊ naturaliter inclinātur ad illud tāq̄ꝫ ad principium a quo ꝓceſſerunt. ſed inebriati amore tꝑalium bonoꝝ neſciūt qūo ad id ꝑueniāt

❡ Sequitur proſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Hic declarat intentuz suū. s. q oēs quęrentes p̄dicta bona q̄rebant aliq̄d quod ꝓprie cōuenit summo bono. Et primo oñdit hoc de diuitijs dicēs Nuz ꝑ nunquid isti vidētur errare ꝑ intētionē a summo bono qui nitūtur nihilo i digere rōe cuiꝰ quęrebāt diuitias. q. d. nō errant a sūmo bono. qꝛ nihilo indigere maxime spectat ad summū bonū Vñ dicit. Atq̄ pro certe nō est aliđ quod ęque posset ꝑficere btitudinē. q̄ꝫ statꝰ copiosus omniū bonoꝝ nec alieni egēs sed ipse sibi sufficiēs Tūc oñdit idem de hōribus di. Nū vero labūtur spᵉ ab intentione summi boni q̄ illud qđ est optimū putant id etiā esse dignissimū cultu reuerētię. i. honoris ⁊ respōdet mīme supple labūtur. Neqꝫ em̄ est vile ⁊ cōtēnendū qđ intentio omniuz mortaliū laborat adipisci Et sic quęrētes hōrez quęrebant aliquid qđ est ī summo bono. eo q sūmuz bonū est hōrabilissimum. Tunc oñdit idē de potentia dicens. An, ꝑ nunquid in bonis. i. inter bona non est numerēda potētia. q. d. sic. Quid igit est dicēdum nisi q quęrentes potētiaz etiā tendūt ad summū bonū. cū summū bonū sit potētissimū Nū em̄ est illud ęstimanduz imbecillū ⁊ sine viribus. i. sine potētia. quod cōstat esse p̄stantius. i. potentius oībus rebus Tunc ostendit idē de glīa dicens An claritudo. i. gloria est vilipēdenda.. ita vt q̄rentes glām nō tendant ad summū bonuz. q. d. nō est nihilipēdenda. sed nec q̄t

¶ Nū em̄ videnꝶ errare hi: qui nihilo indigere nitūtur. Atq̄ nō est aliud qđ eque pficere btitudinē possit: q̄ꝫ copiosꝰ bonoꝝ oīm status: nec alieni egens. sꝫ sibi ipe sufficiēs Nū vero labūtur hi: qui qđ sit optimū: id etiā reuerētię cultu dignissimū putēt: minime Neqꝫ eni vile q̄ddā ꝯtemnēdūqꝫ est qđ adipisci oīm fere mortaliū laborat intētio. An in bonis non est numeranda potentia. Quid igit. Nū imbecillū ac sine viribꝰ ęstimādū est: qđ oibus rebus cōstat eē p̄stantius. An claritudo nihili pēdēda est. Sed sequestrari nequit. quin omne quod excellentissimū est. id etiā videatur esse clarissimū Nā nō esse anxiam tristēqꝫ btitudinē. nec doloribꝰ molestijsqꝫ subiectā: q̄d attinet dicere. qn̄ i minimis quoqꝫ rebꝰ id appetitur quod hēre fruiqꝫ delectat. Atq̄ hęc sunt q̄ adipisci hoīes volunt. eaqꝫ de cā diuitias. dignitates. regna glām. voluptatesqꝫ desiderant. q per hęc sibi sufficientiam reuerentiā. potentiaz: celebritatē. lętici

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

id eſt nõ põt ſequeſtrari.i.
negari qui oẽ qđ ẽ excellẽ
tiſſimũ illud etiã videatur
clariſſimũ.i.gl'ioſiſſimum

am credunt eſſe venturã Bonũ eſt igit̃
quod tã diuerſis ſtudijs hoĩes petũt

Tunc oñdit idem de voluptate dicẽs Quid attinet dicere.q.d.de ſe manife/
ſtũ eſt btĩtudinẽ nõ eſſe anxiã ⁊ triſtẽ nec ſubiectã doloꝛib⁹ ⁊ moleſtijs. ſz ſpᵉ
magis eſt plena voluptate ⁊ iucũditate.⁊ per ꝯñs q̃rentes voluptatẽ ⁊ lęti/
ciã tendũt ad ſummũ bonũ.ꝙ aũt iucũditas ⁊ voluptas includatur in ſũmo
bono pꝛobat ꝑ locũ a minoꝛi dicens Oĩm in mĩmis rebus ſcȝ appetẽdis patȝ
ꝙ aliquid appetit̃ qđ delectat haberi ⁊ ipõ frui Hęc igit̃ ſunt q̃ hoĩes volũt
adipiſci ⁊ ea de cã q̃runt diuitias.dignitates.regna.gl'iam ⁊ voluptates..qꝛ
ꝑ hoc credũt ſibi eſſe venturam ſufficientiã.reuerẽtiaȝ.potentiã.celebꝛitatem
⁊ lęticiã Bonũ igitur eſt ꝙ hoĩes appetũt diuerſis ſtudijs.i.intẽtionib⁹.

¶ Nota ꝙ ex iſta tota lrã põt foꝛmari vna rõ.ſ.ꝙ q̃rentes p̃dicta bona q̃rũt
beatitudineȝ Rõ eſt iſta.Illi tendũt ad btĩtudinẽ q̃ tendunt ad ſufficientiaȝ
reuerentiã.potentiã.celebꝛitatẽ ⁊ lęticiã.ſed appetẽtes p̃dicta bona.ſ.diuiti/
as.dignitates.reg̃ gl'iam.⁊ voluptates.tẽdunt ad ſufficientiã.reuerẽtiam.et
ſic de alijs.g̃ tendũt ad btĩtudinem. Maioꝛ eſt nota.qꝛ ſufficiẽtia.reuerẽtia.
ſunt cõditiones btĩtudinis q̃ perfectiſſime repiuntur in btĩtudine Ꝙ ergo q̃rẽtes
g̃ ꝓꝓꝛietates btĩtudinis tẽdunt ad beatitudinẽ Minoꝛ ptȝ ex lrã . ¶ Nota
ꝙ q̃rentes diuitias ꝓpter ſufficientã ferebãtur in ſummũ bonũ naturali appe
titu.qꝛ in ſummo bono eſt vera ſufficiẽtia.⁊ in hoc nõ errabant.ſȝ qꝛ ſufficiẽ
tiaȝ quę eſt nulli⁹ indigentię putabãt ſibi ꝓuenire ꝑ diuitias in hoc errabãt
Silr̃ q̃rentes dignitates ꝓpter reuerentiã naturali intentione ferebãtur ĩ be
atitudinẽ.eo ꝙ btĩtudo eſt reuerendiſſima.ſed qꝛ ſummã reuerentiã putabãt
ſibi ſubuenire ꝑ dignitates tp̃ales.iõ in hoc errabant..⁊ ſic intelligit̃ de alijs

¶ Hic oñdit vñ hoc ꝓue
niat ꝙ q̃ꝫtumcũq; intẽtio
hoĩm ſit diuerſa.tñ inten
dit in btĩtudinẽ.⁊ oñdit ꝙ
hoc ꝓuenit ex vi natr̃alis ĩ
clinationis q̃ nulli aufer/

In quo quãta ſit naturę vis facile mõ/
ſtratur: cũ licet varię diſſidẽteſq; ſentẽ
tię.tamen in diligendo boni fine conſẽ
tiunt..

ri p̃t ⁊dicit.In quo.ſ.appetitu boni vel btĩtudinis facile mõſtrat̃ q̃ꝫta ſit vis
naturę.cũ lȝ ſint varię ⁊diſſidentes.i.diſcoꝛdantes ſententię hoĩm de ſummo
bono.tñ hoĩes ꝯſentiũt.i.ꝯcoꝛdãt in diligẽdo.i.diligẽter appetendo fine bo
ni.i.btĩtudinis ¶ Nota ꝙ fine exñte vno pñt diuerſificari actiones tẽdentes
in illũ finẽ Si eñ ꝓpter diuerſitatẽ actionũ eẽt diuerſitas finiũ nõ eẽt deue/
nire ad vnũ finẽ.ſed ꝓcederet̃ in infinitũ in finibus.qđ pȝ falſuȝ eſſe.iij.Me
thaphi.⁊ hoc eſt verꝫ de fine cuius grã oĩa fiunt ꝙ ille eſt vnus.⁊ nõ de fi/
ne quo vt pꝛius viſum ẽ.licet ergo ſint diuerſę ſententię ⁊ ſtudia hoĩm.tamẽ
(cõueniũt in appetẽdo vnũ finem ſcȝ btĩtudinem

¶ Hic incipit ſecundum metrũ huius tercij.qđ dr̃ pindaricũ ab inuẽtoꝛe.a/
napeſticũ a pede p̃dominãte.⁊ eſt dimetrũ.qꝛ ꝯſtat ex quatuoꝛ pedibus.q̊ꝛ
duo ꝯſtituunt vnũ metrũ In quo metro qꝛ ph̃ia ſupꝛa dixerat ꝙ vis natu/
rę opatur ꝙ intẽtio hoĩm ſꝑ intendit in bonũ Ideo hic ꝯmendat vim natu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

rę oñdens ꝙ tanta eſt vis naturę ꝙ quãtumcũqꝫ res abducatur aſſuefactiõe vel violentia ad aliq̃d qḋ eſt ſibi pręter naturã. tam̃ ſibi ipi ḋrelicta ſp̱ redit ad illud qḋ ineſt ſibi ſcḋm naturã. ⁊ p̃mittit ſuã intentionẽ. ſcḋo manifeſtat propoſitũ ibi. Quãuis Prio ḋt Mihi phię placet promere. i. manifeſtare cantu arguto. i. ſonoro lentis fidibus. i. cordis lente ſonãtibus. quãtas habenas. i. naturales inclinatiões potẽs natura. flectat. i. regat

¶ Metrũ ſecundũ tercij libri.

Quantas rerꝫ flectat habenas:
Natura potẽs: quibꝫ imẽſum
Legibus orbẽ prouida ſeruet.
Stringatqꝫ ligans irreſoluto
Singula nexu. placet arguto
Fidibus lentis promere cantu

quibꝫ legibꝫ ꝓuida natura ſeruat. i. cõſeruat immẽſuꝫ orbẽ. ⁊ quibꝫ legib⁹ natura ſtringat ligans ſingula irreſoluto nexu. i. ꝯiunctione indiſſolubili ¶ Nota triplex eſt natura. natura naturãs ſicut eſt deus a quo dependet celũ ⁊ tota natura. Alia eſt natura naturãs ⁊ naturata ſil̕ ſicut celũ qḋ ḋr natura naturata inquãtuꝫ dependet a deo. ⁊ dicit̃ natura naturãs inq̃ꝫtuꝫ influit naturis iſtoꝝ inferioꝝ. Alia eſt natura naturata tm̃ quã beatus Auguſtinus ſic definit Natura eſt quedã vis ⁊ potẽtia diuinitus inſita rebꝫ creatis. quę vnicuiqꝫ rei ſuũ eſſe tribuit tribuit. q̃ cũ q̇ſque male vtit̃ malus eẽ iudicat̃ In ꝓpoſito dictũ phię põt intelligi de natura tercio mõ dicta. licet quidã exponant ꝓ natura prio mõ ſumpta Itẽ leges nat̃ę hic vocat determiationes ꝓprietates nat̃ales cuiuſlibꝫ rei a deo ſibi ꝯſtitutas. ¶ Hic phia manifeſtat ꝓpoſitũ p̱ quatuor exempla. ſcḋo gñaliter concludit ſil̕iter eẽ in oibus alijs. ibi. Repetũt Prima in quatuor p̱tes ſm̃ q̃tuor exẽpla q̃ patebũt Primũ exemplũ eſt de q̃drupedib⁹.

Quãuis peni pulchra leones
Vincula geſtent. manibuſqꝫ datas
Captẽt eſcas. metuantqꝫ trucẽ
Soliti verbera ferre magiſtrũ
Si cruor horrida tinxerit ora
Reſides olim redeunt animi
Fremituqꝫ graui meminere ſui.
Laxãt nodis colla ſolutis
Primuſqꝫ lacer dente cruento
Domitor rabidas imbuit iras

ſicut de leonibꝫ qui licꝫ ex quadã aſſuefactiõe domẽtur. ita vt miteſcant metuẽdo ſuũ mgrm̃. tñ ſi multũ offendãt̃ redit eoꝝ crudelitas naturalis. ita vt p̱mo lacerãt dentibꝫ mgrm̃ ſuũ. vñ ḋt in lrã Quãuis leones peni. i. lybici geſtẽt. i. portẽt pulchra vincula. i. catenas ĩ collo ⁊ captẽt. i. recipiãt eſcas datas. i. porrectas eis manibꝫ ſui mgrĩ ⁊ q̃uis metuãt trucẽ. i. crudelẽ mgrm̃ leones inq̃ ĩſoliti ferre. i. pati v̱bera mgrĩ. ſꝫ ſi cruor tinxerit. i.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

madidauerit hoꝛrida oꝛa.i.colla leonū.ꝑ nimia verbera. tūc animi leonū re/ſides.i.quieti redeūt ad naturalē crudelitatē.ꝛ leones meminere ſui.i.ſuę na/turę graui fremitu.i.magno rugitu ipſi laxant.i.ſoluūt colla ſolutis nodis. id ē ruptis vinculis.ꝛ prim⁹ ſuus domitoꝛ.ſ.magiſter ille imbuit.i.recipit la/cer.i.laceratus rabidas iras cruento dēte ſcꝫ leonis. ¶ Nota ſm Iſidoꝝ li. ethymologiaꝝ.peni ſunt hoīes carthaginenſes. Eſt aūt carthago ciuitas lybię.ꝓpter qꝺ leones lybię vocat leones peni.ꝛ huiuſmōi leones lybię faci/lius domātur ¶ Nota quātumcūqꝫ leones domētur ꝛ aſſuefactione ducā/tur a ſua crudelitate.ſi tñ afficiantur cruoꝛe vel ſanguine redeūt ad naturalēꝫ (crudelitatem

¶ Quę canit altis garrula ramis
Ales cauee clauditur antro
Huic licet illita pocula melle
Largaſqꝫ dapes dulci ſtudio
Ludens hominū cura miniſtret,
Si tñ arto ſaliens tecto
Nemoꝛum gratas viderit vmbꝛas
Sparſas pedibus pꝛoterit eſcas
Siluas tantum męſta requirit
Siluas dulci voce ſuſurrat

¶ Hic ponit ſecūduꝫ exē/plū qꝺ eſt de volatilibus ꝛ ē tale Auicula capta q̄ ꝑ/ter naturā domeſticaꝶ qꝫ/tūcunqꝫ foueatur delitijs hoīm. tñ habita opoꝛtu/nitate redit ad aeris vaſti/tatem Vñ ꝺt in lrā Ales garrula q̄ capta clauditur in antro cauee.i.domūcu/lę ſupple vt ibi maneat ad ſolaciū hoīm.licet ludens cura hoīm miniſtret huic aui.pocula illita.i. linita melle ꝛ largas dapes mi/niſtret dulci ſtudio. ſi tam̄ illa auis ſaliens ex arto te/cto.i.ex arta domūcula vi/derit gratas vmbꝛas nemoꝝ ipa pꝛoterit pedibus ſuis eſcas ſparſas.. ꝛ ipſa mœſta.qꝛ fuit detenta requirit ſiluas ꝛ dulci voce ſuſurrat.i.cantat in ſiluis ¶ Nota natura nō aſſueſcit in ꝯtrariū..ſi em̄ lapis centies milleſies ꝓijciaꝶ ſurſuꝫ nō aſſueſcit aſcendere ſurſum.licet ergo aliqua ꝯſuetudine vel violen/tia natura poſſit ad tēpus impediri.tñ ſemꝑ inclinatur ad ꝓpꝛiū opus.

Validis quondā viribus acta
Pꝛonū flectit virga cacumen.
Hanc ſi curuās dextra remiſit
Recto ſpectat vertice cęluꝫ.

¶ Hic ponit terciuꝫ ex/emplum ꝺ vegetabilibus ſicut de virga creſcente qꝺ tale eſt Licet virgula erec/ta per violentiā incurueꝶ. tñ relicta ꝓpꝛię naturę ipſa ſurſuꝫ erigiꝶ. Unde dicit ī littera Virga quōdaꝫ ac/ta.id eſt coacta validis viribus.ſupple hominis incuruantis eam.ipſa flectit pꝛonū.id eſt flexū cacumen.ſed ſi dextra curuans remiſerit hanc.ipſa ſpectat. id eſt reſpicit cęlum recto vertice.quaſi diceret depoſita violentia incuruan/tis virga redit ad naturalem rectitudinem.. ¶ Notandum licet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

natura rer inaĩatar non facile aſſueſcat in ↄ̃rium.. tñ in hoĩbus rõnabilibꝰ multũ facit aſſueſcendo vel ↄſueſcendo. quia licet aliquis ſit male ↄplexionatus. tñ per vſum ꝛ cõſuetudinẽ habilitatur ꝛ ↄplexio mutatur. Unde Se/neca Cõſuetudo eſt altera natura

Cadit heſperias phebus in vndas
Sed ſecreto tramite rurſus.
Currum ſolitos vertit ad ortus.

Hic phia pbat intẽtũ ſuũ ponẽdo quartũ exemplũ in corpibus celeſtibus Et eſt tale Sol motꝰ ab oriente in occidẽtem cadit in mare heſpericũ.. ſed naturali inclinatiõe redit ad oriẽtẽ ſub nrõ hemiſpio. vñ dt in lrã Phoebꝰ. i. ſol cadit in vndas heſperias.. i. occidentales. ſed ſecreto tramite. i. ſecreta via. ſ. ſb terris. rurſus. id ẽ iter vtit currũ ſuũ ad ſolitoſ ortus. i. ptes oriẽtales Nota q Boetius hic loquitur more poetar qui dicebãt ſolẽ tpe veſpertino deſcẽdere in mare occidentale vt ibi lauaretur a ſordibus ꝛ a puluere quo maculatus fuit exiſtens in nrõ hemiſperio. ſed hoc nõ ẽ ver. qr ſic apparet ruditati hominũ

Hic phia oñdit idẽ eſſe in oĩbus alijs entibus videlicet q oĩa entia quocũqꝫ modo p violentiã ſeu aſſuefactiõem a ſua abducãtur natura tñ ſibi derelicta ſp redeũt ad illud qd ineſt eis p naturã Uñ dt in lrã Quecꝫ. i. qlibet entia repetũt pprios recurſus. i. naturales motus. ꝛ ſingula. i. oĩa entia gaudent ſuo reditu. ſpc redeundo ad illud qd cõuenit eis ſm naturã Nec vlli manet. i. adeſt traditus ordo. niſi qd ſuo fini iũxerit ortuꝫ id ẽ principiũ ꝛ fecerit ſtabilẽ orbẽ. i. circulationem ſui ↄiũgendo finẽ pncipio Nota quod orbis in pͣpoſito eſt circulꝰ vel linea circũducta rediens ad idẽ punctũ vñ incipit. equaliter diſtans a medio. Facit homo ſtabilẽ ſui orbẽ pcedens a deo tanqꝫ a ſuo principio ꝛ tranſiens p tpalia in illis nõ ſiſtit. ſed redit ad deũ tanqꝫ ad ſuũ finem p ↄtemplatiõeꝫ mẽtꝫ

Repetunt pprios quecꝫ recurſus
Reddituqꝫ ſuo ſingula gaudent
Nec manet vlli traditus ordo
Niſi q fini iunxerit ortum
Stabilemqꝫ ſui fecerit orbem

Iſta eſt tercia pſa huiꝰ tercij in qua ꝛ in alijs ſequẽtibus oñdit q vera fœlicitas nõ ↄſiſtit in illis. q̃ quidã putauerũt eſſe ſumma bona.. ſed tñ eſt falſa fœlicitas in ipſis Et prio phia ea q̃ dicta ſunt in metro adaptat ſpecialiter ad hoĩes. ꝛ cũ hoc pponit intentũ ſuũ. ſcdo probat intentũ. ibi Primũ igitur Dicit primo Dictum ẽ q

Proſa tercia tercij libri

Latens argumentum.

Vos quoqꝫ o terrena aĩalia. tenui lꝫ imagĩe verũ tñ pricipiũ ſõniatꝫ. verũqꝫ illũ btitudis finẽ licet mi me pſpicaci. qualicũqꝫ tñ cogitatione pſpicitꝫ. eoqꝫ vos ꝛ ad ver bonũ natura

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

lis ducit intentio, et ab eodem multi/plex error abducit. Conſidera namqʒ an per ea quibus ſe homines adeptu/ros btitudinē putant ad deſtinatū fi/nē valeant ꝑuenire. Si em̄ vel pecunia vel hōres ceteraqʒ tale q̄d afferunt. cui nihil bonoꝝ abeſſe videat̄.. Nos quo/qʒ fateamur fieri aliquos hoꝝ adepti/one fęlices. Et ſi neqʒ id valent efficere qđ promittunt bonisqʒ pluribꝫ carēt. nonne liquido falſa ī eis beatitudinis ſpecies deprehenditur

oīa repetūt ſuum finē. vos q̊ʒ o terrena aīalia. i. vos hoīes qui eſtis dediti terrenis ſomniatis. i. imꝑ/fecte cognoſcitis veſtrum principiū. licet tenui ima/gine. i. exili ſil'itudine. ⁊ ꝑ/ſpicitis illū veꝝ finē btitu/dinis. licet cognitione mi/nime ꝑſpicaci. tn̄ qualicun/qʒ cognitione. eoqʒ. i. ideo natural' intētio ducit vos ad veꝝ bonū. ⁊ multiplex error ab eodē vos abducit Et tunc ponit intentū ſu/um dicēs Cōſidera nāqʒ o Boeti an hoīes valeant ꝑuenire ad deſtinatū finē. i. ad btitudinē ꝑ ea quibꝫ putāt ſe adepturos btitu/dinē. ſi em̄ pecunia vel ho nores ⁊ cętera afferunt q̄d. i. aliquid tale cui nihil bonoꝝ videatur abeē nos fateamur aliquos fieri fœlices adeptione hoꝝ bonoꝝ. ſed ſi nō valent effice/re. i. facere qđ ꝓmittunt ⁊ carent pl'ibus bonis. nōne liquido. i. manifeſte fal ſa ſpēs beatitudinis in eis depħenditur. q. d. ſic ¶ Nota principiū omniū reꝝ quod eſt deꝰ eſt vera btitudo vt poſtea patebit. tale principiū q̄ſi ſomniando cognoſcit̄ ⁊ difficulter ad ipm deuenitur. nō em̄ ꝑfecte in pn̄ti ſtatu ipm cog noſcimus. qꝛ intellcūs noſter hʒ ſe ad ipm ſicut oculus noctuę ad lumē ſolis Et. ij. Methaphiſ. Etiā ad talē btitudinē cum difficultate ꝑuenit̄.. Unde Alanus in anteclaudiano d̄t Difficilis acceſſus ad hanc. faciliſqʒ receſſus Acceſſus paucis. caſus pꝫ oībus. inq̄ʒ Uix aliquis tranſire valet. valʒ oīs ab illa Declinare via. quę paucis ꝑuia. multis. Clauditur. arta nimis. intrā ti larga ruinę.

¶ Primū igitur teipſum q̄ pauloante diuitijs affluebas interrogo. īter illas abundātiſſimas opes: nūq̄ʒ ne aīm tu/um cōcepta ex qualibet iniuria ꝯfudit anxietas. B. Atqui inq̄ʒ libero me fu/iſſe animo. quin aliq̄d ſemꝑ angerer re/miniſci nequeo. P. Nōne qꝛ vel abe/rat quod abeſſe nō velles: vl' aderat qđ

¶ Hic phīa ꝓbat inten tum ſuū ꝙ iſta bona nō ef ficiant qđ ꝓmittunt. ⁊ per ꝯſequēs in eis eſt falſa be atitudo. Et prīo oſtendit hoc de diuitijs. poſt idē de alijs bonis Primo ergo ꝓ bat ꝙ diuitię nō conferūt ſufficientiā quaʒ videntur promittere ⁊ ꝓpter quā ap petūtur Secundo ꝓbat ꝙ diuitię cōferunt indigētiā Tercio probat ꝙ indigen

adeſſe noluiſſes: B. Ita eſt inquam. P. Illius igitur preſentiaꝫ. huius ab ſentiaꝫ deſiderabas. B. Confiteor in quã. P. Eget vero inquit eo qđ quiſqꝫ deſiderat. B. Eget inquam. P: Qui vero eget aliquo. num eſt vſquequa/ qꝫ ſibi ipſe ſufficiẽs: B. Minime inqꝫ. P. Tu itaqꝫ hanc inſufficientiam ple nus inquit opibus ſuſtinebas: B. Quidni inqꝫ: P. Opes igitur nihilo ĩdi gẽtem ſufficientẽqꝫ ſibi facere nequeũt ⁊ hoc erat qđ ꝓmittere videbantur.

tiã nõ auferũt. ſcđa ibi At qui. tercia ibi Quis autẽ modus.. Primo intendit talẽ rõem In illis nõ ↄſi/ ſtit vera fœlicitas que ñ red dũt hoĩem ſibi ſufficientẽ. ſed diuitie non ſunt hmõi. ergo ⁊c. Maior eſt nota q2 fœlicitas eſt bonũ ſuf/ ficientiſſimũ nullius egẽs Minorẽ declarat in lrã. ⁊ ꝓcedit phĩa more didaſca lico. id eſt interrogando et rñdendo. ⁊ dicit ſic Primũ igitur teipm Boetiũ int/ rogo qui pauloante diui/ tijs affluebas. i. abunda/ bas. nunqꝫ ne anxietas. i. triſticia cõcepta ex aliqua iniuria ↄfudit animũ tu/ um inter opes abundãtiſſi mas. ⁊ rñdet Boeti⁹ Atqui ꝓ certo. ego nequeo remĩſci me fuiſſe tã libero a/ nimo quin ſemꝑ augerer. id eſt offenderer aliquo Et dicit phĩa. Nõne tibi a liquid aberat quod abeſſe nõ velles. vel tibi aliquid aderat quod adeſſe no/ luiſſes. Reſpondet Boetius Ita eſt inqꝫ. Tunc phĩa concludit dicẽs. Ideo illius quod aberat pñtiaꝫ deſiderabas. Hui⁹ aũt qđ aderat deſiderabas ab ſentiã Dicit Boeti⁹. Confiteor inqꝫ. Et phĩa inquit Eget vero. i. caret qđ quiſqꝫ deſiderat. Dicit Boetius Eget Et phĩa. Qui vero eget aliquo mõ nõ eſt vſqꝫquaqꝫ ſibi ſufficiens. Et phĩa. Tu itaqꝫ hanc inſufficientiã ſuſti/ nebas plenus opib⁹. Cõcludit ergo phĩa ex cõceſſis dicens.. Igitur opes ne queunt facere nihilo indigẽtem ⁊ ſibi ſufficientẽ. ⁊ hoc erat quod ꝓmittere vi debãtur ¶ Nota quod omĩs appetitus eſt rõne carentie. vnde illud qđ quis habet ꝓprie nõ deſiderat. ſed magis amat. Unde Auguſti. ix. li. de trinitate. dicit Idem appetit⁹ quo quis inhiat rei ↄgnoſcende fit amor rei cognite. ido dicit phĩa. eget vero qđ quiſqꝫ deſiderat ¶ Nota phĩa dicit qui eget nõ eſt ſi bi ſufficiens ¶ Contra hoc aliquis diceret. Sapiens eget q2 indiget bonis exterioribus ſine quibus viuere nõ põt. ⁊ tamẽ ſapiens eſt ſibi ſufficiẽs ꝑ Se necã. ix. epl'a. qui dicit Sapiens ſeipo contẽtus eſt. Ad hoc dicẽdum ꝙ ſapi/ ens indiget quibuſdã ad viuẽdum. ſed nõ ad beate viuẽdum. Ad viuẽduꝫ eñ multis rebus illi eſt opus. ſed ad btẽ viuẽdum tantũ ↄtentus eſt aĩo ſano et erecto ⁊ deſpiciente fortunã

¶ Atqui hoc quoqꝫ maxime cõſideran dũ puto. ꝙ nihil hẽat ſuapte natura pe

¶ Hic probat phĩa ꝙ di/ uitie conferunt indigenti/ am. ⁊ per conſequens non conſiſtit in eis fœlicitas..

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

cunia: vt his a quib⁹ poſſidet̃: inuitis nequeat auferri. B. Fateoꝛ inquã. P. Quidni fateare: cũ eã quotidie valen// tioꝛ aliquis eripiat ĩuito? Vñ em̃ foꝛẽ// ſes querimonie. niſi ꝙ vel vi vel fraude nolentibus pecunie repetuntur erepte? B. Ita eſt inquam P. Egebit igit̃ ĩq̃t extrinſecus petito p̃ſidio quo ſuã pecu niã quiſqȝ tueat̃? B. Quis id inquã ne// get? P. Atq̃ non egeret eo niſi poſſide// ret pecuniã quam poſſet amittere. B. Dubitari inq̃ȝ nequit. P. In cõtrariũ igitur relapſa res eſt. Nãq̃ ſufficiẽtes ſibi facere putabantur opes alieno po// tius p̄ſidio faciunt indigentes.

cum fœlicitas ſit bonũ ſi/ ne oĩ indigentia. Probat ãt in lrã ꝙ pecunia cõfert indigẽtiã ꝑ hoc q2 pecuĩa facit vt hõ indigeat alieno p̃ſidio quo pecuniã ſuã tu eatur ne ꝑ violentiã aufe ratur Vñ ſubdit in lrã Atqui ꝓ certe ego puto h̃ maxime ↄſiderãduȝ ꝙ pe/ cunia nihil habeat ſuapte natura .i. ſua natura vt ne queat auferri his inuitis. id ẽ nolẽtibus a quib⁹ poſ ſidet̃. Dicit Boetius Fa teoꝛ inq̃ȝ Et phĩa Quid/ ni fateare? .q.d. oȝ vt fate/ aris cũ quottidie aliquis valentioꝛ .i. foꝛtioꝛ eripiat eã inuito .i. nolenti Vnde eĩ ſt̃ q̃rimonie foꝛẽſes .i. iu diciales niſi ꝙ pecunie ere pte vi vel fraude repetunt̃ in iudicio Rñdit Boeti⁹ Ita eſt inq̃ȝ Et phĩa Ege bit igit̃ quiſqȝ p̃ſidio .i. au xilio extrinſecus petito .q̊ tueatur ſuã pecuniã quã poſſet amittere Rñdet Boetius Dubitari nequit Tunc phĩa cõcludit ex dictis dicens Igitur res eſt relapſa .i. mutata in con/ trariũ. nã opes que putabãtur facere ſufficiẽtes faciũt poti⁹ ĩdigẽtes aliẽo p̃ ſidio ¶ Nota illud qđ per violentiã acquiritur. ꝑ violentiã põt auferri. ſed pecunia per violentiã acquiritur. vñ dt Ariſt. pꝛimo ethicoꝝ ꝙ oĩs pecunio/ ſus eſt violentus. ergo violenter aufert̃ pecuĩa. ꝓpter quã violentiã fiunt q̃ri monie forenſes ¶ Ubi ſciendũ ꝙ foꝝ eſt locus venaliũ: ſed foꝛus eſt loc⁹ ex/ ercendaꝝ litiũ corã iudicio Inde foꝛenſis quod idem ẽ qđ iudicialis

¶ Quis aũt modus eſt quo pellat̃ di// uitiis indigẽtia? Nũ em̃ diuites eſuri// re nequeunt? Nũ ſitire nõ poſſunt? Nũ frig⁹ hibernũ pecunioſoꝝ mẽbra ñ ſẽti ũt? Sȝ adeſt inquies opulentis quo fa mẽ ſatient: quo ſitim friguſqȝ depellant

¶ Hic phĩa ꝓbat ꝙ diui/ tie nõ auferũt indigentiaȝ ⁊ ſic ꝑ ↄñs nõ ↄſiſtit in eiſ fœlicitas. ⁊ dicit. Quis ẽ modus quo indigentia de pellatur diuitiis: nunquid diuites nequeunt eſurire.. q̃ſi di. ſic: nũquid ñ pñt ſi/ tire. q.d. imo: nunquid mẽ bꝛa pecunioſoꝝ nõ ſenti/ unt frigus hibernũ .i. hye

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Sed hoc mō ꝯſolari q̄dem diuitijs in digentia pōt. auferri penitus nō poteſt Nā ſi hęc hians ſemꝑ atꝫ aliq̄d poſcēs opibus expletur. maneat nccē eſt q̄ poſ ſit expleri Taceo qꝺ naturę nimium. ꝙ auaricię nihil ſatis eſt.. Quare ſi opes nec ſūmouere indigentiā pn̄t. ⁊ ipē ſuā faciunt. quid eſt. ꝙ eas ſufficientiā p̄ſ ſtare credatis?

male. q. d. ſic Sed tu inq̄ es. i. dices opulētis. i. diui tibus adeſt aliquid q̄ fa/ mē ſatiēt ⁊ frigus depel/ lant. Rn̄dit phīa hoc mō Indigentia pt̄ conſolari diuitijs: ſed penitus aufer ri nō pōt Nā ſi hęc indigē tia ſemꝑ hians .i. deſide/ rans ⁊ poſcens aliq̄d exple tur opibꝫ. nccē eſt tn̄ vt ma neat indigentia q̄ poſſꝫ ex pleri. qꝛ quātūcunqꝫ ſitis diuitijs vel fames mitigeť adhuc diues poſt ſitiet et eſuriet. ⁊ qꝺ naturę nimiū eſt. auaricię nihil ſatis eſt Quare ſi opes nō poſſūt ſummouere. i. repellere indigētiā. ſed faciūt indigentiā. q̄d eſt. i. qūo eſſe pōt ꝙ credatis eas p̄ſtare. i. dare ſufficientiā. q. d. nullo mō debet credi ¶ No/ ta ꝙ oīs indigentia vel eſt indigētia naturę vel auaricię. . Indigētia naturę pauciſſimis ſuppleri pt̄. eo ꝙ natura paucis minimiſqꝫ ꝯtenta eſt. Vn̄ prop ter naturā nō oportet multū q̄rere diuitias. nec ꝑ diuitias indigētia naturę amoueri pōt. ſicꝫ nec ipā natura mutari pōt Indigētia ꝟo auaricię ē q̄ nullo mō expleri pōt. ⁊ ita diuitię eā ammouere nō pn̄t. iō plus augent. qꝛ dr̄ Aua rus nō implebiť pecunia ¶ Nota ꝙ diuitię nō ſolū nō inducunt ſufficientiā ſed nec inducūt ſapientiā. qꝛ dt̄ Seneca. Quid pſunt ſtulto multę diuitię dū (per eas nō poſſit fieri ſapiens.

¶ Metrū terciū tercij libri.

Qvāuis fluēte diues auri gurgite
Nō expleťas cogat auar⁹ opes
Oneret baccis colla rubri litoris
Ruraqꝫ centeno ſcindat opima boue.
Nec cura mordax deſeret ſupſtitem
Defunctumqꝫ leues nō comitāť opes

¶ Iſtud eſt terciū metrū hui⁹ tercij qꝺ dr̄ archilo/ gicū ab inuētore iābicū a pede p̄dominā te cui con/ iungiť metꝝ elegiacū In quo metro phīa inuehiť ꝯ̄ auaros quos in pn̄ti vita ſollicitudo diuitiaꝝ affli/ git ⁊ in morte derelinquit ⁊ dicit. Quāuis diues a/ uarus. fluente. i. abundan te auri gurgite. i. multitu/ dine cogat. i. cōgreget ſiue coaceruet opes nō expletu ras ſuā cupiditatē. ⁊ q̄uis diues oneret. i. p̄mat colla ſua baccis. i. gemmiſ p̄cioſis rubri litoris. i. rubri maris. qꝛ gēmę colliguntꝰ in litore rubri maris. ⁊ quāuis ſcindat. i. diuidat arando rura opima. i. agros fœcundos cēteno bo/ ue. i. cum cētum bob⁹. adhuc cura mordax. i. ſollicitudo nō deſerit ipm ſuꝑ/ ſtitē. i. viuentē. ⁊ leues opes quę leuiter tranſeūt nō comitātur ipm defun/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ctũ.i.mortuũ ¶ Nota circa lrãm ꝙ gurges ſm Vguitiõez ⁊ Iſidoꝝ.libro ethimologiaꝝ eſt locus alt⁹.i.pfundus in flumine.⁊ in ꝓpoſito ſignat abundantẽ affluentiã auri. ¶ Item ſm Vguitionẽ bacca ꝑ duplex c inuenit poſituꝫ pro fructu oliuę vel lauri.vel ꝓ quolibet fructu.aliqñ autẽ inuenit pro gẽma pciosa.⁊ ſic accipit hic Itẽ diues auarus duplici malo pmitur..in pñti vita ſemꝑ ſollicitat.⁊ poſt mortẽ nihil ipm de diuitijs comitat.de quo diuite loqtur Alanus in li.de planctu naturę dicens Vt loculis varia nũmoꝝ fercula donet Imponit ꝓprio diues ieiunia ventri. ¶ Itẽ iocular ocellis diues in argento.ſed venter phari cogitur

¶ Iſta eſt quarta ꝓſa huius tercij.in qua ꝓbat philoſophia ꝙ digitates tꝑales nõ cõferũt hõrem ⁊ reuerentiã quã ꝓmittere vident.⁊ ꝑ ꝯñs nõ eſt in eis btitudo Et primo ꝓponit ꝙ dignitates faciunt hõrabilẽ Secũdo iprobat illud ibi.Nũ vis Primo dr Sꝫ dignitates reddũt hoiem honorabilẽ ⁊ reuerendum cui ꝓuenerint

¶ Proſa quarta tercij libri.

De eo ſatꝫ dixit ꝙ ꝑ diuitias ſufficiẽtia adipiſci nõ pt. Nunc vult oñdere ꝙ dignitas ꝓ magno nõ eſt hñda q̃ malum magis ocioſũqꝫ claꝝ efficit

Sed dignitates hõrabilẽ reuerẽdũqꝫ cui ꝓuenerit reddunt.

¶ Nota hõr eſt exhibitio reuerẽtię alicui in teſtimoniũ ꝟtutis ſicut accipitur.ex.iiij.ethicoꝝ Vel aliter hõr eſt opinionis bñfactiuę ſignum vt dr Ariſt.li.rethor.Qñ eñ opinamur nobis poſſe bñ fieri ab aliquo.ipm honoram⁹ Sed reuerentia eſt decens ac matura grauitas ſm Tulliũ

¶ Hic phia imꝓbat ꝓpoſituꝫ quadruplici via.ſ.ꝙ dignitates nõ ꝯferunt honorez ⁊ reuerẽtiã. Primo qꝛ malis ſępe eueniũt.ſecũdo qꝛ per dignitates vitia imꝓboꝝ innoteſcũt Tercio qꝛ opiniõe hoĩm vileſcũt q̃rto qꝛ tꝑm mutatiõe ſplẽdere deſinũt.ſcda.ibi. In quo.tercia ibi. Atqui vt agnoſcas.quarta ibi.. Sed hoc apd exteras Primo dr Nũ ꝓ nunqd ea vis.i.talis ꝟtus ẽ mgrãtib⁹.vt inſerãt ꝟtutes mentib⁹ vtentiũ eis.vt depellãt vitia.q.d nõ..vnde ſubdit.. Atq ꝓcerte dignitates nõ ſolent fugare neqciaꝫ..ſed

¶ Nũ vis ea eſt mgrãtibus vt vtẽtiuꝫ mentibus ꝟtutes inſerant:vitia depellant. Atq nõ fugare.ſed illuſtrare potius nequitiã ſolent Quo fit vt indignemur eas ſępe neqſſimis hoibus ꝯtigiſſe Vñ Catullus.licet in curuli Nonïuꝫ ſedentẽ Strumã tñ appellat Vides ne quãtuꝫ malis dedecus adijciãt dignitates.Atq minus eoꝝ patebit indignitas.ſi nullis hõribus inclareſcãt.Tu quoqꝫ nũ tandẽ tot ꝑiculis adduci po

tuiſti. vt cũ Decorato gerere mgrãtum putares. cũ in eo mentẽ neq̃ſſimi ſcur// rę delatoriſqꝫ reſpiceres. Nũ eñ poſſu mus ob hõres reuerẽtia dignos iudi// care. q̃s ipis hõribus iudicam⁹ indi// gnos? At ſi quẽ ſapiã ꝑditum videres, nũ poſſes eũ vel reuerẽtia. vel ea q̃ eſt ꝑdit⁹ ſapiã nõ dignũ putare? B. Mi nime. P. Ineſt eñ dignitas ꝓpria vir tuti: quã ꝑtinus in eos q̇bꝫ fuerit ad// iuncta tranſfundit Quod q꞉ ꝑpl'ares fa cere neq̃unt hõres. liquet eos ꝓpriã di gnitatis pulchritudinẽ nõ habere

potius illuſtrare. i. mani/ feſtare .. quo fit. i. ꝓpter qđ fit. vt nos indignemur eas ſepiſſime ꝯtigiſſe hoĩbꝫ ne quiſſimis. vñ Catull⁹ qui erat vir ſapiẽs ⁊ ꝟtuoſus. Noniũ qui erat hõ vitio/ ſus appellat ſtrumã. licet viderit ipm ſedentẽ in cu/ rulu. i. in ſede dignitatꝫ iu diciaria Vides igit̃ quan tũ dedecus digitates adĳ/ ciant malis hoĩbus ⁊ ma nifeſtãt eos eẽ ꝯtemptibi/ les a bonis. atq̇ ꝑcerte in/ dignitas. i. malicia eorum minus patebit ſi null' ho/ noribus inclareſcãt. i. ſplẽ deant. o Boeti nunq̇d tu potuiſti tot ꝑiculis addu/ ci. i. affligi. vt cũ Decora/ to. i. tali viro magiſtratũ gereres cũ in eo reſpiceres mentẽ neq̃ſſimi ſcurrę ⁊ delatoris. q. d. nõ. Nũquid poſſum⁹ iudicare dignos reuerẽtia ob hõres. i. ꝓpter dignitates q̃s iudicam⁹ indignos ipis hõribus. i. dignitatibus. q. d. nõ Et ſi quẽ videres ꝑditꝫ ſapiã. ſꝫ nõ hẽret dignitatem nũq̇d poſſes eũ nõ putare dignũ reuerẽtia vl' ſapiã qua ꝑditus eſſet. q. d. nõ? poſſis eũ iudicare indignũ ſapiã ⁊ virtute ſua. q꞉ ꝓpria dignitas ineſt virtuti quã virtus tranſfundit in eos quibꝫ fuerit adiuncta. ⁊ q꞉ ꝑpl'ares hõres hoc facere nequeũt. liquet. i. manifeſtũ eſt eos ꝓpriã pulchritudinẽ dignitatis non habere ❡ Nota ex lrã põt formari talis rõ Illud qđ adueniẽs alicui nõ cõ/ fert. ⁊ nõ adueniẽs nõ aufert hõrem. illud nõ facit vere hõrabilẽ. ſed digitateſ nõ ꝯferunt hõrem cui adueniũt. nec tollunt ſi nõ adueniũt. g̃ ⁊c̃ Minor pro bat̃. q꞉ hõr ſequit̃ ꝟtutem. ex. iiij. Ethicoꝝ Vñ vitioſuꝫ nullo hõre dignum reputamus. in q̃cunqꝫ dignitate fuerit. ſꝫ ſolũ ꝟtuoſuꝫ etiã ſi nõ ſit in digni/ tate Cum igitur dignitates tꝑales nõ conferant virtutẽ nec tollãt vitia. ma nifeſtũ eſt quod honorabilem non faciunt ❡ Nota Catullus erat vir ſapi/ ens ⁊ virtuoſus qui Noniuꝫ ſedentẽ in curuli ex animi indignatione voca/ bat ſtrumã eo quod viro tã malicioſo collata fuit dignitas. Eſt autẽ ſtru/ ma cõgeries humoꝝ in collo Sub hac aũt ſimilitudine ipm appellabat ſtru mã. quia in pectore habuit cõgeriem vitioꝝ.

❡ Nota quod rex Theodoricus voluit quẽdaꝫ noĩe Decoratũ violenter in/ trudere in magiſtratũ. vt vna cuꝫ Boetio rempublicã gereret. cui⁹ nequiciã Boetius deteſtatus recuſauit ſibi aſſociari Propter quod Boetius multꝭ iniurĳs afflictus fuit a rege Theodorico. ❡ Nota quod ſcurra ſecundum Vguitionẽ idem eſt quod leccator. vel vaniloquus. Proprię aũt dicitur qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſeq̇tur curiā grā cibi ¶ Nota ꝙ ꝟtus facit hoīem reuerēdum ⁊ nobilē. nō di
gnitas. qꝛ dt Sene. xliiij. eplˡa. Virtus nō accepit Platonē nobilē ⁊ reueren
dū. ſed fecit Quis em̄ eſt gn̄oſus ꝟtuoſus. ⁊ dignus niſi q̇ ad ꝟtutē eſt bene
diſpoſitus? Nō facit hoīem nobilē atriū plenū famoſis imaginibus ⁊ numis
Sed animus ⁊ ꝟtus ſupra fortunā ſurgens.

¶ In quo illud eſt aīaduertēdum ma//
gis Nā ſi eo abiectior eſt q̄ mag⁊ a plu
ribus quiſq̧ cōtemnit᷑. cū reuerendos
facere nequeat. quos pluribꝫ oñtat de
ſpectiores potius improbos dignitas
facit Verū nō ipune Reddūt nāq̧ ipro
bi parē digitatibꝫ vicē: q̄s ſua ꝯtagio//
ne cōmaculant

¶ Hic phīa ꝓbat ſecūda
via ꝙ dignitates nō faciūt
hoīem nobilē ⁊ hōrabilez
qꝛ vitia īproboꝝ manife/
ſtant dicēs.. In quo ſcȝ ꝙ
dignitas aduenit malis il
lud eſt aīaduertenduȝ ꝙ ſi
aliquis eo eſt abiectior .i.
vilior. quo .i. quāto mag⁊
contēnitur a pluribus. cū
dignitas nequeat facere ī/
probos ṙuerēdos ipſos fa
cit deſpectiores quos plu/
ribus oñtat. veꝝ ꝓ ſed. hoc nō eſt ipune. i. dignitas nᵒ facit hec impunita. qꝛ
īprobi parē vicē reddunt dignitatibꝫ. quas ipſi ꝯmaculant ſua ꝯtagione. q.
.d. ſicut dignitas maculat īprobos. qꝛ eoꝝ maliciā manifeſtāt. ſic ecōtra imp
bi ꝯmaculant dignitates ¶ Nota ꝑ dignitates vitia īproboꝝ innoteſcūt. qꝛ
principat⁹ viꝝ oñdit Cum igitur vitiū faciat hoīem ꝯtemptibilē. tꝑalis di/
gnitas aduenieēs imꝓbis facit eos deſpectiores Vn̄ Juuenalis poeta Om
ne aī vitiū tanto deſpectius in ſe Crimē hȝ. quāto q̇ peccat maior hētur Et
Seneca. Loco ignominię apud indignū eſt dignitas
¶ Hic phīa ꝓbat tercia via ꝙ dignitates nō faciūt reuerēduȝ. qꝛ opiniōe ho
minū vileſcūt. q̇ em̄ digni
tatibus fungūtur ꝗ̄uis a
ſuis honorētur. tn̄ apud ex
traneos hoīes nō curātur
vt ab illis q̇ ſunt alteri⁹ di
oceſis. vn̄ dicit Atȝ vt tu ꝯ
gnoſcas verā reuerentiā q̄
eſt btītudo nō poſſe cōtin
gere alicui hoī ꝑ has digī
tates vmbratiles. i. trāſi/
torias ad moduȝ vmbrę.
ſic collige Si quis hō fū/
ctus. i. vſus mlˡtiplici ꝯſu
latu. i. dignitate deuenerit
forte in barbaras natiōes
.i. extraneas gētes. facit ne
honor ꝯſulatus ipm vene
randū barbaris. q. d. non.

¶ Atq̧ vt cognoſcas verā illā reueren
tiā per has vmbratiles dignitates nō
poſſe contingere. ſic collige. Si q̄s mlˡ
tiplici ꝯſulatu funct⁹. in barbaras na//
tiones forte deuenerit: venerādum ne
barbaris hōr faciet: Atq̄ ſi hoc natura
le mu⁹ digitatibꝫ foret: ab officio ſuo
q̄quo gentiū nullo mō ceſſaret Sicut
ignis vbiq̧ terraꝝ: nūq̄ tn̄ calere deſi//
ſtit: ſꝫ q̄m id eis nō ꝓpria vis: ſꝫ hoīm

fallax adnectit opinio vaneſcunt. ilico cum ad eos venerint qui digitates eas eſſe non ęſtimant

Atq̃ ꝓcerte. ſi hoc ſcȝ facere reuerẽdum eſt naturale munus dignitatibꝫ nullo mõ ceſſarẽt ab officio ſuo quoq̊. i. quocũq; loco gẽtium. ſicut ignis vbiq; terraꝝ nũquã deſiſtit calere. i. cremare Sȝ qm̃ id. ſ. reuerẽdũ facere eis ãnectit fallax opinio hoĩȝ ⁊ nõ ꝓpria vis ilico. i. ſtatĩ vaneſcunt cũ ad eos venerĩt qui nõ ęſtimãt eas eſſe dignitates ſicut ſunt nationes barbaricę. i. extranee.

¶ Nota ꝙ res nõ deſtituiꝛ a ſua ꝓpria ꝑatione. cũ em̃ ꝑatio ſit finis habẽtis ꝑationem. ſcd̃o cęli ⁊ mundi. res deſtituta a ſua ꝓpria ꝑatione deſtituetur a ſuo fine. ⁊ ſic eẽt fruſtra. Si ḡ facere reuerendũ eſſet naturalis ꝑatio dignitatũ vbiq; gentiũ facerent hoiem reuerendũ. ſed videmꝰ ꝙ digitates faciũt aliquẽ reuerendũ apud ſuos. apud extraneos nõ faciunt reuerendum.

¶ Sed hoc apud exteras nationes In ter eos apud quos ortę ſũt Nũ ꝑpetuo ꝑdurant. Atq̃ p̃tura. magna olim ptãs nũc inane nomẽ: ⁊ ſenatorũ cenſus ḡuis ſarcina Si quis quõdaȝ ꝑplĩ curaſſet annonã, magnus hẽbaꝛ Nũc ea p̃fectura quid abiectiꝰ. Ut em̃ pauloañ diximus: qd̃ nihil hȝ ꝓprij decoris: opinione vtẽtiuȝ: nũc ſplendorẽ accipit nũc amittit Si igitur reuerẽdos facere nequeũt dignitates: ſi vltro ĩproborũ contagione ſordeſcũt: ſi mutatiõe tẽpoꝝ ſplendere deſinunt. ſi gẽtiuȝ ęſtiatione vileſcunt. q̊d eſt qd̃ in ſe expetendę pulchritudĩs habeant. nedum alijs p̃ſtent.

¶ Hic phĩa ꝓbat quarta via q̃ ſumiꝛ ex hoc ꝙ dignitates tꝑm mutatione ſordeſcunt. qd̃ em̃ maḡ olim fuit dignitas moderno tẽpore ꝑ nihilo reputaꝛ. vñ dr̃ Sed hoc qd̃ dixi veruȝ eſt apud exteras natiões. i. extraneas. ſed inter eos apud quos dignitates ortę ſunt nõ ꝑpetuo durant. Atqui ꝓ certe. nã p̃fectura olim erat magna ptãs apud rhomanos. ſed nunc eſt inane nomẽ. ⁊ cẽſus. i. ꝓcioſitas ſenatorũ nũc ẽ ḡuis ſarcina q̃ oliȝ erat magna dignitas Et ſi q̊s q̊ndaȝ curaſſet annonaȝ ꝑplĩ qui dicebaꝛ p̃fectus annonę. ille magnus hẽbaꝛ. nũc illa p̃fectura q̊d eſt abiectius. q. d. nihil. Ut eñi pauloante diximus nihil habet ꝓprij decoris. qd̃ opinione vtẽtium nũc accipit ſplendorem nũc amittit

Et tunc epilogat dicẽs Igitur ſi dignitates neq̃unt facere reuerẽdos, vt ptȝ ex p̃ma via ſi ſordeſcũt ꝯtagiõe. i. vitio ĩproboꝝ. vt pȝ ex ſcd̃a via. ſi deſinũt ſplẽdere mutatiõe tꝑm. vt docet q̃rta via. ſi vileſcũt ęſtimatiõe gentiũ. vt ptȝ ex tercia via. q̊d eſt qd̃ hẽant in ſe expetẽdę. i. deſiderã dę pulchritudinis. nedum alijs prępſtent. quaſi diceret nihil habent pulchritudinis. Et ideo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

nec eã alijs pſtare poſſunt: ¶ Nota q pfectura quondã erat magna digitas apud rhomanos.ꝛ dr ille pfectus q ceteris mgrãtibus pfuit.ꝛ oẽs dignitates in ciuitate rhomana ãncellebat.ſed poſtq̃ Julius ceſar imperiũ inuaſerat talis ad impatorem trãſferebat.ꝛ diminuebat eius ptãs.ita q nomẽ illius dignitatis manſit ſine re ¶ Jtem ſenatoria dignitas magna fuit apd rhomanos.qꝛ officiũ ſenatoꝝ prius fuit honeſtũ.ſ.vtiliter ꝯſulere reipublice.ſꝫ poſtea ꝯpulſi fuerunt ſenatores ad ſeruiendũ voluntati principis in damnuꝫ reipublice..

¶ Metrũ quartũ libri tercij

Q Uãuis ſe tyrio ſupbus oſtro
Comeret.ꝛ niueis lapillis
Jnuiſus tñ omnibꝫ vigebat
Luxurie Nero ſeuientis
Sed quondã dabat improbꝫ verẽdis
Patribus indecores curules
Quis illos igitur putet beatos:
Quos miſeri tribuunt honores

¶ Hic incipit quartũ metꝝ huius tercij qd dr metrũ falleutiũ ab inuẽtore.dactylicũ a pede pdominãte.tetrametꝝ a numero pedũ Jn quo metro phia cõfirmat per exemplũ q dignitates nõ faciũt vere reuerẽduꝫ..ꝛ per ꝯñs nõ eſt btitudo q̃renda in eis..qꝛ digitates adueniebãt Neroni qui peſſimꝰ erat.ꝛ ab eo alijs ꝯferebãtur.vñ dt in lrã Quãuis ſupbꝫ Nero ſeuientis luxurie comeret.i.ornaret ſe oſtro tyrio.i.purpura tincta in ſanguine tyri.ꝛ q̃uis comeret ſe niueis lapillis.i.albis margaritis.tñ ipſe vigebat oĩbus inuiſus.i.odioſus.nã impbus Nero dabat verendis pribus.i.reuerẽdis ſenatoribꝫ curules.i.tales dignitates ppter quas ſedebant in curulibꝫ indecoris qꝛ ab indigno dabãtur Quis igitur putet.i.reputet iſtos hõres beatos quos miſeri.i.improbi ꝛ vitioſi tribuũt.q.d.nullus: ¶ Nota dt Neronẽ ſeuiẽtis luxurie.quia eps Linconienſis noĩe pculſus narrat q Nero oĩa theatra italie ꝛ grecie pluſtrans aſſumpto vario decore veſtitus cythariſtas tragedos ꝛ aurigas ſepe ſupaſſe viſus eſt tantis libidinibꝫ exagitatꝰ vt nec a matre nec a ſorore abſtinuiſſe videbat reuerentia ꝯſanguinitatis.virꝝ in vxorẽ duxerat ꝛ ipſe a viro in vxorẽ receptus eſt ꝛ fuit luxurie tã ineffrenate vt retibꝫ aureis piſcaret.que purpureis funibus extrahebãtur ꝛ lauabãt ea frigidis ꝛ calidis vngentis.que nunq̃ minus q̃ mille talentis ꝯfecit.ꝛ nihilominus ipe Nero tã vitioſus dignitatẽ imperialẽ adeptus eſt.immo etiã alijs dignitates largitꝰ eſt

¶ Proſa quinta tercij libri

¶ Regno vel potẽtatu btõs nõ fieri

A N vero regna regũq famliari/
tas efficere potẽtẽ valẽt: Quid
ni:qñ eoꝝ felicitas ppetuo per

¶ Hec eſt quita proſa huius tercij in qua oñdit philoſophia q regnũ ꝛ regni familiares nõ ꝯferant pꝫ potẽtiaꝫ quã pmittunt.ꝛ ppter quã appetũtur Et pmo oñdit verã potẽtiaꝫ ñ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

durat Atq̄ plena eſt exēploꝝ vetuſtas.
plena etiā pn̄s etas. q̄ regis felicitatem
calamitate mutauerint O p̄clara potē
tia: que nec ad ꝯſeruatiōez quidē ſui. ſa
tis efficax inuenitur

eſſe in regnātibꝫ. .ſc̄do ꝙ n̄
in regū fa̅iliaribꝫ. ibi. Nā
q̄d ego. ꝙ āt in regnātibꝫ
nō ſit ṽa potētia . ⁊ ꝑ ꝯn̄s
nec beatitudo ꝓbat qua/
tuor vijs . . Pria ſumit̄ ex
paruitate durationis reg/
nātiu3. ſc̄da ſumit̄ ex ꝑui/
tate extenſionis Tercia ex annexiōe timoris. quarta ex defectu ſecuritatis. ſe
cūda ibi ꝙ ſi hec. tercia ibi Exꝑtus ſortis. quarta ibi Atq̄ vellent. Primo ꝓ
ponit intentū per modū queſtionis dicēs An regna ⁊ regū familiaritas va/
lent efficere potētem. ⁊ r̄ndet hironice. quidni?. i. quare nō efficerent q̄n eorum
fœlicitas. i. ptās ꝑpetuo ꝑdurat q̄d ſupple nūq̄3 cōtingit. vn̄ ſubdit Atqui ꝓ
certe. vetuſtas plena eſt exemploꝝ ⁊ etiā pn̄s etas q̄ reges mutauerint ſuam
fœlicitatē calamitate Et ſubdit O p̄clara ē potētia loquēdo hyronice. q̄ nec
inuenit̄ ſatis efficax ad ꝯſeruationē ſui ¶ Nota nulla fœlicitas ꝑpetuo per
durat ſaltē tꝑalis. hoc patuit prius exemplo vetuſtatis poſito de Creſo rege
lydoꝝ. Hoc etiā p3 exemplis eoꝝ q̄ erant tꝑe Boetij ſicut de imꝑatoribꝫ rho
manis qui crebro circa tꝑa ſua mutabant̄. nūc bellis. nunc inſidijs oppreſſi. ꝉ
alio mō abiecti Et idē teſtatur Ganfredus in poetria dicēs. Hoc vnū p̄ſcire
potes ꝙ nulla ptās Eſſe moroſa pōt. ſi vis exempla prioris Reſpice fortu/
nas emicuit illa prioꝝ Florida ꝓſperitas Minos ſubuertit athenas

¶ An ſi hec regnoꝝ ptās btītudinis au
ctor eſt. nonne ſi qua ꝑte defuerit. felici
tatē minuat. miſeriā importet? Sz q̄3/
uis late humana tēdant̄ imperia. pl'es
neceſſe eſt gētes relinqui. quibꝫ regū q̄ſ
q̄3 nō īperet. Qua vero ꝑte btōs faciēs
deſinit ptās: hac īpotētia ſubintra: t q̄
miſeros facit Hoc igit̄ mō maiorē regi
bus ineſſe nccē eſt miſerie portionē

¶ Hic oñdit ꝙ ptās re/
gia n̄ eſt vera ptās nec be/
atifica ꝓpter ꝑuitatē extē/
ſionis eius dicens. ꝙ ſi hec
ptās regnoꝝ eſt auctor. id
eſt cā btītudinis nōne ſi q̄
ꝑte defuerit regia ptās ip
ſa minuat fœlicitatē ⁊ in/
ducat miſeriā. q. d. ſic Sz
q̄3uis humana īperia late
tēdantur tn̄ nccē eſt plures
gentes relinqui. quibꝫ q̄ſ/
q̄3 regū nō imperat. Non
em̄ p̄t eſſe ꝙ vnus oībus ī
per3. qua aūt parte d̄ſinit
ptās faciens beatos. . hac
parte ſubintrat impotētia faciens miſeros. hoc ergo mō nccē eſt in regibꝫ eē
maiorē portionē miſerie q̄3 fœlicitatis cū in maiori ꝑte ſint impotentes
¶ Nota ſi ptās regia efficit beatu3. ergo vbi eſt defectus ptātis regie ibi e/
rit defectus beatitudinis. Cū igitur plures ſint gentes ſuꝑ quas nō eſt ptās
vnius regis q̄3 que ſubiaceāt ſue ptāti ſequitur rex in maiori ꝑte erit miſer.
⁊ nō beatus. igitur in poteſtate regia nō cōſiſtit vera beatitudo

¶ Sequitur proſa.

¶ Hic oñdit ꝙ in regnãtibus nõ ſit ṽa ptãs ꝓpter annexionẽ timoris ꝑ exẽ/plũ di. Quidã tyrannus.ſ. Dyoniſius exꝑtus ſuę ſortis.i.fortunę quãtũ eẽt anxia.ꝑiculũ metus.i. tio ris ſui.iƥe ſimilauit.i. ſilĩ tudine demõſtrauit terro/re gladĳ ſupra verticẽ pen dẽtis Quę eſt igiƚ hęc po teſtas quę nequit expelle/re morſus.i.corroſiões ſol licitudinũ.nec p̃t vitare a/culeos.i.ſtimulos formidi

¶ Expertus ſortis ſuę periculoꝝ tyrã nus regni metus pẽdentis ſupra ṽticẽ gladĳ terrore ſimilauit Quę eſt igiƚ hęc ptãs q̃ ſollicitudinũ morſus expellere: q̃ formidinũ aculeos vitare nequit

nũ.i.timoꝝ.q.d.exilis.i.ꝑua eſt talis ptãs ¶ Nota ꝙ Dionyſius fuit rex q̇ daz q̇ cũ requireƚ a quodã ſuo faĩliari q̃re ſemꝑ triſtareƚ.cũ tñ ſꝑ hẽret vitam btãz Iſte dionyſius volens ſibi deſignare cãm ſuę triſticię iuſſit eũ poni inter epulas lautas ⁊ ſibi ſupra verticẽ iuſſit ſuſpẽdere gladium acutum tenui fi/lo Iſte viſo gladio ꝑterritus nec epulari.nec lętari potuit Cui dixit dyoniſiꝰ Talis enĩ eſt vita mea quã tu btãm putabas..ſꝑ enĩ mihi mortẽ imminere p̃uideo Cõſidera ergo quõ fœlix.eſſe poterit qui timere nõ deſinit

¶ Hic phĩa oñdit idẽ q̃r/ta rõe q̃ ſumiƚ ex ↄ̃fectu ſe curitatꝭ di. Atqui ꝓ certe iƥi reges vellent vixiſſe ſe/curi.ſʒ nequeũt.i.nõ pñt ↄ̃ hinc.i.ex quo ſeq̃ƚ ꝙ ſecu/ri eſſe non pñt.qũo gl̃iaƚ de ſua ptãte qᵭ nõ eſt faci endũ qᵭ ꝓbat dicẽs An.i. nunq̇d tu potẽtem cenſes. id ẽ iudicas illũ quẽ vide/as efficere.i. ꝑficere velle. qᵭ nõ p̃t.q.d.nõ eſt potẽs An.i.nunq̇d illũ cẽſes po

¶ Atqui vellent ipſi vixiſſe ſecuri.. ſed nequeunt Dehinc de ptãte gloriantur An tu potentẽ cenſes.quẽ videas vel/le qᵭ nõ poſſit efficere:· Potentẽ cenſes q̇ ſatellite latus ambit.qui quos terrʒ ipſe plus metuit:·qui vt potens eſſe vi deatur.inſeruientiũ manu ſitum eſt

tentem qui ambit.i.circũdat latus ſuũ ſatellite.i.multitudine militũ.q̇ plꝰ metuit illos quos iƥe terret q̇ vt videaƚ potẽs.ſitũ.i.locatũ eſt in manu ſer/uientiũ.quaſi di.nõ eſt potẽs ¶ Nota ex lrã p̃t formari talis rõ Illud qᵭ ñ facit hoĩem ſecuꝝ hoc nõ facit ṽe beatũ.ſed potentia tꝑalis eſt hmõi igitur. ⁊c.ↄ̃ña eſt nota.q̃ quanto maior potẽtia tãto minor ſecuritas ¶ Nota re/ges ſecuri eſſe nõ pñt.q̃ incõmoditates ĩminentes nõ pñt nõ formidare Nar rat eñ Valerius de Dionyſio ſupradicto ꝙ intãtũ timuit tonſores barba/rũ ꝙ filias ſuas docuit detondere barbas Ipſis aũt seneſcẽtibꝫ p̃cepit vt bar bã ⁊ capillos ſibi aburerent ⁊ lectũ cubicularẽ in lata foſſa fecit in quẽ ſe lig/neo põte recepit.quia ſatellites ⁊ barbaros timuit

¶ Hic oñdit ꝙ in famili/aribus nõ ↄ̃ſiſtit ṽa potẽ tia.2º excludit q̃ʒdaz obie ctionem.ibi An preſidio.

Nã q̇d ego de regũ faĩliaribꝫ diſſerã cũ regna iƥa tãtę ĩbecillitatꝭ plena demõ/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſtrē: quos ꝗdez regia ptās. ſepe icolu// mis. ſepe āt lapſa pſternit Nero Seneca familiarē ꝑceptoreq̄z ſuū. ad eligendē mortis coegit arbitriū Papinianū diu inter aulicos potentē: militū gladijs Anthoniꝰ obiecit. Atq̄ vterq̄z potentię ſuę renūciare voluerūt Quorū Seneca opes etiā ſuas tradere Neroni: ſeq̄z in ociū ↄferre conatꝰ eſt. ſꝫ duꝫ ruituros moles ipſa trahit: neuter qđ voluit effecit Quę eſt igiť iſta potentia quā ꝑtimeſcunt hn̄tes: quā nec hr̄ē cuꝫ velis tutus ſis: ⁊ cū deponere cupias vitare nō poſſis:..

ꝓbat ergo. ꝙ familiaritas regū nō facit eē ꝓ potētē. cū hm̄ōi failiaritas ñ poſſit retineri ad nutū. ⁊ ipſa retēta frequēter ꝓgit in nocumentū Dicit ergo Naꝫ q̄d ego diſſerā. i. dicā familiarib9 regū cuꝫ ipā regna demonſtrē eſſe magnę imbecillitatis. quos. ſ. failiares regū regia ptās incolumis. i. ſana ſepe pſternit ⁊ ipā regia ptās lapſa etiaꝫ pſternit ipos Quō autē regia ptās incolumis. đſtruat ſuos failiares docꝫ per exēpla di. Nero coegit Senecaꝫ failiareꝫ ſuū ꝑceptorē. i. mgr̄m ad arbitriū eligendę mortis. Anthonius imꝑator obiecit gladijs militū Papinianū ſuū familiarē diu potētez inter aulicos Et fuit ſcriptor legum Cū autem vterq̄ꝫ Seneca ⁊ Papinianus vellent renūciare ſuę potētię ꝓpter crudelitateꝫ principū voluerūt ſe ſubtrahere ab eis. quoꝝ duoꝝ Sene. conatus eſt opes ſuas tradere Neroni vt ipm̄ placaret. ⁊ voluit ſe ↄferre in ociū. i. in vitā ſolitariā. ſed dū ipſa moles. i. magnitudo potētię trahit ipſos ruituros. i. caſuros neuter effecit qđ voluit Quę eſt ergo iſta potētia quā hn̄tes ꝑtimeſcūt: quā cū hr̄ē velis nō ſis tutus. ⁊ cū deponere cupias vitare nō poſſis. vt patuit de Seneca ⁊ Papiniano ¶ Nota Nero fingebat ſe magiſtrū ſuū Senecaꝫ timere poſtq̄ꝫ imꝑator fcūs eſt ſicut i puericia. vnde mādauit ſibi vt genꝰ mortis eligeret. q2 viuere nō poſſet Seneca cibo ⁊ potu ſaciatus apire fecit venā ⁊ bibens de anulo venenoſo interijt Antiq̄ em̄ potētes ⁊ nobiles ſub gēma anuli venenū portabant. vt ſi quid aduerſi eos ↄtigiſſet ad mortē ↄfugerent. ¶ Itē anthonius exn̄s imꝑator in ſuos tyrannīſauit qui Papinianū ſuum familiarē diu inter aulicos potētem gladijs militū occidi fecit Ex quib9 ptꝫ q̄uo regia ptās incolumis ſepe ſuos failiares pſternit Quō āt regia ptās lapſa pſternit ſuos failiares ex hoc ptꝫ Cū em̄ familiares imitātur regiā ptātez necē eſt vt ipā deficiente etiā ipſi familiares deficiant

An pſidio ſūt amici. quos nō ꝟtus. ſꝫ fortuna ↄciliat: Sꝫ quē fęlicitas amicū fecit. infortuniū faciet inimicū Quę

¶ Hic phia excludit obiectionē Poſſet em̄ aliq̄s dicere ꝙ hō poteſt ↄſeruari in ſua potētia ꝑ amicos Vn̄ ꝙ aliqui ꝑdunt pote/

vero peſtis efficatioꝛ ad nocendum. q̄ꝫ
familiaris inimicus.

teſtatē ꝓpter defectū ami/
coꝝ. hoc excludit phīa di.
cens ꝙ hoc nō pt eſſe verū
de amicis qui fortuna ↄci
liantur. de amicis āt qui ꝟtute ↄciliātur nō eſt hic loquēdū. cū non ↄputent
inter bona fortunę. de quibꝫ hic loq̄mur. Vn̄ dr in lrā An pſidio. i. auxilio
ſunt amici. q̄s nō virtus ſed fortuna ↄciliat. q. d. nō. hoc pbat ꝑ locū ab oꝑpo
ſitis ſic. Quē fœlicitas. i. fortuna fecit amicū. illū infortuniū faciet inimicuꝫ
quę vero peſtis eſt efficatioꝛ ad nocēduꝫ q̄ꝫ familiaris inimicus. q. d. nulla..
qꝛ inimiciā illius cauere nō poſſumꝰ. cū ei conſtent ſecreta nrā ꝓpt̄ faīliarita
tem ¶ Nota de amicis ſophiſticis loq̄tur Seneca. i. epl̄a.. Qui vtilitatꝫ cā
aſſumptus fuerit tādiu placebit q̄ꝫdiu vtilis fuerit Amicoꝝ turba florētes
circūſedit. ſed circa euerſos ſolitudo eſt Vn̄ poeta Nā pcio q̄ſitus amoꝛ cum
munere cedit Inquātuꝫ durat largitio. durat amicus Alter poeta. Dū for/
tuna tonat fugientes terret amicos Nā quis amet quis nō. ꝟa procella do/
cet Et alter poeta Dū zephyrus flabat multis comitabar amicis Aſt oīs
aquilo turbine flante fugat Et Ouidius Horrea formicę tendūt ad inania
nūq̄ꝫ Nullus ad amiſſas ibit amicus opes. Quod aūt familiaris inimicus
multū noceat. dicit poeta Plus nocet vt noſtis ad cūcta domeſticus hoſtꝫ
Et res ipſa docet qualiter ipſe nocet
¶ Hic incipit metrū quintū huius tercij qđ dr paramanticū ab inuentoꝛe.
anapeſticū a pede pdn̄ante. catalecticū. qꝛ vna ſyll'a deficit ad metri ꝑfectiōeꝫ

¶ Metrū quintū tercij libꝛi

Qui ſe volet eſſe potentem
Animos domet ille feroces
Nec victa libidine colla
Fœdis ſummittat habenis
Etenim licet Indica longe
Tellus. tua iura tremiſcat
Et ſeruiat vltima thyle.
Tamen atras pellere curas
Miſeraſq̄ꝫ fugare q̄relas
Non poſſe. potentia non eſt

In quo metro phīa oñdit
quō ꝟa potētia ſit acq̄ren
da dicēs ꝙ ꝟa potentia cō
ſiſtit in r̄pꝛimēdo vitioſos
motus vel cōcupiſcētias ī
oꝛdinatas. qꝛ ſine hoc nul
lus eſt vere potēs quātuꝫ
cūq̄ꝫ dn̄etur. dr ergo. Ille
qui volet ſe eē potētem do
met aīos feroces. i. crude/
les. qꝛ crudelitate hō aſſi/
mulatur ferꝫ. nec ſūmittat
colla victa libidine cōcupi
ſcentię fœdis habenis id ē
vitioſis motibus. licet ei
tellus indica.. i terra indię
tremiſcat tua iura lōge. i.
licꝫ ptās tua extēdat ſe ad
indiā. ꝛ licꝫ tibi ſeruiat vl
tima thyle quę eſt inſula vltra Britanniā vbi ſol facit ſolſticiū eſtiuū ꝛ vl/
tra nō ꝑgreditur. tn̄ nō poſſe pellere atras curas. i. obſcuras ſollicitudines. et
fugare miſeras q̄relas ſupuenīētes ex aduerſitate fortunę nulla eſt potētia.
¶ Nota ꝙ vere potēs eſt q̇ ſenſualitatē ſubijcit rōni Vn̄ Sene. Si vis oīa
tibi ſubijcere ſubijce te rōni Multos eīn rexeris ſi rō te rexerit. Et Ariſto.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ij.ethicoꝝ.Queadmodū pueꝝ oꝫ viuere ſcḋm pcepta pedagogi.ita oꝫ ɔcupiſcibile ɔſonare rōni Itē Sene. Magnū impiuꝫ regit qui ſibiipſi dñatᷣ. Fortioꝛ eſt qui cupiditatē vincit qᷓ̄ qui hoſtē ſubiicit Eſt eīn dulciſſimū vincere ſeipm̄ Et Salamon Fortioꝛ eſt expugnatoꝛ aī expugnatoꝛe vꝛbiū

¶ Proſa.vi. Glīa btōs fieri nō poſſe

Gloria vō qᷓ̄ fallax ſepe qᷓ̄ turpis ē. Unū nō iniuria tragicus exclamat O glīa o glīa millibꝫ hoīm moꝛtalium nihil aliud facta niſi auriū inflatio magna Plēs ei magnū ſepe nomē falſꝰ vulgi opinionibꝫ abſtulerūt Quo qḋ turpius excogitari pt̄: Nā q̇ falſo pdicanṫ ſuis ipſi nccē eſt laudibꝫ erubeſcant

¶ Iſta eſt ſexta pſa huius tercij.in qua phīa oñdit ꝙ glīa mūdana nō ſpectat ad btitudinē nec facit vē btm̄ Et pmo oñdit hoc de gloria ꝓpꝛie virtutis. Secundo de glīa q̄ ꝓuenit ex nobilitate ſanguinis ibi. Jā vō Pmo oñt intētū ḋ glīa q̄ ꝓuenit ex falſe laude virtutis. Secūdo de illa glīa q̄ ex veris meritis ꝓcedit. ibi. Que ſi etiā Pmo intēdit talē rōem. Illḋ qḋ eſt fallax nō ſpectat ad btitudinē.nec facit btm̄.ſed glīa falſe acq̄ſita eſt fallax.igiṫ.ꝛc̄.vñ ḋt in lrā. Glīa vō qᷓ̄ fallax ſit ꝛ turpis ſpᵉ ſatis pꝫ.ꝙ āt ſit fallax ꝓbat auctoꝛitate cuiuſdā poete q̇ tragedias ɔpoſuit Et nōnulli dicūt ḋ pacubio ſūptū fuiſſe di.vñ tragicꝰ q̇dā exclamat.ꝛ poīt auctoꝛitatē eꝰ ī greco q̄ tm̄ ſonat in latio O glīa o glīa ī millibꝫ hoīꝫ nihil aliud fcā es qᷓ̄ mag̃ auriū inflatio.qḋ manifeſtat di. Plēs eīn magnū nomē.i.glīaꝫ abſtulerūt.i.falſe receperūt falſis opinionibꝫ vulgi. Et oñdit ꝙ hmōi ſit turpis dicēs. Quo.ſ.iā dicto.ſ.hꝛē glīam falſis opinionibus q̇ḋ turpius excogitari pt̄:qḋ.ḋ.nihil. Nā qui falſo pdicātur.id eſt laudātur nccē eſt vt erubeſcant ſuis laudibus ¶ Nota ꝙ ſcḋm Tulliū gloria eſt frequens fama cū laude Et ē duplex.vana ꝛ vera Uana glīa eſt q̄ nullo ɔficiente ꝓcedit in eſſe Uera eſt q̄ nullo ɔficiente nō ꝓcedit in eſſe Fama aūt eſt ɔgnitio alicuiꝰ nō ſolum in ꝓpinquo.ſed etiaꝫ in remoto ¶ Nota ꝙ fama inducit falſam glīam.falſa gloꝛia erubeſcentiā Nā erubeſcentia eſt crimen inglīationis cauſatū ex aliquo turpi ꝑpetrato Cū aūt aliq̇s ſe cognoſcit falſe acquiſiſſe glīam.tūc hoc timet manifeſtari.ex cuiꝰ manifeſtatiōe incidit inglīatiōeꝫ ꝛverecūdiā

¶ Que ſi etiā meritis ɔqueſite ſint: q̇ḋ tamē ſapientis adiecerint conſcientie: q̇ bonū ſnū nō ꝑplari rumoꝛe.ſed ɔſcie vitate metiṫ: Et ſi h ipſū ꝑpagaſſe nomē pulchꝛꝝ videṫ ɔñs ē vt fcḋū ñ extēdiſſe iudiceṫ Sꝫ cū (vti paulo añ diſſerui) plēs gētes eſſe nccē ſit ad quas vnius

¶ Hic phīa ꝓbat ꝙ glīa mentis acquiſita nō ſpectat ad beatitudinē intendens talē rōem. Illud nō ſpectat ad beatitudinē.de quo nulla ē cura ſapiēti ſꝫ de glīa etiā meritis acq̇ſita nulla eſt cura ſapiēti.ḡ.ꝛc̄ Maioꝛ eſt nota Nam ſapiens maxīe curat bea/

fama hoīs neq̄at ꝑuenire. fit vt quē tu eſtimas eſſe glˀioſuꝫ ꝑ maxima ꝑte terraꝝ videatur inglorius Inter hec vero ꝓplˀarem grām nec cōmemoratione qui dē dignā puto. que nec iudicio ꝟo prouenit. nec vnq̄ꝫ firma ꝑdurat

titudinē cū ſit maxime fœlix. x. Ethico. Minorem ponit in lrā dicēs Que. ſ. laudes ſpectātes ad glˀiaꝫ licet ſint ꝯquiſite meritis. q̄ꝺ tñ adiecerint ꝯſcientie ſapientis qui bonū ſuum metiẽ nō rumore ꝓplˀi. ſed ꝟitate ꝯſcientie. q. d. nihil Secūdo ꝓbat idē ꝑ locū ab oppoſitꝫ di. ꝙ ſi pulchꝝ eſt ꝓpagaſſe nomē. ergo miſeꝝ eſt nomē nō ꝓpagaſſe Sed cū magna ꝑte terraꝝ nccē ſit nomē nō eſſe ꝓpagatuꝫ nccē eſt pro maiori ꝑte miſeꝝ eſſe. Dicit ergo. ꝙ ſi hocipm pulchꝛū videẽ. ſ. ꝓpagaſſe. i. diuulgaſſe nomē. i. glˀiaꝫ. ꝯñs ē vt iudiceẽ fœduꝫ nō extendiſſe nomē. ſꝫ ſicut pauloañ diſſerui nccē eſt eē plures gentes ad quas fama vnius hoīs nequit ꝑuenire. fit. i. ꝯtingit vt ꝑ maxima parte terraꝝ ille videaẽ inglorius quē tu eſtimas glˀioſuꝫ Et qꝛ aliq̄s diceret. ſufficit ad btitudinē ꝙ hō ſit glorioſus in ꝓplˀo ſuo hñdo fauorē populi. Dicit phīa. inter hec bona q̄ ſunt in oꝑatione virtuoſa. nō puto grām popularē dignā ꝯmemoratione. q̄ nec iudicio recte rōnis prouenit nec vnq̄ꝫ firma perdurat ❡ Nota ꝙ ſapienti nō eſt cura de glˀia. qꝛ ꝺt Macrobius. Sapiens fructū in ꝯſcīa ponit. ſtultus aūt in glˀa. Et Sene. Cōſciam potiˀ q̄ꝫ famā attende. ſed plerīq̄ꝫ famā. pauci ꝯſciam verētur. ❡ Nota ꝙ fama popularis nō ꝑuenit ex recto iudicio rōnis Plus eīm ꝓplˀus ſequitur inclinationē ẽſus q̄ꝫ iudiciū rōis Nec etꝫ fama eoꝝ ꝑpetue durat. qꝛ ẽm diuerſas paſſiones vulgi variaẽ fama ꝓplˀi. vñ vulgares iudicāt ẽm ꝯcupiſcētiā. ñ ẽm ꝟitatem. ꝑ tanto ſilˀes ſunt auibus quaꝝ intuitū nox illuminat ⁊ dies excecat ex quarto huius proſa quarta.

❡ Jam vero q̄ꝫ ſit inane. q̄ꝫ futile nobilitatis nomen q̄s nō videat. q̄ ſi ad claritudinē refertur aliena ē. Videẽ nanq̄ꝫ eſſe nobilitas q̄daꝫ de meritis veniēs laus ꝑntuꝫ Quod ſi claritudinē p̄dicatio facit. illi ſint clari nccē eſt. q̄ p̄dicantur Quare ſplendidū te (ſi tuā non habes) aliena claritudo nō efficit.

❡ Hic ꝓbat ꝙ glˀia ꝓueniens ex nobilitate ſanguis etiā nō ſpectat ad verā beatitudinē. Et p̄io oñdit vanitatē hmōi glˀie. ſecundo oñdit quid boni ſit ī nobilitate. ibi. ꝙ ſi q̄d. Dicit p̄mo Jaꝫ ꝟo quis nō videat q̄ꝫ inane q̄ꝫ futile. i. labile ſit nomē nobilitatis. q. di. manifeſtū eſt. q̄ ſcꝫ nobilitas ſi refertur ad claritudinē. i. ad glˀiaꝫ aliena eſt ab illis. q̄ ſe nobiles eſſe gloriātur. qꝺ probat per definitionē nobilitatis. dicens Nanq̄ꝫ nobilitas videẽ eſſe q̄daꝫ laus veniens de meritis parentum ꝙ ſi p̄dicatio. i. laus facit claritudinē nccē eſt vt illi ſint clari q̄ p̄dicātur. i. laudanẽ. hmōi aūt ſunt ꝑntes. nō tu. quere ſi nō habes tuā claritatē que ex laude tua ꝑueniat. aliena claritudo nō efficit te ſplendiduꝫ. i. glorioſuꝫ. ❡ Notā

duz ꝙ nobilitas ſanguinis eſt inane ⁊ futile nomē. qꝛ nihil vere nobilitat hominē niſi ꝟtus Vñ Alanus in li. de planctu natu. Quid tibi nobilitas quid clarū nomē auoꝝ: Si ſeru⁹ vitijs factus es ipſe tuis Itē. Nobilis eſt em̄ ſi quis virtute refulget Degener eſt ſolus cui mala vita placet Et pauꝑ henricus Nō pſigne genus nec claꝝ nomē auoꝝ Sed probitas vera nobilitate viget Et Seneca Nemo eſt melioꝛ altero niſi qui rectius ingeniū hꝫ altero. ⁊ ad bonas artes aptius

Q ſi ꝗd eſt in nobilitate bonū. id arbitroꝛ eſſe ſolū. vt impoſita nobilib⁹ nccitudo videat̃ ne a maioꝝ ꝟtute degenerēt

Hic oñt cuiuſmōi bonū ſit in nobilitate dicēs. Si quid bonū eſt in nobilitate illud ſolum eē arbitroꝛ vt nobilib⁹ videat̃ eē īpoſita nccitudo ne a virtute maioꝝ. i. ꝓgenitoꝝ degerent. ſpᵉ ꝑ mores vitioſos Melius eſt em̄ a prē ignobili deſcēdere ⁊ morigeratum eſſe ꝗ̄ a nobili ⁊ per vitia degenerare ¶ Notādū ꝙ gl'iandum eſt de nobilitate. qꝛ dt Seneca Si pulcher es lauda naturā. ſi nobilis lauda parētes. ſi virtuoſus ⁊ ſapiens lauda teipm. ſi diues lauda fortunā. ſi potēs expecta pauliſper. ⁊ nihil eris. ¶ Notandū ſm Tulliū optima hereditas a pribus tradit̃ liberis omi primonio pſtātioꝛ. ſ. gl'a ꝟtutū ⁊ dcoꝛ reꝝ geſtaꝝ ¶ Iſtud eſt ſextū metruz huius tercij qd dꝛ alemanicū ab inuētore dactylicū a pede pdominātē. trimetrum a numero pedum hypercatalecticuz. qꝛ vna ſyllaba ſuperabundat. In q̄ metro phia ꝓbat oēs homines eſſe nobiles pter vicioſos di. Oē genus hoīm in terris cuiuſcūqꝫ ſit ꝯditionis ſurgit ab ortu ſimili. qꝛ ſm aīam oēs ſunt ab vno creatore. Unus em̄ ē pater reruz. i. vnus creatoꝛ ſupple nobilis qui cuncta miniſtrat. ſpᵉ gubernādo. ille vnus pater dedit phœbo radios ſuos. dedit lunę cornua. dedit hoīes terris.. i. dedit hoīes habitare in terr꜡ dedit cęlo ſidera ꝓpt ornamētuz eꝰ Hic pater clauſit aīos mēbris ſpᵉ corꝑis. aīos inqꝫ petitos. .i. acceptos celſa ſede. i. i cęlo. Igitur nobile germen

¶ Metrum ſextum libri tercij

o

Omne hoīm genus in terris
Simili ſurgit ab ortu
Unus em̄ rerum pater eſt:
Unus cuncta miniſtrat.
Ille dedit phębo radios
Dedit ⁊ cornua lunę
Ille homines etiam terris
Dedit: ⁊ ſidera cęlo.
Hic clauſit mēbris animas
Celſa ſede petitos
Mortales igitur cunctos
Edit nobile germen
Quid genus ⁊ proauos ſtrepitis?
Si primordia veſtra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

.i. nobile principiũ edit .i. ꝑducit cunctos mortales. id eſt hoīes. O hoīes q̄d. .i. ad q̄d ſtrepitis .i. cũ ſtrepitu iactatis genꝰ vr̃m et pauos vr̃os: ſi em̄ tu ſpectes .i. conſideres auctorem

Auctoremq; deum ſpectes
Nullus degener extat
Ni vitijs peiora fouens
Proprium d̾ſerat ortum

deũ ⁊ primordia vr̃a nullꝰ extat .i. ē degener id eſt ignobilis. niſi fouens. id ē operans peiora vitijs ſuis deſerat ꝓpriũ ortũ .i. deũ a quo ꝓceſſit. ¶ Nota q̄ oēs hoīes ex ea ꝑte qua ſunt hoīes ſunt eque nobiles. cũ em̄ nobilitas ſit q̄daʒ excellentia ↄtracta ab origine. nobilitas hoīs p̄cipue debet attēdi ex ea ꝑte q̄ eſt hō̄. ſcʒ ex ꝑte aīe. Cũ igit̄ in oībus hoībus ſit eadē origo aīe.. qꝛ oēs aīe ſunt a deo. oēs hoīes ſunt eque nobiles. Solũ aũt illi ſunt ignobiles qui degenerant a ſua origine. aīa autē a ſua origine ꝑducta eſt a deo ⁊ ſilr̄is ē deo. Ideo illi ſoli a nobilitate degenerant q̇ vitioſis moribus ſilr̄itudinē dei dep̄pant quā ex origine ↄtraxerunt ¶ Nota ꝺt aīos celſa ſede petitos. hoc loquitur more platonico qui voluit oēs aīas ſimul eē creatas in celo. ⁊ poſtea mitterētur in corpora qḋ nō̄ eſt veꝝ. ſed aīe creātur in corꝑibus. ergo loq̄tur more platonico q̄ deus aīas receptas in celo clauſit mēbris corporeis.. ⁊ de hoc magis videbitur .ix. metro huius tercij. ¶ Nota q̄ oīm hoīm eſt vna origo qꝛ a deo ſunt quē prē̄m oēs vocamꝰ. ⁊ oēs anime ſunt a deo. ergo nullꝰ ē nobilior alio ſm̄ creatorē. licet ſm̄ ingeniũ bene. qꝛ ſoli illi ſunt ignobiles q̇ degenerant ſuā genealogiā cũ diſcedũt a virtutib; ⁊ adherent vitijs

¶ Iſta eſt ꝓſa ſeptima huius tarcij. in qua phīa oñdit btītudinē nō̄ eſſe in voluptate. Et p̄io oñdit hoc de voluptate generaliter ¶ Secundo de quadā voluptate ſpēaliter. ſecunda ibi. Honeſtiſſima q̇dē. Primũ probat dupliciter ſm̄ qḋ ponit duas rōes. ſecũda ibi. Que ſi btōs. Primo intēdit talē rōem.. In illis nō̄ ↄſiſtit btītudo ad q̄ ſequũtur multe incōmoditates. ſʒ ad voluptates ſequũtur multe incōmoditates. ſicut declarat in lr̄ā ⁊ ꝺt Quid loq̄r de voluptatib; corꝑalibꝰ quaꝝ ap

¶ Proſa ſeptima libri tercij
De voluptatibus enarrat

Quid āt de corporis voluptatibus loquar. quaꝝ appetētia q̇dē plena eſt anxietas: ſatietas vero penitētie. Quātas ille morbos. q̄ꝫ intolerabiles dolores. quaſi quēdaʒ fructũ nequicie fruentiũ ſolēt referre corporibuſ quaꝝ motꝰ q̇d hēat iucũditatis ignoro. Triſtis vero eē voluptatũ exitus. q̇ſquis reminiſci libidinũ ſuaꝝ volet. intelliget.

petentia .i. cupiditas plena eſt anxietatis. quia hō̄ anxiatur cũ caret eo. qḋ cupit. ſatietas vero .i. plenitudo voluptatũ plena eſt peītētia .i. pœna. cũ igit̄ volu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ptatib9 ſit ꝯiuncta anxietas ⁊ penitētia in eis nō cōſiſtit btitudo. ⁊ addit quā tos morbos ille voluptates ⁊ q̄ȝ intolerabiles dolores ſolent afferre corpo/ ribus fruentiū eis. quaſi quedā fructū neqcię ſpe ſatis pȝ. quaꝝ voluptatū motus. i. affectus. qd hēat iucūditatis. i. voluptatis ignoro. qſqs aūt volet reminiſci ſuaꝝ libidinū. i. voluptatū ipe intelliget. i. cognoſcet exitus. i. fines voluptatū eſſe triſtes ¶ Nota ꝙ duplex eſt voluptas ſcȝ intellectualis. ⁊ cor poralis Prima eſt ꝓſequēda. ſ. intellectualis. qꝛ ꝯſiſtit in ſpeculatiōe aīaȝ be atificans Secūda eſt fugienda. qꝛ ꝯſiſtit in delectatione ſenſuali corpus mor tificans. vñ Sene. lij. ep̄la dꝫ Voluptates precipue extirpa que latronū mo re nos āplectūtur vt ſtrangulent Et Tullius Voluptas īpedit oē ꝯſilium atȝ (vt ſic dicā) oculos ꝑſtringit mentiū. ⁊ inimica eſt rōni. multū vult cū ꝟtu te hrē ꝯmerciū ¶ Nota ꝙ voluptas plena eſt pn̄a Narrat em̄ Ualerius ꝙ cū Demoſthenes ph̄us q̄reret amorē Thaidis meretricis vt ꝯſenſuȝ ferret ei. centū talenta petebat Demoſthenes aſpiciēs in celū rn̄dit. ꝓ tanto p̄cio ñ emā tm̄ pn̄ię. ſciebat em̄ ꝙ voluptatē inſeꝑabiliter ſequiꝶ pn̄a ¶ Nota vo luptates ml̄tos morbos afferūt. qꝛ dꝫ Sene. q̄dā ep̄la. multos morbos ml̄ ta fercula fecerūt. ⁊ vult Ariſt. in Ethic. ꝙ laborātes in paſſiōibus veneris. ⁊ crapulę maxime trāſmutātur ſm corp9. crapula em̄ pl'es occidit q̄ȝ gladi9.

¶ Hic ph̄ia ꝓbat ꝯcluſionē ꝑus poſitā alio mō deducendo ad incōue/ niens. ⁊ eſt rō iſta Si in voluptatibus cōſiſteret btitudo ſeq̄reꝶ ꝙ pecudes eſ/ ſent btē qđ eſt fl̄m. pecudes em̄ laborant ad explendā corporis voluptatem

Quę ſi beatos explicare pn̄t: nihil cau ſę eſt qui pecudes quoqȝ btē eē dicanꝶ. quaꝝ oīs ad explendā corꝑalez laſciui aȝ feſtinat intentio

Un̄ dicit q̄ voluptates ſi pn̄t explicare btōs. nihil cauſę ē. i. nihil impedit. q̄n pecudes iudicētur eē beatę quaꝝ oīs intentio feſtinat ad explendā corꝑalez laſci uiā ¶ Notandū ꝙ cū fœli citas ſit bonū naturę rō/ nalis. nullus beſtias fœlicitabit. qꝛ tm̄ genus humanū viuit arte ⁊ rōne ¶ Notandū ꝙ ad fugā beſtialiū voluptatū hortaꝶ Ariſt. Alexandrū qua/ daȝ ep̄la dicēs O alexander declina a conatibus beſtialiū voluptatū q̄ cor/ ruptibiles ſunt. carnalis em̄ appetitus inclinat ad corꝑales voluptates q̄ cō triſtant intellectū Et ſubdit Conatus voluptatū generat carnalē amorem hic generat auariciā. hec generat deſideriū diuitiarū q̄ generāt inuerecūdiam Inuerecūdia ꝓſumptiōē. ꝓſumptio infidelitatē. infidelitas latrociniuȝ. ꝓpꝫ q̄ mala vitanda eſt voluptas.

¶ Hic ph̄ia oñt ꝙ beatitudo ñ ꝯſiſtit in quadā ſpēali voluptate. ſ. in matri/ monio q̄ licita eſt ꝓpter gn̄atiōnē ꝓlis intendēs talē rōem In illa voluptate

¶ Honeſtiſſima q̄dez ꝯiugis foret libe roꝝqȝ iucūditas. ſȝ nimis e natura di ctū eſt. neſcio quē filios inueniſſe torto res. quoꝝ q̄ȝ ſit mordax quecūqȝ ꝯditio

non cōſiſtit fœlicitas q̄ ha bet anxietatem ſibi annex aȝ. ſed voluptas matrimo nij eſt hmōi. ſicut tangit ī littera. vñ dicit Iucūditas ꝯiugis ⁊ liberoꝝ foret ho neſtiſſima. Sed nimis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

neqȝ alias expertum. neqȝ nūc anxiū ne/
ceſſe eſt admouere In quo Euripidis
mei ſententiā ꝓbo. qui carentez liberis
infortunio dixit eſſe fęlicem.

eſt extra naturā dictuȝ. qꝛ
natura abhorret qđ volo
dicere. quia neſcio. i. taceo
quē. i. aliquē. inueiſſe. i. ha
buiſſe filios tortores. quo
rū filiorꝫ q̄ꝫ ſit mordax.. id
eſt anxia q̄cunqꝫ ꝯditio ſiue bona. ſiue mala nō neceſſe ē te admouere. alias ex
pertū eſt. Neqꝫ nccē eſt admouere te nūc anxiuȝ. In quo ego approbo ſnīam
Euripedis mei phī qui dixit. carentē liberis infortunij fœlicē eſſe. ¶ No
tanduȝ ꝙ anxietas ineſt pꝛibus ꝓpter maliciā filiorꝫ. Narrat em̄ Euripides
tropius in hyſtoria rhomanorꝫ. ꝙ Demetrides in ſuos ſeuiens filios duos ex
eis interfecit. ⁊ cū ꝓſequeretur terciū. ille cōgregato exercitu obſedit prēȝ. Pa
ter autē videns ſe nō poſſe euadere ſeipm̄ interfecit.. Etiā pater anxiatur de
bonis filijs ꝓpter intenſaȝ dilectionē eorꝫ ⁊ ꝓmotionem quibus ſi aliq̄d ad/
uerſi ꝯtigerit. pater reputat ſe infœlicem. Ex quo ptȝ ꝙ voluptas cōiugalis
habet anxietatem ſibi annexam.

¶ Metrū ſeptimū libri tercij.

Habet hoc voluptas omnis
Stimulis agit fruentes
Apiumqꝫ par volantum
Ubi grata mella fudit
Fugit. ⁊ nimis tenaci
Ferit icta corda morſu

¶ Iſtud eſt metruȝ ſepti/
mū hui⁹ tercij qđ dꝛ ana/
creuntiū ab inuētore. iam
bicū vel anapeſticū a pede
p̄dominā̄te. qꝛ hȝ ꝓmū pe
dē anapeſtū. ⁊ reliquos iā
bos. ⁊ eſt dimetrꝫ. i. q̄tuor
pedū. catalecticū. qꝛ deficit
ſyllꝰa. Naȝ poſt tres pedes
remanet vna ſyllꝰa đ quar
to pede. In quo metro phi
loſophia oñt q̄d mali ꝯſeq̄
tur oēm voluptatē. oīs ei
voluptas p̄ter anxietatē ſibi annexā eſt trāſitoria qđ ꝯfirmat ꝑ quoddā exē/
plū di. Oīs voluptas hȝ hoc qđ dicā. qꝛ voluptas agit. i. vexat fruentes ſti
mulꝰ. i. punitiōibꝫ ⁊ ē par. i. ſilꝰis ſtimulꝰ apiuȝ volātū. vbi. ꝓ poſtq̄ꝫ apis fudit
grata mella fugit ⁊ ferit corda icta. i. ꝑcuſſa anxietate nimis tenaci morſu. q.
. d. iucūditas voluptatis nimis eſt tranſitoria. ſed anxietas quaȝ affert nis
eſt permanſura ¶ Notandū licet oīs voluptas corporalis pꝛīo delectet ⁊ po
ſtea pūgat ad modū apū. tñ hoc maxime inuenitꝰ in voluptate venerea ad cu
ius fugā Ariſt. hortabatꝰ Alexandrū dicēs. O clemēs imꝑator noli te mul/
tū inclinari ad coitū. qꝛ coitus eſt q̄daȝ ꝓprietas porcorꝫ. Quę igitur tibi glo
ria ſi exerceas vitiū beſtiarꝫ ⁊ actus brutorꝫ. Crede mihi indubitāter ꝙ coi/
tus eſt deſtructio corporis. abbreuiatio vitę corruptio ꝟtutuȝ. legis trāſgreſ
ſio. ⁊ generat fœmineos mores Qualiter āt ſit fugienda delectatio venerea
docet Alanus in de planctu naturę dicēs Si venerē fugare velis loca tꝑa vi
ta Nā locus ⁊ tēpus pabula donat ei. Et pauper henricus loquens de amo
re dꝛ Proſcribat igitꝰ gladijs ⁊ fuſtibus ipſuȝ Et fugiendo fuga queȝ fuga
ſola fugat

¶ Sequitur proſa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Iſta eſt octaua pſa huius tercij. in qua ph̄ia oñdit quãtis malis ſint ĩpli cita p̄dicta bona. in q̇bus aliq̇ poſuerunt fœlicitatē. ſcd̄o oñdit ꝙ̄ exilia ſunt corꝑis bona. ibi. Iã ṽo Prio d̄t Nulli dubiũ eſt

Proſa octaua libri tercij

Mentio ſupra nominatoꝝ id eſt diui/tiarum: dignitatum. regnorum. glorię voluptatum

Nihil igit̄ dubiuꝫ eſt quin hę ad btĩtudinē vię deuia q̄daꝫ ſint: nec perducere queꝙ̄ eo valeant ad qđ ſe perducturas eē ꝑmittunt. Quantis ṽo implicitę malis ſint: breuiſſime mõ ſtrabo Quid em̄: pecuniã ne cõgregare conaberis: ſed eripies hñti Dignitati/bus fulgere velis: dãti ſupplicabis. Et qui p̄ire ceteros hõre cupis poſcendi humilitate vileſces Potentiã ne deſi/deras: ſubiectoꝝ inſidijs obnoxi⁹: pe/riculis ſubiacebis. Glīam petis: ſꝫ per aſpera queꝙ̄ diſtract⁹: ſecurus eē deſi/ſtis Voluptariaꝫ vitã degas: ſed q̇s ñ ſpernat atꝫ abijciat viliſſimę fragiliſſi/męꝙ̄ rei corporis ſeruum

p̄dicta ꝯſiderari. q̇n hę vię q̇bus nitũtur hoĩes ad beatitudinē peruenire ſunt q̄dã deuia nec valeant quē/ꝙ̄ ꝑducere eo. id ē illuc ad qđ ꝑmittunt ſe eē ꝑductu/ras. Quãtis ṽo mal' ſint implicitę breuiſſime mon ſtrabo Quid em̄ ſpᵉ iſto/rum eſt ſine malo. q. nihil vñ ſubdit. pecuniã ꝯgregare ne conaberis. i. laborab ſꝫ eripies. i. recipies hñti. ⁊ ita ĩplicaberis malo violē tię. Vis fugere dignitati/bus. dãti ſupplicabis.. ⁊ q̄ cupis ceteros p̄ire hõre tu vileſces huĩlitate poſcēdi. Potentiã ne deſideras. ſb/iacebis ꝑiculis ſubiectoꝝ Glīam petis/ ſed ꝑ aſꝑa di ſtractus ſecur⁹ eſſe deſiſtis Voluptariã vitã degas.. ſed q̇s nõ ſpernat atꝙ̄ abij ciat tanꝙ̄ ꝯtemptibilē ſer uum viliſſimę ⁊ fragiliſſi/mę rei. ſ. corporis ¶ Notã dum ꝙ hõ querēs pecuniã incidit in malũ violentie. qꝛ oĩs pecunioſus ē violē tus ṗmo Ethicoꝝ Sed q̄ rens hõres ⁊ dignitates.. humiliando ſe alijs ſup/plicabit Sed d̄t Seneca. in li. de bñficijs Moleſtũ eſt ṽbum ⁊ oneroſum de/miſſo vultu dicere. rogo Querens ãt potentiam ⁊ glīam oꝫ ꝙ ꝓpter potentiã ⁊ glīaꝫ defendēdaꝫ ꝑſequutionib⁹ imꝓboꝝ ſe obijciat. ⁊ ſic ſecurus eē deſiſtit Querēs aũt vitã voluptuoſaꝫ oꝫ ꝙ corpori ſeruiat. Sꝫ d̄t Seneca. Ma/ior ſuꝫ ⁊ ad maiora genitus ſuꝫ ꝙ̄. ꝙ ſim mãcipiũ. i. ſeruus mei corꝑis. qđ nõ aliter aſpiciã ꝙ̄ aliquod vinculũ meę libertati circũdatum

¶ Sequitur pſa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Hic phia ꝓbat in ſpeciali quam vilia ſunt bona corpis q̃ aliq̃ reputãt eximia bona Scđo breuiter recolligit ſupradicta ibi Ex q̃bus oĩbꝫ. Primo oñdit intentuꝫ de magnitudine. fortitudine. ⁊ corporis agilitate. ſcđo de pul/chritudine. ibi. Formẽ ṽo Prio oñt ꝙ hõ nõ dꝫ mirari de mḡtudie fortitudie ⁊ agilitate corpis. q2 illa excellẽtius inueniunt in brutis ꝗ̃ in hoĩbus dicẽs Iã ṽo qui ferunt. i. cupiũt bona corpis ꝑ ſe. i. grã ſui tã ꝗ̃ ſint optima. ꝗ̃ exigua. id ẽ valde vilia.. ꝗ̃ fragili poſſeſſione nitũtur. i. laborant. Nuꝫ em̃ elephantes mole. i. magnitudine. ſuperare. i. excedere poteritis. ⁊ thauros robore. i. fortitu/dine Nũ tigres ꝑibitis velocitate. Reſpicite ſpaciũ. i. magnitudinẽ cęli. fir/mitudinẽ. i. fortitudinẽ cęli. celebritatẽ. i. velocitateꝫ eius. ⁊ aliqñ deſinitẽ. id ẽ ceſſate mirari vilia. i. inferiora bona. qđ q̃dem celũ non his ꝑdictis poti⁹ immo multomin⁹ mirãduꝫ eſt ꝗ̃ ſua rõne. i. intelligentia qua regit. Sic ſiliꝯ/ter in hoĩe multo magis laudãda ſunt bona rõnis ꝗ̃ bona corpis. ¶ Nota ꝙ bona corporis ſicut magnitudo. fortitudo. agilitas. nõ multũ mirãda ſũt Quia dr Sene. Nõ magnitudine ⁊ corporis velocitate magnẹ res gerũtur. ſed virtute. Vñ Catho Conſilio pollet cui vim natura negauit Itẽ Señ. Excellentia ingenij ꝑt latere ſub quacũq3 pelle ¶ Nota ſm Iſidoꝝ in libro ethimologiaꝝ. Elephantẽ gręci a magnitudine corpis putãt dictũ eo ꝙ for/mã montis ꝑferat Apud indos ṽo dr barro eo ꝙ vox eius barritus dr. dẽtes eius ebur. roſtrũ eius ꝓmuſcida dr ¶ Nota ſm Iſidoꝝ Tigris eſt beſtia varijs coloribus diſtincta mirabilis velocitatis. ex cuius noĩe quidã fluui⁹ tigris appellatur qui rapaciſſimus eſt oĩm fluuioꝝ ¶ Et ſciendũ ꝙ pro be/ſtia dr hęc tigris. in gtõ tigris. vel tigridis. ſed ꝓ fluuio dr tm̃ hic tigris. et ĩ gtõ huis tigris

Jam ṽo qui bona ꝑ ſe corpis ferunt ꝗ̃ exigua ꝗ̃ fragili poſſeſſione nitũtur. Nũ em̃ elephantos mole thauros roborore ſuꝑare poteritis? Nũ tigres velocitate ꝑibitis? Reſpicite cęli ſpacium firmitudinẽ. celeritatẽ. Et aliqñ deſinite vilia mirari. Qđ quidẽ cęlũ non his potius eſt. ꝗ̃ ſua q̃ regit rõe mirãdum

¶ Hic phia oſtendit intẽtum de pulchritudine for/mẹ. ſupple ꝙ ſit exile bo/nũ. q2 eſt tranſitoria. ⁊ q̃a eſt tm̃ ſuperficialis. Et dr Vero pro ſed nitor. i. pulchritudo formẹ. vt. i. ꝗ̃ rapidus eſt vt id eſt ꝗ̃ velox ⁊ ꝗ̃ velociter eſt tranſiẽs.. ⁊ eſt fugatior. i. mutabilior mutabilitate floꝝ ṽnaliũ. q. di. ſatis euidens eſt.

¶ Formẹ vero nitor vt rapidus eſt. vt velox ⁊ vernalium florum mutabilitate fugacior Q si (vt Ariſtoteles ait) linceis oculis homines vterentur vt eoꝝ viſus obſtantia penetraret. Nonne introſpectꝭ viſceribꝫ illđ Alcibiadis ſuꝑficie pulcherrimũ corpus turpiſſimuꝫ

videretur Igitur te pulchrũ videri nõ tua natura. ſed oculoꝝ ſpectantiũ red// dit infirmitas Sed eſtimate q̃ꝫ vultis nimio corꝑis bona. duꝫ ſciatis hoc qđ cunqꝫ miramini. triduanę febris igni// culo poſſe diſſolui Ex q̃bus oĩbus il// lud redigere in ſummaꝫ licet. ꝙ hęc nec ꝑſtare quę pollicẽtur bona pñt. nec om niuꝫ bonoꝝ ꝯgregatiõe ꝑfecta ſunt. ea nec ad btitudinem. quaſi quidã calles ferunt: nec beatos ip̃a ꝑficiunt

Unde ſi hoĩes vterẽtur lin ceis oculis. vt ait Ariſto. ita vt eoꝝ viſus penetra/ ret obſtantia. ſ. corꝑa non ne illud corpus Alcibiadꝫ ſuꝑficie pulcherrimuꝫ in/ troſpectis viſcerib⁊ turpiſ ſimũ videretur. q. d. ſic Ex quo ꝯcludit phĩa. Igitur te pulchrũ videri nõ facit tua natura. ſed infirmitas oculoꝝ ſpectantium .. Et ſubdit Sed eſtimate q̃ꝫ ni mio vultis bona corporꝫ dũ ſciatis hoc qđcũqꝫ fue rit de bonis corꝑis poſſe diſſolui igniculo .i. calore febris triduanę Febris eñ acuta ꝑm medicos qñꝫ ter cio die perimit Et tũc breuiter recolligit ſupradicta dicẽs Ex quib⁊ oĩbus licet redigere in ſummã ꝙ hęc ſcꝫ ꝑdicta bona nõ pñt ꝑſtare ea q̃ pollicẽtur.. id eſt, ꝓmittunt nec ꝑfecta ſunt cõgregatione oĩm bonoꝝ nec ad btitudinem ferunt, quaſi quidã calles .i. vię. nec ipſa perficiunt btõs ¶ Notandũ ꝙ pul chritudo corꝑis nõ eſt durabilis. qꝛ dicit Uirgilius O formoſe puer nimiũ ne crede colori Alba liguſtra cadunt vaccinea nigra legũtur Notanduꝫ ꝙ cõ muniter dicit̃ ꝙ viſus linceus obſtantia corꝑa penetrat. ſed illud nec ab Ari ſtotele neqꝫ ab aliquo auctentico inuenit̃ Unde Iſidorus in libro ethimolo giaꝝ loquens de lince dicit. ꝙ linx dictus eſt qꝛ in lupoꝝ genere numerat̃. be/ ſtia maculis diſtincta tergo vt pardus. ſed ſilis lupo. cui⁹ vrinã cõuerti ĩ du riciẽ ꝑcioſi lapidis dicũt q̃ ligurus appellatur. nihil aũt đt Iſidorus de pene tratione viſus ¶ Nota ꝙ Alcibiades mulier fuit pulcherrima quã videntes quidã diſcipuli Ariſtote. duxerunt eã ad Ariſtotelẽ vt ip̃am videret. qua vi ſa dixit Si homines linceos oculos haberent vt quęqꝫ obſtantia penetrarẽt introſpectis viſceribus corp⁹ quod apparet pulcherrimũ turpiſſimũ videret̃

¶ Sequitur metrũ octauũ tercij libri

¶ Metrum octauũ libri tercij

e Heu q̃ miſeros tramite deuio
Abducit ignorantia
Non auꝝ in viridi q̃ritis arbore

¶ Iſtud eſt octauũ metꝝ huius tercij. cuius primuſ ꝟſus đr metꝝ aſclepiaduꝫ ab inuentore choriambi/ cũ a pede ꝑdominãte Se/ cundus ꝟſus dicitur metꝝ archilogicũ ab inuentore. iambicum a pede predo/ minante.. In quo nie/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

tro phĩa deplangit errorez hoĩm qui in quęrẽdo mini ma bona ſunt prudẽtes.ſʒ in q̃rendo ſummũ bonum abducũtur ignorãtia Primo facit hoc..ſcdo p̃cat vt hoĩes tediati falſis bonis redeãt ad verũ bonũ.ſcda. ibi. Quid dignũ. Dicit er go Heu eſt interiectio do/ lentis.ꝛ eſt diſſyllaba ꝓp ter metrũ q̃ ignorantia ab ducit miſeros deuio trami te.i.tranſuerſa via .ſupple a vero bono vos hoĩes nõ q̃ritis auꝝ in viridi arbo/ re..nec carpitis gemmas ĩ vite.vos nõ abditis.i.non abſconditis laqueos ꝑ ca ptura piſciũ in altis mõti bus.vt ditetis dapes piſce ꝛ ſi vobis liceat ſeq̃ capre/ as nõ captatis.i.nõ accedi tis vada tyrrhena .i.mare tyrrhenũ qꝺ eſt in Italia. quinetiã ꝓcerte hoĩes no/ runt.i.nouerũt ipos receſſus abditos.i.abſconditos fluctibꝫ ęquoris.etʒ ho mines norunt q̃ vnda ſit feracior rubentis purpurę.i.conchilioꝝ q̃ꝝ ſangui ne fit purpura Et hoĩes norunt q̃ litora p̄ſtant.i.abundent.tenero piſce ł aſ/ peris echinis.i.talibꝫ piſcibꝫ.ſed quonã.i.vbi lateat bonũ.ſ. beatificũ qꝺ cu piunt.neſcire ſuſtinent cęci exñtes.ꝛ illꝺ bonũ qꝺ abijt trans polũ ſtelliferuʒ illud hoĩes demerſi cęcitate ignorantię petunt tellure.i.q̃runt in terra. ¶ No tandũ ꝭm Iſidoꝝ li.ethimologiaꝝ Caprea eſt agreſtis capra q̃ qꝛ acutiſſi/ me videt.gręci eã põdoidã appellauerũt Notãdũ ꝭm eũdẽ Iſidoꝝ ꝙ echinꝰ eſt piſcis ꝑuus ſemipedalis qui adhęrendo videł retinere naueʒ.ꝛ ẽ piſcis aſ perrimꝰ ad modũ ericij ad edẽdũ ſatʒ ſuauis q̇ dꝛ ltię mora qꝛ naueſ ſtare fcit

Nec vitę gemmas carpitis
Non altis laqueos mõtibus abditis.
Ut piſce ditetis dapes
Nec vobis capreas ſi libeat ſequi
Tyrrhena captatis vada.
Ipſos quinetiã fluctibus abditos
Norunt receſſus ęquoris.
Quę gemmis niueis vnda feracior
Vel quę rubentis purpurę
Nec nõ quę tenero piſce vel aſperis
Pręſtent echinis litora
Sed quonã lateat qꝺ cupiunt bonuʒ
Neſcire cęci ſuſtinent.
Et qꝺ ſtelliferũ trans abijt polum
Tellure demerſi petunt

¶ Hic p̃catur phĩa vt poſt tediũ falſoꝝ bonoꝝ hoĩes redeant ad veꝝ bonuʒ ꝛ dt Quid dignũ ego imp̃ cer ſtolidis mẽtibus hoĩʒ .q.d.nihil aliud niſi hoc ꝙ hoĩes ãbiãt.i.diligãt ipos hõres ꝛ opes.ꝛ cũ ꝑauerit id eſt acq̃ſiuerit ſibi falſa bona graui mole.i. tedio/ ſa ſollicitudine.tandeʒ te/ dio ducti ꝯgſcãt ꝟa bona

Quid dignũ ſtolidis mentibꝫ imp̃cer
Opes. honores. ambiant
Et cũ falſa graui mole parauerint
Tum vera cognoſcant bona

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Notandū ꝙ iſta deprecatio phię nō eſt maliuolentia ſed ex benignitate. ⁊ ideo nō optat ꝙ hoīes ꝑmaneant in deſiderio bonoꝝ tꝑalium. ſed vt illud deſideriū magis ſit eis mediū ꝑducēdi ad veꝝ bonū Nec ipſa impꝰcatur cupiditatē vel ambitionez hōīs adeſſe. ſed vt quibꝰ adeſt ꝑ hoc ad veꝝ bonū deducātꝰ

¶ Proſa nona libri tercij

¶ De terrenis actibus De veris ātea.

Hactenus mēdacis formā fęlicitatis oſtendiſſe ſuffecerit. quā ſi ꝑſpicaciter intuerꝭ. ordo ē deinceps q̃ ſit vera mōſtrare. B. Atq̄ video inquā nec opibus ſufficientiā: nec regnis potentiā. nec reuerentiā dignitatibꝫ. nec celebritati gloriā. nec lętitiaz voluptatibꝫ poſſe ꝯtingere.. P. An etiā cauſas cur id ita ſit dep̄hendiſti? B. Tenui quidez veluti rimula mihi videor intueri. ſed ex te ꝯgnoſcere apertius malim. P: Atq̄ ꝓmptiſſima rō ē.

¶ Iſta eſt nona ꝓſa huiꝰ tercij in qua phīa vult oñdere q̃ ſit vera btitudo Et primo ꝯtinuat dcā dicēdꝭ Secūdo aſſignat cām falſę fœlicitatis. tercio oñdit q̃ ſit ꝟa fœlicitas. ſcda ibi Qđ em̄. tercia ibi. Hēs igitur Primo dt Hactenꝰ id eſt huculſqꝫ ſufficiat oñdiſſe. id eſt demōſtraſſe formaz mēdacis fœlicitatꝭ. i. falſę/ quā ſi perſpicaciter intuerꝭ. i. ꝯſideres. ordo ē. id ē reſtat mōſtrare deinceps. i. poſtea. q̃ ſit vera fœlicitas Et dt Boetiꝰ. ego video nec opibus ſufficientiaz poſſe ꝯtingere. nec regnis potētiaz. nec dignitatibus reuerentiaz. nec celebritati gloriā. nec lęticiam voluptatibꝫ. quę tn̄ vidētur ꝓmittere. ⁊ ſic falſa fœlicitas eſt in eis. Et dicit phīa Nūquid tu dep̄hendiſti cauſas cur illud ita ſit Et dt Boetius. Ego videor intueri. i. cognoſcere tenui rimula. q. d. non plene ſed impꝰfecte video illas cās. ſed apertius ꝯgnoſcere mallē. i. magis vellē ex te Et dicit phīa Atq̄ pro certe. rō id eſt cā falſę fœlicitatis ꝓmptiſſima eſt. ¶ Nota ꝙ falſa fœlicitas dr̄ mendax ex eo ꝙ nō adimplet qđ ꝓmittit. Diuitię em̄ ꝓmittūt ſufficiētiaz. reuerētiaz. quā non ꝯferunt ſicut patet ex p̄dictis. ¶ Nota ꝙ cognitio falſę fœlicitatis vtilis eſt.. qꝛ cognitio mali expediens eſt ad cautelam ſcđm Alanū in de planctu naturę. qꝛ malū nō vitatur niſi ꝯgnitū. ⁊ qꝛ noticia mali ducit in cognitionē boni. Per oppoſituz igitur vult phīa primo aſſignare cauſas falſę fœlicitatis. ⁊ tunc oſtendere quę ſit vera fœlicitas

¶ Quod em̄ ſimplex eſt. indiuiſūqꝫ natura. id error humanus ſeparat ⁊ a vero atqꝫ ꝑfecto ad falſuz impꝰfectūqꝫ traducit An tu arbitraris qđ nihilo indi

¶ Hic phīa aſſignat cauſaz falſę fœlicitatis ⁊ dclarans eā oñdit ꝙ ſufficientia: potentia. ⁊ reuerentia. gloria. ⁊ leticia ſint vnum in re. Scđo oñdit quō homines iſta ſeparant abin/

geat egere potẽtia?. B. Minime inqꝫ. P. Recte tu quidẽ Nã ſi quid eſt qḋ in vlla re imbecillioris valentię ſit. in hac p̃ſidio nccẽ eſt egeat alieno. B. Jta eſt inqꝫ. P. Jgitur ſufficiẽtię potẽtięqꝫ v//na eſt eadẽqꝫ natura. B. Sic videtur P. Q ỽo hmõi ſit ſpernẽdum ne eẽ cẽ//ſes. an ꝯtra oĩm reꝝ veneratione digniſ ſimũ. B. At h inqꝫ. ne dubitari quidẽ p̃t. P. Addamus igiṫ ſufficientię potẽ tięqꝫ reuerentiã. vt hęc tria vnũ eſſe iu//dicemus. B. Addamus ſiquidẽ vera volumus confiteri

uicẽ. ſcḋa ibi. Hoc igiṫ qḋ eſt vnũ Prio ḋt ꝙ cã falſę fœlicitatis eſt ꝙ error hu/manus id qḋ eſt ſimplex ⁊ indiuiſum natura ſeꝑat. id eſt diuidit ⁊ error hũanus traducit a vero bono ⁊ ꝑfecto ad fiñ ⁊ ad imꝑfec/tũ bonũ . Et tũc declarat iſtã cãm oñs ꝙ reuerentia potentia. ⁊ oĩa talia ſũt v/nuz ⁊ idẽ in re. Et prio o/ſtendit potẽtiaz idẽ eſſe cũ ſufficiẽtia. ⁊ ḋt An tu ar/bitraris illḋ qḋ nihilo in/digeat illud egere potẽtia Et rñdet Boetius. Mi nime inqꝫ Phia aꝑprobat dicẽs Recte tu quidez rñ/des. nã ſi q̃d eſt qḋ ſit valẽ tię imbecillioris. i. potẽtię debilis in vlla. i. in aliqua re nccẽ eſt ꝙ hoc egeat alie/no p̃ſidio. Et ḋt Boetius Jta eſt inqꝫ Concludit ergo phia di. Jgitur vna ⁊ eadẽ eſt natura ſufficientię ⁊ potẽtię. ⁊ ḋt Boetius. ſic videtur Tũc oñdit dignitatẽ eſſe eandẽ cũ predictis dicẽs. Quod vero hmõi eſt. ſ. ſufficiẽs ⁊ po tens nunq̃d illud cenſes. i. iudicas ſpernẽdum tanqꝫ indignũ. an ꝯtra nõ ſper nendũ. ſed digniſſimũ om̃i veneratione Rñdit Boetius Nõ p̃t dubitari q̃n hoc ſit digniſſimũ om̃i veneratione Et phia Addam⁹ ergo ſufficiẽtię ⁊ potẽ tię reuerentiã ꝙ hęc tria vnuz iudicemus . Et ḋt Boetius Addam⁹ q̊ ſi vo lumus ỽa ꝯfiteri ¶ Notãdũ ꝙ potentia eadẽ eſt cũ ſufficiẽtia. ꝙ em̃ aliq̃d oĩ no ſit ſufficiens ita ꝙ nullus egeat. ⁊ tñ careat potẽtia. ꝯtradictionẽ includit Si caret potẽtia reſpectu alicuius poſſibilis nõ eſſet oĩno ſibi ſufficiens.

¶ Notandũ cuicũqꝫ ineſt ſumma ſufficientia ⁊ ſumma potẽtia. . eidẽ ineſt et ſumma reuerẽtia Jnquãtuz em̃ aliq̃d hʒ rõem pricipij. intantũ eſt dignũ re uerentia. vñ filij reuerẽtur prẽs. q2 ſunt principiũ eſſe eoꝝ. ⁊ ſerui dños. q2 ſtꝫ principia ſeruoꝝ in mãdato mouẽtia eos ꝑ imꝑium. ⁊ reueremur viros ỽtu oſos. q2 ſunt principia gubernãtia vitã politicã. potentia aũt dicit rõem prĩ cipij. vñ illud eſt maxime principium qḋ eſt potentiſſimum. ⁊ iõ tale reueren diſſimum.

P. Quid vero inquit? obſcurũ ne hoc atꝫ ignobile cenſes eſſe. an om̃i celebri tate clariſſimũ? Conſidera vero ne qḋ

¶ Hic oñdit p̃dictis eſſe annexaz glĩaz ⁊ lęticiã di. cens Quid ỽo iudicas Jl lud qḋ eſt ſufficientiſſimũ potentiſſimũ. reuerendiſſi/muz. eſt ne hoc obſcurũ et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

nihilo indigere quod potētiſſimū. qđ
hōꝛe dignissimū eſſe cōceſſuꝫ eſt. egere
claritudine quā ſibi p̄ſtare nō poſſit. at
qꝫ ob id aliqua ex pte videat̄ abiectius
B. Nō poſſuꝫ inquā q̇n hoc vti eſt. ita
etiā celeberrimū eē cōfitear. P. Conſe
quens igit̄ eſt vt claritudinē ſupioꝛibꝰ
tribus nihil differre fateamur. B. Cō
ſequitur inq̄. P. Qđ igit̄ nullius ege//
at aliē̄i. qđ ſuis cūcta viribꝫ poſſit. qđ
claꝝ atꝫ reuerēdum. nōne hoc etiā con
ſtat eſſe lętiſſimū: B. Sed vñ huic in//
q̄ tali mœroꝛ vllus obrepat: nec cogita
re q̇dẽ poſſuꝫ. P. Quare plenū eſſe lę
ticię ſi q̇dẽ ſupioꝛa manebūt nccē̄ eſt ꝯ
fiteri Atq̇ illud quoqꝫ p eadē nccārium
eſt ſufficientię. potētię: claritudinis: re
uerentię. iucūditatis noīa quidē eſſe di
uerſa. nullo mō vero diſcrepare ſubſtā
tiam. B. Neceſſe eſt inquā

ignobile. vel eſt clariſſimū
omni celebritate. i. gl'a Re
ſpondet Boetius: ego cō/
fiteoꝛ illđ eſſe celeberrimū
id eſt gl'ioſiſſimuꝫ. ſicut eſt
Tunc phia ꝯcludit dicēs
Cōſequēs igit̄ eſt vt fatea
mur claritudinē. i. gl'iam.
nihil differre tribus ſupio
ribus Et dicit Boetius.
Cōſequitur inq̄ Tūc oñ
dit idem de leticia dicens.
Illud qđ nullius alieni e
geat ⁊ qđ cūcta ſuis viri/
bus poſſit qđ eſt reueren/
dum ⁊ claꝝ. nonne hoc eſt
lętiſſimuꝫ Rñdet Boetiꝰ
nō poſſuꝫ cogitare vñ tali
vllus mœroꝛ obrepat. i. in
tret Tunc concludit phia
dicēs. Si ſupioꝛa mane/
bunt ṽa. nccē̄ eſt illud ple/
nuꝫ eſſe lęticię ⁊ p eadē cō
ceſſa nccē̄ eſt eſſe noīa di/
uerſa ſufficientię. potentię.
claritudinis. reuerētię ⁊ iu
cunditatis. ſed ſubſtātiam
eoꝛuꝫ nullo mō diſcrepare
qđ cōcedens Boetius đt.
Nccē̄ eſt inq̄ ¶ Notāduꝫ
ꝙ oīnēs creaturę ꝯpant̄ ad
deuꝫ ſicut effectꝰ ad ſuam
cām. ⁊ qꝛ noticia cuiuſlibꝫ
cauſę relucet in ſuo effectu
nccē̄ eſt ipſius dei hr̄ē noti
ciā. per effectuꝫ ⁊ noticiā cū laude. quia effectus dei repñtant ipſuꝫ ſub ratio
ne bonitatis ⁊ perfectionis quę eſt materia laudis.. Cum igit̄ gl'ia ſit clara
cum laude noticia neceſſe eſt principiū oīm rerum quod eſt ſufficientiſſimum
potētiſſimuꝫ. ⁊ reuerendiſſimuꝫ. etiā eſt glorioſiſſimum. ¶ Notandum ꝙ
ſufficientiſſimo nullum bonū deeſt. ⁊ tale habet appetituꝫ quietum in bono
adepto. quies autē appetitus in bono adepto eſt lęticia. ergo bonū ſufficien/
tiſſimum etiā eſt lętiſſimuꝫ ¶ Nota ꝙ omnia iſta ſufficientia. potentia. reue
rentia. gl'ia. ⁊ lęticia. ſunt vnū in ſubſtantia. nō āt ſunt vnuꝫ in ſubſtātia. ſi/
cut aggregatum ex rebus diuerſis. tunc ei eſſet ibi ꝯpoſitio qđ repugnat po
tentiſſimo ⁊ digniſſimo. eo ꝙ ſimplicioꝛa dignioꝛa ſunt ꝯpoſitis.. ſed de hoc
poſtea melius patebit

¶ Hic phia oñdit q̃liter hoĩes illud qđ eſt vnuz rediuidũt. ſcđo mouet du
bitationẽ. ibi. Quid igiť i
quã Primo oñdit qũo ho
mines diuidũt illđ qđ eſt
vnũ ꝛ ſimplex ꝛ đt illđ qđ
ẽ vnuz. ꝛ ſiplex naťa illđ
diſpertit. i. diuidit praui/
tas hũana. i. prauus error
hoĩz q̃rendo vnũ ſine alio
ꝛ dũ hoĩes conantur. i. la/
borant adipiſci ꝑtem rei q̃
ꝑtibus caret. hõ nõ aſſeq̃/
tur vllã portionez. i. ꝑtem
nec ipam rem integrã quã
affectat Et querit Boeti
us Quonã mõ diđũt ho
mines iſta .. Dicit phia q̃
petit diuitias ꝓpter fugaz
penuriẹ. i. cã ſufficiẽtiẹ ni/
hil laborat de potentia. ſz
mauult. i. magis vult eſſe
vilis. i. indignus ꝛ obſcurꝰ
. i. inglorius. ꝛ ita nihil cu
rat de dignitate ꝛ glĩa. taľ
etiã ſubtrahit ſibi mľtas
voluptates naturales. ne
amittat pecuniã quã pa/
rauit. i. lucratus ẽ Sz hoc
mõ ne ſufficientia ꝯtingit
ei quẽ valentia. i. potentia
deſerit. quẽ moleſtia pun/
git. quẽ vtilitas. i. reueren
tia abijcit. quẽ obſcuritas
. i. infamia recõdit. q. d. nõ
Tũc oñdit idẽ de potẽtia
dicens Qui vero ſolũ deſi
derat poſſe. i. potentiã. ille
ꝓfligit. i. diſpergit opes..
deſpicit voluptates ꝛ hõ/
rez carẽtez potẽtia. ꝛ nihi/
lipendit glĩaz. ſed vides q̃ꝫ
multa huic deficiant.. Fit
eñ aliq̃ñ vt talis egeat ne
ceſſarijs. vt mordeatur an
xietatibus. Et cũ neque/
at iſta depellere etiã illud

P. Hoc igiť qđ eſt vnũ ſimplexq̃ꝫ na/
tura. prauitas hũana diſpertit Et duz
rei queꝑtibus caret. ꝑtẽ conať adipiſci
nec portionẽ q̃ nulla eſt. nec ipam quã
mĩme affectat. aſſeq̃tur .. B. Quonam
inq̃ꝫ modo? P. Qui diuitias inq̃t petit
penuriẹ fuga. de potẽtia nihil laborat.
vilis obſcuruſq̃ꝫ eſſe mauult Multas
etiã ſibi naturales quoq̃ꝫ ſubtrahit vo
luptates ne pecuniã quã parauit amit
tat. Sed hoc mõ ne ſufficiẽtia quidẽ
cõtingit ei quẽ valentia deſerit. quem
vilitas abijcit quẽ recõdit obſcuritas?
Qui vero ſolũ poſſe deſiderat.. ꝓfligit
opes. deſpicit voluptates. hõreq̃ꝫ po/
tentia carentẽ. glĩam quoq̃ꝫ nihili pen
dit Sed huic quoq̃ꝫ q̃ꝫ multa deficiãt
vides Fit ei vt aliq̃ñ nccãrijs egeat. vt
anxietatibus mordeatur Cunq̃ꝫ hẹc đ
pellere neq̃at. etiã id qđ maxime pete/
bat potens eſſe deſiſtat Siľiter rõcina
ri de honoribus. glĩa voluptatibꝫ licꝫ
Nã cũ vnũquodq̃ꝫ hoꝝ idẽ eſt qđ cẹte/
ra ſit. quiſquis hoꝝ aliquid ſine cẹteꝛ̃
petit: nec illud q̃dez qđ deſiderat app̃/
hendit

qđ maxime petebat. deſiſtit eſſe potens. Similiter licet rōcinari de alijs trib⁹ ſcʒ de hōribus. de glīa. de voluptatib⁹. ſicut de p̄dictis duob⁹. nā cū vnū quodq̄ hoꝝ ꝑfecte acceptū ſit idē quod cetera. vt declaratū eſt. quiſquis petit aliquid hoꝝ ſine ceteris nō apphēdit illud qđ deſiderat ¶ Notandū qui q̄rit ꝑtem rei indiuiſibilis partē nō inueniet. nec ipam rē cuius ꝑteʒ querit. q̄a in reꝝ natura indiuiſibile ꝑtem nō habʒ Cū igiꝛ p̄dicta quinq̄. ſ. ſufficētia. reuerentia. ⁊c̄ ex parte rei ſint vnū ⁊ indiuiſibilia. licet differāt noībus qui q̄rit vnū ſine alio nō inueniet. ¶ Notandū ꝙ iſta quinq̄ prout inueniunꝛ i rebus ſenſibilibus in q̄bus hn̄t eſſe modo imꝑfecto ⁊ diminuto. ſic vnū inuenitur ſine alio. Inquantuʒ aūt accipiuntur ſcd̄m eſſe ꝑfectuʒ ⁊ ſcd̄m eſſe ſummum put inueniūtur in btitudine. ſic ſunt idē indiuiſibiliter. ⁊ vnū nō inueniꝛ ſine alio. q̄ꝛ ſumma ſufficientia eſt btitudo. ſumma reuerentia eſt btitudo. ſūma potentia eſt btitudo ⁊ c̄ꝫs. ¶ Notandū ꝙ q̄ꝛ hō naturaliter deſiderat btitudinē. tunc vnū quodq̄ p̄dictoꝝ q̄nq̄ deſiderat ſcd̄m ꝙ ſpectat ad btitudinē. hoc āt eſt ſcd̄m eſſe ꝑfectuʒ inq̄ꝫtum eadē ſunt btitudini. ⁊ q̄ꝛ btitudo cū ſit deus eſt indiuiſibilis. oīa quinq̄ p̄dicta ſunt vnuʒ indiuiſibiliter Ex quo pʒ ꝙ q̄ꝛ homines querunt iſta ſcd̄m ꝙ impfecta inquātum ſunt in ſenſibilib⁹. ⁊ tn̄ deſiderant ea ſcd̄m perfectionē Ideo hoīes aſſequunꝛ per ea qđ deſiderant.

B. Quid igiꝛ inq̄. Si quis cuncta ſiḻ cupiat adipiſci. ſummā quidē ille beatitudinis velit Sed nū in his eā repe//riet. que demonſtrauim⁹ id quod polli//cenꝛ nō poſſe conferre: B: Minime inquaʒ. P. In his igiꝛ que ſingula q̄daʒ expetendoꝝ preſtare credūtur: beatitudo nullo mō inueſtiganda eſt. B. Fateor inquam. ⁊ hoc nihil dici verius pōt

¶ Hic phīa mouet dubitationē. q̄ꝛ dictum eſt iā ꝙ hō q̄rendo ſingulum hoꝝ diuiſim ipe fruſtraꝛ beatitudine. pt ergo dubitari vtruʒ q̄rendo oīa ſimul q̄ratur btitudo. Dicit ḡ Boetius in lrā. Quid igiꝛ inq̄ q̄ſi di. licet nō q̄ratur btitudo: q̄rendo vnuʒ qđq̄ diuiſum. q̄d igiꝛ erit ſi q̄s cūcta ſiḻ cupiat adipiſci: nūquid ille velit ſummā beatitudinis. nunq̄d btitudinē reperiet in his bonis. q̄ demōſtrauimus non poſſe cōferre. qđ pollicētur. i. promittunt Et rn̄dit Boetius Minime inq̄. Cōcludit ergo phīa di. In his ḡ nullo mō eſt inueſtiganda btitudo q̄ creduntꝛ p̄ſtare ſingula expetendoꝝ. i. deſiderandoꝝ. qđ Boeti⁹ cōcedit di. Quod fateor. i. affirmo inq̄ ita eſſe. ⁊ hoc nihil verius dici pōt ¶ Notandū ſi aliquis querit oīa quinq̄ ille q̄rit btitudinē in vniuerſali. ſed errat in ꝑticulari querēdo eā in iſtis tꝑalibus bonis. in quib⁹ nō inueniꝛ. nō eīn ſumma ſufficientia nec potētia inuenitur in eis. ⁊ ſic patet ꝙ querēs vnū illoꝝ vel oīa ſimul ſcd̄m ꝙ inueniūtur in rebus ſenſibilibus. cū habeāt eſſe i alijs modo impfecto nō cōſequitur btitudinē. querens aūt vnuʒ iſtoꝝ ſcd̄m eſſe perfecūt. cum omnia ſint vnū indiuiſibiliter. omnia querit ⁊ querit beatitudinem

¶ Poſtq̃ phĩa aſſignauit cãm falſe fœlicitatis. hic oñdit que ſit vera fœlicitas Secundo oñt in quo ſit ↄſtituta. ibi Qm̃ igit̃ agnouiſti Primo phĩa dt Habes igit̃ iã cãs ꝛ formã falſe fœlicitatis. nunc deflecte intuitũ mentis tue in aduerſuz .i. in cõtrariũ falſe fœlicitatis. hoc ẽ ad verã fœlicitatẽ. ibi. ſtatim videbis verã fœlicitatẽ quã ꝓmiſimus Et dicit Boetius. Atq̃ pro certe. vera btitudo ꝑſpicua eſt. .i. manifeſta ex dictis. etiã homini ceco. q. d. tã manifeſta eſt vera btitudo ex dictis ꝙ etiã ceco ſi aliqd poſſet videre pateret. ꝛ tu pauloante mõſtraſti eã ſupple verã fœlicitatẽ dũ conaberis apire .i. declamare cãs falſe fœlicitatis Et dt boetius Niſi ego fallor ea eſt vera ꝛ ꝑfecta fœlicitas q̃ ꝑficiat ſufficientẽ. potẽtez ꝛ reuerẽduz. celebrẽ ꝛ letum Ut etiaz tu phĩa cognoſcas me Boetiũ interius. id eſt plenius animaduertiſſe q̃ ſit vera fœlicitas. ego ſine ambiguitate ↄgnoſco hanc plenã btitudinẽ que vnũ hoꝝ ſcz ꝑdictoꝝ veraciter pt ꝑſtare qm̃ idẽ cuncta ſunt Et dt phĩa quaſi ↄgratulando Boetio. O alumne hac opiniõe te fœlicẽ ſupple dico. ſiquidẽ h̃ adieceris. ſupple qd mõ dicã Et dt Boetius Quidnã dicã: Dicit phĩa Putaſne aliqd eſſe in his rebus mortalibus ꝛ caducis .i. tranſitoriis qd poſſit afferre .i. dare hmõi ſtatuz? Et rñdet Boetius Nimime puto Et illud oñſũ eſt a te vt nihil amplius deſcideretur btitudine Concludit ergo phĩa dicens Hec igit̃ ſcz ſufficiẽtia. reuerentia. ꝛc̃ que in rebus caducis inueniũtur vl̃ ſtẜ

¶ P. Habes igit̃ inquit ꝛ formaz falſe felicitatis ꝛ cãs Deflecte nũc in aduerſum mẽtis intuitũ Ibi em̃ verã quã ꝓmiſimus ſtatim videbis. B. Atq̃ hec inq̃ vel ceco ꝑſpicua eſt. eãq̃ tu paulo añ mõſtraſti. dũ falſe cãs apire conaberis Nã (niſi fallor) ea vera eſt ꝛ ꝑfecta felicitas que ſufficientẽ. potẽtem. reuerẽduz. celebrẽ. letũq̃ ꝑficiat Atz vt me interius aĩaduertiſſe coggnoſcas. : que vnũ hoꝝ (qm̃ idẽ cũcta ſũt) veracit̃ ꝑſtare pt. hãc eẽ plenã btitudinẽ ſine ãbiguitate ↄgnoſco. P. O te alumne hac opinione felicem ſentio: ſiqdem hoc inquit adieceris. B. Quidnã inq̃. Eſſe ne aliquid ĩ his mortalibus caduciſq̃ rebus putas quod hmõi ſtatum poſſit afferre: B. Nĩme inq̃ puto. Idq̃ a te nihil vt amplius deſideret̃ oñſum eſt. P. Hec igit̃ vel imagĩes veri boni. vl̃ ĩperfecta q̃dam dare bona mortalibus videtur Verꝫ aũt atz perfectũ bonum ↄferre nõ poſſũt. B. Aſſentior inquaz

imagines.i.ſilitudines veri boni ꝛ videtur clare mortalib; impfecta bona.. veꝝ āt ꝛ perfectū bonū ɔferre nō pñt Et dt Boetius Aſſentior inq̄ꝫ ¶ Nota ſufficientia impfecta q̄ conſideratur in rebus tpalibus nō eſt vera ſufficiētia.ſed tm̄ ſilitudinaria Sufficientia aūt pfecta includit oīa alia quatuor ꝛ ſingulū hoꝝ quatuor pfecte alia includit.ꝛ ideo illud qd dat vnū perfectum dat oīa.ſed illud qd dat oīa facit vere pfectū.q̄ dt Boetius.Illud qd pt veraciter vnū ɔferre illud ɔgnoſco eſſe btitudinē Item aſſentior eſt v̇buz deponētale ꝛ dem ſcat cū verbo neutrali qd eſt aſſentio.

.P. Qm̄ igit agnouiſti que ſva illa ſit. q̄ aūt btitudinem mētiantur.nūc ſupeſt vt vñ verā hanc petere poſſis agnoſcas.B.Jo q̄dez inq̄ꝫ iādudū vehemēter expecto.P.Sed cuz vti i Thimeo platoni inquit nrō placet Jn mīmis q̄z rebus diuinū pſidium debeat implorari.quid nūc faciendū cenſes vt illi⁹ ſūmi boni ſedē repire mereamur.B.Jnuocandū inq̄ꝫ reꝝ oīm prēm quo pter miſſo nullū rite fundatur exordiū.P. Recte inq̄t:ac ſimul ita modulata eſt.

¶ Hic oñdit phīa in q̄ vera fœlicitas ſit ɔſtituta. Et prīo tangit ordinē huius ptis ad precedentia.ꝛ docet diuinū auxiliū eē implorandū vt ɔgnoſcatur ī quo ſit ſva btitudo.Secūdo inuocat diuinū auxiliū Tercio oñdit intentū.ī q̄ ſit ſva btitudo.ſcda ibi O qui ppetua.tercia ibi Qm̄ igit Primo dt phīa O boeti qm̄ agnouiſti q̄ ſit illa vera beatitudo.ꝛ agnouiſti que mentiātur btitudinē nūc ſupeſt vt agnoſcas vñ illā verā btitudinē petere poſſis Et dt Boeti⁹ Illud iā dudū a te vehemēter expecto Et dt phīa. Cum diuinū auxiliū i minimis rebus dēat implorari(ſicut placet Platoni noſtro in Thimeo)quid nūc cenſes faciendū ſupple in tam arduo negocio.. Reſpondet Boetius Jnuocādūz ſupple cenſeo.prēm oīm reꝝ ſcꝫ deuz.ſine quo nullū exordiuz rite fundatur.quod approbat phīa dicens Recte tu inquit cenſes.ꝛ ſimul ſine interuallo phīa ita modulata eſt.id eſt ppoſuit inuocationē dei metrica modulatione ¶ Nota ꝙ in oībus diuinū auxiliū eſt implorandū.qꝛ deus eſt qui diuitias ſue ſapiētie influit in animas ſapiētum.ꝛ tribuit ſtudentib; grām cognoſcendi.cui nihil difficile eſt.ſine quo nihil poſſibile eſt poſſideri Ita ſcribit in plogo de regimine principū.ꝛ omne datū optimū.ꝛ omne donū perfectū deſurſum eſt deſcendens a prē luminū..vt dicit alia ſcriptura Et dicit beatus Auguſtinus Nemo tā eruditus.nemo tā doctus qui ſupna illuſtratione nō indigeat Et btūs Gregorius Niſi intus ſit qui doceat.inuanū lingua doctoris laborat Jdeo phīa volens oñdere ī quo ſit vera beatitudo.inuocat diuinum auxiliū quo ptermiſſo nullū rite fundatur exordium

¶ Sequitur metꝝ nonū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Liber

¶ Iſtud eſt metrũ nonũ huius tercij qđ dr̄ hometricũ ab inuẽtore q2 homerꝰ ipm̄ adinuenit. ⁊ dr̄ heroicũ a materia. q2 geſta heroũ. i. viroꝝ illuſtriuz hoc metro deſcribebãtur. ⁊ dr̄ dactylicũ a pede p̄dñante. hexametrum a numero pedũ. q2 ꝯſtat ex ſex pedibꝫ In quo metro ph̄ia inuocat diuinũ auxilium ad oñdenduz in quo ſit vera btitudo ⁊ qũo ad ipam ꝑueniaꝛ Prio ḡ ph̄ia captando beniuolentiã dei ipm̄ multipliciter ꝯmendat. ſcđo petitionē ſuã exprimit ibi. Da pater .

¶ Metrũ nonũ tercij libri

O Qui perpetua mũdũ rõe gubnas
Terraꝝ celiqꝫ ſatoꝛ: q̄ tp̄s ab euo
Ire iubes ſtabiliſqꝫ manens das cun/
(cta moueri

Circa pmũ ſciendũ ꝙ tria reqrũtur ad petitionē exaudiendã Primo requiriꝛ potentia exaudiēdi Secũdo voluntas Tercio ſciētia De primis duobꝫ dr̄ in quarto huius pſa. ij. Dũ ſunt ĩ quibꝫ oīs hũanoꝝ actuuz effectus ꝯſiſtat. volũtas ⁊ ptãs. q̃ꝝ ſi alteꝝ d̃ſit nihil eſt qđ explicare nequeat De ſcia pꝫ q2 ſine ea nihil rõnabiliter geriꝛ. Volens ḡ ph̄ia oñdere ꝙ deꝰ poſſit velit ⁊ ſciat exaudire ſuã petitiōem. oſtendit ipm̄ eſſe potentem ex mũdi gubernatione. ex celi ⁊ terre creatione. ex tp̄is ꝓductione Secũdo oñt ipꝫ volentē ſiue beniuolũ ex ſui bonitate ⁊ clemētia q̄ produxit cũcta Tercio oñdit ipm̄ eſſe ſapientē ex quadã affectuũ ſpecialiũ ꝓductione. ſcđa ibi Quē nõ externe. tercia ibi Tu numeris Primo dr̄ O pater q̄ gubernas mũduz ꝑpetua rõe. i. ꝑpetua ꝓuidētia tua. q̄ es ſatoꝛ. i. creatoꝛ terraꝝ ⁊ celi. q̄ iubes tp̄s ire. i. ꝓcedere ab euo. i. a ꝑpetua tua duratione tu manēs ſtabilis. i. immutabilis. das. i. facis cuncta moueri ¶ Notandũ ꝙ iſta tota lr̃ã. o q̄ ꝑpetua. vſqꝫ ad illã ꝑtē Da pr̄. dꝫ legi ſuſpenſiue. ⁊ pōt o hic teneri vocatiē admiratiē ꝟ d̃p̄catiue ¶ Notandũ ꝙ gubernare eſt res in debitũ ſui finē oꝛdinare. qđ ſpectat ad diuinã bonitatē. regit aũt prima cã oēs res p̄ter hoc ꝙ ꝯmiſceaꝛ cum eis influendo ſuꝑ eas ꝟtutem vite ⁊ bonitatis ꝺm auctoꝛē libro de cauſis

¶ Notandũ ꝙ mundus ꝺm Ariſt. in libro de mũdo eſt ꝯſtitutus ex celo ⁊ t̃ra ⁊ naturis q̄ in eis ſunt. quē munduz deus gubernat ꝑpetua rõe. i. ſua prouidentia ꝑpetua q̄ nõ eſt tranſitoꝛia. ſicut ꝓuidentia humana. ſꝫ ꝑmanet duratione infinita ¶ Notandũ ſicut aliquis dr̄ ſatoꝛ qui ſemina plantaꝝ ⁊ arboꝝ ꝓducit. ſic deꝰ dr̄ ſatoꝛ inq̃ꝫtũ celũ ⁊ t̃rã creauit ⁊ ꝓduxit Per celũ ãt ⁊ t̃raꝫ etiã intelligũtur elementa q̄ ſunt in medio. dr̄ ãt terraꝝ ponēdo numerũ pluralē ꝓ ſingulari ꝑ anthitheſim ¶ Notandũ ꝙ tēpus eſt duratio ſucceſſiua cũ ſit nũerus motus ꝺm prius ⁊ poſteriꝰ. ex. iiij. phiſicoꝝ q̄ duratio ꝓcedit ab euo Ubi notandũ ꝙ euũ eſt duratio ꝑmanens tota ſil' nullã hñs ſucceſſionē vel mutabilitatē annexã. ⁊ eſt idē qđ eternitas q̄ eſt ꝓpria duratio dei ꝺm quã deus eſt cã tp̄is. ſicut eīm deus ꝑ ſuũ eſſe eſt cauſa cuiuſlibꝫ eē. ꝑ ſuã bonitatē eſt cã cuiuſlibꝫ boni. ita ꝑ ſuã durationē eſt cã cuiuſlibꝫ durationis

¶ Notandũ ꝙ deus eſt ſtabilis. i. īmutabilis. q2 nulla ſpē motus moueꝛ. nõ generatiōe ⁊ coꝛruptione cũ ſit ingenerabilis ⁊ incoꝛruptibilis. nec augmentatione ⁊ diminutione cũ nõ ſit q̃ꝫtus. nõ alteratione. nec loci mutatione cum ſit imꝑtibilis Et ꝓbat Ariſt. viij. phiſ. ex oꝛdine mouentiũ ⁊ mobiliũ neccē eſt deuenire ad aliqđ primũ oīno immobile. ⁊ per ſe ⁊ ꝑ accñs. ¶ Notanduz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ꝙ oīa a primo ſunt mutabilia vel ſm eſſe vel ſm oꝑatione͂ Si ſm eſſe͂ hoc eſt dupliciter. vel ſm eſſe ſubſtantiale. ſicut entia generabilia ⁊ corruptibilia. vel ſm eſſe accn̄tale ſicut corpora cœleſtia q̄ licet nō mute͂tur gn̄atione ⁊ corruptione. tn̄ mutātur ſm eſſe locale Si aūt eſt mutatio ſm oꝑatione͂. ſic intelligentię ſunt mutabiles. quia in ipis eſt ſucceſſio intellectionū.. lꝫ q̊ nō mutenꝛ q̊ ad eſſe. tn̄ quo ad oꝑatione͂ Aliter exponitꝛ Stabiliſqꝫ manens das cūcta moueri. vel oībus ſpēbus motuū. vel aliq̄bus ſpēbꝫ motus. accipiendo motū ſtricte vel large. Aliter exponitꝛ Stabiliſqꝫ manens das cūcta moueri, nō ꝙ oīa moueātur. ſed quicq̄d mouetꝛ te dante mouetꝛ ⁊ ſimile genus loquutionis hētur ioannis ꝑmo Illuminat oēm hoīem venientē in hunc mundū. nō ꝙ ōnes ſilꝛ illuminātur. ſed oēs qui illumine͂tur a deo illuminātur.

Que͂ nō externę pepulert fingere cauſę
Materię fluitātꝭ opꝰ. veꝝ inſita ſūmi:
Forma boni liuore carēs: tu cūcta ſuꝑ(no
Ducis ab exēplo. pulchꝛuꝫ pulcherri//
mus ipſe (formans
Mundū mente gerens ſiliqꝫ imagine
Perfectaſqꝫ iubes ꝑfcm̄ abſoluere ꝑteſ

Hic phīa on̄dit deum eſſe beniuolum ex boītate clementię q̄ oīa ꝓduxit. et dt Que͂. ſ. deū externę. i. extrinſecę cauſę nō pepulerunt. i. nō coegerūt fingere. i. ꝯponere opus. i. creaturā fluitantis materię q̄ fluit de eſſe ad nō eſſe. ⁊ econuerſo. de nō eſſe ad eſſe formę. veꝝ ꝑ ſed inſita. i. intrīſeca. forma ſummi boni. i. ſummę tuę bonitatis.. ſcꝫ pepulit te fingere opꝰ fluitantis materię O pater tu ducis. i. ꝓducis cuncta. exemplo ſuperno. i. ab exēplari ꝑpetuo. Tu ipe pulcherrimus ab oī deformitate elongatus gerēs mēte. i. memoria plenū mūduꝫ ſeu pulchꝛū mundū. ſ. archīticū ⁊ formans. i. producēs ipm mūduꝫ ſenſibilē ſilꝛi imagine ſicut ꝑfuit ī mēte tua. ⁊ tu iubes mūdū ꝑfectū. i. ꝑfecte ꝓductū. abſoluere. i. abſolutū tenere ſine defectu alicuꝰ ꝑfectas ꝑtes. i. elementa ⁊ elemētata q̄ ſpectant ad integritatē mūdi Notandū ꝙ oē qđ nccītatur a cā extrinſeca nccītatur ab efficienꝫ vel a fine.. qꝛ non ſunt plures cauſę extrinſecę. Efficiēs āt nccītat dupliciter. vel violentiā inferendo vt ꝓiicies lapidē ſurſuꝫ. vel aliquid ꝯferendo q̊ naturaliter moueatꝛ.. ſicut generans dās formā leuitatis mouet ignē ſurſū ꝺ nccītate naturę. deꝰ āt nō nccītatur ab efficiēte prio mō. ſ. nccītate violētię. cū nihil ſit potētius eo. nec nccītate ſcđo mō cū nihil ab alio recipiat nec etiā nccītatur nccītate finis qꝛ qđ nccītatꝛ alio tanq̄ꝫ a fine ꝯꝑatur ad ipm. ſicut iꝑfcm̄ ad ꝑfectū.. eo ꝙ finis eſt bonū ⁊ ꝑfectio illiꝰ qđ ē ad finē. deꝰ āt a nullo extrīſeco ꝑficitꝛ Notādū ꝙ ſola boītas diuīa coegit ipm ad ꝓducēduꝫ opꝰ fluitantis materię. nō āt coegit ipm nccītando ſꝫ libere mouēdo Notādū ꝙ iuidia facit ꝙ aliq̄s bonū alteri nō cōicat. qꝛ inuidia eſt triſticia de bonis alterꝰ Et qꝛ talis inuidia in deo nō ē. iō ſummā boītatē ꝑ creatiōeꝫ aliis cōicauit. vn̄ dt Plato i Thimeo. Ab optio iuidia lōge relegata ē. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſibi diſſ[illegible]lis put naturaliter cuꝰqꝫ capax btītudis eē poterat. efficiqꝫ voluerit Notādū ꝙ ſicꝫ ī agētibꝫ ꝑ naturaꝫ forꝫ rei fiēdę ꝑexſtit ī agēte ſm eē reale. ſic in agētibꝫ ſm itellectū forꝫ rei ꝓducē

de p̄exiſtit ſꝫᵐ eſſe intellectuale. Sicut artifex volens ꝓducere domū oꝫ for/mā domꝰ ꝑmo in mēte p̄exiſtere tanq̄ꝫ exemplar ad cuiꝰ imitationē faciat do/mū in materia. cū igiꝛ deus ſit agens ꝑ intellectū ꝓducens mūduꝫ ipe p̄ha/buit in mente ſua exemplar mūdi ⁊ oīm ꝑtium eiꝰ. ad cuius imitationē ꝓdu/cit mūdum extra. ſpᶜ q̇ mundus in mēte diuina p̄exiſtens dr architypꝰ. ab ar/chos qd̄ eſt princeps ⁊ typos ſilr̄itudo quaſi principalis ſilr̄itudo. cuius ima/go dr iſte mūdus ſenſibilis

¶ Hic phīa ꝯmendat deū ex ꝑte ſapīe quo ad ſpēalem effectū ꝓductionē. Et ꝑmo ex ꝓductione elementoꝝ. ſcd̄o ex ꝓductione aīe mūdi. tercio ex producti/one aīaꝝ nrāꝝ. ſcd̄a ibi Tu triplicis. tercia ibi Tu cauſis Primo dr O pa/ter tu ligas elemēta nume/ris. i. ꝓporcionibꝫ numera/libus vt elementa frigida ꝯueniant. i. concordent flā/mis. i. calidis elementis ⁊ arida. i. ſicca elementa ꝯue/niāt liquidis. i. humidis e/lementis. ne ignis purior inter elementa euolet. i. exeat ſpherā ſuā magis aſ/cendēdo. ⁊ ne pondera. i. grauitates deducāt. i. magis deorſuꝫ ddeducāt terras merſas. i. depſſas

> Tu nūeris elemēta ligas vt frigora flāmis
> Arida ꝯueniant liq̄dis. ne purior ignis
> Euolet. aut merſas ddeducāt pōdera terras

¶ Notandū ꝙ elementa hn̄t ꝓporcionē numeralē inter ſe.. ſic duo elementa ꝯtraria duabꝫ q̄litatibus ꝯueniūt in vno elemēto medio ꝓ/porcionabili vtriuſq̄ꝫ. ꝑbi grā Numerus q̄dratus ē q̇ ꝯſtat ex ductu ſuīpſius in ſeipm̄. dicēdo bis duo ter tria. bis duo in quaternariū. ⁊ ter tria in nouena/riū. ⁊ accipere vnū numeꝝ mediū ꝓporcionabilē. ſ. ſenariū q̇ ſꝫm eandē ꝓporci/onē excedit quatuor in q̄ excediꝛ a nouē. ſicut eīn nouē ꝯtinent ſex ⁊ mediam ꝑtem ſex. ita ſex ꝯtinent q̄tuor. ⁊ mediā ꝑtem q̄tuor Sic ſilr̄ ē i elemētis Nā ignis ⁊ aq̄ in duabꝫ qualitatibꝫ ꝯtrariaꝛ. ignis eīn ē calidꝰ ⁊ ſiccꝰ. aq̄ frigi/da ⁊ humida. ⁊ colligātur vno medio. ſ. aere. q̇ ꝯuenit cū igne in caliditate. et cū aq̄ in hūiditate. ſilr̄ ē de aere ⁊ terra reſpectu aq̄. Scd̄m hanc ſiāꝫ lrā ſic exponaꝛ Tu ligas elemēta nūeris. i. ꝓporcionibꝫ nūeralibus. vt frigida. i. a/que q̄ frigide ſunt ꝯueniant flāmis. i. ignibꝫ q̇ calidi ſunt. ꝑ vnū elementum mediū qd̄ eſt aer. ⁊ arida. i. terre q̄ aride ſunt ꝯueniant liquidis. i. ꝑtibꝫ aeris q̄ hūide ſunt ꝑ elementū mediū quod eſt aqua

¶ Hic phīa oñt ſapiam ex aīe mūdi ꝓductione. Ubi ſciendū ꝙ iſta lrā cōi/ter exponiꝛ ad intentioneꝫ Platonis in Thimeo. ſed qr iſta expoſitio eſt difficil/lima ⁊ modice vtilitatis.. ego eā ꝑtranſeo ⁊ ponā fa/cilē expōem q̄ eſt de men/te Ariſt. Ad cuius euidēti/am eſt notandū ꝙ ꝑ aīam mūdi hic intelligiꝛ intelli/gētia mouēs orbē q̄ ꝑ mo/tū virtutē ſuā influit inferioribꝫ. ⁊ hec intelligētia dr media inter deū ⁊ aīam humanā Sicut eīn in dignitate ⁊ perfectiōe excediꝛ a deo. ſic ipa excedit aīaꝫ

> Tu t̄plicis mediā nat̄e cūcta mouenteꝫ
> Cōnectēs aīaꝫ ꝑ ꝯſona mēbra reſoluis
> Que cū ſecta duos motuꝫ glomerauit (in orbes
> In ſemet reditura meat mēteq̄ꝫ ꝓfūdā
> Circuit. ⁊ ſilī ꝯuertit imagine celum.

Tercius.

nrām. ¶ Notandum ꝙ intelligentia hmōi ďr eſſe triplicis nature ꝓpter tres oꝑationes quas hꝫ. ſ. mouere orbē. intelligere deū. ⁊ intelligere ſeipam ¶ Notandū ꝙ orbes cœleſtes dñr ꝯſona mēbra intelligentie. q² per ipſos tanquaꝫ ꝑ organa ⁊ inſtrumenta intelligētia influit inferioribus Licet eñ intelligentia ꝑma intentione moueat ꝓpter ſe. tñ ſcd̄a mouet ꝓpter inferiora His ꝑmiſſis lrā plana erit. vñ ďt ſic Tu deus aīaꝫ. ſpᵉ mundi q̄ eſt intelligentia media ſupple inter deū ⁊ aīam humanā. triplicis nature. i. triplicis oꝑationis mouētem cūcta ſupple inferiora ꝑ influxū illam tu ꝯnectens reſoluis. i. diſtinguis eā per ꝯſona mēbra. i. ꝑ conueniētes orbes. q̄ aīa cum ſecta. i. diuiſa q̄ꝫtum ad oꝑationes glomerauit. i. imꝑſſit motuꝫ in duos orbes ſuꝑple in orbē ꝑmi mobilis ⁊ in orbē planetaꝝ. ipſa reditura. i. reflexa meat. i. ꝓcedit in ſemetipſam ſpᵉ intelligendo q̄ eſt vna oꝑatio. ⁊ ipſa circuit mentē ꝓfundā. i. diuinā. deuꝫ intelligēdo. q̄ eſt alia oꝑatio. ipſa ꝯuertit. i. mouet celū ſiſ'i imagine. i. intellectione qd̄ eſt tercia oꝑatio eius. ¶ Nota licet corpora celeſtia ſint diuerſa. tñ rōe vnitatis pñt dici vnū corpus Silr intelligentie lꝫ ſint diuerſe. tñ pñt dici vna intelligentia ꝓpter vnitatē ordinis in oꝑatione mouēdi. ergo ďt in ſingulari aīam ⁊ nō animas.

¶ Hic phīa ꝯmendat ſapiam dei ex aīaꝝ nrāꝝ creatione di. O pater tu prouehis. i. ꝓducis aīas hoīm ⁊ minores vitas. i. aīas brutoꝝ ⁊ plātaꝝ paribꝰ cauſis q̄bꝫ aīam mūdi ꝓduxiſti. ſ. tu aptans ſublimes. i. aīas rōnales hominū leuibꝫ curribus. i. celeſtibꝰ ſtellis. tu ſeris eas in celū ⁊ terrā. i. in corꝑe terreno. q̄s aīas ꝯuerſas reduci igne. i. charitate reducente facis reuerti ad te benigna lege. i. ordīatōe tua

Tu cauſis aīas paribꝫ vitaſq; mīores
Prouehis. ⁊ leuibꝫ ſublimes curribꝰ (aptans
In celū terrāq; ſeris. quas lege beigna
Ad te ꝯuerſas reduci facꝭ igne reuerti.

¶ Nota ꝙ aīe beſtiaruꝫ ⁊ plantaꝝ dñr minoris vite reſpectu aīe hoīs. eo ꝙ nō hñt tot. nec ita perfcās oꝑatiōe vite ſicut aīe hominū ¶ Nota ꝙ ꝑ leues currus ſm intentionē platonicoꝝ intelligit ſtellas ꝯpares curribꝫ Dixerunt eñ platonici ꝙ deus oēs aīas ſiſ' creauerit ⁊ ſeminauerit eas in celo delegendo eas ſtellis ꝯparibus a q̄bꝫ poſtea dilabūtur in corꝑa. ſed hec opinio ñ valet. ſ. ꝙ oēs aīe ſiſ' ſint create. immo oīni die de nouo creātur. ⁊ create corꝑibꝰ infundūtur Dicūtur aūt aīe ſeri in celuꝫ ꝓpter ꝟtutē cœleſtē. ex q̄ vnio animę ad corpus ꝯtrahit ſuā periodū. licet aīa a deo ꝓducat in corꝑe. tñ vnio ex ꝑte diſpōnum corꝑaliuꝫ dependet a virtute celeſti. iō ďt eas ſeri in celum ⁊ terram. q² aīe nō coaptātur corꝑibus niſi mediāte ꝟtute celeſti Vñ. ij. phicoꝝ. Hō eñ generat hoīem ⁊ ſol ¶ Nota ꝙ deꝰ aīas creatas aptat leuibꝫ curribꝫ id eſt ſtellis ꝯꝑibus. qd̄ ſic p̄t intelligi. q² anima creata ꝯꝑitatem ⁊ ſiſitudinem hꝫ cuꝫ ſtella. Sicut eñ ſtella eſt nobilior pars ſui orbis. et eſt perpetua Sic aīa rōnalis perpetua exñs eſt nobilior pars hoīs. Vel ſic p̄t intelligi ꝙ deus aīas creatas aptat leuibꝫ curribꝫ. i. rōni ⁊ intellectui q̄ dicūtur currus aīe. q² ducūt hoīem in ꝯgnitionē reꝝ quas aīas ſerit in celuꝫ ⁊ in terrā. quia anima rōne ⁊ intellectu hꝫ ꝯgnitionē celeſtiū ⁊ terreſtriū ¶ Nota ꝙ per ignē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

reducē intelligit ardorē charitatis q̄ hoīem auerſuꝫ a deo vitijs facit ipm re/
dire ꝟtutibus. niſi ei hō deū amet. ipm nō querit niſi q̄rat no inueniet. niſi in
ueniat ad ipm nō reuertetur

Da pater āguſtaꝫ mēti ꝯſcēdere ſedem
Da fontē luſtrare boni: da luce repta
In te ꝯſpicuos animi defigere viſus
Diſijce terrene nebulas ꝛ pōdera mol.
Atꝫ tuo ſplendore mica. tu nāqꝫ ſerenū
Tu reqes trāqlla pijs. te cernere finis
Pricipiū. vector. dux. ſeita. t'min⁹ idē

Poſtq̄ phia captauit
beniuolentiaꝫ dei ipm mł
tipliciter ꝯmendādo Hic
exprimit ſuā petitionē di.
O pater q̇ facꝫ oia p̄dicta
da. i. ꝯcede menti humane
ꝯſcendere ſedē anguſtā.. i.
nobilē ſedeꝫ ſummi boni.
da luſtrare. i. inueſtigādo i
uenire fontē boni. i. deuꝫ q̇
eſt fons oīs boni.. da luce
repta. i. cognitione p̄habi/
ta in te defigere. ſcꝫ p amorē ꝯſpicuos viſus. i. claros intuitus animi. i. rōis ꝛ
intellectus O pater tu diſijce. i. diſperge nebulas. i. obſcuritates ꝛ pōdera. i.
grauitates terrene molis. i. dilectionis terrene. atꝫ mica. i. reſplende tuo ſplen
dore Tu nāqꝫ es ſerenū quo ſpᵉ oīa illuſtrātur Tu es trāquilla requies pi
is ſupple mētibus. te cernere. i. videre eſt finis ſpᵉ oīm. tu idē ex̄ns es pricipi
um. qꝛ origo oīm rex̄. tu es vector. qꝛ vehis nos p grām quo puenire nō poſ
ſumus p naturā. tu es dux ducēs ab errore ignorantie. ad veritateꝫ ſapie. tu
es ſemita cum ſis via ꝛ veritas. ꝛ per te ad teipm peruenitur. tu es terminus
vltra quē nihil queritur cū ſis ſummū ꝛ perfectū bonū.

Nota ꝙ ſedes ſummi boni dꝛ anguſta. id eſt ſubtilis. qꝛ vix magno la
bore ad ipam puenit'. vel dicitur anguſta. i. nobilis. qꝛ nihil ſibi ꝯparari po/
teſt. Item deū vocat fontē ſummi boni. ſicut em̄ riuuli habēt exiſtere ꝛ flue/
re a fonte ꝛ ipſe a nullo. ſic a deo oē bonū hꝫ eē. ipe aūt a nullo Notādum
ad hoc ꝙ ſedes ſummi boni ꝯſcendatur oportet ꝙ inueſtiget'. ꝛ quia nō ſuffi/
cit inueſtigare ſi nō inueniat'. nec inuenire ſi nō diligatur. ideo phia petit per
amorē defigi viſum animi ſcꝫ rōem ꝛ intellectū in ſummū bonū. Nota ꝙ
quia intellectus ꝛ rō impediūtur ꝛ obſcurātur p affectionē ꝛ deſideriū terre
nox̄. quia corpus qḋ corrūpitur aggrauat aīam qn̄ corpori eſt ſubiecta. ideo
phia petit fugari nebulas terrene molis. ꝛ quia nō ſufficit fuga tenebrarum
niſi aſſit lux illuminans. ideo petit illuminationē dicens Atqꝫ tuo ſplendore
mica Itē diſijcio cis. i. diuerſis mōis iacere. diſpergere ſepare.. diuellere. de
ſtruere Et dꝛ a dis ꝛ iacio. ꝛ ſcribitur p duplex ij. in ſecūda ſyllaba.

Sequitur proſa. x.

Proſa decima libri tercij.

Demonſtrat beatitudinem deū ſum
mum bonū eē

Iſta eſt decima pſa hu
ius tercij. in qua phia oſtē
dit vbi vera beatitudo ſit
cōſtituta. ꝛ prio cōtinuan
do ſe pbat beatitudinē p/
fectā eſſe in rex̄ natura. ſe
cundo oñdit in quo ſit ve/
ra btitudo. ibi Quo vero

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Primo dicit O Boeti qm̃ vidiſti in p̄cedentib⁹ q̃ ſit forma impfecti bonꝭ. ꝛ q̃ ſit forma pfecti boni. nũc reor. i. opinor eſſe demrãndu3. quonã. i. vbi hec

Quoniã igitur q̃ ſit impfecti. q̃ etiã pfecti boni forma vidiſti, nũc demrãndu3 reor q̃nam hec fęlicitatis pfectio ꝯſtituta ſit In quo illud primũ arbitror inquirendũ. an aliqđ hmõi bonũ (quale pauloañ definiſti) in reꝝ natura poſſit exiſtere. ne nos p̄ter rei ſubiectę v̾itatẽ. caſſa cogitationis imago decipiat Sed quĩ exiſtat. ſitq3 hoc veluti q̃da3 oĩm fons bonorũ negari nequit Oẽ em̃ qđ impfectũ eſſe dr: id mĩne pfecti impfectũ eſſe phibetur Quo fit vt ſi in quolibet genere impfectũ quid eſſe videat᷑. in eo pfectũ q̃3 aliq̃d eſſe nccẽ ſit Eteni pfectione ſublata. vñ illud qđ impfectũ perhibet᷑ extiterit. ne fingi q̃de3 p̄t Neq3 ab diminutis incõſummatiſq3 natura reꝝ cepit exordiũ. ſed ab integris abſolutiſq3 ꝓcedens. in hec extrema at3 effęta dilabitur Q ſi vti pauloañ mõſtrauimus eſt quęda3 boni fragilis impfecta fęlicitas. eſſe aliquã ſolidã perfectãq3 nõ p̄t dubitari. B. Firmiſſime inquã veriſſimeq3 cõcluſum eſt

perfectio fœlicitatis. i. pfecta fœlicitas ſit cõſtituta. in quo ſp^e inueſtigãdo illud ego arbitror primũ eẽ inquirẽdũ aliq̃d hmõi bonũ pfectum quale pauloãte ſc3 octaua proſa definiſti poſſit exiſtere in reꝝ natura. ne caſſa. i. vana imago. i. ſpẽs cogitatiõis nos decipiat p̄ter veritatẽ ſubiectę rei. i. exñtis rei. ſed neq̇t negari q̇n exiſtat in reꝝ natura pfectũ bonu3 ꝛ pfecta fœlicitas. ꝛ hoc bonũ ſit veluti fons oĩm bonoꝝ. ꝛ tunc ꝓbat ipm eſſe tali rõe. In quocũq3 genere eſt repire ĩperfectũ. in eo dẽ eſt repire pfectũ. ſ3 in genere reꝝ eſt repire ĩpfectu3 bonũ ꝛ impfectã fœlicitatẽ. vt p3 ex p̄cedentib⁹. ḡ in reꝝ natura erit dare pfectũ bonũ ꝛ pfectã fœlicitate3. Hanc rõe3 ꝑtractat ĩ lrã ꝛ dicit. Oẽ qđ dr eẽ impfectũ illud phibetur impfectũ diminutione. i. ex defectu pfecti. quo fit vt ſi in quolibet gñe videat᷑ eẽ q̇d. i. aliq̇d ĩperfectũ in eo genere. nccẽ ſit aliq̇d eẽ perfectũ. eteni ſublata. i. circumſcripta pfectione. nec fingi p̄t vñ extiterit. eſſe hẽat qđ perhibet᷑ ĩperfectũ. neq3 eĩ natura cepit exordiũ a diminutis ꝛ incõſummatis. i. ab ĩperfectis.. ſ3 natura ꝓcedens ab integris ꝛ abſolutis. i. pfectis dilabit᷑ ĩ hec extrema. i. inferiora atq3 effœta. i. infructuoſa.

Ex hoc ergo accipitur maioꝛ rõnis. Jn quo reꝑitur aliquid imꝑfectū in eo/
dē ꝑfectum. ¶ Tunc ſubiungit minoꝛē dicens Sed ſicut pauloante mon/
ſtrauimus eſt quedā fragilis boni ⁊ imꝑfecta fœlicitas Et ponit cōcluſiōez
dicens. ergo dubitari nō p̄t eſſe aliquā ſolidā ⁊ perfectā fœlicitatē. Qd̄ cōce
dens Boetius d̄t. firmiſſime ⁊ veriſſime ↄcluſum eſt ¶ Notandū ꝙ in tꝑali
bus ⁊ ſenſibilibus nō pōt eſſe ſummū ⁊ ꝑfectū bonū Et qꝛ multi ſunt q̄ nō
putāt eſſe alia bona p̄ter ſenſibilia. iō ne aliquis putet nullū eſſe perfectū bo
nū in reꝝ natura phīa p̄io anteqꝫ oſtendat vbi ſit ſitū ꝑfectuz bonū probat
ipm eſſe ¶ Nota ꝙ res ſubiecta eſt de q̄ hētur ſermo ⁊ cognitio. ſed dū cogita
mus de re q̄ non eſt tunc cogitatio ē caſſa p̄ter veritatez ſubiecte rei decipiēs
nos. ne aūt talis ↄgnitio videatur eſſe ſūmi boni. iō primo ꝓbat ipm eē in re
rum natura ¶ Notandū ꝙ imperfectū nō pōt eſſe principiū reꝝ. qꝛ ꝑfectū p̄
us eſt imꝑfecto. principio aūt nō eſt aliq̄d prius. ex quo ſeq̄tur ꝙ vbi eſt imꝑ
fectū ibi eſt reꝑire ꝑfectum ¶ Notandum ꝙ eſt deuenire ad aliqd̄ perfectum
a quo natura incipiens ꝓgredit ad poſteriora imꝑfecta. cuiuſmōi ſunt hec in
feriora q̄ dn̄r extrema ⁊ effœta quia ſunt vltima cauſatoꝝ nō cā alijs inferio
ribus

P. Quo vero inq̄t habitet: ita ↄſidera Deum reꝝ oīm p̄cipem bonum eſſe cōis hūanoꝝ cōceptio ꝓbat aīoꝝ. Naz cuz nihil deo melius excogitari q̄at. id q̄ melius nihil ē. bonū eſſe q̄s dubitet?

¶ Hic phīa oñdit in quo
ꝑfectum bonū ſiue fœlici/
tas ſit ſita. ſecūdo ↄcludit
q̄ddā correlarium .. tercio
mouet dubitatiōem. ſcd̄a
ibi Sup hec. tercia ibi At
qui hoc q̄qꝫ Primo d̄t vel
oñdit perfectā fœlicitatez
eſſe in deo ↄſtitutaz Se/
cūdo oñdit per quē modū ſit in deo. ibi Sed q̄ſo Primo ponit vnā ꝓpōnem
notā. ſecūdo ex ea ꝓbat intentū. ibi Ita vero Primo dicit Jā probatū eſt ꝙ
eſt dare perfectum bonū. quo vero. i. in quo hītet illud ꝑfectū bonū. ita con/
ſidera Et tūc ſubiungit ꝓpōem Omnis conceptio hūanoꝝ animoꝝ probat
id eſt ↄcedit deū eē bonū. principē oīm reꝝ Et ꝙ deus ſit quoddā bonū pro/
bat per hoc. qꝛ deo nihil melius excogitari p̄t. ⁊ quis dubitat illd̄ eſſe bonū
quo melius nihil eſt?. q. d. nullus ¶ Notandū deū eſſe principē oīm rerū ō/
nes ↄcedunt. ſed qꝛ pitagorici duo poſuerūt eſſe principia rerum. vnum bo/
nuz aliud malū. ne ergo aliquis occaſione huius negaret deum eſſe bonum.
ideo hoc probat ex eo ꝙ nihil p̄t melius excogitari deo. Vn̄ d̄t Auguſtinus
in li. de doctrina chriſtiana .. Oēs latine lingue ſciētes cū aures eorum ſonus
tetigerit quo ꝓfertur deus. mouetur ad cogitādum excellentiſſimaz quādam
immortalē naturā. ita aūt cogitatur deus vt aliq̄d quo nihil ſit melius

Ita vero bonū eſſe deū rō demonſtrat vt ꝑfectum quoqꝫ in eo bonū eſſe ↄuincat Nā ĩ tale ſit. reꝝ oīm princeps eſſe nō poterit Erit em̄ eo p̄ſtantius aliq̄d

¶ Hic ꝓbat intentū ꝙ be
atitudo ſiue ꝑfectū bonuz
ſit ſitū in deo tali rōe Per
fectū bonū eſt vera btitu/
do. ſed in deo eſt ꝑfectū bo
nū. ergo in deo vera beati
tudo Vn̄ dicit in lrā. Rō

perfectum poſſidens bonum:. qđ hoc prius atq̄ antiquus eē videat̄ Oīa nan q̄ ꝑfecta minus integris priora eē cla// ruerunt Quare ne in infinitū ꝓcedat rō ꝯfitendū eſt ſummū deū ſummi ꝑfecti q̄ boni eſſe pleniſſimū Sed ꝑfectū bonū: verā eſſe btitudinē ꝯſtituimus Verā igit̄ btitudinē in ſummo deo ſitā eſſe necē eſt. B. Accipio inq̄. Nec eſt qđ ꝯtradici vllo modo queat

iſta demōſtrat deū eē bonū vt ꝯuincat .i. infallibi/ liter ꝯcludat in eo eſſe perfectū bonū. nā niſi deus ſit tale .ſ. ꝑfectū bonū.. q2 oīa perfecta claruerunt .i. maīfeſta ſunt eſſe priora min⁹ integris .i. impꝑfectis. quare ne rō ꝓcedat infinitū cōfitenduꝫ eſt ſummū bonū eſſe pleniſſimū ſummi ꝛ ꝑfecti boni. ꝛ ſic ptꝫ minor rōis .ſ. ꝙ in deo eſt ꝑfectuꝫ bonū. Tunc ꝓbat maiorē dicēs Sꝫ ꝯceſſimus .i. ꝓbauimus non a ꝓſa ꝑfectū bonū eſſe verā beatitudinē. igit̄ reſtat cōcludere ꝙ necē eſt verā btitudinē ſitā eſſe in ſummo deo Cui Boetius ꝯſentiens dt Accipio .i. ꝯcedo inq̄. nec eſt qđ vllo mō queat ꝯtradici.. ¶ Notandū ꝙ ſi deus nō eſſet ꝑfectū bonū. ſed impꝑfectū ꝓcederetur in infinitū ſic arguendo Deus vel eſt ꝑfectum bonū vel impꝑfectuꝫ. ſi perfectum hētur ꝓpoſitū. ſi imperfectū erit aliqđ prius eo. cū perfectū ſit prius impꝑfecto. Illud ergo prius. vel eſt ꝑfectum bonuꝫ vel impꝑfectū. ſi ꝑfectū illud erit deus. ꝛ hētur ꝓpoſitum. ſi imperfectuꝫ erit aliqđ prius eo. cū ꝑfectum ſit prius īperfecto Iterū queritur de illo priori. vel eſt ꝑfectū bonum vel impꝑfectuꝫ. Et ſic ꝓcederet̄ in infinitū vel dabitur deū eſſe perfectuꝫ bonū. ꝛ hoc innuit in lrā cum dicit. Quare ne in infinituꝫ ratio ꝓcedat.

P. Sed q̄ſo inquit te: vide q̄ꝫ id ſan// cte. atꝫ inuiolabiliter ꝓbes qđ boni ſūmi ſummū deū diximꝰ eſſe pleniſſimū B. Quonā inq̄ꝫ modo: P. Ne hūc rerꝫ omniū prēm. illud ſummū bonū q̄ plenus eē perhibet̄: vel extrinſecus acce// piſſe: vl̄ ita nat̄aliter hrē p̄ſumas. quaſi hñtis dei hitēq̄ btitudinis diuerſaꝫ cogites eē ſbiaꝫ Nā ſi extrīſecus acceptū putes p̄ſtātiꝰ id qđ dderit qđ acceperit exiſtiare poſſis Sꝫ hōc eē rerū oīm

Hic phīa oñdit ꝑ quē modum ꝟa btitudo ſit in deo q2 non eſt in deo tanq̄ꝫ aliquid diſtinctuꝫ ab ipſo. ſicut accñs a ſubiecto.. ſed ē idē cū ipō. qđ ꝓbat q̄tuor rōib⁊. ſcđa ibi.. Poſtremo tercia ibi. Oīno eñ.. q̄rta ibi Reſpice inq̄t Primo p̄mittit intentuꝫ ſuuꝫ cuꝫ quadā diuiſione cuiꝰ membra improbat dicens. O boeti q̄ſo te vide quam id id ſancte. id eſt firmiter ꝛ inuiolabiliter ꝓbes ꝙ diximꝰ ſūmū deū eſſe pleniſſimuꝫ ſūmi boni. ꝛ dt Boe. q̄nā ſpᶜ h̄ ꝓbat̄. Tc poit

prǽcellentiſſimū digniſſime ꝯfitemur: Ꝙ ſi natura ꝗdez ineſt. ſʒ eſt rōe diuer// ſuz. cū de reꝝ principe loquamur deo. fingat ꝗ pōt quis hęc diuerſa ꝯiūxerit.

phīa diuiſione dicēs Pre/ ſumis. i. putas ne hunc pa trē oīm reꝝ accepiſſe extrī ſecus illud ſummū bonuz quo perhibeꝛ eſſe plen⁹. vł ꝑſumis ita naturaliter ha bere a ſe illud bonū. ꝗſi co gites diuerſaz eſſe ſubſtantiā dei habentis ꝛ btitudinis hitę Et tunc ipro/ bat mēbra. primo ꝙ deus nō accepit ſummū bonuz ab intrinſeco dicēs. Nā ſi putes bonū qđ in deo eſt extrinſecus acceptuz. tunc tu poſſis. i. potes exi/ ſtimare eſſe ꝑſtantius. i. melius illud bonum quo dederit.. eo qđ acceperit. ſ. deo qđ eſt flm̄. qꝛ ꝯfitemur hunc ꝑcellentiſſimuū oīm reꝝ Tunc ꝓbat qđ ꝑ/ fectum bonū in deo nō eſt in ipſo naturaliter tanꝗ dr̄n̄s a ſubā ſua di. ꝙ ſi natura. i. ꝑ naturā ineſt deo ſummū bonū. ſed eſt diuerſum ab ipſo rōne ꝗdi/ tatiua. fingat qui pōt quis hęc diuerſa ꝯiūxerit. ſ. deū ꝛ ſummuz bonū. q. d. nō eſt dare aliquē priorē iſta diuerſa ꝯiungentē ¶ Notanduz ꝙ rō quā phīa ꝑtendit eſt iſta Summū bonū qđ eſt in deo vel ē acceptum ab extrinſeco. vł ineſt ſibi naturaliter. ſi ab extrinſeco aliqđ erit ꝑſtantius ꝛ nobilius deo.. ꝗa dans ſummū bonuz ꝑſtantius eſt recipiente ipm̄. Si āt ineſt deo naturaliter vel tanꝗ idez ſibi. vel tanꝗ diuerſuz ab ipſo . Si tanꝗ idem ſibi habetur ꝯpoſitū. ſi tāꝗ diuerſuz ab ipſo erit aliquid prius qđ iſta diuerſa ꝯiunxerit. talia autem fingere eſt difficile.

¶ Poſtremo qđ a qualibꝫ re diuerſuz eſt. id nō eſt illud a quo intelligiꝛ eē di// uerſum. Quare qđ a ſummo bono di// uerſuz eſt. ſui natura id ſūmuz bonum nō eſt. Qđ nefas eſt de deo cogitare. ꝗ nihil ꝯſtat eſſe ꝑſtantius

¶ Hic phīa ponit ſecūdā rōem ꝙ ſummū bonuz in deo nō differt ab ipō Et ē rō talis Illud qđ eſt diuer ſum ab alio.. nō eſt illud a quo eſt diuerſuz. Si g̊ ſū muz bonū eēt diuerſum a deo deus nō eēt ſummū bo nū qđ nefas eſt dicere.. vn̄ đt in lrā Poſtremo illđ qđ eſt diuerſū a ꝗlibet re. illud non eſt illud a ꝗ videꝛ eſſe diuerſum. ꝗre qđ ſui natura diuerſuz eſt a ſūmo bono. illud nō eſt ſūmū bonum. ſi igiꝛ ſummuz bonum ita ſit in deo ꝙ ſm naturā ſit diuerſuz a deo ſeqtur ꝙ de⁹ nō ſit ſummū bonum. qđ nefas eſt cogitare de deo. quo nihil cō ſtat eſſe ꝑſtantius ¶ Nota ſi aliqđ eēt in deo diuerſuz ab ipſo deus eēt ꝯpo ſitus ꝛ nō eēntię ſimplicis qđ eſt flm̄. Itē qđ in deo diuerſuz ab ipſo vel ē ac cidens vel eſt pars ei⁹. nō accn̄s. qꝛ deus nō eſt ſubiectum alicui⁹ accidentis. ſi eſt pars eius cum ꝑs ꝑcedat totuz aliqđ erit prius deo qđ falſuz eſt.

¶ Hic phīa ponit terciā rōem quę eſt talis. Illud qđ eſt principiū omnium formaliter eſt ſummū bonū. qꝛ ſummū bonum nō pt eſſe principiatum. ſʒ de us eſt principium oīm. ergo formaliter eſt ſummū bonum. ſummum āt ē be atitudo. ergo deus formaliter eſt ſumma btitudo. vn̄ đt in lrā. Omnino. id eſt generaliter nulli⁹ rei natura poterit eſſe melior ſuo principio. ꝗre qđ oīm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶Omnino em̄ nullius rei natura ſuo pꝛĩcipio melioꝛ poterit exiſtere Quare qꝺ oīm principiũ ſit: iꝺ etiã ſui ſubſtã- tia ſummũ eſſe bonũ veriſſima rōe con cluſerim. B. Rectiſſime inq̄. P. Sz ſummũ bonũ btĩtuꝺinē eſſe cōceſſum eſt. B. Ita eſt inq̄. P. Igit̄ inquit ꝺeũ eſſe ipam btĩtuꝺinē nccē eſt ꝯfiteri B. Nec propoſitis inq̄ prioꝛibꝫ refragari queo. ⁊ illis hoc illatũ cōſequens eē ꝑ- ſpicio.

eſt principiũ ſicut ꝺeus il- luꝺ etiã ꝯcluſerim veriſſi ma rōe ſummũ eē bonum ſubſtãtia. i. ꝑ ſui ſubſtan- am. cui aſſentiēs boeti' ꝺē pleniſſime inq̄ ꝯcluſũ eſt Subiungit phia Sz ſũ- mũ bonũ eſſe btĩtuꝺinem ꝯceſſum ē Dicit Boeti'. ita eſt inq̄ Cōcluꝺit ergo phia Igitur nccē eſt ꝺeum ꝯfiteri ipaz btĩtuꝺinē. Di cit Boeti' Nec q̄o refra- gari. i. reſiſtere ꝓoribꝫ pro poſitis. i. p̄miſſis. ⁊ ego ꝑ ſpicio hoc illatũ eſſe conſe- quens illis aꝺ illa.. ¶ No ta ꝙ principiũ oīm rerũ oꝫ eſſe ſummũ bonũ ſubſtan tialiter. qꝛ ſi aliq̄ꝺ aliuꝺ a principio eēt ſummũ bonũ ſubſtantialiter. ſicut a- liquiꝺ principiatũ ſeq̄tur qꝺ principiatũ ſit nobilius ſuo principio. nã bonũ ſubſtantialiter. nobilius eſt bono accñtaliter Item ſi principiũ nō eſt bonuꝫ ſubſtãtialiter ſꝫ accñtaliter. cũ oē quoꝺ eſt tale ꝑ accñs reꝺucat̄ aꝺ aliqꝺ ta- le ꝑ ſe. tunc pꝛĩcipiũ reꝺuceret̄ aꝺ aliqꝺ. ⁊ per ꝯñs nō eſſet principiũ

P. Reſpice inquit an hinc quoq; iꝺez firmius ap̄pbet̄ ꝙ ꝺuo ſumma bona q̄ a ſe ꝺiuerſa ſint eſſe nō pñt. Eteni q̄ ꝺiſ crepãt bona: nō eſſe alteꝝ qꝺ ſit alterũ liquet Quare neutꝝ poterit eſſe ꝑfectũ cũ alterutri alterũ ꝺeeſt Sz qꝺ ꝑfectũ nō ſit. iꝺ ſummũ nō eſſe manifeſtũ eſt.. Nullo mō igit̄ q̄ ſũma ſũt bona. ea pñt eſſe ꝺiuerſa Atq̄ ⁊ btĩtuꝺinē ⁊ ꝺeũ. ſũ- mũ bonũ eſſe collegim'. Quare ipam nccē eſt ſũmaꝫ eē btĩtuꝺinez. q̄ ſit ſũma ꝺiuitas. B. Nihil inq̄ nec re ipa ꝟius rōciatōe firmi' nec ꝺo ꝺigni' ꝯcluꝺi pt

¶ Hic ponit quartã rōez ꝙ btĩtuꝺo iō nō ꝺiffert ab ipo. Si btĩtuꝺo ꝺifferꝛꝫ a ꝺeo. cũ vtrũq; tã ꝺe' quaꝫ beatituꝺo ſit ſummũ bo- nũ. eēnt ꝺuo ſumma bona quoꝝ vnũ nō eſſet alteruꝫ Et cũ vnũ ꝺeſit alteri neu trũ erit ꝑfectũ ⁊ ſũmuꝫ bo nũ. qꝛ ꝑfectuꝫ eſt cui nihil ꝺeeſt. ergo nccē eſt btĩtuꝺi nē eſſe iꝺē cũ ꝺeo. Vñ ꝺr ĩ lrã O Boeti reſpice an hic qꝺ mō ꝺicã illꝺ quoꝺ ꝓbatũ eſt firmi' ap̄pbetur ꝺuo ſumma bona eē ñ pñt q̄ ſint a ſe ꝺiuerſa. eteni li- quet. i. manifeſtũ eſt. ꝙ bo na q̄ ꝺiſcrepant alteꝝ non eſſe qꝺ alteꝝ ſit. quare. cuꝫ alteꝝ ꝺeſit alteri neutꝝ po

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

terit eſſe ꝑfectū. cū ꝑfcm̄ ſit cui nihil deeſt. ſ; manifeſtū eſt illud nō eſſe ſum mū bonū qđ nō eſt ꝑfectū. igiᷓ nullo mō pñt eſſe diuerſa ea q̄ ſūt ſumma bo/ na. ſ; deū ⁊ btitudinē collegim⁹ eſſe ſummū bonū. quare neccē eſt ipa; natu/ rā que eſt diuinitas. i. naturā dei eſſe ſummā btitudinē. qđ Boetius appbās đr. nihil verius eſt ipa re nec rōcinatione firmius. nec deo digni⁹ ꝯcludi pōt.

¶ Notandum. ex. iiij. thopicoꝝ. ꝑ ſupabundātia; đr vni ſoli ꝯuenit. qm̄ igitur ſummū bonum dicaᷓ ꝑ ſupabundantiam non erunt duo ſumma bo/ na. Item ſi eēnt duo ſumma bona. vel eſſent eiuſdē ſpēi. vel differrent ſpē. ſi e iuſdē ſpē erunt equaliter ꝑfecta ⁊ vnū erit ſupfluū. ſi drñt ſpē vnu; erit ꝑfec/ tius altero. qꝛ ipoſſibile eſt duas ſpēs eſſe equaliter ꝑfectas. ſed qđ eſt impꝑfe/ ctius nō eſt ſummū bonū. ergo nō ſunt plura ſumma bona

¶ P. Super hec inquit igitur ve lut geometre ſolēt. demrātis ꝓpoſitꝭ a liquid auferre q̄ poriſmata ipi vocant ita ego q̄; tibi veluti corollariū dabo Nā qm̄ btitudinis adeptiōe fiunt ho/ mines bti. btitudo vo eſt ipa diuitas. diuinitatis adeptione btōs fieri mai/ feſtū eſt. S; vti iuſticie adeptiōe iuſti. ſapīe ſapiētes fiūt ita diuitatē adeptoſ deos fieri ſili rōe neccē ē Ois igiᷓ btūs. de⁹ ſ; natura q̇dē vn⁹. ꝑticipatiōe ve ro nihil ꝓhibet eē q̄; plurimos. B.. Et pulchrū inquā hoc at; ꝑcioſu; ſiue po riſma ſiue corollariū vocari mauis.

¶ Hic phia ꝯcludit ex di ctis quandā ꝯcluſionē co/ rollariū dicēs Sup hec ꝑ dicta ego tibi dabo corol/ lariū. i. ꝯcluſionē corolla/ riā ita. ſ. Sicut geometre. aliquid ſolēt demrātis ſu is ꝓpoſitis inferre. q̄ illata ipi vocāt poriſmata. i. ap/ tiones. Et tunc ponit co/ rollariū ꝙ omis btūs ē de us. qđ ſic infert. qꝛ adepti one btitudinis fiūt hōies bti. btitudo vero eſt ipa di uinitas vt ꝓbatū eſt Ma nifeſtū eſt hōies btōs fieri adeptione diuinitatis.. ſed ſicut adeptione iuſticie ſūt hōies iuſti. ⁊ adeptione ſa pientie ſapiētes. ita neccē eſt adeptione diuinitatis eſſe btōs ſiue deos Igiᷓ omis btūs eſt deus. ſ; natura q̇ dē vnus de⁹ eſt ⁊ nō plu/ res.. ꝑticipatiōe aūt nihil ꝓhibet plures deos eſſe. Hanc ꝯcluſionē ꝯmendās Boetius đr Et pulchrū inq̄ hoc. ſc; q̄uo cōclu ſiſti at; ꝑcioſum ſiue poriſma ſiue corollariu; mauis. i. magis velis ipm vo/ cari. ¶ Notādum ꝙ oīs btūs eſt de⁹. et ꝓbatur ex lrā ſic Hoīes fiunt beati adeptiōe btitudinis. ſ; btitudo eſt diuinitas. g̊ hoīes fiunt bti adeptione di uinitatis aliq̄s efficitur deus. ergo oīs btūs eſt de⁹ Vel pōt ſic argui Adep/ tione diuinitatis aliq̄s efficiᷓ deus Adeptione diuinitatis aliq̄s efficiᷓ btūs cum diuinitas ſit idē cū btitudine. ergo oīs beatus eſt deus. ¶ Nota ſm̄ Vguitionē porus pori eſt ſubtile foramen in corꝑe ꝑ quod ſudor emanat Inde poriſma poriſmatis. id ē apertio vel illuminatio ſenſus. Dicūtur etiā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

poriſmata regule quas geometre ꝓponũt ad aliquid oñdendum eo ꝙ apertãt
ꝛ illuminẽt mentẽ lectoris. ꝛ ipe ſic allegat Boetiũ in hoc libro de hoc nomi
ne poriſma ¶ Notandũ ſm eundẽ Vguitionẽ a corona venit coronariũ. qđ
eſt ꝑmiũ victorie vel ꝑmiuȝ belli vel certaminis. ſ. corona vel aliqđ alid.. vel
coronariũ eſt vñ aliquis meret̃ hõrem vel adipiſcitur coronã Et etiã allegat
Boetiũ in hoc libro de hoc noĩe coronariũ. ſed cõiter ipm noĩamus corolla/
riũ. ꝛ eſt corollariũ cõcluſio ſequẽs ex ꝑmiſſis ¶ Notandũ aliquis diceret
Si oĩs btũs eſt deus. cũ plures ſint beati. plures erunt diȷ̃ Rñdet Boetius.
ꝙ vnus eſt deus naturaliter ꝛ eẽntialiter.. ſed participatiue. ſ. participatione
ꝟtutis ꝛ ĩmortalitatis pñt eẽ plures diȷ̃ Vñ pſalmiſta Ego dixi diȷ̃ eſtis ꝛ fi
liȷ̃ excelſi oẽs Itẽ innuit phũs. xiȷ̃. Methaphi. vbi ſic ꝯcludit. Nõ valet plu
ralitas principiũ. ſit ergo vnus princeps ſcȝ ſm naturã ꝛ eſſentiã. Ergo dicit
Seneca Vir ſpeculatiuus eſt q̃ſi deus in hũano corpore hoſpitatus.
¶ Pro quo vlterius ſciendũ ꝙ deus eſt quadruplex Aliqs eſt deus nũcupa
tiue vt idolũ Alius vſurpatiue vt demones cultũ dei ſibi vſurpantes. Vt dt
ſcriptura Oẽs diȷ̃ gentiũ demonia Tercius participatiue. vt hoĩes btitudi
nẽ participãtes Quartus eſt deus natura hñs eſſentie eternitatẽ immutabi
litatẽ ꝛ cõicabilitatẽ Primis trib᷒ mõis pñt bñ eſſe plures diȷ̃. ſed nõ quarto
mõ. ¶ Vltimo nota deitatẽ ſiue diuinitatẽ ꝑticipare nõ eſt niſi immortalita
tẽ. impaſſibilitatẽ. ſubtilitatẽ. ꝛ agilitatẽ adipiſci Nã mortale additũ nobis
ſeparat nos a diȷ̃s. vt dt Porphirius. ergo adeptione ĩmortalitatis erim᷒ diȷ̃

¶ P. Atqui hoc quoqȝ pulchrius ni/
hil eſt qđ his annectẽdum eſſe rõ ꝑſua
det. B. Quid inq̃. P. Cuȝ multa inq̃t
beatitudo cõtinere videatur vtꝝ ne hec
oĩa vnũ veluti corpus btitudinis q̃
dam ꝑtium varietate ꝯiungant. an ſit
eoꝝ aliquid qđ btitudinis ſbiam com
pleat ad hoc vero cetera referãtur. B.
Vellẽ inq̃ id ipaꝝ reꝝ ꝯmemoratione
patefaceres. P. Nonne inquit beati/
tudinẽ bonũ eſſe cenſuimus. B. Ac ſũ
mũ quidẽ inq̃. P.. Addas inquit hoc
oĩbus licet Nã eadem ſufficientia ſum
ma eſt. eadem ſumma potentia. : reue/

¶ Hic phĩa mouȝ circa ꝑ
dicta quãdaȝ dubitatiõeȝ
Scđo ſoluit eã. ibi Cui᷒
diſcretionẽ Prĩo dt Ex q̃
dicis hoc corollariũ eẽ pul
chrũ. Atqui pro certe hoc
quod iã dicã nihil eſt pul/
chrius quod ratio perſua/
det eſſe annectendum. his
ſupple ſupradictis.. ꝛ dicit
Boetius. quid eſt pulchꝝ
illud Dicit philoſophia cũ
beatitudo videatur mul/
ta ꝯtinere dubitat̃ vtrum
hec omnia ꝯiungant. i. cõ
ſtituant veluti vnum cor/
pus beatitudinis quadam
varietate partium.. an ſit
aliquid eoꝝ quod comple
at ſubſtantiam beatitudi
nis ad quod cetera referan
tur. ¶ Tunc Boeti/
us petit hanc queſtionem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

rentia quoqꝫ claritas ⁊ voluptas btī//tudo eē iudicatꝛ B. Quid igitꝛ: P. Hęccine oīa bona. ſufficientia. potētia: cę//teraqꝫ veluti q̄daꝫ btītudinis membra ſunt: an ad bonū veluti ad ꝟticē cūcta referūtur: B. Intelligo inq̄ꝫ quid inue ſtigandū ꝓponas. ſed q̄d ꝯſtituas au//dire deſidero.

magꝭ elucidari dicēs. Vellē inquit vt patefaceres illud qđ q̄ris ꝯmemoratione ipſaꝝ reꝝ ſupple exem/plificando. Et phīa ꝯdeſ/cendens boetio querit. nō/ne cenſuimus btītudinem eſſe bonū Dicit Boetius certe ſummū bonum Cui phīa Licet. i. licitū eſt addas hoc. ſ. ſūmuꝫ oībꝫ his nā btītudo eſt ſumma ſufficientia. eadē eſt ſūma potentia. ⁊ iudicatur eſſe ſū/ma reuerentia. claritas ⁊ voluptas Quid igitꝛ eſtimas dicēdum. heccine. id eſt nūquid. hęc oīa. ſ. ſufficientia. potētia. ⁊c̄. ſunt veluti q̄daꝫ mēbra btītudinis an cūcta referūtur ad bonū veluti ad verticē. i. tanq̄ꝫ ad ſummā rōeꝫ appetendi oīa alia. Tunc Boetiꝰ fatetꝛ ſe intelligere q̄ſtionem ⁊ p̄ſtolari eius ſolutionē dicens Intelligo q̄d ꝓponas inueſtigandū. ſed deſidero audire q̄d cōſtituas. i. definias queſtionē diſſoluēdo ¶ Notandū ꝙ q̄ſtio quā phīa mouet eſt iſta Vtꝝ p̄dicta quinqꝫ ſcꝫ ſufficiētia. reuerētia. ⁊c̄. ꝯſtituāt btītudieꝫ ſicut diuerſa mēbra vnū corpus. vel vtꝝ oīa ſunt eadē ⁊ referātur ad aliquod vnū. ſ. ad bonū qđ ſit rō appetendi oīa iſta. ¶ Notandū qꝛ in btītudine eſt ſummū bonū. ⁊ in btītudine eſt ſufficiētia. reuerētia. potentia. glīa ⁊ iucūdi/tas. iō q̄ritur an iſta ſint in btītudine tanq̄ꝫ diuerſa. aut ad vnū relata ſcꝫ ad bonū rōne cuius appetūtur ¶ Nota ad p̄maꝫ ꝑtem q̄ſtionis dꝫ rūderi ꝙ nō qꝛ mēbra vnū corpus ꝯſtituentia dn̄t eſſe inter ſe diuerſa vt ſtatim ꝓbabitur in lrā ſequēti. ſed illa quinqꝫ ſunt vnū. vt ꝓbatū eſt. ergo nō pn̄t eſſe ꝑtes beatitudinis ꝯſtituētes ipam ſicut mēbra vnū corpus. Etiā ſi ſic ſeq̄retur ꝙ beatitudo ſeu deꝰ nō eſſet oīno ſimplex qđ eſt impoſſibile

¶ P. Cuius diſcretioneꝫ rei ſic accipe Si hęc oīa btītudinis mēbra forent. a ſe quoqꝫ inuicem diſcreparent Hęc eſt em̄ ꝑtiuꝫ natura. vt vnū corpus diuerſa ꝯponant. B. Atq̄ hęc oīa idē eē monſtrata ſunt. P. Minime igitꝛ mēbra ſtꝫ Alioq̄n ex vno mēbro btītudo videbitꝛ eſſe ꝯiuncta. qđ fieri neq̄t. B. Id q̄deꝫ inq̄ꝫ dubiū nō ē. ſꝫ id qđ reſtat expecto

¶ Hic phīa ſoluit q̄ſtio/nem Et p̄rio oñdit ꝙ iſta quinqꝫ nō ſunt ꝑtes ⁊ mē/bra btītudinis. ſcđo oñdit ꝙ oīa referātur ad bonuꝫ ibi. Ad bonū vero Primo intendit talē rōem Membra ꝯſtituentia aliq̄d vnū adinuiceꝫ dn̄t eſſe diuerſa. ſed iſta oīa quīqꝫ ſunt ideꝫ ergo nō ſunt mēbra ⁊ ꝑtes btītudinis. vn̄ đt i lrā Cuius rei ſupple poſitę in quęſtione ſic accipe diſcretio/nem. i. diſcretā ſolutioneꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Si hęc oīa forent mēbra btītudinis tūc diſcreparēt a ſe inuicē Hec em̄ ē natura ꝑtiuȝ vt diuerſa ꝯponant vnū..atq̇ ꝓ certo hęc oīa q̇ncꝫ mōſtrata ſunt idē eſſe ſpᵉ in nona ꝓſa.igiꝭ mīme ſunt mēbra btītudinis Sȝ ſi in eis ſaluetꝭ rō mēbri oīa erunt vnū mēbrū.ꝛ tunc ſeq̇tur btītudinē cōponi ex vno membro qꝺ eſt īpoſſibile.ꝛ hoc eſt qꝺ ꝺt.alioq̇n.i.ſi aliter dicaꝭ ꝙ non ſūt mēbra ſȝ vnū mēbꝝ.videꝭ btītudo eſſe ꝯiuncta ex vno mēbro qꝺ fieri neq̇t Et dicit Boe.id q̇deȝ qꝺ mō cōcluſum ē nō eſt dubiū.ſȝ iſtud qꝺ reſtat de ꝟitate alterius ꝑtis q̄ſtionis expecto ¶ Notandū ꝙ btītudo eſt diuinitas vt ꝓus viſum eſt.ꝛ qꝛ diuinitas ē oīno ſimplex ꝛ indiuiſibilis ex nullo p̄t eſſe ꝯſtituta Cū em̄ cōſtituens ꝓus ſit cōſtituto eēt aliq̇d ꝓus deitate qꝺ abſurdū eſt.ergo btītudo nō p̄t eſſe cōſtituta ex plꝰibus mēbris vel ex vno mēbro.

P. Ad bonū ꝟo cętera referri palaȝ eſt Jdcirco em̄ ſufficientia petiꝭ.qm̄ bonū eſſe iudicaꝭ Jdcirco potētia qm̄ id quoqꝫ eē crediꝭ bonū Jdē de reuerētia claritudine: iucūditate cōiectare licet. Oīm igiꝭ expetēdoꝝ ſumma atȝ cā: bonū ē Quod ei neqꝫ re neqꝫ ſilꝰitudine vllū in ſe retinet bonū id expeti nullo mō p̄t Contraqꝫ etiaȝ quę natura bona nō ſunt.tm̄ ſi eē videātur.quaſi vera bona ſint appetūtur Quo fit vti ſumma cardo atȝ cā expetēdoꝝ oīȝ bonitas eē iure credaꝭ

¶ Hic phīa oñdit ꝙ oīa referātur ad bonū tāqꝫ ad cām ꝓpter quā appetūtur Scꝺo ex dcīs deducit q̄ſdaȝ cōcluſiones ſuꝑius ꝓbatas vt melius intelligātur.ſcꝺa ibi Cuiꝰ ꝟo cauſa Prio ꝺt Palā eſt cętera.i.q̇ncꝫ ſupradcā ad q̄ oīa appetēda reducuntur ipſa referri ad bonū Jdcirco em̄ petiꝭ.i.appetiꝭ ſufficientia.qꝛ bonū eē iudicaꝭ idcirco potentia deſideraꝭ qꝛ id etiā crediꝭ eſſe bonuȝ idē licet cōiectare.i. iudicare de reuerētia.claritate.et iucūditate.ꝛ ſic vniuerſaliter cōcludere ꝙ bonū ē ſūma.i.ꝑfectio ꝛ cā oīm expetendoꝝ.i.deſiderādoruȝ qꝺ declarat ꝑ ſignū dicēs.

Jllud em̄ qꝺ neqꝫ in re.neqꝫ in ſilꝰitudine.i. apparentia vllū bonū retinet in ſe.illꝺ nullo mō p̄t expeti.i. ꝺſiderari.ꝛ ecōtra.i.ꝑ cōtrariū illa quę nō ſūt bona natura.i.ex natura.tm̄ ſi videātur.i.appareāt eē quaſi vera bona ſint appetūtur.quo fit vti bonitas iure credaꝭ eſſe ſumma atȝ cā oīm expetēdoꝝ

¶ Nota quod bonū eſt cauſa oīm deſiderandoꝝ.quia deficiente rōe boni in aliquo ſiue ſit bonū ſcꝺm apparentiā ſiue exiſtentiā tollitur rō appetibilis. poſita ꝟo rōne boni in aliquo ſiue ꝭm rem ſiue ꝭm appetentiā ipſuȝ eſt appetibile.propter quod dicit Ariſtoteles.iij.de aīa. Mouet em̄ appetibile hoc q̇dem bonū.hoc aūt apparens bonū

¶ Sequitur proſa

¶ Hic ex dictis phīa deducit quaſdam ꝯcluſiones prius ꝓbatas. vt melius intelligātur.ꝛ ſunt duę Prima eſt ꝙ bonū ꝛ beatitudo ſunt idē. Secūda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ꝙ deus ⁊ bonũ idẽ ſunt Deducẽs ergo primã ꝯcluſionẽ dt Illud maxime videt opari cuiꝰ cã quid .i. aliq̄d expetitur .i. deſiderat. vt ſi cã ſalutis .i. ſanitatꝫ q̄ſpiã .i. aliq̄s velit eq̄tare nõ tm̃ deſiderat actũ equitandi .q̄ꝫ .i. q̄tuꝫ dſiderat effectũ ſalutis .i. ſanitatis Cũ igit oĩa petãtur grã boni illa nõ potius deſiderãtur ab oĩbus. quam ipm̃ bonũ. ſꝫ nos ꝯceſſimus btitudinẽ eſſe ꝑpt quã cetera optãtur. quare ſola btitudo tanq̄ꝫ finis oĩm alioꝝ deſideratur ex q̃ liquido .i. manifeſte apparet eſſe eandẽ ſubſtãtiã ipſius boni ⁊ btitudinis Boe. aſſẽtiens iſti deductioni dt. nil video cur quiſpiam poſſit diſſentire Notandũ q̃rũcũq̄ꝫ ꝓprietas ꝑ ſe eſt eadẽ. nccẽ eſt illa eſſe eadẽ: cũ igit bonũ ⁊ btitudo hẽant vnã ⁊ eandẽ ꝑ ſe ꝓprietatẽ erunt eadẽ Nã ꝑ ſe ꝓpriũ eſt btitudini ꝙ oĩa ꝓpter eã deſiderãtur Siliter illa ꝓprietas eſt boni ꝙ omnia appetũtur q2 bona. ergo bonũ ⁊ beatitudo ſũt idẽ Notãduꝫ ꝙ illd magis appetitur. cuiꝰ cã aliqd appetit.. illud ꝓpter qd aliquid appetit prius eſt in cauſando motũ deſiderij q̄ꝫ illud qd appetitur ꝓpter aliud q2 cã primaria prius influit q̄ꝫ ſecũdaria ⁊ iõ illud ꝓpter qd aliq̄d appetit plus influit deſiderio q̄ꝫ illud qd appetitur propter aliud ſicut finis plus influit deſiderio quam ordinata in finem. Et hoc declarat ꝑ exemplũ in lrã de ſanitate que plus appetit q̄ꝫ actꝰ equitandi factus ꝓpter ſanitatẽ

Cuiꝰ ꝓ cauſa quid appetit. id ẽ maxime videt optari. Veluti ſi ſalutis cã q̄ſpiã velit eq̄tare. nõ tã equitãdi motũ deſiderat q̄ꝫ ſalutis effectũ. Cũ igit oĩa boni grã petant.. nõ illa potius q̄ꝫ bonũ ipſũ deſideratur ab oĩbus Sed ꝓpter qd cetera optãtur btitudinẽ eſſe cõceſſimus. Quare ſic q̄ꝫ q̄rit ſola beatitudo Ex quo liq̄do apparet ipſius boni ⁊ btitudinis vnã atꝫ eandẽ eẽ ſubſtãtiã. B. Nihil video cur diſſentire quiſpiã poſſit.

Hic phia ex ꝯcluſione ꝑius ꝓbata deducit ſm ſcꝫ deũ ⁊ bonũ eſſe idẽ ſm ſbſtantiã. ⁊ dt. Sed demonſtrauimꝰ deũ ⁊ verã btitudinem eſſe idem ⁊ vnũ Et dt Boetius Ita eſt inq̄ꝫ Ex quo cõcludit phia di. Igitur ſecure licet ꝯcludere ſubſtãtiam dei ſitã eẽ in ipſo bono nec vſq̄ꝫ alio. id eſt alibi Notanduꝫ ꝙ ex prima ꝯcluſione infert ſecunda. accipiendo primã ꝯcluſionem ꝑ maiore arguendo ſic Bonũ ⁊ beatitudo ſunt idẽ ſm ſubſtantiaꝫ. ſed deꝰ. eſt vera beatitudo. ergo deus ⁊ bonũ ſunt idẽ ſcdm ſubſtãtiaꝫ

P. Sꝫ deũ verãq̄ꝫ btitudinẽ vnuꝫ atꝫ idẽ eẽ monſtrauimꝰ. B. Ita inq̄ꝫ. P. Securo igitur ꝯcludere licet. dei quoq̄ꝫ in ipſo bono nec vſq̄ꝫ alio ſitam eſſe ſubſtantiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Iſtud eſt metrū decimū hui⁹ tercij q̄d dr̄ falleutiū ab inuentore. ꝛ eſt vn/decaſyllabū cōſtans ex ſpōdeo dactylo. ex duobus vel trib⁹ trocheis. quia vltimo loco p̄t poni ſpondeus vel trocheus In quo metro ph̄ia poſtq̄ oſtēdit in quo ſit ſumma beatitudo hortatur ad iſtā beatitudinē peruenire dicens Oēs capti quos fallax libido. i. delectatio habitās. i. poſſidens terrenas mē tes ligat imꝓbos catenis. i. vitioſis cupiditatibus. venite p̄iter huc. i. ad ſummū bonū. quod eſt ſitum ī deo Tunc oſtendit vtilitatē veniendi ad illud bonū dicēs Hec. ſ. beatitudo q̄ ē de⁹ erit vobis requies la/borū. cum ipſe ſit p̄mium in hac vita laborantium. hic eſt portus. i. ſecuritas manēs placita quiete. hic eſt aſilum. id eſt domus refugij vnū id eſt ſolū qꝛ tm̄ ad deū eſt tutuȝ refugium patens. id eſt aptum miſeris Tunc ꝯparat iſtō bonum ad bona tp̄alia oſtendens bona tēp̄alia eſſe dā/noſa. qꝛ ſui cupiditate ob/tenebrant animam dicens Quicquid donat tag⁹ fluuius iſte aureis ſuis arēis quicquid donat herm⁹ fluuius rutilante. id eſt ſplendente ſua ripa. aut Indus fluuius. a quo India pro/pinquus calido orbi. qꝛ vicinus torride zone. Ind⁹ inq̄ ꝯmiſcēs lapillos virides. i. ſmaragdos cādidis id eſt margaritis. totū il/lud nō illuſtrat aciē ſupplementis. ſed magis ꝯdunt. i. inuoluūt cecos animos in ſuas tenebras. i. ignorantias veri boni. hoc ſcȝ bonū tp̄ale. quicq̄d. i. q̄dcūq̄ placet ꝛ excitat mentes ad cupiditatē. illud tellus aluit infimis cauernis. i. ꝓfundis. qꝛ in ꝓfundo terre gignūtur metalla ꝛ gemme Tūc oñdit vtilitatem boni q̄d eſt deus. in quo eſt ṽa beatitudo dicens. Splendor. i. beatitudo ſplendens quo ſplendore regitur celū ille vitat obſcuras ruinas anime. quia ſplendor ꝛ obſcuritas ſe non cōpatiuntur in eodē. quiſquis ergo poterit notare. i. notam habere hāc lucem ipſe negabit. id eſt nō curabit candidos radios phœbi. id eſt ſolis. ¶ Notandum ꝓpter lr̄ām quod aſilum ſcd̄m Vgu

¶ Metrū decimū libri tercij

Huc oēs pariter venite capti
Quos fallax ligat ip̄robis catenis
Terrenas habitās libido mentes
Hec erit vobis requies laborū
Hic portus placida manens quiete
Hoc patēs vnū miſeris aſilum.
Nō quicq̄d tagus aureis arenis
Donat. aut hermus rutilāte ripa.
Aut indus calido ꝓpinquus orbi.
Candidis miſcens virides lapillos
Illuſtrant aciē magiſq; cecos
In ſuas condunt aīos tenebras:
Hoc quicquid placet excitatq; mētes
Infimis tellus aluit cauernis
Splendor quo regit̄ vigetq; celū.
Vitat obſcuras aīe ruinas
Hanc quiſquis poterit notare lucez..
Candidos phebi radios negabit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

tiõem dr̃ domus refugij quã Rhomulus fecit.ab a qd̓ eſt ſine..⁊ ſilon qd̓ eſt tactus.quaſi ſine tactu.q2 nõ erat fas aliquẽ ibi tãgere vel offendere ¶ Notandũ ſm̃ Iſid̓.li.ethymol̃. Tagus eſt fluui⁹ quẽ cartago hiſpanię ſic nuncupauit.q̇ ⁊ pactol⁹ dr̃ ex q̃ ꝓcedit fluui⁹ arenis auriferis copioſ⁹.⁊ ob h̃ cęterꝫ fluuijs hiſpanię eſt ꝑlat⁹. ¶ Notãdũ ſm̃ Vguitionẽ ꝙ hermus eſt fluui⁹ aſyę q̇ cãpos mirneos ſecat fluctibus.⁊ eſt plen⁹ aureis arenis Indus autez ſm̃ Iſid̓.eſt fluui⁹ orientalis q̇ rubro mari excipit̃.a quo India nũcupatur abundãs margaritis ⁊ ſmaragdis.

¶ Proſa vndecima tercij libri.

¶ Hic vult demõſtrare q̇d ſit bonũ. ꝙ vnũ atq3 idẽ eſt bonũ.⁊ ꝙ vnũ ſp̄ deſiderat ſubſiſtere

¶ Iſta eſt vndecima ꝓſa huius tercij.in q̃ phĩa inducit boetiũ in ꝯgnitionẽ quorũdaz q̃ ṗus faſſus fuit ſe ignorare.ſ.q̇s ſit finis oĩm rex.⁊ q̇bus gubernaculis mũdus regat̃ Prio ducit ipm̃ in cognitionẽ ṗmi.ſcd̓o ſecũdi in ſequenti ꝓſa Prio phĩa inueſtigat definitionẽ boni.ſcd̓o ex h̃ oñdit q̇s ſit finis oĩm rex ibi Et illa nimiũ. Prio p̃mittit q̃dam Scd̓o phĩa aggredit̃ ꝓpoſitũ.ibi. nonne inq̇t Prio boe.aſſentiens ṗdictis dr̃. Aſſentior inq̄3.ſ.iã dictis.cũcta ei cõſtant nexa firmiſſimis rõibꝫ.q2 demrãtiuis Et phĩa inq̇t Quãti ſcz ṗcij eſtimabis ſi agnouerꝭ q̇d ſit ipm̃ bonũ Rñdet Boetius Infiniti.ſ.ṗcij inq̄3 eſtiabo ſiq̇dez mihi ꝑiter ꝯtingat agnoſcere deũ q̇ bonũ eſt Dicit phĩa Atq̇ ꝑ certe h̃ patefaciã veriſſima rõe.maneãt.i.ꝯcedant̃.mõ.i.tm̃mõ q̃ ꝯcluſa ſūꝫ pauloañ.⁊ dr̃ Boe.manebũt ſine oĩ ꝯ̃dictiõe in ſui ṽitate ¶ Nota ꝙ ad ꝓbandã aliquã ꝯclõez oz ṗncipia manere in ſui ṽitate ⁊ ea ꝯcedi.ſi eñ negarẽtur nõ poſſet ex eis deduci ꝯcluſio Volẽs ḡ phĩa ex his q̃ cõcluſa ſunt tanq̄3 ex ṗncipijs cõcludere q̇d ſit bonũ.dr̃ h̃ velle facere manẽtibꝫ his q̃ ꝓbata ſūt.⁊ dr̃ B.ꝙ manebũt ĩ ſui ṽitate

Aſſentior inq̄3 Cũcta ei firmiſſimis nexa rõibꝫ ꝯſtãt. P. Tũ illa quãti inquit eſtimabis.ſi bonũ ipſuz q̇d ſit agnoueris. B. Infiniti inq̄3 ſiq̇dem mihi ꝑiter deũ quoq3 q̇ bonuz eſt ꝯtingit agnoſcere. P. Atq̇ hoc veriſſima inq̇t rõe patefaciã Maneãt mõ q̃ pauloañ ꝯcluſa ſūt. B. Manebunt

P. Nõne inq̇t mõſtrauim⁹ ea q̃ appetunt̃ a plibꝫ..idcirco ṽa ꝑfcã q3 bona ñ eẽ.qm̃ a ſe inuicẽ diſcreparent cũq3 alteri abeſſz alter.plenũ abſolutũq3 bonum afferre nõ poſſe.. Tum autem verum bonum fieri. quum in vnam

¶ Hic phĩa aggredit̃ intẽtuz oñdendo q̇d ſit bonuz ⁊ intendit ꝓbare iſtã concluſionẽ.bonũ eſt illud qd̓ oĩa appetũt.quã ꝓbat tali rõe Vnũ ⁊ bonum ſunt idẽ.ſ3 oĩa appetũt eẽ vnuz ergo oĩa appetunt bonum

veluti formã atꝫ efficientiã colligũtur
vt que ſufficientia ẽ. eadẽ ſit potentia:
reuerentia. claritas atꝫ iucũditas. Ni
ſi vero vnũ atꝫ idẽ oĩa ſint. nihil habe
re quo inter expetẽda numerent̃ Boe.
Demõſtratum inquã nec dubitari vllo
mõ pt̃. P. Que igit̃ cũ diſcrepãt. mini/
me bona ſunt. cũ vero vnũ eſſe ceperit
bona fiunt.. Nonne hec vt bona ſint.
vnitatis fieri adeptiõe ↄtingit? B. Ita
inquã videt̃. P. Sed oẽ quod bonũ eſt.
boni participatione bonũ eſſe ↄcedis.
an minime? B. Ita eſt. P.. Oꝫ igit̃ idẽ
eſſe vnũ atꝫ bonũ. ſili rõe ↄcedas Ea/
dem nãqꝫ ſbia eſt eoꝝ quoꝝ naturaliter
nõ eſt diuerſus effcũs B. Negare inquã
(nequeo

Circa iſtã rõem ſic ꝓce/
dit Prĩo ꝓbat maiorẽ. ſe
cundo minorẽ. tercio reſũ/
pta maiore infert ↄcluſio
nẽ. ſecũda ibi Noſti ne igit̃
Tercia ibi Eſt ne igit̃ ꝓ
bat ergo maiorẽ ꝙ vnũ et
bonũ ſunt idẽ ꝑ modũ q̃/
ſtionis. ⁊ prĩo querit dicẽs
Nõne ſupra mõſtrauim⁹.
in. ix. pſa. ea que appetun/
tur a pluribus. ſ. ſufficien/
tia. reuerẽtia. potẽtia. idcir
co nõ eſſe ṽa bona ⁊ ꝑfcã.
qm̃ diſcreparẽt a ſe inuicẽ
ſupple eo mõ q̊ appetũtur
a pluribus. ⁊ cũ alteꝝ ab/
eſſet. alteri nõ poſſe affer/
re plenũ ⁊ abſolutũ bonũ
qđ nullo indigeat. Tc̃
aũt mõſtrauimus vnũ ve
rũ bonũ fieri cũ colligunt̃
in vnã formã btitudinis
atꝫ efficientiã. i. in vnã cau
ſam efficiẽtẽ. ſ. deũ vt que
ſit ſufficientia. eadẽ ſit po/
tẽtia ⁊ reuerẽtia. claritas.
⁊ iucũditas. niſi ṽo omnia
ſint vnũ ⁊ idẽ mõſtratũ ẽ
ea nihil hr̃e quo numerẽtur. i. ↄputẽtur inter expetẽda. i. deſiderãda. Et dicit
Boetius. demonſtratũ eſt inquã nec vllo mõ dubitari pt̃. Ulterius q̃rit phĩa
Illa q̃ cum diſcrepãt mĩme ſunt bona. ⁊ cũ ceperint eſſe vnũ fiunt bona Nõ
ne hec ↄtingit fieri bona adeptione vnitatis Dicit Boeti⁹ Ita videt̃ inquã
Et ſubdit phĩa. ſed oẽ qđ eſt bonũ ꝑticipatione boni ↄcedis eſſe bonum an
minime? Et dt̃ Boetius Ita eſt Tunc phĩa ex ↄceſſis ↄcludit maiorẽ dicẽs
Igit̃ ſili modo oꝫ vt ↄcedas vnũ ⁊ bonũ eſſe idẽ. ⁊ ↄfirmat illã ↄcluſionẽ ꝑ
locũ ab effectu dicẽs Nãqꝫ eadẽ eſt ſubſtantia eoꝝ quoꝝ nõ eſt naturalit̃ di
uerſus effectus. qꝛ idẽ inquãtum idẽ natũ eſt facere idẽ Boetius ↄcedẽs dicit.
Negare inquã nequeo ¶ Nota ex lrã ſic ꝓbat̃ ꝙ vnũ ⁊ bonũ ſint idẽ Quecun
qꝫ nõ ſunt bona niſi qꝛ ſunt vnũ. illa nõ ſunt bona. niſi adeptione vnitatis..
g̊ vnũ et bonũ idẽ ſunt. Uel aliter arguit̃ ſic Oĩa ſunt bona adeptione boĩ/
tatis. oĩa ſunt bona adeptione vnitatis. g̊ bonũ ⁊ vnũ idẽ ſunt Aliã rõem in
nuit in lrã dicẽs Illa ſunt vnũ quoꝝ nõ eſt diuerſus effectus. qꝛ idẽ inquãtum
idẽ nõ facit niſi idẽ. ex. ij. de gñatione. ſꝫ vnius ⁊ boni nõ eſt diuerſus effcũs.
qꝛ effcũs vtriuſqꝫ eſt bonũ. g̊ ſunt idẽ Et hec ↄcluſio pꝫ ex. iiij. methaphi. v/
bi Ariſt. vult ꝙ bonũ ⁊ vnũ ↄuertantur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Liber

P. Noſti ne igiť inq̇t: oē qđ eſt: taꝫdiu manere atꝫ ſubſiſtere q̄ꝫdiu ſit vnū. ſed interire atꝫ diſſolui ꝑiter: atꝫ vnuꝫ eſſe deſtiterit. B. Quonā mō. P. Ut in aīalibus inq̇t cū in vnū coeunt ac ꝑmanēt aīa corpuſq́ꝫ. id aīmal vocať. cum vero hęc vnitas vtriuſq́ꝫ ſeꝑatione diſſoluiť: interire nec iā eſſe aīal liq̄t. Ipſum quoq́ꝫ corpus cū in vna forma mēbrorū ꝯiunctione ꝑmanet. humana viſiť ſpēs At ſi diſtributę ſegregatęq́ꝫ ꝑtes corporis diſtraxerint vnitateꝫ. deſinit eſſe qđ fuerat Eoq́ꝫ mō ꝑcurrenti cętera. ꝓculdubio patebit ſubſiſtere vnūqđque dū vnū eſt Cuꝫ ꝟo vnū eē deſinit interire B. Conſiderāti inq̄ꝫ mihi plura. minime aliud videtur.

¶ Hic phia. ꝓbat minorē ſcꝫ ꝙ oīa appetūt eē vnuꝫ per talē rōem. Unūqđq́ꝫ tādiu manet atꝫ ſubſiſtit. q̄ꝫdiu eſt vnū. ſꝫ oīa naturaliter appetunt manere ⁊ ſubſiſtere.. ergo oīa appetunt eſſe vnū Illius rōnis p̄io declarat maiorē. ſecūdo minorē. ibi. Eſt ne igiť tercio reſumpta maiore ꝯcludit intentū ibi Qđ aūt inquit Prio ergo declarat maioreꝫ ꝙ vnūqđq́ꝫ tādiu manet q̄ꝫdiu eſt vnū dicit. Noſti o boeti oē qđ eſt tā diu manere atqꝫ ſubſiſtere q̄ꝫdiu ſit vnū.. ⁊ cū deſinit eſſe vnū. pariter ꝯtingit diſſolui atꝫ interire Querit Boetius Quonā mō philoſophia declarat in exemplo di. In aīalibus hoc pꝫ cū aīa ⁊ corpus in vnū coeunt atꝫ ꝑmanēt vnū. illđ vnū vocať aīal.. cū ꝟo hęc vnitas diſſoluiť ſeꝑatiōe vtriuſq́ꝫ aīę ⁊ corꝑis. liq̄t .i. manifeſtū eſt aīal interire. ⁊ iam nō eſſe aīal. Ponit aliud exēplum Ipm etiā corpus humanū cuꝫ ꝑ
manet in vna forma ꝯiunctione mēbroꝝ tunc viſiť. i. videť humana ſpēs ſed
ſi ꝑtes corꝑis diſtributę ⁊ ſegregatę. i. ſeꝑatę abinuicē diſtraxerint vnitatem
corpus deſinit eē quod fuerat Eodē mō percurrenti cętera ꝓculdubio pate/
bit vnūquodq́ꝫ ſubſiſtere. i. ꝑmanere dū eſt vnū. cū ꝟo deſinit eſſe vnū interi/
re videť Et dicit Boetius Minime inq̄ꝫ videtur mihi aliud ꝯſiderāti plu
ra ¶ Nota ꝙ aliquis di. nō videť ꝙ eſſe ⁊ eē vnū ſint eadē. qꝛ mali ſunt. ⁊ ta/
mē non ſunt vnū. ꝓbatio. vnū ⁊ bonuꝫ ſunt idē. vt iā ꝓbatuꝫ eſt. ſꝫ mali nō
ſunt boni. ergo nō ſunt vnū Iſta rō ſoluiť ex quarto huiꝰ negādo maiorem,
qꝛ phia quarto huiꝰ ꝓbat malos nō ſolū nō eſſe potētes. ſed ſimpliciter non
eē. vn̄ mali bene ſunt mali. ſed ꝙ ſimpliciter dicātur eſſe nō eſt veꝝ. ſicut ho/
mo mortuus ſimpliciter nō eſt hō. ⁊ de hoc videbitur in quarto

¶ Hic phia probat ſeu declarat minorē. ſ. ꝙ om̄ia appetant eē ⁊ ꝑmanere. Et primo oſtendit hoc. ſecūdo ꝓbat ꝙ talis appetitꝰ eſt naturalis. ſecūda ibi Neq́ꝫ nūc nos Primo oñdit intentū in aīalibus. ſecūdo in vegetabilibꝫ. tercio in rebus inaīatis. ſcđa ibi. Atqui nō eſt. tercia ibi Ea etiā Prio đt phi/

loſophia Eſt ne aliquid qđ incõrtuz naturaliter agat deſideret ꝑuenire ad in/
teritũ.i.mortẽ ⁊ corruptionẽ relicta appetentia ſubſiſtẽdi Rñdet Boetius

P. Eſt ne igiť inqt qđ inquãtuz natu//
raliter agat. relicta ſubſiſtẽdi appeten//
tia. venire ad interitũ corruptiõez ꝙ de
ſideret: B. Si aĩalia inquã ꝯſiderez q̃
hñt aliquã volẽdi nolẽdiqꝫ naťaz nihil
inueĩo qđ null' extra cogentibꝫ abijciãt
manẽdi intẽtõez ⁊ ad intitũ ſpõte feſti
nẽt. Oẽ nãqꝫ al' tueri ſalutẽ laborat mor
tẽ ꝟo ꝑniciemqꝫ deuitat Sz qđ de her
bis arboribuſqꝫ. qđ de inaĩatis oĩno ꝯ
ſentiã rebꝫ prorſus dubito

Si ꝯſiderẽ aĩalia q̃ habẽt
naturã.i.appetitũ volendi
.i.pſequẽdi.⁊ nolẽdi.i.fu/
giẽdi aliqđ..nihil inuenio
qđ abijciat intẽtionẽ ma/
nẽdi ſpᶜ in rez natura.⁊ fe
ſtinet ſpõte.i.volũtarie ad
interitũ nullis cauꝭ extra
cogẽtibꝫ..qꝛ oẽ al' laborat
tueri ſalutẽ ⁊ deuitat mor
tẽ ⁊ ꝑniciẽ. ſꝫ ego ꝓrſ' du
bito qđ de herbis ⁊ arbori
bus.⁊ qđ de rebꝫ inaĩatis
oĩno ꝯſentiã.. ſpᶜ an talia
appetãt eẽ ⁊ ꝑmanere Bo
etius nõ dubitat qn aĩalia
appetũt eẽ ⁊ permanere.cu
ius rõez innuit Illđ qđ la
borat tueri ſalutẽ ⁊ vitare
mortẽ hoc appetit eẽ ⁊ permanere. ſꝫ oẽ aĩal eſt hmõi.ḡ.⁊c Sz vtz ita ſit in
vegetabilibꝫ ⁊ in rebꝫ inaĩatis de hoc dubitat ⁊ põt eẽ rõ dubitatẽonis. qꝛ in
talibus nõ ſunt opationes ita manifeſte ſubſeruiẽtes appetitui naturali ꝑ/
manendi ſicut in aĩalibꝫ q̃ mouẽtur ad ꝑcipiendũ nutrimentũ ⁊ ad alia q̃ ꝑ
(tinent ad ꝯſeruationẽ vitę.

Hic phĩa ꝓbat ꝙ vegetabilia ſicut herbę ⁊ arbores appetãt eẽ ⁊ ꝑmanere
⁊ hoc ꝓbat q̃tuor mõis ſicut patebit Primo ex locoz q̃litate. qꝛ in talibꝫ lo
cis naſcũtur vbi diutius pñt ꝯſeruari in eſſe. vñ đt Atq ꝓ certe o boeti nõ eſt

P. Atqui nõ eſt ꝙ de hoc poſſis ãbige
re cũ herbas atꝫ arbores intuearis pri
mũ ſibi ꝯuenientibꝫ innaſci locis. vbi
quãtum eaz q̃at natura. cito exareſce//
re atꝫ interire nõ poſſit Nã alię qđez cã
pis. alię mõtibus oriũtur. alias ferunt
paludes. alię ſaxis herẽt. aliaz fęcun//
dę ſunt ſteriles arenę Quas ſi in alia q̃ſ
piã loca trãſferre coneť areſcãt Sz dat
cuiqꝫ naťa qđ ꝯueit. ⁊ ne dum manere
pñt intereant. elaborat

ꝙ poſſis ambigere. id ẽ du
bitare đ hoc vtz inaĩata ⁊
vegetabilia appetãt eẽ ṗ/
mũ. id eſt primo ſigno Cũ
tu intuearis herbas atqꝫ
arbores innaſci locis ſibi
ꝯuenientibus vbi quãtuz
eaz natura.i.vigor naturę
queat nõ pñt cito exareſce
re ⁊ interire. nam alię cam
pis oriuntur ſicut oliuę..
alię montibus ſicut cypſſi
alias ferunt paludes. ſicut
alnos ⁊ ſalices. alię adhe/
rẽt ſaxis ſicut herbę q̃ đnr
capilli venerꝭ barba iouis
Aliaz hbaz ſtꝭ fœcũdę.i.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

abunndātes ſteriles arenę vt illius herbę q̄ dr̄ mirica. q̄s ſi quiſqꝫ conat᷑ trāſferre in alia loca areſcunt. ſed natura vnicuiqꝫ dat qd̄ ſibi ꝯuenit ⁊ elaborat ne intereāt q̄ꝫdiu manere pn̄t ¶ Nota locus eſt principaliter generatiōis. qꝛ ſaluat ⁊ ꝯſeruat locatū. ⁊ ipo mediāte ꝟtus cęleſtis influit ipi locato. cū igit᷑ vegetabilia ſicut herbę ⁊ plantę requirāt determinata loca in q̄bꝫ ſaluātur ⁊ in alijs areſcant ptꝫ ꝙ ipa appetant eē ⁊ ꝑmanere

¶ Hic ph̄ia probat idē alio ſigno qd̄ ſumit᷑ ex mō ſituationis ꝑtiū ſm ꝯueniētiā ad attractionē alimenti quo ꝯſeruat᷑ eē coꝝ. Et dr̄ Quid iudicas ex hoc ꝙ oēs herbę ⁊ arbores trahūt alimenta radicibꝫ velut ore demerſo in terras.. ⁊ diffundūt ſibi alimentū ꝑ medullas. ꝑ robur. ⁊ per corticē qd̄ nō eſt niſi ꝓpter appetitū ꝑmanēdi. Tunc ponit aliud ſignū qd̄ ſumit᷑ de diſpōne ꝑtiū ad ꝓhibendū nocumētuꝫ extrinſecū dicēs Quid iudicas ex hoc ꝙ molliſſimū qd̄qꝫ ſicꝫ eſt medulla ſemꝑ recōditur. i. locat᷑ in īteriore ſede. i. in medio plātę. extra ꝟo tuet᷑ quadā ligni firmitate. vltim⁹ āt. i. exterior cortex arboris q̄ſi patiēs mali. i. potēs ſuſtinere mala opponit᷑ defenſor aduerſuꝫ intēperiē cęli. id eſt aeris. Tunc ponit aliud ſignū qd̄ ſumit᷑ ex propagatione ſeminis q̄ ordinatur ad cōſeruationē naturę ī alia ſiti ſpē. cū n̄ poſſit manere idē nūero Et dr̄ Iā ꝟo q̄ꝫta eſt diligētia naturę vt cūcta ꝓpagent᷑ ſemine multiplicato ſupple ꝯſidera q̄ oīa ſemina q̇s neſciat eē tanqꝫ quaſdaꝫ machinas. i. inſtrumēta manēdi nō mō. i. tm̄ ad tēpus. veꝝ etꝫ manēdi in ꝑpetuū generatim. i. ſucceſſiua generatiōe. q. d. nullus eſt. cui hęc nō pateāt.

¶ Quid ꝙ oēs veluti in terras. ore demerſo trahūt alimēta radicibꝫ ac ꝑ medullas. robur corticēqꝫ diffundūt?. Quid ꝙ molliſſimū qd̄qꝫ ſicuti medulla eſt. interiore ſemꝑ ſede recōdit᷑. extra ꝟo q̄dam ligni firmitate tuet᷑. vltim⁹ aūt cortex aduerſū cęli ītēperiē. q̄ſi mali patiens defenſor opponit᷑? Iā vero q̄ꝫta eſt naturę diligentia vt cūcta ſemine multiplicato ꝓpagētur: q̄ oīa nōmō ad tēpus manēdi: veꝝ generatim quoque quaſi in ꝑpetuū ꝑmanēdi veluti quaſdaꝫ machinas eē quis neſciat?

¶ Notandū ꝙ radices plantaꝝ ori ſilēs ſunt cū hēant eandē opationē. ſ. trahere alimentū Hn̄t āt plantę radices infixas terrę. qꝛ ex terra humorem trahunt. ⁊ alimētum qd̄ prio diffundit᷑ in medullā. deinde in robur. deinde ī corticē. Eſt āt medulla molliſſimū qd̄ eſt in medio plātę vel arboris nō potens pati intēperiem caloris ⁊ frigoris. ideo natura ipam locauit in medio quam circūdat robur qd̄ eſt lignū arboris. robur āt circūdatur cortice exteriori tanqꝫ defenſore ab intēperie aeris. ¶ Notandū ꝙ qꝛ vegetabilia nō pn̄t idem nūero manere. iō natura ꝓducit in eis ſemina. ꝑ quoꝝ propagationē maneāt idē in ſpecie. ſcꝫ in ſuo ſimili

¶ Sequitur proſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Hic ph'ia ꝓbat ꝙ etiã inaĩata appetant eſſe duobus ſignis Primo ex in-clinatione naturali eoꝝ ad locũ ⁊ dicit Ea etiã que creduntur eſſe inaĩata. vt lapis. aer. ignis. nonne deſiderãt. i. appetunt q̃cq. i. oĩa inaĩata. qđ ſuũ eſt. i. ſue nature ꝯſonũ eſt ſibi rõe ꝓpter ꝯſeruationẽ ſui eſſe. q. d. ſic Cur eñ leuitas vehit. i. mouz. flãmas ſurſuz ⁊ pondus. i. grauitas deprimit terras deorſum. nõ ꝓpter aliã cãm. niſi ꝙ hec loca ⁊ motiões cõueniunt ſingulis ſupple ꝓ ſaluatiõe eoꝝ eſſe. Et ſubdit Porro illđ qđ ẽ ꝯſentaneũ. i. ꝯueniẽs cuicq illud ſupple ꝯſeruat ineſſe vnũ qđcq. ſicut ea q̃ ſunt inimica. i. ꝯtraria corrũpunt.

¶ Ea etiã q̃ inaĩata eſſe credũtur. non ne qđ ſuũ eſt quecq ſibi rõe deſiderant? Cur eñ flãmas q̃dez ſurſuz leuitas vehit. terras vero deorſuz põdus deprimit.. niſi ꝙ hec ſingulis loca motiones ꝯueniũt?. Porro aũt ꝙ cuicq conſentaneũ eſt. id vnũqđq ꝯſeruat ſicuti ea q̃ ſunt inimica corrũpunt Iã ṽo que dura ſunt vt lapides. adherent tenaciſſime ꝑtibus ſuis. ⁊ ne facile diſſoluantur. reſiſtunt. Que ṽo liquentia vt aer atz aq̃ facile q̃dez diuidẽtib9 cedũt. ſz cito in ea rurſus a quib9 ſunt abſciſa relabũtur Ignis ṽo oẽm refugat ſectionez

Secundo ꝓbat idẽ ꝑ aliđ ſignũ ſumptũ ex ꝯſeruatione naturalis ꝓprietatis. cuiuſmõi ẽ ꝯtinuitas quã q̃libet res naturalis nitit ꝯſeruare. vñ đt Iã ſupple iſta ṽo q̃ dura ſunt vt lapides adherent tenaciſſime. i. firmiſſime ſuis ꝑtibus. ⁊ reſiſtunt ꝑ ſuã duriciem ne facile diſſoluãtur Que ṽo ſunt liquẽtia. i. mollia ſicut aer ⁊ aqua facile cedunt diuidentibus. ſz cito relabũtur. i. redeunt in ea a quibus ſunt abſciſa. ſed ignis refugit oẽm ſectionẽ. ¶ Nota quod hoc vltimũ ꝙ dicit ignẽ fugere oẽm ſectionẽ dupliciter exponit Primo ſic Aliquid ſecat cũ ꝑtes eius abinuicẽ ſeꝑantur. ita vt in nullo ꝯueniãt. ſed ꝑtes ignis ſic nõ pñt ſecari quin ſꝑ in aliquo ꝯueniãt. vt maxime pz de igne qui eſt flãma. Alio mõ exponit ſic. ꝙ ignis refugit oẽm ſectionem. q2 ꝓpter vehementiã ſue actionis corrũpit ipm qđ dz ſecare.. ⁊ igniendo ipſuz in ſui naturã ꝯuertit

¶ Neqz nũc nos de voluntarijs aĩe cognoſcentis motibus. ſed de naturali intentiõe tractam9: ſicuti eſt ꝙ acceptas eſcas ſine cogitatione trãſigimus. ꝙ in ſomno ſpũm ducimus neſciẽtes Nam

¶ Hic ph'ia ponit ꝙ deſiderium eſſendi nõ eſt appetitus voluntari9 ſed naturalis Et dicit Neqz nos tractauimus nũc de motibus voluntarijs aĩe ꝯgnoſcentis. ſ. de naturali intentione. ſicut naturale eſt ꝙ trãſigimus. i. digerimus acce

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ne in aĩalibꝫ q̃dez manẽdi amor ex aĩe volũtatibꝫ: veꝝ ex nature pꝛĩcipijs venit ꝄNã ſepe moꝛtẽ cogentibꝫ cauſ quã naťa reformidat volũtas ãplectiť ꝄCõtraqꝫ illõ q̃ ſolo moꝛtaliũ reꝝ durat diuturnitas gignẽdi op⁹ (qđ natura ſemper appetit) interdũ coercet voluntas ꝄAdeo hec ſui charitas nõ ex aĩali motione: ſed ex naťali intẽtione ꝑcedit ꝄDedit ei ꝓuidẽtia creatis a ſe rebꝫ hãc vel maximã manẽdi cãm vt q̃ad pñt naťaliter manere deſiderẽt. ꝄQuare nihil eſt qđ vllo mõ q̃as dubitare ꝯcta q̃ ſũt appetere naturaliter ꝯſtantiã ꝑmanẽdi. deuitare ꝑniciẽ ꝄB. ꝄCõfiteoꝛ inq̃ nũc me indubitato cernere q̃ dudũ incerta vi(debantur

ptas eſcas ſine cogitatione. ⁊ ꝙ in ſomno neſciẽtes ducimus ſpũm. i. reſpiramus ꝄNã amoꝛ. i. appetitus manẽdi. i. ſubſiſtẽdi ĩ aĩalibus nõ ꝓuenit ex voluntatibꝫ ſpẽ ſicut tu eſtimas. qꝛ ſupꝛius poſuiſti ſolũ in aĩalibꝫ eẽ appetitum manẽdi. ſꝫ venit ex principijs nature. qꝛ natura reꝑitur tã in aĩatis q̃ȝ in inaĩatis. ꝙ aũt appetit⁹ manẽdi nõ ſit ex volũtate ꝓbat dupliciter ꝄPrĩo ꝓbat hoc qꝛ volũtas ſepe ãplectitur moꝛtẽ que tollit eſſe indiuidui ꝄVñ dr̃ volũtas ſepe amplectiť moꝛtẽ quã natura reformidat. i. abhoꝛret. cogitantibꝫ cauſis. ſ. extrĩſecis. ſicut pꝫ de martyribꝫ ꝄSecũdo ꝓbat idez ex hoc ꝙ volũtas q̃nꝫ cohibet operatiõez ꝯſeruatiuã eſſe ſpecifici dĩ. ꝯtraqꝫ. i. ꝑ ꝯ̃riũ. illõ opus gignendi q̃ ſolo durat diuturnitas. id eſt ꝑmanẽtia reꝝ moꝛtaliuꝫ. qđ natura appetit interdũ coercet voluntas. ſicut pꝫ in ꝯtinẽtibꝫ adeo hec charitas. i. appetitus ſui ſupple manẽdi nõ ꝓcedit ex aĩali motione. ſed ex naturali intentione quã deus indidit nature ꝄDedit eñ ꝓuidentia diuina rebus creatis a ſe hanc maximã cãꝫ manendi vt deſiderent ꝑmanere naturaliter q̃ȝ diu poſſunt. quare nihil eſt ꝙ vllo mõ queas. i. poſſis dubitare cũcta q̃ ſtꝫ naturaliter appetere ꝯſtantiã ꝑmanendi ⁊ deuitare ꝑniciẽ. quod ꝄBoetius concedens dr̃ ꝄConfiteoꝛ inq̃ȝ nũc me cernere indubitato. i. ſine dubitatione q̃ dudũ incerta videbanť ſupple ꝙ vegetabilia ⁊ inaĩata naturaliter appetũt ꝑmanentiã eſſendi ¶ ꝄNotandũ ꝙ duplex eſt appetitus. naturalis. ⁊ aĩalis. ꝄNaturalis eſt q̃ cõſeq̃tur foꝛmã naturalẽ. ⁊ qꝛ pͥma ꝑfectio illi⁹ qđ hꝫ foꝛmã naturalez eſt eẽ. iđ appetitus cuiuſlibꝫ rei naturalis eſt ad ſuũ eſſe habẽduꝫ ſi careat. vel ad ꝯſeruãdum ſi hẽat ꝄAppetitus aĩalis ẽ q̃ cõſeq̃tur foꝛmã appꝛ̃henſaꝫ. ⁊ ſi foꝛma eſt appꝛ̃henſa ꝑ ſenſus. ſic eſt appetit⁹ ſenſitiu⁹ q̃ tendit ſꝑ in cõuenientia nature. ſi aũt eſt foꝛma appꝛ̃henſa ꝑ intellectũ. tunc ſemꝑ inclinatio ꝯueniẽs eſt appetitus rõnalis qui eſt voluntas. ⁊ qꝛ illud qđ ſm ſe eſt diſcõueniẽs nature. ſibi eſt moꝛs. illud hõ appꝛ̃hendit q̃nq̃ tanq̃ ꝯueniens ꝓpter aliud annexũ. ſcꝫ ꝓpter pͥmiũ eterne vite. iđ volũtas ſepe amplecti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

tur mortẽ quã natura reformidat Ex quo pꝫ ꝙ appetitus eẽndi nõ eſt primo ⁊ ṗncipaliter ex appetitu intellectiuo. ſed ex appetitu naturali. nã appetitus intellectiuus nõ inuenit̃ in oĩbus ĩ q̇bꝫ inuenit̃ appetitus naturalis

P. Qđ ãt inq̇t ſbſiſtere ac ꝑmanere pe tit. id vnũ eſſe deſiderat. hoc em̃ ſubla to neceſſe q̇ð ẽ cuiq̃ꝫ ꝑmanebit. B. Ue rũ eſt inq̃ꝫ. P. Oĩa igitur inq̇t vnũ de ſiderant. B. Conſenſi. P. Sꝫ vnũ id ĩpm mõſtrauim⁹ eẽ. qđ bonũ. B. Ita q̇dez. P. Cũcta igit̃ bonũ petunt Qđ q̇dem ita deſcribas licet. ĩpm bonũ eẽ quod deſideretur ab oĩbus. B. Nihil inquã verius excogitari pŏt Nã vl̕ ad nihilũ cũcta referũtur: ⁊ vno veluti ꝟ tice deſtituta: ſine rectore fluitabunt.. aut ſi q̇dem ad quod vniuerſa feſtinent id erit omnium ſummũ bonoꝝ

Hic phĩa reſũpta ma iore cõcludit intentũ dicẽs Qđ ãt appetit ſubſiſtere ⁊ ꝑmanere illud deſiderat eẽ vnum. hoc em̃ ſupple vno ſublato nõ ꝑmanebit cui q̃ꝫ rei ſuũ eſſe Dicit Boe. verꝝ eſt Concludit ġ phĩa Oĩa igit̃ vnũ eẽ deſiderãt Et Boetius ꝯſentiẽs đt. Cõſenſi Et tũc maiorem principalis ſyllogiſmi re ſumit vt cõcludat definiti onẽ boni dicẽs. Sed nos mõſtrauimus vnũ eſſe id ĩpm qđ bonũ eſt Dicit bo eti⁹. Ita q̇dem Tũc phĩa ꝯcludit intentuꝫ formãdo đfinitionẽ boni dicẽs Igi tur ꝯcta bonũ petũt quod bonũ licet. i. licitum eſt. vt ita deſcribas Bonum eſt qđ deſiderat̃ ab oĩbus.. et đt Boetius Nihil verius excogitari pt̃. qꝛ ad nihilũ cũcta referũtur ⁊ deſtituta vno vertice. i. ṗncipio ꝯcta fluitabũt ſine rectore aut ſi q̇d eſt ad qđ vniuerſa feſtinant illud erit ſummũ oĩm bonoꝝ Notãdum ꝙ oẽ qđ eſt. vel appetit ꝑfici. vel in ſua ꝑfectione ſaluari. cũ igit̃ ꝑfici et in ꝑfectione ſaluari ſit bonũ oĩa appetũt bonũ.. Notandũ cũ đr oĩa appe tunt bonũ. ibi nõ accipit̃ bonũ p̃ciſe ꝓ bono morali. nec p̃ciſe ꝓ bono natura li. ſed ꝓ bono cõiter accepto. qđ bonũ cõiter acceptũ eſt eẽ eſſentiale vel accñ tale ꝯueniens rei vt ꝑficiatur vel in ſua ꝑfectione ſaluetur.

P. Et illa Nimiũ inquit o alũne lętor ĩpaꝫ eĩ medię veritatis notã mẽte fixiſti Sꝫ ĩ h̄ patuit tibi qđ ignorare te pau loañ dicebas. B. Quid inq̃ꝫ: P. Quis eẽt inq̇t reꝝ oĩm finis: Is eſt em̃ ꝑfecto qđ đſiderat̃ ab oĩbꝫ Qđ qꝛ bonũ eẽ col legim⁹ oꝫ reꝝ oĩꝫ finẽ bonũ eẽ fateamur

Hic phĩa ex dc̃is redu cit boetiũ in cognitionem cuiuſdã qđ ſupra ſe igno rare ꝯfeſſus eſt. ſ. q̇s ſit fi nis oĩm reꝝ Et ṗmo com mẽdat dc̃m Boetij dicẽs. O alũne nimiũ lętor.. q̇a tu fixiſti. i. attigiſti notam . i. cognitionem mente me dię veritatis. id eſt perfec tę veritatis. quę eſt in me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

dio. ſed hoc patuit tibi qđ dicebas te ignorare pauloañ. ſpᵉ in primo li. vi. pꝛo/ſa. Et querit Boetius. qđ incȝ ſpᵉ eſt illud Dicit phia. qs ſit finis oim rerū?. Et ſubdit Is eſt em̄ finis oim rerꝝ qđ deſideratur ab oibus. qđ qꝛ bonuȝ eſſe collegimus. vt pȝ ex definitione boni. oȝ vt fateamur bonū eſſe finē oim rerꝝ ¶ Notandū ꝙ per notā medię veritatis intelligit noticiā diuinā. ſicut pūctū eſt mediū circuli a quo oēs linee ducūtur. ſic deus eſt mediū veritatis a quo ōis veritas ꝓcedit ¶ Notandū ꝙ oīa appetunt ſui finē. cum finis ſit ꝑfectio rei ⁊ res deſtituta ſuo fine fruſtratur. cū igitur de rōe finis ſit eē bonū. qꝛ auferētes finē auferunt naturā boni. ex. ij. Methaphiſ. iō finis oim rerꝝ ē bonum

¶ Metrū vndecimū libri tercij

Quiſqs ꝓfūda mēte. veſtigat verū
Cupitqȝ nullis ille deuijs falli.
In ſe reuoluat intimi luceȝ viſ⁹
Lōgoſqȝ in orbē cogat inflectēs mot⁹
Animqȝ doceat qcquid extra molitur
Suis retruſum poſſidetur theſauris
Dudū qđ atra texit erroris nubes.
Lucebit ipſo ꝑſpicatius phebo

¶ Iſtō eſt vndecimū metꝝ huius tercij qđ dr gliconicū ab inuētore iābicū a pede ꝓdomināte In quo metro phia oñdit qūo poſſumus ꝯgnoſcere bonū et verꝝ ⁊ ꝑuenire in ꝯgnitōeȝ rerꝝ. ex quo Boetius pri⁹ faſſus eſt ſe mō ſcire qđ ignorabat Prio ergo oñdit modū quo poſſumus duenire in cognitiōeȝ veritatꝭ Scđo aſſignat cām eius ibi Nō om̄e Dicit primo Quiſquis veſtigat. i. inueſtigare vult verū ꝓfunda mēte. i. ſubtili ⁊ cupit falli nullis deuijs. i. falſis opiniōibus. q̄ faciunt a vo deuiare. ille reuoluat in ſe. i. exercitet intra ſe lucē. i. ſpeculatiōem intimi viſus. i. rōis. ⁊ intellectus interioris. ⁊ ipſe cogat. i. reducat lōgos motus. i. opationes aīę pcedentes ab aīa. inflectētes eos motus in orbē. i. in circulū redeūdo ad aīam ⁊ qcqd aīm doceat molitur. i. laborat ſpeculando. extra. i. circa res exteriores. ille doceat aīmuȝ retruſū. i. ad ſe ꝯuerſum poſſidere ſuis theſauris i potētijs. q̄ ſūt meōria ⁊ intellectus. ⁊ tūc illud qđ atra nubes. i. obſcuritas ignorātię. dudū texit. i. occultauit. illud lucebit. i. apparebit. ꝑſpicatius. i. euidētius ipo phœbo. q. d. qđ longo tempe fuit obſcurū lucidū appparebit intellectui ¶ Notandū quod qui vult ꝯgnoſcere verꝝ dirigat rōem ⁊ intellectū ad ipſam reȝ extra ⁊ ad rerꝝ ꝓprietates. ⁊ ſi aliquid ꝯgnoſcit ex his nō ſtatim iudicet. ſed in ſe reuertatur deliberādo an ita ſit vel nō ſit. quia ſepe videtur hoi eē qđ nō eſt. et nō eſſe quod eſt. ſine em̄ deliberatione nō eſt iudicandū. qđ non eſt longa deliberatione ꝓbatū. Iō dicit phia reuoluat in ſe lucē vltimi viſus. ¶ Nota ꝙ orbis eſt linea circūducta rediens ad idē. inflectere ergo lōgos motus i orbem eſt cū virtus anime ab anima vſqȝ ad ipām rem diuertitur deliberādo an ita ſit vel nō ſit ſcđm quod ꝯgnouit.

¶ Hic phia aſſignat cām eius qđ dictum eſt ſcȝ quare poſſumus ꝯgnoſcere verꝝ dicens. Nam corpus inuehens. i. inducens obliuioſam molē. i. grauita/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Nõ oẽ nãq̃ʒ mente depulit lumen.
Obliuioſam corpus inuehẽs moleʒ
Hęret pfecto ſemen introrſum veri
Qđ excitat̃ ventilante doctrina
Nã cur rogati ſponte recta cenſetis
Ni merſus alto viueret fomes corde.
Qđ ſi platonis muſa perſonet verum
Qđ q̃ſq̃ʒ diſcit imeõr recordatur

tem qua homo fit obliuioſus nõ depulit oẽ lumẽ. id eſt cognitionẽ veritatꝫ mẽte. i. de mente.. qr habitus principiorꝝ manet in mente. ꝛ ſubdit Profecto. i. pro certo ſemen. i. principium veri. i. veritatis. hęret. i. manet introrſuʒ. i. intrinſecus in aĩa qđ excitat̃ ventilante. i. exercẽte doctrĩa. Qđ ãt ſemen veri ſit in aĩa ꝓbatur ꝑ hoc ꝙ puer ignarus recte rñdet ad interrogata. vt vtrũ dualitas ſit nũerus par vel ĩpar. vñ dt Nã cur rogati. i. interrogati. cenſetis. i. iudicatis vel rñdetis recta ſponte. i. voluntarie. niſi fomes. id eſt radix veritatis merſus. i. latẽs viueret alto corde. i. profunda mente. Et ſubdit. ꝙ ſi muſa. i. ſapĩa Platonis ꝑſonat verꝝ illud qđ q̃ſq̃ʒ diſcit recordatur immeõr. i. oblitus ¶ Nota ꝙ Platoni imponit̃ ꝙ voluerit aĩas oĩa ſciuiſſe anteq̃ʒ ꝯiungerẽtur corporibus. ſʒ adiũctę corꝑibus oĩa tradidiſſe obliuioni. ſed ꝑ ſtudiũ ꝛ exercitiũ ſapĩam recuꝑaſſe. ergo voluit ꝙ ſcire nõ eſt aliud niſi quoddã ãtiquorꝝ reminiſci. ad quã intentiõeʒ videtur hoc loq̇ h phĩa ſed nõ eſt dicẽduʒ ꝙ ſcire fiat ꝑ reminiſcentiã. ſed ſcĩa de nouo acquirit̃ ꝑ inuẽtionẽ vel doctrinã. verꝝ eſt ꝙ intellectus noſter naturaliter hʒ in ſe cognitõeʒ principiorꝝ ꝑ quę ꝟtute intellectus agẽtis ꝛ per doctrinã deuenit in ꝯgnitionẽ principiatorꝝ. vñ Linconienſis ṗmo poſteriorꝝ dt Nõ ſolũ vox doctoris exterius ſonãs. nec lrã viſa docet. ſed hęc duo mouẽt ꝛ excitãt.. vetus ãt doctor eſt q̇ mentẽ interius illuminat veritatẽ oñdit. ¶ Nota ꝙ ſicut ſanitas qñq̃ʒ cauſatur a principio intrinſeco. ſ. a corde. qñq̃ʒ a pricipio interiori ꝛ exteriori puta a medico ꝛ corde. ſed nunq̃ʒ cauſat̃ a principio exteriori ſiue interiori. ſic ſcĩa qñʒ acquiritur a principio interiori puta ab intellectu agente ſicut pʒ in his hñtibus ſcĩam ꝑ inuentionẽ. qñʒ acquirit̃ a principio interiori ꝛ exteriori ſimul. ſicut a doctore ꝛ in textu agente. nũq̃ʒ ãt acq̇ritur a principio (exteriroi ſiue interiori.

¶ Proſa duodecima li. tercij

Tum ego Platoni inq̃ʒ vehemẽter aſſentior: nã me horꝝ iã ſcđo ꝯmeõras. Primũ ꝙ meõriam corporea contagione. dehinc cum mero̗ris mole pſſus amiſi. P. Tum illa. Si priora inquit cõceſſa reſpicias: ne illud quidem longius aberit quin recorderis. qđ te

¶ Iſta ẽ. xij.. ꝛ vltĩa pſa hꝰ tercij. in q̃ phĩa reducit boetiũ in ꝯgnitionẽ alterius cuiꝰ igñantiã ṗus ꝯfeſſus ẽ. ſ. qbꝫ gubernaculis mũdus regat̃ Prĩo facit h ſcđo boetiꝰ mouet q̃ndam q̃ſtionẽ phię Scđa ibi. ludis ne me. Prĩo oñt phĩa ꝙ deꝰ oĩa gubernat ſua bonitate. ſecũdo oſtẽdit modũ quo omnia gubernat..

dudũ neſcire ꝯfeſſus es. B. Quid in-
q̃. P. Quibus ait illa gubernacul' mũ
dus regat. B. Memini inq̃ me inſci-
ciam meã fuiſſe cõfeſſuz Sed q̃d aſſe-
ras. licet iã proſpiciaz:. plani⁹ tñ ex te
audire deſidero

ibi. Sed q̃d dicam. tercio ex his ꝯcludit malũ nihil eẽ. ibi Sz vis ne. ꝑmo boetius aſſentit dictis Platoniſ in metro Et oñt philoſophia ipm poſſe reduci in cognitionẽ cuiuſdã. cuius ignorãtiã ꝯfeſſus eſt. Scđo phia reducit ipm i cognitionẽ illius. ſcđa ibi Mũduz hũc. Primo dt tñ ꝓ tunc. ego Boe. inq̃ vehementer aſſentior. i. ꝯſentio Platoni.. Nã me o phia hoꝝ. ſ. ꝙ deus ſit finis oĩm reꝝ ⁊ ſummũ bonũ. ſcđo ꝯmemoras. i. recordari facis. Primũ ꝙ amiſi memoriã. i. q̃d erat in memoria corporea ꝯtagione. i. corꝑis grauedine. dehinc. i. ſecũdo. ꝯmemoror bonũ cũ amiſi meõriã ꝑſſus mole. i. pondere mœroris. Tunc phia oñdit ꝙ nõ tm̃ hoꝝ recordabit̃ ꝑter dicta. ſed cuiuſdã alterius q̃d ignorare ſe dicebat dicẽs Si illa ꝑus ꝯceſſa reſpicias nõ aberit lõgius. ſcz a memoria tua q̃n facile recordaberis q̃d dudũ ꝯfeſſus es te ignorare in ꝑmo li. Et querit Boeti⁹. q̃d inq̃ Dicit phia q̃bus gubernaculis regat̃ mũdus Et dt Boetius Memini inq̃ me fuiſſe ꝯfeſſum inſciciã. id eſt ignorãtiam meã. ⁊ licet iã ꝓſpiciã. id eſt agnoſcã. tamen deſidero plani⁹ audire ex te q̃d aſſeras. id ẽ q̃d de hoc dicas ¶ Notãduz ꝙ Boetius dt ſe ſcđo ꝯmeõratum ꝑdictoꝝ ꝙ deus ſit finis reꝝ. ⁊ q̃d ſit ſummũ bonũ Primo poſtq̃ mole corꝑis oppreſſus eſt amiſit meõriã coꝝ. ⁊ poſtea ꝑ ſtudium recordatus eſt Scđo ꝙ mœrore ⁊ triſticia affectus in ignorantiã coꝝ lapſus eſt. ſic poſtea ꝑ inſtructiõem phię ad memoriã reduxit

P. Mundũ inq̃t hũc a deo regi paulo ante mĩme dubitandũ putabas. B. Ne nũc q̃dem arbitror inq̃. nec vnq̃z dubitandũ putabo. Quibuſqz in hoc rõibus accedã. breuiter exponã Mundus hic ex tã diuerſis cõtrarijſqz ꝑtibus in vnã formã mĩme cõueniſſet. niſi vnus eẽt qui tã diuerſa ꝯiũgeret. ꝯiũcta ꝓ naturaꝝ ipa diuerſitas inuicez diſcors diſſociaret atz diuelleret.. niſi vn⁹ eẽt q̃ q̃d nexuit. ꝯtineret Nõ tam

¶ Hic phia vult oñdere i tentũ Et prio ãmonet boetiũ de quodaz ꝑus ꝯceſſo Et Boetius illud fatet̃ ⁊ rõe ꝯfirmat. ſcđo phia oñdit q̃bus gubernaculis regat̃ mũdus ibi. Tũc illa inq̃t. Prio dt O boeti tu pauloante in ꝑmo li. putabas mĩme dubitãdũ hunc mundũ regi a deo Dicit Boetius Minime arbitror dubitanduz nec vnq̃ dubitabo ⁊ ẽ breuiter exponã q̃bus rõibus accedã ad hoc ꝓbandum. Et innuit Boetius rões ſuas dicens Hic mũdus mĩme ꝯueniſſet in vnã formã ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ꝓo certus natẽ ordo ꝓcederet. nec tam
diſpoſitos mot⁹ locis. tꝑib⁹. efficiẽtia
ſpacijs. q̃litatib⁹. explicaret. niſi vnus
eẽt q̇ has mutationũ varietates manẽſ
iṗe diſponeret. h̔ q̇cq̇d ẽ q̇ ↄdita manẽt.
atꝫ agitãt. vſitato ↄctꝭ vocablo deum
nomino.

tã diuerſis ⁊ ↄtrarijs ꝑti
bus niſi eẽt vnus q̇ taꝫ di
uerſa cõiungeret. ſ. q̇ eſt de
us. ⁊ iṗa diuerſitas natu/
raꝝ hui⁹ mũdi diſcors in/
uicẽ diſſociaret. atque di/
uelleret ↄiuncta. niſi eẽt q̇
ↄtineret. i. ↄſeruaret quod
nexuit. i. ↄiunxit. qđ ſcꝫ eſt
deus. ordo ꝓo nature tam
cert⁹ nõ ꝓcederet nec expli
caret tã diſpoſitos motus
. i. ordinatos motus. locis. tꝑib⁹. efficiẽtia. ſpacijs. q̃litatibus. niſi eẽt vn⁹ qui
idẽ manẽs imobiliter diſponeret has varietatũ mutatiões. q̇cq̇d aũt. hoc eſt
quo ↄdita. i. creata manẽt ⁊ agitãtur. i. mouẽtur illud vſitato cũctis vocabu
lo noĩo deũ. ¶ Notandum ꝙ Boetius innuit tres rões ꝙ mũdus regat a do
Prima ſumit ex diuerſaꝝ reꝝ ↄiunctione q̃ talis eſt. Diuerſa ⁊ ↄtraria non
vniũtur inuicẽ ꝑ ſe Cũ igit mũdus vnit⁹ ſit ex ꝑtib⁹ ↄtrarijs. vt elemẽtis. oꝫ
vt aliq̇d ſit vniens eas. ⁊ hoc eſt de⁹. g̊ mũdus regit a deo.. Hãc rõem tangit
ibi Mũdus hic Scđa rõ ſumit ex ↄ̃rioꝝ ſil' ↄiunctoꝝ ↄſeruatione q̃ talis
eſt. Diuerſa ⁊ ↄ̃ria ex ꝓprietate ſuę naturę diſſociant abinuicẽ. niſi ab aliquo
ↄſeruẽtur. ſed ꝑtes mũdi ſunt diuerſę ⁊ ↄ̃rię. g̊. ⁊c̃. hãc rõem tãgit ibi. Cõiũ
cta ꝓo Tercia rõ ſumit ex ordinata motuũ diſpõne. q̃ talis ẽ Nihil certitudi
naliter ⁊ regulariter mouet ſm̃ diſpõem loci. tꝑis. efficiẽtię. ſpacij. ⁊ q̃litatis.
niſi ſit vnũ rectificãs ⁊ regulãs. ſꝫ motus coꝝ q̇ fiũt in mũdo fiũt regulariter
ſm̃ p̃dicta quinqꝫ. g̊ necc̃ ẽ ponere rectificãtem ⁊ regulãteꝫ qđ eſt de⁹. g̊ mun
dus regit a deo. Hãc rõem tãgit ibi. Nõ tã ꝓo certus ¶ Notandũ ꝙ regula
res mot⁹ fiũt in mũdo locis. q̃tũ ad ꝓximationẽ ⁊ elongationẽ ſolis in obli
quo circulo. fiunt etiã tꝑibus q̃tuꝫ ad variationẽ diei ⁊ noctis. fiũt efficien
tia. q⁊ luna efficit augmẽtationẽ ⁊ diminutionẽ humidoꝝ ſm̃ ſui creſcẽtiam.
⁊ decreſcentiã ⁊ efficit fluxũ ⁊ refluxũ maris. fiũt etiã ordinati mot⁹ ſpacijs.
q⁊ luna ⁊ alij planetę maiori ⁊ mĩori ſpacio q̃ñ diſtãt a ſole ⁊ abinuicẽ. etiã
fiunt q̃litatib⁹. q⁊ in ęſtate cauſat calor. in hyeme frigus

P. Tũ illa Cũ hęc inquit ita ſentias. ꝑ
uã mihi reſtare oꝑam puto. vt fęlicitatꝭ
ↄpos p̃riam ſoſpes reuiſas. ſꝫ q̃ ꝓpoſu
imus intueamur Nõne in btĩtudĩe ſuf
ficiẽtiaꝫ nũerauim⁹. deũqꝫ btĩtudineꝫ
iṗam eẽ ↄſenſim⁹: B. Ita q̇deꝫ. P. Et
ad mũduꝫ igit inq̇t regẽduꝫ nullis ex//
trinſecis adminiculis indigebit. alio//

¶ Hic phĩa ſuppoſito ꝙ
mũdus regat a deo. ꝓbat
ꝙ regat ab iṗo ꝑ ſuã boni
tatẽ. Et dt O boeti. cum
hęc ita ſentias ꝙ mundus
regatur a deo puto mihi re
ſtare ꝑuã oꝑam. i. ꝑuũ la
borẽ. vt tu ↄpos. i. põtens
fœlicitatis ſoſpes. i. ſanus
reuiſas p̃riam. i. ↄgnoſcas
btĩtudineꝫ. Tunc ꝓbat ꝙ
deus regat mũduꝫ ſua bo
nitate di. intueamur q̃ pro
poſuim⁹. nõne nũerauim⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſupra in nona pſa in btītudine eē ſufficientiā ⁊ ꝯceſſimus deū eſſe ipaȝ btitu
dinē. dt boetius Ita eſt i
qꝫ Ex hoc concludit phīa
deū nullo indigere ad regē
dū mundū Dicit g̊ ad mū
dū regendū deus nullis ex
trinſecis adminiculis indi
gebit. alioquin ſi ita eēt ꝙ
aliquo egeat nō hēbit ple
nā ſufficientiā Et dt boe/
tius Illud inqꝫ eſt neceſſa
riū Jō cōcludit phīa De⁹
ꝯcta diſponit. i. .regit ꝑ ſe
ſolū Dicit boetius Nega
ri neqt. tē phīa. ſȝ de⁹ mō/
ſtrat⁹ eſt eē ipm bonū Me
mini inqt dt Boetius er/
go ꝑ bonū deus cūcta diſ/
ponit. ſiqdeȝ ꝑ ſe regit oīa
quē ꝯſenſim⁹ eē bonuȝ. et
hic de⁹ ē veluti qdā clau⁹
atȝ gubernaculū q̊ machi
na mūdi ꝓuatur ſtabilis ⁊
incorrupta dt B. vehemen
ter. i. valde aſſentior. ⁊ illō
te dicturā pauloañ pſpexi. lȝ tenui ſuſpitione Dicit phīa Credo inqt ꝙ hec ꝑ
uidiſti. iā eī (vt arbitror) vigilāti⁹ qꝫ ꝑus deducis oculos ad ꝟa cernēda No
ta ꝙ ex lrā accipiūtur due rōes ad ꝓbandū itentū Prio ꝓbat ꝙ deus ꝑ ſe re/
git oīa. ⁊ taliter in btītudine eſt ſumma ſufficientia. Sȝ ds ē btītudo g̊ i deo
ē sūma ſufficiētia tale āt nō indigȝ extrinſecis gubernacul'. g̊ ꝑ ſe ds regit oīa
Scda rō ꝓbat ꝙ deus ꝑ ſuā bonitatē q̄ nō diſtinguit a deo regit oīa. ſicȝ de⁹
ꝑ ſe regit oīa vt viſum eſt. ſȝ de⁹ eſt ipm bonū. ergo bonū regit oīb. vt pȝ de
ſe. qꝛ ſua bonitate ⁊ clemētia

q̄n ſi q̄ egeat plenā ſufficientiā nō habe
bit. B. Jd inqꝫ ita eſt nccāriū. P. Per
ſe igit ſolū ꝯcta diſponit. B. Negari i
qꝫ nō pt. P: Atq̄ deus ipm bonum eſſe
mōſtratū ē. B. Memini inqꝫ. P. Per
bonū igit ꝯcta diſponit. Siqdem ꝑ ſe
regit oīa. quē bonū eſſe ꝯſenſim⁹.. Et
hic ē veluti qdā clau⁹ atȝ gubernaculū
quo mundana machina ſtabil' atqȝ in/
corrupta ſeruat. B. Vehementer aſ/
ſentior inqꝫ ⁊ id te pauloante dicturaȝ
tenui licet ſuſpitione pſpexi. P. Cre/
do inqt Jā em̄ vt arbitror vigilāti⁹ ad
cernēda vera oculos deducis

Hic ponit ꝑ quē modū
de⁹ oīa gubernat.. ⁊ ꝑmo
oñdit ꝙ oīa gubernat ſua
uiter. qꝛ oīa ſibi obediunt
Scdo ꝙ gubernat oīa for
titer.. qꝛ nihil ſibi reſiſtere
pt. ſcda ibi Od ſi conetur
Prio dt Illō qd dicā non
min⁹ pȝ ad ꝯtuenduȝ. i. ad
dſiderādū.. ⁊ dt B. qd iqꝫ
et dt phīa Cū ds iure cre
dat oīa gubnare clauo bo

Sȝ qd dicā nō min⁹ ad ꝯtuendū pȝ.
B. Quid inqꝫ P Cū deus inqt omia
bonitatis clauo gubernare iure credat
eadēq̄ oīa ſicuti docui ad bonū natu/
rali intentiōe feſtinēt Nū dubitari pōt
quin voluntarie regantur. ſeque ad di
ſponentis nutum veluti conuenientia
cōtꝑataq̄ rectori ſponte cōuertant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

B. Ita inq̄. necc̄e eſt. nec beatū regimē eſſe videret: ſiq̄dem detractātiū iuguȝ foret. nō obtp̄antium ſalus. P. Nihil eſt igitur qd̄ naturā ſeruās deo ꝯtraire conet. B. Nihil inquam

nitatis ſue. ⁊ oīa feſtinēt naturali intentiōe ad bo/nū ſicuti docui prius in p̄ſa decima. nō pōt dubita/ri quin volūtarie regant. id ē ſponte ⁊ ꝯuertāt ſe ad nutū diſponentis tāq̄ cō/ueniētia. i. obedientia ⁊ cō tēperata. i. coaptata ſuo rectori Dicit Boetius Ita inq̄ necc̄e eſt. q̄ȝ nō videret bonū eſſe regimen dei ſi foret iugū detractātiuȝ. i. recuſantiū. ſicȝ bos laſciuiēs recuſat iugū. ⁊ ſi ñ eēt ſalus obtp̄antiuȝ. i. obedientiū. ergo dt̄ phīa Nihil eſt qd̄ naturā ſeruās conet. i. laboret ꝯtraire deo. dt̄ Boetius Nihil inq̄ ¶ Nota ꝙ cū gubernare nihil aliud ſit niſi in finē ordinare. nec aliud eſt deū p̄ bonitateȝ gubernare. q̄ p̄ bonitatē in finē dirigere. ⁊ cū oīa naturaliter tēdant ad bonū tanq̄ in finē manifeſtū eſt ꝙ oīa ſpōte in finē dirigūtur. ⁊ ita naturaliter oīa ſpōte obediunt gubernāti. ⁊ p̄ ꝯn̄s deus regit oīa ſuauiter.. ¶ Nota ꝙ voluntariū ſm̄ p̄fectā ſui rōem tm̄ inuenit in hn̄tibus volūtatē. ſed extendēdo volūtariuȝ ad oēm appetitū non coactū. ſic p̄t reprīri in oībus. ⁊ ſic accipitur hic ¶ Nota ꝙ nihil ſeruās naturā repugnat deo. licet em̄ pctōr videat deo repugnare. ipſe nō ſeruat naturā. q̄ȝ pctm̄ diminuit ⁊ depꝛauat naturā Etiā Boeti⁹ lo/q̄tur hic de appetitu nature. vt pȝ ex ſup̄ioꝛib⁹

P. Quod ſi conet ait. Nū tandē p̄ficiet quicq̄ aduerſus eū. quē iure btitudinis potētiſſimū eſſe ꝯceſſim⁹? B. Proꝛſus inq̄ nihil valeret. P. Nō ē igit ali quid qd̄ ſummo huic bono vel velit vl̄ poſſit obſiſtere. B. Nō inq̄ arbitror. P. Eſt igit ſummū inquit bonū qd̄ regit cūcta fortiter ſuauiterq̄ȝ diſponit. B. Tū ego. q̄ inquā me nō mō ea que ꝯcluſa eſt ſūma rōnum. veꝝ multomagis hec ip̄a q̄bus vteris ṽba delectant vt tandē aliqn̄ ſtulticiā magna laceran tē ſui pudeat P. Accepiſti inq̄t in fabul̄ laceſſentes celū gigātes.. ſȝ illos q̄ȝ vti ꝯdignū fuit beigna fortitudo diſpoſuit

¶ Hic phīa oñdit ꝙ de⁹ regit oīa fortiter. q̄ȝ nihil eſt qd̄ poſſit ſibi reſiſtere.. Scd̄o ꝯfirmat hoc p̄ quādam fabulā. ibi Accepiſti Primo dt̄ Si q̄s conetur reſiſtere deo nūquid aliq̄d p̄ficiet aduerſus eū quē cō ceſſimus eſſe potentiſſimū iure btitudinis. i. ex eo ꝙ ē btitudo Dicit Boe. proꝛſus nihil ſupple p̄t reſiſte/re Igit dt̄ phīa nō eſt ali/quid qd̄ huic ſummo bo/no vel velit vel poſſit reſi/ſtere. dt̄ Boetius Nō ar/bitroꝛ. id̄ dt̄ phīa Sum/mū bonū eſt qd̄ regit cū/cta fortiter ſuauiterq̄ diſ/ponit. Dicit Boetius. q̄ id ē quātuȝ me ea ſumma rōnū que mō ꝯcluſa eſt nō mō. i. nō tm̄ mō me delcāt veꝝ pro ſed ipſa quib⁹ vteris ṽba multomagis dele

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ctant me.ita vt ſtulticiã.i.me ſtultũ lacerãtem.i. mala rep̄hendentẽ magna que tangũt diuinã gubernationẽ pudeat ſui Tũc ꝯfirmat ꝑ fabulã ꝙ nihil p̄t reſiſtere deo q̄ talis eſt Bigãtes volentes expellere deos de celo poſuerunt mõtem ſuꝑ montẽ vt aſcenderẽt.qđ vidẽs Juppiter ipos fulmīe deiecit ꝛ montibꝰ dep̄ſſit. ꝛ hec in.ij Methamorphoſeos.vñ dꝛ O boeti accepiſti.i.didiciſti in fabulis gigãtes laceſſentes.i.lacerare volẽtes celuz.ſed fortitudo benigna.ſ.dei illos diſpoſuit.i.depoſuit vti ꝯdignũ fuit. ¶ Nota phĩa hic alludit verbis ſacre ſcripture q̄ dꝛ Attingit ergo a fine vſqꝫ ad finẽ fortiter ꝛ diſpoſuit oĩa ſuauiter.iõ dꝛ Boetius ſe nõ tm̃ delectari in iſtis rõnibus quãtum in ſuis ꝟbis.

¶ Sꝫ vis ne rões ipas inuicẽ collidamus.forſitan ex hmõi cõflictatiõe pulchra q̄daz ꝟitatis ſcintilla diſſiliet. B. Tuo inqꝫ arbitratu. P. Deũ inq̄t eſſe oĩm potẽtem neõ dubitauerit. B. Qui q̄dem inqꝫ mẽte ꝯſiſtat: nullus ꝓrſus ambigat. P. Qui ꝟo eſt inq̄t oĩz potẽs nihil eſt qđ ille ñ poſſit. B. Nihil inqꝫ. P. Nũ igit̃ deꝰ facere malum p̄t. B. Minime inqꝫ. P. Malũ igit̃ nihil eſt inquit, cũ id facere ille nõ poſſit qui nihil non poteſt

¶ Hic phĩa cõcludit ex dictis ꝙ malũ nihil ſit Et ꝓmo petit aſſenſũ Boe.di. Uis ne ipas rões.i.ꝓpoſitiões rõe ꝓbatas inuicez collidamus.i.ꝯponamus forſitan ex cõflictatiõe huius diſſiliet id ẽ ꝓcedet.q̄dam pulchra ſcintilla ꝟitatis Et dꝛ Boetius fiat inqꝫ tuo arbitratu id eſt tua voluntate Tũc poĩt ꝓpõnem manifeſtã dicẽs Nemo dubitauerit deum eſſe omĩpotentẽ. Dicit boeti. Nullus ꝓrſus ãbigat qui mẽte cõſiſtat.i.q̄ ſane mẽtis eſt Tũc aſſumit aliaz ꝓpõem dicens Qui ꝟo eſt oĩpotẽs nihil eſt qđ ille nõ poſſit Dicit Boetius.nihil inqꝫ Tũc ponit aliã ꝓpõem Deus nũ p̄t facere malũ Dicit Boe. Minime Igit̃ concludit phĩa malũ nihil eſt cũ illud facere nõ poſſit ille q̄ nihil nõ põt facere id ẽ oĩa facere ¶ Nota ſicut deus eſt cã efficiẽs oĩm ita eſt finis oĩm. Vñ q̄cquid fit ab eo ordinat̃ ad ipm̃ tanqꝫ ad finẽ.ꝛ cũ ipſe ſit bonũ: malũ ordinaretur ad bonũ.ergo deus nõ p̄t facere malũ tanqꝫ aliq̄d ꝑ ſe intentũ. Eſt ergo concluſio quã phĩa infert ꝙ malũ nihil eſt. Rõ cõcluſionis eſt. Deus põt facere oẽ qđ eſt cũ ſit omĩpotẽs: ſed deus nõ põt facere malũ: ergo malũ nihil eſt Et ſi diceres: ſi malũ nihil eſt cũ hõ dãnetur ꝓ malo damnabitur ꝓ nihilo Dicẽduz ꝙ malũ dꝛ defectũ boni nõ negatiue ſed priuatiue: ꝛ ideo malũ eſt defectꝰ boni quod dꝫ haberi.ꝛ quia in ꝑtãte hominis eſt illud habere.ꝛ ſi nõ habꝫ illđ bonũ cum deberet habere.idõ dãnatur.ꝛ ponitur exemplũ Aliquis tenetur ſoluere centũ libras.ꝛ ſi nõ ſoluat incarcerabitur.certũ eſt ꝙ nõ ſoluere nõ ẽ aliquid ſed nihil.nõ tñ ſimpliciter dꝛ incarcerari pro nihilo. ſed ideo qꝛ nihil erat qđ debuit aliquid eſſe

¶ Sequitur proſa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Tercius

❡ Hic Boetius mouet queſtionē phię Secundo phīa ſoluit. ibi Tū illa. ꝓ mo Boetius admirās de ↄnexione ⁊ de ↄuolutione rōnum quibus philoſophia vſa eſt querit vtrum iſta ↄnexio rationuȝ ſit ex deluſione phię vel prouenit at ex natura rei. ⁊ breuiter illas rationes recolligit et dicit O phīa ludis. i. deludis ne me texens id eſt formās laborintū id eſt laborem difficilem rationibus faciendo rōnes circulares quo ſcȝ laborinto egrediaris ea parte qua introeas. ⁊ egrediare eo loco quo introeris. tu ↄplicas quendā orbem admirabileȝ diuinę ſimplicitatis id eſt ſatis mirabilem circulationem rōis in diuina ſimplicitate.. Tunc breuiter recolligit rationes dicēs. tu pauloante incipiēs a beatitudine dicebas eam eſſe ſummuȝ bonum quā beatitudinem tu loquebare eē ſitam in ſummo deo.. Et diſſerebas deum eſſe ſummum bonum ⁊ plenā beatitudinē.. ex quo dabas id ē inferebas. q̄ſi munuſculū. i. corollariū neminē eſſe btūm niſi eſſet deus Rurſum tu loq̄baris formā boni eſſe ſubſtantiam dei ⁊ btītudīs. ⁊ dicebas ip̄m vnuȝ eſſe idipſum. qđ bonū ⁊ illđ bonū dicebas eſſe quod appeteret a natura oīm rex. ⁊ tu diſputabas. i. diſputando probabas deuȝ regere vniuerſitatē gubernaculis bonitatis ⁊ cūcta volētia parere. i. obedire deo. nec vllam eſſe

B. Ludis ne inq̄ȝ me. inextricabilem
laborintum rationibus texens. Quo
nunc quidez qua egrediaris introeas.
nunc vero quo introieris egrediare.
an mirabilem quēdaȝ diuinę ſimplici//
tatis orbeȝ cōplicas. Etenī pauloante
a beatitudine incipiens: eaȝ ſūmū bo
num eſſe dicebas. quaȝ in ſummo deo
ſitā loquebare Ipſum quoqȝ deū ſum
mū eſſe bonuȝ plenāqȝ beatitudinem
diſſerebas Ex quo neminē beatum fo
re niſi qui ꝑiter deus eſſȝ. quaſi munu
ſculū dabas. Rurſus ipſam boni for//
mam dei ac beatitudinis loquebaris
eſſe ſubſtantiam. ipſumque eſſe bonuȝ
dicebas: quod ab omni rerum natu//
ra peteretur ❡ Deum quoqȝ bo//
nitatis gubernaculis vniuerſitateȝ re
gere diſputabas. volentiaqȝ cūcta pa//
rere. nec vllā mali eē naturā. atȝ hec nl'
lis extrinſecus ſumptis. ſȝ altero ex al
tero fidē trahente inſitis domeſticiſqȝ
ꝓbationibus explicabas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

naturã mali. ⁊ hec oĩa explicabas nullis rõibus sumptis extrinſecus. .i. non accip iendo ṗncipia extrinſeca. ſed inſitis. i. intrinſecis ⁊ domeſticis. i. ꝓpriis ⁊ ꝯuenientibꝫ ꝓbationibꝫ rei de qua agebatˀ. altero aſſumpto. trahẽte fidẽ. i. certitudinez ex altero ¶ Nota laborintus dicebatˀ domus dedali. quã cuz aliqs intendebat intrare exiuit. ⁊ exeundo intrauit. ⁊ ꝯſueuit depingi circularibus ꝯtractionibꝫ. ⁊ trãſſumitˀ hic ad deſignãduz circulationes ⁊ reuolutiões rõnum ¶ Nota ꝙ circũuolutio ⁊ ꝯnexio rõnum qbꝫ phia vſas eſt. nõ eſt ſic circularis. ꝙ vna ⁊ eadez ꝓpõ ſit principiũ ⁊ ꝯcluſio reſpectu eiuſdẽ. qꝛ ſic ñ ꝯtingit demõſtrare circulo. vt pꝫ ṗmo poſteriorꝝ. ſed dꝛ ꝯnexio circularis qꝛ rões ex inuicez dependent ita ꝙ ꝓpõ ꝯcluſa in vna ſit principiuz alteriꝰ ꝯcluſiõis in alia. nec ꝓpter iſtas diuerſas ꝯcluſiones eſt aliqua diuerſitas in deo. ſꝫ oĩa (ſunt idem ſimpliciter.

P. Tum illa Minime inq̃t ludimꝰ rẽ ꝗ oĩm maximã dei munere quẽ duduz depͨcabamur exegimus Ea eſt enĩ diuine forma ſbĩe vt neqꝫ in externa dilabatur. nec in ſe externũ aliqd̃ ipſa ſuſcipiat Sꝫ ſicut de ea Permenides ait oẽz tu circulo adducis ſpõte multitudinẽ Rerꝝ orbẽ mobilẽ rotat. dũ ſe immobilem ipſa ꝯſeruat. Q ſi rões q̃z nõ extra petitas. ſed intra rei quã tractabamus ãbituz collocatas agitauimꝰ. nihil eſt qd̃ admirere cũ Platone ſanciẽte didiceris ꝯgnatos de q̃bus loquũtur rebꝰ oportere eẽ ſermones

¶ Hic phia rñdet boetio ad q̃ſtionẽ ⁊ dicit Mime ludimus. ſꝫ nos exegimus id ẽ ꝑfecimꝰ mũere dei quẽ dudũ depͨcabamur rẽ maximã oĩm rerꝝ. ea ei. i. talˀ ẽ forma. i. diſpõ diuine ſubſtantie. vt neqꝫ in externa .i. in exteriora dilabatˀ. id ẽ cadat. . nec ſuſcipiat aliqd̃ extrinſecũ in ſe. Qđ ꝓbat auctoritate ꝑmenidis quã primo ponit in greco. deinde ſenſum eiꝰ ſubiũgit in latino dicẽs Sed ſicut permenides ait de ea ſcꝫ ſubſtantia diuina ꝙ diuina ſbſtantia rerꝝ orbẽ mobilez rotat. i. mutat reſ circulatione generationis ⁊ corruptionis. ⁊ mutãdo res ipſa nõ mutatur. ſꝫ ſe immobilẽ ꝯſeruat O boeti ſi nos agitauimus. i. ꝯgnouimꝰ rões nõ extra. i. nõ ab extrinſeco petitas. i. ſumptas. ſꝫ collocatas intra rei ãbitũ. quã rem tractabimus. nihil ẽ ꝙ de hoc admireris. cũ. i. ex quo tu didiceris Platone ſanciente. i. ꝯfirmãte. ſermones oportere eẽ cognatos. i. ꝓprios. ꝯuenientes rebꝫ de quibus ſupple rebꝫ loquuntur. paſſiue probatum pro eo quod eſt dicuntur vel proferuntur. . ¶ Nota quod ſermões accipiendi ſunt ſcḋm materiã ſubiectã. qꝛ certitudo nõ eſt ſimpliciter q̃renda rõibus. ex p̃io Ethicorꝝ. vbi dꝛ ꝙ diſciplinati eſt tm̃ inquirere certitudinẽ ſcḋm vnũqḋqꝫ genꝰ quãtũ natura rei patitˀ. Cũ igitur deꝰ ſic regat oĩa ṗter hoc qḋ ꝯmiſceatur cũ eis. ex li. de cauſ. ſermões de diuĩa ſbĩa accipiẽdi ſunt ſcḋm itranea diuine ſubſtãtie. ⁊ nõ ſcḋm extranea cũ nõ ꝯmiſceatˀ cũ eis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Iſtud eſt duodecimū metꝝ ⁊ vltimū huiꝰ tercij qđ đr gliconicū ab inuē/tore. choriambicū a pede ꝑdominante Prio em̄ ponitur ſpondeꝰ dicēdo fœ/lix. ſcđo choriambus dicēdo. qui potuit. tercio pyrrhikius vel trocheus In q̄ metro poſtq̄ꝫ phia oñdit que ſit vera btitudo. ⁊ vbi ſit ſita. hortatur nūc ad perſeuerandū i ꝯtemplatione illius btitudinis Et prio ponit illū eſſe fœlicē qui relictis terrenis vacat diuine cōtemplationi Secūdo oſtendit q̄d hmōi ꝯtemplationē impediat Tercio illud impedimentum vitare docet. ſcđa ibi. Quōdaꝫ. tercia ibi. Vos

¶ Metrū duodecimū libri tercij

Felix qui potuit boni
Fontem viſere lucidum
Felix qui potuit grauis
Terre ſoluere vincula

hec fabula Primo đr fœlix ſupple eſt qui potuit viſere. i. deſiderāter videre lucidū fontē. boni. i. deū qui eſt fons oīs boni. ⁊ fœlix eſt qui potuit ſoluere vincula. i. affectiones grauis terre. i. terrenoꝝ q̄ ſua grauitate trahunt hoīeꝫ deorſum. ¶ Notandū ꝙ fœlix eſt qui ſpeculatur fonteꝫ boni. ⁊ qui ꝯtemnit delectationes terrenas Vñ in li. de pomo ⁊ morte Ariſtote. ſcribitur. btā eſt aīa q̄ non eſt infecta prauis oꝑibus huiꝰ mūdi ⁊ intellexit ſuū creatorē ipſa eſt que reuertet̄ in locū ſuū in delitijs magnis. ve autē anime que nō hꝫ poſſe redeundi ad priam ſuā. turpia em̄ oꝑa ⁊ delectatiōes corꝑales impediūt aſcenſum eius ſurſum

¶ Quondā funera cōiugis
Vates thraicius gemens
Poſtq̄ꝫ flebilibus modis
Siluas currere mobiles.
Amnes ſtare coegerat
Iunxitq̄ꝫ intrepidum latus
Seuis cerua leonibus.
Nec viſum timuit lepus.
Iam cantu placidum canem.
Cum flagrantior intima
Feruor pectoris vreret
Nec qui cuncta ſubegerant
Mulcerent dominū modi
Immites ſuperos querens

¶ Hic oñdit quid īpediat ꝯtemplationē diuinoꝝ quia affectus terrenorum qđ declarat ꝑ quādam fabulā q̄ talis eſt Orpheus filius Caliope fuit citharista q̄ tanta dulcedine citharę ſonabat. ꝙ ñ tm̄ homines ſꝫ etiā bruta allexit ⁊ intantū ea demulſit ꝙ ī petus ſuos naturales dimittebant. ſiluas currere. flumina ſtare fecit. hic habuit vxorē dictā Euridicen. quā cū paſtor ariſteus adamare vellet. ipa fugiēs ꝑ prata calcato quodā ſerpente interijt ⁊ ad inferos deſcēdit. quā orpheꝰ volēs ab inferis reducere deos ſupernos ſua cithara placare cepit. ſed cū nō proficeret ad infernū deſcendit. ⁊ intm̄ deos infernales delini/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Liber

Infernas adijt domos
Illic blanda ſonantibus
Cordis carmina temperans
Quicquid p̄cipuis deȩ
Matris fontibus hauſerat
Quod luctus dabat impotens
Qđ luctū geminans amor.
Deflet. trenera ꝯmouens
Et dulci veniam prece
Umbraꝝ dominos rogat

uit ꝙ ꝯceſſa eſt ei vxor ta/
li ꝯditione anteꝗ̃ exiret i
fernū nō flecteret retro aſ/
pectū vxorē reſpictēdo cuꝫ
āt iaꝫ ꝓpe exiuiſſet orphe⁹
amore allectus r̄troſpexit
ꝛ ſic vxorē perdidit Circa
iſtā fabulā ſic procedit
Primo oñdit qūo Orphe
us ad inferos deſcendēs ꝑ
vxore rogauit Secūdo q̊/
mō mōſtra infernalia pla/
cauit Tercio oñt qūo vx/
or ei ꝯceſſa fuit ꝛ eam ꝑdi
dit Scđa ibi Stupet. ter
cia ibi. Tandē Dicit p̱rio
Vates thraic⁹.i. Orphe
us de thracia, ꝓuincia oriū
dus. dictus vates.i. ſapiens a multis. ille quōdaꝫ gemens.i. deplorās fune/
ra.i. mortē ꝯiugꝫ. poſtꝗ̃ coegeret amnes.i. fluuios ſtare. ſiluas currere mobi
les poſt ipſum flebilib⁹ mōis.i. modulationibus citharȩ quas flēdo forma
uit. ꝛ poſtꝗ̃ cerua iunxit intrepidū latus ſȩuis leonibus. qr cerua cū leonib⁹
incedebat ſequēdo modulationē orphei. nec lepus timuit canem viſuꝫ iā pla
cidū.i. placatū cantu.i. ſono citharȩ. qr lepus ꝛ canis ſil' ſequebant̄ ipſuꝫ Cū
aūt feruor.i. amor flagrantior.i. ardentior vreret intima.i. interiora pectoris
Orphei. ꝛ cū modi.i. modulationes qui cūcta ſubegerāt.i. ſubdiderant non
mulcerent.i. nō placarēt dñm.ſ. Iouē. ipſe quȩrēs ſuꝑos.i. deos immites. q̇a
placari nō poterāt. adijt domos infernales illic tēperans blanda carmina ſo
nātibus chordis. ip̄e deflet. id eſt flebiliter decātat in cithara quicq̇d hauſe/
rat ex p̄cipuis fontib⁹ matris. ſcꝫ deȩ caliope ꝛ ipſe deflet qđ luctus īpotens.
qui facit hoīem īpotentē ſibi dabat.i. ꝯceſſit ꝛ deflet illud qđ dabat ſibi aōꝛ
geminās luctū. ꝯmouēs trenara.i. inferna. ꝛ rogat dños vmbraꝝ.i. inferna
les dulci p̄ce veniā.i. relaxationē ſuȩ vxoris. ¶ Nota ſm Ariſtote. ij. Me/
thaphiſ. ꝛ ꝯmentatorē. iij. cȩli ꝛ mūdi Nō oēs accipiūt veritatē ꝑ eūdē mo/
dū. tū ꝓpter diuerſam ꝯſuetudinē. tum ꝓpter diuerſam naturā. tū ꝓpter pau/
citatē inſtructionis In logica Unde q̇daꝫ recipiūt veritatem per moduꝫ de
monſtrationis. q̇daꝫ ꝑ modū auctoritatū. q̇dam ꝑ modū fabulaꝝ. Ut ergo
ph̄ia talibus ſatiſfaciat aliquādo demrātionibus. aliq̄n auctoritatibus vtē
tur. aliquādo fabulas interſerit ſicut in ꝓpoſito ¶ Notandū ꝙ Orpheus dr
vates. qr carmina ꝯpoſuit. dr aūt vates a vi mentis vel a video ¶ Notan/
dū ꝙ trenara dicūtur quaſi lamētabilia a trenus treni qđ eſt lamentatio Et
trenarus in ſingulari eſt nomē cuiſdā montis in quo dr eſſe via ad infernuꝫ
In pl'i trenara ſ̄t loca infernalia. ſicut dr Uguitio Cōiter aūt inuenitur h̄
nomē ſcriptū ſine r. in prima ſyllaba apud ſtolidos. ꝛ dr tenara vel tenarus.
ſicut quidā vitioſe ſcribūt in doctrinali Tenarus infernus Nam Uguitio
ſcribit. tantū per r. vt trenarus ꝛ trenara Unde forſan ex vitio ſcriptoꝝ ꝛ idi

ſtaꝝ qn̄qꝫ ſubtrahitur r.nec retinet e.ſed a in ſecūda ſyllaba

❡ Hic oſtendit qn̄o orpheus mōſtra inferni placauit dicēs Janitor infer/
ni qui dicit cerber⁹ quaſi vorator carniū ille tergemin⁹.i.habens tria capita

Stupet tergeminus nouo
Captus carmine ianitor
Quę ſontes agitant metu
Ultrices ſcelerum deę
Jam męſtę lachrymis madent
Non ixionium caput
Velox ꝑcipitat rota
Et longa ſiti perditus
Spernit flumina tantalus
Vultur dum ſatur eſt modis
Non traxit tycij iecur

canina capt⁹ fuit nouo car
mine.id ē melodia ꝑus in
audita.ꝛ ſtupet.id eſt ad/
miratur Tūc oñdit quo/
modo alia mōſtra placaue
rit dicēs ꝙ tres furię infer
nales Theſiphone Alecto
Megera q̄ ſunt vltrices
ſceleꝝ inferētes metū pec
catorib⁹ ille lachrymabāt
ꝓpter dulcedinē citharę.vn̄
dt Deę.i.furię tres vltri/
ces ſceleꝝ.i.pctōꝝ.q̄ deę a/
gitāt.i.vexant ſontes.id ē
pctōres metu id eſt timore
iſtę iam mœſtę madent id
fluunt lachrymis ❡ Tūc
tangit remiſſionem pœnę
quorundam in inferno.ꝛ
primo ixionis Ubi ſciēdū
ꝙ ixion voluit ꝯcūbere cū
Junone.cū aūt Juno interponeret nubē.ixion ꝓiecit ſemen in nubē..ex quo
nati ſunt centauri.ipſe aūt adiudicatus inferno cōtinue voluitur in rota.quę
rota ſtetit orpheo modulante Unde dicit Velox rota nō ꝑcipitat.id eſt non
deijcit caput ixioniū.i.ixionis ſupple orpheo canēte ❡ Tunc tangit remiſ
ſionē pœnę tantali.❡ Ubi ſciendū ꝙ Tantalus dicitnr laceraſſe ꝓpriū filiū
dans eum dijs ad comedēdum.pro quo damnatus fuit Dicitur autē habere
in inferno aquā vſqꝫ ad mentuꝫ.ꝛ poma pendētia ante os. ꝛ tamē deficere ſi
ti ꝛ famę Cū eīn vult ſumere aquā vel pomū fugiunt ab eo. Jſte Tantal⁹
ſpreuit flumina Orpheo canente Unde dicit Tantalus perditus.id eſt con
ſumptus.longa.i.magna ſiti ſpernit flumina. ❡ Tunc oſtendit remiſſio/
nem pœnę Tycij.. Unde ſciendum ꝙ Tycius voluit ꝯcumbere cuꝫ latona
matre apollinis.quē Apollo interficit.ꝛ in infernū relegatur.cui⁹ iecur vul/
tur deuorat Orpheo aūt canente vultur ceſſauit laniare iecur eius. vnde di/
cit Dum vultur eſt ſatur modis.id eſt modulationibus orphei nō traxit.id
eſt non laniauit iecur Tycij

Tandem vincitur.arbiter
Umbraꝝ miſerans ait
Donamus comitem viro

❡ Hic oſtēdit quomo
do orpheo vxor ſua cōceſ/
ſa fuit..ꝛ qn̄o eam ꝑdidit
dicēs Tandē arbiter.i.iu/
dex vmbrarum iſte miſe/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

râs.i.mîam habens ait.. nos vincimur donamus.. id eſt reſtituim⁹ viro.ſ.or/pheo comitē ꝯiugem em/ptā id eſt ꝯpatam carmi/ne ſuo.ſed lex.i.cōditio co/erceat iſta dona.ne fas ſit ſibi deducenti vxorē flecte re lumina.i.oculos reſpici endo vxorē dū liquerit. id ē reliquerit tartara. Et tē exclamat di. Quis dat. id eſt iponit legē amātibus.. quaſi.d.amor nō dꝫ coerce ri lege.qꝛ amor maior lex eſt ſibi.i.amor maior eſt le

Emptam carmine coniugem
Sed lex dona coarceat
Nedum tartara liquerit
Fas ſit lumina flectere;
Quis legem dat amantibꝰ:
Maior lex amor eſt ſibi
Heu noctis prope terminos
Orpheus euridicen ſuam
Vidit.perdidit.occidit

ge. Et ſubdit. Heu ꝓpe termīos noctꝭ inferni Orphe⁹ Euridicen vxorem ſuā vidit reſpiciendo a tergo.eā perdidit ab inferis nō deducendo.occidit in i ferno eaꝫ relinquēdo ¶ Notandū ꝙ apud inferos arbiter.i.iudex vmbraruꝫ dr adamantus qui cogit aīas ad faciendū pctā ꝯmiſſa ꝛ vnicuiqꝫ ꝓm meri/ta ſua pœnā diſtribuit Iſte adamātus dixit.donemus viro ꝯiugē ¶ Notā dum ꝙ amor nō pōt lege coerceri.nā ex incenſo amore homo ſepius trāſgre/ditur legē.ꝛ amor fortior eſt ad aliquid implendū ꝙ̄ lex ad coercendū.iō dicit Quis legē dat amantibus maior lex eſt ſibi.q.d.ꝓpter quid lex datur ama/tibus cū per ſe dura lex ſit amare?

¶ Hic phīa applicādo fa bulā ad ꝓpoſitū hortatur nos vitare impedimentuꝫ ꝯtemplationis ſummi bo ni ꝛ dr O hoīes quicūqꝫ q̄ ritis.i.vultis ducere mētē id eſt ꝯtēplationē in ſupe/rū diē.i.in ſupnā claritatē hec fabula iā dicta reſpicit vos.qꝛ ad vrām informa/tionē inducta Nā qui vi/ctus affectu terrenoꝝ flex

Vos hec fabula reſpicit:
Quicunqꝫ in ſuperū diem
Mentē ducere queritis
Nam qui tartareum in ſpecus
Victus lumina flexerit
Quicquid pcipuum trahit
Perdit: dum videt inferos

erit lumina.i.oculos rōis ꝛ intellectus. in tartareuꝫ ſpec⁹.i.i terrena que du cunt ad terrenā ꝓfunditatē Quicquid pcipuū.i.bonū trahit laborando.il lud perdit dū videt inferos.i.dū intendit terrenis ꝛ tꝑalibus q̄ ſunt infima. ¶ Nota ꝙ cōcupiſcentia ꝛ affectus terrenoꝝ impedit ꝯtemplationē ſūmi bo ni. Vn̄ Boetius in tractatu de ſummo bono dr. Inordinata ꝯcupiſcentia multos impedit a ſummo bono.quoſdā cum pigriciā ſequi videm⁹.quoſdaꝫ em̄ delectationes ſenſuales.quoſdā em̄ deſideria auri ꝛ argenti.exceptis pau cis viris honorādis phīs q̄ cōtemnunt ſenſus deſideria ꝛ ſequuntur deſide/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ria intellectus. ⁊ ꝓpe finē eiuſdē tractatus. dt phũs maxime delectaꝛ in pmo principio in ↄtemplatione ſuę bonitatis. ⁊ hęc ſola eſt recta delectatio. hęc em̄ eſt vita phõꝝ ſine qua nemo viuit vita recta Et ſubdit. Phm aũt voco om nē hõiem viuētem ordine naturę tendēs in alta. ⁊ finiens vitã acquirit vlti mũ finē ⁊ optimũ vitę humanę qui eſt deus gl'ioſus bñdcũs in ſecula ſeculo rũ Amen

Anicij Manlij Seuerini Boetij excõſulis ord. pat. phīe cõſolationis Finit liber tercius

Incipit liber quartus

Prosa prima

Hucuſqꝫ error Boetij corrigitur qui mirando dicit bonos ſi ne pmijs. malos ſine pęnis linquendos.

HEc cũ phĩa digitate vult⁹
⁊ oris grauitate ſeruata..
leuiter. ſuauiterqꝫ cecinif//
ſet Tũ ego nõduz penitus inſiti mę̃ro//
ris oblitus. intentionem dicere adhuc
aliquid parantis abrupi. Et o inqꝫ ve
ri puia lum̄is. quę vſqꝫ adhuc tua fu//
dit orõ. tũ ſui ſpeculatione diuina. tuz
tuis rõibus inuicta patuerunt Eaque
mihi etſi ob iniurię dolorē nuꝑ oblita:
nõ tñ antehac pꝛſus ignorata dixiſti..

Hic incipit quartus liber de ↄſolatione phię. cuius hęc eſt pſa pria. In q̃ libro phĩa aſſignat quare mala ↄcedãtur in regno dĩ cũ oĩm reꝝ rector bon⁹ exiſtat. ſ. deus: ⁊ pbat bonos ſꝑ eſſe potētes. ⁊ malos ĩpotētes. ⁊ ſicut vitia nunq̃ꝫ ſunt ſine pœna. ita ꝟtutes nunqꝫ ſunt ſine pmio. Probat etiã ꝙ oĩs fortuna tã proſpera q̃ꝫ aduerſa bonis eſt ad pfectũ. mal'is aũt ad interitũ Etiã probat ꝙ oĩa quę fiũt a deo recte fiunt. ⁊ alia plura ſicut patebit Et diuidiꝛ iſte liber in. xiiij. ꝑtes: qꝛ ſeptez ſunt pſę. ⁊ ſeptē metra huius quarti. de quibus patebit in pceſſu Primo ergo oñdit Boetius qũo intentionē phię adhuc parantis plura dicere interrupit pponēdo cãs ſui doloris Scdo phĩa pmittit ſibi ꝑfectã curã Tercio dat modũ curandi ipm Secũda ibi Tũ illa ⁊ eēt. tercia ibi Et qm̄ Et quarto pſequiꝛ intentionē ipſuz curando in ſequenti pſa ibi Tum ego Prĩo oſtendit qũo interrupit intentionē phię volentis plura loqui Secũdo pbat cãs ſui doloris. ſcda ibi Sz ea ipſa eſt. Primo dt Cũ phĩa ceciniſſet. i. decantaſſet hęc ſcz p̃dicta ſeruata leuiter. i. delectabiliter. ⁊ ſuauiter. i. dulciter obſeruata dignitate. i. reuerentia vultus. ſ. ſui. ⁊ grauitate oris. i. ſermõis ſupple ſui. Tũc. i. poſthoc ego boetius nõdũ. i. nõ adhuc. oblitus. i. immēor penitus. i. oĩno inſiti mœroris.. id eſt intrinſeci doloris. ego Boetius abrupi. i. interrupi intentionē. i. ꝓpoſituz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

phı̄e parātis.i intēdentis dicere adhuc aliqͩ. Et inqꝫ.i.dixi.o p̄uia.i.p̄am/
bula veri luminis.i.ꝑfecte cōditionis.ſ.illa q̄ tua orō.i.tuus ſermo fudit. id
eſt loquutus eſt.hucuſqꝫ.i.ad iſtū librū quartū.patuerūt.i.manifeſta fuerūt
inuicta.i.inſolubilia Tū id eſt aliqn̄ diuina ſpeculatione.i.ſcā ꝯtemplatio/
ne.tum i.aliqn̄ ſui.ſ.ipſius.tum.i.aliqn̄ tuis rōibus.i. demrātionibus .Et
ea.i.illa p̄dicta.etſi.ꝑ quāuis oblita mihi nuper.i.aliqn̄ ob dolorem iniurie
ſupple quā perpeſſus ſum a Theodorico rege gothoꝝ.nō tamen dixiſti .pr/
ſus.i.oīno hec ſcꝫ p̄dicta igrata.i.igta hactenꝰ.i.hucuſqꝫ ¶ Nota ꝙ digitas
eſt honeſta ⁊ impꝛioſa auctoritas.dr aūt phīa habere dignitatē vultus ꝓpter
ſui honeſtatem.qꝛ ſ̄m Tulliū ſola ſapiā eſt q̄ merer̄ honores.⁊ ꝓpter ſui au/
ctoritatē que digna eſt imitatione Etiā phīa dr eſſe grauis ore.. id eſt ſtabili
ſermone.qꝛ ſermones phīci firmitate rōnum ſunt ſtabiliti. ¶ Nota cum
phīa oñt quid ſit ſummū bonū.⁊ in quo ſitū ſit.⁊ feciſſet exhortationē ad il/
lud q̄rendū intendebat oñdere modū quo ad illud ꝑuenit̄ ſed anteqꝫ expleret
illā intentionē Boetius velut auidus ad ſciendū quedā.quoꝝ ignorātia d̄
tinebat ipſū in mœrore interrupit intentionē phīe volentis plura dicere

¶ Nota ꝙ phīa dr p̄uia veri luminis.qꝛ ipſa clarificat aīam ⁊ trahit eaꝫ ab
obſcuritate ignorantie ad lucē ſapīe ⁊ ad claritatē intellectus: ex li.de pomo
Ariſt. Uel ideo dr p̄uia veri luminis.qꝛ ꝑ ipſam tanqꝫ ꝑ viaꝫ hō ꝑuenit ad
cognitionē veri luminis qd̄ eſt deus.qꝛ ſcribit̄ in li.de pomo.ꝙ per phīam hō
cognoſcit ſuū creatorē qui de nihilo fecit oīa qui eſt inceptor oīm inceptoruꝫ
⁊ oīm principioꝝ principiū Et ibidē ſcribitur..oportuit vt phīa mitteretur
ad inſtruēdū ignorantes ⁊ eos qui non ꝯgnouerunt ſuū creatorem

¶ Hic Boetius ꝓponit
cās ſui mœroris di.. Sed
ea ipſa eſt cā nrī mœroris
⁊ maxia cā ꝙ cū rector re/
rū ſcꝫ deus bonus exiſtat.
vel eē mala oīno poſſint. l̄
p̄tereant ipunita ꝙ ſaltem
ſi nullū aliud incōueniens
ſequeret̄ ꝯſidera quāta ſit
dignū admiratiōe.aūt pro
ſed.huic adiūgitur.i. addi
tur aliud ſcꝫ magis admi
rādum Nā pro qꝛ iperāte.
id ē p̄cipiente.⁊ florēte..id
eſt vigente nequicia.i. ne/
quicioſis hoībus. ꝟtus.i.
hō ꝟtuoſus.nō.ſolū.i.non
tm̄ caret p̄miis.veꝝ etiaꝫ
ipſa ꝟtus ſubiecta.i.ſub/
ducta calcat̄ pedibꝰ.i.potē
tiis ſceleratoꝝ.i.maloꝝ. ⁊
ipſa ꝟtus luit.i.patit̄ ſup

Sed ea ipſa eſt vel maxia nrī cā mero/
ris.ꝙ cū reꝝ bonus rector exiſtat.vl̄ eē
oīno mala poſſint: vel impunita p̄tere
ant Quod ſolū quanta dignū ſit admi
ratione profecto ꝯſideras At huic ali/
ud maius adiūgitur Nā imperāte flo/
renteqꝫ nequicia.ꝟtꝰ nō ſolū p̄miis ca
ret.verūetiā ſceleratoꝝ pedibus ſubie
cta calcatur.⁊ in locū facinoꝝ ſuppli/
cia luit Que fieri in regno ſciētis omīa
potētis oīa.ſꝫ bona tm̄modo volentis
dei.nemo ſatis poteſt admirari nec cō
queri..

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

plicia. id eſt pœnas in locū facinoꝝ. i. vitioſoꝝ loco. que ſcʒ pdicta fieri. id ē p mitti in regno. id eſt in mūdo ſcientis oīa ſcʒ dei ⁊ potentis omnia. ſed volen tis ⁊ intendētis tantūmodo bona nemo ſatis nec admirari nec ꝯqueri pōt.. id eſt querimoniā facere ¶ Nota ꝙ mala fiunt in mūdo patet. quia rō ſemꝑ deꝑcat ad bonum Cū ergo mali nō regātur iudicio recte rōis. ſed vincantur paſſionibus ire ⁊ cōcupiſcentie. iō deficiunt a bono Item ſupabundantia et defectus ſunt de genere malorum. cum virtus conſiſtat in medio. Cum igi/ tur in pluribus ſit ſuperabundantia ⁊ defectus. patʒ quod mala fiunt ī mū do Cum tñ oīa dependeant a deo cœlū ⁊ tota natura ⁊ deus eſſentialiter ſit bonus mirabile eſt qūo mala eſſe poſſint vel ſaltē permaneant impunita.

¶ Nota ꝙ qꝛ boni attingūt finem oīm rerū ſcʒ ſummū bonū. ideo ſunt potē tes. mali autem quia hocipm attingere nō poſſunt impotētes Et quia Bo etius in primo li. vi. pſa dicit ſe ignorare quis ſit finis oīm reꝝ. ideo putabat bonos eſſe impotētes. malos autem potentes. ⁊ de hoc Boetius ammirat. vt patet in lrā. ⁊ iſta eſt vna cauſa ſui doloris

¶ P. Tum illa ⁊ eſſet inquit infiniti ſtuporis omnibuſque horribilius mō ſtris. ſi vti tu eſtimas in tanti velut pa triſfamilias diſpoſitiſſima domo: vi/ lia vaſa colerentur. precioſa ſordeſce/ rent. Sed non ita eſt Nam ſi ea que pauloante cōcluſa ſunt: incōuulſa ſer/ uantur. ipſo de cuius nūc regno loqui mur autore cognoſces.. ſemꝑ quidem potentes eſſe bonos. malos vero abie ctos ſemper atʒ imbecilles. nec ſine pe na vnquam eſſe vitia.. nec ſine premio ꝟtutes. Bonis felicia. malis ſempꝛ in/ fortunata ꝯtingere Multaqꝫ id genus que ſopitis querelis firma te ſoliditate corroborent.

¶ Hic phia promittit bo etio pfectam curam que ꝯ ſiſtit in ꝑtractatione huiꝰ materie dicens O boeti. ⁊ eſſet infiniti ſtuporis. i. ā/ mirationis. ⁊ eēt horribili us omnibus monſtris id ē ꝺformitatibus. ſi indiſpo ſitiſſima. id eſt ordinatiſſi/ ma domo. ſcʒ in mūdo tan ti pꝛiſfamilias. ſcʒ dei ſi i/ bi colerētur id eſt honora/ rentur vilia vaſa. id ē ma/ li hoīes etſi pcioſa vaſa. i. boni hoīes ſordeſcerent. i. vileſcerent. ſicut tu eſtias. ſed non eſt ita. nam ſi ea q̄ pauloante cōcluſa ſunt ſer uātur incōuulſa. i. integra in ſui veritate tu autore. i. doctore ipſo deo de cuiꝰ re gno nunc loquimur. ꝯgno ſces ſemper bonos eſſe po/ tentes. malos vero ipoten tes. nec vnquam eſſe vitia ſine pœna. nec ſine premi/ is eſſe virtutes. ⁊ cognoſ/ ces bonis ſemper continge re fœlicia. ⁊ malis infortu nata. ⁊ cognoſces multa id genus id eſt huius generis que corroborent te firma ſoliditate contra ad/ uerſitatem fortune querelis tuis ſopitis. id eſt remotis.. ¶ Notandum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſicut poſtea patebit oīa q̄ fiunt recte fiunt a deo ¶Cū igit ordo iuſticie requirat vitia puniri. ⁊ virtutes remunerari. ſi ma l manerēt impuniti ⁊ irremūerati. ⁊ ſic ꝯuerſus ordo eēt in domo dei. ſ. in mūdo quod ē horribilius oībus monſtris.

Et qm̄ vere formā btitudinis me dudū mōſtrante vidiſti. quo etiam ſita ſit agnouiſti. decurſis oībus que ꝑmittere nccāriū puto: viā tibi q̄ te domū reuehat oñdam. Pēnas etiā tue menti q̄bus ſe in altū tollere poſſit affigā. vt ꝑturbatione depulſa ſoſpes in patriam meo ductu. mea ſemita. meis etiaȝ vehiculis reuertaris

¶Hic phia dat modū curandi ipm boetiū di. Qm̄ dudū. ſ. in libro tercio vidiſti formā vere btitudinis. me mōſtrante. i. docēte oibus decurſis. i. ꝑtranſitis q̄ puto nccāria ꝑmittere. oſtendā tibi viaȝ q̄ te reuehat. i. reducat domuȝ. i. ad cognitionem vere btitudinis. ⁊ ego affigā. i. apponā tue mēti pēnas. i. rōes quibus mens poſſit ſe tollere in altū vt depulſa ꝑturbatione ꝯtingēte tibi ex affectu bonoꝝ tpaliū reuertaris ſoſpes in pāiam meo ductu. mea ſemita. meis vehiculis ¶Nota ꝙ ꝑ pennas quas phia ꝑmittit affigere menti Boetij intelligit ſpeculatio rōis ⁊ intellectus ꝟtus ⁊ ſapia Sicut eñ auis volando in altū deducit auxilio pēnarū. ſic mens humana ſpeculatione rōis ⁊ intellectus ꝟtute ⁊ ſapia erigit i cōtemplationē ſummi boni

¶Metꝝ primū quarti libri

Sunt etiā pēne volucres mihi
Que celſa conſcendant poli
Quas ſibi cum velox mens induit
Terras peroſa deſpicit:
Aeris immenſum ſupat globum
Nubeſqȝ poſt tergum videt
Quiqȝ agili motu calet etheris
Tranſcendit ignis verticem
Donec in aſtriferas ſurgat domos
Phebocꝙ ꝯiungat vias.
Aut comitetur iter gelidi ſenis

¶Iſtud eſt primū metrū huius quarti. cuꝰ ꝑmus verſus dr̄ metꝝ alemanicū ab inuentore. dactylicū a pede ꝑdominātē Secundus verſus dr̄ metꝝ archilogicū ab inuentore. iābicū a pede ꝑdominātē. In quo metro phia oñdit viaȝ ꝑ quā ꝑuenit ad ꝯgnitionē ſummi boni.. ⁊ eſt ꝑ ꝯſiderationē creaturaꝝ que gradatim ſunt trāſcendende quouſqȝ inueniatur aliqđ qđ ꝑmineat omni creature. ⁊ iſtā viaȝ tradit ſub ſilitudine auis volantis.. ¶Primo ergo tradit viā qua mens perueniat ad cognitiōem ſummi boni. ſe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Quartus

Miles chorusci ſideris
Uel quocūq; micās nox pingitur
Recurrat aſtri circulum
Atq; vbi iā exhauſtū fuerit ſatis
Polum relinquat extimū
Dorſaque velocis p̄mat ętheris
Compos verēdi luminis
Hic regū ſceptrū dominus tenet
Orbiſq; habenas temperat
Et volucrē currū. ſtabilis regit
Rerū choruſcus arbiter

cūdo oñt q̄d mens iudica/bit cū illic ꝑuenerit.. ſcd̄a ibi. Huc te. Primo dicit ꝙ affigā pennas mēti tuę ſunt etem̄ mihi pennę volucres.i.veloces.ſ.ꝟtus ꝛ ſapia quę ꝯſcendūt.i. pe/netrant celſa.id ē alta poli Quas pennas cū mēs velox ſibi induit.i.aſſumit.. ipa peroſa.i.odio habens terras deſpicit eas q̄rendo vlterius creatorē ꝛ mens ſuperat globum.i. ſpheri/cū corpus immēſi aeris ꝯgnoſcendo ꝙ vltra aerē eſt creator. Nubes videt poſt tergū.qꝛ vltra nubes q̄rit cognitiōem ſummi boni ꝛ traſcendit ꝟticem.i. ſūmi/tatē ignis.q̄ ignis calet ex agili.i.veloci motu.ętheris.i.cęli.ꝛ vlterius ꝓcedit mens inueſtigando donec ſurgat.i.eleuetur in domos aſtriferas.i.in orbē planetaꝝ.ꝛ ꝯiungat vias ſuas phœbo.i.ſoli.inueſtigando ꝙ ſol nō eſt deus donec comitetur iter gelidi ſenis.i.ſaturni.qui eſt ſupra ſolē.mens inq̄ꝫ exiſtens miles choruſci ſideris.i.dei qui eſt ſplendidū ſidus.ꝛ vlterius aſcendit ſuꝑ orbes planetaꝝ donec percurrat.i.ꝑtranſeat circulū aſtri.i.cęlū ſtellatū.. q̄ ſcꝫ aſtro pingitur.i.ornatur micans nox.qꝛ nox ſtellis firmamēti illuminatur vbi.i.poſtq̄ꝫ ſatis fuerit exhauſtū.i.ſpeculatione euacuatū ꝙ nulla ſtellaruꝫ eſt deus.mens vlterius trāſcendit donec relinquat extimū polū.i.vltimū cœlum.ꝛ p̄mat dorſa velocis ętheris.i.firmamēti.ſ.ꝯpos.i.potens reuerēdi luminis.ſ.dei Hic ſupra vltimū polū dn̄s regū.tꝫ ſceptꝝ.i.mꝑiū.ꝛ tꝑat.i.moderatur habenas.i.regimina orbis ꝛ manēs ſtabilis in ſe regit volucrē.i.velocē currū.i.circularē motū corpoꝝ cęleſtiū.deus exiſtens choruſcus arbiter id eſt ſplendidus iudex reꝝ ¶ Notandū ꝙ dicit ignem calere motu cęli..ex q̄ videtur ꝙ calor nō ſit ꝓpria ꝛ per ſe qualitas ignis cū ſibi debeatur per motū cęli Sed dicendū ꝙ locus nō ſolū eſt cauſa ꝯſeruatiua locati. ſed oīm accidētium naturaliter ꝯſequentiū.vnde quia cęluꝫ eſt locus ignis.nō ſolū eſt cauſa ipſius ignis.ſꝫ etiā ipſi⁹ caloris ignē ꝯn̄tis.ꝛ qꝛ ꝓpria diſpoſitio cęli ſcd̄m quā habet caliditatē ſuper oīa eſt motus eius.iō dicit ignē calere motu cœli nō excludens ꝑ hoc quin calor ſit per ſe qualitas ignis.

¶ Notandum ꝙ ſaturnū vocat gelidū ſenē.nō ꝙ ſit gelidus formaliter ſꝫ effectiue Eſt em̄ effectiuus gelu ꝛ frigoris.ꝛ dꝛ ſenex. qꝛ motus eius tard⁹ eſt ad modū ſenis.nā curſuꝫ ſuū ꝯplet pluri tꝑe q̄ꝫ ſol vel luna.

¶ Sequitur metrū

Liber

Huc te ſi te reducem referat via
Quã nunc requiris immemor
Hec dices memini patria eſt mihi
Hinc ortus. hic ſiſtam gradum
Quod ſi terrarꝫ placeat tibi
Noctem relictam viſere.
Quos miſeri toruos populi timent
Cernes tyrannos exules

¶ Hic oñt phĩa q̃d Boetius iudicabat cũ tranſcẽdit creaturas ꝛ ꝑuenit ĩ cognitionẽ dei di. o Boeti. ſi via ducat te reducẽ. i. reuertentẽ a tꝑalibus huc id ẽ ad ꝯgnitiõez dei Quã viã nũc immeõr requiris. Tunc dices Ego memini qui obnubilatus fui affectu tꝑalium hic. ſ. in cõtemplatiõe dei eſt mihi patria hinc. ſ. a deo ortꝰ ſupple ſum. qꝛ ad eius imaginem creatus hic. i. in ꝯtẽplatione dei ſiſtã. i. figam gradũ. i. ponã finalem q̃tem Qđ ſi placeat tib exiſtenti in cognitione dei. viſere. i. cũ deſiderio videre noctẽ terrarꝫ relictã. tu cernes. i. videbis toruos tyrannos. i. crudeles principes q̊s miſeri ꝑp̃li timent. illos toruos eſſe exules a vera pr̃ia ſua ¶ Notandum ſꝫm Apl̃m Nõ hẽmus hic manentẽ p̃riam. ſꝫ futurã inquirimus. hec eñ eſt vera pr̃ia a qua aĩa rõnalis per creationẽ a deo exiuit. ad quã niſi reuertatur eſſe quod a deo accepit. affectione terrenorꝫ deturpatũ prorſus amittit.. ꝓpter qđ đt in ſcđo metro tercij libri Repetũt proprios q̃qꝫ recurſus Redituqꝫ ſua ſingula gaudent Nec manet vlli traditus ordo niſi qđ fini inuexerit ortum Stabilemqꝫ ſui fecerit orbem

¶ Proſa ſecunda libri quarti.

¶ Boni bonũ adipiſci poſſunt qđ deſiderant. mali vero minime.

Tum ego pape inquã. vt magna promittis.. nec dubito quin poſſis efficere Tu mõ quem excitaueris: ne moreris:

¶ Hic icipit ſcđa ꝓſa huius quarti. Circa quã eſt ſciendũ ꝙ phĩa in primo libro. vi. ꝓſa inueſtigando cãm ꝛ radicẽ infirmitatis Boetij cognouit ꝙ boetius ex ignorantia finis rerũ malos hõies potentes bonos ꝟo ĩpotẽtes putabat Itẽ qꝛ ignorabat q̊bꝰ gubernaculis mũdus regatur. fortuitorꝫ vices eſtimabat fluitare ſine rectore. qꝛ ꝟo phĩa iã oſtendit q̊s ſit finis rerꝫ. ꝛ quibus gubernaculis mũdus regatur Nũc phĩa vult adhibere Boetio ꝑfectã curã remouẽdo dolores in quos Boetius incidit ex ignorantia ꝑmiſſorꝫ Et ꝑ̊ Boe. ħ petit. ꝛ phĩa ꝛ̊ illud ꝓſequit̃ ibi Primuꝫ igit̃. đt primo Tũ igit̃ ſcꝫ finito ſermone phĩe Ego Boe. inq̃ꝫ pape eſt interiectio ammirantis o phĩa tu magna ꝓmittis nec dubito quin poſſis efficere id eſt ad effectũ producere tu mõ ne moreris. i. non ꝓtrahas me quẽ excitaueris ad audiendũ ¶ Notãdum ꝙ ſapiẽs nihil ꝓmittit qđ adiplere nõ poſſit. qꝛ opus ſapientis eſt nõ mentiri Ergo đt Boetius phĩe Sicut magna promittis nõ dubito quin efficere poſſis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Quartus

¶ Hic phĩa ꝓſequitur intentũ. ⁊ pͥo ꝓbat bonos ſemꝑ eſſe potẽtes ⁊ ma/los impotẽtes. cuiꝰ oppoſitũ putabat boetius. ⁊ tangit pͥmũ modũ ꝑ quez vult oñdere. ſcdo oñdit ⁊ probat intentũ ſuũ rõibus. ibi Duo ſunt. Primo dı̃t o Boeti ꝓmũ licebit vt agnoſcas bonis ſꝑ adeſſe potentiã ⁊ malos eẽ deſertos. i. ꝓuatos cũctis viribus. quoꝝ alteꝝ ſcꝫ bonis ſemꝑ adeſſe potentiaꝫ demonſtratur ex altero. ſ. ex hoc ꝙ mali ſunt viribꝰ deſerti. ⁊ huius cãm ſubdit dicens. nã cũ bonuꝫ et malũ ſint ꝯtraria. ſi bonũ eẽ potens ꝯſtiterit. liquet. id eſt manifeſtũ fuerit. imbecillitas. i. ĩpotentia mali.. ⁊ ſi fragilitas clareſcat mali. firmitas boni nota ẽ Sed vt abuntior ſit fides noſtrę ſiñę alterutro calle. id eſt vtraqꝫ via ꝓcedã cõfirmans ꝓpoſita. nũc hinc ſcꝫ ex firmitate bõi nũc ĩde ex fragilitate mali. ¶ Notandũ ꝙ phĩa dictũ ſuũ (ꝙ ſi boni ſunt potentes mali ſunt impotẽtes) fũdat ſuꝑ ꝯſideratione topicã. ſ. ſi ꝓpoſitũ in ꝓpoſito. ⁊ oppoſituꝫ in oppoſito. vt ſi ſanitas eſt bona. egritudo eſt mala Dicit ꝙ velit ꝓcedere vtraqꝫ via ex potẽtia bonoꝝ ꝓbando ĩpotentiã maloꝝ. ⁊ ex impotẽtia maloꝝ potẽtiaꝫ bonoꝝ. qꝛ ſi tm̃ vnũ iſtoꝝ ꝓbaret. ⁊ ex hoc reliquũ ꝯcluderet. ⁊ ꝑ locũ a ꝯtrarijs eſſꝫ argumentũ veriſimile ⁊ nõ nccãriũ. ⁊ iõ vtranqꝫ ꝑtem vult ꝓbare. ⁊ ex vtroqꝫ reliquũ cõcludere.

P. Primũ igitur inq̃t bonis ſꝑ adeſſe potentiaꝫ. malos cũctis viribꝫ eſſe deſertos agnoſcas licebit. quoꝝ quidẽ alteꝝ demõſtratur ex altero Nã cũ bonũ malumqꝫ ꝯtraria ſint: ſi bonũ potẽs eẽ ꝯſtiterit. liquet ĩbecillitas mali. At ſi fragilitas clareſcat mali: boni firmitaſ nota eſt Sed vti noſtrę ſm̃ę fides abundantioꝛ ſit. alterutro calle ꝓcedaꝫ. nũc hinc. nũc inde ꝓpoſita cõfirmans

¶ Duo ſunt quibus oĩs humanorum actuũ ꝯſtat effectꝰ volũtas ſcꝫ ac ptãs Quoꝝ ſi alterutꝝ dſit nihil ẽ qđ explicari q̃at Deficiẽte eteñ voluntate. nec aggreditur quidẽ quiſqꝫ quod nõ vult At ſi poteſtas abſit. voluntas fruſtratur Quo fit vt ſi quẽ videas adipiſci velle. quod minime adipiſcatur.

¶ Hic phĩa probat intentũ rationibus. Secundo excludit quãdaꝫ dubitationẽ ibi. Sed poſſunt. Tercio confirmat principale intentum auctoritate Platonis. ibi Ex quibuſ omnibus. ¶ Primo probat bonos ſemper eſſe potentes. ⁊ malos impotẽtes duabus rationibus. ¶ Secundo ad ideꝫ oſtendendum coaceruat breues rationes. ibi. Sed quoniam te. ¶ Prima in duos ſcđm duas rationes. Se/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

huic obtinēdi qđ voluerit: defuiſſe valentiam dubitare nō poſſis B. Perſpicuum eſt inq̄ꝫ. nec vllo mō negari pōt. P. Quē vero effeciſſe qđ voluerit videas nū etꝫ potuiſſe dubitabas? B. Minime. P. Qđ vero quiſq̄ꝫ p̄t in eo validus: qđ ꝟo nō p̄t. in hoc imbecill' eſſe cenſendus eſt. B. Fateor inq̄ꝫ

cunda ibi. Rurſus inq̄t Primo p̄mittit duo neccā/ria ad p̄mā rōez. 2º ex his arguit ibi Oēs igit' hoīes Primo p̄mittit vnū neccā/riū. ſcđo aliud ibi. Meministi ne. p̄mo đt Duo ſunt principia quibus ꝯſtat. id eſt ꝑmaneat oīs effectus humanoꝝ actuū ſcꝫ volūtas ⁊ ptās. quoꝝ ſi alterū deſit nihil eſt qđ queat effectus explicari. i. fieri. Qđ declarat. deficiente eēm vo/luntate nullus effectus ꝓducitur. qꝛ null⁹ aggredit' qđ nō vult. ⁊ ſi ptās ab/ſit. voluntas fruſtra ſit. quo fit. i. ex quo ſequitur. vt ſi videas aliquē velle adipiſci qđ mīme adipiſcitur. nō potes dubitare huic defuiſſe valentiā. i. poten/tiam obtinēdi qđ voluerit Et ideo đt Boetius Perſpicuū eſt nec vllo mo/do dubitari p̄t Et ſubdit phīa Quē vero videas effeciſſe qđ voluerit nō dubitabis eū nō potuiſſe. i. nō habuiſſe potentiā Et đt Boetius Minime Tūc phīa ꝯcludit tanq̄ꝫ manifeſtū ex dictis dicēs. Illud qđ quiſq̄ꝫ p̄t in eo eſt validus. i. potēs Et dicit Boetius Fateor inq̄ꝫ ¶ Nota ꝙ phīa đt nul/lus aggredit' qđ nō vult Cōtra. aliquis volens interficit vel ledit hoīem. ergo aliquis aggreditur qđ nō vult Itē aliquis cogitur facere aliqđ ꝯtra vo/luntatē ſuā. ⁊ ſic aggredit' qđ nō vult Dicendū ꝙ phīa loquitur hic de effectu ſpontaneo q̇ ex intentione ꝓcedit. nō de eo qui caſu ꝯtingit Unde dicēdū ad primū ꝙ voluntas p̄t ꝯꝑari vel ad ipam actiōem quā aliq̇s p̄mo aggreditur. ⁊ ſic nō deficit volūtas. vel pōt ꝯꝑari ad ꝯn̄s illā actiōem. ⁊ ſic pōt defi/cere voluntas. vt ſi aliquis nolens hoīem interficit. ¶ Ad ſecūdum dicēdum Illud qđ quis coactus facit eſt voluntariū mixtū. tn̄ ſimpliciter ē inuolūta/riū Aliquis eēm coactus magis vult hoc facere q̄ꝫ ſuſtinere pœnā. vel ꝑdere vitā. ⁊ ita reſpectu talis effectus nō deeſt volūtas. ſed quātū ad actū interiorem voluntas ſemꝑ libera eſt ⁊ cogi nō poteſt

P. Meminiſti ne igit' inq̄t ſuꝑioribꝫ rōibus eſſe collectū. intētionē oēm voluntatis humane q̄ diuerſis ſtudijs agitur ad btītudīem feſtinare. B. Memini ī quā. id quoq̄ꝫ eē demonſtratū. P. Nō recordaris btītudinē ipm eſſe bonū eo q̄ꝫ mō cum btītudo petit' ab oībus deſi

¶ Hic phīa p̄mittit ſcđm vtile ad rōez. ⁊ eſt reſump/tio quorūdam prius dcōꝝ dicens Meminiſti ne eē collectū. i. cōcluſūz ſuꝑiorib' rōibus oēm intentionē humane voluntatis feſtinare. i. tendere ad btītudinez q̄ voluntas agitur. id eſt ducitur diuerſis ſtudijs Rn̄/det Boeti⁹. Memī inq̄ꝫ Illud eſſe demonſtratū Itꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

derari bonū. B. Mime inq̄ȝ recordor qm̄ id memorię fixum teneo

cordaris btitudinē eſſe ip/ſum bonū. ꝛ eo mō deſiderari bonū ab oībus cū be/atitudo petit̃. i. ꝯſideratur Rn̄det Boetius Mime recordor qꝛ illud fixū teneo meōrię ¶ Notanduȝ ꝙ recordari eſt aliquid reducere ad meōriam qđ per obliuionez eſt lapſum a memoria Et qꝛ btitudinē eſſe ipm ſummū bonū nō exciderat a mente Boetij. ſed ſp̄ remanebat in habitu. iō dicit de ſe nō recordari de hoc. ſed in meō/(ria tanq̄ȝ fixū tenere

P. Oēs igit̃ hoīes boni ꝑiter ac mali i̅diſcreta intentione ad bonū ꝑuenire nitūtur. B. Jta inq̄ȝ cōſequēs ē. P. Sȝ certum eſt adeptione boni bonos fieri B. Certū eſt. P. Adipiſcūtur igit̃ boni qđ appetūt. B. Sic videt̃. P. Mali ꝟo ſi adipiſcerētur qđ appetūt bonuȝ mali eſſe nō poſſent B. Jta eſt. P. Cū igit̃ vtriq̄ȝ bonū petāt ſed hi q̇dē adipiſcūtur: illi ꝟo mīme Nū dubiū eſt bonos q̇dem potētes eē: q̇ ꝟo mali ſint i̅becilles: B: Quiſq̇s inq̄ȝ dubitat. nec reꝝ naturaȝ: nec ꝯſequētiam p̄t ꝯſidera(re rōnum

¶ Hic phīa arguit ex dictis probās bonos eē potentes ꝛ malos i̅potentes tali rōe Quicūq̄ȝ adipiſcūtur qđ volūt ſunt potētes ꝛ qui nō adipiſcūtur quod volunt ſunt i̅potētes. ex p̄mo p̄ambulo Sȝ boni a/dipiſcūtur qđ volunt. ſcilicet ſummū bonū. mali licȝ velint nō adipiſcūtur ipm qꝛ ſi mali adipiſcerētur ſūmū bonū nō eēnt mali. ergo boni ſunt potētes. mali i̅potentes Vn̄ đt in lrā Oēs homīes boni ꝛ mali nitūtur peruenire ad bonū indiſcreta intentiōe. i. indiuiſa intentione đt Boeti⁹ Jta ꝯn̄s eſt ad dicta Sbdit phīa. certuȝ eſt bonos fieri adeptione boni. Certū eſt đt Boetius Jgitur ꝯcludit phīa Boni adipiſcūtur qđ appetunt. i. volūt. đt Boe. Sic videt̃ đt phīa Si mali adipiſcerētur bonū qđ appetūt nō poſſēt eē mali Jta ē đt Bo. igit̃ ꝯcludit phīa Cū vtriq̄ȝ petāt bonū. ſȝ hi. ſ. boni illđ adipiſcāt̃. illi ꝟo mali mīme. nō eſt dubiū bonos eſſe potētes. q̇ ꝟo mali ſunt imbecilles. i. i̅potentes Rn̄dit Boetius. Quicūq̄ȝ dubitat de hoc. nō p̄t ꝯſiderari naturā rerum nec ꝯn̄tiam rōnum. ¶ Notādum ꝙ qꝛ ꝟitas ꝓpōnum fundatur ſup̄ naturaȝ rerum.. qui negat veritatem propoſitionū non poteſt conſederare naturam reꝝ. ſilr̃ negās ꝟitatē ꝓpōnum nō pōt cōſiderare ꝯn̄iam rōnum. qꝛ ꝯn̄a rōnū ſupra ꝟitatē ꝓpōnum fundatur. iō dicit Boetius. Qui dubitat de p̄miſſis n̄ poteſt cōſiderare naturā reꝝ nec ꝯn̄iam rōnum.

¶ Hic phīa ponit ſecundā rōem dicēs Si ſint duo de quibus ſit idē ꝓpoſitū. i. eadem intētio faciendi aliq̇d ſm̄ naturā. ꝛ vnus eoꝝ agat id ipſum. et perficiat ipm naturali officio. i. naturali organo. alter vero minime q̄at ad/

miniſtrare. id eſt adimple
re illud officiū. ſʒ alio mo/
do quam naturę cōueniat
nō impleat ꝓpoſitum.. ſed
imitetur implentē. quē ho
rū duoꝝ decernis. id eſt iu
dicas eſſe valentiorē. id eſt
potentiorē Dicit Boeti⁹.
Et ſi pro quāuis cōiecto.
id eſt conſiderē quid velis.
tamen ego deſidero pleni⁹
audire de te. ¶ Tunc phi
loſophia declarat ſibi i ex
emplo dicēs. Num negas
motū ambulandi homini
bus ineſſe ꝑ naturam Di
cit Boetius Minime ne
go Et phia. Num etiā du
bitas eius rei. id eſt actus
ambulandi eſſe officiū na
turale pedū Dicit Boeti/
us Nec hoc dubito ⁊ phia
Si quis igitur ambulet
valens incedere pedibus.
Alius aūt cui hoc officiū
deſit manibus nitēs. i. la/
borās ambulare conetur
quis hoꝝ pōt ęſtimari va
lentior. dt Boetius ꝯtexe
cętera quaſi di. ꝑcede in ra
tione tua. qꝛ nullus ambi
git. quin potens naturał
officij ſit valentior eo qui
nō poteſt in idez officium
¶ Tunc phia iſti ꝓpōni p̄
miſſę tanquā maiori vnā
adiūgit minorē dicēs Sʒ
ſummū bonum qđ ęq̄ bo/
nis ⁊ malis eſt ꝓpoſitum
boni q̇dez petūt. i. adipiſ/
cūtur officio naturali. ſcʒ
virtute.. mali ꝟo conātur
adipiſci id ip̄m ꝑ variā cu
piditatem reꝝ tꝑalium qđ
non eſt officium naturale
adipiſcendi boni. An tu o

P. Rurſus inq̇t. Si duo ſunt q̇bus
idē ſcđm naturā ꝓpoſitū ſit eoꝝꝙ vn⁹
naturali officio id ip̄m agat atʒ ꝑficiat
alter vero naturale illud officiū mime
adminiſtrare q̄at. alio ꝟo mō ꝙ̄ naturę
ꝯuenit. nō q̇dem ipleat propoſitū ſuuʒ
ſed imitetur iplentē Quēnā hoꝝ valen
tiorez eſſe decernis? B. Et ſi ꝯiecto in/
ꝙ̄ q̇d velis. plani⁹ tn̄ audire deſidero.
P. Ambulandi inquit motū ſcđʒ na/
turā eſſe hōib⁹ nū negabis? B. Mini/
me inꝙ̄. P. Eiuſꝙ rei pedū officiuʒ eē
naturale nū dubitas? B. Ne hoc q̇dez
inꝙ̄. P. Si quis igit̄ pedibus incede
re valens ambulet. aliuſꝙ cui hoc na/
turale pedū deſit officiū. manib⁹ nitēs
ambulare conet̄. q̇s hoꝝ iure valentior
exiſtimari p̄t? B. Contexe inꝙ̄ cętera.
Nā q̇ naturalis officij potēs: eo q̇ idez
nequeat. valētior ſit nullus ambigit
P. Sʒ ſummū bonū qđ ęq̄ malis bo/
niſꝙ propoſitū: boni q̇deʒ naturali of
ficio ꝟtutuʒ petūt Mali ꝟo variā ꝑ cu
piditatē qđ adipiſcendi boni naturale
officiuʒ nō eſt: idē ip̄m conātur adipi/
ſci An tu aliter exiſtimas? B.. Mini/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

me inq̃ꝫ. nã etiã qđ eſt ꝯñs pꝫ Ex his em̃ q̃ ꝯceſſerim bonos q̇dem potentes, malos vero eſſe nccẽ eſt imbecilles P. Recte inquit prẹcurris idq́ꝫ (vti medici ſperare ſolent) indiciũ eſt erectẹ iã reſiſtentiſq́ꝫ naturẹ.

Boeti eſtimas aliť. Cui Boetiꝰ Minime inquã ⁊ Boetius q̃ſi p̃currẽdo ꝯcluſit principale intẽtũ dicens Nã etiã illud qđ eſt ꝯ̃ſequẽs pꝫ mihi Ex his em̃ que ꝯceſſerim nccẽ eſt bonos eſſe potẽtes. malos vero ĩbecilles. ⁊ phĩa applaudens Boetio đt Recte inquit p̃currís. ⁊ illud eſt ſignũ ſicut medici ſolent ſpare indiciũ. id eſt ſignũ rectẹ naturẹ. ⁊ naturẹ reſiſtentis ſupple ipſi morbo ¶ Notandũ ꝙ ex lrã formatur talis rõ Quando duo intendũt aliqđ ꝓpoſitũ naturaliter. qđ id ꝓpoſitũ ꝯſequiť officio naturali. eſt potẽs. ⁊ qđ nõ ꝯ̃ſequitur illud ꝓpoſitum naturali officio. eſt impotens. Sed tã boni q̃ꝫ mali naturaliter tendunt ad beatitudinẽ ⁊ boni ipſam ꝯſequũtur naturali officio. ſ. virtute. mali aũt non ergo boni ſunt potentes. mali vero impotẽtes ¶ Nota circa vltimũ ꝙ medici ſolent accipe ſigna prẹgnoſtica ſanitatis ex ẹgro quãdo patiens erigit ſe. ⁊ per ſe nititur fortiori remedio Sic in Boetio ſignũ erat ꝯualeſcentiẹ ⁊ ſanitatis ꝙ ipſe rõem phĩẹ remediantẽ quaſi p̃currens per ſe ꝯpleuit.

Sed qm̃ te ad intelligendũ promptiſſimũ eſſe ꝯ̃ſpicio, crebras coacerua bo rõnes Vides em̃ quanta vitioſoꝝ hominũ pateat infirmitas. q̇ nec ad h̃ quidẽ peruenire q̃unt. ad qđ eos naturalis ducit ac pẹne ꝯpellit intentio Et quid ſi hoc tã magno ac pẹne inuicto p̃euntis naturẹ deſererẽtur auxilio?

¶ Hic phĩa coaceruat q̃ſdam alias rões breues ad ꝓpoſitũ oñdendũ Et ſunt quatuor rõnes Scđa ibi. Conſidera vero. tercia ibi In qua re. quarta ibi Cũ ei Primo đt. Sed qm̃ te ꝯ̃ſpicio, pmptiſſimũ ad intelligendũ ego coaceruabo. i. ꝯ̃ponã crebras rões Vides em̃ quanta pateat infirmitas vitioſoꝝ hominũ. cũ nec ad hoc queant ꝑuenire ad qđ ducit ⁊ ꝯ̃pellit eos naturalis intentio. ⁊ quid eſſet de iſtis malis cenſendũ ſi deſererẽtur hoc auxilio naturẹ p̃euntis tã magno ac pœne inuicto. quaſi diceret. nihil aliud cenſendũ eſt niſi ꝙ impotentiẹ eoꝝ hoc aſſcriberetur

¶ Notãdum ꝙ tam boni q̃ꝫ mali vl'r tendũt ad bonũ. ⁊ mali deficiunt ab eo qđ ꝯ̃petit eis ẜm naturã. ex hoc arguiť ſic Maxima impotẽtia eſt deficere ab eo qđ natura intendit. ⁊ hoc faciunt mali. ergo ſunt ĩpotẽtes ¶ Notandũ ꝙ dicit pœne inuicto. ꝙ appetitus naturalis boni nõ habet ꝯtrariũ repugnãſ quo vincatur. ſed tñ per ignorantiã ⁊ errorem vitiorũ ꝑuertitur. ⁊ ita aliquo modo vincitur. licet nõ directe.

Conſidera vero quãta ſceleratos hoi

¶ Hic phĩa ponit ſecũdã rationem. Et dicit Cõſi

nes habeat ĩpotentia Neqꝫ enim leuia aut ludicra p̄mia petũt: q̄ cõſequi atqꝫ obtinere nõ pñt. ſed circa ĩpam reꝝ ſũ/mã verticemqꝫ deficiunt Nec in eo miſeris cõtingit effectus ꝙ ſolũ dies noctesqꝫ moliũtur

dera ex his q̄ dicã quãta ĩ potẽtia habeat ſceleratos hoĩes Nunc eĩn appetunt p̄mia leuia ⁊ ludicra. i. io/coſa. ſꝫ ipi deficiũt circa ipſaꝝ reꝝ ſummã id eſt ꝑfectionẽ. atqꝫ verticem. Nec ↄtingit ipis miſeris effe/ctus boni in eo.. i. ꝓpter h̊ ꝙ ipſi moliuntur. id ē la/borãt acquirere dies ⁊ noctes. i. tranſitoria ⁊ tẽporalia bona. ¶ Nota ex lrã formatur talis rõ. quan/to maius eſt illud a quo aliquis deficit. tãto maior eſt ſuus defect⁹ ⁊ in ma/iorẽ impotentiã cadit. ſed illud a quo mali deficiunt nõ eſt quid vile ⁊ modicũ. ſed eſt ſummũ bonũ. ergo maloꝝ maxima eſt ĩpotentia

¶ Hic phĩa ponit terciã rõnem probando bonos maxime eſſe potẽtes ꝑtra/ctando exemplũ ſupra poſitũ. ⁊ ex hoc ↄcludit malos maxie eẽ impotentes Et dicit in qua re ſcꝫ aſſuetudine boue ↄſiderati eminẽt vires bonoꝝ ſupra vi/res maloꝝ Sicut eĩn cen/ſeres. id eſt iudicares eſſe ambulandi potentiſſimuꝫ qui pedibus incedẽs potuiſſet ꝑuenire vſqꝫ ad eũ locũ quo vlterius nihil p̄ui/um. i. manifeſtũ iaceret inceſſui. ita nccē eſt ꝙ eũ iu/dices potentiſſimũ qui app̄hendit finẽ expetendorũ quo nihil ē vltra. tales autem ſunt boni Ex quo fit id eſt ſequitur quod huic obiacet. id eſt ↄtrariũ ē vt ijdem ſceleſti. i. mali vide/antur deſerti oĩbus viribꝫ

In qua re bonoꝝ vires eminent. Si/cut eĩn cum qui pedibus incedens: ad eum locũ vſqꝫ peruenire potuiſſꝫ. quo nihil vlterius p̄uium iaceret inceſſui. ambulãdi potẽtiſſimũ eſſe cẽſeres. ita eum q̄ expetẽdoꝝ finem. quo nihil vl/tra eſt app̄hẽdit. potẽtiſſimũ nccē ē iudices Ex quo fit. quod huic obiacet. vt ijdem ſceleſti virib⁹ oĩbus videant̃ (eſſe deſerti

¶ Notandũ ꝙ ſicut viator aliq̄s dr̄ potẽs cũ ambulat ad euꝫ locũ vbi nihil ãplius reſtat de via. ſic boni qñ perueniũt ad finẽ ⁊ ad bonũ qđ tranſcẽdi nõ põt. iõ dicũtur potẽtes. mali aũt q̄r ipm attingere nõ pñt. dicũtur impotẽtes.

¶ Hic phĩa ponit quar/tã rõem. ſcđo excludit q̄ꝫ/daꝫ dubitatiõem ibi Qđ quidẽ Rõ quã intẽdit ĩ ſũma eſt iſta. mali quãdo relicta virtute declinant ad

Cur eĩn relicta virtute vitia ſectãtur. ĩſcicia ne bonoꝝ: ſꝫ quid enaruatius ignorãtię cecitate? An ſectãda nouerũt: ſꝫ tranſuerſos eos libido pręcipitat.. ſic

quoq₃ intꝑantia fragiles: qui oblucta
ri vitio nequeunt. An ſcientes volẽteſ
q₃ bonũ deſerunt: ad vitia deflectũtur?
Sz hoc mõ nõ ſolũ potẽtes eſſe. ſ₃ oĩ/
no eſſe deſinunt Nã qui cõem oim̃ fi/
nẽ relinquũt. ꝑiter q₃ eſſe deſiſtunt

vitia. aut ſciunt bonũ eſſe
adherere virtuti. aut neſci
unt. ſi neſciũt peccãt ꝑ ig/
norantiã. nihil aũt eſt ipo
tentius ignorantia. ꝗ ma
li peccantes ignorãtia ſũt
impotentes Si aũt ſciunt
bonũ eſſe adherere ꝟtuti et
declinant ad vitia. aut vo
lentes derelinquũt bonuz
aut nõ Si nõ volẽtes. ſed
attracti libidine paſſionũ ꝯuertũtur ad vitia ſeqꝛ ꝙ ſint ĩpotẽtes. qꝛ maxia ĩ
potentia eſt nõ poſſe reſiſtere paſſionibus Si ãt ſcientes ⁊ volentes reliquũt
bonũ. ſeqtur ꝙ nõ tm̃ fiunt impotẽtes. ſed etiã ꝙ oĩno nõ ſint Cũ em̃ oĩs na
tura inquãtuz hmõi hẽat ordinẽ ad finem. inq₃tum aliqd deſiſtit ab ordĩe ad
finẽ. intm̃ deficit a natura. ⁊ ꝑ ꝯñs ab eſſe ipſiꝰ nature Iſtã rõez ꝑtendit ĩ lrã
⁊ dicit Cur em̃ relicta ꝟtute mali ſectanꝛ vitia. ne ꝑ nũquid hoc eſt ex inſci/
cia. i. ex ignorantia bonoꝝ. Sed quid ẽ eneruatius. i. debilius cecitate igno/
rantie. q. d. nihil An ipſi nouerũt ſectanda bona. ſ₃ ĩpos tranſuerſos libido.
id ẽ ꝯcupiſcentia ꝑcipitat in vitia. ⁊ ſic ipſi fragiles intꝑantia. i. ꝓpter intꝑan
tiam libidinis nequeunt vitio obluctari. i. reſiſtere An ſcientes ⁊ volẽtes de/
ſerunt bonũ. ⁊ deflectũtur ad vitia voluntate ⁊ ſcia. ſ₃ hoc mõ nõ ſolũ poten
tes eẽ deſinunt. ſed oĩno deſinũt eẽ Cuius aſſignat rõem. nã qui relinquũt ꝯ
munẽ finẽ oim̃ que ſunt. ſ. deũ q̇ eſt ipm̃ eſſe. ꝑiter eſſe deſiſtũt ¶ Notanduz
ꝙ primũ ens veriſſime h₃ eſſe. nã ipm̃ eſt cã eſſe oĩbus vt ſint. vt p₃ ꝑ ꝯmẽta
torẽ. ij. Methaphiſ. ⁊ prĩo celi ⁊ mundi Ab hoc ente deriuatũ eſt ſingulꝰ eẽ
⁊ viuere. Quanto ergo magis ꝑ vitia aliqs recedit a primo eſſe. . tãto magis
deſinit eẽ. vñ Grego. in li. moraliũ loquens de diabolo dicit. ꝙ diabolus be/
ne dꝛ nõ eſſe. qꝛ a ſumma eẽntia receſſit. ⁊ per hoc quotidie excreſcente defec/
tu tẽdit ad nõ eſſe. qm̃ ab eo qui veꝝ eſt eẽ cecidit ¶ Notandũ ꝙ phĩa tres aſ
ſignat cãs. ex qbus om̃e pctm̃ ꝓcedit Oĩs em̃ peccans vel peccat ex ignoran
tia. ⁊ hunc modũ prĩo tãgit. vel peccat ex ĩpotentia reſiſtendi. ⁊ iſtũ ſcdo tan
git. vel ex voluntate ⁊ malicia. ⁊ illũ modũ qꝛ grauior ẽ vltimũ ponit

¶ Nõ qdez cuipiã miꝝ forte videatur
vt malos qui plures hoim̃ ſunt eoſdez
nõ eſſe dicamꝰ Sz ita ſeſe res h₃ Naz
q̇ mali ſunt eos malos eſſe non abnuo
ſed eoſdẽ eẽ pure at₃ ſimplr nego Nam
vti cadauer. hoiez mortuũ dixeris. ſim
pliciter ꝟo hoĩem appellare nõ poſſis.

¶ Hic phĩa excludit du/
bitationẽ Aliquis em̃ du
bitaret qũo aliquis poſſet
eſſe malus. ⁊ tm̃ dici nõ eẽ.
hoc excludit phĩa di. mirũ
forte videaꝛ cuipiam. i. ali
cui vt malos q̇ plures ſũt
hoim̃. dicamus ĩpos nõ eẽ
Sed ita res ſe h₃. quãuis
miꝝ videatur. Nã q̇ ſunt
mali eos eſſe malos nõ ab
nuo. i. nego. ſ₃ ĩpos ſimpli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ita vitioſos malos q̄dem eē ꝯceſſerim.
ſed eē abſolute neq̄am cōfiteri. Eſt em̄
qḋ ordinē retinet ſeruatq; naturā. Qḋ
vero ab hac deficit. eſſe etiam qḋ in ſua
natura ſitum eſt derelinquit

citer ꝛ pure eſſe nego Naz
ſicut cadauer hoīem mor/
tuū dixeris. ſimpliciter au
tē hoīem appellare nō poſ
ſis Ita vitioſos malos eē
ꝯſenſerim. ſed nequeā ꝯfi/
teri ipos abſolute eē ſine d
terminatione diſtrahente.
ꝛ replicat cām ṗus dictaz
di. Solū em̄ illud eſt qḋ ordinem recte ſeruat in natura. qḋ aūt ab hac natu
ra ꝛ ab ordine deficit etiā eſſe qḋ in ſui natura ſitū eſt derelinquit ¶ Notan
duz ꝙ malū eſt determinatio diſtrahēs ſicut ꝛ mortuū. vn̄ ſicut ꝯcedendū eſt
cadauer hominis eſſe hoīem mortuū. nō tn̄ ſimpliciter ꝯcedendū eſt cadauer
eſſe hoīem. ſic quēcunq; malū ꝯcedendū eſt eſſe malū. nō tn̄ ſimpl'r ꝯcedēduz
eſt ipm eſſe. vn̄ ſicut patebit tercia pſa. hoīes ꝯuerſi in maliciā humanā ami
ſerunt naturā. ergo ꝑ maliciā hoīes deſinunt eſſe qḋ fuerant.
¶ Hic phīa ꝯcludit dubitatiōem ꝯtingentē circa principale ꝓpoſitū Oſten
ſum eſt em̄ ꝙ mali ſunt impotētes. aliq̄s dubitaret quō hoc verū ſit. cū tn̄ cō
ſuetū ſit dicere ꝙ mali pn̄t. hoc ſoluit phīa. ſcḋo oñdit ꝙ potētia malorū nul/
la ſit. ibi Nā ſi vti. dt pri/
mo O boeti. tu inq̄s ob/
ijciendo ꝯtra p̄dicta ꝙ ma
li pn̄t ſm̄ ꝯſuetudinē loquē
di Rn̄det phīa. ego nō q̄/
dem negauerim quin mali
poſſint. ſed hec potētia ip/
ſorū nō deſcendit a viribus
ſed ab ībecillitate. i. a fra/
gilitate qḋ declarat. qr ma
li pn̄t quidē mala. q̄ mīme
valerent. i. poſſent ſi potuiſſent manere in efficiētia eorū bonorū. i. ſi efficiētia
malorū eēt talis qualis illa quā habent boni q̄ potiſſima eſt. vt pz ex dcīs. q̄
poſſibilitas malorū q̄ pn̄t mala. demōſtrat eos euidētius nihil poſſe
¶ Notandū ꝙ dt malos mīme poſſe mala ſi ꝑmaneāt in efficiētia bonorū. ex
quo videtur ꝙ boni nō pn̄t facere malū. nec ꝑ ꝯn̄s peccare. qḋ eſt fl̄m. cuz iu
ſtus ſepties in die cadat ꝛ fortior reſurgit ſm̄ ſcripturā ¶ Ad hoc dicēduz ꝙ
boni nō pn̄t facere malū ex electione recte rōnis q̄ ſꝑ depcatur ad optīa. licet
de potentia abſoluta poſſint facere malū. inq̄ītum tn̄ potētia eorū ꝯiungitur
volūtati ꝛ electioni q̄ eligūt bonū ꝛ nō malū. ſic dicūtur n̄ poſſe facere malū

¶ Sed poſſunt inq̄es mali Ne ego q̄/
dez negauerim: ſz hec eorū potētia nō a
viribus ſz ab ībecillitate deſcēdit Pn̄t
em̄ mala q̄ mīme valerēt ſi in bonorū ef
ficiētia manere potuiſſent Que poſſibi
litas eos euidēti⁹ nihil poſſe demrāt.

Nā ſi vti pauloante collegim⁹. maluz
nihil eſt. cuz mala tm̄mō poſſint. nihil
poſſe improbos liq̄t. B. Perſpicuū ē.

Hic ꝓbat ꝙ potētia ma/
lorū nulla ſit tripliciter. ſe/
cūda ibi Atz vt intelligas
tercia ibi Huc accedit Pri
mo dt. ſicut collegim⁹ pau
loante. malum nihil eſt. ꝛ mali tm̄ pn̄t ex hoc lquet improbos nihil poſſe et

dicit Boetius. Perſpicuū eſt ¶ Notandum q̄ rō ſic formatur Poſſe maluꝫ eſt poſſe nihil. cū malū nihil ſit. ſꝫ mali tm̄ pn̄t mala. ḡ pn̄t nihil. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nl'/la eſt eoꝝ potētia ¶ Notandū q̄ de hoc q̄ malum nihil ſit. viſū eſt prius. et dt Aug⁹ Cū vniuerſe nature ꝑ ꝟbuꝫ dei facte ſint. iniq̄tas ꝑ ipm̄ facta non eſt. q̄ꝛ iniq̄tas nulla ſubſtātia eſt. ⁊ pctm̄ nō eſt natura. ſꝫ vitiū nature appe/tentis illud qđ nō eſt ſui ordinis

P. Atꝫ vt intelligas quenā ſit hui⁹ potentie vis. ſummo bono nihil potētius eē pauloañ definiuimus. B. Ita eſt in q̄ꝫ. P. Sed idē inquit facere malū ne/quit B. Minime. P. Eſt igit̄ inquit aliq̄s qui oīa poſſe hōies putet? B. ni/ſi q̄s inſaniat neō P. Atq̄ ijdeꝫ pn̄t mala. B. Utinā q̄deꝫ inq̄ꝫ nō poſſent. P. Cū igit̄ bonoꝝ tm̄modo potens poſſit oīa: nō ꝟo q̄ant oīa potentes etiā malorū. eoſdē q̄ mala pn̄t. minus poſſe maīfeſtū eſt:

¶ Hic ꝓbat idē alio mo/do di. O Boeti q̄naꝫ vis ſit hui⁹ potētie q̄ mali dicū/tur poſſe ſic ꝯſidera ex dicē/dis Nos pauloañ dfiniui/mus nihil eſſe potētius ſū/mo bono. ſ. deo. Ita eſt dt Boetius. ⁊ phia Sꝫ ideꝫ ſcꝫ ſummū bonū nō p̄t fa/cere malū Mime dt Bo/etius Et phia Eſt igit̄ a/liquis q̄ putet hoīes omīa poſſe. Neō dt Boeti⁹ niſi q̄s inſaniat. ⁊ phia ſubiū/git. ijdē hoīes pn̄t male fa/cere. Utinā nō poſſent dt Boeti⁹ Igit̄ phia arguit Cū igitur tm̄mō potens bonoꝝ poſſit oīa. nō autē pn̄t oīa potētes maloꝝ ma/nifeſtū eſt eoſdē min⁹ poſ/ſe q̄ mala pn̄t. ¶ Nota q̄ poſſe malū magis arguit impotentiā q̄ꝫ potētiaꝫ q̄ꝛ ſi argueret potentiā tunc deberet̄ oīpotentiſſimo. ſ. deo qđ fl̄m eſt.. vn̄ pōt argui ex lrā ſic. ds p̄t oīa ⁊ nō pōt malū. mali nō pn̄t oīa ⁊ pn̄t malū. ḡ poſſe malū magis arguit īpotentiā q̄ꝫ potentiā.

¶ Hic ꝓbat idē tercio mō dicēs Huc accedit q̄ oſtendimus oēm potentiaꝫ eſſe numerandā inter expetenda ⁊ omnia expetenda. i. deſideranda referri ad

¶ Huc accedit quod oēm potentiā inter expetenda nūerandā. oīa q̄ꝫ expetenda referri ad bonū: velut ad q̄dda na/ture ſue cacumen oñdim⁹ Sꝫ patrādi ſceleris poſſibilitas. referri ad bonū n̄ p̄t. expetēda igit̄ nō ē Atq̄ oīs potentia expetēda eſt Liq̄t igit̄ maloꝝ poſſibilitatē nō eē potentiā

bonuꝫ velut ad quoddam cacum̄. i. ad ꝑfectōꝫ ſue na/ture. ſed poſſibilitas. i. po/tentia patrādi ſceleris. i. fa/ciendi malū. nō pōt refer/ri ad bonū. Igitur expetē/da nō eſt. oīs aūt potentia expetēda eſt. liquet igit̄ po/tentiā maloꝝ nō eſſe potē/tiā ¶ Notandum q̄ rō ſic p̄t formari ex lrā. Oīs po/tentia que eſt potentia na/tura eſt appetenda ⁊ refer/tur ad bonū. ergo potētia mali nō ē potentia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Hic ex dictis cõcludit ꝯclusionē principalē ꝯfirmãdo eã auctoritate Platonis dicēs Ex quibus iã declaratis apparet mīme dubitabilis potētia bonoꝝ ꝛ infirmitas maloꝝ. ꝛ liquet verã eſſe illã ſn̄iam platonis Solos ſapientes poſſe facere qđ deſiderant. improbos ꝟo explere poſſe qđ libeat. i. qđ libidini placeat. qđ ꝟo deſiderēt rõnali appetitu malos explere nõ poſſe Faciunt em̄ mali q̄ libet. i. q̄ libido expetit dū putant ſe adepturos bonū qđ ꝺſiderant ꝑ ea q̇bus delectētur ſed mīme adipiſcūtur qm̄ ꝓbra. i. vitia vel hoīes vitioſi nõ veniūt ad btitudinē ¶ Notandū ꝙ deſiderium ē appetit⁹ rõnalis. libitū aūt ſpectat ad appetitū ſenſualē. licet ergo mali affectēt btitudinē appetitu naturali. tñ qꝛ faciūt qđlibet ſequētes appetitū ſenſitiuū. iõ ad btitudinē nõ perueniūt. ſapiētes aūt q̇ ꝯtemnūt delectationes ſenſuales. ꝛ innitūtur intellectualibus. ipſi ſunt qui ꝑficiunt aīam ſuã ſciã ſui creatoris q̇ de nihilo fecit eos. vt ſcribit in li. de pomo Aīa nõ triſtabitur neqꝫ ꝯturbabitur cū recedit a corꝑe. vt ſcribit in eodē

¶ Ex quibus oīb9 bonoꝝ q̇dem potentia. maloꝝ ꝟo mīme dubitabilis apparet infirmitas Veráqꝫ illã platonis ēē ſententiã liquet. ſolos qđ deſiderēt facere poſſe ſapiētes. īprobos ꝟo exercere q̇dem qđ libeat. qđ ꝟo deſiderēt. explere nõ poſſe Faciunt em̄ quelibꝫ. dū ꝑ ea q̇bus delectantur id bonū qđ deſiderãt. ſe adepturos putãt. ſed mīme adipiſcūtur. qm̄ ad btitudinē ꝓbra non (veniunt

¶ Iſtud eſt metrꝝ ſecūduꝫ huius quarti. Et ē metrū mixtū. primū dr alemani cū ab inuētore. trochaicuꝫ a pede p̄dominãte. ſecūdū dr feregratiū ab inuētore. ſpondaicū a pede p̄dominãte. In quo metro phīa oñdit qūo potentia malorum ſit ꝯſideranda. in quibus maxime videt̄ eſſe. ſicuti ſunt reges ꝛ principes ꝛ dr incipiendo ꝯſtructionē in ſeptimo verſu Si q̇s detrahat. i. remoueat ꝑ cõſiderationē ꝛ intellectū tegmina. i. tegimina vani cultus exterioris ſuꝑbis regibus Quos reges vides ſedere celſos culmine. i. alti/

¶ Metrum ſecundum quarti libri

Quos vides ſedere celſos
Solij culmine reges.
Purpura claros nitente
Septos triſtibus armis:
Ore toruo comminantes
Rabie cordis anhelos
Detrahat ſi quis ſuperbis
Vani tegmina cultus
Iam videbit intus artas.
Dominos ferre catenas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Hinc ei libido verſat
Auidis corda venenis
Hinc flagellat ira mentem
Fluctus turbida tollens
Merroꝛ aut captos fatigat
Aut ſpes lubrica toꝛquet.
Ergo cū caput tot vnum
Cernas ferre tyꝛannos
Nō facit qđ optat ipſe
Dominis preſſus iniquis

tudine ſolij.i.cathedre. q̄s vides claros purpura nitē tes ſeptos.i.circūdatos.ar uis triſtib9.i.ꝯtriſtātib9 Re ges inq̄ꝫ ꝯminantes.i.mi/ nas iponētes miſeris toꝛ uo oꝛe.i.crudeli aſpectu ā helos.i.cupidos vel feſti/ nos rabie cedis.i. crudeli/ tate moꝛtis Jam videbit dños tales ferre intus.i.ī aīo artas catenas.i.macu la vitioꝝ Qđ manifeſtat ſubdens.hinc eīn.i.ex vna pte libido.i. cōcupiſcentia verſat.i.p̄cipitat coꝛda ta/ liū tyꝛannoꝝ auidis vene nis Hinc.i.ex alia pte ira turbida flagellat.i.punit mentē ipſoꝝ.ira inquaꝫ tollens.i.excitans fluctus.i.diſturbia aut captos infoꝛtunio aliquo mœroꝛe iſpos fatigat Aut ſpes lubrica.i.vana toꝛquet. Cū ergo cernas vnū caput .i.vnū pꝛincipē ferre.i.ſuſtinere tot tyꝛannos.i.paſſiones tyꝛanniſantes.ip/ ſe p̄ſſus iniq̄s dn̄is.i.vitijs dn̄antibus nō facit qđ optat ¶ Nota ꝙ intentio phie eſt dicere.ſi quis viſu poſſet penetrare coꝛda pꝛincipū quos videt ſedere in altis ſolijs oꝛnatos claris indumētis hn̄tes arma terrētia ⁊ toꝛuo vultu re ſpicientes miſeros ſtatim viſu ꝯgnoſceret iſpos ligatos multis catenis inſolu bilibus ſcꝫ paſſionibus ire.ſpei.timoꝛis.⁊ ſic ligati paſſionibus nō faciūt qđ optāt.⁊ p ꝯn̄s ſunt ipotētes. ¶ Notandū ꝙ đt ꝙ hō pꝛeſſus iniquis dn̄is.i. vitijs dn̄antibus nō facit qđ optat Dicit btūs Aug9 in li.de ciuitate dei. Bo nus etiā ſi ſeruiat liber eſt.malus āt ſi regnat ſeruus eſt.nec vnius homis.ſꝫ qđ grauius eſt tot dn̄oꝝ ſeruus eſt quot vitioꝝ

¶ Iſta eſt pꝛſa tercia huius quarti.in qua oñdit phia malis nūq̄ꝫ deeſſe ſup plicia.⁊ bonis nūq̄ꝫ deeſſe p̄mia Et p̄io phia ꝯtinuando ſe ad p̄cedentia.p̄ mo p̄mittit intentū ſuū.ſcđo pꝛſequitur intentū ibi Reꝝ eteni. Primo đt ſic

¶ Proſa tercia libꝛi quarti

Narrat p̄miū eē vniuſcuiuſq̄ꝫ rei idem quicquid gerit.⁊ vitijs accedētib9 amit/ tere hoīem hūanam naturā.

Vides ne igit q̄ꝫto in ſceno pꝛbꝛa voluātur.q̄ pꝛbitas luce reſplen deat: In q̄ pꝛſpicuū ē.nūq̄ꝫ bois p̄mia nūq̄ꝫ ſua ſcelerib9 deeē ſupplicia.

Videſne igitur o boeti in quanto ſceno.i.in q̄ꝫta vi litate impotētie voluātur pꝛbꝛa.i.hoīes pꝛbꝛoſi ⁊ viti oſi vides etiā q̄ luce.i.qua claritate potētie reſplende at pꝛbitas v̄tuoſoꝝ hoīm In quo ſicut ī ſuo añcedē te pꝛſpicuū eſt hoc ꝯn̄s.ſcꝫ nūq̄ꝫ bonis pꝛemia nun/ quam ſceleribus.i. hoīb9 ſceleratis deeſſe ſua ſuppli cia ¶ Notandū ꝙ mali di

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

cũtur volui in ſceno q̃ꝛ mali ⁊ maxime libidinoſi ſuibus aſſilantur.. ſicut poſtea patebit q̇ voluũtur in ſceno ſ̃m illud Sus magis in ſceno gaudet q̃ꝫ fonte ſereno De q̇bus d̃t ſcriptura Perierũt iumenta in ſtercoꝛe ſuo Pꝛobi aũt luce reſplendent.q̃ꝛ v̾tus ⁊.ꝓbitas vltra humanã naturã hoīez ꝑuehit ⁊ dijs aſſimulat

¶ Hic phĩa ꝓſeq̇tur intẽtum.⁊ pꝛio ꝓbat q̃ bonis nũq̃ꝫ deſunt p̃mia. ſc̃do q̃ malis nũq̃ꝫ deſunt ſupplicia. Pꝛio oñdit q̃ boīs nũq̃ꝫ d̃ſunt p̃mia.ſc̃do oñdit q̇d ſit illd̃ p̃miũ ibi. At cuiꝰ p̃mij. pꝛimũ pꝛobat duabus rõibus.ſc̃dã ponit ibi. Poſtꝛemo Pꝛia rõ talis eſt.oīs res ꝓpter quam aliud gerit̃ eſt p̃miuz illiꝰ rei q̄ gerit̃. ſꝫ ꝓpter bonuz oīa fiũt ⁊ geruntur.g̃ bonũ eſt p̃miũ oīz q̄ gerũtur ſed bonũ a bonis ſeparari nõ pŏt.q̃ꝛ iã nõ eẽnt boni. g̃ boīs nũq̃ꝫ deſũt ſua pꝛemia vñ d̃t i lrã. Rex q̄ gerũtur.i. fiũt illud ꝓpter qd̃ vnaqueq̃ꝫ res gerit̃.i. fit.illud videt̃ nõ iniuria eẽ pꝛemiũ illiꝰ rei Hoc declaratur exemplariter.vt currenti in ſtadio.i.ĩ aliquo ſpacio.coꝛona eſt p̃miũ ꝓpter quã currit̃.ſꝫ oñdimꝰ pꝛiꝰ btitudinẽ eẽ id ipſũ bonuz ꝓpter qd̃ oīa gerũtur. g̃ ipſuz bonũ eſt veluti cõe p̃miũ actibus hũanis ꝓpoſitũ.ſꝫ hoc bonũ nõ p̃t ſeparari a bonis Nõ eñ bonus iure vocabit̃ q̇ careat bono.quare ꝓbos moꝛes.i.hoīes bñ moꝛigeratoſ nõ relinquũt ſua p̃mia Quãtumcũq̃ꝫ ergo ſeuiãt mali ꝯtra bonos. tñ ſapiẽti nõ decidet coꝛona.i. p̃miuz.nec areſcet.i.minuet̃.q̃ꝛ aliena ĩpꝛobitas nõ decerpit.i.nõ aufert ꝓpꝛiũ decus ꝓbis aĩmis.q̃ ſi boni recepto p̃mio extrinſecꝰ lętarẽtur.poterit hoc aliquis auferre ab eis.vel ſaltẽ ille qui ꝯtuliſſet. ſed pꝛemiũ illud ſua ꝓbitas vnicuiq̃ꝫ ꝯfert.tunc quilibet carebit ſuo p̃mio cũ deſierit eſſe ꝓbus. ¶ Notandũ q̃ ꝯſuetudo fuit apud rhomanos currere in ſtadio .i.in aliquo ſpacio qd̃ vocatur ſtadiũ.⁊ qui citius venit ad metã ſuſtulit pꝛe

¶ Rex etiã q̄ geruntur. illud ꝑpter qd̃ vnaq̃q̃ꝫ res gerit̃.eiuſdẽ rei p̃miuz eſſe nõ iniuria videri p̃t. vti currẽti in ſtadio ꝑpter quã currit̃ iacet p̃miũ coꝛona Sꝫ btitudinẽ eẽ idez ip̃m bonũ ꝑpter qd̃ oīa gerũtur oſtẽdimꝰ Eſt igit̃ hũanis actibus ip̃m bonũ veluti p̃miuz cõe ꝓpoſitũ Atqui hoc a boīs nõ pŏt ſepari Neq̃ꝫ ei bonus vltra iure vocabit̃ q̇ careat bono Quare ꝓbos moꝛes ſua p̃mia nõ relinquũt Quãtũlibꝫ igit̃ ſeuiãt mali. ſapiẽti tñ coꝛõa ñ decidet. nõ areſcet Neq̃ꝫ eñ ꝓbis aīs ꝓpꝛiuz decus. aliena decerpit ĩpꝛobitas Q ſi extrinſecus accepto lętarẽt̃.. poterat hoc vel alius quiſpiã vel ipſe etiã q̇ cõtuliſſet auferre Sed q̃m id ſua cuiq̃ꝫ ꝓbitas cõfert. tum ſuo p̃mio carebit. cũ pꝛobus eſſe deſierit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

miū.ſ.coronā vel aliquid aliud.ſicut dt Apoſtolus Neſcitis ꝙ hi q̄ in ſtadio currunt.oēs quidē currūt.ſed vnus accipit brauiū.ſic currite vt appͤhendatꝭ ergo id ꝓpter quod curritꝛ eſt ꝑmiū currentiū ¶ Notandū ꝙ bonus nō pt ca/rere ꝑmio.qꝛ illud a quo hō denoīatur bonus ē ꝟtus vel oꝑatio ꝟtuoſa..q̄a ſꝫm Ariſtote.ij.Ethico.Oīs virtus erit vtiꝗ̄ hitus.ex quo hō fit bonꝰ.ꝓpt qđ dignitas ꝟtutis eſt ꝑmiuꝫ virtuoſe oꝑantiuꝫ.ſed oꝑans ꝟtuoſe nō poteſt priuari ꝟtute.ergo bonus nō pt carere ſuo ꝑmio ¶ Notandū ꝙ̄tumcūꝗ̄ mali ſeuiant.tñ ſapienti nō decidet corona.qꝛ ſꝫm Senecā.Nunꝗ̄ intantū viti um ꝯtraibit.nec malicia inualeſcet ꝯtra virtutes.quin nomē phīe ſacrū ⁊ venerabile ꝑmaneat.ſic ſimiliter ē de malis ⁊ ſtultis reſpectu bonoꝝ ⁊ ſapiētū

¶ Poſtremo cū oē ꝑmiuꝫ idcirco appetitur.qm̄ bonū eē creditur.q̄s boni cōpotem ꝑmij iudicet expertezꝰ

¶ Hic ponit ſcđam rōez q̄ talis eſt Premiū nō habet rōem ꝑmij niſi inquātū bonum.q̄ igitꝛ eſt ꝯpos boni eſt ꝯpos ꝑmij.ſꝫ bonus ē ꝯpos boni.g̊ erit cōpos ꝑmij Dicit g̊ in lrā Poſtremo cū oē ꝑmiuꝫ idcirco appetatꝛ.qꝛ creditꝛ eē bonū.q̄s iudicet ꝯpotem boni expꝑtem eē ꝑmij.q.d.nullus ¶ Notandū ꝙ argumentū phīe ſilꝛe eſt iſti acſi arguatur.hō nō hꝫ rōem hoīs.niſi qꝛ rōnalis.. Quicūꝗ̄ igitꝛ eſt rōnalis eſt hō Sic ſilꝛr ꝑmium nō appetitꝛ.niſi qꝛ bonum Qui g̊ eſt ꝯpos boni eſt ꝯpos ꝑmij.ſꝫ bonus ē cōpos boni.g̊ nō deeſt ſibi ꝑ(mium..

¶ Hic oſtendit q̄d ſit illud ꝑmiuꝫ qđ boni aſſequūtur.ſ.maximū ⁊ optimū qđ eſt fieri deos.vñ dt At cuius premij ſcꝫ boni nō ſūt expꝑtes.i.carētes Rñdet phīa oīno pulcherrimi

¶ At cuiuꝰ ꝑmij:oīm pulcherrimi maximiꝗ̄ Memēto etenī corollarij illius qđ pauloañ ꝑcipuū dedi.ac ſic collige Cū ipſuꝫ bonum beatitudo ſit.bonos oēs eo ip̄o ꝙ boni ſint fieri btōs liquet Sed qui btī ſunt.deos eē ꝯuenit.Eſt igitꝛ ꝑmiuꝫ bonoꝝ ꝙ nullus deterat dies.nullius minuat ptās.nullius fuſcꝫ improbitas:deos fieri

⁊ maximi ꝑmij..qđ ꝓbat ex quodā corollario ſupra declarato dicēs.Memēto corollarij illiꝰ qđ ꝑcipuū añ dedi.⁊ ſic collige.i.ex illo corollario ꝯclude Cū ipſuꝫ bonū ſit btītudo.liquet oēs bonos.eo ꝙ boni ſunt fieri btōs.ſꝫ q̄ beati ſunt eos ꝯtingit eē deos Igitꝛ ꝑmiū bonoꝝ eſt fieri deos.qđ ꝑmiuꝫ bonoꝝ nullus dies deterat.i.ꝯſumit.nullius ptās minuet nullius īprobitas fuſczi..obſcurat.¶ Notandū ꝙ ī iſta deductione phīa nō accipit btītudinē ꝑ ſtatu quez boni hituri ſunt poſt hanc vitā.ſed ꝑ ſtatu btītudinis q̄lis in hac vita hrī pōt..quē hō ꝯſeq̄tur ꝑ ꝟtutes.vñ q̄ eēntialiter eſt bonꝰ eēntialiter eſt btūs.⁊ deus.⁊ qui nō eſt eēntialiter bonus.ſꝫ ꝑticipatiue.hic etiā eſt ꝑticipatione btūs ⁊ deus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Que cũ ita ſint. de maloꝝ quoqꝫ inſeparabili pꝫna dubitare ſapiens neque at Nã cum bonũ malũqꝫ itẽ penę atqꝫ ꝑmiuꝫ aduerſa fronte diſſideãt. q̃ in boni ꝑmio videmus accidere: eadẽ neccẽ ẽ in mali pꝫna cõtraria pte rñdeant. Sicut igiꝛ ꝓbis. ꝓbitas ipſa fit ꝑmiũ. ita imꝓbis nequicia ipa ſupplicium eſt

¶ Hic oñt phĩa ꝙ malis nunqꝫ deſunt ſupplicia. ſecundo oñt quale ſit illud ſuppliciũ. ibi. Uide aũt. ꝑma in duas ſecundum duas rõnes. ſcda ibi Jam vero. ꝑmo dt Que cũ ita ſint ſcꝫ ꝙ boni nũqꝫ carent ꝑmijs ſequiꝛ ꝙ nullus ſapiens poſſit dubitare de iſeꝑabili pœna maloꝝ Nã cũ bonũ ⁊ malũ pœna ⁊ ꝑmiũ aduerſa fronte diſſideant. i. opponãtur adinuicẽ neccẽ ẽ quę in boni pꝛęmio videmus accidere. eadẽ neccẽ eſt ꝙ rñdeant ꝯtraria pte in pœna mali. ſicut igiꝛ bonis ipa ꝓbitas fit ꝑmiũ. ita nequicia ipſa eſt iꝓꝛobis ſuppliciũ ¶ Notandũ qñcunqꝫ ſubiectis ꝯtrarijs inſunt ꝯtrarię paſſiones ſi vni ſubiectoꝝ oñditur ineſſe ſua paſſio. tũc ꝑ locũ a cõtrarijs reliquo ſubiecto aſſignatur ineſſe. ſilr ſua paſſio Cũ igitur bonũ ⁊ maluꝫ ſint diuerſa ſubiecta. ꝑmium ⁊ ſuppliciũ ſunt diuerſę paſſiones . . ſi oñditur bonis nõ deeſſe ꝑmia oſtenſum eſt malis nõ deeſſe ſupplicia

¶ Jam ꝟo quiſquis afficiꝛ pꝫna. malo ſe affectũ eẽ non dubitat Si igiꝛ ſeſe ipſi ęſtimare velint. pũt ne ſibi ſupplicij expertes videri. quos oĩm maloꝝ extrema nequicia nõ afficit mõ. veꝝ etiã vehementer inficit.

¶ Hic ponit ſecundã rõnem q̃ talis eſt. pœna non hꝫ rõeꝫ pœnę niſi ex hoc ꝙ malũ qđdã eſt. ergo q̃ eſt affectus malo ipe eſt affectus pœna. ſꝫ mali ſunt affecti. imo infecti malo. ergo ſunt affecti pœna ⁊ per ꝯñs ſupplicio Uñ dt i lrã Jaꝫ ꝟo q̃ſquis afficiꝛ pœna. malo nõ dubitat ſe eſſe affectũ. cũ ſupple pœna nõ hẽat rõnem pœnę. niſi qꝛ mala Igitur ſi ipſi mali ſeipſos ęſtimare velint. pũt ne ſibi videri expertes ſupplicij quos malos oĩm maloꝝ extrema nequicia. i. maxima in genere mali nõmodo. i. tñmodo nõ afficit. veꝝ pro ſed vehemẽter inficit. q. d. ñ ¶ Notãdum ꝙ ſicut argumentũ tenet ſub hac forma. hõ nõ eſt hõ. niſi qꝛ eſt rõnalis ergo qui ẽ rõnalis eſt hõ. ſic arguitur in ꝓpoſito. pœna nõ habet rõem pœnę niſi qꝛ malũ eſt qđdam. ergo qui eſt affectus malo eſt affectus pœna. ſꝫ mali ſunt affecti malo. ergo malũ nõ deeſt malis. ⁊ per ꝯñs ſupplicium

¶ Uide autẽ ex aduerſa pte bonorum q̃ imꝓbos pꝫna comitetur Dẽ nanque qđ ſit. vnũ eſſe. ipſumqꝫ vnũ bonũ eſſe

¶ Hic phĩa oñdit quale ſit ꝑmiũ maloꝝ. ſ. trãſformatio in beſtialitatẽ. ſcđo oñdit qũo ꝑ diuerſa vitia hoĩes transformãꝛ i diuer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

paulo an̄ didiciſti. Cui ꝯſequēs eſt. vt
oē quod ſit. id etiā bonū eē videat̄ Hoc
igit̄ mō ꝗcquid a bono deficit. eē deſi//
ſtit Quo fit vt mali deſinãt eē qđ fue//
rant Sed fuiſſe hoīes. adhuc ipa hūa
ni corporis reliqua ſpecies oſtentat
Quare verſi in maliciā. humanā quo//
ꝗ amiſere naturā. Sed cū vltra hoīes
queꝗ prouehere ſola ꝓbitas poſſit. ne
ceſſe eſt vt quos ab humana ꝯditiōe de
iecit infra hoīs meritū detrudat imꝓ//
bitas Euenit igit̄ vt quē transformatū
vitijs videas. hoīem eſtimare n̄ poſſis

ſas beſtias. ibi Auaricia.
Prio dr̄ Vide o Boeti ꝗ
pœna comitet̄ ip̄robos ex
diuerſa ꝑte bonoꝝ. i. ꝑ cō/
trariū ad bonos. didiciſti
eī paulo an̄ in tercio libro
oē qđ eſt eſſe vnū. ⁊ didici/
ſti vnū eē bonū cui ꝯn̄s ē.
vt oē qđ ſit videat̄ eſſe bo/
nū. Igitur ꝗcꝗd deficit a
bono. deſiſtit eē. quo fit vt
mali deſinãt eē qđ fuerãt.
ſed ip̄a reliqua ſp̄ēs huma
ni corꝑis adhuc maneus ī
eis oñtat malos fuiſſe ho
mīes Quare ꝯuerſi in ma
liciā amiſere humanā na
turā. ſed cum ſola ꝓbitas
poſſit queꝗ hoīem ꝓuehe
re vltra hoīes. ſ. in naturā
diuinā. neccē eſt vt quos ī/
probitas ab humana con
ditione deiecit. ip̄a detru/
dat hoīem infra meritū. i.
dignitatē hoīs in naturaꝫ
beſtialitatis Igit̄ euenit vt nō poſſis eſtimare hoīem ſed beſtiā quem vides
vitijs trāſformatū ¶ Notandū ꝙ cū gradus entiū diſtinguãtur ſm nobili/
tatē ⁊ ignobilitatē. q̄ꝛ nō eſt accipere duas ſp̄ēs eq̄ ꝑfectas. ſed vna eſt digni/
oꝛ alia. idō oꝫ ꝙ oē ens qđ nō eſt hō ſit ſupra hoīem vel infra hoīem. mali au
tē vt ꝓbatū eſt ꝑ maliciā. deſinunt eſſe hoīes. ergo neccē ē malos eſſe ſupra ho
mīes vel infra. cū aūt ſola ꝓbitas vehat hoīem ſupra humanā naturā ſcꝫ ad
naturā diuinā. ſeq̄tur ꝙ malicia deijciat malos infra naturā humanā.. ſ. ad
(naturā beſtialitatis.

¶ Auaricia feruet alienarum opū vio
lentus ereptor: lupi ſimilem dixeris
Ferox atque inquietus: linguam liti//
gijs exercet. cani comparabis. Inſidi
ator occultus ſurripuiſſe laudibꝰ gau
det. vulpeculis exequetur:
Irę intemperans fremit.. leonis a//

¶ Hic phīa oñdit quali/
ter homines per diuerſa vi
tia tranſformantur in di/
uerſas beſtias dicens Ali/
quis homo feruet auari/
cia ſcilicz violentus erep/
toꝛ. id eſt ablatoꝛ vel rap/
toꝛ alienarū opum talem
dixeris ſimilem lupis. ſed
hō ferox ⁊ inq̄etus ꝗ exer/
cet linguam litigijs. talis

ꝯparabilis eſt cani.. Hõ occultus inſidiator ꝗ gau‑ det ſurripuiſſe aliena frau‑ dibus. talis exequetur. id eſt ꝯꝑabitur vulpeculis ſꝫ hõ intꝑans. i. intꝑatꝰ ſup‑ ple irę fremit talis credať geſtare aĩm leonis.. ſꝫ hõ pauidus ⁊ fugax ꝗ formi‑ dat habeať ſiľis ceruo. hõ aũt ſegnis ⁊ ſtupidus ille torpet. i. tardus eſt. ⁊ talis viuit aſinũ. i.. aſinine. ho‑ mo aũt leuis ⁊ incõſtans qui ꝑmutat ſtudia ſua. id eſt oꝑa nihil differt ab a‑ uibus. ſed hõ ꝗ immergiť

minũ geſtare credať. Pauidus ac fu‑ gax nõ metuẽda formidat: ceruis ſiľis habeať Segnis ac ſtupidus torpet. a‑ ſinũ viuit Leuis atꝫ incõſtans ſtudia ꝑmutat. nihil auibꝰ differt. Fędis imũ‑ diſqꝫ libidinibꝰ immergiť. ſordidę ſuis voluptate detineť. Ita fit vt ꝗ probita te deſerta. hõ eſſe deſierit. cũ in diuinaꝫ cõditionem trãſire nõ poſſit vertatur ĩ (beluam

fœdis ⁊ immũdis libidinibus ille ꝺtineť voluptate ſordidę ſuis. i. ꝯꝑať ſu‑ ibus. ⁊ ſic de cęteris vitijs ꝯtingit loqui Unde ꝯcludit phia dicẽs Ita fit vt ꝗ deſerta probitate deſierit eẽ homo. cũ nõ poſſit trãſire in ꝯditionẽ diuinam vertatur in beluã. i. in beſtiã ¶ Notandum ꝙ in nobis eſt duplex virtus co‑ gnoſcitiua. ſ. intellectus ⁊ ſenſus Intellectus ẽ ꝗd diuinũ in nobis ꝑ queꝫ ad ſuꝑiora aſcendimus. ⁊ deo ſiľes ſumus Senſus aũt inquãtuꝫ nõ obedit rõ‑ ni eſt ꝗd brutale in nobis ꝑ quẽ infra naturã humanã redigimur. ⁊ beſtijs ſi miles efficimur. iõ dicit Boetiꝰ in tractatu de ſummo bono Ue vobis hõi‑ bus ꝗ ꝺ nũero beſtiaꝝ ꝯputati eſtis. diuinũ qꝺ in vobis eſt nõ ꝯgnoſcẽtes ꝑ qꝺ ad ſuꝑiora aſcenditis. ⁊ iõ ſimiles eſtꝭ. diuinũ aũt in hoĩe vocat intellcm̃

¶ Iſtud eſt metꝝ terciuꝫ huius quarti qꝺ ꝺr glyco nicũ ab inuẽtore. choriam bicũ a pede p̃dominante.. In quo phia oñdit tranſ‑ formationẽ hoĩm in beſti‑ as ꝑ quãdaꝫ fabulã.. ſecũ do oñt trãſformationẽ mẽ tis ꝑ vitia eſſe peiorẽ trãſ formatione corporis. ibi. O leuẽ. Fabula quã intẽ dit eſt de tranſformatione ſocioꝝ vlixis. ⁊ eſt talis. Ulixes poſt belluꝫ troia‑ nũ cũ redeundo ad propa. diuertiſſet in mari ꝑuenit ĩ quandã inſulã quã inha‑ bitabat quędam dea nomi

¶ Metrũ tercium quarti libri

Vela naricij ducis..
Et vagas pelago rates
Eurus appulit inſulę
Pulchra qua reſidens dea
Solis edita ſemine
Miſcet hoſpitibus nouis
Tacta carmine pocula
Quos vt in varios modos
Vertit herbipotẽs manus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Hunc apri facies tegit.
Ille marmaricus leo
Dente creſcit ⁊ vnguibus
Hic lupis nuper additus
Flere dum parat vlulat
Ille tigris vt indica
Tecta mitis obambulat
Sed licet varijs malis
Numen arcadis alitis
Obſitum miſerans ducem:
Peſte ſoluerit hoſpitis
Iam tamen mala remiges
Ore pocula traxerant
Iam ſues cerealia
Glande pabula verterant
Et nihil manet integrum
Voce corpore perditis.
Sola mens ſtabiles ſuper
Monſtra que patitur. gemit

ne Circe filia ſolis. que per gramina ⁊ potiones conſueuit hoſpites ſuos mutare in diuerſas beſtias. q̄ et ſocios vlixis ꝙ ad ipſam peruenerãt per ſuas potiones mutauit. Sed mercurius dedit Vlixi albũ florem. per quē mutauit trãſformationē ⁊ potionē veneficam.. quãuis aũt ſocij ſui eſſent mutati in beſtias q̄tum ad figuram corpis. tamē remanſit in eis mēs integra. excluſa omni beſtiali ſeuicia. vnde dr̄ i lrã. Eurus ventus talis appulit vela ducis naricij.. id ē Vlixis qui denoiatur naricius a loco vel a regione de qua oriũdus erat.. ⁊ appulit vagas rates. i. naues pelago. id eſt mari. cuidaꝫ inſule. qua. id eſt in qua inſula reſidens pulchra dea. Circe edita. id ē genita ex ſemine ſolis. illa miſcet nouis hoſpitibꝫ.. id eſt ſocijs vlixis pocula tacta carmine. i. incautatione. quos. ſ. hoſpites. vt id eſt poſtquã manus circe herbipotens id ē potens herbaꝝ. vertit id eſt mutauit ſocios Vlixis in varios modos.. i. in varias figuras beſtiarum.. hunc. i. vnũ illoꝝ tegit facies apri Ille. id eſt alius marmaricus leo. id eſt africanus leo factus creſcit dente ⁊ vnguibꝰ. hic id eſt alius nuper lupis additus. i. ꝯiunctus dũ parat flere ꝓpter ſuaꝫ trãſformationeꝫ ipſe vlulat Ille. i. alius obambulat. id eſt circuit tecta. i. domos mitis. vt indica tigris. i. tigris indie. Sed licet numen. i. deitas arcadis. id eſt mercurij qui colitur i Arcadia qui dicitꝛ ales eo quod fingitur habere alas in pedibus. ad deſignãdum velocitatē ſui motus. Ille mercurius miſerãs ducē. i. vlixem. obſitum id eſt circũdatũ varijs malis ipſe abſoluit. i. liberauit eũ a peſte hoſpitꝭ. ſ. Circe tñ remiges. i. ſocij vlixis iã traxerant id eſt biberant mala pocula ore. ⁊ iã ſues effecti verterãt. i. mutauerant pabula cerealia. id eſt nutrimenta panis. qui panis eſt cibꝫ hoīm glande. i. in glandes qui eſt cibus ſuis. ⁊ nihil manet integrũ. ſcꝫ de figura huma

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

na ipſis ꝑditis.i.mutatis voce ꝛ corꝑe.ſola aūt mens ſtabilis manēs gemit
ſupra mōſtra.i.ſupra transformationē corꝑis quā patiť ¶ Notandū ꝙ trāſ
formatio hoīs in beſtiā remanēte aīa rōnali nō eſt poſſibilis ſm rē.qꝛ ſi eſſet
poſſibilis.vel eſſet poſſibilis.ſm trāſmutationē ſubſtantialē vel accn̄talem
Nō ſm ſubſtantialē.qꝛ per talem introduciť noua forma ſubſtantialis.ꝛ ſic
duę formę ſubſtantiales ſpecifice deferentes vt forma lupi ꝛ hoīs ſimul īfor
marent idē corpus qđ fl'm eſt Nec eſt poſſibilis ſm accn̄tia ꝓpria q̃ diſponunt
materiam ad determinatā formā.qꝛ impoſſibile eſt materiam ſm vnā ꝛ ean
dē diſpōem ꝓporcionari diuerſis formis.vn̄ oīno eſt impoſſibile aīam intel/
lectiuā vniri materię diſpoſitę ad formā lupi.ergo trāſformatio de qua ħ lo
quitur ſi eſt poſſibilis erit ſolū ſm accidētia indiuidui ꝓuenientia ab exterio
ribus cauſis quēadmodū videť ꝯtigiſſe de rege Nabugodonoſor.de quo le/
gitur in Daniele ꝙ ex hoībus eiectus eſt ꝛ fœnū comedit vt bos.ꝛ rore cœli
corpus eius infectū eſt donec capilli eius creſcerēt in ſilitudinē aquilaꝝ.ꝛ vn
gues eius quaſi vngues auiū.qꝛ trāſmutatio ſm talia accn̄tia ducit ab exp̄ſ
ſa repn̄tatione ſpēi humanę.ꝓpter deformitatē figurę Ideo vt ſic pōt dici trā
ſmutationē eſſe factā in beſtiā anima remanēte Alij dicūt ꝙ hm̄oī trāſmuta
tio nō ſit poſſibilis ſm rē.ſed ſm quādaʒ apparitionē phantaſticā.vn̄ n̄ vi/
detur rōnabile ꝙ Nabugodonoſor trāſtulerit ſe ad iumēta comedēs fœnū nī
ſi ꝙ quadā mania ꝛ apparitione phantaſtica agitatus ſeipſū reputabat iu/
mentū aut beſtiā.ꝓpter qđ a ꝯſortio hoīm eiectus eſt ꝛ cū feris hītabat.

O leuem nimium manum
Nec potentia gramina
Mēbra quę valeant licet
Corda vertere non valent
Intus eſt hominum vigor
Arce conditus abdita
Hęc venena potentius
Detrahunt hoīem ſibi
Dira quę penitus meant
Nec nocentia corpori
Mentis vulnere ſeruiunt

¶ Hic oñdit trāſforma/
tionē mentis ꝑ vitia eē de
teriorē trāſformatiane cor
poris.eo ꝙ mens nobilior
ē toto corꝑe.ꝛ dt Ego di/
co manū circe.id eſt ꝑtātez
eē nimiū leuē.i.imbecillez.
nec dico gramina eius eſſe
potētia.qꝛ licet valeāt ꝯte
re mēbra corporis.non tn̄
valent ꝯtere corda qꝛ intꝰ
eſt vigor hoīm cōditus.i.
abſcōditus arce abdita.id
eſt in mēte abſcondita.ſed
hęc dira venena.i.vitia po
tentius detrahunt homi/
nem ſibi quę vitia penitꝰ
meant id eſt pertranſeunt
ꝛ non nocētia corpori ſeui
unt.id eſt ſęuire faciūt ho
minē vulnere mentis ¶ Nota ꝙ aīa nobilior ꝛ excellentior eſt corꝑe.tranſ/
mutatio facta in aīma de virtutibus ad vitia ſtāte corpore humano ipa ē de
terior q̄ꝫ facta tranſmutatione corꝑis humani in ſpēm beſtię aīma remanēte
intrāſmutata.quia anima intrāſmutata dato quod corpꝰ trāſmuteť ad huc

hõ d̾r hõ rõne anime. ſed remanente corꝑe humano ⁊ aĩa tranſmutata. iam hõ nõ d̾r homo niſi ęquiuoce. ergo tranſmutatio aĩę peior eſt tranſmutatio/ne corꝑis aĩa remanente intrãſmutata.

¶ Jſta eſt quarta ꝓſa huius quarti. in qua principaliter tria ꝓbat Primo ꝓbat malos eſſe miſeriores. qui cupita ꝑficiunt q̃ꝫ ſi ea nõ ꝑficerẽt. ſcd̾o ꝓbat malos eẽ miſeriores ſi ſint ĩpuniti. q̃ꝫ ſi ſint puniti.. tercio oñt illos eſſe miſeriores q̇ faciunt iniuriã. q̃ꝫ illos qui patiũtur. ſcd̾a ibi Nã hoc. tercia ibi Nã ne illud Primo Boe. ꝯſentiẽs ꝑdictis facit qd̾dam notũ. ⁊ phĩa ſibi rñdet.. ſcd̾o phĩa ꝓſeq̇tur prĩcipale intentũ ibi Etenim Primo d̾r Tũ ego Boe. finito carmine inq̃ꝫ. i. dixi. ego fateor. i. ꝯcedo verꝫ eẽ qd̾ dictũ eſt. iniuria. i. non iniuſte video dici vitioſos mutari in beſtias q̃litate. id ẽ vitio aĩoꝝ tametſi pro q̃uis ſeruẽt ſpẽm hũani corꝑis Tunc Boeti⁹ facit notũ dicẽs. Sꝫ eis q̊ꝝ mens atrox. i. crudelis. ſę/uit ꝑnicię bonoꝝ id ipſum noluiſſem eis licere. i. vt ſę/uiant mali in bonos Rñdet phĩa. nec licet. vt monſtrabitur ꝯueniẽti loco. tñ

¶ Proſa quarta quarti libri

¶ Audit infęliciores fore imꝓbos ꝑ licentiã Queritur Boetius cur licitum ſit ſęuire imꝓbos

Tum ego Fateor inq̃ꝫ: nec iniuria dici video vitioſos. tametſi humani corꝑis ſpẽm ſeruẽt. in beluaſ tñ aĩoꝝ qualitate mutari. Sꝫ quorũ atrox ſcelerataq̃ꝫ mens.. bonoꝝ ꝑnicie ſęuit. id ipm eis licere noluiſſẽ P. Nec icet inq̃ꝫ. vti ꝯuenienti mõſtrabitur loco Sed tñ ſi id ipm qd̾ eis licere credit̾ auferatur. magna ex ꝑtę ſceleratoꝝ hominũ pęna reuelatur

ſi id ipm qd̾ creditur eis licere. ſi hoc auferat̾ a malis releuabitur. id eſt. ſubleuabitur pœna ſceleratoꝝ hoim ex magna ꝑte ¶ Nota licet credat̾ a malis licere qd̾ ſęuiant ꝯtra bonos. nõ tñ in rei veritate licet. q̄r in ſexta ꝓſa hui⁹ q̃rti oñdit phĩa ꝙ nihil licet malis cõtra bonos. niſi quãtum ꝑmittitur ex ordi/natione diuinę ꝓuidẽtię ad vtilitatẽ bonoꝝ

¶ Hic phĩa ꝓſequit̾ principale intentũ ꝓbando ꝙ ĩꝓbi ſunt miſeriores. q̇ cupita ꝑficiũt q̃ꝫ qui ꝑficere nõ pñt. ſcd̾o oñt ꝙ ĩ hac vita nihil eſt diuturnum ĩ cõꝑatione ad vitã ęternaꝫ Tercio ponit ãmiratioñẽ Boetij ſuꝑ quodã. ſecũda ibi Necꝫ eñ. tercia ibi. tũ ego Primo d̾r Necẽ ẽ ma

¶ Eteni qd̾ incredibile cuiq̃ꝫ forte vi/deat̾. infęliciores eſſe nccẽ eſt malos cũ cupita ꝑfecerint. q̃ꝫ ſi ea q̃ cupiunt. ĩplere nõ poſſint Nã ſi miſeꝝ ẽ voluiſſe praua: potuiſſe miſerius eſt. ſine quo volũtatis miſerę languerꝫ effectus Jtaq̃ꝫ cũ

cũ ſua ſingulis miſeria ſit. triplici infor
tunio neccẽ eſt vrgeant. quos videas
ſcelus velle. poſſe. ꝑficere B. Accedo
inq̄z Sed vt hoc infortunio cito care/
ant patrãdi ſceleris poſſibilitate deſer
ti. vehemẽter exopto. P. Carebũt in/
q̃tocius: q̄z vel tu forſitan velis. vel il
li ſeſe eſtimant eẽ carituros

los eẽ miſeriores cũ ꝑfece/
rint cupita q̄z ſi nõ poſſẽt
ĩplere. qđ forte videt̃ cuiq̄z
.i. alicui incredibile. cuius
ꝓbatio ẽ. Naz ſi miſeꝝ eſt
voluiſſe praua. miſerius ẽ
potuiſſe ſine q̄.ſ. poſſe lan/
gueret.i. deficeret effectus
miſerę voluntatis. Itaq̄z
cũ ſingulis trib9 ſcz volũ/
tati potentię ⁊ effectui ſit
ſua miſeria. neccẽ eſt vt illi
vrgeant̃ triplici infortu/
nio.i. malo. q̃s vides ſce/
lus velle. ſcelus poſſe. ſcelus ꝑficere Dicit Boetius Accedo inquã.i. ꝯſen/
tio. ſed ego vehemẽter exopto vt mali deſerti poſſibilitate patrãdi ſceleris ci
to careant hoc infortunio Et dicit ph͞ia. Carebunt inquit ocius.i. citius q̄z
tu forſitan velis.i. velle doleas. vel quam illi exiſtimẽt ſe carituros ¶ Notã
dum ꝙ ph͞ia dicit ꝙ poſſe malũ ſit peius q̄z velle malũ hoc videt̃ falſũ. quia
poſſe peccare nõ eſt malũ. ſed velle peccare. vñ ſm Senecã Om̃e pctm̃ in ac/
tione eſt. ⁊ oĩs actio eſt volũtaria. ergo oẽ pctm̃ eſt voluntariũ. ꝓ tanto etiã
dicit Aug9. Tolle voluntatẽ ⁊ infernus nõ erit. ergo peius eſt velle malũ. q̄z
poſſe malũ. cuius ꝯtrariũ hic dicit. Ad hoc dicẽduz ꝙ ſi poſſe ⁊ velle ſm ſe ⁊
abſolute ꝯſiderẽtur. tunc peius eſt velle malũ q̄z poſſe Si autẽ accipit̃ poſſe
vt ſequẽs malã voluntatẽ ⁊ ſubueniẽs eidẽ vt volũtas mala ꝑficiatur in ex/
teriori oꝑe. ſic peius eſt poſſe q̄z velle. q2 ſine tali poſſe lãgueret voluntatꝭ ef
fectus.i. nõ ꝑficeret̃ opus e9 extra. ſicut aũt dcõ mõ peius eſt poſſe malũ q̄z vl'
le. ſic peius ẽ ꝑficere malũ q̄z poſſe. ita ꝙ vnũ qđq̄z iſtoꝝ triũ velle. poſſe ꝑfice
re. aliquid mali addit ſupra p̄cedens

¶ Hic ph͞ia q2 Boetins optauit malos citius carere potẽtia patrãdi ſce/
leris ꝓbat ꝙ in hac vita nihil eſt diuturnũ vl' duratiuũ in ꝯꝑatiõe ad ꝑpetu
am vitã dicẽs Neq̄z em̃ eſt aliq̄d ſerũ.i. tarduz vel durabile in tã breuib9 me
tis.i. termis p̃ntꝭ vitę qđ
ĩmortalis anim9 putet per
longũ tẽpus expectare. id ẽ
manere. quoꝝ maloꝝ ma/
gna ſpes quã h̃nt de lõgi/
tudĩe vitę ⁊ excelſa machi
na.i. magna potentia faci
noꝝ ſępe deſtituit̃ fine. id ẽ
morte. fine inq̄z ĩſperato ⁊
repẽtino Qđ.ſ. finiri mor/
te ſtatuit ĩpis mal' modũ
.i. terminũ ſuę miſerię. qđ
ꝓbat ꝑ hoc Nam ſi neq̄cia
facit miſeros vt p2z ex di/

¶ Neq̄z em̃ eſt aliquid in tã breuib9 vi
tę metis: ita ſerũ. qđ expectare lõguz ĩ/
mortalis p̃ſertim aĩmus putet Quorũ
magna ſpes ⁊ excelſa facinoꝝ machi/
na. repentino atz inſeꝑato ſępe fine de/
ſtituit̃ Qđ q̃dez illis miſerię modũ ſta
tuit nã ſi neq̄cia miſeros facit. miſeri/
or ſit neccẽ eſt diuturnior neq̄z Quos in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

fęliciſſimos eē iudicarē. ſi nō eoꝝ mali/ciā ſaltē mors extrema finiret. Etenim ſi de prauitatis infortunio vera ꝯcluſimus. infinitā liquet eſſe miſeriā quam eſſe ꝯſtat ęternam

ctis. necē eſt vt diuturnior
nequā ſit miſerior. q̃s ma
los iudicarē infœliciſſiōs.
ſi nō extrema mors eorum
maliciā finiret Si eñ cō/
cluſimus vera de infortu/
nio prauitatis. qd infortu
niū .i. malū. tanto eſt mai⁹
q̃to eſt diuturnius liquet miſeriā eoꝝ eſſe infinitā quā ꝯſtat eſſe eternā. Eſ
ſet ãt miſeria maloꝝ ęterna. ſi morte finiret. ¶ Nota q̄ de oppoſitis oppo
ſito mō iudicãdum ē. cū oppoſitoꝝ oppoſitę ſint cauſę. Sicut ergo in bonis
illud qd eſt diuturnius ē melius. ſic in malis qd ē diuturni⁹ ē peius. Cū igit
malicia facit miſeros malos. infinita eēt eoꝝ miſeria. ſi ꝑpetuo ꝑduraret ī vi
ta. ſꝫ qꝛ mors terminat eoꝝ maliciā. iō eoꝝ miſeriā ⁊ infœlicitatē diminuit

B. Tū ego mira q̃dez inq̄ ⁊ ꝯceſſu difficilis illatio Sed his eaꝫ quę pri⁹ cōceſſa ſunt nimiū ꝯuenire cognoſco. P. Recte inq̄t ęſtimas Sed q̄ ꝯcluſiōi accedere duꝝ putat: ęquū eſt vel falſū aliq̄d ꝑceſſiſſe demōſtret. vel collationē ꝓpōnuꝫ nō eſſe efficacē nccārię ꝯcluſiōis oſ̄dat Alioquin ꝯceſſis ꝑcedentibꝫ. nihil prorſus eſt qd de illatione cauſetur

¶ Hic ph̄ia ponit ãmira
tionē boetij ſuꝑ deductio/
ne ph̄ię dic̄cs O ph̄ia mi/
ra eſt illatio tua ⁊ ꝯceſſu.
.i. ad ꝯcedēdum difficil'. q̄
ꝓbatur miſeriā maloꝝ di
minui ꝑ mortē.. ſꝫ ꝯgnoſ/
co eā nimiū ꝯuenire his q̄
ꝯceſſa ſunt pri⁹ Dicit ph̄i
loſophia Recte inq̄t ęſti/
mas. .i. q̄ prędictę illatiōi
difficile credit. ſꝫ q̄ duꝝ .id
ē difficile putat accedere ꝯ
cluſioni ipam ꝯcedendo ę/
quū eſt vt ipe demrēt ali/
q̄d flm̄ ꝑceſſiſſe in ꝑmiſſis
vel oſ̄dat collationē ꝓpōnū nccārię ꝯcluſionis non eē efficacē Alioquin ꝯceſ/
ſis ꝑcedētibꝫ nihil eſt qd cauſet .i. ꝯquerat de illatione. vñ nccāriū eſt eā cōce/
dere q̄ꝫtūcunq̄ꝫ videat duꝝ ¶ Nota q̄ ſi nō ꝯſentit ꝯcluſioni. hoc eſt vl' ꝓpter
pctm̄ in materia. vel ꝓpter pctm̄ in forma. ꝓpter pctm̄ ī materia.. vt ſi aliqua
ꝑmiſſaꝝ ſit flā Propter pctm̄ in forma. vt ſi nō ſit debita ꝯnexio ꝓpōnuꝫ re/
ſpectu ꝯcluſionis incidēte aliqua fallacia Si aūt nihil iſtoꝝ accidit nccārio
(ſequitur ꝯcluſio ex ꝑmiſſis.

Nā h̄ q̄ꝫ qd dicā nō min⁹ mirꝝ videat. ſꝫ ex his q̄ ſumpta ſūt. ęq̄ ē nccāriū. B. q̄dnā inq̄. P. Fęliciores inq̄t eē ī ꝓboſ ſupplicia luentes q̄ꝫ ſi eos nulla iuſticię pęna coerceat: neq̄ꝫ id nūc molior qd cui

¶ Hic ph̄ia ꝓbat ma/
los eſſe miſeriores ſi ñ pu
niātur q̄ꝫ ſi puniāt. ſecūdo
ſoluit qddā dubiū Tercio
poit quedā epilogū ꝑdcō/
rū. ſcda ibi. ſꝫ q̄ſo. Tercia
ibi. Id ꝓo hacten⁹. Prio
prēmittit concluſionem ..

uis veniat in mentẽ. corrigi vltione pꝛa/
uos mores. ⁊ ad rectũ ſupplicij terrore
deduci ceteris q̃ꝫ exemplum eſſe culpã
da fugiendi. ſꝫ alio quodammõ infeli
ciores eſſe iꝓbos arbitroꝛ ĩpunitos:
tametſi nulla rõ coꝛrectionis nullꝰ re/
ſpectus habeat exempli. B. Et q̃s erit
inq̃m pꝛeter hos alius modus?

quã ꝓbare intendit exclu/
dendo quoſdam modos ꝓ
bationis q̃bus ꝯcluſio ꝓ
bari poſſet. ſcđo ponit ali/
uꝫ modũ ꝓbatiõis ab iſtꝫ
ibi. Et illa Primo đt. hoc
quo q̃ꝫ qđ dicã nõ minꝰ vi
detur miꝝ. ſꝫ ꝯque neccãriũ
videt cõcludi ex his q̃ ſũ/
pta ſunt. ⁊ querit Boetiꝰ
Quidnã ẽ hoc. Dicit phi
loſophia. Ego dico ĩpꝛo/
bos eẽ fœliciores luentes
ſupplicia. q̃ꝫ ſi nulla pœna iuſticie eos coerceat. i. puniat. ſed ego nõ molioꝛ. i.
nõ intendo nũc q̃ alicui veniat in mẽtem prauos mores. i. hoĩes praue mori
geratos coꝛrigi vltione. i. pœna. ⁊ terroꝛe ſupplicij ipõs deduci ad rectũ. ⁊ nõ
intendo ceteris hoĩbus pœnã maloꝝ eſſe exemplũ fugiendi culpãda. i. mala.
Sed p̃ter iſtas duas cãs eſt alia a p̃dictis q̃ arbitroꝛ improbos eſſe fœlicio/
res punitos. tametſi ꝓ quãuis nulla rõ coꝛrectionis. ⁊ nullus reſpectus exem
pli habeat. ⁊ querit Boetius Quis erit p̃ter hos alius modꝰ? ❡ Nota q̃
due ſunt cauſe ꝓpter quas videt meliꝰ malos eẽ punitos q̃ꝫ impunitos. vna ẽ
q2 per pœnas mali coꝛrigũtur ⁊ reſipiſcũt a malo Secunda cauſa eſt. quia
alij timoꝛe pœne maloꝝ declinãt a malo ⁊ ſic pœna maloꝝ eſt exemplũ alijs
fugiendi malũ. licꝫ iſte due cãe ſint vere. tñ phia de eis nõ intendit ſꝫ vult aſſi
gnare aliam cãm p̃ter iſtas.

P. Et illa bonos inq̃t eẽ felices. malos
vero miſeros: nõne ꝯceſſimus? B. Ita
ẽ inq̃ꝫ P. Si igit inq̃t miſerie cuiuſpiã
bonũ aliqđ addatur nonne felicioꝛ ẽ eo
cuiꝰ pura ac ſolitaria ſine cuiuſdaꝫ bo
ni admixtione miſeria eſt? Boe. Sic
inq̃ꝫ videt. P. Quid ſi eidẽ miſero q̃s
cũctis careat bonis: p̃ter ea q̃bꝫ miſer
eſt malũ aliud fuerit annexũ. nõne mul
to infelicioꝛ eo cenſendus ẽ. cuiꝰ infoꝛ/
tuniũ boni ꝑticipatione reuelat? Bo.
Quid ni inq̃ꝫ? P. Hñt igit imꝓbi cum

❡ Hic phia ponit aliũ
modũ p̃ter p̃dictos ꝓbã
do malos ĩpunitos eẽ mi
ſeriores q̃ꝫ punitos. ſecun/
do declarat qđdam aſſum
ptũ in ꝓbatione. ibi Sed
puniri. pꝛimo reſumit qđ
ſupꝛa ꝓbatũ eſt. tercia ꝓ
ſa đi. Nonne ꝯceſſimꝰ bo/
nos eſſe fœlices. malos ṽo
miſeros đt Boetius.
Ita eſt inq̃ꝫ ⁊ phia Si mi
ſerie alicuius addit aliqđ
bonũ. nonne ipẽ eſt fœlici/
oꝛ eo cuiꝰ miſeria eſt pura
⁊ ſolitaria ſine admixtiõe
alicuiꝰ boni. đt Boe. Sic
inq̃ꝫ videt Vlterius que/
rit phia. ſi eidẽ miſero qui
cũtis caret bonis aliđ ma
lũ fuerit annexũ. nõne cen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

puniũtur q̃dez boni aliq̇d annexũ: pę//
nã ip̃am ſcʒque rõne iuſticię bona eſt.
ĳdemq̃ cũ ſupplicio carẽt ineſt eis ali
quid alterius mali ip̃a ĩpunitas: quaʒ
iniq̇tatis merito malũ eẽ ꝯfeſſ⁹ es
B. Negare nõ poſſum. P. Multo igi
tur infęliciores impbi ſunt iniuſta ĩpu
nitate donati q̃ʒ iuſta vltione puniti

ſendũ eſt infœlicior eo cuius infortuniũ. i. malũ releuat̃. i. tpat̃ pticipatione boni. dr Boe. Quidni in q̃ʒ. i. q̃re nõ Igit̃ dr phia Mali cũ puniũtur habẽt aliq̇d boni annexuʒ. ſ. pœnã. q̃ rõe iuſticię bona eſt. ꝛ cuʒ ĳdem ĩprobi carent ſupplicio. ſ. pœna ineſt eis aliq̇d alteri⁹ mali. ſ. ip̃a ĩpunitas. quã merito. i. iure iniq̇tatis ꝯfeſſus es eẽ malũ. dr Boe. negare nõ poſſũ. Igit̃ ꝯcludit phia ꝙ impbi multo ſunt infœliciores donati. i. additi iniuſta ĩpunitate. i. mala ĩpunitate q̃ʒ puniti iuſta vltione. i. pœna. ¶. Nota ꝙ rõ quã phia intendit eſt iſta Cuiuſcũq̃ hoĩs malicię addit̃ aliq̇d boni ip̃e fœlicior eſt eo cui⁹ malicię nihil boni addit̃. ſʒ cũ malus hõ punit̃ ſuę malicię addit̃ aliq̇d boni. ſ. pœna q̃ rõe iuſticię bona ẽ. quũ ãt punit̃ e⁹ malicię addit̃ aliq̇d malũ. ſ. ĩpunitas q̃ mala eſt. g̊ malus punit⁹ fœlicior eſt malo ĩpunito

¶ Sed puniri ĩprobos iuſtũ impuni
tos vero elabi. iniquũ eſſe manifeſtum
eſt. B. Quis id neget. P. Sʒ ne illud
q̃dem ait quiſq̃ negabit. bonũ eſſe om
ne qđ iuſtũ eſt. ꝯtraq̃ qđ iniuſtũ ẽ. ma
lum liquere. B. Rñdi tum ego Iſta q̃//
dez ꝯſequẽtia ſunt eis: quę pauloante
(ꝯcluſa ſunt:

¶ Hic phia declarat q̇ddã aſſumptũ in pbatione ſcʒ ꝙ pœna maloꝝ ſit bona ꝛ ꝙ ĩpunita ſit mala dicẽs Manifeſtũ ẽ ꝙ puniri ĩprobos eſt iniuſtũ ꝛ iniquos elabi. i. euadere impunitos eſt ĩiuſtuʒ Dicit Boetius Quis neget illud Subiungit phia Nũquid illud aliq̇s negabit õne qđ eſt iuſtũ eẽ bonum ꝛ ecõtra. i. p ꝯtrariũ qđ iniuſtũ eſt liquet. i. manifeſtũ eſt ip̃m eẽ malũ. Ego Boetius dixi iſta iã dicta ꝯñа ſunt eis q̃ pauloante ꝯcluſa ſunt ¶ Notandũ ꝙ phia innuit duplicẽ rõem Prima talis eſt pœna maloꝝ eſt iuſta. ſed iuſtuʒ eſt bonũ. ergo pœna maloꝝ eſt bona Secunda rõ eſt. ĩpunitas maloꝝ eſt iniuſta. ſed iniuſtũ eſt malũ. ergo ĩpunitas maloꝝ eſt mala.

¶ Sed q̃ſo inq̃ʒ te Nulla ne aĩaꝝ ſup//
plicia poſt defunctũ morte corpus reli
quis. P. Et magna q̃dez inq̇t: quoruʒ
alia pęnali acerbitate. alia vero purga

¶ Hic phia ſoluit dubiũ Querit ei Boe. O phia q̃ſo te inq̇t. nũquid nulla aĩaꝝ ſupplicia p⁹ mortem reliq̇s. i. relinq̇ doces. phia rñdʒ. Magñ quoꝝ maloꝝ alia ego puto exerceri. id ẽ

toria clemētia exerceri puto Sꝫ nunc de his diſſeri ꝯſilium non eſt

puniri pœnali acerbitate. ſicut mala dānatoꝝ. Alia ꝟo puniri purgatoria cle/ mētia. id igne purgatorio ſed diſſerere. i. diſputare de his pœnis q̄ debētur aīabꝫ pꝰ mortē. nūc nō ē ꝯſilium ¶. Nota ꝙ pctm̄ qn̄qꝫ eſt tale ꝙ ꝑ ip̄m habituatur volūtas ad malū. cuiuſmōi eſt mortale pctm̄. peccātes ergo mortaliter. ⁊ in tali pctō decedētes puniūtur eterna pœna poſt mortē. Nā ſc̄m btm̄ Grego. Ad magnā iuſticiam iudicantis dei ꝑtinet vt nūqꝫ careant ſupplicio q̇ nunqꝫ carere volunt pctō Qn̄qꝫ āt pctm̄ eſt tale ꝙ ꝯſtat cū voluntate habituata ad bonū. ſicut ē pctm̄ veniale. tale nō puniꝛ eternaliter poſt mortē. ſꝫ qꝛ ad iuſticiā dei ꝑtinet vt nl'luꝫ pctm̄ maneat īpunitū. iō oꝫ vt hō puniaꝛ ad tēpus ꝓ pctō veiali. ⁊ quia ꝑ talē pœnā aīa purgatur ad receptionē pleī p̄mij. iō illa pœna dꝛ pœna purgatoria

Id ꝟo hactenꝰ egimus. vt q̄ indigniſſima tibi videbaꝛ maloꝝ ptās. eam nul/lam eſſe ꝯgnoſceres. quoſqꝫ īpunitos q̄rebare. videres nunqꝫ improbitatꝭ ſue carere ſupplicijs Licentiā quā cito finiri p̄cabaris. nec longā eſſe diſceres infeliciorem fore ſi diuturnior. infeliciſſiāꝫ ꝟo ſi eſſet eterna Poſt hec miſeriores eē improbos. iniuſta īpunitate dimiſſos qꝫ iuſta vltione punitos Cui ſententie ꝯn̄s eſt: vt tū demū grauioribus ſup/plicijs vrgeantur cū īpuniti eē credūꝛ.

¶ Hic ponit quedaꝫ epi/logū ſupra dictoꝝ. ſecūdo oñt boe. opinionē vulgi eē ꝯtrariā opinioni phie. ibi. Tū ego Prio dicit Id e/gimus. i. ꝑtractauimꝰ ha/ctenus. i. hucuſqꝫ vt ptās maloꝝ q̄ tibi videbaꝛ īdi/gniſſima nullā eē cognoſ/ceres. ſicut oñdimus in ſecūda proſa. ⁊ illos malos quos tu q̄rebare īpunitos tu nūqꝫ videres carere ſupplicijs ſue īprobitatis. ſicꝫ oñſuꝫ eſt tercia ꝓſa. ⁊ nos etiā egimꝰ vt licētiaꝫ ſeuiēdi ꝯtra bonos qꝫ tu cito p̄cabaris finiri diſceres iam nō eſſe longā ⁊ infœliciorē eē potētiaꝫ ad malū. ſi eſſꝫ diuturnior ⁊ infœliciſſimā eſſe ſi eēt eterna. ſicut in iſta ꝓſa oñſum eſt. Poſt hec ꝓbatuꝫ eſt eadē proſa īprobos eſſe miſeriores dimiſſos. i. relictos iniuſta īpunitate qꝫ punitos iuſta vltione Cui ſentētie ꝯſequens eſt cū credūtur eē impuniti vrgeanꝛ grauioribꝫ ſupplicijs ¶ Notandū circa p̄dicta cū dꝛ illuꝫ eſſe miſeriorē q̇ peccat īpune qꝫ qui puniꝛ pro pctō. hoc eſt intelligēdū de mi/ſeria pn̄tis vite vtrobiqꝫ vt ſit ꝯformis ꝯparatio Accipiendo em̄ miſeriā pn̄tis vite ex vna ꝑte. ⁊ ex alia ꝑte miſeriā que eſt poſt mortē eſſet difformis cōparatio ⁊ extra ꝓpoſituꝫ. quia hic nō loquitur de miſeria que eſt poſt morteꝫ

¶ Hic Boetius oſtendit opionē vulgi eſſe ꝯtrariaꝫ opinioni phie. ſecundo oſtendit phia non eſſe ꝯſentiendū opinioni vulgari. ſecunda ibi. Quid igitur Primo dicit O phia cum ego cōſidero tuas inquiſitiones. id eſt rōnes puto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

P. Cum ego: cũ tuas inq̃ rõnes conſidero. nihil dici verius puto. At ſi ad hoĩz iudicia reuertar. q̃s ille eſt cui hec non credẽda mõ. ſed ſaltẽ audienda videãtur. P. Ita eſt inq̃t illa. Nequeunt em̃ oculos tenebris aſſuetos ad lucẽ ꝑſpicue veritatis attollere. ſimileſq; auibus ſunt. quaꝝ intuitũ nox illuminat. dies cecat Dũ em̃ nõ reꝝ ordinẽ. ſ; ſuos intuentur affectus vel licentiaz. vel impunitatẽ ſceleꝝ putant eſſe felicez Uide autem quid eterna lex ſanciat Melioribus aĩm ſi cõformaueris. nihil opus eſt iudice p̃miuz deferente. tu te ipſe excellentioribus addidiſti Stu diũ ad peiora deflexeris: extra ne q̃ſier; vltorem. tu te ipſe in deteriora detruſiſti. veluti ſi vicibus ſordidã humuz. celumq; reſpicias. cũctis extra ceſſantibus: ipa cernẽdi ratione nũc sceno nũc ſideribꝫ intereſſe videaris. At vulgus iſta non reſpicit

nil verius dici ſupple illis. ſed ſi reuertar ad iudicia vulgariũ hoĩm ſupple aliter videt. Quis em̃ ẽ ille cui hec ſupple dicta tua ñ mõ. i. nõ tm̃ videantur nõ credẽda. ſed etiã nõ audienda. dicit phia. Ita ẽ q͛ vulgares neq̃unt oculos rationis ⁊ intellectus aſſuetos id eſt aſſuefactos tenebris paſſionũ attollere. id eſt erigere ad lucẽ perſpicue veritatis ſupple vt veꝝ videant iudicio recte rõnis Et ſunt ſil'es auibus ſc; noctuis ⁊ bubonibus quarũ intuitũ. id eſt viſum nox illuminat ⁊ dies cecat. dum em̃ vulgares nõ intuentur ordinẽ reꝝ qui habet ſe ad modũ lucis. ſed intuentur ſuos affectus. id eſt deſideria que habent ſe ad modũ tenebraꝝ ipſi putãt fœlicẽ eſſe impunitatẽ ſcelerũ id eſt maloꝝ. vel licentiam ſupple ſeuiendi contra bonos. qđ tamen nõ ẽ Uide autẽ quid ſanciat. id ẽ ſtatuat eterna lex. i. diuina ꝓuidentia. ſi cõformaueris animũ tuũ melioribus. id eſt virtutibus. nihil eſt tibi opus iudice exteriori deferente premiũ. quia tu te ipſe addidiſti excellentioribus. ⁊ per ↄñs factus es deus Si aũt ſtudiũ deflexeris ad peiora. i. vitia. ne ꝓ non q̃ſieris extra vltorem. id eſt vindicẽ. q: tu ipſe detruſiſti te in deteriora. ⁊ ꝑ cõſequẽs factus es belua Hoc declarat in ſil'i. veluti ſi reſpicias humũ ⁊ celũ vicibꝫ. i. viciſſim. nũc celũ nũc terrã. cũctis ſupple iudicijs extra ceſſantibꝫ. tu ipſa ſola rõe cernẽdi videaris nũc intereſſe sceno. i. terre. nũc ſideribꝫ. i. celo Sic eodẽ mõ cũctis extra ceſſantibus. ipſa ſola rõne oꝑandi bene vel male aſſequeris p̃miũ vel ſuppliciũ diuina iuſticia h ordinãte. ſ; vulgus iſta nõ reſpicit ꝓpter p̃dictam cãm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Nota ꝙ qꝛ natura viſus requirit mediū illuminatū. iō ſm cōem naturaꝫ viſus noctuę ⁊ bubonis melius deberent videre in die q̃ꝫ in nocte. cuiuſtn̄ ꝯ/trariū accidit eis. vel ꝓpter debilitatē naturalem viſus. ſicut in noctuis. de q̇bus dr̄ Iſidorus ꝙ orto ſplendore ſolis viſus noctuę hebetatᷣ. vel ꝓpter con/ſuetudinē ad tenebras. ſicut creditᷣ de bubone Cū em̄ bubo h̄eat alias aues ſibi inimicas. iō de die in cauernis latitat. ⁊ alijs auibꝫ quieſcentibꝫ ꝓpter neceſſitatē victus de nocte volat ¶ Notandū ꝙ dr̄ Vide quid ęterna lex ſanci/ciat. dr̄ btūs Aug⁹ in li. de libero arbitrio Lex ęterna eſt q̄ iuſtū eſt vt oīa ſint ordinata. ⁊ iō ſm ordinē eius nūq̃ꝫ iuſtus deſtituitur p̄mijs. nec malus ſupplicio.

¶ Quid igitᷣ: His ne accedam⁹ q̇s beluis ſiles eē mōſtrauim⁹: Quid ſi quis amiſſo pęnitus viſu: ipm etiā ſe habu/iſſe obliuiſceretᷣ intuitū. nihilq̇ꝫ ſibi ad humanā ꝑfectionē deſſe arbitraretᷣ. nū videntes eadem cęcos putaremus:

¶ Hic oñdit phia nō eſſe ꝯſentiendū opinioni vul/gari dicens O boeti. q̇d i/gitᷣ dicis. nūquid debemus accedere ꝑ ꝯſenſū his vulgaribus. quos mōſtraui/m⁹ ſiles eſſe beſtijs. q. di. nō Et hoc manifeſtat ꝑ exemplū dicēs. q̇d dicis ſi q̇s hō pœnit⁹ amiſſo viſu obliuiſceretᷣ etiā ſeipm habuiſſe viſum ⁊ arbitraretᷣ nihil deeſſe ſibi ad ꝑfectionē humanā: nūq̇d hoies vi dētes. i. iudicātes eadē cū cęco putarem⁹ eē cęcos. q. di. imo ſpᵉ ſilr Si vulgares dicerēt ſe recte iudicare. ⁊ ſe nō eē beluas adhuc nō eēt eis ꝯſentiendum. ¶ Notandū ꝙ vulgares ⁊ imperiti iudicāt tāq̃ꝫ longe diſtantes a veritate. qꝛ iudicant ſᵐ ꝯcupiſcentiā nō ſm rei veritatē. ꝓpter qḋ nō eſt aſtandū eoꝝ iudicio. vn̄ Seneca in de remedijs fortuitoꝝ dr̄ Male opinātur hoies de te ſed mali. mouerer aūt ſi ſapiētes hoc loquerētur. nūc āt malis diſplicere ē laudari Male de te loquūtur. mouerer ſi hoc iudicio facerēt. nūc aūt morbo ignorantię faciunt Male de te loquūtur. qꝛ bene neſciunt loqui

¶ Nā ne illud q̇dem acq̇eſcēt. qḋ ęque validis rōnuꝫ nititᷣ firmamētis. infęli/ciores eos eſſe q̇ faciant q̃ꝫ qui patiantᷣ iniuriā: B. Vellē inq̇ꝫ has ipas audi/re rōes. P. Qēm inq̇t iprobuꝫ nū ſupplicio dignū negas:. B. Minime. P. Infęlices vero eē qui ſint iprobi. mul/tipliciter liquet. B. Ita inq̇ꝫ. P. Qui igitᷣ ſupplicio digni ſunt: miſeros eē nō

¶ Hic phia ꝓbat illos eē miſeriores q̇ faciunt iniu/riā q̃ꝫ qui patiūtur ſcḋo ex hoc ꝯcludit ꝙ iniuria nō ē ipſius patiētis. ſꝫ inferētꝭ Tercio inuehitᷣ ꝯtra ora/tores. ſcḋa ibi Hinc igitᷣ. tercia ibi Atq̇ nūc. Prio dicit Nūquid vulgares ñ acq̇eſcent. i. credēt illḋ qḋ nititᷣ ęque validis firmamē tis rōnū. ſ. infœliciores eē eos q̇ faciūt iniuriā. q̃ꝫ q̇ patiūtur. dr̄ Boeti⁹. vellē audire has ipas rōes Tē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

dubitas. B. Cõuenit inq̃z. P. Si igi
tur cognitor ait. reſideres: cui ſupplici
uz inferẽdũ putares. ei ne q̄ feciſſet: an
q̄ ꝑtuliſſet iniuriã? B. Nec ambigo in
q̄z quin ꝑpeſſo ſatiſfacerẽ dolore facien
tis. P. Miſereor igiꝉ tibi iniurię illa/
tor q̄z acceptor eẽ videretur. B.. Cõſe
(quitur inq̃z.

phĩa intendit duos ſyllo/
giſmos ad ꝓbandũ inten/
tũz. quoꝝ primus ẽ. oĩs ĩ
probus eſt miſer. ſz oĩs di
gnus ſupplicio eſt ĩprobꝰ
ꝙ oĩs dignus ſupplicio eſt
miſer. ꝛ ꝑ ꝯñs q̄zto digni/
or eſt ſupplicio. tãto eſt mi
ſerior Secũdus ſyllogiſ/
mus quãto aliq̄s eſt dig/
nior ſupplicio. tanto ẽ mi/
ſerior. ſed faciẽs iniuriam
dignior eſt ſupplicio q̄z pa
ſupplicio q̄z iniuriã patiens Primo innuit
tiens. ꝙ faciens iniuriã dignior eſt ſupplicio q̄z iniuriã patiens Primo innuit
ꝓmuz ſyllogiſmũ dicẽs Nũq̄d negas oẽm ĩprobũ eſſe dignũ ſupplicio? Boe
tius dr Mĩme nego. ꝛ phĩa inq̄t. multipliciter liq̄t eos eẽ infœlices q̄ ſunt ĩ
probi Ita eſt dr Boetius Igiꝉ dr phĩa. qui digni ſunt ſupplicio. non dubi/
tas eos eſſe miſeros. dr Boeti. Cõuenit inq̃z ſupple ꝑdictis Tũc innuit ſcd̃z
ſyllogiſmũ per modũ interrogationis dicẽs O boeti ſi tu reſideres ꝯgnitor.
id ẽ iudex cauſaꝝ cui putares inferendũ ſuppliciũ vel ei qui feciſſet iniuriam
vel ei qui ꝑtuliſſet iniuriã. dr Boetius Nõ ambigo. i. nõ dubito quin ego ſa
tiſfacerẽ paſſo iniuriaz dolore. i. cũ ſupplicio facientis iniuriã Igiꝉ dr phĩa il
lator iniurię videꝉ tibi eẽ miſerior q̄z acceptor iniurię. dicit Boetius ꝯſequiꝉ
inq̃z ſupple ꝑdicta ¶ Notandũ ꝙ ad eandẽ ꝯcluſionẽ ſic poſſet argui Quicũ
q̄z operatur malũ ex ꝓpoſito magis peccat ꝛ miſerior eſt q̄z ipm ſuſtinẽs ſine ꝓ
poſito ꝛ voluntate. ſed inferẽs iniuriã peccat ex ꝓpoſito ꝛ ex voluntate. ſuſti/
nens aũt ſuſtinet ꝯtra voluntatẽ. ergo inferẽs iniuriã peior eſt ꝛ miſerior pa
(tiente iniuriam

Hac igiꝉ alijs ſcꝫ de cauſis ea radice nitẽ
tibus ꝙ turpitudo ſuapte natura miſe
ros faciat. apparet: illatã cuilibet iniu
riã nõ accipientis. ſed inferẽtis eſſe mi
(ſeriam

¶ Hic phĩa ꝯcludit ex di
ctis ꝙ quęlibet iniuria nõ
eſt miſeria patientis. ſz in
ferentis dicẽs Hac igiꝉ de
cã. q̄r inferẽs iniuriã miſe/
rior eſt patiente.. ꝛ ex alijs
cauſis ea radice. i. fundam̃
to nitẽtibus. hoc ſcꝫ funda
mento ꝙ turpitudo facit hoĩes miſeros ſuapte natura. i. ſua ꝓpria natura.
Ex hoc apparet iniuriã cuilibet illatã nõ eſſe miſeriam accipientis. i. patien/
tis eã ſed inferẽtis ¶ Notandũ ꝙ ex lrã ſic põt argui Turpitudo ꝓpria na/
tura ſua facit hoĩem miſeꝝ. ſed turpitudo eſt in inferente iniuriã ꝛ nõ in pati
ente. ergo inferẽs iniuriã eſt turpis ꝛ miſer. ꝛ ꝑ ꝯñs iniuria nõ eſt miſeria pa
(tientis ſed eã inferentis

¶ Hic phĩa inuehitur ꝯtra oratores. ſcd̃o cõcludit ex dc̃is ꝙ odiũ nõ hꝫ lo/
cũ apd̃ ſapientes. ibi Quo fit Primo inuehiꝉ ꝯtra oratores q̄ inducũt iudi/
ces ad miſerandũ patiẽti iniuriaz. cũ tñ potius miſerãdum ſit faciẽti iniuriaz
Dicit ergo Et oratores. i. cauſidici. quoꝝ officiũ eſt ꝑſuadere iudici. iſti faci

❡ P. Atq̃ nūc ait ꝯtra faciūt oratores Pro his eñ qui graue q̃d acerbūq; ꝑpeſſi ſunt: miſeratiōem iudicū excitare conātur: cū magis admittētibus iuſtior miſeratio debeat̃ Quos nō ab iratis ſed a ꝓpicijs potius miſerātibuſq; accuſatoribꝰ ad iudiciū. veluti egros ad medicū duci oportebat vt culpe morbos ſupplicio reſecarent Quo pacto defenſoꝝ opa vel tota frigeret. vel ſi prodeſſe hōibus mallet. in accuſatiōis habitū ꝟteretur Ipi quoq; iprobi ſi eis aliqua rimula ꝟtutē relictā fas eēt aſpicere. vitioꝝq; ſordes pęnaꝝ cruciatibꝰ ſe depoſituros viderēt diſpenſatiōe adipiſcende probitatis: nec hos cruciatus eē ducerēt: defenſorumque opaꝫ repudiarēt: ac ſe totos accuſatoribꝰ iudicibuſq; ꝑmitterent

unt nūc ꝯtrariuꝫ. q2 ipſi conātur excitare miſeratiōnē iudicū pro eis q̃ ꝑpeſſi ſunt graue ⁊ acerbū q̃d. cum magis iuſtior miſeratio debeat̃ admittentibus .i. facientibꝰ malū quos iniuriātes oportebat duci ad iudiciū velut egrotos ad medicū. nō ab iratis accuſatoribꝰ.. ſꝫ a ꝓpicijs miſerantibꝰ vt reſecarēt morbos culpe ſupplicio .i. pœna Quo ſupple ordine pacto. ſi hoīes mouerētur miſericordia erga faciētes iniuriā. opa .i. diligentia defenſoꝝ .i. defendere volentiū ipos illa tota frigeret. .i. ceſſaret. vel ſi mallent ꝓdeſſe hōibus iniuriātibus tūc defenſio eoꝝ ꝟteret̃ in habituꝫ accuſatiōis. ita ꝙ ille qui fuit defenſor fieret accuſator. Ipſi q̃ꝫ iprobi ſi eis eēt fas reſpicere ꝟtutē relictā aliqua rimula .i. cognitione. ipi viderēt ſe depoſituros ſordes vitioruꝫ cruciatibus pœnaꝝ ꝯpenſatiōe .i. cā adipiſcēde probitatis Nec ipſi dicerent.. .i. reputarēt cruciatus. ſed ipſi repudiarent .i. ſpnerēt. opam .i. diligentiā defenſorū. ⁊ ſe totos ꝯmitterēt accuſatoribꝰ ⁊ iudicibꝰ Notandū ꝙ mīa ⁊ miſeratio eſt ꝟtus ꝑᵐ quā aliq̃s ꝯpatit̃ aliene miſerie. Cui g̊ ineſt maior miſeria ei debetur maior mīa. ſꝫ declaratuꝫ eſt maiorē eſſe miſeriā inferentis iniuriā q̃ꝫ patientis. g̊ ad miſerandū eis maxime dñt induci iudices. cꝰ ꝯtrariū faciūt oratores q2 īducūt iudices ad miſerādū patiētibꝰ īiuriā.

❡ Notandū ꝙ faciētes iniuriā accuſandi ſunt. nō ex ira. ſꝫ ex ꝯpaſſiōe ⁊ mīa vt pœnaliter remedio morbꝰ culpe eoꝝ auferat̃ Sicut eñ egris nō eſt inſultandū. ſꝫ potius ꝯdolendū. ſic ⁊ iſtis qui morbo vitioꝝ affecti ſunt. ⁊ potius ſunt accuſandi q̃ꝫ defendēdi vt pœnali acerbitate eoꝝ malicia minuatur Itꝫ ſi mali ꝑpenderēt ſordes vitioꝝ ⁊ dignitates ꝟtutum nō reputarēt cruciatus ſed ſe accuſatoribus ⁊ iudicibus voluntarie afferrent puniēdos.

❡ Sequitur proſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Hic phīa ex dictis ꝯcludit ꝙ odiū nō hȝ locū apud ſapiētes. ⁊ dicit Quo fit .i. ex dcīs ſeq̇tur vt apud ſapiētes nullus loc⁹ relinquat̃ odio Nam quis odit bonos niſi ſtultus. malos vero odiſſe caret rōe .i. irrōnabile eſt. Nā ſicut languor eſt morbꝰ corpꝝ. ita vitiū eſt morbus aiaꝝ. Cū ꝗ egros corpe mīme iudicaremus dignos odio.. ſed potius miſeratione. mlto magis nō pſequēdi ſunt odio. ſed potius miſerādi. q̄rū mētes vrget īprobitas .i. malicia exiſtēs atrocioꝛ .i. crudelioꝛ omī languore corpali. Nota ꝙ ſapientes non debēt odire malos qꝛ dicit Seneca ad Lucilliū. Hūc affectū ſapientes hēant aduerſ⁹ malos quē hȝ medicus aduerſus ſuos egros. q̄ eos nō odio ſȝ remedio ſtudet ꝯtrectare.. q̄ (nec reliq̄as egroꝝ. nec effuſa dedignat̃ intueri

Quo fit vt apud ſapiētes null⁹ proꝛſus odio locus relinquat̃ Nam bonos q̄s niſi ſtultiſſimus oderit? malos vero odiſſe rōne caret Nā ſi vti corpꝝ lāguoꝛ ita vitioſitas q̄daȝ eſt q̄ſi morbꝰ aīoꝝ. cū egros corpe mīme dignos odio.. ſed potius miſeratiōe iudicem⁹. mlto magis nō inſequēdi. ſȝ miſerādi ſunt. quorū mentes. omni lāguore atrocioꝛ. vrget improbitas.

Hic incipit quartū metꝝ huius quarti qđ dicit falleutiū ab inuētore Secūdum dicit pētametꝝ ſiue elegiacuȝ. in q̄ phīa exclamat ꝯtra hoīes q̄ bellicis motibꝰ ex odio ſemetipos ad mortē deducūt dicēs. Quid iuuat .i. q̄ vtilitas ē excitare tātos motus. ſcȝ odij. ⁊ q̄d iuuat ſolicitare .i. ſolicite exq̄rere fatū.. id ē mortem ꝓpria manu .q.d. nulla eſt vtilitas. Eſt aūt rō hec. qꝛ ſi mortē petitis. .i. deſideratis. ſiue vrāȝ ſiue alioꝝ ꝓpinquat ſponte ſua. nec remoratur .i. retardat volucres .i. veloces equos Mirāduȝ eſt etiam ꝙ hoīes q̄s leo. ſerpens. tigris. vrſus. aper. dente petunt .i. inuadūt. ꝙ īdē homīes petūt .i. inuadunt ſe enſe vt ſe mutuo interficiant Et q̄rit phīa Nūquid hōies mouēt iniuſtas acies ⁊ fera bella. ⁊ volūt perire alternis tęlis .i. mutuis ſagittis. iō qꝛ mores eoꝝ diſtant ⁊ diſſident id eſt diſcordant..

Metꝝ quartuȝ libri quarti

Quid tātos iuuat excitare mot⁹
Et ꝓpria fatuȝ ſolicitare manu
Si mortē petitis ꝓpinquat ipſa
Spōte ſua. volucres nec r̃morat̃ eq̄s
Quos ſerpēs leo tigris vrſus aper
Dēte petūt īdē ſe tn̄ enſe petūt
An diſtāt. qꝛ diſſidētq; mores
Iniuſtas acies ⁊ fera bella mouēt.
Alterniſq; volūt perire tęlis
Nō ē iuſta ſatis ſęuicie rō.
Vis aptam meritis vicē referre
Dilige iure bonos ⁊ miſereſce malis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Certe iſta rō ſeuicię nō eſt ſatis iuſta. vis ꝙ referre .i. reportare aptā vicē .i. viciſſitudinē meritis tā boni ꝙ̄ mali dilige bonos ⁊ miſereſce malis ¶ Notandū ꝙ ꝺ̄t mortē nō retardare ſuos equos. ꝑ equos mortis intelligūtur ꝑtiales diſpōes periodi per quas hō ad mortē tendit Quilibet eñ hō hꝫ certaꝫ ⁊ determinatā periodū ſuę vitę. eo ꝙ formę oīm reꝝ ſunt in terminis .i. corꝑibꝫ cęleſtibus ꝟtualiter vt pꝫ .ij. de generatione ¶ Notandū ꝙ phīa hic nō excludit licentiā gerendi iuſtū bellū. ſed iniuſtū. qꝛ ꝺ̄t iniuſtas acies. bellū eñ iuſtum ꝯceditur. ⁊ iō geritur vt aliquis nitēs ꝯtra iuſticiā ad iuſticiā reducat᷑

¶ Proſa quinta libri quarti:

¶ Iam quę fęlicitas vel miſeria eſt ī ꝓpriꝭ meritꝭ vniuſcuiuſqꝫ miratur cur boīs mala: malis bona ꝓueniant

HInc ego video inqꝫ q̄ ſit vel fęlicitas vel miſeria in ipis ꝓborū atꝫ improboꝝ meritis ꝯſtituta. Sꝫ in hac ipſa fortuna populari nō nihil boni mali ve ineſſe ꝑpendo Neqꝫ eñ ſapientū quiſq̄ꝫ exul. inops. ignominioſuſ qꝫ eſſe malit potius ꝙ̄ pollens opibus hōre reuerēdus. potētia validꝯ. in ſua ꝑmanens vrbe florere Sic eñ clarius teſtatiuſqꝫ ſapię tractat᷑ officiū. cū in ꝯtingētes ꝑplos. regentiū quodāmō beatitudo transſundit᷑

¶ Iſta eſt quinta ꝓſa huius q̄rti. qꝛ boetiꝯ ꝑ̇us cō querebat᷑ boīs mala ⁊ malis bona ꝯtigere. ꝓpter qꝺ̄ etiā reputabat iſtaꝝ fortunaꝝ vices nō ex ordine diuinę ꝓuidentię.. ſꝫ ex caſu ꝓuenire. iō phīa ſuꝑ hoc ꝯſolat᷑ Boetium aſſignādo cās q̄re bonis mala. ⁊ malis bona ꝯtingant. Et primo Boetius exprimit ſuuꝫ doloreꝫ in hoc ꝙ vices fortunaꝝ videntur confuſę ⁊ inordinatę diſponi. 2° aſſignat phīa cauſam huius apparentię. tercio ipm̄ cōſolatur aſſignādo cās ꝑ̄dictoꝝ Secunda ibi Nec miꝝ. tercia ibi. Ita eſt in q̄t Primo boetius ꝑ̄mittit q̄dam. Secūdo exprimit cauſā ſui doloris. ibi. Cum ꝑ̄ſertim .. Primo ꝺ̄t Ego video .i. intelligo hīc id ē ex dictꝭ q̄ fœlicitas ſit ꝯſtituta in meritis ꝓboꝝ ſcꝫ deos fieri. ⁊ q̄ ſit miſeria cōſtituta in meritis īꝓboꝝ .ſ. trāſformari in beluas. ſꝫ ego ꝑpendo. id ē iudico. nō nihil .i. aliq̄d boni vł mali eſſe in hac fortuna populari .i. ī ꝓſperitate fortuita Quid ꝓbat Neqꝫ eñ quiſq̄ꝫ ſapiētuꝫ magis vult eē exul. inops. ignominioſus. id eſt imphamis potius ꝙ̄ pollens opibꝫ. ꝙ̄ reuerendus honore. validus potentia. ⁊ in ſua vrbe permanens florere. Sic enim per huiuſmodi bona fortunę officiū ſapientis tractatur clarius ⁊ teſtatius .i. cum maiori teſtimonio. quia talibus plus creditur cū beatitudo regentiū diffūditur id eſt dilatatur in populos ꝯtingētes .i. vicinos.

¶ Nota quod in bonis fortuitis eſt aliquid boni. quia per ipſa ſapiēs expeditius tractat officiuꝫ gubernandi ſubditos .. Qui enim diuitijs po/

tentia. ꝛ fama p̃cellunt alios. aptiores ſunt ad regēdā rēpublicā. qꝛ aptiores ſunt ad ſubueniendū opp̃ſſis. ꝛ ad deprimendū malos ad ꝓtegendū bonos.. ad expugnādū inimicos. ꝛ ita ſapienti qui tractat negociū reipublicę nccā/ria eſt potentia ꝛ diuitiaꝝ abundantia. ſꝫ ſapienti ꝗ vacat ꝯtēplationi diui/tię ſunt oneroſę. qꝛ nimiā inde gerit ſollicitudinem.

¶ Cuꝫ p̃ſertim carcer lex cęteraqꝫ lega liū tormēta pęnaꝝ. ꝑniciosis potius ci uibus. ꝓpter quos etiā ꝯſtitutę ſūt de/beātur Cur hęc igitur verſa vice mutē tur ſceleꝝqꝫ ſupplicia bonos p̃mant. p̃ mia ꝟtutuꝫ mali rapiant vęhemēter ā/miror Quęqꝫ tā iniuſtę ꝯfuſionis rō vi deaẗ ex te ſcire deſidero. Minus eteni mirarer ſi miſceri oīa fortuitis caſibus credere Nūc ſtuporē meū de⁹ rector ex aggerat. ꝗ cum ſępe bonis iucūda. ma lis aſpera. ꝯtraqꝫ bonis dura tribuat: malis optata ꝯcedat. niſi cā dep̄hēdaẗ ꝗd eſt qđ a fortuitꝭ caſibꝰ differre vi/(deatur.

¶ Hic Boetius exp̃mit cām ſui doloris ꝛ admira tionis dicēs. Cū lex ꝛ car cer ꝛ cętera tormenta lega liū pœnaꝝ potius debean tur ꝑnicioſis. i. malis ciui bus. ꝓpter quos cōſtituta ſunt Ego vęhementer ad miror cur hęc tormēta vi/ceuerſa. i. ꝯtrario mō mu/tētur. ita vt ſupplicia ſce/leꝝ. i. maloꝝ p̃māt bonos ꝛ mali rapiāt p̃mia ꝟtu/tū. i. ꝟtuoſoꝝ. ꝛ ego deſide ro o phia ſcire ex te q̃ vide atur eſſe rō. i. cā tam iniu/ſtę ꝯfuſionis. min⁹ em̄ mi rarer ſi crederē oīa miſceri fortuitis caſibus Nūc au tem deus rector oīm exag/gerat. i. augmentat ſtupo/rem meū. ꝗ deus cum ſępe bonis iucūda malis aſpe/ra tribuat. ꝛ ecōtra. i. ꝑ cō trariuꝫ bonis dura. malis optata cōcedat. niſi dep̄hē datur. i. ꝯgnoſcatur cauſa huius. ꝗd eſt qđ hoc videaẗ differre a fortuitis caſibus. q. d. nihil. ¶ Nota ꝙ tormenta legalia ſicut carcer. mēbroꝝ mutilatio. flagellatio. ꝛ hmōi. ſunt inuenta ꝓpter malos. ꝛ iſta ſępius vidētur infligi bonis. malis euadentibus Sup hoc admiratur Boetius. cū tn̄ deus debeat punire malos. ꝛ remune/rare bonos. ꝛ niſi huius rō ꝯgnoſcaẗ quare hoc ꝯtingat nihil eſt ꝗn talia vi/deātur ꝯtingere a caſu ꝛ a fortuna. ꝛ nō ſubiacere regimini ꝓuidentię diuinę (quod abſurdū eſt

P. Nec mirꝝ ſi ꝗd ordīs ignorata rōe. temerariū ꝯfuſūqꝫ credaẗ. Sꝫ tu quā uis cāꝫ tātę diſpōis ignores. tn̄ qm̄ bon⁹ mūdū rcōr tꝑat. rcē fieri ꝯta ne dubites

¶ Hic phia aſſignat cāꝫ apparentię talis ꝯfuſiōis qꝛ ſic videẗ eē ꝓpter igno/rantiā cauſę. ꝛ dt Nec mi/rū ſi ꝗd credaẗ ꝯfuſuꝫ ꝛ te/merariū. i. caſuale in iſtis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

inferioribus ignorata rōne ordinis diuinę prouidentię. ſed quāuis tu ignores cām tantę diſpōnis diuinę. tñ qm̄ bonus rector ſcz deus ꝑat mūduz ſua bonitate. iō nō dubites cūcta recte fieri ¶ Notandū ꝙ mirꝝ eſt cuius cā neſcitur. ꝑ tanto eñ multi mirātur de eclipſi ſolis. qꝛ cām ignorant. ⁊ qꝛ Boetius ignorabat cām huius ꝯfuſionis. quare bonis mala ⁊ malis bona ꝯtingant. iō hoc ammirabatur ⁊ cā ammirationis eius fuit ignorātia diſpōis diuinę prouidētię

¶ Iſtud eſt metꝝ quintū hui⁹ quarti libri qđ dꝛ alemanicū ab inuētore. dactylicū a pede ꝓdominātē. tetrametrū. i. q̄tuor pedū. hyꝑcatalecticū. i. abundās i vna ſyllaba. In q̄ metro phīa declarat q̄modo ea q̄ruz cauſę nō apparent videtur mira Secūdo oſtendit quō ꝯgnita cā ceſſat āmiratio. ibi. Neō miratur flamina Primo oñt ꝙ ꝓpt latentiā cāꝝ hoīes mirant̃ ⁊ includit de hoc duo exēpla. primū eſt de eo qđ accidit in ſtellis iuxta poluz ſeptētrionalez. qꝛ illę ſtellę ceteris ſtellis remotioribus tarduis mouētur ⁊ tñ velocius oriūtur Qui aūt ignorat cām huius illi videtur hoc mirꝝ Vñ dt Si

¶ Metrū quintū li. quarti

Si quis arcturi ſidera neſcit
Propinqua ſummo cardīe labi
Cur legat tardus plauſtra bootes
Mergatq; ſeras ęquore flammas
Cū nimis celeres explicet ortus
Legē ſtupebit ętheris alti
Palleant plenę cornua lunę
Infecta metis noctis opacę
Queq; fulgenti texerat ore
Confuſa phœbe detegat aſtra.
Cōmouet gentes publicus error
Laſſantq; crebris pulſibus ęra

quis neſcit ſidera arcturi id eſt maioris vrſę labi. i. volui ꝓpīqua ſummo cardine. i. cardini. ponēdo ablatiuū pro dtīo caſu cā metri. i. polo ſeptētrionali. ille ſtupebit. i. admirabitur legē alti ętheris. i. firmamēti Cur bootes. i. ſtella tardus. legat. i. ꝑtranſeat plauſtra. i. ſtellas plauſtri. ſ. maioris vrſę ⁊ mergat ſeras flāmas ęquore. loquēs more poetico qui ſequētes iudicium vulgi dicūt ſtellas mergi in mari qñ occidūt. ⁊ dꝛ bootes mergere ſeras flāmas. i. lumina ſua tarda. qꝛ nūq̄ȝ ea mergit. ⁊ eſt modus loquēdi Id qđ nuq̄ȝ fit tarde fit. cū tñ bootes explicet ortus nimis celeres.. eo ꝙ in pͥcipio noctis nobis ſtatim apparet. ¶ Secūdum exemplum eſt de eclipſi lunę. quam (neſcientes cām) adeo aliqui admirātur ꝙ putant ei⁹ eclypſim cōtingere ꝑ incantationē. ⁊ volentes auxiliari lunę ⁊ impedire ne audiat incātationē ꝯcutiūt oīa vaſa ęrea ⁊ ſonora tꝑe eclypſis. vñ dt in lrā Cornua plenę lunę palleant qꝛ incipiēte eclypſi luna incipit apparere corniculata cornua infecta metis. i. terminis opacę noctis. i. vmbrę terrę Et phœbe. i. luna ꝯfuſa priuatiōe luminis. detegat. i. apparere faciat aſtra minora q̄ texerat. i. latere fecerat fulgentiore. i. abundātia ſui fulgoris Tūc publicus error quo putatur luna incan

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

tari ꝯmouet gentes.ꝛ laſſant.i.fatigant ęra.i.vaſa ęrea.vel cāpanas crebris pulſibus ¶ Nota ꝙ arcturꝰ dꝛ ab arctos qđ eſt vrſa q̄ eſt qđdaʒ ſignū iuxta polū ſeptētrionalē.qđ nos vulgariter plauſtrū noīamus..ꝛ ſic accipit btūs Grego.ſup Job dicēs Arcturus ſeptē ſtellis maxime lucet ſp mouetˀ ꝛ nunq̄ mergitur ¶ Notandū ꝙ ſtellę circa polū arcticū motę.ſicut arcturus ꝛ alię ſtellę mouētur tardius alijs ſtellis remotioꝛibus a polo arctico.qꝛ minorem circulū ſuo motu deſcribunt.ꝛ ſtellę remotiores maiorē.vñ cū ſtellę remotiores in equali tpe ptranſeant maiorē circulū.in quo ſtellę ꝓpinquiores miorē.qꝛ ambo circūuoluūtur ſemel in die naturali.ptʒ per definitionē velocitatis ꝛ tarditatis.ꝙ ſtellę ꝓpinquiores polo tardius mouētur ꝛ remotiores velotius Illud eñ mouetur tarde qđ in ęquali tpe ptranſit minꝰ ſpaciū Et illud mouetur velociter qđ in ęquali tpe ptranſit maius ſpaciū ¶ Notandū ꝙ luna recipit lumen ſuū a ſole.ſi ergo coꝛpus opacū interponitˀ impediēs ne lumē ſolis pueniat ad lunā.vel in toto vel in pte.nccē eſt lumen lunę deficere vel in toto vel in pte.ꝛ hoc eſt lunā eclypſari

Nemo miratur flamina coꝛi
Litus frementi tundere fluctu
Nec niuis durā frigoꝛe molem
Feruēte phœbi ſoluier ęſtu
Hic eñ cās cernere promptū eſt
Illic latētes pectoꝛa turbant.
Cūctaqʒ rara prouehit ętas
Stupetqʒ ſubitiſ mobile vulgus
Cedat inſcitię nubilus erroꝛ
Ceſſent pꝛofecto mira videri

¶ Hic oſtendit phīa ꝙ cognita cā ceſſat admiratio dicēs Nemo miratur flamina coꝛi talis venti tundere.i.pcutere litus fremēti fluctu ſcʒ maris..ꝛ h̊ dt pro tāto.qꝛ vento flāte aq̄ maris cedit.ꝛ ad litus reſiſtens repcutitur.nec etiā aliquis miratur molē.i.magnitudinem niuis frigoꝛe durā.i.ꝯgelatā ſoluier id ē ſolui Et hic eſt paragoge id ē additio ſyllbę ad finem dictionis ꝓpter nccitatem metri.g̊ ponitˀ ſoluier p ſolui.feruente ęſtu phœbi.id ē ſolis Hic eñ.i. in iſtiſ exēplis pmptū ē cernere cās q̄re vētus īpellit mare.q̄re ſol liq̄facit niuē..ſʒ illic.i.pꝛioꝛibꝫ exēplis latētes cauſę turbāt pectoꝛa ſpe per admiratiōem ꝛ mobile vulgus ſtupet.i.miratur ſubitis.i.de ſubitaneis euētibus..ꝛ ſtupet cūcta q̄ puehit.i.pducit rara ętas.i.q̄ raro eueniūt.ſʒ ſi vis caſſare admirationem nubilꝰ erroꝛ inſcitię.i.ignoꝛantię cāꝝ cedat.i.recedat ꝛ accedat noticia cāꝝ pfecto.i.p certo tūc ceſſant videri mira q̄ pꝛius ſtante ignoꝛantia videbātˀ mira ¶ Nota ꝙ ſacerdotes in ęgipto ꝓpter admirari inceperūt phāri.vidētes eī eclipſes ſolis ꝛ lunę ꝛ ignoꝛantes cās mirabātur.cās eoꝝ inq̄rentes.q̇bꝫ inuētis habuerūt ſciam eaꝝ eclipſium.eo ꝙ ſcire eſt cām rei ꝯgnoſcere..ꝯgnita g̊ cauſa ꝯgnoſcitur res.ꝛ p ꝯñs ceſſat admiratio.

¶ Pꝛoſa ſexta libꝛi quarti

¶ Narrat q̇d ſit inter puidētiaʒ dei.ꝛ īter id qđ a veteribus fatū appellabatˀ

¶ Hic īcipit ſexta pſa huius q̄rti.in q̄ phīa ꝯſolando Boe.aſſignat cās pdi

Ita ē inq̄ȝ. Sꝫ cū tui muneris ſit latētiū reꝝ cās euoluere. velataſqꝫ caligīe explicare rōes. q̄ſo vti hīc decernas. ⁊ qm̄ hoc me miraculū maxime ꝑturbat. ediſſeras. P.. Tū illa pauliſꝑ arridēs: ad rē me inq̄t oīm q̄ſitu maximā vocas cui vix exhauſti q̄cq̄ȝ ſatꝭ ſit. Talis nāqꝫ materia eſt vt vna dubitatione ſucciſa. innumerabiles alię velut hydrę capita ſuccreſcāt. nec vllus fuerit mod⁹. niſi q̄s eas viuaciſſimo mentis igne coerceat In hac em̄ de ꝓuidentia ſimplicitate. de fati ſerie. de repentinis caſibꝰ. de cognitione ac p̄deſtinatione diuina. de arbitrij libertate quęri ſolet Quę q̄ȝti oneris ſint ip̄e ꝑpēdis

ctoꝝ que videtur mira in diuina gubernatione. ꝓpť ignorantiam cauſę. ⁊ p̄io Boetius petit ſibi explicari iſtas cās.. ⁊ phīa tangit difficultatē explicationis eaꝝ ſc̄do promittit ſe velle aſſignare cās. ⁊ tercio eas aſſignat. ſc̄da ibi. Sꝫ qm̄ tercia ibi. Omniū gn̄atio Primo Boetius cōcedit q̄d dictū eſt de admiratione hoīm ꝓpter ignorantiā cauſaꝝ dicens Ita eſt inq̄ȝ. Tūc petit explicari cās admirationis eoꝝ q̄ ꝯtingunt in diuina ꝓuidentia ⁊ diſpōe di. O phīa cū euoluere. i. elucidare cās latentiū reꝝ ſit tui muneris id eſt tuę gratię. ⁊ explicare rōes velatas caligine. i. rōes obſcuras ⁊ difficiles Queſo vt hinc. i. d̄ iſta difficultate diſcernas. i. iudices. ⁊ ediſſeras. i. diſputes. qm̄ hoc miraculū maxīe me ꝑturbat.. quare malis bona ⁊ bonis mala eueniāt. ⁊ phīa pauliſper arridens Boetio inquit ad rē maximū oīm q̄ſitu. i. ad maximā queſtionē vocas. i. incitas me cui vix quicq̄ȝ exhauſti ſatis eſt. i. ad quā exhauriendā ⁊ ſoluendā vix aliquid ſufficit Talis nāqꝫ eſt materia quā petis declarari. vt vna dubitatione ſucciſa. i. ſoluta. innumerabiles alię ſuccreſcant velut capita hydrę. quoꝝ vno ablato tria ſuccreſcebant. nec fuerit modus. i. termin⁹ dubitationū. niſi quis eas coerceat viuaciſſimo igne. i. ardenti inueſtigatione mētis In hac em̄ materia q̄ri ſolet de ꝓuidentię ſimplicitate. de ſerie fati. de repentinis caſibus. de p̄deſtinatione diuina. de libertate arbitrij. q̄ oīa quanti oneris. i. difficultatis ſint ad determinandū tu ipſe ꝑpendis.

¶ Nota ꝙ ſapientis eſt ſcire oīa vt pꝫ ex prohemio methaphiſ. ⁊ cū ſcire ſit ꝑ cām primo poſterioꝝ Sapientis eſt euoluere cās reꝝ latentiū Iō dicit Boetius ad phīam Tui muneris eſt euoluere cās ¶ Nota ꝙ d̄t phīaꝫ pauliſper ſibi arriſiſſe ꝑ hoc phīa innuit morē ⁊ habitū ſapientū qui audita ſimplicitate imperitoꝝ arrident eis ꝯgratulando ꝙ ipſi cū auiditate ſapiam q̄runt ¶ Nota ſꝫm fabulas hydra fuit ſerpens in leerna palude hn̄s plura capita. quoꝝ vno ſucciſo tria excreſcebant. quē cū Hercules ſagittis interficere nō poſſet greco igne ipſum ꝯſumpſit

¶ Sequuitur proſa

¶ Hic phia ꝓmittit velle aſſignare cās dicēs Qm̄ hec noſſe te eſt q̄daȝ portio .i. ps tue medicine quā q̄ȝ ſimus ſepti .i. cōcluſi anguſto .i. breui limite tp̄is tn̄ aliqd deliberare conabimur .ſed ſi te delectant oblectamenta .i. ſuauitates muſici carminis .i. metri .oȝ ꝙ differas pauliſper .i. modicū hanc voluptatem donec ꝯtexo .id eſt formabo rōnes ſibi nexas .id ē ꝯiunctas ordine. Et Boeti⁹ vt libȝ inq̄ .i. vt tibi placȝ .tc̄ ipſa phia orſa .i. incipiens loqui velut ab alio principio ita diſſeruit .i. diſputauit. ¶ Notādum ꝑ hoc ꝙ dicit nos ſepti anguſto limite tp̄is innuit phia pn̄tem materiā adeo eē difficilem ꝙ totū tp̄s pn̄tis vite (qd̄ breue ē) vix ſufficit ad p̄dicta plenarie declarāda ¶ Nota dicit phiaȝ orſaȝ fuiſſe ab alio principio .nā illa q̄ phia prius ꝓbauit deducūtur ex hoc principio ꝙ deus eſt ꝑfectuȝ bonū ⁊ vltimus finis oīm. que aūt nūc vult demōſtrare deducūtur ex hoc principio ꝙ deus eſt principium effectuū oīm vt ptēbit

¶ Sȝ qm̄ hec q̄ȝ te noſſe q̄daȝ medicine tue portio eſt. quāq̄ȝ anguſto limite tp̄is ſepti .. tamen aliqd deliberare conabimur. Q ſi te muſici carmīs oblectamēta delectāt: hanc oȝ pauliſper differas voluptatē. dū nexas ſibi ordīe cōtexo rōes. B. Vtlibet inq̄. P. Tunc velut ab alio orſa p̄cipio ita diſſeruit

¶ Hic phia proſeqtur intentū volēs aſſignare cauſas quare bonis mala .. et malis bona ꝯtingant. ⁊ p̄mo declarat q̄daȝ ad ſuaȝ determinationē nccāria. ſecūdo ponit ſuā determiationē. ſcd̄a ibi Que ꝓ inqes Primo phia determiat de ꝓuidentia diuina .. ⁊ de fato .. ſcd̄o oñt que ſint ea q̄ fato diſponūtur. ſecunda ibi Ea ſeries Primo oſtēdit quid noīetur diuina ꝓuidentia. ⁊ qd̄ fatū. ſecūdo tangit drām inter ea aſſignādo definitiones vtriuſque .. tercio ponit diuerſas opiniones circa fatū. quarto infert quādam ꝯcluſionē circa fatū ⁊ ꝓuidētiam Scd̄a ibi. Que licet diuerſa. tercia ibi Siue igit. quarta ibi Quo fit Primo dt Gn̄atio oim reꝝ cūctuſq̄ȝ ꝓgreſſ⁹ naturaꝝ mutabiliū. ⁊ qcq̄d aliq̄ mō mouet illō ſortit cās generatiōis ⁊ mutationis. ⁊ ordinē gn̄ationis ⁊ mutationis. ⁊ formas qb⁹ gn̄at vel mouet ſubſtantiales ł accn̄tales. oīa iſta ſortit ex ſtabilitate diuine mētis Hec eni mens diuina ꝯpoſita .i. ſtabilita in arce. id

¶ Omn generatio reꝝ cunctuſq̄ȝ mutabiliū naturaꝝ progreſſus. ⁊ quicq̄d aliquo mouet mō cās ordinē. formas ex diuine mentis ſtabilitate ſortit. Hec in ſue ſimplicitatis arce ꝯpoſita: multiplicē rebus gerēdis in modū ſtatuit. Qui modus cū in ipſa diue intelligētie puritate cōſpicit. prouidētia noiatur. Cum ꝟo ad ea q̄ mouet atȝ diſponit. refertur fatū a veteribus appellatū eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

eſt in altitudine ſue ſimplicitatis ſtatuit rebus gerēdis.i.fiendis multiplicez modū.q̄ modus cū ꝯſpicitur.i.ꝯſideratur in ipſa puritate diuine intelligētie. id eſt ſm eē qḋ habet in intellectu diuino noīatur ꝓuidentia ¶ Cum vero iſte modus refert ad ea q̄ mouet ꝛ diſponit a veteribꝫ.i.ab antiquis fatū appel/ latū eſt ¶ Nota ꝙ oīa a primo ſunt mutabilia.aliq̄ mouētur ſm ſubſtātiaz vt generabilia ꝛ corruptabilia q̄ꝫtum ad illa dt Oīm generatio rex. Alia āt ſunt mutabilia ſm locū ꝛ nō ſm ſubſtātiaz vt corpa celeſtia.q̄ꝫtū ad illa dt Cūctuſq; mutabllīū naturax ꝓgreſſus Alia mutabilia ſunt ſolū ſm opati/ onē.ſ.ſm intelligere.nō ſm ſbiaz nec ſm vbi ꝓprie.ſicut intelligentie.q̄ꝫtum ad illas dt Et quicquid aliquo mouet mō Aliter exponit ꝙ in rebꝫ mutabi/ libus triplex eſt diſpō.vna eſt q̄ tranſeūt de nō eſſe ad eſſe p gñationē.quātuz ad hoc dicit Oīm gñatio rex. Aut res pmanent in exñtia p aliqḋ tps poſt/ q̄ꝫ gñate ſunt.quātuz ad illas dt Cūctuſq; mutabiliū naturax ꝓgreſſus Aut res ꝓcedunt de eſſe ad nō eſſe p corruptionē.quātuz ad illas dt Et quic quid aliquo mouet mō ¶ Nota ꝙ quidā dicūt fatū eſſe q̄ꝫdam diſpōem dere lictā in rebus inferioribꝫ ex actione corpm cœleſtiū ſm quā inferiora nccitan tur ꝛ ꝯſtringūtur ad īmobiles effectus.ꝛ ſic btūs Grego.in omelia epypha/ nie iprobat fatū dicēs Abſit a fideliū cordibꝰ vt fatū aliqḋ eſſe dicamꝰ ſu pple nccitans inferiora.qꝛ ſic oīa venirēt ex nccitate Alio mō accipit fatū ꝓ diſpo ſitione rex ſm quā res dependēt ex diuina voluntate ꝛ ptāte.ꝛ ſic fatū ꝯcedit aliqḋ eſſe Eſt g̃ ꝓuidentia diuina ordinatio ſiue diſpō exñs in mēte diuina. q̄ cūcta inferiora ſunt ꝓuiſa ſm ſtatū ſue nature Fatū aūt eſt diſpō diuīa exi ſtens in rebus mobilibꝫ qua ſingula ſuis ānectūtur ordinibꝫ vt magꝫ ptēbit

¶ Hic ponit drāz inter ꝓ uidentiā ꝛ fatū ꝛ aſſignā/ do definitiones vtriuſq;. Secūdo oñdit ꝙ vnū eorū depēdet ex altero.ibi Qui licz diuerſa Prīo dt Que duo ſcz fatū ꝛ ꝓuidentiaz diuinā liq̄bit.i.patebit eē diuerſa.ſi quis mēte ꝯſpex erit.i.ꝯſiderauerit vtriuſ/ q; vim.i.naturā ꝛ eēntiaz ꝛ definiēs ꝓuidentiā dicit. Prouidentia eſt ipā diui/ na rō q̄ eſt in ſummo pnci pe oīm rex ꝯſtituta.q̄.ſ.rō ꝯcta diſponit. Tūc defini ens fatū dt Fatū eſt diſpō inherēs rebus mobilibus .i.tpalibus p quā diſpōez ꝓuidentia nectit q̄q; ſuis ordinibus ¶ Tūc decla/ rat iſtas definitiones ex ꝓ prietatibus vtriuſq; intē/

¶ Que diuerſa eē facile liq̄bit.ſi q̄s vtri/ uſqz vim mēte ꝯſpexerit Nā ꝓuidētia eſt ipā illa diuina rō.in ſummo oīz pri cipe cōſtituta.q̄ cūcta diſponit Fatuz vero inherens rebus mobilibus diſpō p quā ꝓuidentia ſuis q̄qz nectit ordini bus Prouidētia nāqz cūcta piter quā uis diuerſa.q̄ꝫuis infinita cōplectitur Fatū vo ſingula digerit ī motū. .locis formis ac tpibus diſtributa vt hec tpa lis ordis explicatio ī diuine mētis adūa ta pſpcū ꝓuidētia ſit Eadē vo adūatio digeſta atz explicata tpibꝫ fatū vocet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

dens ꝙ ꝓuidētia ꝯplectitur oīa ſimul. ſed manifeſtū eſt ꝙ oīa nuſ꜖ ſunt ſiľ.
niſi in mēte diuina. ḡ oꝫ ꝙ prouidētia ſit rō exiſtens in mēte diuina Ad fatū
ꝟo ſpectat vt ea q̄ fato ſubdūtur diſtribuātur ꝑ tꝑa ⁊ loca.. ita ꝙ ordo fataľ
quādaꝫ ſucceſſionē tꝑalem importet Talis aūt ſucceſſio non eſt niſi in ipis
rebus mobilibus. quare oꝫ quod fatū ſit in rebꝫ mobilibus. Vn̄ dr̄ in littera
Prouidētia nā꜖ cūcta ꝯplectitur ꝑiter. q̄uis diuerſa ⁊ infinita. Fatū vero
diuidit ſingula diſtributa in motu. locis. formis. tꝑibus. ita. ſ.. vt hec tꝑalis
explicatio q̄ ad fatū pertinet adunata in ꝓſpectu diuine mentis ſit prouiden/
tia Eadē vero adunatio diuiſa ⁊ explicata tꝑibus q̄ ſucceſſionē important.
vocetur fatū ¶ Nota ꝙ q̄ prius dixit ꝙ definitio reꝝ faciendaꝝ vt eſt in in/
tellectu diuino dr̄ ꝓuidentia. vt autē refertur ad res mobiles dr̄ fatū Poſſet
alicui videri ꝙ fatū ⁊ prouidentia ſignificarēt eandē rē ſub diuerſis rōibus.
Jō ph̄ia h̄ excludēs oñt ea realiter diſtingui ponēs definitionē vtriuſ꜖ No
ꝙ ꝯgnitio dei hꝫ ſe ad res ſicut ꝯgnitio artificis ad artificiata. ſicut ḡ oīa ar/
tificiata ſubdūtur ordini ⁊ rōni artis.. ſic nccē eſt oēs res ſubdi rōni ⁊ ordini
diuine ꝓuidentie. ꝓpter qd̄ oñdit ꝙ prouidētia eſt diuina rō q̄ cūcta diſponit
Nota ꝙ diſpoſitio q̄ ponit̄ in definitione fati accipit̄ ꝓ ordine.. ⁊ dr̄ ille ordo
inherens rebus mobilibus ad drām ordinis q̄ eſt in ipſa rōe diuina. quē iam
vocamus ꝓuidentiā. ſꝫm quē ordinē prouidētia diuina annectit q̄ꝫ ſuis or/
dinibus. ſcꝫ vt illa eueniant illo tꝑe ⁊ alia alio tꝑe. hec prius. illa poſterius

¶ Que licet diuerſa ſint. alteꝝ tñ pēdet
ex altero Ordo nā꜖ fatalis. ex prouidē
tie ſimplicitate ꝓcedit Sicut em̄ arti/
fex faciēde rei formā mente ꝑcipiēs. mo
uet oꝑis effectū. ⁊ qd̄ ſimpliciter pn̄ta
rie꜖ ꝓſpexerat. ꝑ tꝑales ordines ducit
ita deus ꝓuidētia quidem ſingulariter
ſtabiliter꜖ facienda diſponit. Fato ve
ro hec ipſa que diſpoſuit multipliciter
ac tꝑaliter adminiſtrat

¶ Hic oñdit ꝙ licet fatuꝫ
⁊ prouidētia differāt tam̄
vnū dependet ex altero di/
cens Que licet ſint diuer/
ſa. tñ alteꝝ dependet ab al
tero. ſ. fatū dependet ex ꝓ/
uidentia. naꝫ ordo fatalis
procedit ex ſimplicitate ꝓ
uidentie ſicut declarat i ſi
mili di.. Sicut em̄ artifex
puta edificator formā fa/
ciende rei ſicut domus mē
te ꝑcipiens. i. proſpiciens.
mouet. i. ꝓducit effectū o/
peris. ⁊ qd̄ ſimpliciter ⁊ p̄/
ſentarie proſpexerat mēte.
. ſ. formā domꝰ cū ſuis ꝑtibꝫ. ſiľ ducit ꝑ tꝑales ordines ſupple ad effectū. prio
fundamentū. poſtea ꝑietes. vltimo tectū Jta ds̄ ꝓuidētia ſua ſingulariter. i.
ſimpľr ⁊ ſtabiliter diſponit oīa facienda. ſꝫ fato. i. per fatū ea q̄ diſpoſuit tꝑa
liter admīſtrat ¶ Nota ꝙ prouidētia diuina hꝫ eē in pria cā. fatū ꝟo in rebꝫ
cauſatis Jtē prouidētia diuina hꝫ motū vnicū: q̄ eſt in vno ſimplici. ſ. i men
te diuina. fatū āt hꝫ motū pluralitatis. q̄ in pl'ibus cātis hꝫ eē Jtē fatū de
pendet a ꝓuidētia diuina. ſicut effectus a ſua cā. ſꝫ nō ecōuerſo Sicut em̄ for
ma rei artificialis dependet a forma p̄exn̄te in mente artificis.. ⁊ nō ecōuerſo
ſic fatū dependet a prouidentia diuina. nō autē ecōuerſo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Hic ponit diuerſas opiniones circa fatũ et dt Siue fatũ exerceať q̇buſdã diuinis ſpiritibꝰ famulantibꝫ diuinę ꝓuidentię. ſiue exerceať aĩa. ſiue tota natura inſeruiente. ſiue exerceatur motibꝫ corpoꝝ cęleſtiũ. ſiue angelica ꝟtute. ſiue dęmonuz ſolertia ſiue aliq̇bus hoꝝ vel oĩbus. h̄ eſt incertũ. tñ iſtud eſt certũ ꝓuidentiã diuinã eẽ immobilẽ ⁊ ſimplicẽ formaz reꝝ gerendaꝝ. i. fiendaruz Sed fatũ eſſe mobilẽ nexum. i. diſpõem ⁊ ordinẽ tẽporalẽ eoꝝ q̄ diuĩa ſimplicitas diſpoſuit gerẽda. i. ꝓducenda ¶ Notandũ ꝙ fatũ eſt tꝑalis diſpõ reꝝ inquantuz ea q̄ ꝓuiſa ſũt a deo ꝑducũtur ad effectũ mediantibꝫ cauſis ſecũdis ãminiſtrantibꝫ. d̄ q̇bus cauſis diuerſę fuerunt opiniones q̄s Boetius tangit in lrã ſed nullã eaꝝ affirmat Nã de nũero antiquoꝝ q̇dã dicebãt fatũ exerceri mediãtibus diuinis ſpiritibus deo famulantibꝫ Alij dicebãt ipm̃ exerceri ab aĩa mũdana. ſicut Platonici. qđ alij exponũt de aĩma humana. qꝛ ꝑ ipam tãq̃ ꝑ cãm ſecũdaz exercẽtur actus liberi arbitrij. q̇ ſub ꝓuidentia cadũt. Alij dixerunt fatũ exerceri tota natura inſeruiẽte intelligentes ꝑ totam naturã ꝯplexionẽ oĩm elementoꝝ Alij dicũt fatũ exerceri motibus corꝑm cęleſtiũ. ſicut aſtrologi Alij ꝙ ꝑ variam ſolertiã dęmonũ. ⁊ dicũtur dęmones in ꝯpoſito ſpũs habitãtes circa humectã ꝑtem aeris. ſm doctrinã q̇rũdaz platoĩcoꝝ q̇ dñr cacodęmões. i. malũ ſciẽtes Alij dicũt fatũ exerceri angelica ꝟtute ¶ Ubi notandũ ꝙ in ṗma opiniõe fatũ dꝛ exerceri mediantibꝫ ſpiritibꝫ deo famulãtibus. qđ eſt intelligẽduz de ſpiritibꝫ oĩa diſponẽtibus. ſꝫ ĩmobiliter ꝑmanẽtibus. ꝙ ãt dꝛ in q̇nta opinione fatũ exerceri ꝟtute angelica intelligendũ eſt de angelis ſiue ſpiritibꝫ applicantibus ſe diuerſ locis miſſis in miniſteriũ Angelus em̃ nũcius interꝑtatur. ⁊ eſt nomẽ officij nõ naturę ſm beatũ Gregoriũ

¶ Siue igiť famulãtibus q̇buſdã ꝓuidentię diuinis ſpiritibꝫ fatũ exerceť ſeu aĩa. ſeu tota inſeruiẽte natura. ſeu cęleſtibus ſideꝝ motibꝫ, ſeu angelica ꝟtute. ſeu dęmonũ varia ſolertia. ſeu aliq̇bus hoꝝ. ſeu oĩbus fatalis ſeries texiť illud certe manifeſtũ eſt: immobilẽ ſimplicẽq̃ gerendaꝝ formã reꝝ eſſe prouidentiã Fatũ vero eoꝝ q̄ diuina ſimplicitas gerẽda diſpoſuit mobilẽ nexũ atq̃ ordinẽ tꝑalem.

¶ Hic infert quãdam ꝯcluſionẽ circa fatũ ⁊ prouidentiã. ſcđo dclarat eaz in exemplo ibi Nã vt orbiũ Primo dt. ex quo dcm̃ eſt fatũ depẽdere a ꝓuidẽtia diuina Quo fit. i. ex quo ſeq̇tur vt oĩa q̄ ſubſunt fato etiã ꝓuidentię ſint ſubiecta Cui etiã ꝓuidentię ipm̃ fatũ ſubiacꝫ ſꝫ nõ ecõuerſo. qꝛ q̄daz q̄ locata ſunt ſub prouidentia ſuꝑant ſeriẽ fati. ſcꝫ ea q̄ ĩmediate ꝑ deũ ãmiſtrãť. ſi

¶ Quo fit vt oĩa q̄ fato ſubſũt. ꝓuidentię q̇ꝫ ſubiecta ſint. cui ipꝫ etiã ſubiacꝫ fatũ Quędã ꝟo q̄ ſub ꝓuidentia locata

ſunt fati ſeriē ſuperent. Ea ꝟo ſunt que prime propinqua diuinitati ſtabiliter fixa. fatalis ordinē mobilitatꝫ excedūt

cut creatio reꝝ ⁊ glorifica tio creaturaꝝ rōnaliuꝫ. ea ꝟo ꝗ̄ ſunt ꝓpinqua ṗme di uinitati ĩmobilia. hec exce dūt ordinē fatalis mutabi litatis. ¶ Nota ꝙ fatū depēdet a ꝓuidētia. ſicꝫ effcūs a ſua cā. necē eſt illa ꝗ̄ ꝺ pēdent a fato etiā a ꝓuidētia ꝺpēdere. nō āt ꝯuerſo qꝛ effcūs nō adeq̄t ſue cāe ꝓuidētia āt ad dīnuꝫ intellcm̄ ſpectat. fatū ꝟo ad ea ꝗ̄ in creaturis gerūtur.

¶ Nā vt orbiū circa eundē cardinē ſe ſe ꝟtentiū: ꝗ̇ eſt intimꝰ: ad ſimplicitatē medietatis accedit. ceteroꝝ qꝫ extra lo catoꝝ veluti cardo ꝗ̇daꝫ circa quē ver ſenꝶ: exiſtit Extimꝰ ꝟo maiori ambitu rotatꝰ. quāto a pūcti media indiuidui tate diſcedit. tāto āplioribꝫ ſpacijs ex plicaꝶ Si ꝗ̇d ꝟo illi ſe medio ꝯnectat ⁊ ſocietꝫ. in ſimplicitatē cogiꝶ. diffundit qꝫ ac diffluere ceſſat. Siliꝛ rōe qꝺ lōgiꝰ a pria mēte diſcedit. maioribꝫ fati nexi bꝫ īplicaꝶ Ac tāto aliꝗ̇d fato libeꝝ ē. qꝫ to illū reꝝ cardīeꝫ viciniꝰ petit. Qꝺ ſi ſupne mētis heſerit firmitati: motu ca rēs fati qꝫ ſupgrediꝶ nccitatem

¶ Hic declarat illā ꝯclu ſiōeꝫ ꝑ exᵐ ōnš qūo ꝗ̄dam ſubiacēt fato magꝫ. ꝗ̄daꝫ minꝰ. ⁊ ꝗ̄dā totaliter exce dūt fatū. ⁊ͦ ex dcīs ꝯcludit hitudīeꝫ fati ad ꝓuidētiaꝫ ꝑ ꝗ̄daꝫ ſilia. ibi. igiꝶ vti ē. Dicit prio Nā ſicut orbi uꝫ. i. circuloꝝ. vertētiuꝫ. i. mouētiuꝫ ſe circa eūdē car dinē. i. axē. ille ꝗ̇ ē vicinior. i. ꝓximior axi accedit ad ſimplicitatē mediocritatis. i. axis. vel centri. qꝛ tardi ori motu moueꝶ. ⁊ iō ma gis accedit ad ĩmobilitatē axis. ⁊ iſte circulꝰ reſpectu exterioris hꝫ ſe ad modum cētri circa qꝺ exterior ꝟſaꝶ vn̄ ſubdit ꝙ ē veluti ꝗ̇dam cardo. i. centꝝ ceterorū or biū extra locatorum. circa quē ꝟſanꝶ Sicut mediolꝰ in rota adheret axi. ⁊ ē ſicꝫ cardo ꝗ̇daꝫ circa quē vol uūtur cāti ⁊ radij Extimꝰ ꝟo. i. vltimus orbis exterior rotatꝰ. i. motus maiori ābitu. tāto explicaꝶ ā plioribus ſpacijs. quāto diſcedit a media indiuiduitate pūcti. i. cētri Si quid ꝟo illi medio ſe ꝯnectat. illud colligiꝶ in ſimplicitatē. i. ĩmutabilitatē axis. ⁊ ceſſat diffundi ⁊ diffluere ꝑ magnū ſpacium Siliꝛ illꝺ qꝺ lōgius a ṗma mē te diſcedit. ſicut creature corruptibiles maioribꝫ nexibꝫ fati īplicāꝶ. ⁊ tāto ma gis aliꝗ̇d ē libeꝝ a fato qꝫto viciniꝰ petit. i. accedit illū cardīeꝫ reꝝ. ſ. deū. qꝺ ſi firmitati ſupne mētis adheſerit ſupgrediꝶ nccitatē fati ¶ Nota qꝫto magꝫ entia ſint ꝓpinꝗ̄ ṗͦ cāto minꝰ ſtꝫ mutabilia. qꝺ declarat phia exēplo diuerſo rū circuloꝝ ab eodem centro ductorum in ꝗ̇bus circulus remotior a centro. ē maior ⁊ velocius moueꝶ. qꝛ maius ſpaciū ꝑtranſit in equali tpe. Qui aūt ē vicinior cētro minor eſt ⁊ tardiꝰ moueꝶ minꝰ ſpaciū ꝑtranſeūdo. circuli vero medij medio mō ſe hn̄t. ⁊ ē optima ꝯꝑatio centri circuli ad creatorem. Si

cut em̄ centꝝ eſt indiuiſibile. ⁊ ab ip̄o poſſent plures circuli ꝓcedere Jta crea
toꝛ vnus ⁊ indiuiſibilis exiſtens infinita creat ⁊ gubernat.

¶ Jgit᷑ vti eſt ad intellectuȝ rōcinatio. ad id qđ ē. id qđ gignit᷑. ad ęternitatem tēpus. ad pūctū mediū circulus: ita eſt fati ſeries mobil᷑. ad ꝓuidētię ſtabilem (ſimplicitatē.

¶ Hic phīa ꝯcludit hītu dinē fati ad ꝓuidentiaȝ di uinā ꝑ q̄daȝ ſil᷑ia ⁊ đt Se ries fati ita eſt. i. ita ſe hēt ad ſtabilitatē ſimplicē di/ uinę ꝓuidentię. ſicut rōci/ natio ſe hȝ ad intellectum ¶ Ubi ſciendū ꝙ illđ qđ ī tellectus ſimplici ꝟitate intelligit rōcinatio ꝑ modū diſcurſ⁹ ⁊ ſucceſſiue ap/ p̄hendit Etiā fatū ſe hȝ ad ꝓuidentiā. ſicut illud qđ gignit᷑ hȝ ſe ad illđ qđ ē. Ubi ſciendū quod illud qđ gignit᷑ eſt in quadā fluxibilitate ⁊ motu. qđ ve/ ro actu eſt genitū. eſt in quadā ꝑmanētia Etiā habet ſe fatū ad prouidētiaȝ ſicut tēpus ad ęternitatē. ¶ Ubi ſciendū ꝙ in tꝑe eſt ſucceſſio ꝑtiū tꝑis pn̄/ tis. p̄teriti ⁊ futuri. ęternitas āt eſt ſine ſucceſſione tota ſil᷑ exn̄s Jtem fatum hȝ ſe ad prouidētiaȝ ſicut circulus ad mediū pūctuȝ Ubi ſciendū ꝙ circulus diſtendit᷑ ⁊ per ꝑtes diuiditur mobilis exiſtens. pūctuȝ aūt eſt immobile ⁊ ī diuiſibile. qꝛ ex primo euclidis pūctum eſt cui⁹ ꝑs nō eſt.

¶ Hic phīa oñdit q̄ ſunt illa q̄ fato diſponūtur. ſcđo cōcludit ꝙ illa q̄ intellectui ꝯfuſa videtur in diuina gubernatione ſunt rōnabiliter oꝛdinata. ibi Quo fit. Primo dicit Ea ſeries fati de qua dictū eſt mouet cœlū ⁊ ſide/ ra. tēperat elementa in ſein uicē ne totaliter ſe coꝛrum pant ⁊ trāſfoꝛmat ip̄a alt᷑/ na ꝯmutatione. ita ꝙ ex a qua fiat aer. ⁊ ecōuerſo. ⁊ e adeȝ ſeries fati renouat ō/ nia naſcētia ⁊ occidētia. i. moꝛiētia ꝑ ſil᷑es ꝓgreſſus fœtuū q̄ ad aīalia. ⁊ ſemi/ nuȝ quo ad vegetabilia. ⁊ fatum etiā ꝯſtringit indiſ/ ſolubili ꝯnexione cāꝝ ac/ tus. i. oꝑationes ⁊ foꝛtu/ nas hoīȝ q̄ oēs res cū pꝛo ficiſcātur. i. ꝓcedant ab ex oꝛdijs diuinę ꝓuidētię ne/ ceſſe eſt eas eſſe īmutabi/ les Jta em̄ res optime ge rūtur. i. regūtur. ſi ſimpli/ citas manēs in diuina mē te ꝓmat. i. explicet indecli nabilem. i. īmutabilē oꝛdi nē cāꝝ. Hic aūt oꝛdo diui

¶ Ea ſeries cęlū ac ſidera mouet. elem̄ ta in ſeinuicē tēperat ⁊ alterna cōmuta tione trāſfoꝛmat Eadē naſcētia occidē tiaqꝫ oīa ꝑ ſil᷑es fętuum ſeminūqꝫ reno uat progreſſus Hęc actus etiā foꝛtūaſ qꝫ hoīm indiſſolubili cauſaꝝ ꝯnexionę ꝯſtringit. q̄ cū ab īmobilis ꝓuidētię ꝓ ficiſcātur exoꝛdijs. ip̄as qꝫ īmutabl᷑es eſſe nccē eſt Jta em̄ res optime regūtur ſi manēs in diuina mēte ſimplicitas in declinabilē cāꝝ oꝛdīeȝ pꝛomat Hic ꝟo oꝛdo. res mutabiles ⁊ alioquin temere fluituras ꝓꝑia īꝯmutabl᷑itate coercea t

nꝫ prouidētię coerceat ꝓpria īmutabilitate res mutabiles ⁊ alioquin teme/re.i.caſualiter fluituras ¶ Nota ꝙ fatū ꝯſideratꝛ dupliciter.. vno mō vt ē in cāis ſcđis q̄ꝝ ordo ⁊ diſpō dꝛ fatū ⁊ ſic fatū ē moble.⁊ res fato ſbiacētes ſūt mobiles Alio mō ꝯſideratur fatū ſm̄ ꝙ depēdet a prouidētia diuina q̄ oīno ī mobilis eſt.⁊ ſic fatū ſortiꝛ imobilitatē.⁊ ſic etiaꝫ res fatales vt ſic ſm ſub/ſtātiaꝫ ſunt imobiles ¶ Nota ꝙ ſi aliquis poſſet declinare ab ordine ꝓuidē/tię.tūc prouidētia diuina deficeret a ſuo effectu. ⁊ h̊ redūdaret in īpotētiā re/gentis Et ſi dicis.ſi oīa ſubiacēt prouidētię diuinę.ḡ oīa eueniūt ex nccita/te Dicēduꝫ ꝙ nō.qꝛ deus ꝓuidet res ſicꝫ ſunt futurę.,q̄daꝫ prouidet nccārio euenire.⁊ q̄dā ꝯtingenter Et de hoc videbiꝛ magis in quinto huius.

¶ Quo fit vt tametſi nobis hūc ordinē minime ꝯſiderare valētibꝫ.ꝯfuſa oīa per turbataq̄ꝫ videātur.nihilomin⁹ tñ ſu⁹ mod⁹ ad bonū dirigēs ꝯcta diſponat. Nihil eſt eī qđ mali cā ne ab ipſis q̄dē īprobis fiat.q̄s vt v berrime demrātuꝫ ē.bonū q̄rentes prau⁹ error auertit.ne dū ordo de ſūmo boni cardine profici ſcens a ſuo quoq̄ꝫ deflectat exordio:

¶ Hic phīa oñt ꝙ ea quę apparent in reb⁹ ꝯfuſa in diuina gubernatiōe ſūt ordinata dicēs Quo fit.i.ex hoc ꝙ diuīa prouidētia in euitabilē ordinē rebꝫ ꝯſti/tuit.ſequitur vt etſi nobis mīme valētibus ꝯſidera/re hūc ordinē reꝝ videātur nobis oīa ꝯfuſa ⁊ ꝑturba ta.nihilomin⁹ tñ mod⁹ ſu us.i.ordo ꝓpri⁹ diuię pro/uidētię diſponit cūcta diri gens ea ad bonū.nihil enī eſt qđ cā mali fiat.nec etiā ab ipis īprobis.q̄s bonū q̄rentes prauus error auer tit.vt ṗus demrātuꝫ ē.ne dū.i.multo min⁹ ordo fatalis ꝓficiſcens de cardine ſūmi boni..i.ab ipo deo deflectiꝛ a ſuo exordio .i.adeo q̄ ē finis ⁊ pricipiū nihil oīꝫ Notandū ꝙ dꝛ ma los facere cā mali.cui⁹ oppoſitū pꝫ.multi eīn mali ſeipos iterimūt Dicendū ꝙ null⁹ operator reſpiciēs ad malū.qꝛ oīa bonū appetūt. Si āt q̄s malū opa tur hoc ꝯtingit ſub phantaſia boni Nā aliq̄s in mag̃ anxietate exñs ęſtimat eē bonū fugere anxietatē.⁊ nihil aliud ipe ꝯſiderans ſeq̄tur hāc ęſtimationeꝫ ſeipm interficiēs.⁊ talis priuās ſe bono duciꝛ phantaſia boni.qꝛ pro tūc pu/tat bonū eē effugere anxietatē priuatione vitę..

¶ Quęꝟo inq̄es pt vlla iniq̄or eſſe ꝯfu ſio.q̄ꝫ vt bonis tū aduerſa tū ꝓſpa.mar etiā tū optata.tū odioſa ꝯtingant? Nū igiꝛ ea mentis integritate hoīes degūt vt quos probos iprobos ve cēſuerint eos quoq̄ꝫ vti exiſtimār eē nccē ſit? Atq̄

¶ Hic phīa ſoluit q̄ſtio/nē quare bona malis ⁊ ma la bonis ꝯtingant.⁊ ṗmo oñdit hoc in generali.ſcđo magis in ſpēali.ibi.Sꝫ ſi aliquis Prio aſſignat cāꝫ ṗdicti accidētis.ex defectu oſo iudicio hoīm.ſcđo ex ꝯ trario iudicio dei ⁊ hoīm. ibi.Nā vt pauca.prio fa/

in hoc hoīm iudicia ꝺpugnāt. vt quos alij p̄mio. alij ſupplicio dignos arbitrā tur Sꝫ ꝯcedamꝰ vt aliq̇s poſſit bonoſ maloſqꝫ diſcernere Nū igiẗ poterit itu eri illā intimā tēperiē (velut in corꝑibꝰ dici ſolet) animoꝝ.

cit qḋ dcm̄ ē. ſcḋo declarat ꝑ ſe ſiſe. ibi Nō em̄ diſſiſe. Prio dr̄. o boeti. tu inq̇es q̄ p̄t eē vlla iniq̇oꝛ ꝯfuſio. q̄ꝫ vt bonis aliq̄n ꝓſꝑa. a liq̄n aduerſa eueniāt cū ſꝑ bonis dērent ꝓſꝑa euenire ⁊ malis ꝑ ꝯ̄rium aliq̄n ꝯ/ tingūt optata. aliq̄n odio ſa. cū ſꝑ malis dērent odi/ ſa euenire Dicit phia. Nūquid hoīes degūt. i. viuunt ea integritate. i. inte/ gro iudicio mentis. vt nccē ſit eos eſſe ꝓbos vel ip̄robos. quos ipi cenſuerit . i. iudicauerint eē tales Atq̇ ꝓ certo in hoc depugnāt. i. ꝯtrariantur iudicia hoīm. vt quos alij p̄mio alij arbitrētur dignos ſupplicio Sꝫ ꝯcedamꝰ vt a/ liq̇s poſſit diſcernere inter bonos ⁊ malos Nūquid ip̄e poterit intueri illaꝫ intimā tēperiem. i. interioꝛē ꝯditionē ⁊ qualitatē aīoꝝ. veluti ſolet dici in coꝛ poꝛibꝫ. q. d. ego loquoꝛ de aīmis ſ̄m ꝙ hoīes ꝯſueuerūt loqui de corꝑibus

¶ Nota ꝙ ꝓpter defectuoſuꝫ iudiciū ꝯtingit ꝙ iudicant eos eē bonos q̇ ma/ li ſunt. ⁊ ecōuerſo Si ergo iudicāt malos eſſe bonos.. ⁊ ſi illis eueniāt mala putant bonis euenire mala. ⁊ ſi bonis q̇s iudicāt malos euiniāt bona. putāt malis euenire bona Et iō etiā ſepe putant bonos deprimi. cū mali dep̄mun tur iudicātes malos eſſe bonos. ⁊ putāt malos extolli. cū boni extolluntur qꝛ iudicant bonos eſſe malos

¶ Nō em̄ diſſimile eſt miraculū neſciē ti cur ſanis corꝑibus his q̇dem dulcia illis vero amara conueniant. Cur egri etiam quidam leuibus. quidā vero a/ cribus adiuuātur. At hoc medicꝰ qui ſanitatis ipſius atꝫ egritudinis modū tꝑamentumqꝫ dinoſcit minime miraẗ Quid vero aliud animoꝝ ſalus videẗ eſſe q̄ꝫ probitas. Quid egritudo quam vitia. Quis autē alius vel ſeruatoꝛ bo noꝝ vel maloꝛuꝫ depulſoꝛ. q̄ꝫ rectoꝛ ac medicatoꝛ mentiū deus. Qui cū ex al/ ta ꝓuidētie ſpecula reſpicit. q̇d vnicui

¶ Hic phia declarat ſe ꝑ ſiſe di. Iſtud miraculū nō eſt diſſiſe. imo valde ſimi/ le ad ꝓpoſitū Neſcienti ali cui cur ſaīs corꝑibꝫ his ꝯ/ ueniāt dulcia. his amara. etiā neſcienti alicui cur q̇/ daꝫ egri adiuuātur leuibꝰ. quidā acerbis. licet hoc vi deatur mirū neſcienti.. ta/ men medicus de hoc n̄ mi/ ratur. qui cognoſcit modū ⁊ tꝑamentū ſanitatis ⁊ e/ grituidnis. ſic ſimiliter li/ cet homo ignoꝛet quid cō/ ueniat bonis et malis. ta/ men deus qui eſt ſcrutatoꝛ coꝛdiū iſta ꝯgnoſcit. vidēs quod bonis aliq̄n cōueni/ unt aduerſa. malis quan/ doqꝫ ꝓſpera. ideo ſic eis di ſtribuit. Et hoc eſt quod

ꝗ̄ ꝯueniat agnoſcit. Et qđ ꝯuenire nouit. accõmodat. Hinc iã fit illud fatal' ordinis inſigne miraculũ. cũ a ſciẽte geritur. qđ ſtupeant ignorãtes

ſubdit applicãdo ſilitudinẽ ad aĩm dicẽs. qđ em̃ aliud iudicatur eẽ ſalus aĩorũ ꝗ̄ probicas? qđ aliud eſt egritudo aĩoꝝ. ꝗ̄ vitiũ?. et qˢ alius ꝯſeruatoꝛ ẽ bonorũ. ⁊ depulſoꝛ maloꝝ ꝗ̄ deus rectoꝛ ⁊ medicatoꝛ mentiũ Qui cũ reſpicit ex alta ſpecula ꝓuidentię. ipſe ꝯgnoſcit qđ vnicuiq; ꝯueniat. ⁊ qđ agnouit ꝯuenire hoc accõmodat. hinc. i. ex hoc qđ dictũ eſt fit inſigne miraculũ ordinis fatalis. i. fit illud qđ ãmirantur hoĩes in ordine fatali. cũ illud a deo geritur. i. fit qđ ignorantes ſtupeãt. i. admirãtur ¶ Nota ꝙ eſt bona cõparatio ſanitatis ⁊ egritudinis corporalis ad medicũ ⁊ ꝓbitatis ⁊ vitij aĩoꝝ ad deũ. ſicut em̃ medicus ꝯgnoſcẽs cãs ſanitatis ⁊ egritudinis. ſcit quid ꝯueniat ſano ⁊ egro alijs ignorantibꝫ ⁊ mirantibus. ſic deus ꝯgnoſcẽs q̄litatẽ aĩoꝝ ſcit qđ bonis ꝯueniat ⁊ quid malis. ⁊ vnicuiq; ſibi ꝯueniens tribuit. q̄nq; malis ꝓſpa. bonis aduerſa. de quo ſtupent ignorantes ¶ Nota ꝙ ſpecula dr̃ locus altꝰ aptus ad circũſpiciendũ. ⁊ qꝛ deus ꝑ prouidẽtiam oĩa circũſpicit. idõ ſilitudinarie ipa prouidentia dr̃ ſpecula ¶ Nota ꝙ qꝛ hoĩes ignorant q̇ ſunt boni vel mali. ignorant etiã qđ vnicuiq; ꝯueniat. ideo aliqua credũtur ꝯuenire bonis. q̄ tñ ſm iudiciũ dei eis nõ ꝯueniunt. ⁊ idõ hoĩes mirãtur q̄re deus eis nõ attribuat q̄ videntur eis attribuẽda Jdõ dicit phia ex dictis ꝯtingit hoc miraculũ ꝙ ignorantes ſtupent. q̄ fiunt a deo ſciẽte.

¶ Nã vt pauca q̄ rõ valet hũana de diuina ꝓfunditate ꝑſtringã De hoc quem tu iuſtiſſimũ ⁊ equi ſeruatiſſimũ putas oĩa ſciẽti ꝓuidentię diuerſũ videtur. Et victricẽ quidem cãm dijs. victã vero cathoni placuiſſe: familiaris noſter Lucanꝰ admonuit Hic igitur quicquid citra ſpẽ videas geri: rebus quidem rectꝰ ordo ẽ. opinioni vero tue ꝑuerſa confuſio

Hic phia oñt ꝙ bo'is mala ⁊ bona malis ꝯtingunt ex ꝯ̄trio iudicio dei ⁊ hoĩm dicẽs Vt ego pauca ꝑſtringam q̄ hũana rõ valet accipere de diuina ꝓfunditate illõ ſupple declarabo o Boe. de hoc ſupple hoĩe quẽ tu putas eſſe iuſtiſſimũ et ſeruatiſſimũ equi. i. equitatis diuerſũ videtur. i. aliter videtur ꝓuidentię ſcienti oĩa. i. deo. qđ ꝯfirmat auctoritate Lucani q̇ deſcribens bellũ inter Põpeyũ ⁊ Juliũ ceſarẽ cũ q̄reretur ab eo cuiꝰ cã eẽt iuſtioꝛ dixit. victrix cã dijs placuit. ſed victa Cathoni. vñ dr̃ Victricẽ cãm ſcȝ Julij ceſaris placuiſſe dijs. victã vero cãm ſcȝ Põpei placuiſſe Cathoni admonuit Lucanus noſter familiaris Ex quo ꝯcludit Ea quę ꝯtra ſpem hoĩm veniũt eẽ cõfuſionẽ in opinione hoĩm. nõ tñ in re. dicẽs. quicquid igitur videas. geri. i. fieri vel euenire ꝯtra ſpem hoĩs cãm ignorantis. id in rebus eſt rectus ordo. ſȝ opinioni tuę eſt peruerſa ꝯfuſio ¶ Nota Catho vticenſis ꝓpter ſuã ſapiam ⁊ virtutẽ maxime auctoritatis fuerat in ꝓplo Cũ aũt Juliꝰ pugnaret ꝯtra Põ

peium Catho iudicauit Pompeiũ eſſe iuſtũ. ⁊ attribuit ſibi cām victricem Alij āt iudicabant Juliũ eſſe iuſtũ attribuẽtes ſibi cām victricẽ. ex quo p3 ꝙ de eodẽ ꝯtrario mõ iudicabant dij ⁊ hoĩes ſapiẽtes qui cathonẽ ſequebāt.

¶ Hic phia aſſignat cās ſpēales q̄re bonis ⁊ malis indr̄nter eueniunt nũc pſpera nũc aduerſa. ſecũdo excuſat ſe de ãpliori ꝑtractatione hmõi cāruʒ ſcđa ibi Neqꝫ eñ fas Primo declarat intentũ ſuũ de bonis. ſcđo de mal'. ibi

¶ Sed ſit aliqͣs ita bene moratus.. vt de eo diuinũ iudiciũ pariter hũanuʒ qꝫ ꝯſentiat, ſed ẽ animi virib9 infirmus.. Cui ſi qͣd adueniat aduerſi. deſinet colere forſitan innocẽtiam. ꝑ quã nõ potuit retinere fortunaʒ Parcit itaqꝫ ſapiens diſpenſatio ei. quẽ deteriorẽ facere poſſit aduerſitas. ne cui non ꝯueniat laborare patiatur

Naʒ id qͣʒ. Prio aſſignat cām q̄re aliqͣbus boĩs nõ eueniũt mala. ſcđo q̄re aliqñ eis ꝯtingant mala. ibi. Alijs mixta Prio oñt q̄re bonis nõ ꝯtingãt mala. ſecũdo q̄re ꝯtingãt eis qñqꝫ bona. ibi Fit aũt. Primo aſſignat duas cās q̄re bonis nõ eueniãt mala. ſcđa ibi Eſt alius. Pria cã eſt infirmitas aĩ alicuius boni. cui ſi aduenire aduerſitas ip̄e ꝺteriorareť. vñ ꝺt ĩ lrã Sʒ ſit. i. ponam9 ꝙ aliqͣs ſit ita bñ morigerat9 ꝙ diuinũ ⁊ humanũ iudiciũ ꝯſentiat de eo. forſan ip̄e eſt ĩfirmus viribus aĩ nõ potens reſiſtere aduerſitatib9. Cui ſi adueniat qͣd. i. aliqͣd aduerſi forſitã deſineret colere innocentiã. i. exercere ꝟtutẽ ꝑ quã nõ potuit retinere fortunam. qꝛ ĩputabit ſuę innocẽtię ꝙ ꝓſperitas ſua receſſit.. queãdmodũ legiť de Job. cui vxoꝛ ſua ĩꝓꝛobabat dicẽs Adhuc ꝑmanens in ſimplicitate tua bñdic deo ⁊ moꝛere. ꝑcit itaqꝫ illi ſapiẽs diſpenſatio. i. prouidentia dei queʒ aduerſitas poſſet facere deteriorẽ ne patiatur eũ laboꝛare aduerſitate cui nõ ꝯueniat Nota ꝙ qͣdaʒ boni ſunt ita imbecilles aĩ ꝙ ex modica tẽtatione aduerſitatꝫ mutarẽtur. qꝺ videns de9 ꝑcit ipſis ne eos aduerſitate deijciat. vñ Apl'us Fidelis deus qͣ nõ patiť vos tẽtari vltra id qꝺ poteſtis.

¶ Hic aſſignat aliã cām quare qͣbuſdã bonis nõ adueniãt mala dicẽs Eſt

¶ Eſt alius cũctis ꝟtutibus abſolut9 ſctũſqꝫ ac deo ꝓximus. hunc ꝯtingi qͣbuſlibet aduerſis nefas ꝓuidẽtia iudicat. adeo vt ne coꝛpoꝛeis qͣdẽ moꝛbis agitari ſinat Nã vt qͣdaʒ me qͣʒ excellentioꝛ ait Viri ſcti coꝛpus edificauerunt ꝟtutes

alius hõ abſolotus. i. ꝑfectus cũctis ꝟtutibus ⁊ ſãctus ⁊ ꝓxim9 deo hũc hoĩ nẽ ꝯtingi. i. tangi aliqͣbus aduerſis ꝓuidẽtia diuina iudicat nefas. adeo. i. intm̄ vt nec ſinat ipſum agitari moꝛbis coꝛpoꝛeis. qꝺ ꝯfirmat auctoꝛitate cuiuſdaʒ phi dicẽs Nã vt ait qͣdaʒ phũs excellẽtioꝛ me. cuius auctoꝛitatẽ ponit in gręco quę tm̄ ſonat in latino Coꝛpus viri ſacri edificauerũt virtutes ſupple ꝓſer/

uando ſpm ab aduerſis ¶ Notādum ꝙ ſecunda cā quare aliquibus nō adue
niunt aduerſa eſt excellens ſcitas ipoꝝ. ſicut em̄ deus excellenter malos ñ tā
tum punit in futuro. ſed etiā in pñti. ſic aliquos excellēter bonos. nō tm̄ p̄mi
at in futuro. ſʒ etiā in pñti ab aduerſitate cuſtodit. ¶ Nota quare phia dicat
Quidā excellentioꝛ me dxiũt. cũ nullus ſit excellentioꝛ phia.. ¶ Dicēdum ꝙ
lrā debet ſic exponi Nā quidā phũs excellentioꝛ alijs phis me. i. ꝑ me phiam
dixit viri ſcti coꝛpus edificauerunt ⁊c̄.

¶ Fit aũt ſepe vti bonis ſumma reꝝ re
genda deferatꝛ: vt exuberās retũdatꝛ im
pꝛobitas Alijs mixta q̄daʒ ꝓ aioꝝ qua
litate diſtribuit.. Quoſdā remoꝛdet ne
longa felicitate luxurient. Alios duris
agitari, vt ꝟtutes aīmi patiētie vſu atʒ
exercitatione ꝯfirmēt Alij plus eq̄ me
tuunt qđ ferre pñt Alij plus equo dſpi
ciũt qđ ferre nō pñt. Hos in expimen//
tum ſui triſtibus ducit. Nōnulli vene
rāduʒ ſeculi nomē glioſe precio moꝛtis
emerũt Quidā ſupplicijs inexpugna//
biles exemplũ ceteris p̄tulerunt inui//
ctā malis eſſe ꝟtutē Que q̄ʒ recte atʒ di
ſpoſite ⁊ ex eoꝝ bono q̄bꝫ accedere vi//
dētur. fiant. nulla dubitatio ē.

¶ Hic oñt quare bois ſe
pe ꝯtingant bona dicens.
Fit aũt. i. cōtingit ſepe vt
ſũma reꝝ regēda. i. pꝛicipa
tus regēdi res deferatꝛ. i. cō
cedatur ꝓbis. nō tm̄ ꝓpter
vtilitatē bonoꝝ hoīm. ſed
vt ip̄robitas exuberans. i.
abundās malorum retuʒ
datur. i. ꝯpeſcatur vel rep̄/
matur Tũc aſſignat cām
quare bonis aliq̄n ꝯtigāt
mala dicēs Alijs. i. bonis
deus diſtribuit q̄daʒ mix
ta. i. nũc bona nũc mala ꝓ
q̄litate aīoꝝ. quoſdā enim
bonos remoꝛdet aduerſi/
tatibus ne luxurient. i. ſup
biant lōga fœlicitate. i. ꝓſ
ꝑitate Alios bonos patiꝛ
agitari. i. vexari duris id ē
aduerſitatibus vt ꝟtutes
animi ipoꝝ ꝯfirmēt vſu et
exercitatione patientie. vt
ptʒ in Job. Alij plꝰ equo
metuũt qđ bñ ferre pñt. ſi
cut Thomas foꝛmidauit
ingreſſuʒ Indie dicēs Do
mine mitte me q̊ vis p̄ter
ad indos Alij plus equo deſpiciũt qđ ferre nō pñt. qꝛ quaſi p̄ſumēdo deſpici
unt tētationes. q̄s tn̄ ferre nō pñt. vt ſctũs Petrus q̇ dixit. Et ſi opoꝛtuerit
me moꝛi tecũ nō te negabo. q̇ ad tētationē ⁊ accuſationē ancille chꝛiſtũ nega
uit Hos vtroſq̄ʒ deus ducit. i. temptat triſtibus. i. aduerſitatibꝫ in experimē
tuʒ ſui. i. in recognitionē ſui vt ſciāt q̇d poſſint ⁊ q̇d nō poſſint. ⁊ nōnulli. i. a/
liq̇ emerũt p̄cio moꝛtis venerāduʒ nomē ſeculi ſicut martyres Quidā inex/
pugnabiles ſupplicijs p̄tulerunt ceteris exēplum. ꝟtuteʒ eē inuictā a malꝭ. q̄
oīa q̄ʒ recte ⁊ diſpoſite fiāt ex eoꝝ bono q̇bꝫ accedere videntꝛ nulla ē dubitatio
¶ Notandũ ꝙ q̇daʒ plus timēt q̄ʒ timere dērent aliquam aduerſitateʒ. de q̇/
bus dꝛ in pſalmo Trepidauerunt timoꝛe vbi non erat timoꝛ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Talibus deus īmittit aduerſitates q̇bus reſiſtūt vt ꝯgnoſcāt ſe grā̄ dei poſ/ſe reſiſtere ei qđ timebāt Alij aūt p̄ſumentes de ꝓprijs viribus deſpiciūt tē/tationes. quaſi potētes reſiſtere eis. illis deus tētationes īmittit ⁊ ꝑmittit eos ſuccūbere vt ꝯgnoſcant q̄ꝫ fragilis ſit hūana natura ſine diuina grā̄.

¶ Nā illō quoqꝫ ꝙ impꝓbis nūc triſtia nūc optata proueniūt ex eiſdē ducitur cauſis. ac de triſtib⁹ quidē nēo miratur ꝙ eos male meritos omnes exiſtimant Quoꝝ quidem ſupplicia tū ceteros ab ſceleribus deterrent. tū ipos q̇bus iue buntur: emendant

¶ Hic aſſignat cās quare malis qn̄qꝫ bona qn̄ʒ mala ꝯtingant Et p̄io oñdit quare malis ꝯtingūt mala. ſcđo q̄re bona. ibi Leta ꝟo Prio đt Ex eiſdē cauſ ducit̄. i. ꝓbatur ꝙ iꝓbis nūc proueniūt triſtia. nūc optata. ſed de triſtib⁹ que malis eueniūt nemo miratur.. q2 oēs exiſtimāt eos ſcʒ malos eſſe meritos. i. dignos malo. quoꝝ malorū ſupplicia ceteros deterrēt. i. terrore retrahūt a ſcelerib⁹. ⁊ ipos malos em̄dant quib⁹ inuehūtur ſupplicia. ¶ Notanduʒ ꝙ phīa innuit tres cās quare malis eueniūt mala Prima ēſt. q2 oēs hoīes eſtimant eos dignos malo. ſe/cūda q2 ꝑ ſupplicia maloꝝ a alij malo retrahūtur. tercia cauſa eſt. quia mali ſupplicijs emēdantur

¶ Leta ꝟo magnū bonis argumentuʒ loquūtur Quid de hmōi felicitate đbeant iudicare quam famulari ſepe iꝓ//bis cernant In qua re illud etiaʒ diſpēſari credo. ꝙ ē forſitā alicuiꝰ tā p̄ceps atʒ importuna natura. vt cū in ſcelera potius exacerbare poſſit rei familiaris inopia. huius morbo. ꝓuidētia collate pecunie remedio medet̄ Hic fedatā probris ꝯſcientiaʒ ſpectās. ⁊ ſecū fortunā ſuā ꝯparās. forſitan ꝑtimiſcet. ne cuiꝰ ei iucūdus vſus eſt: ſit triſtis amiſſio. Mutabit igit̄ mores. ac dū fortunam metuit amittere. neq̇ciaʒ derelinquit..

¶ Hic aſſignat cauſas q̄re malis bona eueniant.. Secūdo ſoluit tacitā ob/iectionē. ibi. Naʒ vt ꝓbis Primo đt Leta ꝟo. i. ꝓſ/pera q̄ malis eueniunt lo/quūtur. i. indicāt boīs magnū argumētuʒ q̇d iudicare dn̄t de hmōi fœlicitate quā ſepe cernūt famulari iꝓbis. hn̄t em̄ probi ex h̄ certiſſimū argumētuʒ ꝙ illa non eſt vera fœlicitas q̄ malis aduenit. ſʒ ſtā̄ decœptio Tunc aſſignat p̄maʒ cām quare deus malis cōcedit bona ⁊ ꝓſpera ꝙ quidem mali ꝑ ꝓſpera p̄ſeruā̄tur a peioribus ſcelerib⁹ ne fiant fures vel raptores et đt. In q̄ re ꝙ malis eueniunt ꝓſꝑa illud credo diſpēſari. i. diſpenſatione ordia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Alios in cladē meritā p̄cipitauit indi-gne acta fęlicitas Quibuſdā miſſuʒ puniendi ius. vt exercitij bonis. ⁊ malis eſſet cauſa ſupplicij

ri. ꝙ forſitan natura alicuius mali eſt tam p̄ceps ad malū ⁊ importuna vt inopia rei familiaris. i. paupꝑtas poſſit eū exacerbare. i. ꝓuocare ad ſcelera. ſ. ad furtū vel rapinā. cuius morbo diuina ꝓuidētia medet̄ remedio collatę pecunię Tunc aſſignat ſecūdaʒ cām talē. ꝙ iō malis eueniūt ꝓſpeta. vt ꝓſperitate emendēt vitā. q̄ſi timētes ne ꝓpter maliciā amittāt proſperitatē Vn̄ dicit hic. i. aliq̄s malus ſpectās. i. ꝯſiderās ꝯſciam ſuā fœdatā ꝓbris. i. maculatā vitijs. ⁊ ipē ꝯparās ſecū fortunā. i. ꝓſꝑitatē ſuā forſitan ꝑtimeſcit. vt cuius rei ſcʒ ꝓſperitatis iucūdus eſt ei vſus. illius fiat triſtis amiſſio. vt dū metuit amittere fortunā derelinquit neq̄ciaʒ Tunc ponit terciā cām di. Alijs malis aduenit ꝓſperitas vt incidāt in maiorē miſeriā aduerſitatis. q2 ſicut dictū fuit. ij. li. ꝓſa. iiij. In oī aduerſitate fortunę infœliciſſimū genus infortunij eſt fuiſſe fœlicē. vn̄ d̄r in lrā. ꝙ fœlicitas indigne aucta Alia lrā hʒ acta. i. inducta alios malos p̄cipitat in meritā cladē. i. miſeriā. Et addit ꝙ q̄buſdā malis ꝑmiſſuʒ eſt. i. ꝯceſſū ius puniēdi. i. ptās. vt ſint boīs cauſa exercitij in ꝟtutibus ⁊ paciētia ⁊ malis ſint cā ſupplicij ¶ Nota ꝙ fœlicitas q̄ſdam p̄cipitat in cladē aduerſitatʒ. vn̄ Samarienſ. ꝓmouet iuſtos fortuna volubiles vt quos Scādere p̄cipites fecit. ad ima rotet Nā grauiore ruit turris tumefacta ruina Et grauius pulſat alta cypꝛſſus humū ¶ Nota ꝙ boni ꝑ aduerſitates in ꝟtutibus ⁊ paciētia exercētur. vn̄ idē pauꝑ Henricus Aſpera ferre decet maturāt aſpera mentē Et bn̄ matura plenius vua ſapit. Per nimios ęſtus gelidas tranſitur ad vndas Sicq3 per oppoſitū dulcia q̄(rit homo

¶ Nā vt probis atʒ improbis nullū fędus eſt ita ipſi inter ſe improbi neque-unt ꝯuenire Quidni. cū a ſemetipſis diſcerpentibꝰ ꝯſciam vitijs quiſq3 diſſentiat. faciantq3 ſepe quę cū geſſerint non fuiſſe gerenda decernant.

¶ Hic ſoluit quādam obiectionē. ſcdo infert q̄ſdam ꝯcluſionē. ibi.. Ex quo ſepe Primo d̄r. Aliq̄s dicere. dixiſti ꝙ malis ē ꝯceſſum ius puniendi . vt ſint cā ſupplicij alijs malis. h̄ nō videt̄ veꝝ q2 malus nō punit malū. cū ſint ſil'es. h̄ ſoluit phīa di. Sicut ꝓbiſ ⁊ impꝓbis nullū eſt fœdus. i. ꝯcordia. q2 ſꝑ inuicē ꝯtrariant̄. Ita ipī iꝓbi nequeunt inter ſe ꝯuenire Quidni. i. quare nō eēt ita: cū quiq3. i. q̄libet mali diſſentiant a ſemetipſis. vitijs diſcerpentibus. i. diſtrahētibus ꝯſciam ipoꝝ.. et ſepe mali faciāt. q̄ cū geſſerit. i. fecerint decernāt. i. iudicēt nō fuiſſe gerēda. id ē facienda ¶ Nota ꝙ intm̄ aliquis eſt bonus inq̄ʒtū ſeruat ordīez in vltimuʒ finē. qui finis eſt ſummū bonū. ⁊ q2 illū finē ⁊ ordinē oēs boni ſeruāt. iō oēs boni in eo ꝙ boni ſunt inuicē ꝯcordant. mali aūt q2 hunc finē non obſeruant ⁊ a ſemetipſis diſcordāt mutuo ſibi ꝯcordare nō poſſunt..

¶ Sequitur proſa

Liber

¶ Hic infert quandã ꝯ̃cluſionem di. Ex quo mali puniũt malos ex hoc diuina ꝓuidentia ꝓtulit inſigne miraculũ.ſ.vt mali facerẽt malos bonos quod declarat Nã dũ quidã mali videtur ꝑpeti iniqua a peſſimis ipi flagrãtes.id ẽ ardẽtes odio noxioꝝ.i.dãnoꝝ ſuoꝝ rediere ad frugẽ virtutis.i.ad vtilitatẽ dũ tales ſtudent ſe eẽ diſſimiles illis mal' q̃s oderãt Et addit ꝙ ſola diuĩa vis talis eſt cui mala ſint bona.i.cedũt in bonũ. ſicꝫ cũ malus facit malũ bonum. vñ ſubdit Cũ deus vtẽdo ꝯpetẽter magis elicit effectũ alicuiꝰ boni Ordo enĩ fatalis ꝯcta ꝯplectitur vt qđ diſceſſerit ab aſſignata rõe ordinis.ſ.mali. relabatur in aliũ ordinẽ ſcꝫ boni.ne in regno ꝓuidẽtię dei liceat q̇d.i.aliq̇d temeritati.i. iordinatiõi ⁊ poĩt auctoritatẽ in greco q̃ tm̃ ſonat Fortiſſimus in mũdo đs oĩa regit ¶ Notanduꝫ ꝙ bonũ ꝓueniẽs ex malicia iprobo ꝝ nõ eſt iputandũ ipis iprobis.ſꝫ tm̃ diuinę virtuti q̃ nouit ex malis efficere bona Et licet deus malũ dirigat ad bonũ ſua intentione ⁊ ptãte.nõ tñ hõ iõ eſt extra culpã q̇ illud malũ agit mala intentione ¶ Nota ꝙ alius eſt ordo naturalis.alius ordo a deo ꝓuiſus Ordo naturalis eſt vt deũ ⁊ ꝓximuꝫ diligamus Ordo ꝓuiſus eſt tꝑalis reꝝ diſpoſitio q̃ fatũ vocatur.⁊ licet ordinẽ naturalẽ ſępe dimittamꝰ aliq̇d plꝰ đo diligendo ⁊ ꝓximũ odiendo.tñ ordinẽ ꝓuiſum a deo nũq̃ꝫ effugimus. qꝛ nũquã aliter ꝓuenit q̃ꝫ deus ꝓuidet.⁊ ſi aliquid recedit ab ordine naturali relabiť ĩ aliũ.vt ſi aliq̇d eſt malũ quo ad miam.ipm eſt bonũ in ꝯꝑatione ad iuſticiaꝫ ita ꝙ in regno diuinę ꝓuidentię nihil relinquiť temeritati.

¶ Ex quo ſepe ſumma illa ꝓuidẽtia ꝓtulit inſigne miraculũ: vt malos mali bonos facerẽt Nã dũ iniqua ſibi a peſſimis q̇daꝫ ꝑpeti videtur.noxioꝝ odio flagrantes.ad ꝟtutis frugẽ rediere dũ ſe eis diſſilẽs ſtudẽt eẽ q̃s oderãt Sola eſt ei diuina vis cui mala q̃ꝫ bona ſint.cũ eis ꝯpetẽter vtẽdo.alicuiꝰ boni elicit effectũ Ordo enĩ quidã ꝯcta ꝯplectitur.vt qđ ab aſſignata ordinis rõe diſceſſerit.hoc licet in aliũ tñ ordinẽ relabať.ne q̇d ĩ regno ꝓuidẽtię liceat temeritati. Fortiſſimus in mũdo deus oĩa regit ad bonũ atꝫ gubernat.

¶ Hic phĩa excuſat ſe de ampliori indagatione cãrum dicẽs.. Neqꝫ enĩ ẽ fas hoi vel ingenio ꝯp̃hendere vel ſermone explicare cũctas machinas.i.cãs vł diſpõnes diuini opis.hoc tãtũ ſufficiat perſpexiſſe ꝙ de

¶ Neqꝫ enĩ fas eſt hoĩ cũctas diuinę opere machinas vel ingino ꝯp̃hendere. vel explicare ſermone Hoc tñ ꝑſpexiſſe ſufficiat ꝙ naturaꝝ omniũ ꝓditor deꝰ idẽ ad bonũ dirigẽs cuncta diſponit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Dũq; ea que ꝓtulit in ſui ſil'itudinẽ reti
nere feſtinat. malum oĩe de reipublicę
ſuę terminis ꝑ fatalis ſeriẽ nccitatis eli
minet Quo fit vt q̃ in terris abundare
credũtur. ſi diſponentẽ prouidẽtiã ſpe
ctes. nihil vſq; mali eſſe ꝑpendas Sꝫ
video te iã dudũ ⁊ põdere queſtiõis o/
neratũ. ⁊ rõnis prolixitate fatigatum.
aliquã carminis expectare dulcedinez
Accipe igitur hauſtũ quo refectus. fir
mior in vlteriora ɔtendas

us ꝓditor. i. productor oĩ/
um naturaꝝ diſponit cũ/
cta dirigens ad bonũ.. Et
dũ ea q̃ ꝓduxit feſtinat re
tinere in ſil'itudinẽ ſui .i. ĩ
bono ipẽ eliminet. i. exclu
dat per ſeriẽ. i. ꝑ ordinẽ fa/
talis nccitatis oẽ malũ de
terminis ſuę publicę rei. id
ẽ mũdi. Quo fit vt mala
quę credũtur abundare in
terris ſi ſpectes ꝓuidentiã
diſponẽtem nihil ꝑpẽdas
vſq; eſſe mali Tũc inui/
tat Boetiũ ad ɔſolatiõez
metricã dicẽs Video te eẽ
oneratũ põdere q̃ſtiõis q̃
difficil' eſt ⁊ fatigatũ proli
xitate orõis expectare ali/
quã dulcedinẽ carminis. igit accipe hauſtũ dulcedinis metricę. quo refectus
. i. recreatus firmior ɔſcendas in vlteriora ¶ Nota ꝙ ðt malũ nuſquam eſſe
in cõꝑatione ad diuinã prouidentiã. qꝛ malũ nõ eſt aliqua natura nec aliqua
res. oĩs enĩ natura ⁊ res appetit ſuam ꝑfectiõem Cũ aũt appetibile habeat
rõem boni. ſi malũ eẽt natura ⁊ res appetẽtes ꝑfectiõem malũ eẽt bonũ.
¶ Nota ꝙ nullũ eſt malũ ſimpl'r ⁊ totaliter in mũdo q̇n in cõꝑatione ad di/
uinã ꝓuidentiã hẽat rõem boni. vñ expedit multos defectus ɔtingere in vni
uerſo ne multa bona tollãtur Si eĩ nõ corrũperetur aer ignis nõ ɔſeruaret.
nec vita leonis ɔſeruaret niſi occideretur agnus vel aſinus.. neq; laudaret iu
ſticia nec pacientia ſi nõ eſſet iniquitas. Ex quo ptꝫ ꝙ multa in ɔparatione
ad nos ſunt mala quę in ɔꝑatione ad diuinã prouidentiaꝫ oĩa diſponẽtem.
ſcðm quod melius ɔpetunt vniuerſo bona ſunt

¶ Sequitur metꝝ

¶ Metꝝ ſextum libri quarti.

Si vis celſi iura tonãtis
Pura ſolers cernere mente
Aſpice ſummi culmina cęli
Illic iuſto fędere rerum
Veterẽ ſeruant ſidera pacem.
Nõ ſol rutilo concitus igne
Gelidũ phębes impedit axem.

¶ Iſtud eſt ſextum metꝝ
huius quarti libri qð ſcðꝫ
quoſdam dicitur adoniaꝫ
ſcðm quoſdam archilogi/
cum. ab inuentore tetrame
trũ. dactylicũ a pede p̃do/
minãte. In quo metro
philoſophia cõmendat di/
uinam prouidentiam ĩ di/
ſpoſitione reꝝ.. Et primo
ex parte rerum quę diuina
diſpoſitione reguntur
Secundo ex parte dei re/
gentis. ibi. Sedet interea.

Nec que ſummo vertice mundi
Flectit rapidos vrſa meatus
Nunꝙ͂ occiduo lota ꝓfundo
Cetera cernens ſidera mergi
Cupit oceano tingere flammas
Semper vicibus tp̄is equis.
Veſper ſeras nunciat vmbras.
Reuehitꝙ͂ diē lucifer almū
Sic eternos reficit curſus
Alternus amor. ſic aſtrigeris.
Bellum diſcors exulat oris

Primo ꝯmendat diuinaꝫ ꝓuidentiã in regimine corporum celeſtium..ſcḋo in regimine elemētoꝝ.. tercio in regimine tp̄m. quarto ĩ regimine generabiliū ⁊ corruptibiliū.ſcḋa ibi Hec ꝯcordia.tercia ibi.. His de cauſis.quarta ibi. Hec tēperies. Primo dr̄ Si tu ſolers.i.ſapiēs vis pura mēte cernere iura.i. regimina quibꝫ mūdus regit̃ celſi tonantis.i.dei aſpice culmia .i.altitudines ſummi celi. Illic ſidera ſeruãt vetereꝫ pacē.i.antiquã ꝯcordiam quã eis diuina prouidentia iudidit iuſto fœdere qꝛ ſol ꝯcitus.i. ꝯmotus rutilo igne.i.calore nō impedit gelidū axeꝫ phœbes.i.lune.nec vrſa que flectit rapidos motus circa polū ſeptētrionaleꝫ.nūꝙ͂ lota occiduo ꝓfundo.i.mari occidentali cupit tingere.i.mergere flãmas oceano.i.mari cernens cetera ſidera mergi in mari Et loquitur more vulgari.credit em̄ vulgus ſtellas qn̄ occidunt deſcendere in mare .Et veſper.i.venus ſꝑ equis vicibꝫ tp̄is nunciat ſeras vmbras noctis.⁊ eadē venus exn̄s lucifer reuehit diē almū.i.clarū .Sic alternus amor ꝓueniēs ex diuina ꝓuidentia reficit eternos curſus ſideꝝ.ſic.. id ē ꝑ talē mutuã ꝯcordiam bellū diſcors exulat.i.expellit̃ ab oris aſtrigeris .i.a regionibꝫ celeſtibus que gerūt aſtra ¶ Nota de hac dictione ſollers q̃ ſm̄ Iſidoꝝ interp̄tatur quaſi ſollicitus in arte vel vtilis.⁊ ſic dꝫ ſcribi ꝑ duplex ll.ſed ſm̄ Vguitionē dr̄ a ſolon qḋ eſt totū vel multū.⁊ ars tis.quaſi tot⁹ vl̄ multus in arte.⁊ ſic dꝫ ſcribi ꝑ ſimplex l..¶.Nota ꝙ de⁹ magis denoiat̃ tonans a tēpeſtate tonãdi.ꝙ͂ ab alia tēpeſtate .qꝛ maior terror ꝑ eū incutit̃ mētibus hoīm ꝙ͂ per aliã.vn̄ per tēpeſtatē tonandi hoīes magis inducūtur ad recogitandã diuinam potētiaꝫ ¶ Nota ꝙ vrſa hn̄s ſeptē ſtellas circa polū ſeptētrionalē mota nūꝙ͂ occidit.ſed ſꝑ nobis apparet.licet alie ſtelle nobis oriãtur ⁊ occidãt De venere aūt q̃ de nocte ſeq̄tur ſolē ⁊ ḋ mane(lucifer dicta) p̄cedit ſolē viſum fuit ĩ primo libro metro ſecūdo.

¶ Hec concordia temperat equis
Elementa modis vt pugnantia
Vicibus cedant humida ſiccis
Iūgantꝙ͂ fidē frigora flammis

¶ Hic phĩa cōmendat regimen diuine ꝓuidentie in elementis dicens Hec ꝯcordia ꝓueniēs ex diuina prouidentia tēperat elemēta equis modis vt humida elementa pugnãtia..id ꝯtraria cedant ſiccis vici/

Pēdulus ignis ſurgat in altū
Terreqʒ graues pondere ſidant
Hiſdē cauſis vere tepenti
Spirat florifer annus odores
Eſtas cererē feruida ſiccat
Remeat pomis grauis autumnus
Hyemen defluus irrigat imber
Hęc temperies alit ac profert
Quicquid vitā ſpirat in orbe
Eadē rapiēs condit ⁊ aufert
Obitu mergens orta ſupremo

bus viceuerſa .ita ꝙ qn̄qʒ ꝑualeat humida.qn̄qʒ ſic/ca.⁊ ꝙ frigora.i. elementa frigida iungant fidē.i.con cordiā flammis.i. calidis elemētis .ne vnū totaliter aliud corrūpat .Et hęc cō cordia facit vt pēdulus ig nis ſurgat in altū.i. moue atur ſurſuʒ ⁊ terrę graues pondere ſidāt.i.deorſū reſi deant Tūc ꝯmendat regi men dei circa tꝑa di. Hiſ/dē cauſis.i. ſilibus cauſis ꝑ diuinā ꝓuidentiā ordia tis annus floriger.i.ī quo abundant flores ſpirat o/dores ipo vere.i. tꝑe veris tepēte.i.incaleſcente.ęſtas feruida ſiccat.i.maturat cererē.i.fruges Autūnus remeat.i. reuertiť grauis. .i.oneroſus pomis.imber defluus irrigat hyemen Tūc ꝯmendat regimē dei circa generabilia ⁊ corruptibilia di. Hęc tēperies.i.tꝑata diſpō ꝓuidentię di uinę alit ⁊ profert q̄cquid in orbe ſpirat vitā.i.q̄cquid viuit.⁊ eadeʒ tēperies rapiens ea q̄ fecit.cōdit.i.abſcondit ⁊ aufert.ſ.abeſſe mergens orta.i.ꝓducta ſupmo obitu.i.vltima morte.¶ Notandū ſm ꝯmentatorē.viij.phicoꝝ. Pri mū antiquū nihil facit ſine ſecūdo antiquo.i.cęlo.ergo pria cā generatiōem ⁊ coruptionem elementoꝝ ⁊ omniū in mūdo ⁊ tꝑm diſtinctiōem oꝑatur me/diantibꝫ corꝑibus cęleſtibꝫ..vn̄ in li.de pomo Ariſtotelis ſcribiť ꝙ creator oīm ſua ſapīa ꝓꝑauit ſphœras ⁊ in qualibet ſphœra ſtellas lucidas ⁊ dedit ipſis ꝟtutē dominādi in hoc mūdo.faciēdi bonū ⁊ malū.mortē ⁊ vitā..⁊ ince dunt ſtellę ſm virtutē ipſis a creatore datā ꝭm deſideriū ⁊ voluntatē eius in aſcendēdo ⁊ deſcēdēdo.nūc de oriente ad occidēs.nūc de occidēte ad oriens. ſi ne ꝯtradictione.⁊ oēs ſtellę ſunt ſicut ſerui dn̄o obediētes.⁊ curſus ⁊ motus eaꝝ nō eſt a ſeipſis nec virtute eaꝝ.ſʒ eſt creator q̄ facit eas moueri. q̄ eſt bn̄/dictus in ſecula ſeculoꝝ.

Sedet interea conditor altus
Rexqʒ regens flectit habenas
Rex ⁊ dominus fons ⁊ origo
Lex ⁊ ſapiens arbiter ęqui
Et quę motu concita irę
Siſtit retrahēs.ac vaga firmat

¶ Hic ꝯmendat ꝓuiden tiā diuinam ex ꝑte dei re/gentis di.. Interea dū res ſic gerūtur altus ꝯditor.i. ſummꝰ creator rex deꝰ ſe/det.i.in ſe mutabiliter ma net regēs oīa.flectit.i.mo/deratur habenas reꝝ.i. fre na.exn̄s rex ꝑ ſapīam gu/bernatiōis.deſcēdēs ꝑ po/tētiaʒ creationis. fons oīs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Nã niſi rectos reuocãs itus
Flexos iterũ cogat in orbes
Que nunc ſtabilis continet ordo
Diſſepta ſuo fonte fatiſcãt
Hic eſt cunctis cõmunis amor
Repetuntq boni fine teneri
Quia nõ aliter durare queant.
Niſi conuerſo rurſus amore
Refluant cauſe que dedit eſſe

bonitatis ⁊ origo oĩm. et ipſe a nullo. lex oĩa ligans ⁊ ſapiens arbiter. i. iudex. equi. i. equitatis oĩb retribuens ſm iuſticiã. qui ſcʒ deus oĩa regẽs ꝯcitat. i. excitat entia ire. i. ꝓcedere ad eẽ. motu. i. ꝑ motũ. ⁊ ſiſtit. i. ꝑmanere facit ad tp̃s in eſſe retrahens oĩa ad ñ eſſe ⁊ ipſe firmat ꝑ grãm vaga. i. inſtabilia ꝑ naturã Nã niſi deus reuocans rectos itus. i. rectũ ꝓgreſſuʒ q̇ eſt ab eſſe ad nõ eſſe. cogat. i. reducat entia in flexos orbes. i. in quaſdã circulationes ea q̃ ſtabilis ordo diuine ꝓuidẽtie ꝯtinet Ipſa diſſepta. id eſt ſeparata a ſuo fonte. i. a ſuo principio quod eſt deus fatiſcant. id eſt deficiant ⁊ ad nihilũ deuenient. Hic fons eſt cõis amor cũctis entibus ⁊ cuncta repetuut. i. appetũt teneri. i. ꝯſeruari fine boni. i. per finẽ boni. qr res aliter nõ queunt durare. i. in eſſe ꝑpetuari niſi ꝯuerſo amore refluant. i. redeant cauſe. i. ad cãm primã q̃ dedit eis eẽ ꝑ creatiõem. ¶ Nota ꝙ entia reguntur a deo ꝑ quãdam circulationẽ ſm quã quodãmõ perpetuãtur in eſſe Verbi grã. Deus ſic diſpoſuit res vt ex ſemine ꝓueniat herba. ⁊ ecõuerſo. ex herba ꝓducat ſemen. ſic in gñatione elementoꝝ fit q̇daʒ circulus dũ ex aere gñatur ignis. ⁊ iterũ ex igne aer. ¶ Itẽ in creaturis rõnalibus q̃ progrediũtur a deo ꝓductiõe nature fit iterũ ꝛflexio ad ipʒ deũ ꝑ reductionẽ grẽ vt ſic nihil ꝑmaneat in reb ens ⁊ ꝑfectũ. niſi per q̄ʒdam circulationẽ. ⁊ hoc innuit phĩa in lrã. ¶ Nota ꝙ finis ad quẽ oĩa naturali appetitu tendũt eſt ipm ſummũ bonũ qđ eſt deus. hunc finẽ cõſequũtur rõnales creature ꝑ opationẽ intellectus ⁊ voluntatis. Sed irrõnales creature cõſequũtur ipm ſolũ ꝑ hoc ꝙ ipm repſentãt ꝑ quãdaʒ ꝑticipationẽ eẽndi. ⁊ iõ eodẽ appetitu naturali q̊ aliq̇d appetit ſuũ eſſe. eodẽ appetitu tendit in ſuũ vltimũ finẽ. ⁊ hoc innuit in lrã cuʒ dt. hic cũctis cõmunis amor

¶ Proſa. vij. li. quarti
Hic oſtendit oẽm fortunam eẽ bonam

IAm ne igiť vides q̇d hec omĩa q̃ diximus ꝯſequať? B. Quid nã inquam? Phĩa. Omnem inquit bonã prorſus eſſe fortunam. B. Et q̇ inq̄ʒ fieri pt? P. Attende inq̇t cũ oĩs fortuna

¶ Iſta eſt ſeptima ⁊ vltima ꝓſa huius quarti. in q̃ phĩa deducit quãdaʒ concluſionẽ ex p̃miſſis. Et p.º facit hoc. ſcđo ſubiũgit q̄ʒdaʒ exhortationẽ. ſcđa ibi Quare inquit. Primo ponit ꝯcluſionẽ intentã. ſcđo ꝓbat eã ad opinionẽ vulgi. ſcđa ibi. Sʒ eã Primo dt. Vides ne iam o boeti q̇d ꝯſequatur hec oĩa q̃ di

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

vel iucunda vel aſpera. tum remunerā
di exercendi ve bonos. tū puniēdi. cor
rigendiqꝫ improbos cauſa deferatur..
Omnis bona quā vel iuſtā conſtat eſſe
vel vtilez. B. Nimis q̇dem inqꝫ vera
ratio. Et ſi quam pauloāte docuiſti p//
uidentiā. fatū ve cōſiderem. firmis vi//
ribus nixa ſententia

ximus. Dicit Boetius.
Quid inquā. ⁊ phīa. om/
nem fortunā prorſus eſſe
bonā. dicit Boetius. ⁊ qui
inqꝫ. id eſt quō poteſt hoc
fieri. Cui phīa. Attēde in
quit. Cum oīs fortūa ſi/
ue iucūda. ſiue aſpa defera
tur cauſa remunerandi vł
excercēdi bonos vel cauſa
puniēdi vel corrigēdi im/
probos pꝫ ꝙ oīs fortuna
eſt bona quā vel cōſtat eē
iuſtaz. ſicut illa que punit
malos ⁊ p̄miat bonos. vł ꝯſtat eſſe vtilē ſicut q̄ exercet bonos ⁊ corrigit ma
los. Dicit Boetius. nimis. i. valde vera eſt rō. ⁊ ſi prouidētiaz quā pauloañ
docuiſti ⁊ fatū conſiderē. tunc ſentētia eſt nixa. i. firmata firmis virib9. i. rōni
bus. ¶ Nota ex quo ſcḋm diuinā prouidentiā bonis ⁊ malis. nunc pſpera
nunc aduerſa eueniūt. bonis propter remuneratiōnē pſpera. ⁊ ꝓpter exercita/
tionē in virtutibus aduerſa ptꝫ ꝙ pſpera fortuna remunerans ⁊ aduerſa ex
exercitans eſt bona. Itē cū proſpera fortuna malos emendet. vt viſum ē pri9
⁊ aduerſa ipos corrigat ⁊ iuſte puniat ptꝫ ipam etiā eſſe bonam.

¶ Sequitur proſa.

Sed eā ſi placet inter eas quas inopi
nabiles pauloāte poſuiſti numerem?.
P. Quid inq̇t. B. Quia id hominū
ſermo cōmunis vſurpat. ⁊ q̇dam cre//
bro. quorundā malaz eſſe fortunā. P.
Viſne igit̃ inquit pauliſper vulgi ſer
monibus accedamus Ne nimium ve
lut ab humanitatis vſu receſſiſſe vide
amur. B. Vt placz inqꝫ P. None igit̃
bonū cenſes eſſe qḋ prodeſt. B. Ita eſt
inqꝫ. P. Que v̄o aut exercet aut corri
git. prodeſt. B. Fateor inquam Phīa

¶ Hic cōpat hanc cō/
cluſionem ad opinionem
vulgi oſtendens eam vul/
go eſſe inopinabilē ⁊ inq̇/
rit quid vulgus ſentiat de
qualibet fortuna.. ſcḋo ex
opinione vulgi concludit
qḋdam ꝯtrariū ipi vulgo
ibi. Vide igit̃. Dicit ergo
O phīa ſi placet eam opi
nionem quod omnis for/
tuna ſit bona numeremus
inter eas opiniones quas
pauloante poſuiſti inopia
biles.. Dicit philoſophia
quid. id eſt propter qḋ Bo
etius dicit. quia cōmunis
ſermo hominū iſtud vſur
pat. i. in vſum capit quo/
rundā fortunam eſſe ma/
lā. quorundam bonam

Bona igit'? Quidni? P. Sed hec eorũ eſt, qui vel in ꝟtute poſiti ꝯtra aſꝑa bellũ gerunt, vel a vitijs declinãtes ꝟtutꝫ iter arripiũt. B. Negare inq̃ꝫ nequeo P. Quid vero iucũda q̃ in ꝑmiuꝫ tribuit' bonis Nũ vulgus malã eſſe dcernit? B. Nequaq̃ꝫ veꝝ vti eſt: ita q̃ꝫ eſſe optimã cenſet. P. Quid reliqua? q̃ cuꝫ ſit aſpera iuſto ſupplicio malos coercet Nũ bonã popul⁹ putat? B. Immo oĩum inq̃ꝫ que excogitari pñt iudicat eſſe miſerrimaꝫ

et dicit philoſophia. Viſne o Boeti. Accedamus pauliſper ſermonibus vulgi ne nimiũ videatur receſſiſſe a communi vſu hominũ. Dicit Boetius vt placet. Et phĩa. Nõne cenſes bonũ qd ꝓdeſt. Dicit Boeti⁹ Ita eſt. Et phĩa Fortuna que aut exercet. corrigit. dt Boeti⁹ Quid ni? .i. q̃re nõ. ⁊ addit phĩa. hec fortuna q̃ exercet ẽ eoꝝ hoĩm qui poſiti in virtute gerũt bella ꝯtra aſꝑa. ſed fortuna que corrigit ẽ eoꝝ hoĩꝫ qui dclinãtes a vitijs arripiũt iter ꝟtutis. dt boetius Negare nequeo. q̃rit phĩa. Quid eſt de fortuna iucunda q̃ tribuitur bonis in ꝑmium? nũq̃d vulgus decernit. i. iudicat eã eẽ malã. dt Boetius Nequaq̃ꝫ. ſed iudicat eã eſſe optimã ſicut eſt. q̃rit vlteri⁹ phĩa Quid eſt de reliqua fortuna q̃ punit que cuꝫ ſit aſꝑa ⁊ coerceat malos iuſto ſupplicio. nũq̃d vulgus putat eã eſſe bonã? dt Boetius Immo iudicat eã eſſe miſerrimã oĩm q̃ excogitari pñt ¶. Nota ꝙ oĩs fortuna. vel ẽ ad exercendũ bonos ⁊ corrigẽdum malos. vel ad remunerãduꝫ bonos ⁊ puniendũ malos Fortũa q̃ eſt ad exercẽdũ bonos ⁊ ad corrigẽdũ malos hoĩes vtraq̃ꝫ eſt bona. etiã ſm opiniõem vulgi quod ꝓbat phĩa Illud qd ꝓdeſt ẽ bonũ ſed fortuna que exercet bonos hoĩes ꝓdeſt bonis.. ⁊ q̃ corrigit malos ꝓdeſt malis. ergo vtraq̃ꝫ eſt bona Fortuna aũt q̃ exercet eſt bonoꝝ q̃ gerũt belluꝫ ꝯtra vitia Fortuna q̃ corrigit eſt maloꝝ qui declinãt ad ꝟtutes Fortuna ãt q̃ remũerat bonos bona eſt. etiã ſm vulgares. ſꝫ que punit malos oĩm peſſima eſt ſm vulgares. ⁊ hanc opĩoem vulgi de vtraq̃ꝫ fortuna phĩa tãgit ĩ lrã

¶ Hic phĩa ex ꝯceſſis a vulgo ꝯcludit q̃dda inopinabile ⁊ ꝯtrarium vulgo. ſ. malã eſſe fortũam tm̃ maloꝝ. cũ tñ opinet' vulgus vt plurimũ malã fortũam euenire bonis ⁊ dt Vide ne nos ſequẽtes opinionem vulgi confecerimus. i. ꝯcluſerim⁹ q̃ddaꝫ valde inopĩabile apd vulgũ Quid inq̃ꝫ dicit Boetius. Et philoſophia. Ex his eñi que conceſſa ſunt ſm opiniõem vulgarẽ euenit ꝙ eoꝝ qui ſunt ĩ ꝑfecta

¶. P. Vide igit' ne opiniõem populi ſequẽtes. q̃ddã valde inopĩabile ꝯfecerimus. B. Quid inq̃ꝫ? P. Ex his enim ait que ꝯceſſa ſunt: eueĩt. eoꝝ q̃dẽ qui ſunt vel in poſſeſſione vel in prouectu.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

vel in adeptione virtutis. oēm quecunqꝫ ſit bonā. ſi imꝓbitate ꝟo manētibus oēm peſſimā eſſe fortunā B. Hoc inqꝫ verꝝ eſt. tametſi neō audeat ꝯfiteri.

poſſeſſione ꝟtutis vł in ꝓuectu vel in adeptione ꝟtutis oēm fortunaꝫ eē bonā ſiue ſit ꝓſpera ſiue aduerſa manētibus aūt in impro/bitate oēm fortunā eē peſ/ſimā. ⁊ dt Boetiꝰ. hoc ve/rū eſt ſm vulgares. qꝫuis nemo audeat ꝯfiteri ſm ꝟitatem. qꝛ in rei verita/te oīs fortuna bona eſt. tā bonoꝝ qꝫ maloꝝ. vt probaſti ¶ Nota ꝙ oīs fortuna bona vel eſt remunerās vel exercens vel corrigēs Fortuna remunerās eſt eoꝝ qui ſunt in poſſeſſione virtutis Fortuna exercens eſt eoꝝ qui ſunt ī pro/uectu ꝟtutis Fortuna corrigens eſt eoꝝ qui incipiūt eſſe virtuoſi Ex q̊ relinquiť ꝙ eoꝝ qui ꝑmanent in malicia ſit fortuna peſſima. ſed hoc nō ſm opinionē vulgariuꝫ Nota ꝙ quelibet fortuna pt dupliciter ꝯſiderari. vno mō in ꝯparatione ad cām vniuerſalem q̄ oīa regit ⁊ diſponit ordinando ſingula in finē eis ꝯuenientem. ſic oīs fortuna bona eſt vt ꝓbatum ē. vel pt ꝯꝑari fortu/na ad iſtū cui euenit. ⁊ ſic ſolū illa dꝛ bona. que aliqd bonū ꝯfert illi cui ad/uenit. ⁊ illa mala que nihil boni ꝯfert

P. Quare inquit ita vir ſapiēs mole/ſte ferre nō dꝫ quotiens in fortune certamen adduciť Ut virꝝ fortē nō decet in/dignari quoties increpuit bellicus tumultus. Utriqꝫ em̄. huic quidem glorie propagande. illi ꝟo ꝯformande ſa/pientie difficultas ipa materia eſt. Ex quo eſt etiā ꝟtus vocať ꝙ ſuis viribus nitens nō ſuꝑetur aduerſis Necqꝫ eniꝫ vos in ꝓuectu poſiti ꝟtutis. diffluere delitijs ⁊ emarceſcere voluptate veni/ſtis Preliū cū om̄i fortuna nimis acre ꝯſeritis. ne vos aut triſtis opprimat: aut iucūda corrūpat. firmis mediū viribꝰ occupate. Quicqd aut infra ſubſiſtit. aut vltra ꝓgrediť hꝫ cōtēptum felicita

¶ Hic phīa facit quādaꝫ exhortationē di. Ex q̊ oīs fortuna eſt bona. ſapiens vir nō dꝫ moleſte ferre q̊tiens duciť ī certamē fortūe. .i. cū fortuna. vt non decet fortem virꝝ indignari. .id ē turbari quotiens increpu/it. i. īſonuit bellicꝰ tumul/tus. i. ſtrepitus Nā ipa dif/ficultas bellandi ⁊ reſiſtēdi fortune ē vnicuiqꝫ viro forti ⁊ ꝟtuoſo materia. .id ē cā glīe ꝓpagāde. exercitiuꝫ em̄ bellicū eſt cā glorie viro forti. Illi ꝟo ſcꝫ viro ꝟtuoſo reſiſtentia fortune eſt materia. i. cā ꝯfirmāde ſapiētie. i. ꝟtutis. Ex quo .i. ex q̄ victoria talis diffi/cultas ꝟtus vocať. . dꝛ enī virtus. . eo ꝙ ſuis viribus nitens nō ſuperet aduerſis ⁊ ſubdit Necqꝫ em̄ vos po/ſiti in ꝓuectu. i. in via ꝟtutis veniſtis in mūduꝫ dif/fluere delitijs ⁊ emarceſce/re voluptate. ꝓlium nimis

tis nō habet p̄miuꝫ laboris In vr̄a em̄
ſitū manu. qualē vobis fortunā forma
re malitis Ois em̄ quę videtur aſpera
niſi aut exercet. aut corrigit. punit

acre cōſeritis. i. ꝯtexitis vl'
ꝯmittitis cū oī fortuna ꝺt
in lrā .. Ne triſtis fortuna
vos opprimat ejjciendo in
deſpationem. aut iucunda
corrūpat alliciendo ad vo
luptatē. occupate. i. tenete'
ꝙ mediū ꝟtutis firmis viribꝫ. qꝛ ꝗcquid infra ſubſiſtit a medio ꝟtutis deficiē
do. aut vltra ꝑgreditur mediū ꝟtutis excedēdo. illđ hꝫ ꝯtēptuꝫ fœlicitatis. i.
ꝟtutis. ⁊ nō hꝫ p̄miū laboris. ⁊ in veſtra manu. i. ptāte ſitū eſt qualē fortūaꝫ
vobis velitis formare. ſ bonā vel malā Ois em̄ fortuna q̄ videtur aſpa. aut
exercet bonos. aut punit malos. ⁊ ſic bona eſt ¶ Notādum ꝙ phia hortatꝛ
ſapientē ad magnanimitatē. cū ꝺt Sapiēs nō dꝫ moleſte ferre fortūaꝫ Nam
ſm Ariſtotelē in ethic̄. Sapiens bñ ſcit ferre fortūas. qꝛ hꝫ ſe ſine vitupio. ſi
cut tetragonū Corpus em̄ tetragonuꝫ quocūqꝫ ꝓjjcitur firmiter ſtat. ⁊ ma-
gnanimꝰ eſt ꝗ cōtra difformes inſultus fortunę vnanimi mentis ꝯſtātia mi
litat ¶. Nota ꝙ ꝟtus ꝯſiſtit in medio inter duo vitia extrema ad quoꝝ vnū
impellit ꝓſpera fortūa. ad aliud aduerſa. ꝟbi grā Aduerſitas īpellit ad deſpe
ratiōem ⁊ timiditatē. ꝓſpitas aūt ad p̄ſumptiōeꝫ ⁊ audaciaꝫ inter q̄ ꝯſiſtit
mediū ꝟtutis. cuiꝰ exceſſus vel defectus eſt vitioſus. ⁊ hoc innuit phia in lrā
¶ Nota ꝙ in ptāte hoīs eſt facere fortunā ſibi qualē vult. ſcꝫ bonā vel malā
qđ declarat phia in aduerſa fortuna. qꝛ ſi eā accipimꝰ bono aīo ꝓ exercitio ⁊
correctiōe ipa eſt bona. ſi aūt eā toleramꝰ malo aīo. etiā ꝓ pœna ipa mala ē.

¶ Metꝝ ſeptimū libri quarti.

Bella bis q̄nis opatus annis
Vltor atrides phrygię ruinis
Fratris amiſſos thalamos piauit
Ille dum graię dare vela claſſi
Optat. ⁊ vētos redimit cruore
Exuit prēm: miſeꝝqꝫ triſtis:
Fœderat natę iugulum ſacerdos

¶ Hic incipit ſeptimuꝫ ⁊
vltimū metꝝ huiꝰ quarti.
qđ ꝺr ſaphicū ab inuento-
re. trochaicū a pede p̄dñan
te.. In quo phia cōfirmat
exhortationē exēplo viroꝝ
fortiū. qui ſpretis volupta
tibus magnos ſubierūt la
bores ſpe laudis ⁊ glꝰę. Et
primo ponit plꝰa exempla.
ſcđo hortatur nos ad imi
tationē eoꝝ. ibi. Ite nunc
fortes Priaꝑs poſſit diui
di in tot ꝑtes q̄t ponit exē-
pla. q̄ ptēbūt. primū exēplū ē tlꝰe Paris filiꝰ p̄ami regis troianoꝝ in grecia ꝓ
fectꝰ rapuit Helenā vxorē Menelai ⁊ duxit ī phrygiā regionē Menelaꝰ aūt
ꝯq̄ſtus frī ſuo Agamēnoni hoc fcm̄ Menelaon ꝯuocatis p̄ncipibꝫ grecorū
trāſfretauit in phrygiā ⁊ obſedit Troiā decē annis. quaꝫ tandē deſtruxit. et
maioribus interfectis ꝑplꝰm captiuauit Cū aūt Agamennon ꝓficiſcereꝛ ver
ſus Troiaꝫ deuenit in quādaꝫ inſulā vbi factus eſt ei vētus ꝯtrariꝰ ⁊ requi-
ſiuit vates q̄d eſſet faciendū. ꝗ dixerūt ꝙ nō hr̄ēt vētū ꝓſpeꝝ. niſi placarꝫ Di
anā ſacrificādo ei ſuā filiā. Cui licet hoc videreꝛ duꝝ ꝓpter pietatē patnam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

tamen ſuadēte Ulixe ſpe laudis ⁊ glꝭ ſup victoria obtinēda ꝯſenſit vt eam īmolaret. quo fcō obtinuit ventū pſperū ad voluntatē Dicit ḡ in lrā. Atri/des. i. Agamennon atride filius exn̄s vitor opatus bella bis quiuis. i. decez annis. piauit. i. purgauit vlciſcendo amiſſos thalamos. i. vxorē ꝯtentā ī thalamo frīs Menalai. ruinis. i. deſtructionibus phrygię. i. troię q̄ ſita fuit in phrygia. dū ille Agamennon optat dare. i. exponere vela graię claſſi. i. naui grecali. ⁊ dū redemit ventos cruore filię ſuę ipſe exuit. i. depoſuit prēm. i. pie/tatē paternā. ⁊ ſacerdos triſtis exn̄s fœderat. i. fœdere ſacrificat miſeꝝ iugu/lū. i. collū vel guttur. natę. i. filię Agamennonis. ſm Uguitionē em̄ iuguluz eſt idē quod guttur vel gutturis inſciſio.

Fleuit amiſſos itacus ſodales
Quos ferus vaſto recubans in antro.
Merſit immani polyphemus aluo
Sed tn̄ ceco furibundus ore
Gaudium meſtis lachrymis repēdit

¶ Hic phia ponit ſecūdū exm in quo declarat fortia acta ipſius vlixis intēdēs talē fabulā Ulixes rediēs de bello troiano decē ānis errauit in mari. ſuſtinens multa aduerſa. tādez caſu aliter venit ad antꝝ poly/phemi qui erat maximus gigas hn̄s vnicū oculū in fronte q̄ ſocios vlixis occidit ⁊ vorauit. ſuper quo Ulixes ꝯtriſtatus ſuſtinuit vſq₃ p̄dictus gigas cibo repletus obdormirz. q̄ dormiente oculū quē in fronte habuit eruit Qui euigilans furibūdus q̄ſiuit vlixez. ſed excęcatus eū inuenire nō potuit Dicit ergo in lrā Itacus. i. vlixes ab itaca regione. vel ab auo ſuo itaco ſic dictus. ille fleuit. i. defleuit amiſſos ſodales quos ferus polyphemus recubās. i. morās in vaſto antro. i. magno merſit īmani aluo. i. magno ventre. ſ₃ tn̄ vlixes furibundus repēdit. i. reſtituit gaudiū mœſtis lachrymis. i. ſuis triſticijs. ore. i. facie polyphemo ceco. i. ex (cecato

Herculē duri celebrant labores
Ille centauros domuit ſupbos

¶ Hic poīt aliud exm In q̄ deſcribit acta herculis ⁊ labores eiꝰ q̄bꝫ fingit meruiſſe cęlū di. Duri labo/res aſſumpti celebrāt. i. celebrē reddūt herculē Cuiꝰ ponit pm laborē di. Iſte hercules domuit ſupbos cētauros qui eū ꝯtempſerūt. ¶ Ubi notādu₃ ꝙ cētauri mōſtra q̄da₃ dcā ſunt ex medietate hoīes. ⁊ ex mediate tauri. q̄s poetę fingūt genitos ex ſemine ixionis. qd̄ pieciit in nubē. qua Iuno circundederat ſe. fugiēs a facie eiꝰ volētis cū ea ꝯcūbere. hos cētauros hercules domuit Cū em̄ ꝯueniſſent ad ludū paleſtinę in monte Folor Hercules ꝯgreſſus cū eis ipſos vſq₃ ad effuſionē ſanguinis pſtrauit.

¶ Hic ponit ſecūdu₃ laborē herculis di. Hercules abſtulit ſpoliū. i. pellē ſę/uo leoni Ubi notandū ꝙ in ſilua nenica fuit q̄da₃ leo crudeliſſimus q̄ hoīes

Abſtulit ſęuo ſpoliū leoni.

totius regiōis inuaſit. quē aggreſſus hercules p libe/ratione patrię ipm interemit. ⁊ excoriās ipm pellē p ſpolio abſtulit

¶ Hic ponit terciū laborē dicens Hercules fixit volucres id eſt arpias certis ſagittis ¶ Ubi notandū quod rex Finius ſuos filios excęcauit. q̄

nouercā ſuā ď ſtupꝛo accu
ſauerant.ꝓpter qḋ inuidia
deoꝝ ipē eſt excecatꝰ.⁊ ap/

Fixit ⁊ certis volucres ſagittis

poſitę ſunt ei arpię.i.volucres virginei vultus rapiētes cibū de mēſa eiꝰ..q̄s
Hercules ſagittis ſuis fixit ⁊ fugauit
¶ Hic tangit quartū laboꝛē dicēs Hercules rapuit poma dꝛaconi cernenti
.i.cuſtodiēti illa rapuit au
reo metallo grauioꝛ leuaꝫ
Figurata locutio eſt.i.gra
uē hn̄s leuā de pomis au/

Poma cernēti rapuit dꝛaconi
Aureo leuam grauioꝛ metallo

reis Ubi nota ꝙ ſeptē fuerūt filię Athlātis hn̄tes hoꝛtū aureū cū pomis au
reis q̄ dꝛaco cuſtodiebat Hercules āt ſupueniēs dꝛacōi poma aurea abſtulit
¶ Hic ponit quintū laboꝛē dicēs Hercules cerbeꝝ.i.canē infernalē tra
xit ab inferis triplici catena Ubi nota ꝙ Pirritoneus volēs ſibi deſponſare
reginā inferni Herculeꝫ ⁊
Theſeum..⁊ alios viros
foꝛtes aſſumpſit.q̄bus ve

Cerbeꝝ traxit triplici catena

nientibus ad infernū Cerberus ianitoꝛ inferni ipos latratu ſuo impediuit.
Hercules aūt ipm tribus catenis vinxit.vel ſm alios ipm traxit de inferno
triplici catena.qꝛ dꝛ habere tria capita canina triplici catena vincta.
¶ Sextū ponit hic laboꝛē di. Uictoꝛ.ſ.hercules fertur poſuiſſe īmitem
dn̄m.ſ. Diomedē in pabu
lū ſeuis q̄dꝛigis.i.eq̄s qua
dꝛigā trahentibꝫ .Un̄ no/
tandū ꝙ diomedes fuit rex

Uictoꝛ immitē poſuiſſe fertur
Pabulū ſeuis dn̄m quadꝛigis

thꝛacię qui equos ſuos pauit humana carne.quē hercules interfectuꝫ dedit
ſuis ꝓpꝛijs equis deuoꝛandū
¶ Hic ponit ſeptimū laboꝛē herculis dicēs Hydꝛa.i.ſerpens perijt ɔbu/
ſto veneno ſuo .Ubi nota
ꝙ in leꝛna palude fuit qui
dā ſerpēs hn̄s plꝛa capita..

Hydꝛa cōbuſto perijt veneno

quoꝝ vno p̄ciſo ſuccreſcebāt tria.quē hercules aggreſſus ſagittādo cū n̄ vi/
deret ſe ꝓficere collecta ɔgerie lignoꝝ ipm ɔbuſſit
¶ Hic ponit octauū laboꝛē herculis ¶ Ubi ſciendū ꝙ cū hercules vellꝫ
deducere filiā cuiuſdā regꝫ
q̄ dicebat Diamira fluuiꝰ
Acheloꝰ quē debebat trā/
ſire mutauit ſe in diuerſas

Fronte turpatus achelous amnis
Oꝛa demerſit pudibunda ripis

foꝛmas pugnādo ɔtra herculē Cum aūt vltimo mutaſſet ſe in ſpeciē tauri
Hercules ipſo deiecto abſtulit ſibi vnū coꝛnu qḋ ſacrificauit copię.i.deę foꝛ
tunę.ꝓpter qḋ Achelous verecundia ɔfuſus fugit.⁊ in aquis latuit.vn̄ dꝛ ī
lrā Achelous ānis.i.ille fluuius fronte turpatꝰ ꝓpter ablationeꝫ coꝛnu ipſe
merſit in ripis oꝛa pudibūda.qꝛ latuit p̄ pudoꝛe in ripis
¶ Hic ponit nonū labo/
rem di. Hercules ſtrauit..
.i.occidit Anteū illū gigā

Strauit Anteum lybicis arenis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

tem arenis libycis.i.in arenis lybie regionis ¶ Nota ꝙ Anteus erat gigas
de terra ꝓgenitus.cuius erat talis ꝟtus ꝙ si aliqñ ex fatigatione debilitaret
tactu terre statim recuꝑabat vires Qui cũ exerceret magnã tyrannidẽ in ly/
bia aduenit hercules.⁊ cõgressus cũ eo diu sil'luctabãtur Cũ aũt Anteus sẽ
tiret se debilitari spõte cecidit in terrã.⁊ sic resumpsit vires..qḋ hercules co/
gnoscens ipm̃ a terra eleuauit.⁊ supra pectus suũ ipm̃ tenẽdo oppressit.quo/
usqꝫ spm̃ exalaret.

Cacus Euandri satiauit iras

¶ Hic ponit decimũ labo
rẽ ¶ Ubi notãduz ꝙ Ca/
cus fuit monstrũ euomẽs
ignẽ per os.cuius pater fuit vulcanus..Manebat aũt Cacus in mõte auẽ
tino spolians ⁊ occidens hoĩes⁊ furto plurimũ insistens Cũ aũt hercules ve
niret de hispania ducẽs secũ multos boues Cacus quosdã boues hercul' fu
rabat.⁊ traxit in antꝝ suum retrorsum ꝑ caudas ne furtũ pateret .Cũ autẽ
hercules quereret boues.ꝑ mugitũ vnius bouis ꝑuenit ad antrũ Caci.q̊ ex
tracto ipm̃ interfecit.cuius morte placata est ira Euandri.quẽ idẽ Cacꝰ mul
tũ offenderat Unñ dt in lrã Cacus spᵉ morte sua quaz passus est ab hercule
satiauit.i.ꝯpescuit iras Euãdri quẽ Cacus multũ offenderat

Quosqz p̃ssurus foret altus orbis
Setiger spumis humeros notauit

¶ Hic ponit vndecimũ la
borem herculis . Ubi no/
tandũ ꝙ in Arcadia erat
q̃daz aper deuastans totã
regionẽ.quẽ cũ hercules agitaret aper sibi insultans humeros hercul' spuma
maculauit.quẽ aprũ tandem interfecit.vñ dt Setiger.i.aper gerẽs setas no
tauit.i.maculauit humeros herculis.spᵉ spuma vel saliua..q̊s humeros altꝰ
orbis foret.i.ꝯp̃ssus erat.q꞉ vt statiꝫ ptẽbit hercules hũeris suis celũ sustulit

Ultimus celum labor irreflexo
Sustulit collo ꝑciumqꝫ rursus
Ultimi celũ meruit laboris

¶ Hic ponit duodecimũ
⁊ vltimũ laborẽ eiꝰ . Ubi
nota ꝙ Athlas fingit fuis
se q̃daz gigas supportans
celũ humeris suis. hic fati
gatus rogauit herculẽ vt
celũ supportaret q̃usqꝫ ipe respiraret.qḋ ⁊ hercules fecit.⁊ ꝑ hoc celũ meruit
Unñ dt in lrã Ultimus labor Herculis fuit ꝙ sustulit.i. supportauit celum
collo irreflexo.i.inclinato ⁊ rursus meruit celũ tãqꝫ ꝑciuz vltimi sui laborꝫ

Ite nũc fortes vbi celsa magni
Ducit exempli via : cur inertes
Terga nudatis? supata tellus
Sidera donat

¶ Hic hortat phĩa ad
imitatiõem p̃dictoꝝ forti/
um viroꝝ dicẽs . Ite nunc
fortes.i.resistẽtes aduersita
tibꝰ.ite illuc vbi ducit via
celsa.i.ardua magni hercu
lis q̃ est via ꝟtutum ⁊ via
magni exempli ad aggrediẽduz fortia.⁊ tunc inuehit ꝯtra tardos ⁊ vitiosos
dicens Cur vos inertes.i.homĩes sine arte.sicut hoĩes desidiosi nudatis ter/

ga.i.dorſa vrã fugiendo labores z aduerſanã? tellus.i.terrena ↄcupiſcẽtia ſuperata donat hõi ſidera.i.celũ.qꝛ ſupata terrena ↄcupiſcentia efficit hõ dignus celo qđ eſt locus deoꝝ z ſpũuz Nã ſm Ariſto.pmo celi z mũdi. Oẽs eũ locũ qui ſurſuz eſt deo attribuũt z barbari z greci qcunqꝫ putant deos eẽ De quo dr Plato in fedrone Viri ſpeculatiui viuẽtes ſm viã ↄtemplatiuaz celeſtes ſedes recipiũt.in quibus fœlicitate deoꝝ potiuntur.q̃ fœlicitate nos faciat pticipes Jeſus chriſtus q̇ eſt deus ſup oĩa bñdictus in ſcl'a ſcl'oꝝ Am

Anicij Manlij Seue. Boetij Ex conſul.orđ.pri.de ↄſo.phie finit liber quartus ¶ Incipit liber quint? ¶ Proſa prima

Exponit quid ſit caſus

DIxerat: orõiſqꝫ curſum ad alia quedam tractãda azt expediẽda vertebat. B. Tũ ego Recta quidẽ inqꝫ exhortatio: tuaqꝫ prſus auctoritate digniſſima. ſ3 qđ tu dudũ de prouidentia queſtionẽ pluribus alijs implicitã eſſe dixiſti.re experior Quero em̃.an eſſe aliquid oĩno.et quidnam eſſe: caſum arbitrere?

¶ Hic incipit liber quintus Boetij de ↄſolatiõe phie.cuius hec ẽ prima pſa.in qua phia vult ſoluere q̃dam dubia ſuã determinationẽ ↄſequẽtia de fato z prouidẽtia Videt em̃ ex dictis qꝫ caſus nõ ſit.qꝛ ſi oĩa ſunt puiſa ita qꝫ nihil eueniat pter ordinẽ puidentie diuine.videt qꝫ nihil caſualiter eueniat.. qꝛ caſus ĩportat euẽtuz inopinatũ Jtẽ videt ex dcis qꝫ liberꝫ arbitriũ nõ ſit. q̇a oĩa diſponũtur ſm ordinez fatalis nccitatis.liberꝫ ãt arbitriũ nccitatẽ excludit. videt ergo ſi ponit puidentia z fatũ qꝫ oĩno excludat liberꝫ arbitriũ.phia g̃ in pſenti li.inq̄rit vtꝝ caſus ſit z q̇d ſit.. z inquirit vtꝝ liberꝫ arbitriũ ſit.ponẽdo argumẽta. quib? liberꝫ arbitriũ cuz prouidentia diuĩa nõ videt poſſe ſtare.poſt h̄ ponit falſam ſolutiõem q̄rundã quã ĩprobat. z poĩt ꝓpriã quã rõib? ↄfirmat.. z de eternitate determinat z alia plura ſicut patebit Et diuiditur iſte liber in.xi.ptes..qꝛ ſex ſunt proſe z quinqꝫ metra eius.q̃ partes z q̃ in eis determinãtur patebunt in pceſſu libri.Jn pria pſa determinat de caſu.z pmo Boeti? tãgit acta phie ↄmẽdãs eius exhortatiõem fcãm.z mouet queſtionẽ de caſu ..Scđo phia excuſat ſe ab eius determĩatione.z boetius illã excuſatiõem remouet Tercio phia determĩat de caſu.ſcđa ibi Tũ illa feſtino.tercia ibi.Tũ illa mõ Primo dicit Phia dixerat hec pdicta z ꝟtebat curſum orõis.i.ſermonis ad tractãda quedaz alia atz expediẽda Tunc ego Boetius inqꝫ O phia recta eſt tua exhortatio facta z prorſus eſt digniſſima auctoritate.ſ3 qꝫ tu dudũ dixiſti ſexta pſa.iiij.li.queſtionẽ de puidentia implicatã eſſe plꝛibus alijs.ſ. queſtionibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ego experioꝛ re.i.realiter.quero em̄ an arbitreris caſum oīno aliquid eē ſup/ple in rer̄ natura.ꝛ quidnā arbitraris eē caſum ſupple in rer̄ natura ¶ No/ta ꝑ hoc ꝙ dt Boetius dixerat.innuit phiam iā expediuiſſe q̄ ad ſui ſpeculationē ſpectabant.ꝛ ita determinaſſe principalē huius libri intētionez ꝛ phia ꝟtebat curſum oꝛōnis.i.oꝛōem currētem.qꝛ oꝛō phię nō impediebatur ignorantia docētis.nec tarditate dicentis.hanc oꝛōem ꝟtebat ad quedā alia tractāda Que aūt fuerunt illa Boetius nō exprimit.qꝛ foꝛſan ſua opiniōe minus erāt deſiderāda.vel foꝛſan ꝗtū ad ꝓpoſitū extranea ¶ Nota ꝙ dt exhoꝛtationē phię fuiſſe rectā.qꝛ phia hoꝛtabat̄ ad ꝟtutes ꝛ ad ꝯtēptum foꝛtuitorū.talis aūt exhoꝛtatio que fit ad bonū ꝓſequendū ꝛ malū fugiendū recta ē Et dt exhoꝛtationē phię eſſe digniſſimaz auctoꝛitate.qꝛ qd a ſapiētibus dr auctoꝛitate ſapientis dignū reputatur

P. Tū illa Feſtino inq̄t debitū ꝓmiſſionis abſoluere.viāqꝫ tibi qua patriaz reueharis aperire. Hęc aūt ꝛ ſi ꝓutilia ꝯgnitu.tn̄ a ꝓpoſito nr̄i tramite pauliſper auerſa ſunt. Verēdūqꝫ ē.ne deuijs fatigatus.ad emetiēdum rectū iter ſufficere nō poſſis. B. Neid inqꝫ.ꝑrſ⁹ vereare Nā quietis mihi loco fuerit.ea q̄bus maxīe delectoꝛ agnoſcere.ſil̄ cū oē diſputationis tuę latus indubitata fide ꝯſtiterit.nihil de ſequētibus ābigat̄

¶ Hic phia excuſat ſe de huius opinionis vel q̄ſtionis determinatione.ꝛ boeti⁹ illā excuſationē remouet dicēs Phia inq̄t.. ego feſtino abſoluere.i.ꝑficere debitū ꝓmiſſionis ꝛ apire viā q̄ reueharis ad ꝑriam. Hęc aūt q̄ tu q̄ris de caſu etſi ꝑ ꝗuis ſunt ꝓutilia ꝯgnitu.i.ꝯgnitiōe.tn̄ pauliſper auerſa ſunt a tramite..i.via nr̄i ꝓpoſiti.ꝛ dt pauliſper qꝛ n̄ ſūt totalit̄ auerſa.ſ; aliquātulū elucidant ꝓmiſſa.ꝛ eſt verēdū.i.timēdū ne tu fatigatus deuijs..i.q̄ſtionibus extraueis.n̄ poſſis ſufficere ad metiendū.i.trāſeundū rectuz iter. dt Boe. O phia.ne illud vereare.i.nō timeas.qꝛ hoc fuerit mihi loco q̄etis agnoſcere ea q̄bus maxīe delectoꝛ.ꝛ cū oē latus..i.oīs circūſtantia tuę diſputatiōis mihi ꝯſtiterit fide īdubitata nihil eſt q̄d ābigat̄ de ſequētib⁹ ¶ Nota ꝙ dt q̄ via reueharis patriā.hic patriā vocat beatitudinē quā pri⁹ inuenire docuit.illa āt ꝑ q̄ hō ꝑuenit ad ipam. ſunt ꝟtutes.de q̄b⁹ Boe.intēdebat agere nō in hoc libro..ſ; in vltimis libris muſicę ſuę agēdo de muſica hūana.intētiōez em̄ ſuā nō ꝯpleuit.qꝛ a rege Theodorico moꝛte ꝑuentus fuit

¶ Hic phia determinat de caſu ſoluēdo ꝓmiſſas cās ꝛ q̄ſtiōes.ꝑ⁹ ſoluit primā an caſus ſit.2⁰ ſcd̄az q̄d ſit caſus.ibi..

P. Tū illa Moꝛē inq̄t gerā tibi ſimul qꝫ ſic exoꝛſa ē Siq̄dez inq̄t aliq̄s euentū temerario motu.nullaque cauſaruz connexione pꝛoductū caſum eſſe defi//

Licz igit̄ Prio oñt q̄d ꝑce tur ꝑ nomē caſus ponēdo opiniōez q̄rūdaz.2⁰ iꝓbat illā opionē ibi.q̄s ei Prio dt O bo.ego gerā tibi mo

niat. nihil oı̄no caſum eē ꝯfirmo. ⁊ pręter ſubiectę rei ſignificationem inanem ꝓrſus vocem eſſe decerno

rem. i. ꝯfirmabo me volū/tati tuę. ⁊ ſił ſic eſt exorſa. i. ſic incepit. ſi aliqͥs defi/niat q̄ ad nomē dicens ca/ſum eē euētum ꝓductum motu temerario. i. imꝓuiſo. ⁊ nulla ꝯnexione cauſaꝝ. Ego phía affirmo ca/ſum. ſic oı̄no nihil eſſe ⁊ decerno. i. iudico vocē caſus prorſus eē inanē preter ſ̄cationē rei ſubiectę. ſicut hec vox chimera inanis eſt.

¶ Notandū ꝙ quāuis queſtio ſi ē ꝑcedat q̄ſtionē q̇d eſt. ſ̄m ꝙ queſtio q̇d eſt q̄rit de q̄litate rei. qꝛ q̇d eſt rei nulli debeẗ niſi enti. tn̄ queſtio q̇d eſt q̄rēs de q̄ quid eſt noīs. eſt prima ꝯgnitio. ⁊ iō exquo q̇d eſt noīs oꝫ ſcire de aliq̄ ſi ē. ꝓpter hoc phía ad q̄rendū de caſu vtꝝ ſit vel nō. accipit ꝙ q̇d eſt. qd̓ ſ̄catur ꝑ nomē. ⁊ d̓t Si aliqui dicūt caſuꝫ eē euentū temerariū ſine oı̄ cā ꝓductum. ego video vocē caſus eſſe inanē tanq̄ʒ ſibi nihil corrn̄deat in re

Quis eī (coercente in ordinē cūcta d̓o) locus eſſe vllus temeritati reliquꝰ p̄t.

¶ Hic phía iꝑrobat opi/nionē iſtā oı̄s caſuꝫ nihil eſſe ſ̄m cā. ſcd̓o ſoluit que/ſtionē ſ̄m rei veritateꝫ. ibi Ariſtoteles meꝰ. Primo ponit vnā rōem. ſcd̓o aliā ibi Nā nihil Antiq̄ dice/bant ꝙ caſus eſt euētus temerarius. i. iꝑrouiſus. Cōtra hoc arguit phía ſic Vbicūq̄ʒ ſunt oīa ꝓuiſa ibi nihil eſt temerariū. ſꝫ oīa q̄ ſunt ꝓuiſa ſunt a d̓o ğ inter ea q̄ ſunt nihil eſt temerariū Hanc rōem breuiter innuit in lrā dicēs. Quis eniꝫ locus vllus p̄t eſſe reliquus? i. relictus temeritati. i. iꝑrouiſioni deo coercente cūcta in ordinē. ſ. ꝓuiſum. q. d. nullus. ¶ Nota ꝙ oīa a deo ſūt ꝓuiſa. cꝰ rō eſt Quoꝝcūq̄ʒ deus eſt cā oīa talia ꝓuiſa ſunt a deo. ſꝫ deus ē cā oīs entis ğ oīa entia a deo ſunt ꝓuiſa Quod aūt deus ſit cauſa omnis entis pꝫ qꝛ ab ipſo depēdet celū ⁊ tota natura. vt pꝫ ex. xij. Methaph...

Nā nihil ex nihilo exiſtere. vera ſñia eſt.. Cui nemo vnq̄ʒ veteꝝ refragatus eſt. Q̄q̄ʒ id illi n̄ de oꝑante pͥcipio ſꝫ d̓ materiali ſubiecto (hoc eſt oīm de natura rōnum) quaſi qd̓daꝫ iecerint fūdamentū At ſi nullis ex cāis aliq̇d oriaẗ. id de nihilo ortū eſſe videẗ Q̄ ſi hoc fieri ne/q̇t nec caſum q̄deꝫ hmōi eē poſſibile ē qualē pauloante definiuimus. Boe.. Quid igiẗ inq̄ʒ: Nihil ne eſt qd̓ vel ca/ſus. vel fortuitū iure appellare queat..

¶ Hic ponit aliā rōem ꝓbantē ꝙ caſus nō p̄t eſſe ſine oı̄ cā ꝓductus. ſicut di/cebant antiq̄. ⁊ arguit ſic. Qd̓ eſt ex nihilo nihil eſt. ſed qd̓ ex nulla cā eſt. ex nihilo eſt. ğ qd̓ ex nulla cau/ſa eſt nihil eſt.. ſꝫ ſ̄m ātiqͦs caſus eſt ex nulla cā. qꝛ eſt productus ſine oı̄ ꝯnexiōe cāꝝ. ergo caſus nihil ē. vn/de d̓t in lrā. Vera ſñia eſt cui nemo vnq̄ʒ veteꝝ refra/gatus eſt. i. ꝯtradixit. ſ. ex nihilo nihil exiſtere. quanq̄ʒ illi antiq̄ illā ꝓpōem. ex nihilo nihil exiſtere. iecerit id ē poſuerint. quaſi qd̓dā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Quintus

An eſt aliquid (tametſi vulgus lateat) cui vocabula iſta conueniant?

fundamentũ nõ de opan/te principio. ſ. de deo crea/tore. qꝛ ille ex nihilo aliq̃d fecit. ſed intellexerunt hoc de materiali ſubiecto. i. de tota natura fundata in materia ꝛ exponit ſeipſum dicẽs. h̄ eſt de natura oı̃m rõnum. i. de natura q̃ eſt ſubiectũ formaꝝ natura liũ. ſꝫ ſi aliq̃d oriaꝛ ex nullis cauſis. i. videꝛ eſſe ortũ ex nihilo. ſꝫ hoc fieri nequit vt aliq̃d oriaꝛ ex nihilo. ergo nõ eſt poſſibile caſum eẽ hmõi. i. talẽ q̃lem pauloañ definiuimus ſcdm antiq̃s qꝫ ſit euentus temerarius ſine cõnexione cauſaꝝ. Quid ḡ dicendũ eſt de caſu. q̃rit Boetius Eſt ne nihil in reruꝫ natura qđ iure poſſit appellari caſus vel fortuitũ vel eſt aliq̃d. tametſi pro quãuis lateat vulgus cui iſta vocabula cõueniant? ¶ Notandum qꝫ hec ppõ ex nihilo nihil exiſtere. vera eſt in cõparatione ad cãm ꝑticularẽ q̃ in ſua actione pſuppo nit materiã. tñ in cõparatione ad cãm vlem que eſt cã totius entis nõ eſt vera. vñ dicimus deũ oı̃a creaſſe ex nihilo ꝛ fide tenemus. ſꝫ antiq̃ de iſto mõ productionis per creationẽ nõ loquebãtur. ſꝫ pus mõ. Vñ Ari. i. phicoꝝ Impoſſibile eſt aliq̃d fieri ex his q̃ nõ ſũt. de hac eı̃ opinioẽ cõueniũt oẽs q̃ de natura ſtꝫ

¶ Hic phia ſoluit queſtionẽ de caſu. ꝛ primo oñt eã eſſe ſolutã ab Ari. ꝛ oñt modũ eius. ſcđo declarat qꝫ caſus licet nõ hẽat cãs per ſe. hꝫ tñ cãs per accñs. ibi. Hę ſunt igiꝛ Primo đt Ariſt. meus. i. doctrina mea nutritus ꝛ deditus definiuit caſum ı̃ phiſica. i. in. ij. phicoꝝ breui rõe ꝛ propinqua veri. i. veritati. Et q̃rit Boetius Quonã inq̃t mõ. đt phia

P. Ariſtoteles meus id inq̃t in phiſicis ꝛ breui. ꝛ veri ꝓpiqua rõe definit. B. Quonã inq̃ꝫ mõ? P. Quotiens ait aliq̃d cuiuſpiã rei grã geriꝛ: aliđ qꝫ q̃buſdã de cãis q̃ꝫ qđ intẽdebaꝛ obtigit caſus vocaꝛ. Vt ſi q̃s colẽdi agri cã fodiens humũ. defoſſi auri põdus inueı̃at Hoc igiꝛ fortuitu crediꝛ accidiſſe. veꝝ nõ de nihilo ẽ. Nã ꝓprias cãs hꝫ quaꝝ ı̃pui ſus inopiatuſqꝫ cõcurſus caſũ videꝛ opera-tus. Nã niſi cultor agri humũ foderet. niſi eo loco pecuniã ſuaꝫ depoſitor obruiſſet. aurũ nõ eſſet inuentum.

Quotiens aliq̃d geriꝛ. id fit grã cuiuſpiã. i. alicuius rei ꝛ aliud cõtingit q̃buſdã de cauſis q̃ꝫ qđ intẽdebaꝛ illđ vocatur caſus. vt ſi aliq̃s cã colendi agri fodiens humũ inueniat põdus auri defoſſum. hec inuẽtio auri crediꝛ fortuitu. i. a caſu accidiſſe. veꝝ pro ſed. talꝛ euentus caſualis nõ eſt de nihilo. i. de nulla cauſa. ſicut dicebat definitio antiquoꝝ. naꝫ euentus caſualꝛ hꝫ proprias cãs quaꝝ concurſus inopinatus ꝛ improuiſus ſupple ab eo q̃ aliq̃d fecit cã alterius rei. videtur operatus eſſe caſuꝫ. niſi enı̃ cultor agri foderet humũ. q̃ ſupple foſſio eſt vna cã inuentiõis auri. ꝛ niſi eo loco depoſitor obruiſſet. i. abſcõdiſſet pecuniam ſuã q̃ ẽ alia cã inuẽtiõis auri. auꝝ nõ eẽt inuentũ. ¶ Notandũ qꝫ caſus ſcđꝫ

Ariſt.eſt qñ aliqͦd fit ꝓpter aliquē finē.vt foſſio agri ꝓpter ſem̄inationē ſi ali/
quid aliud euenit ex quibuſdā cauſis p̄ter hoc qͦ intendebat̄ hoc eſt caſus vt
inuentio theſauri caſualis ē que nō intendebat̄ a foſſore agri Ex quo patet
ꝙ inuentio theſauri ē caſualis.nō ideo ꝙ nō eſt ꝓuiſa a deo.ſꝫ qꝛ nō eſt ꝓuiſa
ab hoīe.ꝛ ita caſus nihil eſt quo ad deū.ſed eſt aliquid quo ad hoīem p̄ter cu
ius intentiōem ꝛ prouiſionē euenit

Hȩ ſunt igit̄ fortuiti cauſȩ ꝯpendiȷ̈.qͦ ex obuȷ̈s ſibi ꝛ ꝯfluentibus cauſis.nō ex gerentis intentione ꝓuenit Neqꝫ em̄ vel qui auꝝ obruit.vel qui agꝝ exercuit vt ea pecunia reperiret̄ intēdit.ſꝫ (vti dixi) q̄ ille obruit hunc fodiſſe ꝯuenit atꝫ cōcurrit.

Hic oñt phia ꝙ licet caſus hēat cās.nō tñ hꝫ cās ꝑ ſe.ſꝫ ꝑ accñs di. Hȩ igit̄ ſunt cā ȩ fortuiti ꝯpendȷ̈..i.fortuiti euentus.qͦ fortuitū ꝯpendiuꝫ ꝓuenit ex cauſis obuȷ̈s ꝛ ꝯfluentibus nō ex intentiōe gerentis.nō em̄ ille qui auꝝ obruit.vel qui agrū exercuit..i.fodit intēdebat vt ea pecunia repiretur.ſꝫ vt dixi pꝛeter gerētis intentiōeꝫ euenit hūc fodere q̄ ille obruit pecuniaꝫ ꝛ occurrit ſupple inuētio pecuniȩ Notandū ꝙ cā efficiēs non agit niſi moueatur a fine.finis aūt nō mouet niſi ſ'm ꝙ eſt in intentione.ꝛ ideo reſpcū illiꝰ effcūs.qui eſt in intentione agēs eſt cā per ſe.ſꝫ ſi aliquid ꝯtingat in actiōe p̄ter intētionē agētis illiꝰ..agens ē cā ꝑ accñs.ꝛ ſic caſus.qꝛ ꝯtingit p̄ter intētiōem agentis nō hꝫ cām agentē ꝑ ſe.ſed ꝑ accñs..

Licet igit̄ definire caſum eē inopinatū ex ꝯfluentibus cauſis in his quȩ ob aliquid gerūtru euētum: Cōcurrere ꝟo atꝫ ꝯfluere cās facit ordo ille ineuitabili ꝯnexione ꝓcedens.q̄ de ꝓuidētiȩ fonte deſcēdens.cūcta ſuis locis tꝑibuſqꝫ diſponit

Hic phia ſoluit ſecūdā queſtioneꝫ oñdendo q̄d ſit caſus Cōcludit ḡ definitionē eius ex iā dcis di. Licet igit̄ definire caſū eē euētum inopinatū ex cāis cōfluentibus in his q̄ geruntur ob aliqͦd aliud. Tunc oñt qūo effectus caſualis cadit ſub ordine ꝓuidentiȩ Dictū eſt ei ꝙ caſus ꝓueīt ex cauſis ꝯfluentibꝫ.ꝙ aūt cauſȩ ꝯfluant hoc ꝓueīt ex ordine ꝓuidentiȩ.vñ dr̄ Cauſas ꝟo cōcurrere ꝛ cōfluere facit iſte ordo.ſ.fatalis ꝓcedens ineuitabili ꝯnexione.ſ.cāꝝ qui deſcendens ſupple ordo de fonte ꝓuidentiȩ cūcta diſponit ſuis tꝑibus ꝛ locis.

Notādum ꝙ definitio caſus eſt bona.qꝛ ꝑ eam caſus diſtinguit̄ ab alȷ̈s.ꝑ hoc qͦ dr̄.caſus eſt euētus inopinatus excludit̄ effectus nccārio eueniēs.vel vt frequēter.ſicut ſolē oriri.vel hoīem naſci cū q̄nqꝫ digitis in vna manu.talia em̄ nō eueniūt caſualiter ꝛ inopinate Per hoc qͦ dr̄ ex ꝯfluentibꝫ cauſis excludit̄ caſus prīo mō dcūs q̄ ſ'm antiquos ponebat̄ ꝓduci ex nulla ꝯnexiōe cauſaꝝ Per hoc aūt qͦ dr̄ in his q̄ gerūtur ob aliqͦd aliud.ꝑ hoc excludit̄ a caſu caſualitas ꝑ ſe.caſus em̄ ꝛ fortūa ſūt cā ȩ ꝑ accñs ꝛ fiūt p̄t intētiōeꝫ agētꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Iſtud eſt primū metꝝ huius q̄nti qđ dr̄ metꝝ elegiacū. ⁊ primū metruȝ ē dactylicū exametꝝ. ſecūdum eſt trochaicū penthametꝝ vel dactylicū penthametrū In quo phīa oñdit qūo euētus caſualis ſe hȝ ad ꝓuidentiā diuinam

¶ Metrū primū li. quinti

Rupis achemenię ſcopulis. vbi
verſa ſequētum
Pectoribus figit ſpicula pugna fugax
Tigrꝭ ⁊ eufrates vno ſe fonte reſoluūt
Et mox abiūctis diſſociāť aquis
Si coeant. curſūq̄ iteꝝ reuocēťi vnū
Cōfluat alterni qđ trahit vnda vadi
Cōueniāt puppes: ⁊ vulſi fluīe trūci
Mixtaq̄ȝ fortuitos īplicȝ ūda modos
Quos tñ īpa vagos t̄rę decliuia caſus
Gurgitis ⁊ lapſi defluus ordo regit.
Sic q̄ ꝑmiſſis fluitare videť habenis
Fors. patiť frenos. ipaq̄ lege meat

Eſt aūt materia exempli ꝙ tigrꝭ ⁊ eufrates ſūt duo fluuij ab eodē fonte ꝓcedētes q̄ poſtea abinuicē diuidūtur. ⁊ ſi iteruȝ ꝯcurrant neccē eſt naues ⁊ alia q̄ per iſta flumina deferūtur concurrere. q̄ q̄dē cōcurſus ꝓuenit inquātuȝ regūtur de curſu iſtoꝝ fluuioꝝ.. ⁊ tñ ē p̄ter intentiōem iſtoꝝ q̄ regūt naues. eodē mō cōcurſus cauſaꝝ caſualis. q̄uis ſit p̄ter intētiōem iporum agētiuȝ. tñ ꝯcurrūt ſꝫm defluxū ordinis fatalis ex regimine diuinę ꝓuidētię. et q̄uis nobis ignorātibus ordinē diuinę ꝓuidentię videať aliq̄d caſuale ⁊ fortuitū. tñ in ꝯꝑatione ad deū oīa ſunt ordinata ⁊ ꝓuiſa. vñ dt in lrā Tigris ⁊ Eufrates reſoluunt ſe ab vno fonte ſcopulis. i. ex ꝯcauitatibus rupis achemenię. i. mōtis parthię. vbi. ſ. in parthia fugax pugna ꝯuerſa ſpicula. i. ſagitta figit pectoribꝫ ſequētuȝ Eſt em̄ ꝯſuetudo parthoꝝ ꝙ fugiēdo pugnāt ſagittādo a tergo ꝯtra inſequētes. ⁊ mox. i. poſt paruū ſpaciū tigris ⁊ eufrates diſſociātur abiūctis aquis ſpᵉ alijs. ⁊ ſi dicti fluuij iteꝝ coeant. i. ꝯueniant ⁊ reuocētur in vnū curſum. ꝯfluat. i. oporteat ꝯfluere illđ qđ vnda alterni vadi. i vtriuſq̄ fluminis trahit. i. ſecū ducit. ⁊ ꝯueniāt puppes ⁊ trunci vulſi. i. eradicati flumine. i. ꝑ flumen. ⁊ vnda mixta ꝯfluens implicȝ. i. īplicabit fortuitos modos. q2 vnda faciet ꝯcurrere fortuitu naues ⁊ trūcos quos tñ vagos caſus. i. caſuales euētus regit ipa decliuia terrę. i. depſſio terrę dans viā fluuio ⁊ defluus ordo lapſi gurgitis. i. currentis aquę. regit illos vagos curſus. ⁊ ita eſt de euētu caſuali reſpectu ꝓuidentię. vñ dt Fors. i. caſus vel fortuna quę videtur fluitare ꝑmiſſis habenis. i. ſine regimine illa patitur frenos. i. regimina. ⁊ meat. i. trāſit ipa lege. i. ꝑ ipſaȝ legē diuinę ꝓuidentię ¶ Nota ꝙ ſcribiť in Geñ. Tigris ⁊ eufrates ſunt flumina quoꝝ ortus ē in ꝑadyſo Sed Hieronymus auctoritate Saluſtij dt ꝙ ortus tigris ⁊ Eufratis demrātur in armenia i. in parthia cui videtur Boetius ꝯſentire Beatus Aug⁹. ſup Geñ. ad lrām iſtā ꝯtrarietatem cōcordat di. Illud ꝯtingit in iſtis fluminibus qđ in alijs exꝑimur ſcȝ ꝙ aliquādo abſorbētur a terra ⁊ ite

ruꝫ oriūtur. ⁊ qꝛ hoc ſepe pt contingere. iō de ortu ipoꝝ fluuioꝝ diuerſa pñt dici. Vñ eñ moyſes dicit in Geñ. ꝙ oriant in paradyſo. pt intelligi de pma origine eoꝝ. ſꝫ qđ dꝛ ab alijs ꝙ alias oriātur pt intelligi de ortu eoꝝ ſecundario. ¶ Nota ꝙ parthia eſt q̄daꝫ regio q̄ alio noīe dꝛ achimenia. vñ dicunt hoīes parthi q̄ vincunt hoſtes ſuos fugiendo. ſagittas a tergo mittendo.. ⁊ ſic amor vincend⁹ eſt fugiēdo. vñ Poeta dixit.. Qua ſpē martis cedit victoria parthis Cypris ea pte ſibi q̄q; vincit arte Cypris. i. venus q̄ colebatur ī cypros. Et pauꝑ henricus Proſcribas igit gladijs ⁊ fuſtibꝫ ipm ſupple aōrem. Et fugiendo fuga quē fuga ſola fugat.

¶ Proſa ſecūda libri quinti

¶ De libero arbitrio

Animaduerto inq̄. idq; vti tu dicis eē cōſentio Sꝫ in hac heretiū ſibi ſerie cāꝝ. eſt ne vlla nrī arbitrij libertas. an ipos quoq; hūanoꝝ mot⁹ aīoꝝ fatalis catena ꝯſtringit. P. Eſt inq̄t Neq; eñ fuerit vlla rōnal' natura quin eidē libertas aſſit arbitrij Nā qđ rōe vti rōnaliter pt: id hꝫ iudiciū quo qđq; diſcernat Per ſe igit fugienda optāda ve dinoſcit. Qđ vo q̄s optādū eē iudicat petit Refugit vo qđ eſtimat eē fugiendū Quare q̄bus ineſt ratio. ipis etꝫ ineſt volendi nolendiq; libertas

¶ Hic incipit pſa ſecūda hui⁹ q̄nti. in q̄ incipit determinare de ꝯuenientia liberi arbitrij ad puidentiā diuinā. ⁊ prio q̄rit an liberꝝ arbitriū poſſit ſtare cū puidentia diuina. ⁊ phia pbat liberꝝ arbitriū eſſe. ſecūdo oſtēdit quō diuerſificatur in diuerſis. ⁊ tercio oñdit actus liberi arbitrij cadere ſub puidentia diuina. ſcđa ibi. Sed hanc. tercia ibi Que tñ. Prio dt. Aīaduerto inq̄. i. cognoſco quō caſus ſtat cū puidenia. ⁊ ita cōſētio ſicut dixiſti. ⁊ q̄rit Boetius Eſt ne vlla libertas arbitrij in hac ſerie cauſaꝝ ſibi herētiū. an fatalis catena. i. fatalis neceſſitas ꝯſtringit motus. i. affectus humanoꝝ aīoꝝ Tūc phia pbat liberꝝ arbitriū eē dicēs Libertas arbitrij eſt non obſtante pdicta ꝯnexiōe cauſaꝝ Neq; eñ fuerit. i. eē poterit vlla rōnalis natura q̄n libertas arbitij eidē aſſit. ⁊ accipitur hic rōnalis natura large p oī eo qđ hꝫ cognitionē intellectiuā Probat aūt ꝙ oīni nature rōnali inſit liberꝝ arbitriū dicēs. Illud qđ pt naturaliter vti rōne id hꝫ iudiciū q̄ diſcernat vnūqđq; igit p ſe diſcernit fugienda ⁊ optāda. Qđ āt iudicat optandū id petit. i. pſeq̄tur.. ⁊ refugit illud qđ eſtimat fugiendū. quare q̄bus ineſt rō illis ineſt libertas volendi ⁊ nolendi. pt ergo ſic rō formari. Oē qđ pt vti rōne hꝫ iudiciū cognoſcēdi fugiēda ⁊ optanda. ſed qđ q̄ſq; iudicat optandū pſequitur ⁊ qđ iudicat fugiendū. h refugit. ergo oē qđ pt vti rōne hꝫ voluntatem volendi ⁊ nolendi

Quintus

¶ Nota ꝙ ꝺt illuꝺ qꝺ vtitur rōne hꝫ iuꝺiciū quo ꝺiſcernat vnūqꝺꝗ.. hoc ꝺe aꝺ ꝺrām iuꝺicij naturalis qꝺ eſt in brutis. quo nō iuꝺicat vnūqꝺꝗ agenꝺū ſꝫ aliqꝺ ꝑticulare. ſicut ouis nō iuꝺicat ꝺe quolibet fugiēꝺo. ſꝫ tm̄ ꝺe lupo. ⁊ apes nō hn̄t inꝺuſtriā aꝺ facienꝺū aliqꝺ opus. niſi aꝺ fauos mellis. ſꝫ iuꝺici/um rōis eſt ꝺe quolibet que agūtur ¶ Nota ꝙ ꝺt ꝙ hn̄s rōnis iuꝺiciū ꝑ ſe iuꝺicat ꝓſequēꝺum vel fugienꝺū. licet eīm bruta q̊ꝺammō cognoſcāt fugiēꝺa vel ꝓſequenꝺa. nō tn̄ per ſe. qꝛ nō ſunt cā iuꝺicij Hō aūt nō ſolū ꝯgnoſcit fi/nē ⁊ orꝺinata in finē. ſꝫ cognoſcit vniuerſaliter ꝑ moꝺū collationis ⁊ ꝑ mo/ꝺū ſyllogiſticū. etiā hō ſuum iuꝺiciū iuꝺicat ⁊ ꝺiſcernit.. qꝛ intellectus ē virtꝰ conuerſa ſupra ſe

¶ Sed hāc nō in oībus equā eſſe cōſtituo Nā ſupernis ꝺiuiniſꝗ ſubſtantijs ⁊ ꝑſpicax iuꝺiciū.. ⁊ incorrupta voluntas ⁊ efficax optatoꝝ p̄ſto eſt ptās Humanas ꝟo aīas liberiores q̊ꝺez eſſe ne//ceſſe eſt. cū ſe in mentis ꝺiuine ſpecula//tione ꝯſeruant Minꝰ ꝟo cū ꝺilabūtur aꝺ corꝑa minuſꝗ etiā. cū terrenis artubus colligātur. Extrema ꝟo eſt ſeruitꝰ cuꝫ vitijs ꝺeꝺite rōis ꝓprie poſſeſſiōe ceciꝺerint. Nā vbi oculos a ſumme luce ꝟitatis aꝺ inferiora ⁊ tenebroſa ꝺeiecerint. Mox inſcitie nube caligāt. ꝑniciosis turbantur affectibus. q̊bꝫ acce//ꝺēꝺo ꝯſentiēꝺoꝗ. quā inuexere ſibi aꝺiuuant ſeruitutē. ⁊ ſunt quoꝺāmoꝺo ꝓ

¶ Hic oñꝺit phia qūo li/beꝝ arbitriū ꝺiuerſificat̄ i ꝺiuerſis. ſ. in angelis ⁊ ho/minibꝰ ꝺi. Hanc ſcꝫ liber/tatē arbitrij nō ꝯſtituo eē equā. i. equalem in oībus. qꝛ maior eſt in ſubſtantijs ꝺiuinis. ꝗ in hōibus Naꝫ ſupernis ⁊ ꝺiuinis ſubſtā/tijs ineſt ꝑſpicax iuꝺiciuꝫ .i. ineffabile iuꝺiciū.. ⁊ in/eſt eis incorrupta volūtas .i. inflexibilis aꝺ malū. ⁊ i/eis eſt p̄ſto. i.. parata effi/cax ptās optatoꝝ. qꝛ nō ē in eis impeꝺimētuꝫ execu/tionis Aīas ꝟo hūnas ne/ceſſe eſt eē liberiores qñ cō/ſeruāt ſe in ſpeculatiōe ꝺi/uine mentis. minꝰ ꝟo libe/re ſūt cū ꝺilabūtur aꝺ cor/pora. i. aꝺ curā reꝝ corꝑa/liuꝫ Et aꝺhuc minꝰ libere ſunt cū colligātur terreis artubꝫ. i. affectibus. q̊bus minus reſiſtere pn̄t paſſiōi/bus inſurgentibꝫ. Extre/ma ꝟo. i. maxima eſt ſerui/tus aiaꝝ. qñ ꝺeꝺite vitijs ceciꝺerit a poſſeſſione ꝓprie rōis. q̄ regi. i. ꝺirigi ꝺē/rent in agēꝺo Nā vbi. i. poſtꝗ aie ꝺeiecerit oculos rōis ⁊ intellectus a luce ſū/me veritatis aꝺ inferiora ⁊ tenebroſa. i. aꝺ terrena ⁊ carnalia mox caligāt. i. obſcurantur nube inſcitie. i. ignorantie. ⁊ turbant̄ ꝑniciosis affectibus. i. paſ/ſionibus q̊bus acceꝺēꝺo ⁊ cōſentienꝺo aꝺiuuāt. i. augmentant ſeruitutē quā inuexere. i. inꝺuxerunt. ⁊ aie vitioſoꝝ ſunt quoꝺāmō captiue ꝓpria libertate.

¶ Nota ꝙ libeꝝ arbitriū eſt libertas iuꝺicāꝺi ⁊ exequēꝺi res. vel ꝺm̄ Boeti/um ſuꝑ primo peryhermenias. libeꝝ arbitriū eſt ꝺe voluntate iuꝺiciuꝫ aīm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

nullo extrinſeco aut violenter cogēte aut violenter īpediēte. nullo cogente ad
faciendū qđ diſplicet. nullo īpediente ne fiat qđ placet. ¶ Nota ꝙ liberū
arbitriū in duobus ꝯſiſtit. in libertate iudicādi. ⁊ in libertate exequēdi iudi
cata. Primū. ſ. libertatē iudicādi īpedit ignorantia. ſʒ libertatē exequēdi im/
pedit īpotentia executionis. ⁊ corruptio voluntatis Nūqꝫ eni̅ poſſumus bo
nū ꝑficere cū volūtate corrupta vitio nō ꝑficimus. In ſubſtātijs āt ſeꝑatis
nō eſt ignorātia iudicādi. nec impotētia ꝑficiēdi. nec corruptio voluntatis. ꝭ
in eis eſt maxima libertas arbitrij Intelligentię eni̅ in nullo fallūtur. ꝭ hn̄t
ꝑſpicax iudiciū ⁊ nūqꝫ volunt niſi bonū. ergo in eis eſt incorrupta voluntas
⁊ pn̄t ꝑficere q̇cq̇d deſiderant. ergo in eis eſt efficax ptās optatoꝝ. ¶ Nota ꝙ
quidā dixerūt fuiſſe de intentione Platonis aīas hūanas ſimꝉ eſſe creatas ī
cęlo ⁊ poſtea deſcendere in corpora ⁊ in eis detineri tanqꝫ in vinculis ſm̄ il/
los gradns libertatis aīaꝝ humanaꝝ quas ponit in lrā ſic diſtinguūtur. ſcʒ
ꝙ animę cū ſint in cœlo creatę in ꝯtēplatione diuinę mentis ſunt maxīę libe/
rę. cū aūt deſiderio corpoꝝ incipiunt deſcēdere ad corpus ſunt min⁹ liberę. cū
aūt iam ſunt colligatę corꝑibus. adhuc ſunt minus liberę. ſed mīma libertas
eſt in eis qn̄ ſubdūtur vitijs Iſta tamē expoſitio nō tenet ſm̄ veritatē. iō ali
ter exponitur ꝙ illas aīas neccē eſt eſſe liberiores q̄ ꝯtemplationi diuinę inſer
uiunt vt aīę ꝟtuoſoꝝ ⁊ ꝯtemplatiuoꝝ. quoꝝ cōuerſatio in cęlis eſt Ille aūt
ſunt minus liberę quę dilabūtur ad corpora. i. quę deſcendūt ad curā reꝝ tꝑa
lium. ſicut ſunt practici q̇ negocianꝉ circa bona tꝑalia ad cōem vtilitatē diſ/
penſanda. adhuc min⁹ liberę ſunt aīę quę terrenis artubus colligūtur. i. q̄ de
ſcendūt ad curandū ꝓpriū corpus ⁊ ꝓpriā vtilitatē. mīme āt liberę ſūt q̄ ſub
ditę vitijs rōem amittunt. vitioſus eni̅ non vnius tm̄ dn̄i eſt. ſʒ tot dn̄oꝝ q̄t
vitioꝝ ſm̄ Auguſtinū

¶ Hic oñt phīa qūo actus liberi arbitrij cadūt ſub ꝓuidentia diuīa. qꝛ prop
ter hoc ꝙ diuina ꝯgnitio ſe extendit ad oīa dicēs Quę oīa dicta q̇ ad diuer/
ſos gradus libertatis. ⁊ q̄
ad oēs actus inde ꝓueniē/
tes cernit ille intuitus ꝓui
dentię diuinę ꝯcta ꝓſpici/
ens. ⁊ q̄qꝫ p̄deſtinata diſ/
ponit ſuis meritis. redden
do bonis bona. ⁊ malꝭ ma
la. ⁊ hoc ꝯfirmat auctori/
tate greca quę ſonat in latino Oīa videt deus ⁊ oīa audit. Vel ſm̄ alios ſo/
nat Deus illuſtrat oīa clarius q̄ꝫ ſol ¶ Nota ꝙ licet diuina ꝓuidentia ab ęt
no oīa ꝓſpexerit. nō tñ ꝓpter hoc necitatꝉ libeꝝ arbitriū ad faciendū bonum.
vel malū Qꝛ ſm̄ Ariſt. iij. Ethico. Nō eſt dn̄s ſuaꝝ oꝑationū a principio
vſqꝫ ad finē. ergo ſm̄ merita oꝑationum liberi arbitrij recipit pœnā vel p̄miū

Quę tñ ille ab ęterno ꝯcta proſpiciens
prouidentię cernit intuitus. ⁊ ſuis quo
qꝫ meritis p̄deſtinata diſponit. omnia
videt ⁊ omnia audit

¶ Metrū ſcōm li. quinti

PUro clarū lumine phębum
Melliflui canit oris homerus.
Qui tñ intima viſcera terrę

¶ Iſtud eſt ſcōm metruʒ
hui⁹ q̇nti qđ dꝛ archilogi
cū ab inuētore. dactylicuʒ
a pede p̄dn̄ante In q̄ phīa
ꝯmēdat excellentiā diuinę

Nō valet aut pelagi radiorum
Infirma perrumpere luce.
Haud ſic magni conditor orbis
Huic ex alto ꝯcta tuenti
Nulla terrę mole reſiſtunt.
Non nox atris nubibus obſtat
Quę ſint. quę fuerint. veniātqꝫ
Uno mentis cernit in ictu
Quē qꝛ reſpicit oīa ſolus
Verꝫ poſſis dicere ſolem

cognitionis in ꝯpatiōe ad ſolē materialeꝫ dicēs Homerus oris melliflui..id ē dulcis eloquentię canit.id ē deſcribit phœbū.i. ſolem claꝝ puro lumine.. forſan eñ Homerus fecit libruꝫ de claritate ſol' q̇.ſ.ſol non valet ꝑrūpere.i. penetrare intima viſcera.i.ꝓfūda terrę.⁊ pelagi.i.maris Infirma.i.debili luce radiorum haud ſic.i.nō ſic hꝫ ſe ꝯditor magni orbis.ſ.ds..ſed ipe ſua ꝯgnitiōe penetrat oīa cū nihil poſſit ipm latere.huic.ſ.ꝯditori tuenti. .i.reſpicienti cūcta ex alto celo terrę ſibi reſiſtunt nulla mole id ē magnitudīe ſicut reſiſtūt radijs ſolis Nec etiā nox obſcura obſtat ſibi atris nubibus.immo in vno ictu mētis.i.in vnico mentali intuitu cernit q̄ ſunt ꝙ̄tū ad pn̄tia. q̄ fuerunt ꝙ̄tuꝫ ad p̄terita.q̄ veniūt ꝙ̄tū ad futura.quē.ſ.ꝯditorē qꝛ reſpicit oīa ſolus tu poteris dicere veꝝ ſolē Nota lꝫ de⁹ oīa ꝯgnoſcēdo ꝓuideat.etiā illa q̄ fiūt ex libero arbitrio.voluit tñ q̄ſdā creaturas eē liberi arbitrij.qꝛ hoc magis decꝫ diuinā bonitatē.ſicut eī melius ⁊ nobili⁹ ē regnū in q̊ nō tātuꝫ ſeruiꝛ regi a ſeruis.ſꝫ etiā a liberis ꝙ̄ vbi tm̄ ſeruiꝛ a ſeruis Sic meli⁹ erit regnū dei ⁊ decentius ex h̄ ꝙ ſunt aliquę creaturę ſeruiliter oꝑantes.ſicut hō ⁊ angel⁹ ꝙ̄ ſi eſſent ſolę creaturę ſeruiliter oꝑantes cuiuſmōi ſunt oēs creaturę p̄ter hoīem.⁊ angelū quę ex determīatione naturę nccītanꝛ ad ſua oꝑa

Prosa tercia libri quinti

Boeti⁹ diſputat vtꝝ valeat libeꝝ arbitriū.qm̄ deus ꝯcta ꝓſpicit.queꝫ falli nihil p̄t.

Cum ego En inꝗ̄ difficiliori rurſus āmbiguitate ꝯfūdor. P. Quę nā inꝗ̄t ē iſta:iā eī q̄bꝫ ꝑturbere ꝯiecto·

Hic incipit tercia ꝓſa huꝰ ꝗnti li.in q̄ Bo. obijcit ꝯ ꝓdcā oñs nō poſſe ſiꝛ ſtare ꝓuidētiaꝫ ⁊ libeꝝ arbitriū Et p̄mo p̄mittit ꝙ dicta pn̄t hr̄ē dubitatiōeꝫ.2° ponit rōeꝫ dubitatiōis ibi Nimiū inꝗ̄ Prio dt Cū ꝑ tūc finitis ꝓdcis.ego boeti⁹ inꝗ̄ o phīa rurſus ego ꝯfundor difficiliori ābiguitate Et q̄rit phīa Quę nā eſt iſta ābiguitas:iā eī,coiecto.i.iudico q̄bus tu ꝑturbere.i.ꝑturberis Notandū ꝙ ꝯiectare eſt ex aliquibus ſignis aliq̄d putare.⁊ ſic phīa ꝯiecit ꝑ locū a cōiter accn̄tibus dubitationē Boetij.qꝛ cōiter quicūqꝫ loquebanꝛ de ꝓuidentia ⁊ libero arbitrio dubitabāt de ꝯpaſſibilitate eoꝝ

Hic Boetius exprimit ſuā dubitationē oſtendens prouidentiaꝫ ⁊ libeꝝ arbitriū eſſe incōpaſſibilia Primo facit hoc.ſcd̄o excludit q̄ſdā vias q̄/

bus aliqui conabanꝶ defendere ꝓuidentiā.ibi Quid igiꝶ Ad probandū ergo incōpaſſibilitatē ꝑdictoꝝ ponit tres rōes.ſcda ibi Ad hec .tercia ibi Poſtremo Prio ponit primā rōnem.ſecūdo excludit quādaȝ ſolutionē eius.ibi.neqꝫ em̄ Prio dt Nimiū videtur aduerſari ꝛ repugnare deū ꝑnoſcere vniuerſa.ꝛ eſſe vllū libertatis arbitriuȝ.ꝙ aūt iſta repugnāt ꝓbat Nā ſi deus ꝓſpicit cūcta.neqꝫ vllo mō falli pōt.nccē eſt euenire illď qď ꝓuidentia ꝓuiderit eſſe futuꝝ.qď ſi nō eueniret fallareꝶ ꝓuidentia..q̄re ſi ab eterno nō mō.i.nō tm̄ facta hoīȝ ſed etiaȝ ꝯſilia ꝛ voluntates ꝑnoſcit.nulla erit libertas arbitrij.ſȝ oīa eueniēt de nccītate..ꝙ āt deus ſua ꝓuidentia oīa ꝑnoſcit. declarat Neqꝫ em̄ poterit exiſtere aliqď fcm̄ vel aliqua volūtas niſi quā ꝑſenſerit.i.ꝑſciuerit ꝓuidentia diuina neſcia.i.nō potēs falli.nec pn̄t aliter euenire q̄ꝫ ꝓuiſa ſunt Nā ſi valent detorqueri alioꝛſuȝ.ſ.vt aliter eueniāt q̄ꝫ ꝓuiſa ſunt nō erit iā firma ꝑſcientia dei.ſed potius erit incerta opinio qď iudico nefas credere de deo

¶ Nota ꝙ ex lrā ſic formatur rō Illa q̄ ꝓuidētur infallibiliter de nccītate eueniunt.ſed oīa ꝓuidētur a deo infallibiliter.g̊ oīa de nccītate eueniūt.ꝛ ſic perit libertas arbitrij.¶ Nota ꝙ ſcīa dei nō eſt opinio.qꝛ opinio eſt eoꝝ q̄ ſic ꝛ aliter ſe pn̄t hēre.ex p̊mo poſterioꝝ Scientia aūt eſt eoꝝ que nō pn̄t ſe aliter habere.ergo ſcientia dei nō eſt dicenda opinio.

B. Nimiū inqꝫ aduerſari ac repugnare videtur.ꝑnoſcere vniuerſa deū.ꝛ eē vllū libertatis arbitriū Nā ſi cūcta ꝓſpicit deus.neqꝫ falli vllo mō pt euenire nccē eſt.qď ꝓuidentia futuꝝ eſſe ꝑuiderit Quare ſi ab eterno nō facta hoīm mō:ſȝ etiā ꝯſilia voluntateſqꝫ ꝑnoſcit.nulla erit arbitrij libertas Neqꝫ em̄ vlꝫ factū aliud vllū.vel q̄libet exiſtere poterit voluntas.niſi quā neſcia falli prouidentia diuina ꝑſenſerit.Nā ſi alioꝛſum q̄ꝫ ꝓuiſe ſunt detorqueri valent.nō iā erit futuri firma ꝑſciētia.ſed opinio poti⁹ incerta:.qď de deo credere nefas (iudico.

¶ Hic phīa excludit quādam rn̄ſionē que poſſet dari ad ꝑdictā rōem.ꝛ primo ponit eā.ſcdo eaȝ excludit ibi Quaſi ꝟo Primo dicit Neqꝫ em̄ probo.i.approbo illā rōem.i.rn̄ſionē qua quidā credūt ſe poſſe diſſoluere difficultateȝ q̄ſtio

¶ Neqꝫ eī illā probo rōem q̄ ſe q̊dā credūt hūc queſtionis noduȝ poſſe diſſoluere Aiunt eī.nō iō quid eſſe venturum qm̄ id ꝓuidētia futuꝝ eē ꝓſpexerit:.ſed ꝯtrario poti⁹ q̊n qď futuꝝ ē.id diuiaȝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

puidentiā latere nō poſſe Eocꝫ mō ne//
ceſſariū hoc in cōtrariā relabi ꝑtē Ne//
cꝫ eñ neceſſe eſſe cōtingere q̄ prouiden
tur. ſed neceſſe eſſe que futura ſunt pro
(uideri

nis. Aiunt eñ nō ideo q̄d
eſſe venturꝫ qm̄ puidentia
pſpexerit illud eē venturū
ſꝫ poti⁹ ecōuerſo qm̄ quod
futurꝫ eſt illud nō poſſe la
tere puidētiā diuinā Qua
ſi dicāt. euētus rei eſt cau/
ſa puidētie. ⁊ nō ecōuerſo
⁊ iō ex euētu dꝫ ꝯcludi ne
ceſſitas pſciē tie. ⁊ nō econuerſo ẜm eos. Et iſto mō neccārium eſt hoc qđ cō
cludiẜ de euētu relabi in cōtrariā partē. ſ. vt qđ ꝯcludiẜ de euētu hoc cōcluda
tur de pſcientia Necꝫ eñ neccē eſt ꝯtingere que puidētur ẜm eos. ſꝫ que futa
ſunt neccē eſt puideri ¶ Nota ꝙ prior rō ꝓtendebat ꝙ oīa futa de neccitate eue
niant. qꝛ deus futura infallibiliter puidet. rn̄ſio aūt quorūdaꝫ dt ꝯtrariū. dt
eñ Nō ideo qꝛ deus puidet futura neccārio eueniūt. ſꝫ qꝛ vētura ſunt. iō deus
(ea puidet

¶ Quaſi vo q̄ cuius rei cā ſit. pſciētia
ne futurorꝫ neccitas. an futurorꝫ neccitas
puidētie laboreẜ. Ac nō illud demrāre
nitamur. quoq̄ mō ſe hēat ordo cāruꝫ:
neccāriū eſſe euētuꝫ pſcitarꝫ rerꝫ. etiaꝫ ſi
pſcia futuris rebꝫ. euenīēdi neccitatem
nō videaẜ inferre. Eteni ſi q̄ſpiā ſedeat
opinionē q̄ eū ſedere cōiectat vera eſſe
neccē eſt. Atꝫ ecōtrario rurſus ſi de q̄pi//
am: vā ſit opinio qm̄ ſedꝫ. eū ſedere ne
ceſſe ē. In vtrocꝫ igiẜ neccitās ineſt. In
h quidē ſedēdi. at vo in altero vitatis.
ſꝫ nō idcirco q̄ſcꝫ ſedet qm̄ vera eſt opi
nio. ſꝫ hec poti⁹ va eſt qm̄ quēpiā ſede
re pceſſit. Ita cū cā vitatis ex altera p
te pcedat. ineſt tn̄ cōis i vtracꝫ neccitas
Siliter de puidētia. futuriſcꝫ rebꝫ rō//
cinari ptꝫ Nā etiā ſi idcirco qm̄ futura

¶ Hic excludit iſtā rn̄ſio/
nē di. Iſta rn̄ſio pcedit q̄ſi
laborareẜ querēdo cui⁹ rei
cā ſit pſcientia. vtrꝫ ſit cau
ſa neccitatis futurorꝫ. ł vtrꝫ
neccitas futurorꝫ ſit cā pro
uidentie. ſꝫ nos nitamur. i.
laboramus h demrāre. ſcꝫ
neccāriū eſſe euētuꝫ pſcitarꝫ
rerꝫ q̄quo mō .i. q̄cūcꝫ mō
ſe hēat ordo cārꝫ. etſi p cꝫ
uis pſcia nō videaẜ inferre
neccitatē euenīēdi rebꝫ fu/
turis. qđ declarat in exem
plo di.. Si aliq̄s ſedeat ne
ceſſe eſt opiniōem eē veram
que ꝯiectat eū ſedere. ⁊ ecō
uerſo. ſi de aliq̄ va ſit opi/
nio. qꝛ ſedet neccē eſt eū ſede
re. igiẜ in vtrocꝫ ſcꝫ in opi
nione ⁊ ſedēte eſt neccitas.
in hoc. ſ. in ſedēte ē neccitas
ſedendi in altero. ſ. in opio
ne eſt neccitas vitatis.. ſed
nō idcirco q̄ſcꝫ ſedet ſup/
ple caſualiter qm̄ va ē opi
nio. qꝛ vitas opinionis ñ
eſt cā ſeſſiōis. ſꝫ hec. ſ. opi/
nio poti⁹ ē va qm̄ pceſſit
quēpiaꝫ. i. aliquē ſedere. et
ita cā vitatis ex altera ꝑte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſunt ꝓuidētur. nō ꝟo iō qm̄ prouidenť eueniūt. nihilomin⁹ tn̄ a deo vel vētu/ ra ꝓuideri vľ ꝓuiſa nccē ē eueire ꝙ ad ꝑ tinendā arbitrij libertatē ſolū ſatis eſt

ꝓcedit. tn̄ in vtroqꝫ eſt ꝯis nccitas. ⁊ eodē mō ꝯtingit arguere de ꝓuidentia ⁊ de his q̄ prouidētur. vn̄ dt pꝫ .i. manifeſtuꝫ eſt rōcinari de ꝓuidentia ⁊ de reb⁊ fu/ turis. nā etſi p c̄ꝫuis idcir/ co ꝓuidentur qm̄ fuťa ſūt. nō tn̄ ideo eueniūt qm̄ ꝓuidētur. nihilomin⁹ tn̄ ne ceſſe eſt a deo vel vētura ꝓuideri vel ꝓuiſa euenire. ita ꝙ vtriqꝫ ꝑti ineſt ncci/ tas. c̄ꝫuis alteri cauſalitas. qd ſolū ſatis eſt. i. ſufficit ad perimendā liberta/ tem arbitrij ¶ Notādū ꝙ rn̄ſio iſta quā innuit in lrā videť eē ipius origēis q̄ ſupra epl'aꝫ ad rhomanos ſic dt Nō ꝓpterea aliqd erit. q2 illud ds ſcit futu rū. ſꝫ q2 futuꝝ eſt. iō ſcitur a deo an̄qꝫ fiat. qd tn̄ pōt intelligi dupliciť. Uno mō ꝙ euētus rei ſit cā p̄ſcientie ſm rōem ꝯſequētie. ⁊ ſic rn̄ſio eſt ꝟa. Alio mō p̄t intelligi ꝙ euētus rei ſit cā p̄ſcie ſm exn̄tiam. ⁊ ſic ē falſa. ⁊ hoc mō iprobatur hic a Boe. Prio g oñt Bo. ꝙ iſta rn̄ſio nō eſt ad ꝓpoſitū. 2° oñt ꝙ nō in cludit veritatē ibi. Jam vero

Jā ꝟo p̄poſteꝝ eſt vt eterne p̄ſcie. tꝑali/ um reꝝ euētus cauſa eē dicať Quid eſt aūt aliud arbitrari idō deū futura qm̄ ſunt euentura ꝓuidere. q̄ꝫ putare que olim acciderūt cām ſumme illi⁹ eē pro uidentie:

¶ Hic phia oñt ꝙ rn̄ſio i ducit falſitatē. q2 ponit ꝙ aliqd tꝑale ſit cauſa eterni Dicūt em̄ ꝙ res future ſtꝫ cauſe ꝓuiſionis eterne. vn̄ dt Jā ꝟo p̄poſteꝝ eſt. i. ꝑ/ uerſūē vt euētus reꝝ tꝑali uꝫ dicať eē cā etne p̄ſcie qd dr in iſta rn̄ſione. vn̄ ſub/ dit. Quid eſt alid arbitra ri deū nō ꝓuideri futura. qñiā ſunt vētura q̄ꝫ putare. q̄ olim acciderīt. i. ipa fu tura eſſe cām ſūme ꝓuidētie: q̄ſi di. nihil eſt alid dicere ¶ Notandū ꝙ nullū tꝑale eſt cā eterni. ſꝫ poti⁹ ecōuerſo Indignius em̄ non eſt cā dignioris. co ꝙ cā dignior eſt effcū. ⁊ tꝑale eſt indignius eterno ſicut corruptibile incorrup/ tibili. ergo ⁊c̄.

Ad hec Sicuti cū qd eē ſcio. idip̄m eē nccē ē. ita cū qd futuꝝ noui. idip̄ꝫ futu rū eē nccē eſt Sic fit igiť vt euēt⁹ p̄ſci/ te rei nequeat euitari.

¶ Hic poīt ſcdaꝫ rn̄ſionē ad ꝓbandā ſcdaꝫ ꝯcluſio/ nē di. Ad hec ſp̄e p̄dcā ad/ dēda eſt hec rō Sicuti ſcio eē qd. i. aliqd nccē ē ip̄m eē ita cū noui qd futuꝝ nccē ē ip̄m eē futuꝝ. ſic igiť fit. i. ꝯtingit. vt euētus rei p̄ſcite neq̄at euitari. ¶ No ta ꝙ rō ſic p̄t formari Sicut ſe hꝫ ſcia reſpcū ſcibiľ p̄n̄tis. ſic p̄ſcia reſpcū effe ctus futuri. ſꝫ cū ſcio in p̄n̄ti aliqd eē nccē eſt ip̄m eē. g cū p̄ſcitur aliqd futuꝝ eē nccē eſt ip̄m futurū eē. ſed ds p̄ſcit oīa futura. g nccārio eueniūt. ⁊ ſic iteꝝ tollitur libertas arbitrij

Poſtremo ſi qd aliqs aliorſū atqꝫ ſeſe res hꝫ exiſtimet. id nō mō ſcia nō ē. ſed ē opinio fallax. a ſcie ꝟitate lōge diuer/

¶ Hic poīt terciā rōnem ad idē di. Si qs exiſtimet aliqd eē aliorſū. i. aliter q̄ꝫ res ſe hēat illud nō mō. i. n̄

ſa Quare ſi q̄d ita futuꝝ eſt vt ei⁹ cert⁹
ac neccārius nō ſit euētus. id euēturum
eſſe p̄ſciri qui poterit? Sicut ei ſcia ip
ſa īpermixta eſt falſitati. ita id qđ ab ea
cōcipiť eſſe aliter q̄ꝫ cōcipiť neq̄t. Ea nā
q̄ꝫ cauſa eſt cur mēdacio ſcia careat. . q̄ꝛ
ſe ita rem quāq̄ꝫ hr̄e necc̄e eſt. vti eā ſe ha
bere ſcia compꝛehendit.

tm̄ nō eſt ſcia. . ſꝫ eſt fallax
opinio lōge diuerſa a v̄ita
te ſcie. q̄re ſi aliq̄d ita futu
rū eſt vt ei⁹ euētus non ſit
certus ⁊ neccāri⁹ q̄ mō illđ
poterit p̄ſciri euētuꝝ. q. d.
nullo mō. Cui⁹ rōem aſſi
gnat di. Sicut ipa ſcia eſt
impꝛmixta falſitati. ſic illđ
qđ cōcipitur ab ea nō pōt
aliter eſſe q̄ꝫ ↄcipiť. quia ſi
poſſet aliter ſe hr̄e. tūc ſcia
poſſet eſſe falſa. vn̄ ſubdiť
Iſta eſt cā q̄re ſcia caret
ſcia cōphendit eā ſe hr̄e
mēdacio. q2 necē eſt vnamquāq̄ꝫ rē ita ſe hr̄e ſicut
Quicūq̄ꝫ exiſtimat rē aliter eſſe q̄ꝫ eſt ei⁹
Nota q̄ꝛ rō quā intendit eſt iſta.
eſtimatio eſt falſa. ⁊ nō eſt ſcia ſed fallax opinio. g̃ ſi deus p̄ſcit aliq̄đ futuꝝ
eē. ⁊ ſi ipſū nō neccārio euenit ſicut p̄ſciuit p̄ſcia dei nō erit ſcia. ſed fallax opi/
nio. g̃ futura a deo p̄uiſa neccārio eueniūt. ⁊ ſic petit libeꝝ arbitriū

Hic phīa improbat modos q̄bus aliq̄ nitūtur ſaluare p̄uidentiam.
Et primo q̄rit q̄uo poſſit ſaluari pꝛouidentia diuina impꝛbādo duos mo/
dos q̄bus aliq̄ conabātur ipſā ſaluare. ſecūdo ponit terciū modū ſimiliter ip
ſum īpꝛobādo. Scđa ibi. quod ſi apđ Pꝛio dicit Quid igiť dicemus Quo
nam modo dici pōt q̄ꝛ deus p̄noſcat hec futura incerta Prim⁹ mod⁹ eſt vt di/
catur deū ea que pꝛouidet iudicare infallibiliter q̄uis nō poſſint euenire

Quid igitur? Quonam modo de
us hec incerta futura p̄noſcit? Nā ſi in
euitabiliter euētura cenſet: q̄ etiā nō e/
uenire poſſibile eſt. fallitur quod non
ſentire modo nefas eſt. ſed etiam voce
pꝛoferre. At ſi ita vti ſunt. ita ea futu/
ra eſſe decernit. vt eque vel fieri ea: vel
nō fieri poſſe ↄg̃ſcat. q̄ ē hec p̄ſcia q̄ ni/
hil certū: nihil ſtabile ↄphēdit? Aut q̄d

Sed id eſt incōueniens q̄ꝛ
tunc falleret ſua pꝛouidē/
tia Unde dicit. . Nā ſi de⁹
cenſet id ē iudicat euenire ī
fallibiliter. q̄ etiaꝫ impoſ
ſibile ē euenire. fallitur de
us. qđ nonmō. id eſt nō tā
tum nefas eſt ſentire de đo
ſed etiā nefas eſt voce pꝛo
ferre Secundus mod⁹ eſt
vt dicať deū pꝛouidere fu/
tura indetermīate. ſicut fu
tura ſunt. Sed iſto modo
pꝛouidentia dei non ē cer/
ta Unde dicit Si de⁹ di/
ſcernit iſta futura eſſe que
pꝛouidentur indetermina
te ſicut ſunt. vt ſcꝫ cogno/
ſcat ea eque. i. equaliť poſ
ſe fieri vel non fieri que eſt iſta pꝛeſcientia q̄ nihil certū. nihil ſtabile compꝛe/
hendit. quaſi dicat. talis pꝛouidētia nulla eſt. ⁊ quid hec pꝛeſcientia differret

hoc refert vaticinio illo ridiclo tyresię. q̄cquid dicā aut erit aut nō Quod etiā diuina ꝓuidentia. humana opiniōe p̄ stiterit: si vti hoīes incerta iudicat. q̄ꝝ est incertus euentus

ab illo vaticinio ridiculo/ so Tyresię qui dicebat.. Quicq̄d dicā hoc erit vl' n̄ erit. Quo etiā. i. in q̄ diuia ꝓuidentia p̄stiterit. i. p̄ua/ lebit humana opinione si iudicat incerta sicut hoīes ea quoꝝ euētus est incert⁹. q̄si diceret in nullo differt.

¶ Notandū cū Tyresias vidisset duos serpentes sil' coire, piecto baculo ip/ sos sepauit ab inuicē. ꝛ mutatus fuit in mulierē. Post septēniuȝ iteꝝ serpen/ tes coeūtes baculo sepauit ꝛ mutatus fuit in viꝝ.. Cū aūt orta fuit dissen/ sio inter Iouē ꝛ Iunonē an maior eēt delectatio in coitu viri vl' mulieris ele ctus fuit Tyresias in iudicē q̄ expertus erat sortē vtriusq̄ sexus. Cū aūt di ceret maiorē esse delectationē mulieris. Iuno cōmota excecauit ipm Iuppi/ ter āt sui misertus in recōpensam amissi visus dedit sibi spūm vaticinandi.. Fuit aūt hec sua vaticinatio. Quicq̄d dicā erit vel nō erit. si g̊ d̄s nō alit' p̄/ sciret futura indeterminata. nisi q2 erūt vel nō erūt. nō differret sua p̄scia a p̄/ scia Tyresię qd̄ est ridiculosum

Q; si apud illū reꝝ oīm certissimū fon tē nihil incerti esse p̄t: certus eoꝝ ē euē/ tus q̄ futura firmiter ille p̄scierit Qua re nulla est humanis ꝯsiliis actiōibus q3 libertas. quas diuina mens sine fal sitatis errore cuncta ꝓspiciens ad vnū alligat ꝛ cōstringit euētum.

¶ Hic ponit terciū modū conantiū saluare ꝓuidenti am. Et est vt ponam⁹ oīa euenire de nccitate ꝛ aufe/ ramus libeꝝ arbitrium. Primo g̊ ponit istuȝ mo/ dū. scd̄o ōn̄t quę incōuenię̄ tia sequātur ad ipm. ibi. q̄ semel Primo ergo ꝯcludit istū modū di. q̄ si apd̄ illū certissimū fontē oīm reruȝ nihil p̄t esse incertuȝ. cert⁹ est euētus eoꝝ q̄ ipe firmiter p̄sciuerit futura. Quare nulla erit libertas hūa nis ꝯsiliis ꝛ actionib9 q̄s diuina mens sine errore falsitatis cūcta ꝓspiciēs al ligat ꝛ cōstringit ad vnū euentū ¶ Notādum est q̄ nulla mutatio cadit cir/ ca fontē oīm reꝝ. q2 ꝯgnitio eius nō p̄t esse incerta. ꝛ si eēt incerta eēt impfcā ꝛ diminuta. si g̊ est certa respectu futuroꝝ nccē est vt oīa futura p̄scita a deo nccārio eueniant

¶ Quo semel recepto. quātus occasus hūanaꝝ reꝝ ꝯsequatur. liquet Frustra em̄ bōis malisq̄ p̄mia pęnę ve ꝓponūt q̄ nullus meruit liber ac volūtari⁹ mo tus aīoꝝ Idq3 oīm videbit iniquissi/ mū qd̄ nūc ęquissimū iudicat: vel pu/

¶ Hic ponit incōuenien tia quę sequūtur si aufera tur libeꝝ arbitriū. Et pri/ mo ōn̄t q̄ incōuenientia se quūtur ex pte hoīȝ. scd̄o q̄ ex pte dei. tercio q̄ ex pte cō iunctionis hoīm ad deum Scd̄a ibi. Quo nihil. ter/ cia ibi. Igit nec sperandi. Incōuenientia ex pte ho/

niri ĩpꝛobos vel remunerari ꝓbos q̃s ad alterutrũ nõ ꝓpꝛia mittit voluntas ſ; futuri cogit certa nccĩtas Nec vitia igiꝭ nec virtutes quicq̃ꝫ fuerint. ſed oĩum meritoꝝ poti⁹ mixta atꝫ indiſcreta (confuſio.

minũ ſunt. Si nõ ſit liberũ arbitriũ. fruſtra ꝓponũtur hominibus pœnę vel p̃mia. ⁊ iuſte puniũtur mali ⁊ p̃miaꝭ boni nec erunt vitia nec ꝟtutes in hoĩb; ſicut nec in alijs q̃ agũt neceſſitate nature ⁊ nõ libertate aĩ Vñ dẛ Quo ſemel poſito. ſ. vt negeꝭ liberum arbitriũ liquet. i. manifeſtũ eſt. quãtus occaſus. i. quãta deſtructio humanarũ reꝝ. ꝯſequatur Fruſtra eñ ꝓponũtur bonis p̃mia ⁊ malis pœnę ita ſtatuta ⁊ leges hũanę erũt inutiles q̇ pœnas ⁊ p̃mia ſtatuũt q̃ nullus mot⁹ aĩoꝝ liber ac voluntarius meruit. ⁊ illud videbiꝭ iniquiſſimũ omniũ. qꝺ nũc iudicatur ęquiſſimũ. ſ. puniri ĩpꝛobos ⁊ remunerari ꝓbos. quos ad alterutꝝ. id ẽ ad ꝓbitatẽ vel improbitatẽ nõ mittit ꝓpꝛia voluntas. ſed cogit certa nccĩtas futuri. igiꝭ ꝟtutes ⁊ vitia nõ erũt q̇cq̃ꝫ. ſed potius erit mixta ⁊ indiſcreta confuſio oĩm meritoꝝ. ſ. bonoꝝ ⁊ maloꝝ ¶ Nota ꝙ oẽs ꝟtutes ⁊ vitia oꝛiuntur ex libera electiõe boni ⁊ mali. ⁊ ſimiliter punitio ⁊ remuneratio fiũt propter liberã actiõem boni vel mali. ſi ergo tolliꝭ libertas arbitrij nõ erit libera electio nec libera actio bona vel mala. ⁊ ꝑ ꝯñs nulla erit ꝟtus ⁊ nullũ vitium. ⁊ iniuſte malus punieꝭ. cũ ex nccĩtate malũ oꝑetur. ⁊ iniuſte bon⁹ pꝛemietur cũ ex nccĩtate oꝑetur bonũ qꝺ abſurdũ eſt dicere.

Hic oñdit incõueniens qꝺ ſequitur ex ꝑte dei ſcꝫ ꝙ deus erit auctoꝛ malorũ. vñ dẛ Cũ oĩnis oꝛdo reꝝ ducaꝭ ex pꝛouidẽtia diuina. ⁊ nihil liceat libere fieri ex humanis ꝯſilijs. fit

Quocꝫ nihil ſceleratius excogitari p̃t. cũ ex ꝓuidentia reꝝ oĩs oꝛdo ducaꝭ. nihilqꝫ ꝯſilijs liceat hũanis. fit vt vitia q̃qꝫ nrã ad bonoꝝ oĩm referãꝭ auctoꝛẽ

. i. ſeq̃tur vt vitia nrã referanꝭ in auctoꝛẽ oĩꝫ ſuꝑple deũ quo nihil ſcelerati⁹ excogitari p̃t q̃ꝫ deum dicere auctoꝛẽ maloꝝ. qꝺ tñ neceſſariũ eſt ablata libertate ¶ Notandũ ꝙ defectus in oꝑatione qui defectus nõ eſt in ptãte rei vt euiteꝭ. nccãrio eſt ab agẽte ⁊ a producente Si ergo actio volũtatis noſtrę nõ eſt libera. defectus actiõis ꝑ ꝑ̃ij volũtatem reduceꝭ in deũ. ⁊ ſic deus erit cã defectuũ nrõꝝ qꝺ eſt abſurdum.

¶ Hic ponit incõuenientia q̃ ſequũtur ex ꝯiũctiõe hoĩs ad deũ. q꞉ tolleret actus depcandi ⁊ actus ſperandi. q̇bus maxime coniungimur deo. Vñ dicit

Igiꝭ nec ſperandi aliq̇d. nec dep̃candi vlla rõ eſt Quid eñ vel ſperet quiſque vel etiã dep̃cetur: qñ optãda oĩa ſeries indeflexa ꝯnectit: Auferet igiꝭ vnicum illꝺ inꝭ hoĩes deũq̃ꝫ ꝯmerciũ ſperãdi. ſ. ac dep̃candi Siquidẽ iuſte humilita/

Igitur ſi tollitur liberꝝ arbitriũ nec vlla rõ eſt ſperãdi aliq̇d. nec depꝛecandi inter deũ ⁊ hoĩes. Quid eñ q̇ſq̃ꝫ dep̃cetur vel ſperet ſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

tis ꝓcio. ineſtimabilē vicē diuine gra/
tie ꝓmeremur (q̇ ſol⁹ modus ē. quo cū
deo colloq̄ hoīes poſſe videātur. illiq̄
inacceſſe luci. prius quoq̄ q̄ ipetrent.
ipſa ſupplicādi rōe cōiungi) Que ſi re/
cepta futuroꝝ nccītate nihil viriū hrē
credātur. quid erit quo ſummo illi reꝝ
principi ꝯiecti atq̄ adherere poſſum⁹.
Quare nccē erit hūanū gen⁹ (vti pau/
lo ante cātabas) diſſeptū atq̄ diſiūctū
ſuo fonte fatiſcere.

ſeries indeflexa cōnectit ō
nia optāda. q. d. fruſtra fie
ret vtrūq̄. igit̄ aufert illud
vnicū cōmerciū. ſ. ſperandi
ꝛ depcandi inter deū ꝛ ho/
mines. vocat aūt ſpē ꝛ dep
catione cōmerciū. qꝛ iſtis
mercamur oīa bñficia. vñ
ſubdit Sicq̄dem ꝓcio iuſte
humilitatis hō ꝓmeret̄ in
eſtimabilē vicē. i. retribu/
tiōem diuine gratie q̇ mo/
dus depcandi ſol⁹ eſt q̄ ho
mīes videtur poſſe colloq̄
cū deo. ꝛ cōiungi inacceſſe
luci. ſ. deo. prius q̄ homo
impetret qd̄ petit. prius ei
ꝓces porrigim⁹ q̄ effectū
ꝯſequamur. q̄. ſ. ſpes ꝛ de/
pcatio ſi nihil credātur hrē viriū recepta. i. cōceſſa nccītate futuroꝝ q̇d erit q̄
ꝯiungi poſſumus illi ſūmo ꝓncipi reꝝ. q. d. nihil. q̄re nccē erit humanū ge/
nus diſſeptū. i. diſiūctum ſuo fōte. i. a ſuo pricipio. ſ. a deo fatiſcere. i. deficere
vti paulo ante cātabas in ſexto metro. iiij. li. ¶ Notādum qꝫ actus depcandi
ſpectat ad intellectū. ꝛ eſt orō ſcḋm ioannē Damaſcenū aſcenſus intellcūs ad
deū vel in deū. quo q̇dē actu inſinuam⁹ deo indigētiā nrām nō qꝫ deo ꝑ i/
ſinuationē nrām aliq̇d innoteſcat qd̄ ꝑus ignorauerit. ſꝫ vt nos ipa inſinua
tione vtendo ꝯſideremus in his eſſe recurrēdū ad diuinū auxiliū. Actus āt
ſperandi ꝑtinet ad voluntatē qꝛ eius obiectū eſt bonū futuꝝ. per iſtū actū ad
heremus deo tanq̄ ꝑfecto principio bonitatis. imitātes eius auxilio ad con
ſequēdum bonū quo indigem⁹. ſed ſi hmōi bonū nccārio eueniret. vel ipoſſi
bile eēt euenire. vterq̄ actus tā depcandi q̄ ſperandi eēt inutilis

¶ Metrū tercium quinti libri

Quenam diſcors federa reꝝ
Cauſa reſoluit. q̇s tanta deus
Veris ſtatuit bella duobus
Vt que carptim ſingula conſtant
Eadē nolunt mixta iugari.
An nulla eſt diſcordia veris
Semperq̄ ſibi certa coherent
Sed mens cecis obruta mēbris

¶ Hic incipit terciū me/
trū huius q̇nti qd̄ dr̄ ado
nicū. vel ſcḋm alios archilo
gicū ab inuētore. dactyli/
cū a pede ꝓdñante In quo
facit exclamationē ſuꝑ in
cōpaſſibilitate q̄ apparet
inter ꝓuidentiā ꝛ liberū ar
bitriū Et prio q̄rit quare
ſint incōpaſſibilia cū ꝑ ſe
conſiderata ſint paſſibilia
Scḋo ponit rñſionē ad h̄
Tercio cōtra rñſionē obij
cit. Quarto obiectiōes ſol
uit. Scḋa ibi An nulla.
Tercia ibi. Sed cur tan/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Quintus

Nequit oppreſſi luminis igne
Reꝝ tenues noſcere nexus

to. Quarta ibi. Aut cum mentem. Primo dicit Quenam diſcors cauſa re ſoluit. id eſt ſeparat fœdera. id eſt concordias reꝝ ſcƺ prouidentię diuinę ꝛ liberi arbitrij ne cōpatiantur ſe ſimul. aut quis deus bella tanta ſtatuit duobus veris vt ſingula vera quę carptim. i. ſigillatim vel diuiſim accœpta conſtant. i. permanent. eadem tamē mixta. id eſt cōiuncta nolūt iugari id eſt copulari ſeinuicē compatiendo Tunc ponit reſponſionem dicens quod iſtis duobus. ſcƺ prouidentię ꝛ libero arbitrio nulla eſt diſcordia. ſed apparētia diſcordię ꝓuenit ex debilitate noſtri intellectus. Unde dicit. An eſt nota ſolutionis nulla eſt diſcordia veris. ſed ſemꝑ certa cohęrent ſibi. ſed mēs noſtra obruta. id eſt oppreſſa mēbra cęcis. id eſt cęcantibus aīam. illa nequit igne. id eſt ſplēdore oppreſſi luminis ſcƺ intellectus noſcere ſubtiles nexus. i. cōiunctiones reꝝ ꝙ videtur diſcordare.. ¶ Notandū ſi conſideremus ꝓuidentiā diuinaƺ per ſe poſſibile eſt eam eſſe. ſi cōſideremus libeꝝ arbitriū per ſe etiam poſſibile id eſſe. vt ptƺ ex dictis Sed ſi cōſideremus vtrūqꝫ ſimul. tunc videtur incōpaſſibilia. ſicut pƺ ex rōnibus ſuꝑioribus. ſcḋm veritatem aūt bene ſe compatiuntur. ſed nobis nō apparet. qꝛ intellectus noſter oppreſſus mole corporis nō pōt ſe eleuare i hmōi cognitionem Nā ſm ſapientē Corpus quod corrumpitur aggrauat animā. ꝛ terrena habitatio opprimit ſenſum multa cogitantē.. Quod aūt in homine ſit libeꝝ arbitriū patet. nā ad hoc nos fides reſtringit. cū ſine libero arbitrio non poſſit eſſe meritū iuſta pœna vel pmium.. Ad hoc etiā inducūt manifeſta iudicia quibus apparet hominē libere vnū eligere ꝛ aliud refutare Et ad hoc etiam ratio euidēs cogit. qua quideƺ ad inueſtigationem liberi arbitrij origenem ſequētes hoc modo ꝓcedimus In rebus eñ quę mouentur vel aliquid agunt hęc inuenitur differentia quod ꝗdam habent principiū ſui motus vel oꝑationis in ſemetipſis Quędam vero extra ſe ſicut ea quę ꝑ violentiam mouentur in quibus principium eſt extra nihil conferente vim paſſo. ſcḋm phm̄. iij. Ethicoꝝ. in quibus liberū arbitrium ponere nō poſſumꝯ eo quod nō ſint cauſa ſui motus Liberū autem eſt qḋ cauſa ſui eſt ſm phm ꝑ. Methaphiſ. Eoꝝ aūt quoꝝ principiū motus ꝛ operationis in ipis eſt quędam talia ſunt ꝙ ipſa ſeipſa mouēt ſicut aīalia. quędā aūt que nō mouēt ſeipſa ꝗuis in ſeipſis ſui motus aliquod principiū habent. ſicut grauia ꝛ leuia

¶ Sequitur metꝝ eiuſdē

Sed cur tanto flagrat amore
Ueri tectas reperire notas?
Scit ne qḋ appetit anxia noſſe?
Sed quis nota ſcire laborat?
At ſi neſcit. quid cęca petit?
Quis eñ quicqꝫ neſcius optet?
Aut quis valeat neſcita ſequi.

¶ Hic phīa obijcit cōtra ſolutionem Si enim anima ignoret iſtas ſubtiles coniunctiones. vnde eſt ꝙ deſideret eas ſcire cum nihil ignotum poſſit deſiderari. vnde dicit Sed quur anima flagrat. id eſt ardet tanto amore. i. deſiderio reperire notas tectas. i. notificatiōes latentes veri. id eſt veritatis.. Scit ne

Quo ve inueniat? quis repertam
Queat ignarus noſcere formã

mens illđ qđ ipa anxia.i. ſollicita appetit noſſe.q.d. non.quia null⁹ appetit ſcire illud qđ ſcit.⁊ hoc eſt qđ dicit Quis laborat ſcire nota.q.d. nullus. oꝫ igitur dicere qđ neſciat.⁊ tunc ſeq̃tur aliud incõueniens .ſ.ꝙ aĩa deſideret illud qđ neſcit.vñ dicit. Si neſcit illud qđ petit.i.deſiderat mens ceca.i.ignorans Quis em̃ neſcius oportet quicq̃.q̃s em̃ põt ſequi neſcita.aut quis neſci⁹ p̃t noſcere quo inueniat.ſpᵉ illud qđ querit Et quis neſcius p̃t noſcere formam reptam.q.d.nullus.¶ Notãdũ ꝙ dictum eſt in r̃nſione ꝙ aĩa ignorat ꝯpaſſibilitatẽ ꝓuidentie ⁊ liberi arbitrij.ſed deſiderat eam ſcire. Cõtra hoc arguit ſic Nullus appetit ſcire qđ ſcit.. Si aĩa deſiderat ſcire aliq̃d vel ignorat illđ vel ſcit.ſi ſcit.ğ nõ deſiderat ipm̃ ſcire.qꝛ nullus appetit ſcire qđ ſcit. cuꝫ oĩs appetitus ſit rõne carentie.ſi aũt ignorat illud qđ deſiderat qũo ignotũ deſideratur cũ voluntas nõ querat incognitũ.iđ ſi ignorat nũq̃ cognoſcet Quis em̃ ignotũ inueniet? ſi em̃ paterfamilias q̃reret ſeruũ fugitiuũ quem ignoret poſſet ſibi multotiens occurrere quod ipm̃ nõ inueniret.ſicut dicit Linconienſis ſuper primo poſteriorꝝ

An cũ mentẽ cerneret altam
Pariter ſummã ⁊ ſingula norat?
Nũc mẽbrorꝝ condita nube
Non in totũ eſt oblita ſui.
Summãq; tenet ſingula perdens
Igitur quiſquis vera requirit
Neutro eſt habitu.nam neq; nouit
Nec penitus tamen omnia neſcit
Sed quã retinens meminit ſummam
Conſulit.alte viſa retractans
Ut ſeruatis queat oblitas
Addere partes

¶ Hic ſoluit obiectioneꝫ Ubi notãdũ quod plato poſuit aĩas eẽ in celo creatas.⁊ hꝫ cognitionem oĩm ꝑfectaꝫ.ſed ꝑ lapſũ ad corporea eã obliuiſci ꝯgnitionẽ rerꝝ in particulari ⁊ retinere eã in vniuerſali ⁊ poſtea ꝑ exercitiũ recuperare cognitionẽ rerꝝ in ꝑticulari.vñ đt ſic An eſt nota ſolutionis cũ aĩa cerneret .i.ſpecularet altã mentẽ.i. ꝓfundã mentẽ dei.ipa pariter.i.ſimul nouerat ſummã.i.vl'em cognitiõem. et ſingula.i.ſingulareꝫ ꝯgnitionẽ rerꝝ.ſꝫ nunc ipſa cõdita.i.tecta nube mẽbrorꝝ ñ eſt oblita ſui ꝑ totũ.i.totaliter.ſꝫ ipa tenet ſũmaꝫ.i. cognitionẽ vniuerſalem rerꝝ perdens ſingula.i.ſingularem ꝯgnitionẽ.. Igitur q̃ſquis requirit.i.inueſtigat ꝯgnoſcere ꝟa.talis eſt neutro h̃itu ſpᵉ vt ꝑfecte coſgnocat vel ꝙ oĩno ignoret Uñ dicit Nã neq; nouit.ſ.in ſpeciali ⁊ ꝑfecte illud quod querit nec p œnitus neſcit omnia.ſed ipſe meminit.id eſt in meõria hꝫ ſummã.i.vl'em cognitionem quã retinens conſulit ſupple actuali cõſideratione retractãs.i.reuocans ꝑ ſtudiũ alte.i.ſubtiliter viſa.i.prius ĩ ſpẽali cognita vt ipſe queat addere oblitas partes partibus ſeruatis ſupple ĩ memoria.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Notandū ꝙ ſᵐ iſtaꝫ viā platonis ſoluereť rō prius tacta.. Uel aīa ſit qꝺ deſiderat vel neſcit. Dico ꝙ neſcit in ſpēali ⁊ in ꝓpria forma. ſed ſcit in vli. Et cū ꝺr Nullus deſiderat notū. Ueꝝ eſt. ſicut notū eſt in vli.. tn̄ deſiderat ipm vt eſt ignotū in ſpēali ⁊ cū ꝺr. ſi ignorat nūꝗꝫ inueniet. veꝝ eſt ſi ignorat tā in generali ꝗꝫ in ſpēali. ⁊ ſi ignorat in potētia ⁊ in actu. ſi tn̄ ſcit in potētia ⁊ in vli. ⁊ ignorat actu ⁊ in ꝓpria forma pt ipſū inuenire ⁊ addiſcere

¶ Proſa quarta vltimi li.

Phia inquit Preſcia futuroꝝ nihil his q̄ ventura ſūt nccitatꝭ īportat

Tum illa. vetus inq̄t hec eſt de ꝓuidentia q̄rela. Marcoqꝫ tullio (cū diuīatōꝫ diſtribuit) vehemēter agitata: tibiqꝫ ipſi res diu ꝓrſus multūqꝫ queſita. ſꝫ haud quaquā ab vllo veſtꝝ hactenus ſatis diligēter ac firmiter expedita. Cui⁹ caliginis cā eſt. ꝙ humane rōnationis mot⁹ ad diuine pſcie ſimplicitatē nō pōt admoueri. q̄ ſi vllo mō cogitari q̄at. nihil prorſus relinqueť ambigui Qꝺ ita demuꝫ patefacere atꝫ expedire tētabo ſi prius ea quibus moueris expēdero.

¶ Hec eſt quarta ꝓſa huius quinti in q̄ phia incipit diſſoluere queſtionē de cōpaſſibilitate ꝓuidētie ⁊ liberi arbitrij. Et prio tāgit difficultatē huius q̄ſtionis ⁊ cām difficultatis. ⁊ tangit modū ꝓcedēdi circa ſolutionē. Scdo diſſoluit eā ibi Quero eni̅ Prio ꝺr Hec querela .i. q̄ſtio hec de prouidētia eſt vet⁹. ⁊ eſt vehemēter agitata .i. ꝯtractata a Marco tullio cuꝫ diſtribuit .i. diuidit diuinationē .i. li. diuinationū vbi diuidit diuīationē in ſuas ſpēs. ⁊ nō ſolū huic. ſed tibi ipſi eſt res multū diu q̄ſita ſꝫ haud quaꝗꝫ .i. nō alicubi ab vllo veſtrū ſatis diligēter ⁊ firmiter expedita. Cui⁹ caliginis .i. difficultatis cā eſt ꝙ mot⁹ .i. actus hūane rōis nō pōt admoueri .i. applicari ad ſimplicitatē diuine ꝓuidentie q̄ ſi nullo mō q̄at excogitari nihil reliqueť prorſus ābigui qꝺ ſcꝫ rōem ⁊ cāꝫ difficultatis ita demū patefacere ⁊ expedire tētabo ſi prius expēdero .i. declaraucro ea quib⁊ tu moueris. ¶ Nota ꝙ queſtio de ꝓuidentia diuina ⁊ libero arbitrio eſt oīm queſtionū difficillima de q̄ multi antiquoꝝ dubitabāt ⁊ nō nulli modernoꝝ ꝓpter eius difficultatē lapſi ſunt. quā Tullius in li. diuīationū ꝯtractās ⁊ nō valens diſſoluere eius difficultatē. negat penit⁹ ꝓuidentiam ⁊ pſciam futuroꝝ a deo in pꝺicto libro diuinationū.

¶ Quero eni̅ cur illā ſoluētiuꝫ rōem minus efficacē putes. que qꝛ pſciam non eſſe futuris reb⁊ cām nccitatis exiſtiat. nihil īpediri pſcia arbitrij libertatē pu

¶ Hic phia accedit ad ſolutionē q̄ſtionis. ⁊ prio diſcutit motiua boetij.. ſcdo ſoluit dubitationē ſiue q̄ſtionē. ibi. Oīa igiť. Circa primū ſciendū ꝙ duo fuerūt motiua boetij princi/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

tat Nũ em̃ tu aliunde argumẽtum fu/
turoꝝ nccitatis trahis niſi ꝙ ea q̃ pſci
unt nõ euenire nõ poſſunt: Si igit̃ pre
notio nullã futuris reb⁊ adijcit nccita/
tem (qđ tu etiaʒ pauloañ fatebare) q̃d
eſt ꝙ volũtarij exitus reꝝ ad certũ co/
gãtur euẽtuʒ: Eteñ poſitionis grã. vt
q̃d ↄſeq̃t̃ aduertas Statuam⁹ nullã
eſſe pſcientiã Nũ igit̃ (q̃tũ ad hoc atti
net) qua ex arbitrio eueniũt. ad nccita
tem cogũtur: B. Mime. P. Statua/
mus iteꝝ eſſe ſʒ nihil reb⁊ nccitatis in/
iũgere. manebit. (vt opinor) eadẽ vo/
lũtatis integra atʒ abſoluta libertas..

palia circa hanc q̃ſtionem
Primũ qꝛ videt̃ nccãriũ ſi
deus pͥuidʒ futura ꝙ nccã
rio eueniant Secũdũ mo
tiuũ ꝙ futura q̃ꝝ euentus
eſt incertus. ſicut ſunt fu/
tura contingentia non pñt
a deo certa ꝓuideri. Prio
ergo ꝑtractat pͥmũ moti/
uũ. ſcđo 2ᵐ. ibi. Sʒ hoc in
quis Prio oñdit ꝙ ſi đs ꝓ
uidet futura nõ ꝓpter h̃ ne
ceſſario eueniunt. Scđo
mouet dubitationẽ ibi.. ſʒ
qui fieri pt Prio oñt ꝙ ex
pſcia dei nõ infert̃ nccitas
libero arbitrio. Scđo oñt
ꝙ pſcia dei nõ ſit ſignũ ne/
ceſſitatis futuroꝝ. ibi Sʒ
pſcia Circa primũ ſciendũ
ꝙ prius impꝓbauit quan
dã rñſionẽ q̃ q̃daʒ nitebat̃
ĩpedire rõem oñdentẽ non
eſſe libeꝝ arbitriũ ꝓpter pſciam diuinã. q̃re reſpõſionẽ hic reſumit oñdẽs eaʒ
aliquo mõ eſſe bonã. qꝛ ſufficiẽter impedit intẽtionẽ aduerſarij.. Nã aduerſa
rius ex nullo alio ꝓbat nccitatem futuroꝝ niſi qꝛ ſunt pſcita a deo.. cũ igit̃ ex
rñſione habeat̃ ꝙ pſcia nullã cauſalitatẽ hʒ ſup futura. videt̃ ſufficiẽter oſtẽ/
ſum eẽ ꝙ ea q̃ ꝓcedũt ex libero arbitrio nõ ſunt nccãria.. Prio ḡ ponit iſtam
rñſionẽ reſumẽdo eius ſolutiõem di. Quero em̃ cur iſtã rõem ſoluẽtiũ putas
min⁹ eſſe efficacẽ q̃ putat libertatẽ arbitrij nõ impediri a pſcia. qꝛ ẽſtimat p/
ſciam nõ eſſe cãm nccitatis futuroꝝ. ꝙ aũt ꝑ iſtã rñſionẽ ĩpediatur illatio ne
ceſſitatis futuroꝝ pʒ ex h̃. qꝛ tu nõ trahis aliũde argᵐ nccitatis futuroꝝ. ni/
ſi ꝙ ea q̃ pſciũtur nõ pñt nõ euenire Si igit̃ pnotio. i. pſcia futuroꝝ nullã ĩ/
ponit nccitatẽ reb⁹ futuris vt đt rñſio.. ⁊ tu etiam fatebare pauloañ q̃d ẽ. i.
q̃d eſſe poterit ꝙ volũtati exit⁹ cogant̃ ad certũ euẽtuʒ. ⁊ ita ꝑ iſtã rñſionem
excludit̃ nccitas futuroꝝ ⁊ manifeſtat ſe in exẽplo di. Vt aduertas q̃d ↄſeq̃/
tur grã poſitionis. i. exempli ſtatuam⁹. i. ponam⁹ ꝑ impoſſibile nullã eſſe pre
ſciam futuroꝝ Nũquid igit̃ h̃ poſito q̃tũ ad hoc. i. q̃tũ ad iſtã illationeʒ q̃
ex pſcia ↄcludit̃ nccitas futuroꝝ ea q̃ veniant ex arbitrio cogãtur ne ad ncci/
tatẽ Dicit Boe. Mime Et phia Statuam⁹ iteꝝ eſſe ꝓuidentiã. ſʒ nihil ne
ceſſariũ iniũgere reb⁊ futuris manebit (vt opinor) eadem libertas volũtatis
integ̃ ⁊ abſoluta ab omi nccitate. ¶ Notandũ ꝙ prior ſolutio ĩprobata fuit
bona ⁊ mala In hoc fuit bona qꝛ poſuit pſciam nõ eſſe cãm nccitatis futu/
roꝝ Dicit em̃ Jõ futura eueniũt nõ qꝛ deus pͥuidet. ſʒ in h̃ fuit mala. quia
poſuit futura eẽ cauſam pſcię dei. Dixit em̃ qꝛ futura ſunt. ideo deus ea pro
uidet. pʒ ergo ex rñſiõe antiquoꝝ quod pſcia nõ eſt cã nccitatis reb⁊ futuris

¶ Sequitur proſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Hic ostendit ph̄ia q̄ p̄scia diuina nõ sit signũ nccitatis reb⁹ futuris Se/
cũdo oñt quod mod⁹ ꝓbandi ex signo nõ est efficax.ibi Iã ꝟo. Primo dicit
Tu inquies.i.dicere poteris etsi ꝓ q̄uis p̄scia nõ sit nccitas eueniẽdi rebus

Sed p̄scia inq̄es tametsi futuris eueñ
endi nccitas nõ est. signũ tñ est nccãrio
ea esse vẽtura Hoc igit̄ mõ etiã si p̄co/
gnitio nõ fuisset. nccãrios futuroꝝ exi
tus esse ꝯstaret De ẽ eteñ signuz tm̃ q̇d
sit oñt, nõ ꝟo efficit qd̓ designat. Qua
re demrãndũ pri⁹ ẽ nihil nõ ex nccitate
ꝯtingere vt p̄notionẽ signũ esse huius
nccitatis appareat. alioquin si hęc nul
la est. ne illa quidẽ eius rei signũ pote
rit esse quę non est

futuris. tñ est signũ ea ne
cessario eẽ vẽtura..⁊ ita ex
p̄scia p̄t inferri nccitas fu/
turoꝝ tanq̄ꝫ ex signo Hoc
igit̄ mõ ponẽdo p̄sciaz esse
signũ nccitatis futurorũ
ꝯstaret exitus.i.euẽtus fu
turoꝝ esse nccãrios.etiaz si
nõ fuisset p̄cognitio. qd̓ ꝓ
bat ex natura signi dĩ. De
nãq̄ꝫ signũ tm̃ oñdit q̇d sit
.i.manifestat illud cui⁹ est
signũ.sꝫ nõ efficit qd̓ desi/
gnat. q̄re vt p̄notionẽ.id ẽ
p̄uidẽtiaz appareat esse si
gnũ nccitatis futuroꝝ de/
mrãndũ erat p̄us nihil cõ
tingere nõ ex nccitate. id ẽ
oĩa euenire nccãrio Alio/
qn si hęc nccitas futurorũ nulla est. nec illa p̄scia poterit eẽ signũ eius rei quę
nõ est. ⁊ ita nõ valet arguere nccitatẽ futuroꝝ ex p̄scientia tã q̄ꝫ ex signo.
¶ Nota quod signum nõ est causa eius cuius est signũ.sed tantuz manife/
stat signatũ esse. vt circulus nõ est causa venditionis vini.sed tantũ est signũ
venditionis Si ergo pręscientia esset signũ necessitatis futuroꝝ pręsuppo/
neret futura esse necessaria.⁊ sic ad oñdendum pręscientiã esse signum necessi
tatis futuroꝝ oportet prius ostendere futura nccãrio esse futura anteq̄ꝫ prę/
scientia esset signũ necessitatis futuroꝝ.alias pręscientia essꝫ signũ alicuius
rei quę non est quod est absurdum

¶ Jam vero probationem firma ra/
tione subnixam constat. non ex signis
neque petitis extrinsecus argumẽtis.
sed ex conuenientibus : necessariisque
causis esse ducendam

¶ Hic ostendit moduz ꝓ
bandi ex signo nõ esse effi/
cacem. ⁊ dicit Constat. id
est manifestum est rõnem
subnixam. id est firmataz
demonstratione eam nõ eẽ
ducẽdam ex signis neq̄ꝫ ex
argumentis extrinsec⁹ peti
tis. id est acceptis. sed fir/
ma ratio ducẽda est ex cõ
uenientibus. id est ex propriis ⁊ necessariis causis. Cũ ergo p̄dicta ratio pro
cesserit ex signo non efficax ⁊ demonstratiua cũ sit a posteriori. Demonstra/
tio aũt quę est potissima probationũ ipsa est a priori cum sit ex causis ꝑ se ĩ
mediatis prioribus ⁊ notioribus. ⁊ pro tanto etiã demõstratio est syllogis/
mus faciens scire efficax ad probandũ. ex primo posteriorum

¶ Sequitur prosa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

B. Sed q̇ fieri pt vt ea nō ꝓueniant q̄ futura eē ꝓuidētur: P. Quaſi ꝟo nos ea q̄ prouidētia futa eē ꝑnoſcit nō eſſe euētura credamꝰ. ac nō illud potiꝰ arbitremur. licet eueniāt nihil tn̄ vt euenirēt ſua natura nccītatis hūiſſe.. Qđ hinc facile ꝑpendas licebit. Plura etenī dū fiunt ſubiecta oculis intuemur. vt ea q̄ in quadrigis moderādis atꝫ flectendis facere ſpectātur aurigę atque ad hūc modū cętera. Nū igit̄ q̇cꝙ̄ illorū ita fieri nccītas vlla ꝯpellit: B. Minime. P. Fruſtra em̄ eēt artis effectus ſi oīa coacte mouerētur Quę igit̄ cū fiunt carēt exiſtēdi nccītate. eadē priuſꝙ̄ fiant ſine nccītate futura ſūt Quare ſunt q̄daꝫ euētura. quoꝝ exitꝰ ab oī neceſſitate ſit abſolutus.. Nā illđ q̇dem nullū arbitror eē dictuꝝ. ꝙ q̄ nūc fiūt: prius ꝙ̄ fierēt euētura nō fuerint Hęc igit̄ ꝑcognita. liberos hn̄t euētus: nā ſicut ſcia pn̄tiū reꝝ. nihil his q̄ fiūt. ita pn̄tia futuroꝝ nihil his q̄ vētura ſunt neceſſitatis importat

Hic phīa ꝓbat quādā dubitationē ⁊ ſolutionem Videt̄ em̄ ex dcīs ſeq̇ ꝙ aliqua pn̄t ꝑſciri q̄ tn̄ nō neceſſario eueniūt. ſi aūt nō nccārio eueniūt poſſūt nō euenire. ⁊ ſic ſeq̇tur ꝙ aliq̇d ꝑſcitū a deo nō eueniat Prio ergo phīa dubitādo de hoc q̄rit dī. Ex quo ita eſt ꝙ ea q̄ ſūt ꝑſcita nō ſtꝫ nccāria. ſꝫ pn̄t non euenire q̇.i. quō fieri pt vt ea q̄ ꝓuidentur futura eē nō eueniant. Tunc ſoluit dubitationē dī. ꝙ nō negat̄ ꝙ ꝑſcita nō eueniāt. imo oꝫ dicere ꝙ ꝑſcita eueniant. ſꝫ tn̄ nō eueniūt de nccītate. vn̄ dt. q̄ſi ꝟo. i. q. d. iſta dubitatio ꝓcedit quaſi non credamus ea q̄ ꝓuidētia preſcit nō eſſe vētura. ſed hᷦ nō eſt veꝝ. ſed potiꝰ arbitremur illud ſcꝫ ꝙ licet futuꝝ eueniat. nihil tn̄ nccītatis habuiſſe in ſua natura vt eueniret Et manifeſtat exemplo quō aliq̇d certe ꝯꝑhendit̄. qđ tn̄ nō eſt nccārium dī. ꝙ aliq̇d ꝯgnitū eueniat. ⁊ tn̄ non nccārio licebit ꝙ tu hᷦ ꝑpēdas hinc. i. ex tali exēplo.. Intuemur em̄ plura exēpla oculis dū fiūt. i. dū ſunt in fieri ſicut ea q̄ vidētur aurigę facere in moderandis ⁊ flectēdis q̄drigis ⁊ cętera videmus ad hunc modū vt q̄ fiunt ī alijs actibus voluntarijs Nūquid illa nccītas cōpellat aliqđ illoꝝ ita fieri ſicut oculus videt̄. dt Boe. Minime. Et aſſignat phīa rō em Fruſtra enim eēt effectus artis ſi oīa mouerētur coacte. ⁊ fruſtra eēt ars flectendi q̄drigaꝫ ſi nccārio flecteret̄ Igit̄ illa q̄ cū fiunt carēt nccītate exn̄di eadē ſunt futura ſine nccītate ꝑus ꝙ̄ fiant Ex q̄ cōcludit ꝙ q̄daꝫ ſūt ventura q̊ꝝ exitus. i. euentus eſt abſcōditus ab oī nccītate. Et forſan aliq̇s diceret Ea q̄ nūc fiūt nō erant futura anteꝙ̄ eēnt. hoc excludit dī. Nullum arbitror eē dicturum ꝙ q̄

nunc fiūt euētura nō fuerūt. hoc em̄ nis eēt irrōnabile Ideo nccārio cōcludit ꝙ hęc etiā pcognita hñt euētus liberos. qꝛ ſicut ſcia pñtiū nihil īportat nccītatis his rebꝫ que fiunt in pñti. ſicut pꝫ exēplo pdicto de regimie q̄drigę Ita pñtia futuroꝝ nihil īportat nccītatis his q̄ ventura ſūt ¶ Notandū ꝙ futura in ꝯpatione ad diuinā ꝓuidentiā ſunt nccāria nccītate ꝯdicionata. non tñ oīa ſunt nccāria nccītate abſoluta. Multa em̄ a rōne eueniūt ſicut ea q̄ fiūt ab arte ⁊ a voluntate vt regimen q̄drigaꝝ. ſi em̄ regimen q̄drigaruꝫ nccārio eueniret fruſtra eēt ars regēdi quadrigā. ¶ Nota ꝙ ſicut res actu fiūt. ita erant futura. ſꝫ q̄daꝫ actu libere fiūt. ģ libere futurę. ⁊ ꝑ ꝯñs nō oīa ſunt nccārio futura. licet nccītate ꝯditionata inquātum ꝯꝑantur ad ꝓuidentiā diuinā. nō tñ in ſui natura ꝯſiderata nccārio eueniūt nccītate abſoluta. ſicut poſtea videbit̄. vbi diſtinguet duplicēꝫ nccītatem cōditionatā ⁊ abſolutā

Sed hoc inq̄s ipm dubitat̄. an caruꝫ rerū q̄ nccārios exitus nō hñt. vlla poſſit eſſe pnotio: Diſſonare etem̄ videtur Putaſqꝫ ſi ꝓuideātur ꝯſeq̄ nccītatē: ſi nccītas deſit mīme pſciri. nihilqꝫ ſcientia ꝯphendi poſſe niſi certū. Quod ſi que incerti ſunt exit⁹. ea quaſi certa ꝓuidētur. opinionis id eē caliginē. non ſcię veritatē. Aliter em̄ ac ſeſe res hēat arbitrari: ab integritate ſcię credis eſſe diuerſum

¶ Hic phia diſcutit motiuū Boetij. vtꝝ futura icerta ſicut ſunt ꝯtingētia pñt certe pſciri.. Et p⁹ mouet dubitationē de hoc. et tangit rōem dubitatiōis Scdo aſſignat cām erroris. ibi. Cuius erroris cauſa eſt. Dicit prio. Sed tu inq̄s o Boeti hoc ipꝫ dubitat̄ an poſſit eſſe vlla pnotio. i. prēſcia illaꝝ reꝝ. q̄ nō hñt nccārios exitus. id ē euētus. hoc eī nullo modo videtur poſſibile cū videntur hęc diſſonare. ſ. prēſcia ⁊ cōtingentia. Tu eī putas ſi prēuideātur ꝯtingentia nccārio ipſa ꝯſequi Et ſi nccītas deſit minime ea pſciri. ⁊ putas nil poſſe ꝯprēhendi prēſcia diuina niſi certū. Et ſi ea q̄ ſūt incerti exitus. i. euētus ſicut ꝯtingētia ſi ꝓuidētur illa q̄ſi certa. tu putas illō eſſe caliginē opinionis nō veritatē ſcię. ⁊ in hoc tu decipieris. cui⁹ deceptiōis cā eſt error tuus circa iudiciū ꝯgnitiōis Credis em̄ diuerſū eſſe ab integritate ſcię aliter arbitrari rē q̄ꝫ ſeſe hēat. ⁊ in hoc erras. ¶ Notandū ꝙ qꝛ nos nō poſſumus futura ꝯtingētia certe pnoſcere putam⁹ ſil'r hoc deū non poſſe. res em̄ eodē mō ſe hñs diuerſimode a diuerſis pōt ꝯgnoſci. Vñ ꝯgſcere rem aliter q̄ꝫ ſe hꝫ ex ꝑte rei ꝯgnitę nō eſt ſcia. ſꝫ ꝯgſcere rem aliter q̄ꝫ ſe hēat ex ꝑte ꝯgnoſcentis bñ eſt ſcia. ⁊ ſic futura ꝯtingentia licet in ſe ſint incerta. pñt tñ pſciri a deo ſine errore falſitatis

Cui⁹ erroris cā eſt. ꝙ oīa q̄ q̄ſqꝫ nouit. ex ipoꝝ tm̄ vi atꝫ nat̄a ꝯgnoſci ęſtimat q̄ ſciūtur. qō totū ꝯtra eſt Oē em̄ qō co

¶ Hic aſſignat cāꝫ erroris. Vbi notandū ꝙ cā erroris q̄re putam⁹ incerta nō poſſe certe pſciri. qꝛ putat̄ ꝙ facultas ꝯgnitionis

gnoſcitur nõ ſcd̃m ſui vim. ſed ſcd̃z cognoſcẽtiũ potius ↄprẽhẽdit facultatẽ

ſit ſm facultatẽ rei ↄgnitę ⁊ non ipſi⁹ ↄgnoſcẽtis qđ eſt fſm.. Primo ğ pmittit hmõi cãm erroris. 2⁹ iprobat ipm ibi Nã vt hoc breui. Dicit p̃io. Cuius errois cã eſt q2 exiſtimat ꝙ õnia q̃ quiſq3 nouit illa ↄgnoſci tm̃ ex vi ⁊ natura ipoꝝ q̃ ſciũtur. ⁊ nõ ex vi cognoſcentis. qđ totũ eſt ↄtra id eſt ꝑ ↄtrariũ. q2 res magis ↄgnoſcũtur ſm naturã ↄgnoſcentis Oẽ em̃ qđ cognoſcit nõ cõprehendit ſm ſui vim. i. ſcđz modũ ſuę naturę. ſed potius ſm facultatẽ ↄgnoſcentis. ¶ Notandũ ꝙ ſi cognitio eſſet ſm facultatẽ rei cognitę tũc res ab oĩbus eodẽ mõ ↄgnoſceretur ⁊ ſic aliq̃d ↄpręhenderet eodẽ mõ ab intellectu humano ⁊ diuino. qđ falſum eſt. q2 quę ſunt incerta ↄpħenſione hũana. ſunt certa ↄpręhenſione diuina. cognitio ğ potius attenditur ſm facultatẽ potentię cognoſcẽtis. ita ꝙ quanto potentia eſt efficacior tanto certius ⁊ limpidi⁹ rem ↄprehendit

¶ Hic probat phia ꝙ facultas cognitionis eſt ſm facultatẽ potẽtię cognoſcentis ⁊ nõ rei cognitę. p̃io declarat hoc exemplis. ſcđo ꝓbat hoc idez ꝑ rõnem. ibi. Neq3 id iniuria. p̃ia in duas ſm duo exẽpla. ſcđm ibi. Ipſuz quoq3 Primo đt ꝙ cognitio ſit ſm facultatẽ ↄgnoſcentis liquet breui exẽplo. nã viſus aliter cognoſcit eandẽ corpis rotunditatẽ. ⁊ aliter tactus Ille em̃ viſus manẽs eminus. i. longinq̃ intuet totũ corpus ſil' iactis radijs viſualibus Hic ṽo. ſ. tactus cohęrẽs ⁊ cõiunctus orbi. i. rotũditati ⁊ motus circa ipm ambitũ. i. circa corpus rotũdum ↄpręhendit ei⁹ rotũditatem ꝑtibus. i. ꝑ partes. ¶ Nota ꝙ innuit duplicẽ drãm inter modũ cognoſcendi viſus ⁊ tactus. Prima eſt ꝙ viſus a remotis extñs cognoſcit aliqđ corpus rotũdum Tactus aũt nõ cognoſcit ipm niſi cõiunctus. Secũda drã eſt ꝙ viſus totũ corpus ſil' cõpręhendit. tact⁹ aũt ꝑ ꝑtes.. Talis aũt diuerſitas in ↄgnoſcendo nõ eſſet ſi res cognoſceret ex ſui natura cũ eadẽ res manet in vtraq3 cognitione. ¶ Nota q̃dam dixerũt viſionẽ fieri ꝑ emiſſionẽ radiorum viſualiũ ab oculis vſq3 ad rẽ viſam. Sed hęc opinio eſt ↄtra Ariſtotelẽ. viſio em̃ nõ fit extra mittendo. ſ3 intus ſuſcipiẽdo. patiẽte em̃ aliquo ſenſitiuo fit ipm videre. ij. de aĩa. Hic ãt loquitur opinione antiquoꝝ cũ đt. ꝙ viſus totũ corpus intuetur iactis radijs.

Nã vt hoc breui liq̃at exẽplo. eandem corporis rotũditatẽ aliter viſus. aliter tactus agnoſcit. Ille emin⁹ manens. totũ ſil' iactis radijs intuet Hic ṽo cohęrẽs orbi atq3 cõiunct⁹ circa ipm motus ambitũ. rotũditatẽ ꝑtib⁹ ↄpħẽdit

¶ Ipm quoq3 hoĩem aliter ſenſus: aliter imaginatio. aliter rõ: aliter intelligentia cõtuetur Senſus em̃ figuram in ſubiecta materia ↄſtitutã Imaginatio vero ſolã ſine materia iudicat figu-

¶ Hic ponit ſcđm exẽplũ in ṽtutibus cognoſcitiuis ſubordinatis.. ſcđo oſtẽdit q̃uo iſtę virtutes ſe hẽant inuicem ibi.. In quo illđ Primo ergo declarat q̃uo idem a diuerſis potẽtijs di

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ram Ratio vero hanc quoqꝫ tranſcen-
dit. ſpeciemqꝫ ipſam q̄ ſingularibꝫ ineſt
vniuerſali ꝯſideratione ꝑpendit Intel
ligentię vero celſior oculus exiſtit Su
pergreſſa nanqꝫ vniuerſitatis ambitū
ipſam illā ſimplicem formā purę men-
tis acie cōtuetur

uerſimode compręhēditur
dicens .. Senſus exterior
aliter contuetur ipſum ho
minem. aliter imaginatio
aliter ratio . aliter intelli-
gentia diuina .. Senſus enī
exterior ſicut viſus iudicat
figuram hoīs in ſubiecta
materia. i. in ſenſibili ma-
teria. ſꝫ imaginatio ſolaꝫ
figurā diſcernit ſine mate-
ria. i. in abſentia rei mate-
rialis. Rō ꝓo hanc imaginationē tranſcendit ⁊ ipſam ſpēm. i. naturā ſpecifi-
cam hoīs q̄ ſingularibꝫ ineſt ꝑpendit. i. diſcernit vl'i cōſideratione. ocul⁹ ve-
ro. i. cōſideratio intelligētię eſt excelſior. qꝛ intelligētia diuina ſupgreſſa am-
bitū vniuerſitatis qui exiſtit in ſingularibus illā ſimplicē formā ſcꝫ ideā ho
mis q̄ eſt in mente diuina cōtuetur acie. i. ſpeculatione purę mentis ¶ Notā
dum ꝙ primū exemplū fuit de virtutibꝫ cognoſcitiuis nō ſubordinatis. ſicꝫ
de viſu ⁊ tactu. iſtud aūt exemplū eſt de virtutibꝫ ſubordinatis q̄ ſunt q̄tuor
ſcꝫ ſenſus exterior qui ineſt oībus aīalibus. imaginatio q̄ tm̄ ineſt aīalibus
ꝑfectis. rō quę tm̄ eſt in hoībus. ⁊ intelligentia ꝑ quam intelligit diuinā co-
gnitionem. iſtę virtutes hn̄t diuerſū modum cognoſcēdi eandē rem ſcꝫ hoīeꝫ
vt declaratur in lrā. qd̄ non eēt niſi cognitio fieret ꝑm facultatē virtutum co
gnoſcentium ⁊ non rei cognitę.

¶ Hic oſtendit phīa quō dictę virtutes ꝯgnoſcitiuę ſe hn̄t adinuicē. oſten-
dens ꝙ q̄cquid pt̄ virtus inferior. pōt etiam ⁊ ſupior. ⁊ amplius . Et primo
hoc oſtendit de intelligētia reſpectu aliaꝝ virtutū . Secundo oſtendit idem
de ratione. ſecunda ibi ..

In q̄ illd̄ maxīe ꝯſiderādū ē. Nā ſupi-
or ꝯprehendēdi vis amplectit᷑ inferio-
rem. inferior vero ad ſupiorē nullo mō
conſurgit Neqꝫ enī ſenſus aliq̄d extra
materiā valet. vel vl'es ſpēs imagina-
tio cōtuetur. vel rō capit ſimplicē for-
mā. ſꝫ intelligētia quaſi deſuꝑ ſpectās
cōcepta forma. quę ſubſint etiā cuncta
diiudicat. ſed eo mō quo formā ipſam
quę nulli aliȷ̄ nota eē poterat. compre-
hendit .. Nam et rationis vni-

Ratio quoqꝫ. Primo di-
cit .. In quo. id ē in ordine
iſtaꝝ virtutum. illd̄ ē ma
xime cōſiderandum ꝙ vis
comp̄hendendi ſupior am
plectitur in ſe inferioreꝫ. qꝛ
virtus ſupior cognoſcit oē
illud qd̄ inferior. Inferior
aūt non conſurgit ad ſupe
riorem ita vt app̄hendant
illud quod ſupior. qd̄ manī
feſtat in exemplo dicens.
Neqꝫ enī vllus ſenſus ali-
quid valet app̄hendere ex-
tra materiam ⁊ imagina-
tio contuetur ſpecies vni-
uerſales. i. minus ꝑticula
res. ſꝫ ratio capit ſimpli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

uerſum, ⁊ imaginationis figurā. ⁊ materiale ſenſibile ꝯgnoſcit **N**ec rōe vtēs nec imaginatiōe nec ſenſibꝫ. ſꝫ illo vno ictu mentis formaliter (vt ita dicā) cuncta proſpiciens.

ce. i. vlem formā. Intelligentia aūt diuina q̄ſi deſuper ſpectās cum ſit in ſup̄mo gdu ꝯgnitiōis ipa cōcepta forma ideali diiudicat etiā cūcta q̄ ſubſunt illi forme vt ꝯgnoſcēdo ideam hoīs ꝯgnoſcit oīa q̄ ſtꝫ in hoīe. ſed eo mō ꝯprehēdit ipam formā q̄ mō nulli inferiori ꝟtuti nota eē poterit. **N**ā ipſa ꝯgnoſcit vniuerſū. i. vlem formā rōnis ⁊ figurā imaginationis ⁊ materiale ſenſibile qđ ſpectat ad ſenſū exteriorē nō vtēs rōne nec imaginatione ſenſibꝫ. ſꝫ ꝓſpiciens cūcta vno ictu mētis. i. abſqꝫ diſcurſu cognoſcit qđ nō facit rō. ¶ **N**otādum ꝙ q2 virtus ſupior ꝟtutē includit inferiorē ſicut tetragonū includit trigonū. vt pꝫ. ij. de aīa. iō quicqđ pōt ꝟtus inferior pōt ⁊ ſupior. ⁊ magis. quia mō magis vli cōprehendit qđ inferior mō magis ꝑticulari. licet nō ecōuerſo. ideo q̄ pōt intelligentia hūana cōprehēdere pt ⁊ diuina intelligentia lꝫ nō econuerſo.

¶ **R**ō q̄ꝫ cū quid vle reſpicit. nec imaginatiōe nec ſenſibꝫ vtēs imaginabilia vel ſenſibilia cōprehēdit **H**ec ei ē q̄ cōceptionis ſue vle ita definit. hō eſt aīal bipes. rōnale **Q**ue cū vlis notio ſit. tū imaginabilē ſenſibilēqꝫ eē rem null⁹ ignorat. qđ illa nō imaginatione vel ſenſu. ſed in rōnali ꝯceptione conſiderat.

Imaginatio quoqꝫ tametſi ex ſēſibus viſendi formādiqꝫ figuras ſūpſit exordiū. ſenſu tū abſente: ſēſibibilia queqꝫ colluſtrat. nō ſenſibili ſed imaginaria rōe iudicādi **V**ideſne igiť vt in ꝯgnoſcēdo. cūcta ſua poti⁹ facultate q̄ꝫ eoꝝ q̄ cognoſcātur. vtantur

¶ **H**ic oñdit idē de rōe ꝙ ſicut intelligētia ꝯprehendit alias tres ꝟtutes inferiores. ſic rō etiā ꝯprehendit ſub ſe alias duas ꝟtutes. ſ. imaginatiōeꝫ ⁊ ſenſum di. ꝙ rō concipit quid vle non vtens imaginatione nec ſenſibꝫ ⁊ ꝯprehēdit imaginabilia ⁊ ſenſibilia vli compħēſione. **H**ec ei ē rō q̄ ita definit vle ſue conceptionis hō eſt aīal bipes rōnale. q̄ definitio cum ſit vlis notio. id ē notificatio tū null⁹ etiā ignorat rē eē imaginabilē ⁊ ſenſibilem. q̄ hac definitione explicať. Illa rō cōſiderat vle nō vtens imaginatiōe vel ſenſu. ſed rōnali cōceptione. **T**ūc oñdit ꝙ ſicut rō ꝯprehendit imaginationē ⁊ ſēſum. ſic imaginatio ſenſuꝫ ꝯprehendit di. Imaginatio q̄ꝫ tametſi ꝓ ꝗuis ſumpſit exordiū ex ſenſibꝫ viſendi ⁊ formandi figuras. tū abſente ſenſui exteriori imaginatio colluſtrat. i. ꝯgnoſcit q̄qꝫ ſenſibilia. non ſenſibili ſed imaginaria rōe iudicandi. ⁊ tūc cōcludit dicens. **V**ides ne igiť quō cūcta potius vtan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

tur ſua .i. ꝓpria facultate in ꝯgnoſcēdo q̄ꝫ facultate eoꝝ q̄ ꝯgnoſcūtur ¶ No
tandū ꝙ licet rō in ꝯp̄rehendēdo ſuū vl'e nō vtaꝛ imaginatione ꝛ ſenſu. cū in
actu ſuo p̄ſupponit imaginationē ꝛ ſenſuꝫ. qꝛ nihil eſt in intellectu. niſi fue/
rit in ſenſu Si'lr licet imaginatio in ſua opatione nō vtaꝛ ſenſu. tñ p̄ſuppo/
nit ſenſū fuiſſe in actu. qꝛ phātaſia quā hic vocat imaginationē eſt mot⁹ fa
ctus a ſenſu ſm actū. ex. ij. de anima.

Neqꝫ id iniuria Nā cū oē iudiciū iudi
cantis actus exiſtat: neccē eſt vt ſuā q̄ſ//
qꝫ opam nō ex aliena. ſꝫ ex ꝓpria pote//
ſtate perficiat

¶ Hic ꝯfirmat dictū ſu/
um ꝑ rōem di. Illud. ſ. ꝙ
res cognoſcitꝛ nō ſm ſui na
turā. ſꝫ ſm naturā ꝯgnoſ/
centis illud nō cōtingit in
iuria .i. irrōnabiliter. Naꝫ
cū oē iudiciū ꝯgnitiōis ſit
actus ꝛ opatio iudicātis
.i. potentię ꝯgnoſcitiuę. neccē eſt vt q̄ſqꝫ ꝯgnoſcēs ꝑficiat ſuaꝫ opam .i. ſuā o/
perationē ꝯgnoſcendi nō ex aliena ptāte. ſcꝫ rei cognitę. ſꝫ ex ꝓpria ptāte. .i.
eſt ex virtute cognoſcētis ¶ Notandū ex lrā formatur talis rō. . Oīs actus
ꝛ opatio ſeq̄tur cōditionē illius potētię cuius ē act⁹ ꝛ opatio potētię ꝯgno/
ſcentis ꝛ nō rei ꝯgnitę. ergo iudicare ꝛ ꝯgnoſcere ſeq̄tur modū ꝛ ꝯditionē poten
tię cognoſcētis

¶ Metꝝ quartū quītí libri

Quondā porticus attulit
Obſcuros nimiū ſenes
Qui ſenſus ꝛ imagines
E corporibus extimis
Credant mentibus imprimi
Vt quondam ſceleri ſtilo
Mos eſt ęquore paginę
Quę nullas habeat notas
Preſſas figere litteras

¶ Iſtud eſt metrū quar/
tū huius quinti qđ dr gly
conicū ab inuentore chori
ābicū a pede p̄dñante. . In
q̊ metro īprobat opionez
ſtoicoꝝ ex q̄ videꝛ ſeq̇ ꝯtri/
um dcīs ſuis Fuit eīn opi
nio ſtoicoꝝ ꝙ ꝯgnitio ītel
lectīa ſolū ꝑficereꝛ ex h̊ ꝙ
corpa exteriora ſuas ſili/
tudines imp̄mant in men
te. ita vt mēs ſolū ſe hēat ī
rōe pacientis ꝛ res extra ī
rōe agentis Ex q̊ ſeq̄ꝛ cuꝫ
patiēs trahaꝛ ad naturaꝫ
agētis ꝛ nō ecōuerſo. ꝙ co
gnitio ſeq̄reꝛ naturā rei co
gnitę ꝛ nō naturā ꝯg̊ſcētꝭ
qđ ē ꝯ dcā Prio ꝙ poīt o/
pinionē ſtoicoꝝ. 2º īpbat eā. ibi. Sed mens Primo dicit Quondā porticus
attulit ſenes ſupple ſtoicos. qui dicebātur ſenes ꝓpter maturitatē morum. ſe
nes inquā nimiū obſcuros ſupple in ſentētijs qui ſtoici credebāt ſenſus ꝛ ima
gines .i. reꝝ ſenſibiliū formas īprimi mentibꝫ ex corpibus extimis .i. exterio/
ribus. ꝛ poſuerūt corpora illa eo mō imprimere imagines mētibus. vt quon
daꝫ mos fuit alicui ſcribenti celeri ſtilo figere p̄ſſas lrās ęquore .i. in planicie
paginę q̄ pagina nullas prius notas habebat ¶ Notandū ꝙ ſtoici dicun/
tur a ſtoa grece quod eſt porticus latine. qꝛ Athenis in manifeſtiſſima por/

ticu ⁊ alijs locis publicis ſtoici diſputare ſolebant. illi poſuerūt aīam tantū hrē ſe in rōne patiētis reſpectu rex exteriox. ⁊ qꝛ ꝯgnitio magis videt ſequi ꝟtutem actiuā q̄ꝫ paſſiuā. iō ſm eos cognitio potiꝰ dꝫ attēdi ſm facultatem rei ꝯgnite que eſt actiua q̄ꝫ aīe cognoſcentis que eſt paſſiua

¶ Hic iꝓbat hanc opinionē. ſcdo ponit ſuā veritatē ibi. Hec eſt efficiens. Prio ḡ deducit ad plura icōuenientia iſtā opinionē. dicēs. Sed ſi mens vigēs nihil explicat ꝓprijs motibus. i. ſi nullā actionē ꝓpriam hꝫ. ſꝫ tm̄ iacet patiens ſbdita notis. i. ſilitudinibꝫ corꝑm. ⁊ ſi ipa reddit. i. repſentat caſſas imagines rerū. i. ſilitudines in vicē ſpeculi. i. ad modum ſpeculi. Tunc q̄ritur vnde viget hec notio. i. hec cognitio animis. qꝫ aīa ē cernēs oīa. nō tm̄ corꝑalia. ſꝫ etiā incorꝑalia. ¶ Notandū qꝫ ꝑmū icōueniēs eſt. Si cognitio intellectiua fieret ꝑ ſolā impſſionē corꝑm i aīa. Tūc nō eēt ꝟtꝰ ꝑ quā aīa ꝯgnoſceret incorꝑalia qꝛ ꝑ ſolā impſſionē corꝑꝫ tantū cognoſceret corꝑalia. Nūc aūt manifeſtū eſt qꝫ etiā incorꝑalia ꝯgnoſcit Aliud icōueniēs poit di.

Sed mens ſi proprijs vigens
Nihil motibus explicat
Sed tantū patiens iacet
Notis ſubdita corporum
Caſſaſqꝫ in ſpeculi vicem
Rerum reddit imagines.
Unde hec ſi animis viget
Cernens omnia notio?
Que vis ſingula perſpicit
Aut que cognita diuidit
Que diuiſa recolligit.
Alternūqꝫ legens iter.
Nūc ſummis caput inſerit.
Nūc decidit in infima
Tum ſeſe referens ſibi
Ueris falſa redarguit

Si aīa tm̄ eſt paſſiua q̄ vis aīe ſingula ꝑſpicit. i. iudicat. aut que vis aīe cognita diuidit aut diuiſa recolligit. aut q̄ vis aīe legēs. i. appħendēs alternuꝫ iter cōponendi ⁊ diuidēdi. nūc inſerit caput ſūmis. i. generaliſſimis aſcēdendo a ſpecialiſſimis ad gn̄aliſſima colligendo multitudinē. ⁊ nūc decidit. i. decedit ſm aliā lrām. i. cadit in infima. In infima. i. in ſpecialiſſima ꝓcedendo a generaliſſimis ad ſpecialiſſima diuidēdo. Tum. i. tandē. aīa referēs. i. comparās ſe ſibi redarguit falſa veris. i. ꝑ vera. ¶ Notandū ex lrā talis formatꝰ iō. Illa aīa nō eſt tantū paſſiua ſed actiua q̄ iudicat. ꝯponit. ⁊ diuidit. ⁊ veris flā redarguit. ſꝫ aīa intellectia ē hmōi. ḡ Maior nota ē. qꝛ iudicare. ꝯponere ⁊ diuidere redarguere vidētur eſſe oꝑationes actiue. Maior apparꝫ aīa iudicat inter verū ⁊ falſum. ꝯponit p̄dicatū cū ſubiecto. aliqñ diuidit p̄dicatū a ſubiecto. ⁊ falſas opīones redarguit

¶ Sequitur metx eiuſdē

¶ Hic phīa ponit veritatē dicens Hec mens eſt magis cauſa efficiēs que ē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

cauſa longe potētior ꝙ̃ illa que modo materię.i.ſil'itudine materię patiᷣ no
tas impſſas. Et qꝛ aliq̄s crederet ꝙ in aīa nulla eſſet paſſio.iō ſubdit q̄dam
paſſio pcedit opationes aię in viuo corpe excitās ⁊ mouēs vires aī ad opan

Hęc eſt efficiēs magis
Longe cauſa potentioꝛ
Quam quę materię modo
Impreſſas patiᷣ notas
Pręcedit tamen excitans
Ac vires animi mouens
Viuo in corpore paſſio
Cum vel lux oculos ferit
Vel vox auribus inſtrepit
Tum mentis vigoꝛ excitus
Quas intus ſpēs tenet
Ad motus ſil'es vocans.
Notis applicat exteris
Introꝛſumq̄ reconditis
Formis miſcet imagines.

dū vt qn̄ lux ferit oculos. tūc patiᷣ viſus.vel cū vox inſtrepit.i.inſonat aurib⁊ tūc patiᷣ audit⁹.⁊ tandem vigoꝛ mētis excit⁹.i.excitatus vocās ſpēs q̄s int⁹ tenens ad ſil'es motus applicat eas notis exteris id eſt ſil'itudinib⁊ exterioꝛib⁊ ⁊ miſcet imagines exterioꝛes corpm formis.i.ſpeciebus introꝛſum.i.in aīa reconditis. ¶ Notanduꝫ ꝙ Boetius hic vtiᷣ ſentētia platonica q̄ ponit ſpēs rerū a principio naturaliᷣ inditas aię.. ſed aīa ſopita ē in corpe.ita ꝙ non intelligit p eas.niſi exciteᷣ p immutationē ſenſuū exteriorum.excitata autē euocat ſpēm ſil'em illi quā ſenſus exterioꝛ ip̄reſſit.⁊ applicādo eā rei exterioꝛi ſic intelligit p eam. Ad hanc intentionez etiā loquiᷣ Linconienſis.ṗ.poſterioꝝ.dicēs. Nō in nob̄ ſopita nō agit niſi prius p opationes ſenſuū quibus admiſcetur fuerit experrecta. ¶ Notandū ꝙ ex lrā videᷣ ꝙ intellectus poſſibilis intelligēdo etiā ſit actiuus cū ſit cā efficiēs vt d̄t in lrā. Ariſt.aūt.iij. de aīa.vult ꝙ intelligere ſit pati.⁊ ꝙ intellectus nullā hꝫ naturā niſi ꝙ eſt poſſibilis vocat⁹ Ad hoc dicūt aliq̄ ꝙ qꝛ aīa ꝯprehendit tā intellectū poſſibilē ꝙ̃ agentē. aīa eſt actiua.imo cā effectiua intellectionis rōne intellectus poſſibil'. Vel dicendū ꝙ intellectus poſſibilis eſt potētia paſſiua.ſaltē quo ad ṗmū eius actū. cū intelligere ſit pati.ſꝫ oīs potētia paſſiua de nccitate requirit potētiā actiuā que reducat ipſā ad actū. Tale aūt actiuum nō p̄t eſſe res corpalis extra cū agens ſit p̄ſtanti⁹ paſſo.iō tale actiuū ex pte aię erit intellect⁹ agēs.cuius opatio eſt facere potētia intellecta actu intellecta. ita ꝙ a rebus extra ꝟtute intellectus agentis ip̄rimitur aliquid intellectui poſſibili p qd̄ in actū intelligendi reduciᷣ. Nō eſt ergo intentio Boetij negare q̄n mens ſit paſſiua rōe intellectus poſſibilis.ſed vult ꝙ mens ſiue anima magis habeat efficientiā in intellectione ꝙ̃ ſit paſſiua ab ipis corpibus extra.⁊ p cōſequens efficiētia intellectus nō debet attribui reb⁊ extra.quod erat de intentione ſtoicoꝝ.

¶ Sequitur proſa quinta.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Hec eſt quinta proſa huius quinti li. in q̄ probat ſpecialiter diuinā cogni-
tionē eſſe ƀm modū cognoſcentis ꝛ nō rei cognite. ſcđo oſtēdit inſufficientiam
eoꝝ qui ex nrō mō cognoſcendi imꝓbant diuinā ꝓuidentiā ibi. Quid igitur
Prio facit qđ dictū eſt. ſcđo infert duas ꝯcluſiones ibi. Hac itaqꝫ. Primo
dicit ſi in ſentiēdis. i. in ꝯg
noſcendis corꝑibus aīm⁹
noſter nō tm̄ inſignit. i. af/
ficit paſſiōe corꝑis ſꝫ ex ſui
vi indicat paſſionē ſubiec
tā corꝑi. ita ꝙ in cognoſcē
do ſeq̇tur ꝓpriū motū. quā
uis q̄litates obiecte forin/
ſecus afficiāt. i. immutent
inſtrumenta. i. organa ſen
ſuū ꝛ paſſio corꝑis āte/
dat vigorē agentis aīmi q̄
paſſio ꝓuocet actū ment̄
in ſe ꝛ excitet formas itri/
ſecus quieſcētes Si hoc ē
in aīo nrō. m̄ltomagis ea
q̄ abſoluta cūctis affectio
nibus. i. q̄litatibꝫ corꝑm..
ſcꝫ intelligētie ſeꝑate. ꝛ p̄/
cipue deus. illa in diſcernē
do nō cōſequūtur obiecta
extrinſecus ſed expediūt. i.
ꝑficiūt actū ſue mentis. id
eſt oꝑationem intellectiuā
ſcđm naturaꝫ ꝓpriā ¶ No
ta ꝙ ex lrā p̄t ſic argui Si
id de quo minus videtur ineſſe ineſt ꝛ de quo magis.. ſed minus videt̄ quod
animus noſter in cognoſcēdo ſequatur motū ſuū ꝛ nō rei cognite. ꝛ tamē ſe/
quatur facultatem ſue cognitionis. ḡ multomagis intelligentia diuina ſeq̇
tur in cognoſcendo ꝓpriū motum ſue cognitionis q̄ꝫ ipſius rei cognite

¶ Proſa quinta libri quinti

Diſputat ſenſū ꝛ imaginationē cedere
rationi. rōnem intellectui

QUod ſi in corꝑibus ſentiendis
q̄ꝫuis afficiant inſtrumēta ſen/
ſuū forinſec⁹ obiecte qualitates. aīmi
qꝫ agentis vigorē paſſio corꝑis antece
dat. q̄ in ſe actū mentis ꝓuocet. excitet
qꝫ interim q̇eſcētes intrinſec⁹ formas.
ſi in ſentiēdis inq̄ꝫ corꝑibus. aīm⁹ non
paſſiōe inſignit. ſꝫ ex ſua vi ſubiectam
corꝑi indicat paſſionē.. quāto mag̃ ea
q̄ cūctis corꝑm affectiōibus abſoluta
ſunt. in diſcernēdo nō obiecta extrinſe
cus ſequūt̄: ſꝫ actū ſue mētis expediūt.

¶ Hic infert duas cōclu/
ſiones ex p̄miſſis di. Ex q̊
cognitio ſeq̇tur naturā co
gnoſcentis ꝛ non rei cogni
te. ꝛ cum cognoſcentia ſūt
diuerſa ſcđm naturā opor
tet diuerſis cognoſcentib⁹
conuenire diuerſas cogniti
ones Unde dicit Hac
itaqꝫ rōe quia cognitio ſe/
quitur naturam cognoſ/
centem multiplices

¶ Hac itaqꝫ ratione multiplices co/
gnitiones. diuerſis ac differētibus ceſ
ſere ſubſtantijs Senſus enī ſolus. cū/
ctis alijs cognitionibus deſtitutus i/
mobilibꝫ aīantibꝫ ceſſit. quales ſūt cō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

che maris. q̄q; alia ſaxis herētia nutri/unt. Imaginatio ꝟo mobilib; beluis q̇bus iā ineſſe fugiēdi appetēdi ve aliq̇s videt affcūs. Rō ꝟo humani tm̄ gn̄is ē. ſicut intelligētia ſola diuini. Quo fit vt ea noticia ceteris p̄ſtet q̄ ſuapte natura nō mō ꝓpriū. ſ; ceteraꝝ q̇; noticiarum ſubiecta cognoſcit

cognitiones ceſſerunt di/uerſis ac drn̄tib; ſubſtan/tijs. ſenſus eīm ſolus deſti tutus alijs ꝯgnitiōib; ceſ ſit aīantibus immobilib; q̄lia ſunt conche maris ⁊ q̄cunq; nutriūtur herētia ſaxis. Imaginatio ꝟo ceſ/ſit mobilib; beluis q̄ mo/uētur motu ꝓgreſſiuo qui bus videt ineſſe affectus.. .i. appetit⁹ fugiendi malu; vel appetēdi bonū. Rō ꝟo intelligētia eſt diuini gene/qua ꝯp̄rehendimus vl'e tātū eſt hūani gn̄is ſicut ris. Tūc ponit ſecūdā ꝯcluſionē ꝙ illa cognitio eſt notior ⁊ nobilior .q̄ non ſolū apn̄hendit ꝓpriū obiectū. ſed etia; obiecta aliaꝝ noticiaꝝ .i. ꝯgnitionu; vn̄ dt. Quo fit vt ea noticia .i. ꝯgnitio p̄ſtet .i. nobilior ſit ceteris q̄ ſuapte na tura .i. ꝓpria natura nō mō .i. tm̄mō ꝓpriū obiectū cognoſcit. ſed etiā ꝯgno/ſcit ſubiectū ceteraꝝ noticiaꝝ. ¶ Nota circa primā cōcluſionē ꝙ cū act⁹ ⁊ o/perationes diuerſificētur ſꝫ diuerſitatē agentiū ⁊ oꝑantiū ſeq̄tur ſi agētia et operantia ſint diuerſa ꝙ h̄nt diuerſas oꝑationes ⁊ cognitiones. ꝓpter qd̄ ſē ſus ſine alijs cognitōibus ceſſit aīalibus imobilib;. ⁊ accipit hic ſenſus ſtri cte ꝑ app̄henſione ſenſitiua q̄ ſolū imuratur ad pn̄tiam ſenſibil'. Sic eīm di/ſtinguit cōtra imaginationē q̄ nō tm̄ app̄hendit rē pn̄tem. ſed etiā abſentem ¶ Notandum circa ſcd̄am ꝯcluſionē ꝙ q̄cunq; potētia plura ꝯgnoſcit videt eſſe p̄ſtantior ea q̄ ꝯgnoſcit pauciora. ſi g̊ aliq̄ potētia ꝯgnoſcit ꝓpriu; obie ctū ⁊ cū hoc obiecta aliaꝝ potētiaꝝ inferioꝝ ſicut eſt intelligētia diuina. ⁊ nō ecōuerſo. ſeq̄tur ꝙ potētia ſuꝑior plura ꝯgnoſcens ſit nobilior inferiori.

Quid igit ſi rōcinationi ſenſus imagi natioq; refragētur. nihil eſſe illd̄ vl'e di cētes. qd̄ ſeſe intueri rō putet. Qd̄ eni; ſenſibile vel imaginabile eſt. id vniuer ſum eē nō poſſe. Aut igit rōis veꝝ eē iu diciū nec q̄cq; eſſe ſenſibile. aut qm̄ ſi/bi notū ſit pl'a ſenſib; ⁊ imaginatiōi eē ſubiecta inanē ꝯceptionē; eſſe rōis.. q̄ qd̄ ſenſibile ſit ac ſingulare quaſi quod dā vl'e ꝯſideret. Ad hec ſi rō ꝯtra rn̄de/at ſe q̄dem ⁊ qd̄ ſenſibile ⁊ qd̄ imagina

¶ Hic phia oñt inſuffici entiā coꝝ q̇ ex hoc mō co/gnoſcēdi nrō improbāt di uinā ꝓuidentiam. Secun do hortat nos ad ꝯſiderā du; modū diuine cogniti/onis. ibi Quare in illius Primo manifeſtat inſuffi cientiā coꝝ ꝑ ſil'e Scd̄o applicat illud ſil'e ad ꝓpo/ſitū. ibi Sil'e eſt. Silitu/do aūt quā intendit talis eſt Senſus ⁊ imaginatio ſunt ꝯgnitiones inferiores q̄; rō. Si g̊ ſenſus ⁊ imagi natio vellet iudicare mo/dū cognoſcēdi rōis ex mo do ꝯgnoſcendi ꝓprio. ⁊ di/cere ꝙ vl'e nihil eſſet qd̄ rō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

bile ſit. in vniuerſitatis rõe cõſpicere.
Illa ꝟo ad vniuerſitatis cognitionem
aſpirare nõ poſſe: qm̃ eoꝝ notio corꝑa
les figuras nõ poſſet excedere De rerũ
ꝟo ꝯgnitione firmiori poti⁹ ꝑfectiori/
qꝫ iudicio eſſe credendũ. In hm̃oi igit
lite nos q̃bꝫ tã rõcinandi qꝫ̃ imaginan
di etiã ſentiendiqꝫ vis ineſt: nõne rõis
potius cauſam probaremus.

apꝑhendit. vel ſi veꝝ eſſet iudiciũ rõis vel eſſet ꝑticulare ⁊ ſenſibile. rõ vero diceret ꝯtrariũ Manifeſtũ eſt ꝙ nos q̇ vigemus vtraqꝫ ꝯgnitione poti⁹ aſſentirem⁹ rõni iudicãdo motiuũ ſenſus ⁊ imagiationũ eſſe inſufficiens.. Dicit g̊. Quid igit ſi ſenſus ⁊ imaginatio refragentur. i. ꝯ̃dicant rõni dicẽtes nihil eſſe vl̃e. id qd̃ rõ putat ſe intueri ſic arguendo. Qd̃ eſt ei ſenſibile aut imaginabile .i. nõ poſſe eſſe vl̃e ſm iudiciũ ſenſus ⁊ imaginationis Aut igit iudiciũ rõis neccẽ eſt eſſe veꝝ ⁊ ꝑ ꝯñs nec q̃cq̃ꝫ eſſe ſenſibile qd̃ eſt abſurdũ. Aut qm̃ notũ eſt ſibi ſcꝫ ſenſui ⁊ imaginationi q̃ neccẽ eſt eſſe ſenſibilia. crederes ne cõceptionẽ rõnis eſſe inanẽ q̃ conſiderat illud qd̃ eſt ſenſibile ⁊ ſingulare q̃ſi qd̃dam vl̃e. Ad hec ſi rõ rñdeat ſe cõſpicere in rõne vniuerſali qd̃ eſt ſenſibile ⁊ imaginabile Illa ꝟo ſcꝫ ſenſũ ⁊ imaginationẽ nõ poſſe aſpirare. i. ꝑuenire ad cognitionẽ vl̃is. qꝛ cognitio eoꝝ nõ excedit figuras corꝑales ⁊ diceret rõ poti⁹ eſſe credendũ firmiori ⁊ ꝑfectiori iudicio reꝝ In hm̃oi igit lite. ſcꝫ inter ſenſum ⁊ imaginationẽ ex vna ꝑte ⁊ rõem ex altera ꝑte nos q̃bus ineſt tam vis rõcinandi qꝫ̃ imaginãdi ⁊ ſentiendi nõne potius ꝓbaremus cãm rõnis. ⁊ reputarem⁹ motiua ſenſus ⁊ imaginationis eẽ inſufficientiã. q. dicat imo

Nota ꝙ iudicio nobilioris potentię potius eſt aſtandũ qꝫ̃ iudicio potẽtię ignobilioris. cũ igit rõ ſit potentia nobilior qꝫ̃ ſenſus ⁊ imaginatio. eo ꝙ rõ cõprehendit ꝓpriũ obiectũ ⁊ obiectũ ſenſus ⁊ imaginationis ⁊ nõ econuerſo ergo potius aſtandũ eſt iudicio rõnis qꝫ̃ potentiaꝝ inferiorum.

Simile eſt ꝙ humana rõ diuinaꝫ in
telligẽtiã futura niſi vt ipſa ꝯgnoſcit ñ
putat intueri Nã ita diſſeris Si q̃ cer
tos ac neccãrios hr̃e nõ videãtur euen/
tus, ea certo euẽtura ꝑ̃ſciri nequeant.
Haꝝ igit reꝝ nulla eſt ꝑ̃ſcia. quã ſi eti
am in his eſſe credam⁹. nihil erit qd̃ ñ
ex neccitate proueniat.. Si igit vti rõ/
nis participes ſum⁹. ita diuinę iudici

Hic applicat illud ſil̃e ad ꝓpoſitũ ⁊ dr̃ Illud qd̃ eſt dictũ de ſenſu ⁊ imaginatione reſpectu rõnis ſil̃e ẽ ei ꝙ humana rõ nihil putat diuinã intelligentiã intueri niſi vt ipſa ratio ꝯgnoſcit quod apparet ex ipſo mõ arguẽdi Nã ita diſſeris. i. arguis. ſi q̃ videant nõ hr̃e certos ⁊ neccãrios euentus talia nequeũt ꝑ̃ſciri certe euentura Igit talium reꝝ nulla ẽ ꝑ̃ſcia. quã ſcꝫ ꝑ̃ſciam ſi credimus eſſe in his. nihil erit qd̃ nõ ꝓ

um mētis hr̄e poſſemus ſicut imagina tionē ſenſūq; rōni cedere oꝑtere iudica uim⁹ ſic diuinę ſeſe mēti humanā ſum mittere rōem iuſtiſſimū cēſeremus

ueniat ex nccitate Si igiť ſicut ſum⁹ ꝑticipes rōnis. ita poſſemus hr̄e iudiciuȝ diuinę mentis. ſicut nūc iu dicamus imaginationem ꝛ ſenſū oportere cedere rō ni ſic cēſeremus. i. iudicare mus iuſtiſſimum humanā rōnē ſe ſummittere diuinę menti. ¶ Nota q ſiľe ē de iudicio ſenſus ꝛ imaginationis reſpectu rōis. ꝛ rōis reſpectu intelligentię diuinę Nā ſenſui ꝛ imaginationi videť q rō totaliter nō poſſit ꝯp̄hendere rē niſi ſicut ip̄a ꝯp̄hendit. qđ tn̄ falſū eſt. Sic ſiľiter videť rōi humanę q in telligentia diuina non poſſit res incertas cognoſcere aliter q̄ȝ ipſa ꝯgnoſcit. qđ falſū eſt. Naȝ quę rō humana incerte cognoſcit. intelligentia diuia certa cōp̄hendit.

¶ Quare in illi⁹ ſummę intelligētię ca cumen ſi poſſum⁹ erigamur Illic eniȝ rō videbit. qđ i ſe nō poteſt intueri. Jd āt eſt quonā mō etiā quę certos exitus nō hn̄t. certa tn̄ videat ac definita p̄no tio, neq; id ſit opinio. ſed ſummę poti⁹ ſcię nullis terminis incluſa ſimplicitaſ

¶ Hic ph̄ia hortať vt eri gamus nos ad cognitioȝ diuinę intelligentię dicens Quare ſi poſſum⁹ eriga mur ꝑ diligentē ꝯſiderati onē in cacumen illi⁹ ſūmę intelligentię. ſ. diuinę Illic eni rō videbit qđ in ſe non p̄t intueri. ſ. quō certa ꝛ de finita p̄notio dei ꝯgnoſcat illa q̄ nō hn̄t certos exit⁹. ꝛ illud nō erit opinio ſȝ po tius erit ſimplicitas ſum me ſcię nullis termīs icluſa. quia ſimplicitas ſummę ſapiētię eſt infinita.

¶ Notandū q ſi cognitio ſeq̄retur facultatem rei cognitę ꝛ non virtutis co gnoſcentis. tunc ſicut ratio humana cognoſcit futura cōtingentia incerte. ſic ſimiliter intelligentia diuina ea incerte cognoſceret. ſȝ q facultas cognitio nū eſt ſcd̄m facultatem ꝟtutum ꝯgnoſcentiū ꝛ intelligentia diuina in cognoſcē do excedit rōnem humanā. poterit ipſa certe ꝯgnoſcere quę ratio humana in certe ꝯgnoſcit.

Metꝝ quintū libri quinti

Q Uam variis terras animalia permeant figuris

Nāq; alia extento ſunt corpore puluereq; verrunt

Cōtinuūq; trahunt vi pectoris incitata ſulcum

Sūtq; quibꝫ alaꝝ leuitas vaga ꝟberetq; ventos

¶ Hic incipit quintuȝ metꝝ huius quinti. quod dicit archilogicum ab in uentore. dactylicum a pede p̄dominante In quo oſtē dit hominē eſſe diſpoſituȝ ad contemplationem cele ſtiū ex figura corporis ſui Et primo deſcribit figu raȝ corꝑalem aliaꝝ beſtia rum ¶ Secundo figuraȝ hominis. ibi Unica gens Primo dicit aīalia ꝑmia,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Et liquido longi ſpacia etheris enatet
volatu
Hec preſſiſſe ſolo veſtigia greſſib9 gau
dent
Uel virides cāpos trāſmittere vel ſub
ire ſiluas
Que variis videas licet oīa diſcrepare
formis
Prona tñ facies hebetes valet in gra//
uare ſenſus

neant terras q̄ȝ variis ſup
ple figuris. nāqȝ aīalia ex
tento corꝑe ſicut ſūt ſerpē/
tes ⁊ reptilia illa verrunt
.i. vertunt puluerē. ⁊ inci/
tata .i. mota vi pectorȝ tra
hūt ꝯtinuū ſulcū ſpe i pul
uere Sunt alia aīalia q̄b9
ineſt vaga leuitas alaꝝ q̄
ꝟberant ventos ⁊ enatant
.i. tranſeūt liquido volatu
ſpacia lōgi etheris .i. aeris
Sunt alia q̄ gaudēt veſti
gia p̄ſſiſſe ſolo .i. terre greſſibus ſuis. ⁊ tranſmittere .i. ꝑtranſire virides cam/
pos ⁊ gaudēt ſubire ſiluas q̄ oīa aīalia licet videas ea diſcrepare variis for
mis. tñ facies eoꝝ ꝑna .i. ad terrā inclinata valet ingrauare .i. ingrauatos o/
ſtendere ſenſus hebetes .i. brutales. ¶ Notandū ꝙ phia tangit tria gña aīa/
liū. ſ. reptilia. volatilia ⁊ greſſibilia. q̄ licet differāt in formis. q2 q̄daȝ formā
tur ad reptādum vt ſerpētes. quedā ad volandū vt aues. q̄dā ad gradiendū
vt beſtie. tñ in hoc oīa cōueniunt ꝙ hñt faciē inclinatā ad terrā

Unica gens hoīm celſū leuat alti9 ca//
cumē
Atqȝ leuis recto ſtat corꝑe deſpicitque
terras
Hec niſi terrenus male deſipis admo//
net figura
Qui rcō celū vultu petȝ exeriſqȝ frōtez
In ſblime feras aīȝ q̄ȝ ne ḡuata peſſuȝ
Inferior ſidat mēs corꝑe celſi9 leuato

¶ Hic deſcribit figuram
hoīs di. Unica gens ho/
minū .i. ſoiū gen9 huma/
nū leuat celſū cacumen .i.
caput ſuū altius.. ⁊ leuis
ſtat rcō .i. erecto corꝑe ⁊ de
ſpicit terras vultu eleuato
ad celū. tu hō terren9 q̄ re/
cto corꝑe petis celū ⁊ exe/
ris .i. erigis frontē. hec re
cta figura admonȝ te ꝙ tu
deſipis niſi etiā feras .i. ex/
tollas aīm tuū in ſublime
.i. in celeſtia. ne mens grauata .i. grauedine dep̄ſſa peſſum .i. ſub pedib9 vl' ſub
tus. ⁊ eſt peſſuȝ aduerbiū loci. ne illa mens ſidat .i. reſideat inferior corꝑe le/
uato celſius. ¶ Notandū cū hō habeat figurā corꝑis erectā ad celū ſi aīma
nō erigeret ad ꝯtemplationē celeſtiū videret corpus eē nobilius aīa ¶ Nota
ꝑm Ariſt. xvi. de aīalib9. hō inter oīa aīalia hȝ figurā rectiliniarē. de q̄ figura
etiā loq̄tur Ouidius in li. methamorphoſeos di. Pronaqȝ cū ſpectēt aīalia
cetera terrā Os hōi ſublime dedit celumqȝ videre Iuſſit. ⁊ erectos ad ſidera
tollere vultus.

¶ Proſa ſexta quinti libri

Diſputat de eternitate dei, de pñti tꝑali ac de p̄terito ⁊ de fu//
turo Et quod ea q̄ fiunt in dei pñtia nccāria ſunt. ad pñs ꝯſi//
derata pendent ex libero arbitrio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ Hic incipit ſexta proſa ꝛ vltima huiꝰ quinti. in q̄ determiat veritatem de ꝯpaſſibilitate p̄ſcię diuinę ꝛ liberi arbitrij. ꝛ primo ponit ſuā determiatōem Scḋo ſubiūgit vtilē exhortationem circa finē libri. ibi. Auerſamini igit Primo o͞nt modū diuię cognitionis. ſcḋo ſolunt obiectiones factas ꝯ diuinā ꝓuidētiā. tercio ꝯcludit ꝯpaſſibilitatē liberi arbitrij cuꝫ ꝓuidentia diuina. ſcḋa ibi Quid igit poſtulas.. tcia ibi. Que cū ita ſint.. Prio determiat de ſtatu dei qui eſt ęternitas. Scḋo ex hoc declarat modū diuię ſcientię. ibi. Om̄ igit oē iudicium.. Prio p̄mittit ꝙ determināduꝫ ſit de ęternitate. Scḋo determiāt de ea. ibi Eternitas igit.. Prio dr̄ Om̄ mrātum eſt pauloan̄ ꝙ oē qꝺ ſcit ꝯgnoſcitur nō ex ſui natura. i. nō ex natura rei ſcitę.. ſꝫ ex natura ꝯgnoſcētiuꝫ. intueamur nūc (quātuꝫ fas ē) q̇s ſit ſtatꝰ diuinę eſſentię vel ſubſtantię vt poſſimꝰ agnoſcere q̄ ſit eiꝰ ſcia. Et ſubdit ꝙ cōe iudiciū cūctoꝝ degentiū. i. vtentiū rōe eſt deū eſſe ęternū. iō conſideremus q̇d ſit ęternitas. hęc em̄ nobis patefācit naturā ꝛ diuinā ſciam ¶ Nota ꝙ viri degentes rōe ſunt viri p̄diti luce ſapiē. ꝛ oēs iſti cōcedunt deū eſſe ęternū Nā phs. viij. phiſ. ex ęternitate motus o͞nt ęternitatem motoris. ꝛ oēs tam gręci ꝗ̄ barbari putātes deos eſſe ęſtimant eos imortales. ¶ Nota ꝙ qꝛ ęternitas dei ꝛ natura ꝛ ſcia dei nō dr̄nt ſm̄ ſubſtantiā. iō cogita ęternitate ꝯgnoſcit natura ꝛ ſcia dei

Q Voniā igit vti pauloan̄ mrā-tū eſt. oē qꝺ ſcit. nō ex ſua. ſꝫ ex cōpręhēdentiū natura ꝯgnoſcit. intueamur nūc (ꝗ̄tum fas eſt) q̇s ſit diuię ſbſtantię ſtatꝰ. vt q̄nā etiā ſcia eiꝰ ſit poſſimus agnoſcere Deū igit ęternū eſſe. cūctoꝝ rōe degentiū cōe iudiciū ē. Quid ſit igit ęternitas cōſideremꝰ Hęc enim nob naturā ꝑit diuinā ſciāꝫ qꝫ patefcit

¶ Hic proſeqtur de ęternitate Et prio ponit eius definitionē. ſcḋo declarat eā ibi. Quod ſi ex collatione Primo dr̄ Eternitas eſt poſſeſſio vitę interminabilis exiſtēs tota ſil ꝛ ꝑfecta ¶ Nota ſm albertū ſup hoc de cauſ.

Eternitas igitur eſt interminabilis vitę tota ſimul ꝛ perfecta poſſeſſio

Aliqꝺ eſt ęternū ꝛ ē in ęternitate. ꝛ eſt ipa ęternitas ſicut ds. Aliq̄ ſunt ęterna ꝛ ſunt in ęternitate. ſꝫ non ſunt ipa ęternitas. ſicut ſbſtantię ſeꝑate.. Alia ſunt eterna. nō in ęternitate. nec ſunt ipa ęternitas. vt motus tempus ꝛ mūdus ¶ Nota cū dr̄ ęternitas eſt poſſeſſio. ibi vtit nomine poſſeſſionis ad deſignāduꝫ imobilitatē ꝛ indeficientiā ęternitatis. qꝛ ipa firmiter poſſidet ꝛ quiete habet. ꝛ dr̄ vitę. ad innuēdum ꝙ nō viuētia nō mēſurant ęternitate. ꝛ dr̄ interminabilis ad drām illiꝰ vitę q̄ hꝫ terminū a ꝑte an̄ ꝛ a ꝑte poſt. ſicut vita hoīs. vel a ꝑte an̄ tm̄ ſicut vita angeloꝝ. ꝛ dr̄ tota ſil ad drām vitę angelicę. ꝗuis em̄ angeli ſm ſubſtantiā ſit totū ſil. nō tam̄ ſm oꝑationē. cū hēat oꝑationes ſucceſſiuas ꝛ intellectiōes. ꝛ dr̄ perfecta ad deſignādum ꝙ ęternitati nihil deeſt. ꝑfcm̄ ei eſt cui nihil deeſt. i. cęli ꝛ mūdi.

¶ Sequitur proſa

¶ Hic declarat definitionē. 2⁹ redarguit q̄ſdaʒ q̄ vocabulo eternitatis abute
bant̄ ibi. Un̄ nō recte Prio q̄ declarat definitiōeʒ eternitatis in ꝯpatiōe ad
tps di. Un̄ dcm̄ eſt ꝙ et̄nitas ē poſſeſſio tota ſil' intermiabil' vite qđ liq̄t cla
rius ex collatiōe. i. ex ꝯpatiōe tpa
liū Nā quicq̄d viuit ī tpe
illud pñs ex ñs pcedit per
ſucceſſiuā mutabilitateʒ a
pteritis in futura. ꝛ nihil ē
ī tpe ꝯſtitutū qđ piter poſ
ſit amplecti. i. ꝯphendē. to
tū ſpaciū vite ſue. ſʒ craſti
nū nōduʒ apphēdit. heſte
rnū vo tps iā pdidit. ꝛ in
hodierna vita nō āpli⁹ vi/
uitis. i. nihil pl⁹ eſt pñs de
hodierna vita. niſi ꝙ ī iſto
mobili ꝛ tranſitorio mo/
mento ꝯtinet̄ de vita. Et
dr momētū illđ indiuiſibi
le inſtans q̄ futuꝝ copulat̄
cū pterito Quicq̄d igit̄ pa
tit̄ tpis ꝯditionē. i. ſucceſ
ſionē. lʒ nūq̄ȝ inceperit eſſe
nec deſinat eē. ſicut Ariſt.
cenſuit de mūdo. ꝛ lʒ vita
. i. duratio ei⁹ tēdat̄. i. extē
dat̄ cū infinitate tpis. non
duʒ tn̄ tale eſt vt iure cre/
dat̄ eē eternū. qꝛ nō ꝯphē/
dit neqʒ cōplectit̄ ſil' totuʒ
ſpaciū vite ſue. i. durat̄iōis
licʒ infinite. i. infinito tpe
duret. ſʒ futura nōdum hʒ
trāſacta. i. ptranſita ꝛ pte
rita nō hʒ Quicq̄d q̄ ꝯpre
hēdit ꝛ poſſidet piter totā
plenitudinē intermiabilis
vite cui nihil abſit futuri nec aliquid fluxerit pteriti illud iure phibet̄ eſſe eter
nū. qꝛ illud eternū ſui ꝯpos eo ꝙ nihil ſibi deſit neccē eſt ſp ſibi aſſiſtere pñs.
ꝛ eſt neccē pñtem hr̄e infinitatē. i. infinitā durationē tpis mobilis. i. ſucceſſiui
¶ Notandū ꝙ p cognitionē tpis deuenim⁹ in cognitionem eternitatis. eo ꝙ
oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcunt. iđ p naturā ꝛ ſucceſſionē tpis de/
clarat nobis naturā eternitatis. Sicut eīm rō tpis cōſiſtit in ſucceſſiōe ꝛ ap
phenſione prioris ꝛ poſterioris in motu. cui⁹ vna ps pterijt ꝛ alia eſt futura
ſic rō eternitatis p oppoſitū cōſiſtit in apphenſione vniformitatis illi⁹ qđ oī
no eſt extra motū ꝯphendēs ſil' pteritū ꝛ futuꝝ tanq̄ȝ pñs. ¶ Nota ꝙ ip ius
eterni nil tranſit in pteritū. iđ ſp ſibi pñs aſſiſtit. qꝛ vo nūq̄ȝ deficiet. ſicut nec

Qđ ex collatiōe tpaliū clari⁹ liq̄t. Nā
q̄cq̄d viuit in tpe id pñs a pteritꝭ ī futa
pcedit Nihilqꝫ ē in tpe ꝯſtitutū. qđ to
tū vite ſue ſpaciū pit̄ poſſit āplecti:. ſed
craſtinū q̄dē nōduʒ apphēdit heſternū
vo iā pdidit In hodierna qꝫ vita nō ā/
pli⁹ viuitꝭ q̄ȝ ī illo mobili trāſitorioqꝫ
momēto Qđ igit̄ tpis patit̄ ꝯditiōem.
lʒ illđ (ſicuti de mūdo cēſuit Ariſt) nec
ceperit vnq̄ȝ eē: nec deſinat. vitaqꝫ ei⁹
cū tpis infinitate tēdat̄. nōdum tn̄ tl'e
ē vt eternū eē iure credat̄ Nō ei totū ſil'
infinite lʒ vite ſpaciū ꝯphendit atʒ cō/
plectit̄: ſʒ futura nōdū trāſacta iā non
hʒ Qđ igit̄ intermiabil' vite pleītudi/
nē totā piter ꝯphendit ac poſſidet. cui
neqʒ futi q̄cq̄ȝ abſit. nec pteriti fluxerit
id eternū eē iure phibet̄ Idqꝫ neccē eſt ꝛ
ſui ꝯpos pñs ſibi ſp aſſiſtere ꝛ infinita
tē mobilis tpis habere pñtem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

vnq̄ꝫ incepit cū hēat vitam interminabilē. neccē eſt vt aſſint q̄libꝫ dr̄e tp̄is. etꝫ ſi ponat̄ tp̄s infinitū. ⁊ q̄ꝛ eodē mō aſſiſtit dr̄ijs tp̄m. per quē modū in ſe ſubſiſtit motus aūt q̄ in ſe ſubſiſtit eſt p̄ntari⁹. iō etiā aſſiſtit differētijs tp̄is per motū p̄ntem. Iō dr̄ ꝙ neccē eſt eternū p̄ntem hr̄e infinitatē tp̄is mobilis

Vn̄ nō recte q̄dam q̄ cū audiūt viſum platoni mūduz hūc nec habuiſſe inicium tp̄is. nec hitur̄ eſſe defectū. h̄ mō ꝯditori. ꝯditū mundū fieri coeternū putant Aliud eſt em̄ ꝑ intermiabilez duci vitā qđ mūdo Plato tribuit aliđ intermiabilis vite totā ꝑiter ꝯplexam eē p̄ſentiā qđ diuie mentis ꝓpꝛiū eſſe manifeſtū eſt. Neqꝫ de⁹ ꝯditis reb⁹ antiq̄oꝛ videri dꝫ tp̄is q̄ꝫtitate. ſꝫ ſimplicis potius ꝓpꝛietate nature

Hic ph̄ia improbat q̄ſdā qui abutebātur vocabulo eternitatis. ſcđo docet ꝓpꝛiū modū loq̄ndi ibi Ita ſi dig.. Pꝛio facit qđ dictū eſt. ſcđo manifeſtat q̄uo tp̄alia deficiūt a ſimplicitate diuie nature quā nitūtur imitari. ibi. Hūc em̄ Pꝛimo dr̄. Dictū ē ꝙ eternitas nō ſolū interminabilitatē dr̄.. ſꝫ etiā ſimplicitatē. vn̄ nō recte q̄daꝫ putāt q̄ cū audiūt viſuꝫ ē Platoni mūduꝫ nō habuiſſe iniciū tp̄is. nec hiturū defectū. i. finē. h̄ mō putāt mūduꝫ cōditū fieri coeternū ꝯditori Cā aūt q̄re nō recte putāt eſt q̄ꝛ aliud eſt duci ꝑ intermiabilē vitā cuꝫ q̄dam ſucceſſione. qđ Plato attribuit mūdo. ⁊ aliud eſt ſil' eſſe ꝯplexā totā p̄ntiam vite interminabilis qđ eſt ꝓpꝛiū diuine mētis. Et q̄ꝛ aliq̄s diceret Si mūdus nūq̄ꝫ incepit videt̄ eſſe coeternus deo Ad hoc r̄ndet ꝙ deus ē pꝛioꝛ mūdo. nō antiq̄tate tp̄is ſed ſimplicitate nature. vn̄ dr̄ Neqꝫ em̄ ds dꝫ videri ātiquioꝛ reb⁹ ꝯditis q̄ꝫtitate tp̄is. ſꝫ ꝓpꝛietate ſimplic̄ꝫ nat̄e Notādū ſic̄ pꝫ ex li. Timei platōis. plato voluit mūdum incepiſſe ſꝫ finē nō hr̄e Et hoc idē Ariſto. ſibi iponit in li. celi ⁊ mūdi di. ꝙ ſolus Plato generat mūduꝫ. q̄đ eſt ergo ꝙ dr̄ Boe. ꝙ Plato nō poſuit mūduꝫ incepiſſe Ad hoc dr̄ ꝙ dū Plato dixit mūdū hūiſſe iciū intelligit̄ ꝙ hūit iniciū inſtitutiōis. nō āt tp̄is. ſicut ponit ex^{ll} de veſtigio pedis. vt ſi pes ab eterno ſtetiſſet in puluere pes eēt cā veſtigij naturaliter p̄cedens veſtigium. licet nō tp̄e.

Hūc em̄ vite imobilis p̄ntariū ſtatuꝫ. infinitus ille tp̄aliū reꝝ motus imitat̄ Cūq̄ꝫ eū effingere atꝫ equare nō poſſit ex immobilitate deficit immotum.. et ex ſimplicitate p̄ſētie. decreſcit in infinitam futuri ac p̄teriti quantitatem.

Hic maīfeſtat q̄uo tp̄alia deficiūt a ſimplicitate diuie nature quā nitūt̄ imitari di. Ille infinit⁹ mod⁹ reꝝ tp̄aliū imitat̄ q̄ꝫtū p̄t hūc p̄ntariū ſtatū vite immobil'. i. eternitatꝫ ⁊ cū eū n̄ p̄t effigere. i. exp̄mere ⁊ q̄re deficit ab ei⁹ imobilitate ſucceſſiue acq̄rēdo qđ ſil' hr̄e non potuit. ⁊ ex ſimplicitate p̄ſentie decre-

Et cum totam pariter vite ſue ple-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

ſcie in infinitã quãtitatẽ p̄teriti ⁊ futuri. ⁊ cũ nequeat poſſidere pariter totã plenitudinẽ vite ſue hoc ipſo ꝙ aliquo mõ nunq̃ eſſe deſinit. videt aliq̃tenus emulari illud qd̓ iplere nõ põt. alligans ſe. ſ. ſtatus tp̄alis ad q̃lẽcunq̃ p̃ntiaꝫ huius momẽti. i. inſtantis exigui. i. indiuiſibilis ⁊ volucris. i. tranſitorij. q̄. ſ. p̃ntia inſtantis tp̄is hꝫ q̃ſdã imaginẽ manentis p̃ntie. i. eternitatis. ⁊ p̄ſtat q̄buſcunq̃ ꝯtingit vt illa eſſe videãtur Nã illa dicim⁹ eſſe q̄ ſunt in p̃nti mométo. qꝛ ṽo nõ potuit manere. ſ. p̃ntia inſtantis ꝓpter naturam rei mobilis. iõ arripuit infinitũ iter tp̄is ꝑ ſucceſſionẽ. ⁊ eodẽ mõ factũ eſt vt ꝯtinuaret vitã eundo de vno eſſe in aliud cui⁹ plenitudinẽ nõ potuit ꝯplecti ꝑmanẽdo ❡ Notandũ ꝙ infinitus motus rer̄ tp̄aliũ q̃ſtum p̄t imitat̄ ſtatũ eternitatis. qꝛ nõ p̄t eũ totaliter exprimere. qꝛ ſtatus tp̄alis eſt ſucceſſiuus. ſtat⁹ eternitatis nõ. ⁊ ſtat⁹ tp̄alis reſpicit p̄teritũ ⁊ futur̄. ſtatus eternitatis tm̃ p̃ns. tñ in hoc imitat̄ ſtatũ eternitatis ꝙ ſicut eternitas nunq̃ deficit. ſic infinit⁹ motus rer̄ tp̄aliũ nunquã eẽ deſinit. ⁊ ſicut in tp̄e eſt dare inſtãs qd̓ hꝫ quãdaꝫ imaginẽ cuꝫ eternitate.. ita quod ſicut in eternitate aliq̃d dr̄ eẽ. ſic illa dicim⁹ eſſe q̄ ſũt in p̃nti inſtãti. iõ ſtatus rer̄ tp̄aliũ. lꝫ nõ poſſet imitari ſtatũ eternitatis p̃ntialiter ꝑmanẽdo. tñ ip̄m imitatur ſuaꝫ durationẽ ſucceſſiue cõtinuando

nitudinẽ neq̃at poſſidere: hoc ip̄o q̃ aliquo mõ nunq̃ eẽ deſinit: illd̓ qd̓ iplereatꝫ exprimere nõ p̄t aliquatenus videt̄ emulari, alligans ſe ad qualẽcunq̃ p̃ntiam. hui⁹ exigui volucriſq̃ momẽti Que q̃m manentis illi⁹ p̃ntie quandã geſtat imaginẽ quibuſcũq̃ contigerit. id p̄ſtat vt eſſe videãtur Q̃m ṽo manere nõ potuit. infinitum tp̄is iter arripuit. Eoq̃ mõ factum eſt vt ꝯtinuarꝫ eundo vitã. cui⁹ plenitudinẽ complecti nõ valuit permanendo

❡ In iſta ꝑte ph̄ia docet q̃uo ꝓprie loquẽdum ſit de deo ⁊ de mũdo dicẽs.. Si nos ſequẽtes platonẽ velimus iponere noĩa digna. i. ꝯuenientia rebꝫ dicam⁹ deũ eſſe eternũ. mũdum vero dicam⁹ ꝑpetuũ. ⁊ hoc ꝯſonat dicto auctoris Greciſmi.. Eternũ vero ſine principio ſine fine Perpetuũ cui principiũ. ſed fine carebit

Itaq̃ ſi digna rebus noĩa velimus imponere Platonem ſequẽtes deũ q̄dem eternum. mundũ vero dicamus eẽ perpetuum

❡ Hic ph̄ia ex dictis oſtẽdit modũ ſcie diuine Prio ꝙ oñdit qualis ſit ſcia diuina. ⁊ q̃liter ſit noĩanda di. Q̃m oẽ iudiciũ cõp̄hẽdit ea q̄ ſunt ſubiecta. i. ſua ob

Q̃m igit̄ oẽ iudiciũ ſcd̓m ſui naturaꝫ q̄ ſibi ſubiecta ſunt ꝯp̄hendit Eſt ãt deo ſemꝑ eternus ac p̃ntari⁹ ſtat⁹ Scia q̃z eius oẽm tp̄is ſupgreſſa motionẽ in ſue

manet ſimplicitate pñtie: infinitaqꝫ p̄teriti ac futuri ſpacia ꝯplectēs oīa qua ſi iā gerant̄ in ſua ſimplici ꝯgnitiōe cō ſiderat Itaqꝫ ſi p̄ſciam pēſare vel̄ qua cuncta dinoſcit. nō eſſe p̄ſciaȝ quaſi futuri: ſed ſciam nūq̄ꝫ ꝺficiētis inſtantie rectius eſtimabis.. Vñ ñ p̄uidentia ſȝ ꝓuidētia poti⁹ ꝺr ꝙ porro ab rebꝫ infimis ꝯſtituta. quaſi ab excelſo reꝝ cacumine cūcta proſpiciat

obiecta ſȝ ſui natam. i. ſꝫ ꝯ natā ȝ ṽtutȝ ꝯgnoſcētȝ Natura āt ꝺi tal̄ ē. ꝙ ſꝑ ipi ꝺo eſt ſtat⁹ eternus ⁊ pñtarius Ex q̄ ſeq̄r̄ ꝙ ſcia dei ſupergreſſa oēm motionez tp̄is manet in ſimplicitate preſentie ⁊ ꝯplectens infinita ſpacia p̄teriti ⁊ futuri tp̄is oīa cōſiderat q̄ſi iā. i. pñti aliter gerātur in ſua ſimplici ꝯgnitione. Tunc oñdit quō ſcia dei eſt noiāda di. Itaqꝫ ſi velis pēſare p̄ſciam q̄ cuncta ꝯgnoſcit. nō dices diuinā ſciam eſſe p̄ſciam. quaſi futuri. ſȝ rectius eſtimabis diuinā ſcientiā eſſe inſtātie. i. pñtie nūquā deficientis. qꝺ cōfirmat per ethymologiā hui⁹ nois ꝓuidentia di.. Vñ cognitio diuina nō ꝺr p̄uidentia. q2 illa importat ordinē ad futuꝝ. ſed ꝺr ꝓuidētia. quaſi porro. i. ꝓcul a rebus infimis cōſtituta ab excelſo cacumine reꝝ cuncta ꝓſpiciat.

¶ Nota q2 cognitio ſeq̄tur modū rei cognoſcētis. iō cognitio ⁊ ſcia dei ſequit̄ ſtatum ⁊ diſpoſitionem dei. Status autem dei eſt eternus ⁊ preſentarius. cum eſſe diuinum menſuret̄ eternitate.. g̊ ſcia dei erit eterna ⁊ pñtaria.. ita ꝙ omnia que ſunt p̄terita ⁊ futura cognoſcit quaſi ſint pñtia ¶ Nota aliq̄s diceret. Non ens nō p̄t alicui eſſe pñs. ſȝ p̄teritū ⁊ futuꝝ eſt nō ens g̊ nō p̄t eē p̄ſens cognitioni diuine Dicēdum ꝙ duplex eſt nō ens. qꝺ dā qꝺ nullo modo eſt ens. ⁊ tale nō eſt realiter pñs alicui cū nihil ſit. Aliud eſt nō ens nō ſimpliciter ſȝ q2 actu nō eſt ens. ⁊ licet hmōi nō poſſit realiter coexiſtere tp̄e pñti. tñ pōt coexiſtere eternitati. q2 eternitas cū ſit infinita excedit p̄ts pñs extēdēdo ſe ad p̄teritū ⁊ futurū. Et ſic p̄teritū ⁊ futuꝝ ſunt eternitati coexiſtētia pñtialiter. q2 in eternitate nō eſt ſucceſſio. vñ nō ſeq̄tur. ſi aliq̄d coexiſtit eternitati. ꝙ ꝓ tanto ſimpliciter exiſtat. q2 eternitas etiā extendit ſe ad nō exñs. ſicut ad p̄teritū ⁊ futurū ¶ Notandū ꝙ deo oīa ſunt pñtia ⁊ ſibi nihil eſt futurum Ideo ſcia ſua nō eſt dicēda p̄ſcia q̄ ſonat aliq̄d futuꝝ. nec ꝺȝ dici p̄uidentia. ꝓpter eandē cām. ſed ꝺȝ dici ꝓuidētia q̄ſi ꝓcul ꝯſtituta a rebꝫ inferioribꝫ oīa ꝓſpiciēs.

Quid igit̄ poſtulas vt nccāria fiant q̄ diuino lumine luſtrent̄. cū ne hoies q̄/dem nccāria faciāt eſſe que videāt: Nū em̄ ea que pñtia cernis aliquā eis nccitatē tuus addit intuit⁹: B. Minime.. P. Atqui ſi eſt diuini humaniqꝫ pñtis

¶ Hic ſoluit obiectiones ſupius fcās ꝯtra ꝓuidentiam. Primo g̊ oñt qualiter hmōi obiectiōes ſoluātur. ſcđo reſumit primam obiectiōem ipaȝ fortificando vt formali⁹ ſoluat̄. ſecūda ibi. Hic ſi dicas Circa primuȝ notandum ꝙ tres erant rōes q̄rum p̄ma ⁊ ſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

digna collatio. vti vos vr̃o hoc tempo
rario pn̄ti quedam videtis. ita ille oı̄a
ſuo cernit eterno

cuncta fundãtur ſuꝑ hoc ꝙ
nihil p̄t eſſe ſcitū a deo. ni/
ſi id ſit neccariū. tercia fūda
tur ſuꝑ hoc ꝙ euentus in/
certus nō p̄t certitudinali
ter cognoſci Facit ergo duo Primo oñdit ꝙ p̄ſcia nō ı̄ponit neccitatē rei p̄ſcite
ꝑ quod ſoluitur pria ⁊ ſecūda rō. Secūdo oñdit ꝙ ſcia dei nō mutat naturã
rei. ſed ſimul ſtant certitudo a ꝑte ſcie. ⁊ incertitudo a ꝑte euētus ꝑ qḋ ſoluit̃
tercia rō. ſecūdo ibi. Quare hec diuina. Primo dt̄. Ex quo deus cognoſcit ō
nia tanꝗ̄ pn̄tia. quid igit̃ poſtulas vt illa fiant neccãria q̄ illuſtrant̃. i. ꝯphen
dūtur diuino lumine. i. diuina cognitiōe. cū nec hoı̄es faciant ea neccãria q̄ p̄/
ſentialiter vidēt. Verbi gratia. ꝙ hō videt in pn̄ti nō fcit eſſe neccãriū Nūqd
eī̄ intuitus tuus dabit aliquã neccitatem eis q̄ tu cernis pn̄tia. dt̄ Boetius
Minime. Et phı̄a. Si eſt digna collatio diuini ⁊ humani intuit⁹ reſpectu
pn̄tis. ſicut vos videtis q̄dã hoc pn̄ti temporario. i. in pn̄ti tꝑe. ita deus ſuo
eterno intuitu oı̄a cernit tanꝗ̄ pn̄tia ¶ Nota ꝙ intuit⁹ noſter rei pn̄tis nullã
ı̄mponit neccitatem rei pn̄ti. qꝛ viſio Socratis currentis nō ı̄ponit neccitatem
Socrati currenti. qꝛ p̄t Socrates currere vel nō currere. Sic etiã intuit⁹ di/
uinus q̇ oı̄a pn̄tialiter cognoſcit nullã ı̄ponit rebus neccitatē. ſed videt ea pn̄
tialiter ſicut futura ſunt neccãrio futura ⁊ cōtingentia videt cōtingenter futa.

¶ Quare hec diuina p̄notio naturã re
rū ꝓprietatēqꝫ nō mutat Taliaqꝫ apḋ
ſe pn̄tia ſpectat. qualia in tꝑe olim fu/
tura ꝓueniãt Nec rerꝫ iudicia ꝯfundit
vnoqꝫ ſue mētis ı̄tuitu tã neccãrie qꝫ nō
neccãrie vētã dinoſcit. ſicuti vos cū ꝑit
bulare in terra hoı̄em. ⁊ oꝛiri in celo ſo
lem videtis. qꝫqꝫ ſil' vtrunqꝫ ꝯſpectū.
tñ diſcernitis. ⁊ hoc volūtariū. illḋ eē
neccãriū. iudicatis. Ita igit̃ cūcta de/
ſpiciēs diuin⁹ intuit⁹ qualitatē rerum
minime ꝑturbat. apud ſe quidē pn̄tiū
Ad ꝯditionē ꝟo tꝑis futurarꝫ Quo fit
vt hoc nō ſit opinio. ſed veritate poti⁹
nixa cognitio. cū extaturꝫ q̇d eſſe ꝯgno

¶ Hic oſtēdit ꝙ circa ꝯti
gentia ſil' ſtant certa ꝯgni
tio dei. ⁊ incertus euentus
rei dicēs. Quare hec diuı̄a
p̄notio q̄ deus nouit futu/
ra illa nō mutat ꝓprietatē
rerꝫ quo ad neccitatē ⁊ con/
tingentiã. qꝛ nō ı̄ponit ne
ceſſitatē rei que ꝯtingens ē
ſed talia apud ſe ſpectat p̄/
ſentia qualia olim ꝓueni/
ent futura. Nec confundit
rerū iudicia vt ꝯtingens fa
ciat nō eſſe cōtingens. ſꝫ v/
no intuitu mentis cogno/
ſcit eã neccãrie qꝫ nō neccã/
rie futura. qḋ dclarat in ex
emplo di. Sicuti vos hoı̄
nes qn̄ ꝑiter. i. in eodē iſtã
ti videtis hoı̄em ambula/
re in terra ⁊ ſolē oꝛiri in ce
lo. licꝫ vtrūqꝫ ſimul ſit cō/
ſpectū. tñ diſcernitis hoc
eſſe voluntariū. ſ. hoı̄eꝫ ã/
bulare in terra. ⁊ illḋ eē ne
ceſſariū. ſ. ſolē oꝛiri Ita ſi
militer diuin⁹ intuit⁹ ꝯcta

ſcit qđ idẽ exiſtẽdi neceſſitate carere nõ neſciat

deſpiciens .i. deorſũ aſpiciens mĩme ꝑturbat rerũ q̃litatẽ .ſ. cõtingentiã ꝛ nccĩtatem. Rerꝝ dico apud ſe pñtium rõe eternitatis. ſꝫ futurarꝝ ad cognitionem tpis Quo fit vt cognitio futuroꝝ dei tanq̃ꝫ pñtiũ nõ ſit opinio .. ſed ꝯgnitio veritate nixa .i. ꝯfirmata. cũ ꝯgnoſcit aliquid eẽ extaturꝝ .i. futurꝝ. ꝙ idẽ nõ neſciat .i. carere pt̃ nccitate exiſtendi. ¶ Notandũ de hoc ꝙ đr deũ oĩa pñtialiter ꝯgnoſcere .ſ. pterita ꝛ futura ponũt q̇dam exꝑ de baculo fixo in aq̃ qui ſucceſſiue toti fluuio pñs eſt qꝛ ꝑtibus eiꝰ. ſic eternitas ſil' eſt cũ toto tpe ꝛ cũ oĩbꝰ q̃ fluunt in tpe. ita ꝙ totũ tps ꝛ q̇cquid eſt ſucceſſiuũ in tpe eſt pñs eternitati. vt ſi ponatur eternitas ſicut cẽtrũ ꝛ totũ tps ſicut circũferẽtia. tũc lꝫ circũferentia ꝯtinue moueaꝛ. ꝛ ꝑs toti ſuccedat. tñ in cõꝑatione ad centrũ vniformiter ſe hꝫ. Aliud exꝑ poniꝛ de aliquo qui vadit ꝑ viaꝫ. ꝛ nõ videt hoĩes pꝰ ſe venientes. ſꝫ ille q̇ de alta muri reſpiceret videret totã viã. ꝛ hoĩes ꝑ eaꝫ trãſeuntes. tam p̃cedẽtes q̃ꝫ ſequẽtes. ſic đs de ſpecula ſue eternitatis reſpiciens oĩa pñtialiter videt tam pñtia q̃ꝫ futura

Hic ſi dicas Qđ euẽturꝝ đs videt id nõ euenire nõ poſſe. qđ aũt nõ pt̃ nõ euenire id ex nccitate cõtingere. neq̃ꝫ ad hoc nomẽ nccitatis aſtringas Fatebor rem q̇deꝫ ſolidiſſime veritatis .. ſed cui vix aliq̇s. niſi diuini ſpeculator acceſſerit. Rñdebo nãq̃ꝫ Idẽ futurꝝ cũ ad diuinã notionẽ referꝛ nccãriũ. cuꝫ vero in ſua natura ꝑpenditur. liberꝝ prorſus atq̃ꝫ abſolutũ videri

¶ Hic phĩa r̃dit ad p̃mã rõem ſupꝰius poſitã ipſam fortificando vt formalius ſoluaꝛ ꝛ fortificat eaꝫ. ſecũdo ſoluit. tercio ſolutiõem declarat. ſcđa ibi. Rñdebo. tercia ibi .. Due eĩ Primo đr. Si dicas hic obĳciendo illud nõ poſſe nõ euenire qđ đs videt euẽturꝝ. qꝛ tũc đs falleret. qđ ãt nõ pt̃ nõ euenire id ex nccitate cõtingere. ꝛ ſic aſtrĩgas me ad nomẽ nccitatis vt cõcedaꝫ ꝯtĩgens aliq̊ mõ eẽ nccãriũ Ego fatebor rem ſolidiſſime veritatꝫ cui vix aliq̇s acceſſerit eaꝫ ꝯcedẽdo. niſi ſpeculator diuini .i. diuine nature Tũc ſoluit obiectionẽ di. Si coartaueris me vt ꝯcedaꝫ aliquã nccitatẽ futuroꝝ Rñdebo Idẽ qđ futurꝝ eſt q̊ ad nos cũ referꝛ ad diuinã notionẽ cui ipm ẽ p̃ſens. dico nccãriũ eſſe .ſ. nccitate cõdicionata .ſ. rõe pñtie. cũ aũt idẽ futurꝝ ꝑpẽditur in ſui natura. rõe cuiꝰ hꝫ futuritionẽ ꝛ indetermĩatiõem in ſui cã nccẽ videri liberꝝ ¶ Nota ꝙ ſicut illud qđ in ſe eſt ꝯtingẽs qñ ẽ nobis pñs rõe pñtie ſortiꝛ quandã nccitateꝫ q̃ nccẽ eſt i[..]m eẽ dũ pñs ſit. qꝛ oĩa ſunt deo pñtia. rõne iſtiꝰ pñtie in ordine ad ipam diuinã ꝯgnitionẽ ſortiũtur q̃ꝫdaꝫ nccitatẽ. licet in ſui natura prorſus videaꝛ libera

Due ſunt etenĩ nccitates. ſimplex vna veluti ꝙ nccẽ eſt oẽs homĩes eſſe mortales Altera ꝯditionis vt ſi aliquẽ ambulare ſcias .. eum ambulare neceſſe

Hic phĩa đclarat ſolutõꝫ ꝑ q̃ꝫdã diſtictõꝫ nccitatꝫ ꝛ eã applicat ad ꝓpoſituꝫ. ꝛꝰ ꝯcludit ex p̃miſſ ſil' ſtare ꝙ aliqua ſunt ſcđm ſe ꝯtin-

eſt. Qđ em̄ quiſq̄ȝ nouit id eſſe aliter ac notū eſt neq̄t. Sed hęc ꝯditio mīme ſe cū illā ſimplicē trahit. Hāc em̄ nccitatē nō ꝓpria facit natura. ſȝ ꝯditiōis adiectio. Nulla em̄ nccitas cogit incedere volūtarie gradientē. q̄uis eū tū cuȝ ḡditur. incedere nccāriū ſit. Eodē igiᷓ mō ſi q̄d ꝓuidētia pn̄s vidȝ id eē nccē ē. tametſi nullā hēat nccitatē. Atq̄ deus ea futura q̄ ex arbitrij libertate ꝓueniunt. pn̄tia ꝯtueᷓ Hęc igiᷓ ad intuitum relata diuinū: nccāria fiūt ꝑ ꝯditionem diuinę notionis. ꝑ ſe v̄o cōſiderata. ab abſoluta naturę ſuę libertate n̄ deſinūt

gentia ⁊ incerta q̄ tn̄ eueniunt certitudinaliter inquātuȝ a deo ꝓuiſa. ſecūda ibi Fiēt igiᷓ ꝓculdubio ꝯcta. Prio dt Duę ſunt nccitates. Una ſimplex q̄ eſt neceſſitas naturę ſicut omēs hoīes nccārio eē mortales. Alia eſt nccitas ꝯditionis vt ſi ſcias hoīeȝ āmbulare.. illuȝ ambulare nccē eſt. qꝛ qđ q̄ſq̄ȝ nouit illđ nō ṗt aliter eſſe q̄ȝ notū eſt ſȝ hęc ꝯditio .i. nccitas ꝯdicionata mīme trahit ſecū ſimplicē nccitatem. qꝛ nccitatē ꝯditionis nō facit ꝓpria natura. ſȝ adiectio cōditiōis Nulla em̄ nccitas cogit ābulare volūtarie ābulantē q̄uis nccāriū ſit eū ambulare tūc cū ambulat. Hāc diſtinctionem applicat ad ꝓpoſitū dī· Eodē mō ſi q̄d ꝓuidentia diuina pn̄s videt. illud eē nccē eſt .ſ. ea ꝯditione q̄ prouiſū eſt ⁊ qua poniᷓ ſibi pn̄s. quamuis nullam habeat nccitatem naturę. ſȝ deus om̄ia futura ꝯtuetur tanq̄ȝ p̄ſentia q̄ ex libertate arbitrij prouenīūt. igitur hęc relata ad intuitū diuinū fiūt nccāria ꝑ cognitionem diuinę notionis. per ſe vero .i. in ſua natura nō habito reſpectu ad diuinā cognitionē ipſa nō deficiūt ab abſoluta .i. a ꝑfecta libertate ſuę naturę ¶ Notandum ſm intentionē Boetij iſta rō q̄cquid eſt ꝓuiſum a deo neceſſario euenit. ſoluitur. dicēdo ꝙ veꝝ eſt ꝙ nccārio euenit neceſſitate ꝯditionata. ſed nō nccitate abſoluta Alij aliter ſoluūt ꝙ illa ꝓpoſitio eſt v̄a in ſenſu ꝯpoſito ſed falſa in ſenſu diuiſo. Unde cū dr̄. quicquid prouiſuȝ eſt neceſſario euenit veꝝ eſt in ſenſu cōpoſito. qꝛ impoſſibile eſt ꝓuiſum a deo n̄ euenire. tamen in ſenſu diuiſo falſa eſt. qꝛ euētus rei ſaltem cōtingentis in ſe nō eſt nccārius

Fiēt igiᷓ ꝓculdubio ꝯcta q̄ fuᷓa ds̄ eſſe p̄noſcit Sȝ eoꝝ q̄dā de libero ꝓficiſcūᷓ arbitrio Quę q̄uis eueniant. exn̄do tn̄ naturā ꝓpriā nō amittunt. q̄ prius q̄ȝ fierent. etiā nō euenire potuiſſent

¶ Hic phīa ꝯcludit ex p̄dictis ꝙ iſta ſimul ſtant. quod aliqua ſcđm ſe ſunt contingentia ⁊ incerta. quę tamē certitudinaliter eueniunt. inq̄ȝtum ꝓuiſa a d̄o ¶ Secundo obijcit cōtra hoc. ibi Quid igitur refert non eſſe neceſſaria.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Quintus

Primo ꝺt Proculdubio cũcta futura ſũt q̃ deus p̃noſcit eſſe aliočn fallerer diuina ꝓuidẽtia. ſʒ q̃daʒ eoꝝ ꝓficiſcũtur. i. procedũt de libero arbitrio. ita ꝙ cõtum eſt de ee ipoꝝ pñt nõ euenire. Vñ ſubdit. q̃ quãuis eueniãt tñ non a/ mittũt ꝓpriã naturã libertatis. qꝛ prius q̃ʒ fierẽt potuiſſent nõ euenire.
¶ Nota ꝙ tota intẽtio Boetij ſup h̃ fũdar ꝙ aliq̃d libere futuꝝ ex ſui natã ĩ cõparatione ad p̃ſciam diuinã nccãrio euenit. ⁊ talis eſt nccitas cõdicionata qꝛ in q̃tuʒ p̃uiſum ẽ ſic nccãrio euenit. ſed nõ abſolute circũſcripta p̃uiſione.

¶ Quid igit̃ refert nõ eſſe nccãria: cum ꝓpter diuinę ſcię cõditionẽ modis oĩb⁹ nccitatis inſtar eueniet. hoc ſcʒ ꝙ ea q̃ pauloañ ꝓpoſui. ſol oriens ⁊ gradiens hõ. q̃ dũ fiũt nõ fieri nõ pñt. eoꝝ tamen vnũ pri⁹ q̃ʒ q̃ʒ fieret nccẽ erat exiſtere. alteꝝ ꝟo mĩme Jta etiã quę pñtia deus hʒ ꝓculdubio exiſtunt Sʒ eoꝝ hoc q̃// dẽ de reꝝ nccĩtate deſcẽdit. illud ꝟo de ꝑtãte facientiũ. Haud igit̃ iniuria dix im⁹. hęc ſi ad diuinã noticiã referãtur nccãria. ſi ꝑ ſe cõſiderẽtur nccĩtatis eẽ nexibus abſoluta Sicuti oẽ qꝺ ſenſi// bus pʒ ſi ad rõnem referas vniuerſale eſt. ſi ad ſeipſa reſpicias ſingulare

¶ Hic obijcit ꝯtra ſoluti onẽ ⁊ ſoluit obiectionem Scd̃o ꝯtra illã ſolutiõeʒ iteꝝ obijcit. ibi. Sed ſi in mea Obiectio in hoc con ſiſtit Ex quo futuꝝ ꝯtin/ gens p̃ſcitũ certitudinali/ ter euenit ⁊ nccãrio. nõ vi/ detur eẽ dr̃ã inter ꝯtingẽs ⁊ nccãriũ. Vñ ꝺt Quid igit̃ refert cõtingentia ⁊ li bere futura nõ eſſe nccãria cũ ꝓpa eueniãt inſtar. i. ad ſilr̃itudinẽ nccitatis. Tũc ſoluit dicẽs ꝙ inter euẽtuʒ nccãriũ ⁊ cõtingentem hoc refert qꝺ manifeſtũ appa/ ret ꝑ exempla q̃ pauloan/ te poſui. ſ. ꝙ ſol oriẽs ⁊ hõ ĝdiẽs q̃ dũ fiũt nõ fieri ñ pñt. ⁊ ita vtrũq̃ʒ eſt nccãri/ um ſub ꝯditione pñtię. pñ tia eñ nccẽ eſt eẽ dũ ſũt pñ tia. tñ vnũ eoꝝ. ſ. ſol oriẽs priuſq̃ʒ fieret nccẽ erat exi ſtere Alteꝝ ꝟo ſcʒ hõ gra diens mĩme hʒ nccitatẽ fie ri anteq̃ʒ fiat. Jta etiã illa q̃ deus hʒ pñtia ꝓculdubio exiſtunt ꝓpter nccita/ tem ꝯdicionis q̃ ſunt p̃uiſa euenire tãq̃ʒ pñtia. Sed eoꝝ q̃ ſic ſunt p̃uiſa hoc de reꝝ nccĩtate deſcendit. ſicut ſolẽ oriri. aliud de ꝑtãte facientiũ. ſ. hoiem ãbu lare. Ex quo ꝯcludit. iõ nõ iniuria diximus hoc ꝑus ꝙ illa q̃ ꝯtingẽter eue/ niũt ſi referãtur ad diuinã noticiã ſunt nccãria. ſcʒ ex cõdicione diuinę ſciẽtię Si ꝟo ꝑ ſe ꝯſiderẽtur ipa ſunt abſoluta a nexib⁹. i. a vincul̃ nccitatis. qꝺ ma nifeſtat ꝑ ſilr̃e. ſicuti id qꝺ pʒ ſenſib⁹ referas ad rõem tunc eſt vl̃e Si aũt refe ras ad ſenſũ tunc eſt ſingulare ¶ Notandũ ꝙ ſi idẽ relatuʒ ad diuerſa p̃t eſſe vl̃e ⁊ ſingulare: videt̃ ſilr̃ ꝙ idẽ cõꝑatum ad diuerſa p̃t eſſe cõtingẽs ⁊ nccãri um Nã ꝑticulare hʒ rõem ꝯtingentis. ⁊ vl̃e rõem nccãrij Sʒ videm⁹ ꝙ hũa na natura ꝯꝑata ad intellectũ agentẽ abſtrahẽtem a ꝯditionib⁹ indiuiduan tib⁹ ⁊ cõꝑata ad intellectũ poſſibilẽ hʒ rõem vniuerſalis. ſed ꝯparata natura humana ad ſenſũ q̃ particulariter ꝯp̃hendit hʒ rõem ſingularis Nã vl̃e eſt

dũ intelligit. Particulare ṽo dũ ſentit. ſil'iter erit de futuro ꝯtingēti ꝙ ipſum ꝯparatum ad diuinã ꝑſciam eſt necc̃arium ꝯditionaliter. in ſe ꝯſideratũ hȝ ſe ꝯ(tingenter

Sed ſi in mea inq̃s ptãte ſitũ eſt mutare ꝓpoſitũ. euacuabo ꝓuidẽtiam cũ q̃ illa ꝑnoſcit forte mutauero. Rñdebo. Propoſitũ te q̃dem tuũ poſſe deflectere. ſed qm̃ ⁊ id te poſſe ⁊ an facias. quo ve ꝯuertas pñs prouidẽtie veritas intuetur. diuiam te ꝑſciam nõ poſſe vitare: ſicuti pñtis oculi effugere nõ poſſis intuitũ. quãuis te in varias actiões libera volũtate conuerteris.

Hic obijcit ꝯ ſolutiõez iã dc̃am. ⁊ ſoluit illã obiectionẽ. Scd̃o mouet dubitationẽ. ibi. Quid igit. Primo d̃t. Tu obijcies ꝯ ſolutionẽ ſic. Si in mea ptãte eſt mutare ꝓpoſitũ meũ. ſ. currẽdo l' nõ currẽdo ego euacuabo. i. fruſtrabo ꝓuidẽtiam diuinã cũ ego mutauero illa q̃ ꝑnouit eẽ futura. Ipſe ſoluit di. Ego reſpõdebo te poſſe flectere. i. mutare ꝓpoſitũ tuũ. Sed veritas ꝓuidentie illa intuetur illud te poſſe. ſ. mutare ꝓpoſitũ. ⁊ an facias ꝙ ꝓpoſitũ mutas. ⁊ intuet quo ꝯuertis tuũ ꝓpoſitum. id̃ ſcias te nõ poſſe vitare diuinã ꝑſciam. ſicut q̃uis libera volũtate te ꝯuertas in varias actiões tu nõ potes effugere intuitũ pñtis oculi. Notãdũ ꝙ lȝ hõ poſſit mutare ꝓpoſituȝ ſuum per h̃. tñ nõ effugit ꝓuidentiã diuinã. q2 d̃s illã mutationẽ ꝑnoſcit. poſito eñ ꝙ deus prouideret te cras iteꝝ ad foꝝ. q̃uis poſſis nõ ire. ⁊ ꝓponas nõ ire. nõ tñ nõ ibis. q2 d̃s ꝓuidet ſil' ⁊ ꝓpoſitũ ⁊ ptãtem non eundi ⁊ mutationẽ ꝓpoſiti ⁊ actionẽ eũdi. ⁊ id̃ nõ potes aliq̃ mõ effugere eiꝰ prouidẽtiam

Quid igit inquies? Ex mea ne diſpoſitione ſcia diuina mutabit. vt cum ego nũc hoc, nunc aliud velim. illa q̃ȝ noſcẽdi vices alternare videat? Minime. Oẽ nanq̃ȝ futuꝝ diuinus ꝑcurrit intuitus. ⁊ ad pñtiam ꝓprie cognitiõis retorquet ac reuocat. Nec alternat (vt eſtimas) nunc hoc nũc illuc prenoſcẽdi vices. ſed vno ictu mutationes tuas manens ꝑuenit atq̃ȝ cõplectit. Quam cõprehendendi oĩa viſendiq̃ȝ pñtiam.

Hic mouet dubitatiõȝ di. Tu forte inq̃es q̃d igit ꝯtingat ex iſta ſolutõe mutabit ne ſcia diuĩa ex mea diſpõe. i. ex mea variatõe. ſ. cũ ego nũc volo h̃ nũc aliud videt ne ꝑſcia diuĩa ex hoc alternare. i. mutare vices ſuas cognoſcẽdi. Ipſe rñdet. Minime ꝯtingit hoc ꝙ diuĩa ſcia mutet. q2 diuinꝰ intuitus ꝑcurrit oẽ futuꝝ ⁊ retorquet illd̃ ad ꝑſciam ꝓprie cognitionis ꝯgnoſcẽdo oĩa ſimul tanq̃ȝ pñtia. nec alternat. i. mutat vices ſuas ꝑcognoſcẽdi. nunc h̃. nunc illd̃ ſucceſſiue. ſic̃ tu eſtimas. ſȝ manens libera mutatiõe vno ictu ꝑuenit

nō ex futurarꝝ prouentu rerꝝ. ſed ex pro pria deus ſimplicitate ſortitus eſt. Ex quo illud quoq; ſoluitur qđ paulo an te poſuiſti indignū eſſe. ſi ſcię dei cauſā futura noſtra p̄ſtare dicātur. Hęc ei ſci entię vis p̄ſentaria notione cūcta ꝯple ctens. rebus modū oībus ipſa ꝯſtituit Nihil vero poſterioribꝫ debet

ꝛ cōplectiť tuas mutatio nes. quā p̄ntiaꝫ ꝯphendē di oīa tanq̄ p̄ntia deus n̄ ſortiť ex rebꝫ futuris. ſed ex ꝓpria ſimplicitate. Ex q̄ reſoluitur. i. declarať illud qđ paulo an̄ poſuiſti. ſ. in dignū eſſe ſi futura nrā di cātur p̄ſtolare cām ſcię. vir tus em̄ ſcientię diuię cun cta ꝯplectēs p̄ntialiter.. ip ſa imponit modū oībꝫ re bus. q2 ſcientia dei eſt cau ſa rerꝝ. ipſa vero nihil debeť ipſis rebus. quia nihil ab eis accipit. ſicut nos ac cipimus ſciam a rebus. ¶ Nota ſi deus ſimul nō cognoſceret ea quę ſuc ceſſiue eueniūt in tp̄e. tunc ſcientia dei eſſet variabilis. ꝓpter hoc q̄ cognitiōꝫ vnius ſuccederet cognitio alterius. ſed quia omīa ſimul cognoſcit tanq̄ p̄ſen tia. ideo in ſua ſcīa nō cadit variatio vt prius neſciat eſſe alicuius. ꝛ poſtea ſciat. vel quod prius ſciat hoc nō eſſe ꝛ poſtea eē. imo ſimul omnia ꝯgnoſcit. ꝛ ideo ſimul ſcit aliq̄d nō eſſe in vna drā tēporis menſurantis rem ꝛ eſſe in a lia differentia temporis

¶ Hic concludit ex p̄miſſis ꝯpaſſibilitatē liberi arbitrij cū p̄ſcīa diui na dicens Quę cū ita ſint vt p̄dictum eſt manet libertas arbitrij intemerata id eſt incorrupta Nec leges ꝓponunt hominibus pœnas ꝛ p̄mia inique.. id ē iniuſte. voluntatibus no ſtris ſolutis. id ē liberatis ab omni neceſſitate manꝫ etiam immobiliter deus p̄ ſcius cunctorꝝ ꝛ p̄ſens ęt nitas ſuę viſionis concur rit cū futura qualitate ſcꝫ bonitate ꝛ malicia noſtro rū actuū diſpenſans. id eſt diſtribuens bonis p̄mia. ꝛ malis ſupplicia. nec fru ſtra poſitę ſunt p̄ces ꝛ ſpes in deo quę nō p̄nt eſſe ineffi caces cū ſint rectę ¶ No ta ex quo ꝓpter liberꝝ arbi trium poſſunt res ſic ꝛ aliť euenire nō iniuſte bonis p̄ mia ꝛ malis ſupplicia p̄ę ponūtur. nec ſpes ꝛ p̄ces fruſtranť. fruſtrarētur aūt omnia hęc ſi omnia vincu lo neceſſitatis vterētur. ſi cut patet ex dictis

¶ Quęcum ita ſint manet inteme rata mortalibus arbitrij libertas Nec iniquę leges ſolutꝭ omni neceſſitate vo luntatibus. premia pęnaſq; proponūt Manet etiā ſpectator deſuper cūctorꝝ p̄ſcius deus. viſioniſq; eius p̄ſens ſemper ęternitas cum noſtrorꝝ actuum futura qualitate concurrit. bonis p̄e mia. malis ſupplicia diſpenſans Nec fruſtra ſunt in deo poſitę ſpes p̄ceſq;. quę cum rectę ſint. inefficaces eſſe non poſſunt.

¶ Sequitur vltima ꝓſa huiꝰ p̄ſę

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Liber

¶ Hic ſubiūgit exhorta-tionē vtilē di.. Ex q̄ ſic eſt ꝙ nō eſtis coacti nccītē ad faciendū aliq̄d. ſꝫ manet in vobis libera volūtas.. iō auerſamini .i. ſpernite vi-tia. ne per ea iuſte incurra-tis pœnas. colite .i. exerce-te ꝟtutes. ꝓpter quas meri-ta ꝯſequamini.. ſubleuate aīm vr̄m ad rectas ſpes q̄ in verā btitudinē tendunt. porrigite in excelſum. ſcꝫ ad deū humiles p̄ces. et hoc merito faciatis. qꝛ ſi nō vultis diſſimulare auertēdo aīm vr̄m ab his. rē magna eſt vobis indicta nccītas ꝓbitatis .i. virtutis. quia illud qđ agitis nō p̄t latere illū qui eſt iudex actuū vr̄oꝝ. vn̄ ſubdit. Cū agitis an̄ oculos.. id ē cum actiones veſtrę ſint in ꝓſpectu iudicis cūcta cernētis .ſ. dei. ¶ Nota vi-tia ſunt ſpernēda. qꝛ reddūt hoīem ſeruilē. nā qui facit pctm̄ ſeruus eſt pecca-ti. Et Seneca dicit Si ſcirē deos pctā iḡſcituros. ꝛ hoīes ignoraturos ad-huc ꝓpter vilitatē pcti peccare erubeſcerē Virtutes aūt ſunt colēdę. qꝛ ꝟtus eſt quę habentē perficit ꝛ opus eius bonū reddit Recta ſpes ꝛ recte p̄ces ſtꝫ deo porrigendę. qꝛ his deo ꝯiungimur ꝛ ip̄m alloq̄mur.. etſi nō diſſimulam⁹ negligēdo p̄dicta magnā ꝟtutis probitatē nobis indictā ꝛ ꝓmiſſam inde ꝓ-ſequemur. quoniā om̄ia quę agimus ſunt in ꝓſpectu dei cuncta cernētis Si-cut em̄ ſcribitur ad Hebreos. iiij. Oīa nuda et aperta ſunt oculis eius.. qui eſt benedictus in ſecula ſeculoꝝ.. A M E N

Auerſamini igit̄ vitia. colite ꝟtutes ad rectas ſpes aīm̄ ſubleuate. humiles p̄ces in excelſa porrigite Magna vobis eſt (ſi diſſimulare nō vultis) nccītas in-dicta probitatis.. cū āte oculos agitis iudicis cuncta cernentis.

¶ Finit expoſitio ꝛ declaratio textuū libroꝝ quin-qꝫ de cōſolatione philoſophię Boetij viri celeberrimi

ffranciſcus nomen a° n° wentuelt
in loco ſecundo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Collectarium Primi libri

Compendioſa ſuccinctaqꝫ reſumptio dictoꝝ in libros
Boetij de conſolatione philoſophie

PRim⁹ liber hꝫ ſeptē metra ⁊ ſex pſas. In metro pºo deplan
git ſtatum ſue miſerie ex pte permutationis ſtudij. ⁊ ex parte
defect⁹ corpalis ⁊ ex pte plōgationis ſue mirabil' vite apo/
ſtrophādo contra aicos

In pſa prima introducit phiaꝫ ſe ſup ſua miſeria ꝯſolantē. ⁊ deſcribit di/
ſpoſitōꝫ ⁊ ppetates e⁹ veſteſqꝫ tenues q̄s practica ⁊ theorica itexka poꝛnauit

In metro 2º phia deplangit pturbationē mentis hoīm ꝯuertēdo ſe ſpēa/

In pſa ſcda phia inueſtigat morbū ex q̄buſdā (liter ſup Boetium
ſignis conſolando ipm ne deſperet

In metro tercio Boetius declarat p qōdam ſile q̄uo remotis impedimē/
tis recuperat vigorem.

In proſa tercia oñt quō phiaꝫ agnouerit ⁊ q̄liter de pñtia ei⁹ admirari ce
pit. ⁊ quō pſecutiōem ſapientū a vulgarib⁹ nō ēē nouā. ſꝫ cūctis pſtātiſſimis

In metro quarto phia oñt q̄liter hoc dꝫ ſe hrē vt pſecutiōes (viris cōeꝫ
iprobo⁊ nō p̄ualeant cōtra ipm exclamādo ꝯ eos q̄ timēt tyrannos. .qꝛ ſibi
nectunt catenam qua trahātur

In quarta proſa phia reqrit Boe. ſuper attētione p̄dicto⁊ ⁊ hortat' ipm
ad ſui morbi reuelationē Et Boe. reuelat morbū ſuuꝫ oñs ſe turbari ex his
q̄ iniurioſe fiebāt ꝯ ipm ex ſui in exiliū relegatione ⁊ merito⁊ ſuo⁊ fruſtrati
one. ex iniuſta ſui cōdemnatiōe. ex fame ſue leſione. ⁊ tādeꝫ ex his q̄ videbat
gñaliter iniurioſe alijs inferri. ⁊ hec oīa ſibi veniſſe pꝑter ſtudia ipius

In metro q̄nto Boe. exclamat ꝯtra puidētiā diuinā admirās ꝙ oīa regū
tur a deo p̄ter act⁹ hūanos. lꝫ h̄ ſit flm̄. tñ ꝭbato Boetio h̄ videbat'. iō rogat
deū vt regat act⁹ hoīm ne ſic pverſi p̄ualeant ipune aduerſus bonos

In pſa quinta oñt quō phia ſe hūit ad ſuā q̄rimoniā. ⁊ q̄d ex ea ꝯgnouit.
⁊ recolligit ſub breuitate ea q̄ Boe. pturbauerunt dās modū remedēdi ipm

In metro ſexto phia pbat in oībus ordinē ēē ſeruandū (Boetium
⁊ facit hoc tribus exemplis.

In proſa ſexta ⁊ vltima inq̄rit cām radicalē infirmitatis boetij ⁊ de circū
ſtantijs gubernatoris mūdi. ⁊ de principio ⁊ fine re⁊ colligēdo oēs īfirmita
tes Boetij oñs eum eſſe curabilē. ⁊ dicit phia ſibi pºo velle pponere reme/
dia leuia. p̄terea grauia reſeruare donec melius ꝯualeſcat ac roboret'.

In metro ſeptimo ⁊ vltimo phia pbat p exempla ꝙ caligo perturbatio/
nū impedit mentis intuitū hortādo ad fugā ea⁊ q̄ catenant aīm. ſ. gaudiuꝫ.
timorē ⁊ ſpē. ⁊ dolorē a ſe abijciendo. nō em̄ p̄t mens talib⁹ p̄pedita phāri

SEcundus liber habet octo proſas et octo metra

¶ In proſa pºa oñt Boe. q̄d phia fecit poſt p̄dcā. ⁊ phia re/
ſumit vnā cām doloris boetij. ſ. de fortuna. oñs mirabilē effe/
ctū fortune excuſans ſe de reſumptiōe p̄terite fœlicitatis boe/
tij Oñt et̄ oportuitatē medēdi boetiū ⁊ pcedit ad medicamta

¶ In metro pºo phia deſcribit mores fortūe. ſ. ꝙ more rote ſp alternat ſe

¶ In pſa ſcda phia introducit fortūam oñdentē nō eſſe dolēdū de ea

Collectarium Secūdi libri.

¶ In metro ſecūdo ꝯquęritur de inexpleta cupiditate hominū

¶ In proſa tercia oñdit ꝙ fortuna multa bona Boetio ꝯtulit. enumerans ipſa bona preterita per ordinem

¶ In metro tercio phīa determīat ex tribꝫ exēplˀ mutabilitatē mūdanoꝝ

¶ In proſa quarta phīa oñdit quō Boetius adhuc multa hūit bona fortunę ex pte Symachi ſoceri ſui. ꝛ ex pte pudice ꝯiugis. ex pte filioꝝ. ꝛ ex his cōſolatur eū oñdens fœlicitatē tpalē nulli poſſe totaliter euenire. ꝛ de q̄to aliq̄s eſt fœlicior tāto leuiori aduerſitate ꝓſternitur. ꝛ ex hoc ꝯcludit fœlicitatē fortuitā miſerā ꝛ amarā. ꝛ ꝙ in rebꝫ fortuitis nō poſſit ꝯſiſtere ꝟa fœlicitas. qꝛ etiam mors cūctis debet

¶ In metro quarto phīa ꝯmendat vitā mediocrē per ſilitudinē ędificij mediocriter ſituati.

¶ In proſa quinta ponit remedia pauciora ꝙ fortuna nō ſit ſummopꝑe petenda. oñdens ignobilitatē diuitiaꝝ. gemmaꝝ. agroꝝ. veſtiū. clientū in cōparatione ad hoiem. ꝛ ꝙ hoies ꝓdicta nimiū diligētes faciunt iniuriā ſuo ꝯditori

¶ In metro quinto phīa cōmendat antiquam ętatem q̄ multa pace ꝛ ſobrietate florebat

¶ In ꝓſa ſexta phīa oſtendit ꝙ dignitates ꝛ ptātes nō ſunt magnopꝑe appetēdę. qꝛ adueniūt malis. ꝛ ſolū poſſunt corpꝰ. Siliter diuitię vanę ſunt ꝛ periculoſę

¶ In metro ſexto oñdit neq̄ciā potentis Neronis q̄ ideo infamis fcūs fuit. quia imperator erat

¶ In proſa ſeptima phīa oſtendit ꝙ glˀa etiā iuſte acq̄ſita nō eſt appetenda. quia mūdus eſt ſtrictus ꝛ gentes ſunt multę. ꝛ qđ vna gens laudat. alia dānat. Et quia etiam glˀa nō perdurat. Et ꝙ notanter virtuoſi nō debēt q̄rere gloriā. primo quia pertinet ad leuitatem arrogantię. ſcđo qꝛ nihil ſpectat ad animaꝫ quę immortalis eſt ꝛ deformis.

¶ In metro ſeptimo phīa probat glˀam nō eſſe quęrendā. qꝛ cęlū latū ē ꝛ terra ſtrictiſſima Et adducit viros illuſtres quoꝝ glˀa perijt. niſi hoc ſolū quod pauculis litteris nominantur

¶ In octaua ꝛ vltima proſa phīa oſtendit ꝙ bonū eſt in fortuna. ſed melius bonū eſt in aduerſa q̄ꝫ proſꝑa. Et ꝙ aduerſa fortuna oñt aicos. proſꝑa flōs

¶ In metro octauo ꝛ vltimo cōmendat amorē quāta facit bona (nutrit ſine quo cūcta ad interitū tendunt. ꝛ vtinaꝫ genus hoīm amor diuinus regat tunc vere fœlix eſſe poſſet

TErcius liber hꝫ duodeci proſas ꝛ duodecim metra In proſa prima Boetius oñt ſe eē quodāmodo curatū ꝛ paratū ad remedia ḡuiora. ꝛ phīa hęc atteſtatur. ꝛ ꝓmittit ſe velle ſibi oñdere fœlicitatē verā. ꝛ boetiꝰ petit hęc

¶ In ꝓmo metro phīa ꝯmendat ordinē quo ꝓmo dñt noſci flā. deinde ꝟa. ꝛ facit hͦ ꝑ exēpla q̄tuor. ſ. agro purgādo. melle guſtando. imbre fugando. aere mundādo

¶ In proſa ſcđa phīa oñt ꝙ oēs hoies naturaliter appetūt ꝑue nire ad veraꝫ btitudiem. cuiꝰ etiaꝫ ponit definitiōem. ꝛ ꝙ hoies diuerſis erroribus abducūtur a ꝟa fœlicitate. ꝛ ponit diuerſas opiniones circa fœlicitatem. Et oñdit ꝙ quęrētes diuitias velut ſummū bonū errant Silˀr de potētia. reuerentia. ꝛ celebritate vel gloria ꝛ lęticia

¶ In metro ſcđo phīa ponit quanta ſit vis naturę ꝙ oia ſequūtur ſuaꝫ natu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

rū. leones. auicule. ẏga violēter deorſuz tracta ⁊ celū. ⁊ breuiter oīa.
¶ In proſa tercia oñdit phīa ꝙ vera fœlicitas nō ꝯſiſtat in his in q̄bus ho
mines putant eā ꝯſiſtere. Notanter primo ꝙ nō cōſiſtat in diuitijs. qꝛ nō fa/
ciunt hoīem ſufficientē. Scđo qꝛ cōferunt indigētiam. Tercio inuehit ꝯtra
auaros quos in pn̄ti ſollicitudo anxios reddit. āpliora cōcupiſcere facit. et ne
habita perdant pauere cōtinue cōpellit
¶ In metro tercio oñdit quō diues auarus etiam ſi omnia habeat adhuc ſi/
tire ampliora non ceſſat
¶ In proſa q̄rta phīa ꝓbat ꝙ non ꝯferunt hoībus ad reuerentiam Primo
qꝛ dignitas nō adueniēs non aufert honorē. Scđo qꝛ dignitates manifeſtāt
vitia iꝓboꝝ. Tercio qꝛ opinione hoīm vileſcunt Quarto qꝛ tpm mutati/
one ſordeſcunt ⁊ ſplendere deſinūt. hoc ideo. qꝛ in ſola opinione cōſiſtunt
¶ In metro quarto phīa cōfirmat ꝑ exemplū de Nerone cui bonū fuiſſꝫ ad
imperium nō veniſſe
¶ In proſa quinta phīa probat ꝙ regnū ⁊ regni familiares nō cōferunt ve/
raꝫ potentiā. Primo ꝓpter paruitatē durationis regnātium. Secūdo ꝓpter
paruitatem extētionis Tercio ꝓpter annexū timorē. Quarto ꝓpter abſentā
tem ſecuritatē Quinto ꝓpter nccitatem manēdi in officio

¶ In metro q̄nto phīa oñt quō ẏa potētia ſit acq̄rēda. ſ. donādo aīos feroceſ
¶ In proſa ſexta phīa oñdit ꝙ gl'a mūdana nō facit hoīem beatū Primo
notanter qꝛ eſt vana ⁊ fallax. Sed nec illa q̄ eſt meritis ꝯq̄ſita. qꝛ ſapiēti de
gloria nō eſt cura. Sed nec nobilitas. qꝛ iſta nō eſt eius ſed parentū. cū q̄dā/
modo neceſſitet. vt et filij nobiliū bonos parentes ſequātur ne degenerēt Igi
tur gloria mortaliū hoīm nihil aliud eſt q̄ꝫ magna inflatio auriū
¶ In metro ſexto phīa oñdit ꝙ omnes homines ſunt eque nobiles. p̄ter vici
oſos. dei enim genus ſumus
¶ In proſa ſeptima phīa probat quod in voluptate non ſit beatitudo. qꝛ
includit multas incōmoditates Etiaꝫ ſi ſic tunc pecudes beatificarētur
Item fœlicitas nec eſt in matrimonio. quia ſepe inde fiunt nequiſſimi filij q̄
tortores parentum ſunt potius quam beatificatores
¶ In metro ſeptimo confirmat predicta per mel ⁊ per fixurā apis. quia cum
dulcedine pungit

¶ In proſa octaua oſtendit quantis malis ſint multiplicata predicta bona
Etiam oſtendit quam vilia ſint bona corporis que in alijs animalibus ꝑ/
fectius ſunt. vt magnitudo. fortitudo. Etiam ꝙ pulchritudo nimis cito pe/
rit que in tenui cute flaueſcit
¶ In metro octauo phīa deplangit errorem hoīm qui in acquirendo mīma
bona ſunt prudentes. ſed acquirendo ſummū bonū abducuntur ignorantia..
⁊ hortatur homines quatinus tandē attediati falſis bonis veniant ad verū
bonū quod ſtelliferum tranſilijt polum.
¶ In proſa nona phīa oſtendere volens quid ſit vera beatitudo aſſig̃t cau/
ſam falſe fœlicitatis. quia hoīes ipſam ſectantes nō adipiſcūtur quod polli/
cetur. Et probat ꝙ illa quinqꝫ. ſufficientia. potentia. gloria leticia. ⁊ reueren
tia. ſunt vnū. ⁊ ergo qui q̄rit vnū ſine alijs nō inuenit qđ querit. / Et ex iſto
ꝓpoit ſibi veram beatitudinem. ſed prius vult dominum inpꝛecari vt ipſe o/
ſtendat eam.

¶ In metro nono ponit orōem optimā ꝑ ſūmo bono ⁊ ꝟa btitudīe ꝯſ̄ſcēda
¶ In ꝑſa decima phia ꝓbat verā btitudinē eſſe inq̄rendā diligēter. ⁊ oſ̄t in
quo ꝯſiſtit ꝟa beatitudo videlicet in deo. ⁊ nō in aliquo alio extrinſeco tan/
q̄ꝫ a deo diſtinctū vt accn̄s qḋ probat q̄druplicITER. Primo q2 nō ineſt dō ab
extrinſeco Scḋo q2 ſic deus nō eſſet ipm ſummū bonū Tercio q2 deus ē ꝑn
cipiū oīnium Quarto q2 alias eēnt plura ſumma bona. Corrollariū ſequit'
quod omnis btūs eſt deus
¶ Itē iſta q̄nq̄ꝫ ſupradcā nō ſunt ꝑtes inteḡles btitudinis vel mēbra. q2 ds
eſt ſimplex in eſſentia. nihilomin⁹ mlt'a ꝯtinere btitudo videt' q̄ ad eā referūt'
¶ In metro decimo phia hortatur ad illā verā beatitudinē peruēire. qua in/
uenta habentur omnia.
¶ In proſa vndecima oſ̄t ꝙ bonū eſt qḋ oīa appetūt. ⁊ idē ſunt eē bonuz
⁊ vnū. ⁊ ꝙ oīa appetūt eſſe ⁊ ꝑmanere. vt aīalia. arbores ⁊ plantę.. Cui⁹ ſūt
q̄tuor ſigna. ſ. certitudo loci ⁊ ſitus. diſpō partiū interioꝝ ⁊ exterioꝝ. ⁊ ſemis
ꝓpagatio Etiā inaīata mouētur ad ſua ꝓpria loca ꝑ naturalez inclinatiōez
⁊ nitūt' ꝯſuare vnitatē ꝑ ꝯtinuationē ꝑtiū ſuaꝝ adiuicē. q̄re bonū ē finis oīꝫ
¶ In metro vndecimo phia oſ̄t modū quo poſſum⁹ peruenire in cognitiōem
veri. ſcꝫ per retractionē ab occupationibus exterioribꝫ ⁊ recurſum ad interio
ra cum adiutorio doctrinę
¶ In proſa duodecima ⁊ vltima phia oſ̄t quibꝫ gubernaculis mūdus rega
tur Et ꝓbat mūdum regi a deo triplicíter Primo ex ꝯiunctiōe partiū diuer
ſarū Scḋo ex cōſeruatiōe ꝯiunctoꝝ Tercio ex diſpōne motuū ex parte loci.
⁊ tꝑis. ſpacij. ⁊ qualitatis. ⁊ oſ̄dit ꝙ mūdus regit' a deo per ſuā bonitatem..
⁊ ꝙ deus oīa diſponit fortiter ⁊ ſuauiter. ⁊ ꝙ malū nihil ſit. ex q̊ ds p̄t oīa
⁊ nō p̄t malū. ⁊ ꝙ ſermōes oꝫ eſſe cognitos rebus de q̇bus loq̇mur.
¶ In metro duodecimo ⁊ vltimo tercij libri phia hortat' ad perſeuerādū in
ꝯtemplatione btitudinis oſ̄s per fabulā citharistę orphei q̄uō affect⁹ mūda
noꝝ īpedit perſeuerātiaꝫ in bono. q2 faciliter recurrit hō ad ea q̄ ṗ⁹ dilexerat.

Quartus liber hꝫ ſeptē proſas ⁊ ſeptez metra egre/
gia probātia ꝙ diuinū regimen optimuz eſt. lꝫ hoc non videat'
inſipiētibꝫ. ꝑ eo ꝙ aliq̄n mali florent. iuſti cōculcātur Nihilo/
minus (q2 mortales) lꝫ boni tn̄ myſteriū nō plene intelligant.
idcirco phia benigne oſ̄dit hoc eſſe rōnabile
¶ In prima ꝑſa Boe. adhuc q̄ſi languens. nec plœnę oblitus priſtinę turba
tionis incipit ingemiſcere cū admiratione ⁊ intentiōe phię volētis adhuc plu
ra loq̇ interrūpit inquiēs. quō poſſit hoc ꝯuenire cuꝫ p̄miſſis. ſ. ex q̊ de⁹ opti
mus optime gubernat oīa. q̄re in ſuo regno vitia dn̄ant'. ⁊ ꝟtutes luunt ſup
plicia ſceleꝝ. Ad hęc phia pulchre rn̄det ꝙ oīno deſipit oſ̄s ꝑ ſil'e h̄ oīno eſſe
impoſſibile. q2 in domo bn̄ diſpoſita vilia vaſa nullo mō clareſcunt. nec p̄cio
ſa ſordeſcūt Sic ꝟtutes ſꝑ p̄cioſę ſunt ⁊ vitia abiecta mōſtrantur
¶ In p̄mo metro oſ̄t phia quō poſſit hō plœne curari vt intelligat p̄dicta
innuens viā per quā deuenit' ad ſummū bonuz. ſ. per cōſiderationē creatura
rū q̄ gradatim ſunt tranſcēdendę more auis ſurſuꝫ tēdendo q̊uſq̄ꝫ ꝑueniatur
ad aliqḋ qḋ p̄emineat oī creaturę. ⁊ ita per ſubtilē intelligentiā illi⁹ ſuꝑni re/
ctoris q̊ oīa tꝑatiſſime gubernat. tūc videbit horrēdos tyrannos eē exules
¶ In ꝑſa ſecūda efficaciter phia curam adhibet Boetio ꝑ rōes multas pro

bando ꝯtra vulgi opinionē ꝙ ſoli boni ſunt potētes. qꝛ volūt ⁊ poſſunt adi/
piſci bonū. ⁊ qꝛ mali hoc nō volunt. igiť nō pñt. ⁊ per ꝯñs ſunt īpotētes. Nā
duo ſunt ex q̄bus actus humani ꝓcedūt. ſ. voluptas ⁊ ptās. quoꝝ alteꝝ de/
ſit nihil produci pt̄. Item ſi duo ſint q̄ velint vnū opus facere. ⁊ debito mo/
do alter ꝓcedit. alter aūt nō valet. puta ambulare. qꝛ claudus eſt. ꝯſtat ꝙ ipo/
tens eſt. Et ſic boni ſunt ſiľes recte incedētibus motu peduz. mali ꝓo manu
nitentibus. qꝛ deficiūt ab eo qd̄ natura maxime intendit ſcz bonū. ⁊ tāto ſtꝫ
impotentiores ⁊ miſeri. quanto bonū qd̄ negligūt eſt melius Et dicūt ꝙ bo
ni ambulant tm̄ ꝙ nihil vie ſuꝑ eſt mali vero in foribꝫ errant. Itē malus ho
mo eſt hō ſicut hō mortuus eſt hō. ⁊ id qd̄ mali pñt hoc idē eſt impotētia eo
rū. ⁊ ergo potentia maloꝝ eſt nulla. qꝛ ſolū malū ⁊ hoc eſt nihil. qꝛ ds̄ pt̄ oīa
⁊ nō pt̄ malum. Itē mali nō ſunt boni. igiť nō ſunt potentes. qꝛ potētia ē bo
na. Item naturaliter oēs appetūt oīe qd̄ pt̄ deſiderari. ſ. ſummū bonū in q̊
eſt vera btitudo. liq̄t igiť illos ſolos potētes q̄ hoc pñt adipiſci. Sed hⁱ mali
nequeunt. quia ad beatitudinē probra. id eſt vitia nō veniunt

¶ In ſcd̄o metro oñdit de principibus huius ſcľi. ſi ſunt mali qūo veraciter
ſunt impotētes. qꝛ nō pñt facere qd̄ volunt. q̄ſi ligati grauibꝫ catenis. flagellā
tur etiā acerbis paſſionū aculeis. nec vnq̄ꝫ tranquilli ſunt. ſꝫ agitātur rabie.
ſuꝑbia. libidine. triſticia. ſpe vana

¶ In tercia proſa oñdit malis nūq̄ꝫ deeſſe ſua ſupplicia. nec bonis deeſſe ſua
p̄mia Nullū eſt p̄miū niſi rōe boni Boni aūt nūq̄ꝫ carēt bono. qꝛ neq̄ pt̄ eſſe
bonus q̄ caret bono. igiť nūquā carent p̄mio. Itē oīs pœna eſt rōne mali. q̄a
mali nūq̄ꝫ volūt carere malo. igiť nunq̄ꝫ carent ſupplicio. Suppliciū eñ ſū/
mum eſt exꝑtem eſſe boni. Hec aūt pœna que inſeꝑabiliter adeſt malis na/
turā vehementer inficit. ⁊ ab humana cōditione deijcit. ita vt cū ꝓbitate deſ
ta q̄s homo eſſe deſierit. nec in diuinā conditionem tranſire poſſit. vertatur ī
beluam. vt auarus lupus. iracūdus canis. . fraudulentia vulpes. accidioſus
aſinus. incōſtans auis dicať. Econtra cū ipm̄ bonū beatitudo ſit. bonos oēs
eo ipſo ꝙ boni ſunt fieri btōs liquet. ⁊ qꝛ beati ſunt eos ꝯuenit eē deos. quod
vtiq̄ꝫ ſummū p̄miuz eſt inauferibileq̄ꝫ. ⁊ quia p̄mium bonoruz eſt fieri deos
ſupplicium maloꝝ eſt fieri beſtias

¶ In metro tercio phīa cauſa ſolacij introducit fabulā Vlixis cuius ſocij ꝑ
quandam. que Circe dicitur tranſformati fuerant in diuerſas beſtias corpo/
raliter non mentaliter. quia ſenſū retinebant. Et concludit ꝙ tranſformatio
mentis per vitia corpore manente eodē peior eſt quam tranſformatio corpo
ris in beluam aīa ſua manente. ſi talis tranſformatio eēt poſſibilis ꝑ naturam

¶ In ꝓſa quarta Boetius cōſentit rationibus ſupradictis ꝙ mali ſunt in/
fœlices. tamen adhuc quaſi laycali more indignatur eis ꝙ ſeuiūt in bonos et
vellet ꝙ hoc non poſſent. ſed potius cito auferrētur de medio. Hanc impatiē
tiam arguit philoſophia ⁊ ſuo loco probare promittit ꝙ non licet ſapiēti ſic
indignari. ſed magis cōpati. ſicut facimus egrotis corporaliter. Valde enim
miſeri ſunt vitioſi dū cupita que volūt perficiunt ⁊ miſeriores q̄ꝫ ſi ea ꝑfice/
re nō poſſent. Et ſubiungit ꝙ mali ſunt fœliciores q̄ ſunt puniti q̄ꝫ qui non
ſunt puniti. et tanto infœliciores quanto diuturniores ⁊ quanto minus puni
untur. ⁊ quod illi ſunt miſeriores qui faciunt iniuriā. quam qui patiūtur caꝫ
Etiam oſtendit ꝙ miſeria maloꝝ eſt infinita. ſi eoꝝ vita eſſet infinita. qꝛ eo/
rum malicia eſt eoꝝ miſeria Et addit quod malos puniri bonum eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Primo qꝛ quandoqꝫ reſipiſcũt a malo. Secundo qꝛ alij videntes terrorem
declinant a malo. Tercio qꝛ eoꝝ miſerię additur aliqd boni. ſ. pœna que rõe
iuſticię bona eſt. Et quod ad malũ reqritur purgatoriũ vel infernꝰ poſt mor
tem. ꝛ ꝙ opinio vulgi ꝯtraria eſt opinioni phię. ꝛ quod opinioni vulgi nõ ſit
cõſentiendũ. ꝛ ille qui facit iniuriaꝫ eſt puniendus ꝛ nõ cui facta eſt. igiť pmꝰ
eſt inferior. Igitur iudices potius dñt incitari vt cõpatianť facientibꝫ iniuri
am. ꝙꝫ patientibus eandẽ. Quia ergo ad ſapientẽ pertinet oẽ odium a ſe re/
pellere ꝛ cunctis velle prodeſſe. Iõ clementer dꝫ expectare ꝛ ꝓuocare diſcho/
los ad penitentiã. ꝛ plus cõpati his qui inferunt iniuriaꝫ ꝙꝫ qui patiũtur tã
quam infœlicioribus.

¶ In quarto metro phĩa iucũde confirmat quę dixit ꝛ exclamat cõtra hoĩes
illos qui bellicis motibus ſeinuicẽ ex odio ad mortẽ deducunt dicens.. Neõ
debet mortem maloꝝ deſiderare quę de per ſe multis appropinquat ſine bel
lo Iuſte quoqꝫ diligẽdi ſunt boni ꝛ mali miſericorditer

¶ In proſa quinta Boetius quaſi ꝓficiens in ſcĩa incipit plures dubitatio
nes habere ꝙꝫ antea habuit. ꝛ ait Perpendo ꝙ in bonis fortuitis eſt aliquid
boni. eo quod expediens eſt rectoribus ꝛ ſapientibus ꝛ gubernantibꝫ polici/
arum hrẽ eas. ꝛ nunc ſtuporẽ meũ deus rector exaggerat. qui in bonis fortu
nę vtilia cõſtituit. ꝛ recta rõne mundũ gubernat. Quare ergo indiffer ꝓſpe/
ra ꝛ aduerſa accidunt bonis ꝛ malis Et quaſi diceret. Si eẽm pollens opi
bus. honore reuerendus. potentia validus ꝛc. vt olim. tunc medica rõ ſuffice
ret. ſed quia affligor. impatientia me vexat. ꝛ idcirco totiẽs ad querẽdum in/
citor. ꝛ pro cõſolatione cãm huius rei deſidero. Et quęrit quare carceres et
cruces inuentę. propter malos ſepiſſime eueniant bonis. Et phĩa reſpõdet ꝙ
ſic videtur eſſe ꝓpter ignorantiam ſcꝫ cauſa fati ꝛ diuinę prouidentię.

¶ In quinto metro phĩa qͣſi ꝑparando viaꝫ ad informandũ Boetiũ dicit ꝙ
cõmune eſt hoĩbus habere admirationẽ de rebus ꝙꝫdiu ignorant cãs earuꝫ.
ſed illis ſcitis ceſſat ſtupor. ꝛ dat exemplũ de motu ſiderum arcturi. id eſt vrſę
maioris. quare ſcꝫ tardius mouẽtur. ꝛ de eclypſi lunę ꝛ ſolis quę mira videnť
ignaris Similiter accidit. quia nemo miratur de inquietudine aquaꝝ flan/
te coro. ꝛ de niuibus ſolutis a ſole. Sic in ꝓpoſito ſi cauſa ceſſaret ꝛ admira/
tio. ꝛ durante ignorantia cauſę. durat admiratio

¶ In ꝓſa ſexta Boetius adhuc inſtat pro declaratione qͣſtionis ſupiꝰ mo/
tę. ſcꝫ quare malis bona. ꝛ bonis mala ꝯtingant. ꝛ phĩa ꝑmittit difficultatẽ
eius. quia iſta materia talis eſt vt vna dubitatione ſoluta alię innumerabi/
les ſuccreſcant. ſed tñ quia iſta ſcire expedit afflicto. Ideo ſaltẽ paꝝ de ea tra
ctabit Et ponit quod ſtabilitas diuinę mentis omnia gubernat ſtatuit ꝛ di
ſponit Premittit etiam ꝙ oportet ſcire quid ſit prouidentia ꝛ quid fatum et
tunc ad hoc quod quęritur recto ordine perueniť.. Prouidentia ergo eſt ipſa
diuina ratio in ſummo omniũ principe cõſtituta. Vel planius ſic. Prouidẽ
tia eſt diſpoſitio diuina ſiue ordinatio exiſtens in mẽte diuina qua cũcta in/
feriora ſunt prouiſa ſcḋm ſtatum ſuę naturę.. Fatum vero eſt diſpoſitio inhę/
rens rebus mobilibus per quã prouidentia oĩa nectit ſuis ordinibꝫ. Et po
nit quod prouidentia ꝛ fatũ non ſunt vnũ. ꝛ quod fatũ cũ omnibus ſibi ſub
iacentibus dependet a prouidentia. Et ponit diuerſas opiniones circa fatum
ſcꝫ a quibus vel a quo exerceatur. ꝛ quod omnia quę fato ſubiacent etiaꝫ di
uinę ꝓuidentię ſubiaceant ꝛ nõ econuerſo. ꝛ declarat hoc de circulis ſuꝑ eun

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

dem arez ſup ſe motis. Et quanto quid firmius ſe diuinę cõtinet. tanto fir/
mius p̄ſeruatur a fatali mutatione. Deinde phīa cõparat habitudinē fati
ad diuinam ꝓuidentiam ꝑ quatuor ſimilia. ſ. fatum habet ſe ad ꝓuidentiaꝫ.
ſicut ratiocinatio ad intellectum. id quod fit ad id qđ eſt. tēpus ad ęternitatē
circulus ad punctum mediū. Poſtea oſtendit quę ſint illa quę fato diſponun
tur. ⁊ quod ea quę apparēt in rebus cõfuſa nõ intelligētibus. ſunt in diuina
ꝓuidentia ⁊ gubernatione ordinata. ⁊ qui põt aduertere iſta. optimaꝫ in ſin/
gulis inueniet rõem. ¶ Item quod indifferēter bonis ⁊ malis ꝓſpera ⁊ aduer
ſa contingūt. nõ fortuito. ſed ſummo libramine ꝓcedit ex prouidētia ordina
toris. ſicut qui quoſdaꝫ ſcit dignos p̄mio. quoſdaꝫ ſupplicio. Deinde oſtēdit
cauſam generalem quare malis bona ⁊ bonis mala cõtingūt. ſcꝫ qꝛ hoīes
neſciunt quę ſint bona vel mala. probās per ſil'e medici ſcientis diuerſis cor/
poribus diuerſa cõuenire medicamenta. ⁊ neſcientes varietatē corpoꝝ diuer/
ſificatoꝝ in cõplexione. ignorant cauſaꝫ mutabilitatis curationis. Etiā pro
bat hoc ex contrario iudicio dei ⁊ hoīm. allegans Lucanū de iudicio deorū
⁊ Cathonis Deinde ponit cauſas ſpeciales quare malis bona eueniūt. ⁊
vna eſt. quia poſſet deterior fieri ſi hoc bonū nõ veniſſet. quod aūt bois ma
la non eueniūt facit eoꝝ meritū. ⁊ ideo eis bona eueniūt vt improbitas p̄ua
lens reprimat̄ Item ſi q̄dam modeſti affligerētur deficerēt. quod boni re/
primūtur ⁊ eis mala eueniunt. hoc ideo eſt. quia aliqui eorū ex longa fœlici/
tate gl'ari poſſent. etſi nõ exercitarētur ſupbirent. Secūdo vt inde magis me
reant̄ ⁊ exercitatione in virtutibus cõfirmentur Tercio aliqui plus metu
unt q̄ꝫ debent Quarto aliquis plus p̄ſumit de ſe quam debet. Quinto ꝓp
ter gloriam p̄cioſę mortis. Sexto propter exemplum alioꝝ. quod aūt malis
mala adueniunt nemo mirat̄. ſed quod eis bona eueniūt.. Prima cauſa ē ne
fiant peiores. Scđa vt emendētur. tercia vt eoꝝ miſeria maior exiſtat
Deinde oſtendit cām quare mali malos puniant. quia ſic tales mali fiūt bo
ni. poſtea exclamat de ꝑtractatione tali ampliori

¶ In metro ſexto confirmat phīa quę dicta ſunt ꝑ ſil'itudinē iucunde allo/
quens Boetiū vt ſic recreatus ad ſublimiora tendat ⁊ cõmendat diuinaꝫ ꝓ/
uidentiaꝫ in regimine corpoꝝ cęleſtium. elementoꝝ. tempoꝝ. generabilium ⁊
corruptibiliū. ex parte dei regentis. Ait ergo. Si vis pura mente ſummi dei
iudicia intelligere. aſpice cęlum ⁊ diſciplinaꝫ ſtellaꝝ ⁊ anni curſus q̄ꝫ varij vi
dent̄. ⁊ tamen vnū nõ cõfundit aliud. ſic in actibus hūanis oīa recte ordināt̄

¶ In proſa ſeptima concludit phīa ex p̄dictis quod oīs fortuna eſt bona tā
quam a deo infallibiliter adminiſtrata vnicuiqꝫ ſm ſua merita. naꝫ iucūda
remunerat. aſpera exercet vel corripit. Et oſtendit quod eſt cõtrariuꝫ vulgo
quaſi di. O Boeti caue ne ſequaris vulgi opinionē quod ſemꝑ iudicat ma/
la. ſed attende quod in tua poteſtate eſt qualē vis habere fortūam. ⁊ per hoc
tandē facit exhortationem vt fortuna magnanimiter tolleret̄. ꝯcludēs eē in
hoīs poteſtate formare ſibi fortunam qualem vult

¶ In metro ſeptimo phīa cõfirmat ſuam exhortationē exemplo viroꝝ for/
tium q̄ ſpretis voluptatibꝫ ſpe laudis ⁊ glorię labores maximos ſubiere Et
ꝑ hoc hortatur virtuoſos ne deſiſtant a ꝓpoſito ſuo ꝓpter labores. difficile ē
eīn mediū tenere. Et ponit tres fabulas q̄ſi ſolaciando ipi boetio ne grauet̄
ſerioſis. Concludit aūt O fortes ite nūc altas vias ad ſuperna. ſi tanta fece/
runt infideles pro gl'a inani. cur vos inertes ⁊ pigri terga nudatis. i. labores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

reſpuitis.quando ſupata carnalia donant nobis celeſtia p̄mia

QUintus ⁊ vltimus liber hꝫ ſex proſas ⁊ quiqꝫ me
tra In h̄ vltimo libro phia ſoluit q̄dam dubia ex
ſupradictis ꝓuidentia. Nam ſupra tetigit aliqua multū intri/
cata q̄ nō plene expoſuit.ſ.de prouidētia ⁊ fato.ex q̄bus videt̄
cōcludi quod ſi ita p̄ciſe deus oīa diſponit.ergo neqꝫ caſus neqꝫ fortuna ē
neqꝫ liberum arbitrium.

¶ In p̄ma proſa Boetius cōmendat actū phie ⁊ dat occaſionez tractādi de
caſu mouens q̄ſtionem. An aliquid ſit caſus.an omnino nihil.et dt.experi/
oꝛ enim quod ſupra dixiſti quod materia de prouidētia ſit nimis implicata.
Nam ego oīa caſualiter putabaz euenire.tu vero ecōtra probaſti nulla
Si ergo ita eſt.tunc multa dicta antiquoꝝ ſunt fl̄ā qui poſuerūt caſuz eſſe
Ad hec phia reſpondet quod ſi ita caſuz definiam ſicut tu videris definire..
tunc dico caſum oīno nihil eſſe.nō eīn eſt motus temerarius nulla cauſaruz
cōnexione productus..quia ex nihilo nihil fieri pōt.nec vllus temeritati lo/
cus in vniuerſo relictus eſt.prohibente deo q̄ oīa oꝛdinat. Si aūt cum meo
Ariſtotele ⁊ non vulgo ſentis.tunc dico caſum eſſe.ſicut.ij.phicoꝝ ait Quo
tiens aliquid cuiuſpiaz rei gratia geritur.⁊ aliud quibuſdaz ex cauſis quam
quod intendebat̄ cōtingit caſus vocatur.i.caſus eſt euentus inopiatus ex cō
tingentibus cauſatus in his que gerūtur ob aliquid. Et ponit exemplum de
foſſione terre et auri repertione dicēs.vt ſi quis colendi agrum cauſa terram
fodiat auꝝ repiat.euentus iſte.etſi nō habet cauſam intentaz.habet tn̄ cām
confinentē ex diuina oꝛdinatione procedentē.

¶ In primo metro oſtendit per ſimile aquaꝝ tygris ⁊ eufratis.quō euētu
caſualis habeat ſe ad diuinaz ꝓuidentiaz. In Armenia eſt quedaz rupis de
qua fons ſcaturit a ſe diriuans duo flumīa q̄ dicūtur tygris ⁊ eufrates.poſt
aliquod aūt ſpaciū iterato ꝯueniunt et vnū flumen efficiūt. Si quis ergo de
poneret nauim vel lignū in vnū illoꝝ.⁊ ſil'r nauim vel lignū in aliud.ſm na
turaz aquaꝝ deſcenderent.donec tandē ſimul iungerētur.p̄ter tn̄ intentionez
deponentis. Sic eſt de caſu ſyllogiſandū.qꝛ qd̄ homo nō aduertit..hoc tamē
oꝛdo nature diuine ſupplet.

¶ In ſcd̄a proſa Boetius q̄ſi plene infoꝛmatus de prouidētia ⁊ fato ⁊ caſu
Jam dubitare incipit an etiaz ſit liberū arbitriū pro eo quod oīa conſtrigū
tur catena fatalis neccitudinis. Ad hoc phia r̄ndet quod oīno eſt.lꝫ in diuer/
ſis n̄ eadē facultas ſit.pſeq̄ndi volita ⁊ fugiēdi volita.nā hoī ſūt p̄i liberi.do
lib̄e inherēdo et mali ex ꝓpria libertate ſui efficiūtur ad infima et vitia volū
tarie tendēdo. Etiaz ꝓuidentia nō excludit libertatē.quia ſūminiſtrando ⁊
mouendo nō īponit neccitatem.ſed libere ꝑmittit agere qd̄ placet.et vnicuiqꝫ
reddit ſm merita. Et ſic actus liberi arbitrij cadunt ſub diuina ꝓuidentia.
Oſtendit etiaz liberū arbitriū eſſe aliter in angelis et aliter in hoībus

¶ In metro ſecundo philoſophia commendat excellentiaz diuine cognitio/
nis in cōꝑatione ad ſolē materialem.⁊ ſic hilariter p̄dicta vera eſſe oſtēdit..
Adducens exemplū melliflui Homeri dicentis.quod licet ſol ſit imēſi ſplen
doris.et omnia in ſuꝑficie periuſtret..tamen non poteſt intima terre viſcera
illuminare. Sed non ſic ſol iuſticie deus poteſt impediri..qui omnia ex alto
cernit pꝛeſentia.p̄terita.et futura. Et ideo ipſe veraciter dici poteſt verus ſol

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

¶ In tercia proſa Boe. ꝯq̃ritur ſe rurſus difficiliori ambiguitate ꝯfundi.
qꝛ nõ põt capere quõ ſimꝉ in veritate ſtat liberꝝ arbitriũ cum diuina ꝓuiden
tia Et oñt diuinã ꝓuidentiã ⁊ liberꝝ arbitriũ eſſe incõpoſſibilia tali rõe. q̃ in
fallibiliter ꝓuidẽtur de neccitate eueniunt. ſꝫ oĩa infallibiliter a deo ꝓuidẽtur
.ḡ ſi ab eterno nõ ſolum fcã. ſꝫ cõſilia ⁊ voluntates ꝓuidenꝉ a deo. nulla erit
libertas arbitrij Alia rõ Sicut ſe hꝫ ſcia reſpectu ſcibilꝉ pñtis. ſic p̄ſcia reſpe
ctu effectus futuri. ſꝫ cũ ſcio aliq̇d in pñti eſſe. necẽ eſt ipm eſſe. iõ cũ p̄ſcitur a
liq̇d futurꝝ eſſe necẽ eſt ipm futurꝝ eſſe. ſꝫ deus p̄ſcit oĩa futura. igiꝉ neccãrio e-
ueniunt ¶ Tercia rõ Quicũqꝫ exiſtimat rẽ aliter eẽ q̃ꝫ eſt. eius eſtimatio eſt
flã ⁊ nõ ſcita ſed fallax opinio. Si igiꝉ diuĩa ꝓuidentia p̄ſcit aliq̇d futurꝝ. et
ſi ipm nõ neccãrio euenit ſicut p̄ſcit p̄ſcia dei. tũc ꝓuidentia dei nõ eſt ſcia. qꝺ ẽ
abſurdũ. igiꝉ futura a deo ꝓuiſa neccãrio eueniũt. Poſt hoc imꝓbat modos
q̇bus aliqui nitũtur ſaluare ꝓuidentiã. Primus modꝰ ẽ vt dicaꝉ deũ ea q̃ ꝓ
uidet iudicare infallibiliter. q̃uis poſſent nõ euenire. ſꝫ hoc nõ. qꝛ tunc falle-
retur prouidentia Scðs modꝰ eſt vt dicaꝉ deũ ꝓuidere futura indetermina
te ſic vt futura Sꝫ iſto mõ ꝓuidentia dei nõ eſt certa Tercius modꝰ vt dica
tur oĩa euenire ex neccitate ⁊ liberꝝ arbitriũ auferaꝉ nihil eſſe Tunc poĩt incõ
uenientia q̃ ſequũtur ſi auferatur liberꝝ arbitriũ Primuꝫ qꝛ leges ⁊ ſtatuta
nõ valerent Scðꝫ qꝛ deus eẽt auctor malorꝝ Terciũ qꝛ tolleret actus deꝑ-
candi deũ ⁊ ſperãdi in deo. q̇bus hoĩes maxime cõiungũtur deo Et ſic vidẽs
multa incõuenientia ſeq̇ ex ablatione liberi arbitrij. q̃ſi perplexus neſcit q̇d ꝯ
ducẽduꝫ ſit. ¶ In tercio metro adhuc Boe. ꝓſequitur materiã p̄fataꝫ.. ⁊ mi
rando q̃rit q̃ cã ſit q̃re ſilꝉ eſſe nõ pñt prouidẽtia ⁊ liberꝝ arbitriũ volẽs ꝙ ap-
parentia diſcordie ꝓuenit ex debilitate intellectꝰ. Et hoc ſic oñt Si dꝛ quod
mens obruta tenebris neq̇t ꝯgnoſcere tã ſubtiles nexus rerꝝ. tunc iterꝝ noua
queſtio oriꝉ q̃re. ſ. tñ deſiderat ⁊ laborat iſta ſcire. cũ neõ q̃rat qꝺ igꝛat.. ⁊ ſi
inueniat q̃ſituꝫ nõ ꝯgſceret inuẽtum. Aut forte mens ſũmarie aliq̇d ſcit. ⁊
de ſingulis nihil. Aut neqꝫ nouit oĩa. aut penitus neſcit. Sed q̃ſi ſummam
meminit ⁊ retractando ꝯſulit ⁊ ſubtiliter aduertit q̃ aliq̃n ſciuit.. vt illis q̃ ne-
glexit iterꝝ q̃at addere aliq̃s partes. Et ſic vult dicere ꝙ aĩa ſciat cãm incom
paſſionis inter ꝓuidentiã ⁊ liberꝝ arbitriũ in vlĩ. ſed neſcit in ſpeciali ⁊ in ꝓ-
pria forma ¶ In proſa quarta poſt lõgaꝫ Boe.. vacillatiõem in q̃ viſus
eſt q̃ſi aliq̃liter ſubtilis ⁊ aliq̃liter rudis more ſcholariũ nouiciorꝝ q̇ inuoluũt
ſĩmas ſermonibꝰ imperitis. iã phĩa vrbane alloq̇tur ipm nec ꝯfundere diſpo-
nit. ſꝫ dulciter attrahere vt plenꝰ erudiat dĩ. O boeti. hec eſt vetꝰ q̃rela de ꝓ
uidentia. ⁊ olim a Tullio vehementer agitata ⁊ a te diu q̃ſita. necdũ ab vl
lo vrm̃ firmiter expedita. Et hec eſt cã vri defectus ꝙ hũane rõcinatiõis mo-
tus ad diuine p̄ſcie ſimplicitatẽ nõ p̄t attingere. hoc ſi poſſet nihil dubietatis
remaneret. Sed nũc tẽtabo iſta tibi patefacere. volẽs igiꝉ ſoluere q̃ſtionẽ bo
etij reſumit ſolutionẽ prius ĩprobatã q̃ eſt bona in hoc ꝙ ponit p̄ſciam ñ eſſe
cãm neccitatis futurorꝝ. Dixit em̃ nõ ideo futura ꝓueniũt. qꝛ deus ea ꝓuidit
Sed fuit mala in hoc. qꝛ ponit futura eſſe cãm p̄ſcie dei. ⁊ dꝛ.. Si tolleretur
p̄ſcia dei neq̃qꝫ tolleret liberꝝ arbitriũ ad neccitatẽ Et ſi iterꝝ eẽ poĩꝉ ⁊ nihil ne
ceſſitatis iniũgere rebꝰ futuris. manet iterꝝ liberꝝ arbitriũ.. Deinde oſten-
dit phĩa ꝙ p̄ſcia diuina nõ eſt ſignũ neccitatis in rebus futuris. ⁊ ꝙ modus ꝓ
bandi ex ſigno nõ eſt efficax. Deinde qꝛ ex dcĩs videꝉ ſeq̇ ꝙ aliqua pñt p̄ſciri.
que tñ neccãrio nõ eueniũt. Si aũt neccãrio eueniũt pñt nõ euenire. ita ꝙ ali-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

qn̄ p̄ſcitum a deo nō eueniat. ꝗ phīa dubitando de hoc querit Et ſoluit ꝙ lʒ
futura in cōparatione ad diuinā ꝓuidentiam ſint in nccītate ꝯditionata. nō
tn̄ om̄ino ſunt nccāria nccītate abſoluta. Dicit ergo putas ꝙ ꝓuidentia im/
ponitur figuris nccītatem. ſi ita eſt quare nō imponit rebꝰ p̄ntibus nccītateꝫ
Et ponamus ante oculos q̄drigam cū auriga videmus quantā diligentiam
facit. ſi ergo nccārio fieri oportet. oīa ergo vector fruſtra vtitur libertate ⁊ ar
te ſua In hunc modū cetera ꝯſidera Tunc phīa diſcutit ſcd̄m motiuū bo/
etij. Utrum futura incerta q̄lia ſint ꝯtingentia p̄nt certe p̄ſciri Dixit em̄ pꝰ
nihil ſcīa ꝯp̄hendi poſſe niſi certū Sed aſſignat phīa cām erroris. qꝛ putatur
ꝙ facultas ꝯgnitionis ſm̄ facultatē rei cognite ⁊ nō ꝯgnoſcētis qđ flm̄ eſt..
Exemplum eſt de corꝑis rotunditate quā aliter viſus. aliter tactus ꝯḡſcit.
viſus em̄ a remotis exiſtens ꝯgnoſcit. tactus in propinquo ꝑ ꝑtes. Silr̄ ipſe
homo aliter ꝯgnoſcit ſenſu. aliter imaginatione. aliter rōe. aliter intelligētia
¶ Deinde oſtendit ꝙ q̇cquid p̄t v̄tus inferior. etiā p̄t virtus ſuꝑior ⁊ āplius
⁊ cōparat illa q̄tuor adinuicē ſubtiliter vt in textu Si hoc p̄t hō q̇d p̄t deꝰ?
¶ In metro quarto oñt a q̇bus ortū habuit error illoꝝ q̇ dixerūt ꝙ res cog/
noſcūtur ſm̄ ꝓpriaꝫ naturaꝫ q̇ error magnū ꝓbuit impedimentū ad alia ꝯgſ/
cenda. qꝛ a magnis phīs inuētus ⁊ defenſus fuit Stoici em̄ quaſi ad angeli
cā puritatē tēdere cupiētes. ſi poſſibile fuiſſꝫ cū Dionyſio dixiſſēt q̇ſdā hoīes
diuina paſſiue didiciſſe Sed qꝛ tm̄ myſteriū nōdū reuelatū eis fuerat. fecerūt
qđ potuerūt dicētes aīam tm̄ pati in cognoſcēdo. nō aūt agere. ⁊ ſic cognitio
intellectiua ſm̄ eos ſolū perficeretᷣ ex hoc ꝙ corpora exteriora ſuas ſilr̄itudīes
imp̄mūt in mente. ita ꝙ mens ſolū ſe hēat in rōne patientis. ⁊ res ad extra in
rōne agentis Ex quo ſeq̄tur ꝙ patiens trahitᷣ ad naturā agentis. ⁊ nō econ/
uerſo. ⁊ ꝙ cognitio Et ſeq̄tur naturā rei cognite. ⁊ nō naturā cognoſcētis. ſi
cut in tabulis fit raſis in q̇bꝫ ſcribūtur notule ipſis nihil agentibꝫ. hoc aūt nō
pōt ſtare. qꝛ aīa diſcernit. colligit. diuidit. imo nunq̄ꝫ ocioſa eſt.. ſed more ig/
nis agitat. nūc infima. nunc ſup̄ma. Unde pꝫ ꝙ aīa plus agit q̄ꝫ patiatᷣ i co/
gnoſcendo Applicat aūt iſta ad deū. vt ſequitur in ſequenti proſa
¶ In ꝓſa quinta ponit phīa multos modos cognitionū. vltra q̄s diuina ſu/
pereminet ⁊ probat ſpēaliter diuinā cognitionem eſſe ſm̄ modū cognoſcētis
⁊ nō rei cognite. ⁊ ponit inſufficientiā eoꝝ q̇ ex hoc modo cognoſcēdi nrō pro
bant diuinā prouidentiaꝫ ponens exn̄ de q̄tuor v̄tutibus cognoſcitiuis ſub
ordinatis. hortaturq̄ꝫ vt diuine mēti hūana rō ſe ſūmittat Niſi em̄ erigamꝰ
ad cacumen ſumme intelligētie rōnacionē noſtrā nō poſſumus ꝑticipes fieri
illius ſapie que vltra nos eſt. illic em̄ rō videbit qđ in ſe non pōt intueri. ⁊ de
futuris certiſſimā ſcientiam habebit
¶ In metro quīto ⁊ vltimo phīa iocūde hortatᷣ ad idē. ſ. ſurſū mente tēdere.
qꝛ alias nō eſt poſſibile vt quis poſſit capere quō dei intelligentia ꝯtingētes
res certitudinaliter prouidet. ꝓcedit aūt hec exhortatio a ſilitudine corporis
humani. nam cetera aīalia hn̄t faciē depſſam ad terrā. ſolus hō ſtat rcō cor/
pore. ⁊ iō celeſtia principaliter debet querere
¶ In ꝓſa ſexta ⁊ vltima ꝓcedit phīa ad longū ꝯfirmando p̄dicta ⁊ ſoluēdo
inſtantias ſuprapoſitas. videlicet ꝙ ꝓuidentia nō impedit arbitrij liberta/
tē ⁊c̄. Unū ait. vt poſſimus ꝯgnoſcere q̄ ſit ſcīa dei (quātū fas eſt intueamur)
quis ſit diuine ſubſtantie ſtatꝰ Deū igitᷣ eternū eſſe cōſtat. Eternitas aūt ē
interminabilis vite tota ſimul ⁊ perfecta poſſeſſio. Ex hac definitiōe probat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

totũ intentũ ſuũ.qꝛ deus neqꝫ cõditis rebus antiquioꝛ videri dꝫ tꝑis quan/
titate.ſed ſimplicis potius ꝓprietate naturę ꝛ manifeſtat quõ tꝑalia defici/
unt a ſimplicitate diuinę naturę quã nitũtur imitari Deinde poīt phīa ꝙ ſci
entia dinina.nõ pſcia.nõ ꝓuidentia.ſed ꝓuidẽtia vocaꝛ. Tunc ſoluit rões
ſibi ſupius factas ꝯtra prouidentiã.volens ꝙ ſicut pñs nrã ſcia nõ eſt cauſa
neceſſitatis eſſendi eoꝝ q̃ ſcimus.ſic nec dei ꝓuidẽtia eoꝝ q̃ prouidet Dein
de oſtendit ꝙ circa cõtingentia ſtat certa ꝯgnitio dei ꝛ incertus euẽtus rei
Deinde fortificat priam rõeꝫ vt formalius ſoluaꝛ.ꝛ ſoluit eã per diſtinctõꝫ
nccitatis cõditionatę ꝛ ſimplicis. Deinde ꝯcludit ex pmiſſis ꝙ illa ſimul
ſtant.aliqua ſm ſe eſſe ꝯtingentia ꝛ incerta.ꝛ ſic libera ꝛ ſoluta prorſus i ſui
natura videtur.q̃ tñ ad diuinũ intuitũ cũcta inſpicientẽ relata.nccãria dicũ
tur ꝛ certitudinaliter eueniũt.itaqꝫ diuina notio minime reꝝ qualitatẽ ꝑtur
bat Deinde obijcit ꝯtra illaꝫ ſolutionem.qꝛ ſic nõ videꝛ eſſe drã inter con
tingens ꝛ nccãrium..Et ſoluit ſic ꝙ idẽ relatũ ad diuerſa pt eſſe ꝯtingens et
neceſſarium.Tunc obijcit cõtra ſolutionẽ datã.tñ quilibet homo pt muta/
re ſuũ ꝓpoſitũ.ſoluit ſic.nec per hoc effugit diuinam ꝓuidentiaꝫ Deide q̃/
rit vtrũ ex noſtra mutatione muteꝛ diuia ſcia.ꝛ dt ꝙ nõ.qꝛ deus illã muta/
tionem etiã ſcit qꝛ oĩa ſimpliciſſime ꝯphendit..Tandem cõcludit ex pmiſſis
cõpaſſibilitatẽ liberi arbitrij cũ diuina ꝓuidentia oñs leges eſſe bonas.ꝛ ꝑ
deũ bonis pmia.maꝉ ſupplicia diſpenſari Spes ꝛ pces nõ fruſtra fieri De
mũ poſt oĩa quaſi naturaliter tractata theologicam infert ꝯcluſionem di/
cens Auerſamini igitur vitia.colite ꝟtutes.ad rectas ſpes animũ ſubleuate
humiles pces in excelſo porrigite.Magna vobis eſt ſi diſſimulare ñ vultis
neceſſitas indicta probitatis.qui ante oculos agitis iudicis cũcta cernentis

¶ Libri quinqꝫ de conſolatione phię Boetij Rhomani con
ſulis ac oratoris ſplẽdidiſſimi vna cum cõmentaria editione
Per me Jacobum de Breda in Dauentria diligenter elabo/
rati Finiunt Anno gratię Milleſimo. quadraginteſimo. no
nigeſimo primo.die ſabbati ante Judica

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 15